

sed m eo sc̄m bñ facmg Istud pz m illa
vidua q̄ optul: duo minuta et mag
gmeduta est q̄ qui magna dona m
fecit m ytalo grazoptulacū. Dia
oslo appetitg refrenat sicut supdm
est vnde compat: freno et remo et hel
me q̄ super fluuū rubigmis est tollit
de ferro actiones tempat p̄ q̄ aptus
mstruit diuns ꝟonable est obse. v. Me
diū fuat. v. Tome medū si nō vis
pzdē modim de h̄ medio dr Medio
tutissimg ibis Istud medū uoluit nos
dō tenē q̄n facit cuam nō de capite
vel de pede sz de costa et q̄n fecit hō
mīē partim corpalem partim spūalem
vt dignit: nāe det sb natura anthe:
et sup corpēa cristiam ꝙ xpisto assitat

stabil et perpetua permasio. Multa
sunt effectg fortitudms. p̄mus ap
de hostibz triūphat. matth. Judas
vir fort. ꝛc. n̄ hemm bona sua q̄ nat
lu. cum fort. ar. ꝛc. m̄s ap̄ditat. p̄d. Ma
nus fortiū. dr. pat. m̄s regnū celoꝝ
expulsit. h̄. regnū. re. vī. pa. v̄. est
q̄ ornat. prou. fortitudo et decor indu eg
vi. m. exp̄ms. p̄cipat. p̄d. leo fortis
simg bestiaꝝ ad. mul. pa. occursum. dm
r̄munitoem exspectat. p̄d. nulle for. qng
time. p̄d. Fortitudo consistit m tribz
sols m agressione arduoꝝ. ps. virtus lapsu
et tonitr. ꝛc. v. In contemptu t̄renoꝝ
hab. apostol. nr̄. sa. fi. felic. phoms. mar
ti. assu. cum ꝑplo dei. ꝛc. In sustinēcia
tribulatom. cā fortē est. vt. mag. di.

A.5.48.
18.4.3

Ex Libris Bibliothecæ Facultatis
Juridicæ Edinburgi.

qaaa

aaa

¶ Lib⁹ s̄ Cuchba quid⁹ padil

Continent⁹ hic.

¶ de una fide ꝓtra

¶ Victoria ꝑsecuc̄is affric̄e ꝓuic̄e ꝑ Vandalos.

¶ Rabani de corp⁹ & sagu⁹ d̄i.

¶ Berengarius contra Berengarium.

¶ Sermo aug⁹ de sacrificio altaris.

Contenta hūiꝰ Voluminis

1. Beat: Heraclides Episcopꝰ de Vit: sanctorū patrū ad Lausiū præpositū palatij
2. Hist: persecutionis Affricanę tempore Genserici & Honorij Regum Vandalorum a Victore Episcopo patriæ Vitensis.
3. Rabanꝰ de Corpore & Sanguine christi.
4. Vigilius de Corpore Domini Contra Berengarium Hereticum.
5. Sermo S. Augustini de Sacramento Altaris

Ex Libris
Jacobi Balsorii Kynaedia
Mid: Bargnet Equitis Arm: Regis
1649.

.1. Prelatus ad duos monachos capitosos
.2. De gombz quo ejca possum constare.
.3. Quod voluntarius i necessarius debet esse in posito ad obedire
.4. Quatuor inferentia obstacula ad recta placita pfi voluntatis per recta et grata dispositione dei.
.5. De necessario i de duriscia et grido dispositionis eius qui no in necessario stabile
.6. De inolubili necessario quo excipiendi.
.7. De necessario redimibile et de hijs no redimibilibz in quo differant.
.8. Quod possitio edicti prelatus obedire no voluntate sz discretione.
.9. Qd sanctus gilb filios debuerunt pl sacl et obedi et de monachi professione.
.10. Qm sine obedio himeus quos pecco no debet placi nisi p necessitate.
.11. Quod obedi inferior et professionis aspa augustini pfert animo et de himeo obedire quo est ejus ad nichil.
.12. De obedi et cui gnz pcepta dispensatione
.13. Differentie maiorum minorum et quo modo obediendum vel possit obedire
.14. De apto obedire deu et quos discretio maiorum fre debuit.
.15. Quod corripi hijs sine deprehensibile negligens obligi culpabile et gd dei gd differenda
.16. Pleroq maiores omnibz despiciendi gd esse deum no esse et gd preciosius i dei gm in hijs pecuniis
.17. Quod no omne scandalu agitur pensandu esse et gm sit pusillu.
.18. Jn quo sit habis pcepti discretio et quo sit hic placi considerandus.
.19. Quos pcepta no discernendo et domino ihu et p gd gpt quidi.
.20. Qm differentias pleroq differentes facte culpas et penas
.21. Quid immutate obediendum cohercendi quemadmodu ordinu pmo enutrimentis ejus
.22. Quod alia cura exhibenda est malo hijs alia minoribz maiorib i quos enutrimento diu culpa est.

.23. Exemplu quemadmodu et unusquisq peccatu i ordine dei et de placo vel de nisio a gd fieri et a gd no.
.24. Remissio pgne i pcepti et pmedia et gs est p fessionis puritatez et vidio et de facto professione suam estimantib
.24 Quatuor de bono vel mali estimatione.
.26 Qm sine gd oculis simplicis vel oculis negni fidelis.
.27. Quid differt oculi simplicis i boni et melioris i malis et pioris et an negni dicet ergo dimissionis ppositio.
.28. Oculis negni pfectus et oculi simplex bonus et fidelis et de eo gd apte dicat. omne gd no est ex fide peccatu est.
29. De nullo obedio vel obedire i gbz nichil gratie.
.30. Stabilitas loci quo tenus i professione sit cuiusda et gn loci mutabilis et gn non.
.31. Stabilitas loci mutationes gd mala cognite
.32. Monasterio professionis exhibitio et gd pertinet cum gsignis bonis sui loci cohis auctoris.
.33. De eo gd communis vestitu cum descriptione loci ne colitur nomi i quid conducit etc.
.34. De gmbus scriptis et augustini de vita actus quesito et colitio.
.34. Qm magno monasterio disciplina cohercenda immoderate
.36. Qd mutatio abbatis mutationi pcipue loci
.37. Qm quo et unde pro dilectio pictu an ab exposito mandatu an loco obedientie
.38. De magistris mutandis et aliis capitis et regu i placiti sicut ad aliquo accidit
.39. Qm magistro de nobis agit et tua ad colitio.
.40. De eo gd expedit est nocuo cpd nulla est i cel.

Coloria ty st
do vita stor patrū q̄ dr̄ paradisus
tystoria pplacionū assyrano t⁹ Wadalox
Fabany do cō(n)ssabno dñi
Hymnody optimo gl bojorgasm do ontad
Omo bel angy : copioto do ontad

1ª q̄ T

Joh. Tritemius Catalogo Scriptorū Eccles.
Heraclides monachus, vir moribus sanctus & scripturarū
diuinarū eruditione insignis, sanctorū patrū Anachoretarū
ac monachorū diligentissimus imitator & imitator qui
uelut argumentosa apis de omnibus conuersationis
flores virtutū in alueolū pectoris sui contexuit, mel
spiritualis dulcedinis proreauit. Scripsit inter alia
has edificationes legentibus opus insigne de vita et
conuersatione sanctorū patrū in heremo, vel in canobijs
degentium aut regula, cuius titulus est, paradisus. Qui
claruit temporibus Gratiani Imp. Ao Dñi 380.

Ihō: Horsleij:

INCIPIT PRAEFACIO BEATI HERACLIDIS EPI DE VITA SCORVM PATRVM AD LAVSVM PRAEPOSITVM PALATII.

IN HOC LIBRO QVEO DE VITA SCORVM PATRVM SCRIPTVRI SVBIVNXI descripta est nobilis conuersatio mirabilisq; ꝯuersationis ꝯtractio cenobiarū parte atq; anachoretarū q̄ in heremo ad emulationē imitationēq; celestiū uiuere cupientes. supni regni te aggressi sc̄. seminarū qq; puellarū atq; honestarū ac spualiū matrū cōmemoratio. que uirili profecto sensu ad exēplū amoremq; diuinū eorū q̄ desiderant cōmentie ac pudicitie redimiri coronis. cū insigni abstinentia fimiere certamina. Iccirco p̄cipiente nob uiro moribꝫ suauissimā sensuq; doctissimo animo qq; pacifico & corde purissimo mente etiā amatore dī atq; innecessitatibꝫ indigentiū socio. & celsitudine dignitatū pbonitate ꝯscientie plurimis eloquentiꝫ p̄ferendo. atq; moribꝫ uirtute diuini spūs p̄munito. q̄nimmo qz oportet ueracit̄ dicere ad speculationē portoꝫ sedulitatis ex emplo segnes animos incitante. abstinentiā sc̄oꝝ spualiū qq; patrū qui mdi placito uoluptates. insuperabili certamine carnis crucifixere mollicie. quoꝫ ipse qq; bene transactā uirtute p̄dicare nō desinit. studium describere. Est aut̄ huī desiderii spūalis exactor uirorꝫ optimꝰ lausus. q̄ p̄ dei tutelā custos purissimi pbat̄ ordinat̄ impii. Ego q̄ & lingua impiꝰ. & spūalis scientie tenuit degustator. nec non etiā sc̄oꝝ patrū spuali catalogo nimis indignꝰ. magnitudinē p̄cepti ult̄ mensurā meā p̄spiciens. reluctari tēptabā huī cenobii iussioni. que & sapientie uberitate & diuine doctrine indiget intellectu. Sed cū rursus uererer. p̄mii quidē nobile studiū inungentis. deinde utilitatē legentiū p̄orare. postremo meum ens inobedientie graue piculū. tanti p̄cepti cumulū supne dispensationi cōmisi. Atq; sc̄oꝝ patrū intercessione meas uires cōmunens ad certaminis studiū sū pgressus. uirorꝫ forciū nec nō etiā feminarū. qs aut ipse uultu ppō uidere p̄merui. aut ascīs patribꝫ q̄ eorꝫ nouere uirtutes. me audisse cōmemini. glosa signa scripturis atq; certamina. sed & plurimas cruentas acullas. omisq; pene spelunchas & recta heremi inq̄ monachi habitant. diligenti cura dī pietate pedestri labore circuiens. & uirorꝫ quoꝝ oculis meis inspexi. & mulierū ppē spē que nobis in pōre reposita. secum femineū animi uirtute uincentiū. in quantū mea suppetat p̄ uirtuti.

A

nomina patrē & genē & patriā · locūq; habitationis psenti libello cōplexus · t amatori xpi famuloq; dī atq; inclyto pumpu ornamēto lause transmisi · Simul cōmemorans utriq; sexui inquib; dā adsūmū q̄dē pacta certamina · sed ppē matrē superbie que uocat cenodoxia adextremū barathrū infernuq; profundū miserabilit deductos · ad q̄stras exlongis tēporib; aclaboribꝫ abstinentie palmas repentino elationis ac tumoris motu p̄marcidas · Gra ū saluatoris nri pulsioneq; scoꝝ patrū ac miseratione spiritalū uiscerū & orationib; uenerabiliū senioꝝ · delaqueis diabolī ereptos · adrecuperationē utę nobilioris reuersos ·

explicit pfatio de uita scoꝝ patrum ad lausū pposi-
tum palatii ab heraclide directa · incipit ad eun-
dem qui de multos uarios q; de lausū liber qui dicit paradisus

Multos quidē multos uarios q; libros diuersis tēporib; huic seculo reliquere · Quos alii supna inspiratione & gra diuinitus data · edificauere ac munierē eos · q̄ fideli pposito instructa atq; uestigia saluatoris secuti · Alii ū solis hominib; placere cupientes · corrupto atq; uitiato mentis ingenio · ueluti quadā aeriū cōfusione uesani · solati te eos q̄ cupiditatęq; glę laborabant · Non nulli aut furore nescio q̄ & instinctu demonis q̄ rebꝫ bonis inimicō · rabida elatione cęcati · impietatē leuitatis humane & diuine atq; ecclę catholicę maculā · stolidosq; animos occupauere mortaliū · ad euertendā moꝝ laudabiliū disciplinā · Michi q̄q; hominū humillimo placuit · dū magnitudinis tuę quē scio amatorē esse · doctrinę erubesco nō obedire pceptis · quib; ad meliora animū puocasti · tricesimum quidē ac ternū agenti annū q̄si innumero frm uitā q; monachoꝝ · uicesimū aut episcopatus · quinquagesimū uero & ternū ętatis uniuersę · desideranti, vtin patrū nrōꝝ gesta cognoscere · nūnoꝝ tamen si; ętā feminarū q̄s ipse uiderim · q̄s q; aliis referentib; nouerī · cū q̄b; ętā deserta egypti pagraueri · lybie · thebaidis · syene inq; & hi q̄s tabernaculoꝝ dicunt morantē · circa fines q̄q; mesopotamię · syrię · palestinæ · & sub occidentalib; plagis · roma atq; campania & cętā circa ipsa loca · desideranti t · ut supius cōprehendi enarrare · a principio omnū uitas · ex supdictis partib; hoc libello · ut honestū & animę profuturū cōmemoratorū gerens · id est penne medicamentū uertatis · Omnē q̄dē obliuionis exirrationabilis desiderio respuas sopnū · omnēq; duplicis dolū mentis a fide rerū necessariarū secludas · cū uniuersa pigredine moꝝ bonoꝝ & deformi animę defectione · & ut iracundię q̄q; motū · cōturbationē atq; tristitiā & irratiōna-

bilẽ mecũ pfita declinans & auocationẽ scti uanã amore ppetuo circa ppositũ
pie religionis effulgeas · dnpe beate utce t̃ · & q̃ tecũ sũ & q̃ subce agunt · & pfimoz
futuruz impatoz · Talib⁹ enĩ factis semp ac meritis xpi amore flagrantes deo
pperare copulari · Per singulos tam dies & rectu animę q̃ procul dubio debẽt
expectans · & sedm qđ scriptũ est dicens · Coarctor ex duob⁹ · desiderĩ habens
dissolui & esse cũ xpo · multo melius · Permanere · Prepara ad pfectionẽ opa tua · &
esto magro operis · Nã q̃ memor semp est mortis · quę omĩmodis sine cunctatione
& necessario uenĩã est · nunquã grandia ac magna peccabit · nec qđ scriptũ
est · In omĩb⁹ operib⁹ tuis memorare nouissima tua & in pternũ non peccabis · Sup
cętera ũ omnia · neq; quę cõmendata sensib⁹ tuis fuerint salubri relatione
contẽpnas · nec respuas eloquationũ humilitatẽ rusticitatẽq; uerboz⁹ · Non
enĩ hoc opus diuine doctrine est · ut q̃ls facunde loquat̃ · sed ut omĩũ
sensus intellectu ueritatis instruat · sedm qđ dictũ est · Aperi os tuũ uerbo dei ·
& terẽ · Ne putent narrationẽ senũ · nã & ipsi alios patrib⁹ dixerunt · Ego
itaq; homo dei & stupende amore dulcedinis q̃ opto ut ex parte qđ diuinitus iubeat̃
imitari · plurimos scos uiros audisse mentem · nec tam id uelut pretransitum
ut pfunctorie faciens · sed pstringens & paucos cotidie pgens dies · pedib⁹ qđ ante
dñm dicã uer omne ẽfectu uniuersũ · pene romanũ solũ ambulando cognoscens ·
itineris molestias libenter ample⁹ etens · ut hominis sci & amatoris dei ẽspectib⁹
fruerer · qđ pcul dubio aliter nonhaberẽ · Nã si ille q̃ absq; aliq̃ cõparatione
melior me est · q̃q; longe p̃cedit ac uincit totũ mundũ rerũ pritia · & tota
ẽscientię fide paulus apls decharso usq; ad patriã iudeoz⁹ ambulando p
rẽgit · ut petrũ & iacobũ & iohannẽ uideret · & hoc ipse quasi cũ quadam
iactantia referens ppos duulgat labores · dũ alios q̃ctio atq; segnitia torpescere
uidens accendit dicens · Ascendi hierosolimã uidere petrũ · Non enĩ illi sufficiebat sola fama uiuacis · nisi ut ecclã uultũ q̃q; a figurã ipsius uiricupet in
tueri · quanto magis hoc ego decẽ milliũ debitor talentoz⁹ facere debui · Non
ut illius scirẽ pdesse aliq̃d · sed ut in peccatori pmia pruderẽ · Nã & in q̃ scriptũ
seruus uitas patrũ ante nroz⁹ · sci abrahe · isaac · iacob · & q̃ ipsũ secuntes · moy
si · helie · iohis · atq; reliquoz⁹ · ni ut ipsis ad iectus gẽs aliq̃d reciperẽt · sed ut legen
tib⁹ pficiant · Qua ppẽ hec sciens fidelissime multũq; uenerabilis serue xpi
laudẽ · premeditatũ stadendo meliusq; consulens · & ia mã loquacitatem
ad cursu fodiendi mee ppositi pie uoluntatis aplectere · Quę q̃dẽ uaria

ursibiuũ inuisibiliũq; uitioꝝ uelut fluctib; uerberat̃. quã ñ frequenti
oratione. & diligenti animę ad dñm uacatione. sedare ñ possum⁹. Multi
eñ frm & laboribꝫ abstinentię & bonis circa pauperes factis exuberantes.
alii casta uiduitate gaudentes. alii uirginitate sublimes. diuinarum
eciã lectionibꝫ & scĩpturis litterariũ plurimũ gl̃anter. arecti tenere de-
uiarunt. indifferenter̃ qsi subspecie cuiusdã religionis curiositatis amore langu-
entes. ex qua multiplex animi sollicitudo generat̃. postq; alienoꝝ quoq;
negotioꝝ cura succedit. unde calũniosi eciã nom incurrit̃. Quo nomine
ábonos actuũ administratione phibent̃ qua q̃dẽ nec ip̃i q̃ solus ꝓpę tantũ
animę negocijs uacant. sed uiuunt̃ ut mauult. Insiste igit̃ uirilit̃ queso. ñ augens
opes. qs̃ tam magis semp minuens. sufficienter̃ diuidens eas omnib; q̃s egere co-
noscis. quę pficiunt ꝺ administeria & fomita uitiorũ. Ne uo te impet⁹ q̃dã
irrationabili anticipatione p̃ueniat. ut dũ hominib; placere festinas. hosti
ꝓposito uoluntatẽ sacramẽti uinculis ligas. Quod p̃ pessos nouem⁹ plures qui
uanę gl̃ę ẽcentione incibis ut̃ potib; abstinendis. miserunt̃ quodã modo
redegerunt uiris utendi necessitate libera illã quã impleri dns fecerat uo-
luntatẽ. Quicq; sacramẽtis ꝓpis obligati. dũ promissa implere ñ possunt. & de-
formitẽ amore uiuendi ac uoluntate recipiendi. ex necessitate culpa subia-
cent culpa. putru crim̃ incurrunt. Sagit̃ sola ratione his rebꝫ abstineas.
& sola ueri ratione easdẽ cũ uelis sumas. nũquã profecto peccabis. Dns enim
q̃ ratio est. ea quę mouent̃ in nobis. archanis cõmendat auxilijs. illa quidẽ
damnans quę leduntꝫ amplectens uero atq; suscipiens illa quę prosunt. Nã iusto
nõ dat posita lex ñ est. Melius aut̃ est uinũ curatione potatũ. quã cũ arrogantia
& fastu aqua. Et uidet̃ aduertere eos q̃dẽ q̃ rationabiliter̃ uinũ biberunt ee
seos uinos. q̃ aut̃ sine ratione aquã. uitiosos esse homines ac pphanos. Neq;
obhoc unquã ipsã speciẽ quã dns fecit aut uituperandã. aut laudandam
putes. sed illos aut beatos secũdm ꝓpositũ suũ arbitreris aut miseros. q̃ bene
uel male ipsis rebꝫ utunt̃. Bibit aliquando ioseph apud egyptios uinũ. nec
tam sapientiã suã lesit. eoq̃d ꝓpositũ mentis suę ante munitum. Pythagoras
aut̃ & diogenes & plato. nec quos manichei quoq; omnesq; eoꝝ q̃sibi sapientes
uidebant̃ cassa. incantã uanę gl̃ę cupiditate pgressi inciderunt̃ dãnatio-
nem. ut ipsũ quoq; factorẽ omnium ignorarent dñm. & idola quę ipsi fecerant
adorarent. Iust est & apls petrus uino. cũ reliquo discipulorũ choro. Unde

& ipse saluator eorundē magister audiens uidet esse reprehensus. dicentibꝫ. Cur discipuli eius nō ieiunant. sicē & iohānis? Qui rursus insultabant. & ipsis discipulis dicebant. Magist' uīr cū publicanis manducat & bibit. Quod aut̄ nunquā ppē panē & aquā solā reprehensi fuissent nīsi ppē unū ut carnes. poterit fieri manifestum iīs q̄ irrationabiliē eos q̄dē q̄ bibunt una despiciunt. eos aut̄ q̄ aquā solent haurire mirant̄. Saluator ergo dicebat. Venit iohānis multa iustitie neq; edens neq; bibens. carnē sine dubio dicit & unū. nā sine aliis speciebꝫ profecto nec uiueret. & dicunt. demoniū habet. Venit filius hominis manducans & bibens. & dicunt. ecce homo uorax & potator uini. amicus publicanorū & peccatorū. eoquod cū ipsis manducaret & biberet. Quid ergo nos faciem⁹? Neq; illos qui uituperant. neq; eos q̄ laudant sequam⁹? Sed aut̄ ratione retinuit cū iohāne teneam⁹. & cīa si demonē habere dicam⁹. aut cū ihu xp̄o sapiente una bibam⁹ quando hoc requirit necessitas corporis. & cīa si nos aliqui ob cibū carnis & uini potū ut illū iudei aliquando reprehendant. Neq; utiq; istis. neq; ab his abstinere iuxta ueritatē rei aliq̄d ee arbitremur. sed solā fidē que dilectione & opibꝫ extenditur. plurimū ualere cognoscas. Ignē cui actibꝫ semp inherere cernit̄ fides. ppter' ipsā meū pabulū erit. siue manducauerint memorata. seu biberit. Omne enī quod nō est ex fide. peccatū est. Sed q̄m unus q̄sq; delinquens. id quod agit ex fide se agere dicit. etiā cū aliquid stulta psuasione. & corrupta atq; uitiosa conscientia facit. ita hoc saluator nr̄ distinguit ut diceret. Ex fructibꝫ eorū cognoscetis eos. Nā q̄dā eorū q̄ rationabiliē uiuunt. atq; sapienter sēm aplm iste sit fructus. hoc ē caritas. gaudiū. pax. longanimitas. benignitas. bonitas. fides. ēmentia atq; simplicitas. profecto manifestum est. Paulus enī ipse dicebat. fructus aut̄ spūs est hoc & hoc. Quod ū [illegible] fructū habere festinat. nō intēpestiue neq; sine consideratione aut [illegible] edat aut unū bibat. & quod neq; cū eo habitet cū conscientia magis [illegible] rit malignā. paulus teste ipse dicebat. Quia unusq; q̄sq; q̄ se ad agonē parat. ab omnibꝫ se abstinet. Scilicet ut cū corpore uidet̄ incolumis. abstineat ab iis que facturus erat̄ ioresi. Cū aut̄ infirmitate aliq̄ aut dolore uexat̄. aut tristitia. ut quibꝫdā cōpractionibꝫ mordet̄. utat̄ q̄dē cibis aut potibꝫ tanquā medicamentis. que possunt curare sollicitos. abigat aut̄ a se ea q̄bꝫ anima uulnerat̄. hoc est iracundiā. inuidiā. amorē uanę glē. & reliqua uoluntatis defectionē. insusurrationis qq; & irrationabiles suspitiones.

agens dō grās sēptēnas. Sufficiencia igit̄ sup hoc disputacione decursa aliā
rursus adiungo docilitati tuę monitionē. ut omni turbine mētis diffugias con
spectū eoꝝ atq; colloquiū. quoꝝ contrariū est bonę uitę ppositū. q̄ penit⁹
pdesse nō possunt. & quib⁹ cura est uaria curē corporis expolire & iam sirectę
cultū rei fidei memorent̄. Sed uita. ut uera dixerim puerilę sectę homines q̄
animas subspecie sc̄itatis euertunt. eciā sicanitie & cālore & ostentacione ru
garū numerū quodā modo trahere uideant̄ annoꝝ. Quia & si nulla eorū
lesione maculeris. magꝝ pbitate munit⁹. ut leuit̄ cerce aut reuoluēris ut se
curior. aut erigeris ut melior. & utiq; perabris tales atq; ridebris. q̄ nō sine noxa
tuę rē fecisse cognoscer. Scōꝝ aut̄ uiroꝝ ac feminarū uelut lumē splendentis
fenestrę sectare conspect⁹. ut p illoꝝ ueneranda colloq̄a. tanquā minutis
codicē litt̄is scripti. possis diligent̄ inspicere. Actus quoq; & cordis archana
excipia cōparatione cognoscere. & siue diligenciā seu neglegenciā tuā curiosi
appbare. Nā & ipse hominū religiosoꝝ color. q̄ p̄dicabiles mores ut flore ue
lant̄. & amictus uestis. & inconfusa mentis animi absq; ullo sup cilio sermonis
inflatu. & uerecundia ipsārū quoq; reuerentia syllabarū. & grata digestio
sensuū atq; uerboꝝ sufficient̄ animare tē poterunt. & iā si anxietatis alicui
tedio fatigeris. Amict⁹ enī uultus & motus pedū. & dentiū risus. ea quę in
ipso uidente esse significat. Sicut sc̄arū scripturarū puerbialis sermo testat̄.
Incipiens igit̄ p̄missę narrationis exordiū. nullos tibi neq; inciuitatibus
neq; inuicis. neq; insolitudinib⁹ esse incognitos relatione mea patiar. Nec
[illegible]cus querit̄ solus. inquo tales habitauerint uiri. sed recte eciā uitę ppositū.
[illegible]atores nobiles. INCIPIT DE ISIDORO MIRANDAE VIRTVTIS
QVI PQVĀ ASOLITVDINE RECESSERAT IN ALEXADRIA MORABAT
[illegible]uū ALEXANDRIĀ ATTICI ciuitatē insēdo semoris impatoris theo
[illegible]m consulatu. q̄ppē ea qua inpm̄ credidit fidē cū anglis nunc moratur.
ammirabilē urbū & ornatū pōnia moribꝫ acpictū isidorū p̄sbtēra in memo
rata ciuitate cognoui. Qui in alexandrina ecl̄a erat subdiaconus. acq; pulsus
pauperū frm. Quē in principio iuuentutis suę egregias p solitudinē palmas
abstinentię p̄meruisse memorabant. Cui & cellula iuxta in monte cui nitrius
nom̄ est. senē septuagesimo ętatis suę anno. q̄ alius q̄ndecim iuuendo cōple
tis. obiit in pace. Ille igit̄ usq; ad ultimū finē nūcheo usus est. nēo q̄uelare
caput. Non balneis attigit. nē ex carnibꝫ cibū sūpsit. nē mense usq; ad latericatē

interfuit. Quicquid cā lauta corpuscula fuit pgrām spūalis alimonie. ut oīs
qui utcā ipsū nesciebant. epulationib; illud acuoluptatib; imputarent. Deq;
uiro si uirtutes ipsius animę expónere singlatī uelim. cēpus me pfecto de
ficiet. Quantę bonitatis atq; humanitatis erat. tāq; pacificus. ut eciā ipsi
ꝑpinacissimi eiusdē uidebant̄ inimici. erubescerent umbrā q̄q; ipsius. ppē
tā uenerabilē utā. Tantā aut̄ scārū scripturarū. ac diuinī dogmatis ferē
habuisse noticiā. ut & mīc ipsā frīm continua obstupescerent subito. ac mente
mutata & sensib; spūaliē occupatis. transmigrasse alio uiderent̄. utq; mīrogat̄
postea causā ipsius stuporis. hęc diceret. ad alia quędā se cogitatione trans
latū. & cuidā theorię miraculo rapt̄ fuisse. Noui & iā ego memoratū uirum.
dū sumeret cibū sępi lacrimasse. Cūq; ammirarer forte cur fleret. hęc ex
ore illi⁹ audiui. Erubesco mē irrationabilē cibū sumens. ꝗ rationalis factus
adhuc deberem impatiēs uoluptate uerari. & cibo saciari diuino.
ppē eā quā xp̄s nobis tribuit potestatē. Hic ipse quē dico nō
romano senā tui seminisq; ꝑmacho. tunc cū primū unā cū
epo athanasio. postea aut̄ cū demetrio epo ꝑgeret romam.
& diuitus atq; abundantia rerū sine inuidię stimulo ex
uberaret. ne esta mentē insuprem⁹ sitis fecit. n̄ saltē unū sōl
dū dereliq̄t. n̄ par tē aliquā substantię sororib; suis uirginib;
dedit. sed xpo eas cōmendans. qui uos inquit fecit. urām quoq;
utā ordinabit ut meā. Erat aut̄ cū sororib; ipsi⁹ sepuagintā aliarū uirginū
numerus. Sed eq; cū uenissem ad eū in principio iuuentutis. & peterē ut instit̄
ret me ad utā mores monachoꝝ. ipse primi ad huc ardore iuuenilem.
cui n̄ tantū necessaria esset doctrina uerboꝝ. quantū ingis labor &
fatigatio corporis. quē admodū domitor equoꝝ bon⁹. ꝑducti⁹ me
deserti⁹ interni⁹ usq; ad q̄dā lapidē ad ea quę uocant̄ sōlitudines
loca. Doroth— eo cuidā thebano monacho septagesimū inspelunca agenti
annū cōmendauit & tradidit. iubens m̄ ut trib; apud eū annis morarer. ad
contundenda atq; frangenda illicitamenta uitioꝝ. Nouerat enī ipse sen⁹
durissimā ac laboriosissimā utā. Precepitq; ut rursū ad ipsū redirē. obsp̄u
alis scientię noticiā atq; doctrinā. Ego ū cū illic implere tres ut ꝑcepat annos
n̄ potuisse. ualida infirmitate correp̄. ante finitas inducias trienni tēporis
ab ipso sublat⁹ sū. Erat enī uirę ipse cū immensā ariditate ac siccitate cercam.

Per omnē nanq; diē mardore maximo & insolitudine circa litora maris lapides colligebat singulisq; annis cellulā struendo perficiens ut q̄ fabricare non poterant offerebat. Cū aut̄ ei quadā die ame ductū fuisset. quid facis pater inquit senecta interficiens corpusculū tuū seuis ardoribꝫ. respondit hoc dicens. Occidit me. occido illud. Edebat ū uncia panis unusq; fasciculū hole ris ut lusimi. bibens aque modicā quantitatē. Nunquā tam eū deo teste extendisse pprios pedes uidi. nunquā in matta. nunquā in lectulo quieuisse. sed per unuersā noctē sedens incipiebat funē quendā ex arbore dactilos cui⁹ pmo uesci solebat. Putans aut̄ ego quod ante me solū hec faceret que uidebā. scrupulosius ei ab alijs ei discipulis qui separati manebant querendo cognouī ea sic a prima ętate inuebat. Nunquā tam sponte ñ ex maxima necessitate dormiuit. aut opere fatigat⁹. aut de cibo uicit⁹. si forte usq; adeo eū sopnus oppressit. ut paululū ei oculi claderent⁹. frequenter eni eden- tib⁹ ipsis ex labijs quodā modo nimia ui sopni caput nutabat. paniscq; oris cadebant. Qui aliquando cū ame cogeret⁹. ut ut momento temporis supmattā uacaret. con tristatus ista dicebat. Stanglis psuadere esca. psuadebis & ei q̄ deo placere estimat ad puteū me suū circa nonā horā transmittā cadū. tēpore sectionis instante. Accidit aut⁹. & aspidē casu immo pcul usā phorruisse. uas uacuū reportare. causāq; timoris exponere dicens. Abba. mortuus sum⁹. Aspidē enī impuceo quo me miserat uidi. Sub ridens aut̄ ille tantū modo. diu me intuens respexit. caputq; concutiens dixit. Si placuerit diabolo p̄mitte se puteos ut serpentē ut testudinē facere. reliquū q; uenenosoz bestiarū. & magis fontū delitescere. poteris ne tu esse sine potu. Moxq; egressus persenset ipse ieiunus aquā trahere depuceo. ad prior ipse signatā degustans. aut. Ubi erit ad est. ibi nichil satane ualet malignitas. Sed iste ista dorus qui benedictū quondam uidit antonium. dignā rē memoria litterarū reculit⁹. quā abipso se dicebat audisse. pcamena quedā nomine. puella admodū pulchra ancilla cuidam erat tēpore maximiani psecutoris. Quā multis frequenter aduarijs p̄missionib⁹ dñs suus tēptauit stuprare ñ potuit.

ta ut ad postremū amore atq; insania preceps traderet eā illi qui tunc
alexandrie prefecturā gerebat. scilicet ut xp̄ianā ac maledicentem
depsecutionis seuicia imperatorib⁹. pecuniā ei sub hac pactione p̄mittens.
ut si eius adquiesceret uoluntati. sine ullo eā supplicio reseruaret ac redderet.
Sed illa contra dicenti p̄posito p̄maneret. pectus ut unguentis deficeret. ne
si uoluisset. libidinē dñi sui conc̄ perpe rideret. Que cū exhibita ante tribu
nal fuisset. eiusq; nudeq; uarijs cruciatib⁹ atq; tormentis expugnare deuocā
cuperet uoluntatē. & mō diuersa supplicia uasq; hēris immensū aceruenti
pice repletū acerrima flāma succenderet. duplicē ei p̄fect⁹ immittis
posuit condicionē. Aut uade inquit. & dñi tui obt̄pera uoluntati. aut scias
t̄ inferuentē hanc picē esse mittendā. Cui puella respondit dicens. Nūquā
sit alt̄ cognitor talis. q̄ ad dici iubeat libidum castitatē. Obqd̄ ille nimio
furore peculsus p̄cepit spoliatā eā nuas quod feruebat immitti. Hec aut̄
uoce illius fuit. Per caput inquit imperatoris tui quod tu uereteris obtestor.
ut si apud te statutū est his me tormentis necare. nisi simul tecā sed paulati me
inferuentē mitti iubeas picē. ut possis uidere quanta in diderit ignoc⁹ t̄
patientiā xp̄i. Que p̄ unā horę spatiū paulatim igneū candens demissa
defecit. ubi pice primū ebulliens adipsius colla puenit. Plures aut̄ uiri
digni habitaculo beatoꝝ. femine quoq; obierunt. tunc malexandrine eccl̄ie
ciuitate. Inquib⁹ dicimus & riā oculoꝝ q̄dem lumine destitutus. diuinarū
tam scripturarū pricia pollens. Que ego mota decē annos diuersis tēpo
ribus quat uidisse me memini. quiq; post octogesta & quinq;
annos uite terminū fecit. Hic igit̄ que loquor. captus est
oculis ut ipse retulit mihi. cū quartū ageret ętatis sue annum.
Qui neq; magistri tradit⁹ litterarū. neq; prima unquā elemēta
cognoscens. habebat insitū bonū sēp incolume. naturale magistrū. conscie
nciā suā. Que tanta grē scientie spūalis ornatus. ut eō euidentissime quod
scriptū est impleret. dñs cecos sapientes facit. Testamētū q̄dē uet⁹ ac nouū
aduerbū mēpretat⁹ est. Sectas aut̄ omnes tā subtilit firmitq; exposita sup
ipsas ratione disserit. ut omnē scientiā ueterū priāq; transiret. Qui cum
me cogeret q̄ndā [illegible] ut orationē incella ei facerē. nec tam ei adquies
cerē uultui. hoc referendo dicebat. Ad istud inquid̄ ho
spicium ver benedict⁹ antonius dñi me uisitare dignatur

ingressus est. Et rogat ame ut hoc loco flecteret genua. & precē funderet. statim fecit ac sēcō noluit se rogari. ipsis me rebꝫ docens scōꝝ uoluntatibꝫ obedire. Quā obrē si uestigia ipsius inquit sectaris acutā. quē admodū monachus & p adquirendis uirtutibꝫ pegrinꝰ. nolo ēcendas. Hoc quoq; reculit mē. Cū inquit grandi quadā sollicitudine ac tristitia fatigarer ppē iuliani imperatoris infelicissimā utā. tra ut quadā die usq; ad uesperas p̄funde noctis horas ñ attingerē panē aquetate ēfectus. forte accidit ut sōpno residens occuparer. & in quadam transmigratione animē reuelationē talē uiderē. Quattuor eq̄tes cū albis equis p diuersa discurrentes. clamantesq;. Dicite dicimo. Hodie hora septima iulianus mortuus est. Surge igit̄ & cibū sume & ad athanasiū epm̄ domū mitte ut ipse quoq; agnoscat hoc. Notauit tcaq; sic ipse dicebat. & mēsem & septimanā. & diē & horā. & sic oīa sic audierat approbauit.

Reversus etiaq; michi & de puella quadā. cui nomē erat alexandria. Que relicta ea inqua erat cuitate consederat intra quoddam sepulchrū. p foram exiguū necessaria alimēta suscipiens. & neq; uiros neq; mulieres unquā uidens pannos decē. Decimo ũ anno. dormitione ultima migratura se ipsā cōposuit. Quod illa que deferebat ei uxta ēsuetudinē cibū reculit nob. dicens nullū sē tunc accepisse responsū. Quo audito. illicū hostiū clausiq; pate fecim̄. & ingressi defunctē corpus inuenim̄. De ipsa autē & beatissima melania mulier romana de qua paulō p̄ referā. ista dicebat. Vultū quidē ipi puellē sē uidere ñ posse. stantē autē ad foram sepulchri petisse abipsa ut ei diceret causā. ob quā se illo sepulchro ē clusserat. Que p̄memoratū foram locuta. cui dā cui anim̄ inḡt m me lesus erat quondā. & ne uiderer eū ut ē tristare ut p dere. malui me ipsam in sepulchro dū uiuo recludere. quā nocere animē ad similitudinē dī factē. Cui a dicente rursus. quē admodū igit̄ pati potes ancilla xpi ut neminem prorsus uideas. sed in solutudine tali contra decidiā ut cogitationes habeas tā tuge certam̄. A principio ingens diei nonā usq; ad hora orationi uaco. exhimo opus p horas singulas faciens. reliq̄ aut tēporis spatio cogitatione discurro p scōs pphas. aplos. martyres.

& patriarchas: Cetas ū horas: cibū panis capio: appinquante uespera
cū maxima quiete dñm meū glorificans: finēq; uitę meę cū spe bona
patienter expectans:

Sed nec illos quidē sactos precenbo quoꝝ uita omīs mēcēpcu
quodā ppe salutis fuit: ut ex hoc & bene mentos pdicem. & legentib;
cautele studio consulam. Ymgo quędā solo nomine alexandrię fuit:
quę quantū adspeciē humilis uidebat: quantū aut adpositū ipsius
animę inflati oris erat: uarius opib; salutis diuers: amatrix pcul auri quā
xpi⁹ nusquā pcedere solens: nō pegrino: nūm patienti: nō monacho: nēcclę
nō pauperi: ut exiguā stipē prębens: hęc sēcoꝝ patrū frequentib; montis: nū-
quā asē tā inutile animę pondus abiecerat: Habebat aut & nō nullos pa
rentes: mē qs filiā sororis suę adoptauerat sibi: Qua sola dieb; ac noctibus
fruebat: amisso acq; cēcepto amore celestiū. Non nunquā enī & hęc species
quā diabolus inmittit erroris est: ut sub affectus colore q deberi uidetur
affimb; auaricia cupiditasq; nutriat. Quod aut nullā demon ppinqtatis
& generis curā gerat: hinc pfecto monstratū est. Ipse est enī q homines in
matres: infis: impatres cogit fieri parricidas. Qui etiā si pcendere qb; dam
aliquando uideat necessitudine parentelę: nō ideo illud ut pstet isdē faci
sed ut animab; eoꝝ iniustię crīm accumulet. diuine nō ignarus sententię:
quę multos ab hereditate regni celestis excludit. Potest sane q spuali sci
entia diutinoq; amore cōmotus: nec pprie animę salutē concępere: & suis
parentib; si forsitan egere uideant: utę alimonia pre largiri. Qui aut penē
animā suā conculcans & despicit: sola ppinquitatis sollicitudine occupat:
penā diuine legis incurrit: animā ut dixi suā deputans uanitati. Sacer
aut conscriptor ille psalmoꝝ. canit de ms q animę suę curā cū metu ma
ximo gerunt. dicens: Quis ascendit in montē dñi: hoc est dicere. Satisfacto.
Aut qs stabit in loco scō eius: Innocens manib; & mundo corde. q nō accepit
in uano animā suā. Illi nanq; in uano animā suā accipiunt. q putant eā
una cū corpore dissipari acq; dissolui. uirtutū scilicet spualiū ē tempores.
Ista ipsa nomine uirginē uolens ille scē ysidorus pbrē detractione sangui
nis ut dixi imperbus solet. facere acupiditatis onere ut cunq; leuore. tali
erga eā usus ingenio est. Pręerat aut ut pri dixi. cellulis frm paupum
acq; debilium. Idēq; imprimis iuuentutis suę annis in lapidib; & margaritis

ꝓbandꝰ uidebat̃ ꝓcul. Accessit ꝙ adeã dicens. Lapides necessarii atq; preciosi
smaragdi & iacincti subito uenerunt. & siue qꝭ muenerit eos siue furati sit scire
nonpossiꝰ. Stacuere autẽ ipsoꝝ ꝓcũ nequeo. qz cuĩ libet sũmã quantitatis ex
cedunt. Omꝰ enĩ simul q̃ngenꝯis solidis distrahunt̃. Sꝙ eos ẽ placuerit cõpa
rare poterꝭ unũ excipiꝰ q̃ngentis uendere solidis. & reliqꝰ nepotꝭ tuis monilib⁹
deputare. Suspensa igit̃ oĩmodis illa que dicebat̃ uirgo maffectu puelle
decipit̃ huĩ modi ornatu. Et cõplexa pedes illi⁹ orat & petit neqꝰ memoratas
lapides ante acciperet. Cui ille sõꝰ dũ áuide hortaret̃. hec dixẽ. Uem domũ
meã. ut hec que dixeraꝫ uideas. Ad quod ñ adquiescens. sed magꝭ q̃ngentos
solidos in sinu ipsiꝰ fundens. ait. Que admodũ uis ipse eosdẽ lapides tolle.
Ego enĩ noto eũ uidere q̃uendit. Acceptos ille igit̃ q̃ngentis solidos. pau
peribꝰ debilibꝰq; mox diuidit. Post aliquantũ uẽ tẽporis spatiũ. quia
magna opinio ipsiꝰ apud omꝰ alexandrie erat. quippe cũ & misericors
esset & multa dĩ ꝑclarus & senioꝝ. q̃ uã usq; ad octogesimũ quoq; anni
curricula peruenisset. quod ego & uã q̃ cũ illo diu fuerã satis agnouerã. erube
scebat eũ uirgo memorata sup ipsis solidis ãmonere. Ad postremũ cũ illũ
forte in ecclã repperisset. alloquit̃. Quid mꝭ nubes ꝑcoꝝ. de lapidib⁹ illis
ꝓquibꝰ q̃ngentos solidos dedimꝰ? Cui ille respondit. Exq; in mꝭ aurũ
dedisti. ex eo illud ꝓprio ipsoꝝ lapidũ dedi. Et si uenire desideras eas
dẽ in hospitio meo. illic enĩ iacent. ueni ac uide si possunt ẽ placere. mu
ne aurũ referes quod dedisti. Quo illa libenẽ audita. ad pbri domum
pgit. In cui⁹ superioribꝰ femine debiles habebant̃. in inferioribꝰ autẽ uiri.
Ubi stati cũ ea intra primas fores ingressus. dicit eidẽ. Qd uis ꝓmum
uidere? Iacinctos. an smaragdos? At illa. Quod iusserit. Ducit itaq; eam
ad superiores domus partes. ostendit; q; confessis femineis membris. & uulne
totis uaria morbositate laceratis. dicens ad eã. Isti sunt iacincti. Inde de
scendens. ostendit ei similes in inferioribꝰ uiros. & ait. Isti sunt smaragdi.
Si placent ẽ ipsa considera. minus ne. aurũ recipe quod dedisti. Itaq; egres
sa est domũ nimio rubore confusa. & plurimũ tristis. qz uideret se illa
facere uoluisse que dõ placere ñ possent. Moxq; egritudinẽ incurrit.
ut redit. Non enĩ hoc secũm dĩ fecerat uoluntatẽ. sed ingeniosa uiri
sceleris necessitate ꝯpulsa. Paulo post autẽ maximas pbro grãs egit.
ꝓpẽ qđ puella cui⁹ minimã curã gerebat. nupta quidem. sed sine filioꝝ

educatione defuncta est.

Cuius igit̃ ptrientiũ i monasteriis que circa alexandriã sita sunt cõmo
ratus fuisse. & optimos illic uiros abstinentie uirtutibꝫ adornatos. usq; ad
duo miliũ hominũ scitissimosq; uidisse. inde descendens ad montẽ cui
nitrie nomen est uenit. In medio autẽ istius montis & alexandrie ciuitatis.
mõiacet lacus qui mãrie uocabulo nominat̃. ꝓ septuaginta miliũ spa
diffusus. Quẽ cũ uno ac medio transfretasse diei. ad meridianã partẽ
montis accessit. Cui monti penitus deserta ad iacent loca que eremus
tendunt̃. & usq; ad mareoticũ ac mauritanũ solũ. In quo monte degeba.
milia ut arbitror uiri. q̃ diuersis ꝓpositi suis mistarchis tenentes. puteos
possentq; uiuebant. Sca ut alii q̃dẽ uiderẽt. solũ manere sic uiderẽt. alius cum
uno tantũ fiẽ siuellet. alius cũ multa crudine si hoc desiderasset habitaret.
In uno monte. tã memoratis quã aliis q̃ ad ultimas se solitudines contulerãt
sex centis uiris septẽ pistrinis alimenta ꝓbent̃. Huius igit̃ montis ꝓtectũ animũ
usus hospitio. plurimũq; abbatis patribꝫ instructus & doctus. abarsisio
matore. & putubasto. & agone. & serapione. & chronio. multisq; senioꝝ ſpũ
aliũ relationibꝫ super his q̃ ante eos fuerant inquisitus. usq; ad alia solitudinis
loca interioris accessi. In ipso autẽ nitrie monte unã egregiam maximã uidi
mꝰ sunt circa arbores dactilos. ex quibꝫ singulis singula flagra dependent.
Quoꝝ uno hi q̃ peccant monachi uerberant̃. alio latrones si inciderint fortes
cedunt̃. tertio deiecta eoꝝ q̃ unde cũq; commodi in peccato uapulare
meruissent. amplectentes memoratas arbores. & certas tergo accipi
entes plagas dimittebant̃. Est ecia circa ipsã egregiã cella suscipiens
peregrinos ac pauperes fratres. In qua cũ accepit aduenã quẽlibet. per
totũ illic eius tempus alunt. donec ipse ꝓpria uoluntate discedat. brevi
no[illegible] soluerit q̃s illic manere non phibentes. Uni autẽ septimane
egregius uenisse. ei ociũ dabant. Reliquos uero dies quod cuiq; opus eundẽ
facere cogebant. deputabantq; eũ aut pistrinis. aut orculis. aut coquinis.
Si aut̃ honestior aliq̃s uniq; apud huiusmodi operibꝫ uideret̃ legendi
ei codicẽ dabant. omnesq; in hora sexta a conspectu ipsius & fabulatione
phibebant. In hoc monte. & placentiarii habent̃ & medici. Ueniunt̃ quoq;
uino. Nã illic egregia uina uenduntur. Omnes enim isti manibꝫ efficiunt suis
ex cuius operis emolumento nulli eoꝝ quicquã deficit aduncũ. Est

autē maxime uolupcatis circa uespertinas horas ieiuna quaq; mansione monachos uarias audire uoces psalmos xpo canentiū. Quo tēpore siquis assistat & diligēt aduertat. putabit se subito sublatū & paradiso ēe tractū. Ad ipsā ū ecclām solo sabbati & dnico die ō uenire cōsueuerant. Sunt autē mpsā octo presbiteri. Inter qs quādiu primus pbr uixit. nullus poterit ipsiū aut sacra offerre dō. aut tractat. aut iudicat. sed silent semp solo consen more contenti.

ero in uor arsisius. & alii multi cū ipso senes sctissimi. quos & ipse tunc dē temporis cui & beatus antonius erat. Iu nob & sēm amon mirabile se nosse dicebat. illū cui anmā dū ab anglis ferrent ad cēlū uidit antonius. Hic ergo referebat. qd & pachomiū tabennensiotē aliquando uidisset. uirū pphica grā clarū. & in monasterio ppio tria milia monachos regentē. Decui uirtutib; post paululū loqr. Ipsū autē amon in hunc mode uixisse dicebat. Cū eet mquit puer aparentib; deredict. & ad iugenta duos perueniisset numerū annos. mutr ab auunculo suo matrimonii uinculis uligat est. Qui cū resistere nō posset ei quē aparenter ingerebat necessitati. & nuptiis uisus est coronari. & in thalamo sedere cōpulsus est. & omnia patienter sufferre solēnia nuptiarū coactus est. Postea autē qua uxorē a thalamo recessere. nouis nuptis in lectulo collocatis. sed amon surgit de lectulo. ostiū clausit. uocatq; residens benedictā illā & uere unanimē coniugē suā dicens. Uem mquit dna. ut causā ipsa huius cōiunctionis exponā. Nuptiq; nrē huc usq; sunt tantū. in thilq; inse amplū habent. Bene g faciemus. si dereliquo unusq;q; nrm separati quiescat. ut xpo placere possim. si intacta uirginitate uuam. Prolatū autē de sinu paruū libellū nesciens scripturas scas puelle ex persona apli ac saluatoris legebat. Cui lectioni alia secm sensū suū longe plura coniungens. exponebat eide castitatis uirginitatisq; conuersationē. ut illa post actis factionem in metu grā diuinitatis impleta diceret. Michi quoq; psuasū sciat dne. casta uita libenter amplecti. Quid g iubere uelis amplius expectabo. Cui ille. Hoc mquid iubeo & rogo. ut unusquisq; nrm separati ab hodie maneat. Ad qd illa non addubitauit dicens. Ineadē quidē cella. sed in lectulis separatis manere debem. Cuiq; hoc utrisq; placuisset. decē & octo annos uixerūt. ita ut illa quidē totis diebus esset in cella. ille autē in sisteret operi

qc colebat · & balsamū qua pīt erat arte conficeret · Quod a
balsamū multo labore ad magnē uineariū & plantaū & colt & p
Uespertis aut horis regressus domū · orationib; factis · & cū eadē cibo sūp
at rursus nocturnis pcib; exemore celebratis · ad opus solitū p̄mo mane p
gebat · Interea dū eqs esset hec uita · ex clusa ab utroq; pte oīm corpo
ralis illecebra passionis · oratione sēi · id qd aliquando cupiebant · obtinere
ceperunt · Ait enī eidē · ad postremū beata illa · Dne inq̄t mi habeo qd dicā ·
inquo sime audieris · pbabit michi quod me sedm dū diligas · Hortatur
ille · ut quod ei placeret ediceret · Ait illa · Iustū n̄ hoc inq̄t uidet · cū ipse
sis sēcus uirilis & iusticie rectus inseruas · cūq; ego quoq; pposita tua émula er
uia · ut diuersis ad multoz edificationē mansionib; separem · Inconueniens
enī atq; incongruū puto · ppē me tantā in occulto te habere uirtutē · nec ulli
esse cognitū quod in hac castitate atq; pudicitia dñi amore simul uiuimus
& manem · Cui ille grās agens · dñq; glorificans · ista respondit · Bene t placuit
mea dña soror · Habe igit hanc ipsā cellā · ego aut aliā michi facere tēptabo ·
Egressusq; a bea · mox interiora loca uirtute penetrauit · Nec dū enī tunc mo
nasteriū illic fuerat multitudo · Fecit q; sibi duarū uolumina cellularū · atq;
ita insolitudine uixit alis annis ac duob; transactis defunctus est · mmo
magis sōno migrauit · cū lxx · ii · etatis sue annos finisset · Singulos tam annos sedo
semp uidebat beata illa coniuge sua ·

De hoc illud miraculū sēi athanasii alexandrini epī tibi meo ope q̄rta
descripsit antonii · quod cū aliquando una cū theodoro discipulo suo lycū
nomine fluuiū cupiens transfretare · erubesceret sibi uestimtū detrahere ·
nemo nudū unqua suū corpus aspiceret · subito sine naui in altera flumis
parte angelo uehente translat est · Iste igit amon ita uixit atq; ita obiit ·
ut ipsius aiam sēi uideret antonius · cū ab angelis ferretur ad celū · Memo
ratū ū fluuiū nauī ego cū meis transiui · Est enī illic deuiatio quedam
a magna illi fluminis uia ·

In hoc erēa qui nitrias dicit monte monachus erat quida ·
cui or fuit nomen · Cui uirtutē multoz q̄dē fratrū testimonia p̄dicabant ·
Specialit tam ancilla di melania · que ante me ad loca ipsi montis ac
cesserat · Na ego supstitē supra dictū uirū uidere n̄ potui · Hec g de con
uersationis ei uirtutib; referebant · qd nec mentit unqua fuerit · nec uera

fuerit ·

dixerit cuiquã · nec sine necessitate aliqua sit locutus ·

uis montis habitator ·

Q beatꝰ pambo fuit · quẽ & dioscorus epʒ · & ãmonius · & eusebius · & euthymi fris · & origenes · & dracontii uiri ãmirabiles · & nepos · habuerunt magistrũ Qui pambo cũ multis ac uariis uirtutũ progressus palmisq; pcelleret · inter ipsas & iã hoc habuisse pcipuũ memoratꝰ · quod intantũ auri argenti q; contẽptor fuit · ut pceptũ dñi uideretꝰ implesse · Referebat ergo ille uenerabilis ipsa melania · quia cũ pfecta de urbe roma alexandriã primũ fuisset ingressa · cũq; multa de ipsius uiri uirtutib; isidoro pbro & xenodocho referente cognouisset · & eodẽ duce ad eũ insolitudine puenisset · obtulisse sẽ illi trecentas argenti libras · ac pcatã fuisse ut aliqd exeuntes reb; acciperet · Qui cũ sederet & lrã meditaret · sola me uoce benedixit & ait · Det tibi dñs mercedẽ · Deinde dicit economo suo · Suscipe cautes · & inde per omnes quasuis tã inubia quã in insulis fris · hyeremi monasteria plus uidentꝰ egere quã cetera · Hoc quoque ei pcipiens · ne qd ex ea pecunia usq; meg ipse degustaret · pro quod regiones illas aliunde scirem ampli abundare · Cui aut memorata femina sicut reculit in staret · & benedictionẽ pmunere dato expectaret aut laudẽ · nichilq; abeo audiret ulterius · ait ad illũ · Scito dnẽ · trecentas ẽe in hac argentaria libras · Qui uerũ · nec sursũ eidem prorsus aspiciens · ita respondit · Cui exhibuisti hec ofilia · nõ opus habet arte mentiri · cognoscere · Nã qui montes lance pensauit · multo ampli nouit ẽ pcũ sit hui ponderis argentum · & qdẽ sinh illud offerres · cõpererit hoc dicerem · Cui aut nõ m · sed illi dõ quẽ nõ spreuisse immo ampliꝰ honorasse duos illos nũmos agnouimus · tacẽ desce · Sic aut dñm ordinasse dicebat · ut post paululũ tẽpus postea quã adipiscẽs uenerat montẽ · di seruus ille requiesceret · Qui non egritudine · sed febri aliqua fatigat ẽ est · sed sportellã consuendo · septuagesimo etatis sue anno · ante horã qua desciꝰ exi erat spm suũ dño cõmendarat · uocauit ea · & in postrema consummatione sui corporis ẽ fidentꝰ ait · Accipe hanc sportellã de manib; meis · qa nõ habeo aliud quod relinquã t · ut memor sis mei · Cui corpore inuoluto in linteo & sepulture tradito · ex deserti locis abscessit usq; ad finẽ proprium

hereditatē sōi illi habens secum.

Hec ipse pambo infine uite sue · ipsa hora quā erat exiturus ecclō · assi
tentib⁹ ei paulo presbitero & economo & āmonio ciuitate famosis uiris &
ceteris frib⁹ · hoc dixisse memorat⁹ · Et equo uenit mistū solitudinis locum
& habitauit incellula quā mens manib⁹ exstruxit · panē gratis abaliquo
me manducasse nō memini · nec uerbū usq; mp̄sentē horā locutus sum ·
de quo penitentiā agere debuisse · Ita tam ad dīm dīm pergo · tanquā
nec dū diuine seruitutis cultū attigerī · Asserebant aut nob referentes
& testimonijs confirmantes sanctus paulus & āmonius seruus xp̄i · q̄a nunquā
cū aliq̄d interrogatus fuisset ut despualib⁹ ut descriptis scriptis ceu re
sponsū scrutantib⁹ dedit · sed semp nec dū sē quod responderet meminisse
dicebat · Sepe aut & cū memini spacia fugissent · nec sic q̄dem responsū
querentib⁹ dabat · adhuc se nō asserens euenisse ad notitiā ueritatis ·
Tam diligentes aut cautasq; scdm dīm sententias p̄ferebat · ut easdē
tanquā abipso dō placitis susciperent · Hanc enī antonii quoque illius
quī instituis sermonib⁹ p̄hibent habuisse uirtutē ·

Actū & rā huiusmodi ipsius pambo mē alia ferē · qđ cū pior
machus uenisset ad cū ppriū panē ferens · & ob hoc ab illo reprehensus
fuisset · mīrogat⁹ ut diceret cur hoc fecisset · respondit dicens · ne hospes
hospitē grauaret⁹ · Quē ille tantū tacendo reprehensū dimisit continuo ·
Post aliquantū ū cepisset · ad priorē pāmbo morat⁹ accedens · p̄fusū aq̄ panē
ab his edebat⁹ exhibuit · Qui interrogat⁹ cur hoc fecisset · respondit · Ad
huc aquā addidi · ne onerosus exsistere ·

Refert⁹ autem Amonius discipulus ipsi⁹ ·

Illi uero tres fres & sorores deū summo dī cultu & amore flagrantes · cum
deserta peruenissent loca · separatas sibi met mansiones fecerunt · ita
quidē ut asemet ipsis spacio separarent⁹ · Hunc q̄ āmonii · quia supra
modū lectionū scripturarū uacabat · cuncta quedā epm sibi fieri postu
lauit · Cuius cum hoc abeneducto timotheo petissent · & ille dixisset ·
adducite eū ad me & faciā ut uultis · cū magna multitudine ad eum
quo facilius abstraheret⁹ ingressi sunt · Captūq; se ille ꝑspiciens · rogare
cepit eos & p̄sacramenta firmare ad q̄escere sē omnino nonposse ut uel
exiret desolitudine quā tenebat · Cumq; uideret nō concedi sibi ut faceret

quod petebat: ferro aurē sinistrā radicitꝰ cunctis uidentibꝫ secuit. hoc dicens: Vel nunc ptabitꝰ uob impleri nō posse quod cupitis. iubente lege diuina nullū aurē pcisa oportere fieri sacerdotē. & ita demū relicto eo ad ppria reuerterunt. Cū ūremeassent. & epō ista dixissent. ille respondit. Audiui lex ista seruatꝰ. Ego aut sic dederitis m̄ aliquē & iā naribꝫ truncū. sed moribꝫ pbū. nō eū dubito epm facere. Hoc audito. pgunt ad ipsū. instantissime eū rursus rogantes. Quo nō adquiescente. uim qq; inferre cēptabant. Quibꝫ uiratꝰ ille respondit. Sime cogere uoluerit ultōr. & iā linguā meā qa ppē ipsā m̄ molesti estis abscidā. Tunc demū sic eū cū sup hoc nichil pficerent reliquerunt.

Cyrus Agaronyti fertur tale miraculū. Cū quēdā delectatio carnalis sine ulla corpusculi eī mōmissione uexaret. candenti ferrē ppria membra lanabat. ut ex omni parte plenus esset sēpulceribꝫ. Esca ueī fuit huius modi. Aluuentate sua usq; ad obitū. crudis est usus cibis. interdū & iā michil pter panē. Vecus aut nouiq; testamēti memoriē retinens. & iā libros eloquentissimos uiros. didicit pierii. atq; stephani. usq; ad sescenta milia siui legendo transiuit. Hec aut de eo celebrificantur. & iā patres scitis inhereno communantes. Huius & iā ppheticā uirtus multis innotuit. fuit ū quisecreta heremi diligebant. nullus illo mestitio consolatio supiori. De hoc sententiā beatus euagrius spualis & uirtute discretionis pcipuus pferebat dicens: Nullū se uidisse hominū q; sic superauerit corpis passiones.

Hic idē scissimꝰ cū arufino temporis illius prefecto pcibus multiplici supplicatione rogatꝰ fuisset. ut magno illo tomo alexandriam ob necessarias heremi actiones aduenire quoq; dignaret uenire. uehemēter deprecantibꝫ scis diuersarū pro rū epis. aluscq; quā plurimis heremitis. q; ad dedicationē basilice ipse condiderat conuenerunt. memoratū rufinū ppriis manibꝫ sui sacro fonte mundatū. Quē sue conuersationis merito plurimū uenerat est. seō āmonio cupiens monitis obedire. Qui paulo post dormiuit in dño. sepultꝰ q; ī basilica que appellatꝰ rufiniana. in cuius sepulchro curari feruntur cuncti. diuersis febribꝫ laborantes.

In hoc quoq; predyemus
monte nitrię. quidā uir fuit mirabilis nomine beniamin. plxxxx

annos mabstinencie; uirtutib; summa donos spualiu gram consecut. Qui
sue manus cuiqua imposuisset. sue olei benedictione dedisset. ab om
languoris molestia soluebat. hic g quotalib; diuine gre muneribus
bat. ante octo menses sue dormitionis aquoso langore puasus. in
miseranda pinguedine sue carnis intumuit. ut uix tenporib; sedi rob pua
ret. Assumens itaq; nos dioscorus epus q tunc pbr mitrie fuit. meq; & beatu
euagriu. hoc modo est allocut. Uenite & uidete nouu rob. incanto tumore
corporis atq; insanabili passione singulare patientia possidente. Cunctes igit.
uidim hominem tanto corporis tumore distentu. ut minore manus el digitu
uarunq; manuu nraru coniuncti digiti minime coplecti ualerent. Cumq;
non possem dura passionis el diu respicere. oculos nros abeo defleximus.
Tunc ille beat benianin ait nobis. Orate filiu. ut homo mis interior. isto lan
guore sit liber. Hoc nanq; corpus nec suame sanitate sullime recldidit. nec
dolore delectu. Per acto ita mense illo facta est ei sella latissima inqua
incessanter sederet. non ita ualens in lectulo quiescere ppter reliquas corporis ne
cessitates. Qui tam inhui modi siu corporis passione constrictus. alios di gra
sanare consueuerat. quolibet languore uexatos. Necessariu igit existimauu.
referre huius scissimi passione. ut non amirem quotiens uiris iustissimis. quecla
corporali necessitate contingunt. Defuncto aute uiro fortissimo. postes ianua
riu. nec eni alte tanti tumoris corpus eici potuisset. sublati sunt.

Apollonius quidam nomine unus ex negociatoribus renuntians scto.
monterio; mitrie habitans. cui ita neq; arte discere pualeret senio pdite gratis.
neq; abstinentia spuali scripta mandata. huiusmodi continentia sibi insti
tuisse cognoscit. Ex ppriis pecuniis atq; laboribus omne remedios; speciem
atq; cellaria malexandria copauans ciuitate. cunctis frib; langentibus
exhibebat. Uideres aute eu a principio diei nona usq; hora. unuersa tam uiros;
qua feminaru monasteria p agrante. & p singula egrotos hostia uisitantem.
portantesq; secu uua passa. mala granata. oua. siliginei. que maxime necessaria
uidente infirmis. ad tale sese uita cui solu apcus erat. hic famulus xpi in
structurat insenecta. Qui tam ante obitu suu cui aliquem siu simile reppisset.
ei omne ministeriu huius suppellectile tradidit. depcatoq; ut eu. ut huius
modi cura fratrib; exhiberet. Cum eni quinq; milia monachos; insup

dicto monte consistant. necessaria uel maxime talis sollicitudo. & cõsolatio
ne qua indeficienter illis non uacuis locis.

Erãt duo quidã fratres fuerunt quos pater emdis
tandis mercib⁹ studens. usq; ad hispaniã semp negociando pgebat.
Quo mortuo. diuiserunt inter se substantiã eius que immobilib⁹ tantũ erat.
In auro quidem q̃nq; milia solidor. in mancipiis ũ ut uestib⁹ q̃q̃d inuenire
potuerunt. Ista q̃ uno animo cõmuniq; consilio inter se tractare ceperunt.
dicentes inuicem sibi. Quã fratres eligim⁹ uitã utrã. Si mercationẽ inqua pater
noster uixit arripim⁹. & iã ipsi labores nostros alius relinquem⁹. nosq; fortasse
euntes impicula patiemur. uel marinis ut assolent fluctib⁹. uel latronũ tela
consument. Sequam⁹ igit̃ fratres solitudinẽ magis uitã q; monachor⁹. ut &
patriã hereditatẽ lucrem⁹. & animas nostras nulla rerũ malarũ ẽtagione
perdam⁹. Quod ppositũ cũ utriq; placuisset. in electione solitarie uite
diuersũ singuli tenuerunt iter. Diuisis igit̃ quas pater reliquerat reb⁹ unusq;
dem habuerunt ppositũ uterq; ut placerent dõ. sed non in una institutio
ne uiuendi ambo placuerunt. Alter enim expulsis omnib⁹ suis reb⁹ ponua mona
steria & ecclãs & carceres diuisis. alter repperit quẽdã ex qua cocidiam
cibũ panis adquirens. ei quã elegerat uite & orationi uacabat. Alter aut
nulli ex substantia ppria q̃q̃ dedit. sed monasteriũ sibi fecit ubi
secũ fratrib⁹ collocatis. omnis aduenas. omnis senes. omnis pauperes. omnis suscipiebat
infirmos. & pdnũcia aut sabbati die. ternas & quaternas mensas indigentib⁹
exhibebat. Hisq; uniuersã suã substantiã modis quo aduixit expen
dit. Quo utroq; defuncto. beati ambo diuersis opinionib⁹ pbabilis
uite consummatione celebrant. Et iste quidem alius. ille ũ alius semp place
bat. Ex quor⁹ laudib⁹ orta inter fratres contentione quod uterq; uidereꝰ
fuisse pfectus. ad dem pambo ut abeo uerũ cognoscerent pgunt. Quẽ
cũ iudicẽ elegisse se dicerent. peterent q; ut q̃s eduob⁹ fecisset melius
edoceret. utriusq; ille apud dñm pfectũ ee respondit. Nam alter
quidem aut expulsis abrahe. alter heliq; moribus uixit. Cuiq; nonsedato
inter se certamine deprecantes. dicerent quẽ ad modũ pares possint
uideri. & n magis ille pcedat q̃ euangelica pcepta cõpleuit. q̃ cuncta
uendidit pauprib⁹ donauit. q̃q; pomis horas. omnis dies. omnisq; noctes
dnicã crucẽ portans. ppetua saluatorẽ oratione cõmitat. Cuiq; alii

diuersa ex parte contenderent · dicerentq; qr iste quē nos ampli
predicam̃ tantū circa egentes suū ostendit affectū · ut aggeribus
publicis assideret · tribulantes oīs unde cunq; colligeret ·
sue tantūmodo cōsuleret anime · sed multas atq; multas
infirmitates ac necessaria prebendo saluaret · ta beatu
ad utrosq; respondit · Idē rē uobis loquor · pares ambo
dñm · & utrisq; mercatis facturū puto · Hic enī si tā pfect mon
non fuisset · dign pfecto nō esset · ut eū bonitati illi cōparare · Ille uero
reficiens egenos atq; peregrinos · aliqd ex ipsa cōmunione solacii sen
tiebat · Nam & si labores ipsi ee magni oneris uidebant · attam̃ habe
bat & requiē aliquā cū labore · Expectate aut̃ aīe · ut sup hoc deo
reuelante cognoscā · Quod cū uenerit ad me · demcepsi audietis ·

Post paucos itaq; dies cū eū rursus rogarent · beatus ille ita respondit
dicens · Ante dñm uobis loquor · utrosq; in paradiso · simul stare cspexi ·

yyenis quidā
qui macharius dicebat annos decē & octo · dū cū equeus suus pecora
pascens uxta lacū cui marie nom̃ · ludit homicidiū fecit inuitus ·
Nulliq; quicquā dicens ad deserta p rex · in tantū humano atq;
diuino territus metu · ut amens factus p triennū uideret · dū sine
tecto in solitudine permaneret · Est enī terra ipsa sēp sine pluuiis ·
Norunt hoc qd loquor cuncti q & inscripturarū lectione & expi
entia rerū pbi sunt · Ipse beatissim quē dico · in deserto sibi cellulā
fecit · In q̄ · xx · v · alios annos ętatis suę uuluerit talē diuinā grām
meruit · ut exultans solitaria uita illuderet demones atq; despi
ceret · Hic in apud quē multū temporis feci · inrogans quas aīm
ipsius de facto homicidii cogitationes haberet · usq; adeo se tristem
non ee dicebat · ut ex ipso homicidio qd ignarus ad miserat gras acti
tarec · Inde enī aebat occasionē sibi salutis adlatā · Dicebat aut̃ scriptu
rarū testimonia pferens · quod nunquā magnus ille famulus dī moyses
diuinitatis meruisset intuitū · neq; tantū assequi donū dī fuisset · ut
misteria celestia ac sca ōscriberet · n pharaonis regis metu propter
homicidiū quod in egipto ad miserat ad sina montis deserta fugis
set · Hęc aut̃ ego dico · ut n ad homicidiū quēquā uidear incitare ·

B

sed ut ostendã magis. quod ex malis reb; interdũ sim eas incidam; inuic
ad uirtutis gl'am puenim. Alia enĩ genera uirtutũ necessitati adscri
ia uoluntati.

ITER QVINTO DE ANTIQVIS VIRIS NOBILISSIMVS
nomine nathanẽl. quẽ ego supstitẽ quidẽ uidere ñ pocu
erat enĩ ante q̃ndecim aduentũ mei annos. Ab illis tamen
cũ ipso permultũ tẽpus uixerant monachis. uirtutẽ ipsi; uiri
magnũ req̃siui. Ostenderunt autẽ m̃ & cellã ipsi; inq̃ quidẽ p̃ ipsũ
nullus habitauit. eo quod uicinã ipsi; loci homines incolebant. Iunc
enĩ cellã suã ille beat; construxerat. q̃ndo adhuc se aliq̃ adsecreta
solitudinũ ñ conferebant. Hoc autẽ ab illis magnũ ẽmentę bonũ
demenorato cognoscebã uiro. quod tantę incella sua patientę
fuit. ut in ꝓposito suo nunquã omnino turbauerit. ex quo p̃mũ irrisit
atq; cẽptatis uidebat; a demone. q̃ omnĩ & illudit & fallit. Cui fraudi
& ex p̃ore accidiã ꝓpessus cella dñi recessisse. aliãq; uicinã uico cuidã
fabricare cepisset. & ubi perfecit alterã mansionẽ & inica cep̃isset
habitare. post tres uel quattuor menses p̃ noctẽ ad eũ dem̃on accessit
in specie militis, imaginẽq; carnificis figurat;. Qui pannis obsit; sordere
deformitẽ. sonũq; flagris facere uidebat;. Ad quẽ beat; nathanael
hec dix̃. Quis nã in q̃t tues q̃talia in spretio meo facere conaris;.
Ille respondit. Ego sum q̃ te ex p̃ore cella fugauu. q̃q; nunc ueni ut
ex hac quoq; mansione expellerẽ. Quo audito ille. ubi illusũ se uidit
demone. reuersus ⁊ statim ad habitaculũ p̃ius. ac xxx. & vii. annos
meadẽ mansione cõpleuit ne ipsũ quidẽ lim̃ egrediens. cõtendendo
cũ demone quẽ superare cupiebat. Quicquidẽ tantis eũ machinationib;
impugnando uexabat. ut quocũq; modo cellã suã cogeret; exire.
q̃ntas singulari referre ñ possũ. Inter; inmundus ille ipse hoc q̃q;
aggreditur. ut eũ apposita siu lege deflecteret. Captato nanq; ad
uentu quorundã. vii. scor; epor; q̃ ad req̃rendũ eũ siue p̃udentia
di seu dem̃onis cẽptatione uenerũt. cũ epi ipsi p̃ orationẽ facta
egredientes ne uno q̃dẽ passu p̃sequeret; dicunt ad eũ diaconi epor;.
Supbã rẽ ad modũ facis abba. quod ñ deducis scos epos. Iub; hoc
ille responsũ dedit. Ego & dnos meos epos ueneror. & omnẽ clerũ

debita honorificentia ꝓsequor· cunctos ꝙq; hominū me extremū ee
ndubito· Sed & his & uniuerso sēlo morituꝰ sū· Occultū aūt ꝓpo
& dñs nouit mei cordis archanū· ꝓpē quod scōs non prosequor·
e cepit igit demon aclapsus [illegible] uros·
spe presentis ingenū· aliā cont ipsū ante nouē menses obiit eius
arte machinat· & fit subito paruulus puer ueluti annoꝝ decem·
minans asinū panes incisa ferentē· Qui cū ad cellā ipsi multa sacis
nocte uenisset· asinū inētā ruisse simulauit· & clamantē ꝑ paruulū
finxit· Abba mḡr nathanael miserere mei· & manū mi porrige· Audita
ille ista q̄si pueri paruuli uocē· intr hostiū cui parcē recluserat stat
dicens ei· Quis tues· ut q̄d ame capis fieri· Puersū mḡr illi monachi
& eidē panes porro· q̄a ipse fr tuus agapen facturus est· Crastino aūt
illucescente sabbati die· necessaria est hec oblatio spūalis· Iuḡo igit
nedespicias racionē· ac ferarū morsib⁹ tradas· Multe beluę ēnt intr illa
sēp deserta noscunt· Stabat aūt sēs nathanael uelut heneus ueher
mentis cogitationib⁹ stupens· sensuq; turbato secū ista uersabat· Necesse
est me aut mediā quod est maximū inceptis diuinis nō facere· aut
apposito detrimento· Ad postremū rationabili ē firmat ingenio· satis esse· meli
iudicauit· sed & diabolus erubesceret· & tanctū ei ac tot annoꝝ merituꝰ
nō periret· Oratione q̄ ad dnm facta· respondit ei q̄ quasi paruulus loque
bat· Audi infans· Credo inēo ipsi cui seruio· q̄ dominatur omni spū· quia
si necessariū habes aliquid auxiliū ipse prestabit· nec tibi aut feras
aut quēquā alū nocere patiet· Si aūt quedā res ista ceptatio· ē· iam
nunc dñs meus aspiciat· & suā faciens uoluntatē· nō me ex ea lēdi con
cedat ulterius· Tunc clauso hostio se recepit· Confusus aūt demon &
ductus· resolut est in turbinē uenti· & siues agrestes discurs⁹ib⁹ aostre
pitu lasciuientes· Hec beati nathanael uita fuit ꝓpetua· hic finis·
hec palma·

ILla autē q̄ de predicabilib⁹ ac beatis referunt uiris duobus
macharius· ut innumera atq; infidelib⁹ incredibilia dubito referre
ut scribere· ne forte etiā mendacii nomē incurrā· Quod aūt apud deum
peant homines q̄ locunt mendaciū· sentencia sci spūs declarauit· Ne
tra; fidelissime uiros laude gra dni si mentiente· tu quoq; scōrum

triumphis incredulus ñ exultas.

Ex his duobus macharius· unus q̃dem genere egyptꝰ· alter ũ ut[illegible]
tẽpus ætatis uicensimi uirtutib⁹ alexandrinꝰ negociator erat· Primus d[illegible]
de illo egyptio loquar· qui uxꝰ nonaginta oĩs simul annos· Exqubu[illegible]
sexaginta indesertis impleuit locis· atq; iuuenis fuerat ingressus [illegible]
cesimo ætatis suę anno· tanto q; abstinentię monachilis mẽ decẽ anno[illegible]
uxit certamine· ut iã tunc discretionis sapientia p̃munitꝰ senis puer nom̃
acciperet· eo quod uelociꝰ ad matura ẽscendit certamina· Ubi eñ primũ
esse quadragenarius cepisset· & cont̃ spũs aeros· & incurationib⁹ hominũ &
infide nunciationib⁹ futuros diuinã gr̃am meruit· postremo & iã sacer-
docii ut dignus erat nom̃ accepit· Discipulos hic secũ habebat duos in
desertis interioribus quę scythin uocant̃· Quos unꝰ minist ipsiꝰ erat· nec
abeꝰ lõgere recedebat· ꝓpt̃ eos q̃ causa curationis frequentare ẽ ssueue-
rant· Alt̃ aut̃ separatꝰ· in ꝓpria cella manebat· Post aliquantũ aut̃ tẽpo-
ris dũ ꝓficientib⁹ futura intuet̃· ôculis ait iohanni nomine ministro suo·
q̃ post modũ & iã ad ꝓsbiteratũ loco eiꝺẽ sũi macharii meruit peruenire·
Audi inq̃t me fĩ iohẽs· & si tacuero mihi quod t̃ ꝓdesse ad q̃scere· tẽptaris eñ·
& te cupiditatis atq; auaritię spũs uexat· Sic nanq; uidi & scio· Quod si ad
q̃uerit mi· ẽ stimaueris in hoc quę adeptus es loco· & glauaueris· & flagellũ
ñ apprimq̃ bre tabernaculo tuo· Sin ũ me audire noluerit· gẽzi t̃ finis ad
uenier· cui & morbo laboras· Cuenit q̃ ut ꝓ obtũ beati uiri tã salubria·
ei dicta concẽpneret· ꝓq̃ndeci ut uiginti annos· Unde eũ ita torq̃t ille
exectabilis morbꝰ inuasit· eo quod inpauper fĩ more rudę furi crim̃
ad miserat· ut ñ posset incoluumis ut una pars ei corporis inueniri·
ne intalu q̃dem spatio quodlibet alicui digit occuparet· Est q̃ & hoc·
ex his quę sct̃ macharii longe ante predixerat· Decibo aut̃ ei & potui
referre supfluũ puto· pserti cũ eiã aneglegentib⁹ monachis uideam
ista seruari ne aut delictosis aut sectãrib⁹ pares ẽe dicant̃· maxime in
illis locis ubi uix necessaria ipsis alimenta sufficiunt· & ubi sunt tantos
quę imitari studeant exẽpla scos· Dealius q̃ meritis ipsi loquar· Sine
mõmissione sẽp inquadã esse transla tione animę putabat̃· immo magis
pluriml̃ uitę suę tẽpus cũ dõ agere· & celestib⁹ ampliꝰ quam terrenis
negociis inter esse·

Iaqo & Diuina quedã miracula fuisse memorant. Nã egypci quidã amore uetano alieng uxoris arderet. nec posset ad effectũ tã sceleste cupiditatis puenire. eo quod illa pudicicie decora turpitudinis sue coniugẽ nimis amaret. maleficũ pcat. ut aut se amari abea faceret. aut quocũq; illã ñ amarito ppio repudiari. Maleficũ aũ multis muneribꝫ illectus. solito ppriq; arcis ingemo. fecit illã equã uideri ñfeminã. Quã ubi talẽ uir ei domũ regressus aspexit. tã monstrosa nouitate turbat. quod iacere in lectulo suo equã uideret. ingemiscebat ac flebat. eo qđ ipsũ alloquens animal. nullũ loquentis poterat audiri responsum. Rogat ꝫ pbros illi uici. ducitq; eos domũ. & quod illic pateret ostendit. & ne tunc qđẽ causã tante calamitatis agnosceret. Que tam iam pernicioũ nec ut equa fenum nec pane ut homines utebat utriq; esce alimonia deseruira. Ad postremũ ut magnificaret gla dñi. & ut sci illi macharii uiri innotesceret cunctis. subito in cor marci eius ascendit. ut cũ ea loca deserta penetraret. Iumentã igit ea ita ut mũicii uinci solent. ad deserta deduxẽ. Cũq; iam sci macharii cellule appropinquarent. iuxta quã monachi habitabant. obiurgare cepit memoratũ uirũ. & cur cũ equa ad monasteriũ eius uenire uoluisset. Ille aut. Veni huc. ut possit misericordia sci orationibꝫ promereri. Illiusq; interrogantibꝫ qđ mali haberet. uxor inquit mea fuit hec. sed inequam uidet ee conuersa. Habet aũ hodie tercium diẽ. ex quo nullũ penit cibũ sumsit. Quod cũ supdicti fris oranti sco macario cui tã & hoc ipsũ dñs nocũ fecerẽ reuelasset. ut pro ea incessanter oraret. hec frib⁹ dixit. Vos inquit estis. q equos habetis oculos. Illa enim mulier. nec tam figurata imilla natura uidet. ñ eoꝝ oculis qđ pstigiis uanitate fallunt. Confestimq; benedictã acapite ipsi⁹ nude infundens aquã. oratione cõpleta. subito uideri eã feminã fecit. iussitq; eã refici. & cũ cẽ dõ cũ coniuge suã. remeare pcepit hoc dicens. Illiquã on munione scoꝝ misteriorꝫ seperet. nũquã q; ab eccle oration

Hoc enim idcirco ppetrã est. qr pseptimanas qnq; misteria du

Alia meriom ipsius facta prologuia.

Per longũ tẽporis spatiũ. cuniculũ quendã sub obscuro tre pfun a cella sua duxit pdimidu spaciũ stadii usq; ad solu alteri sumitatẽ.

ubi spelunca sibi ppria sudore pfecto. ut quociens ferre nr̃ poterat molestia frequentantiu relicta cella sua occultu ter se ad spelunce latebras referret. Itaq; amullo unqua se uoluisset uideri. Referebat g nobis quidam de studiosis ipsi aliquando discipulis. quod quociens de mansiuncula sua re ad spelunca solebat. xx. uel xxx. orationes eundo. & totidem redeundo faciebat. De hoc ipso fama uulgauit. qd & mortuu suscitauerit. dum quenda hereticu uult docere. qui resurrectionem corpoz negabat futuram. Que fama indesereti illi loci sic est uera pmansit.

Ad hunc aliquando filiu iuuenem quendam demone laborantem lamentans mat exhibuit. eiq; duo insingulis lateribz uncdu tenebant uiri. Cuius demonis hanc opam esse dicebant. Postea qua infelicem hominem ciuum modicos panes edere. & uni aphoze lagena aque bibere coegisset. ruri tando uniuersa que deuorauerat maerem quendam fumiq; conuertere consueuerat. atq; ita omnia ut comesa ut potata quasi quoda ignis ardore solebat absumere. Est aut & legio demoniu que flamea nominat. Sicut enim inter homines. ita & inter illos multa distantia est naturalis substantie sed diuerse ac dissone uoluntatis. Iste igit iuuenis cu eria tam enormes cibos mat ppria parare nr̃ posset. edebat frequenter egestionem siu corporis ac bibebat. Ob quod flens mat infelix de intolerabili calamitate filiu siu. scm illu ut miserabilem iuuenem curaret orabat. Cuiq; continuas apud eu pces plurimas fudisset. orantes sup illu dnm; pcante uro sctissimo. post unu ut alteru die cepit tanti mali medicina procedere. Ait aut mat ipsi. Quantu uis ut comedat filius tuus? Ancilla. Decem mqt panes. Qua ex hoc scs ille reprehendens. qt mqt locuta es. Septem itaq; diebz iumentis & oranti peo. tres eu libras panis uilis accipe. Ita tam. ut & opus ppriu faceret manibz. Que hoc modo pgrm di curatu & ad pristina sanitate [illegible] ppe reddidit matri. Hoc quoq; miraculu. pscm famulu suu dn [illegible] uru ego incorpore uidere nonpotui. Ante annu enim qua ad illos [illegible] introiui. Ille tamen ut decertator quiuit in dno.

[illegible] me macharii

[illegible] egandrie plbre fuit. audiui in uis locis que celle nominant. In quibus [illegible] ego pannos noue mansi. in quibz triennio tepore cu eo uixi. Et alia quide miracula sub oculis meis fecit. alia uero ex ipsius ore didici. cetera autem

Haliorꝫ relatione cognouit.

Habebat autē hoc inpposito utꝫ suꝫ. ut siqđ magnū aquibꝫ cūq; scīs mabsti nentia fieri diuiciſſet. hoc frequentē impleret. Cognito igit̄ aquibꝫ dā quod tabennēsiotꝫ nichil cocti cibi ꝑ quadragesimā totā edere diceretnt̄. statuit intra semet ipsū ut ꝑsēpē annos nichil quod coctū fuisset igne gustaret sed crudo tantū olere conceſſit̄ esset. tra ut si forte umquā legumuſ aliqđ repperisset. neq; inde gustaret. hoc g̃ cū ampli quā uolebat mutando fecisset. dereliquo tamquā nichil esset graue contēpsit.

Dealio rerū qui unā tantū pauſ libraſ comederet. audiuit hic eximius monachorꝫ. Cupiensq; eū imitari. ē fractū atq; imparcel redactū modias buccellatū in lagenā misit. & statuit tantū ex eo edere quantū posset inde manus ipsi una ꝑferre. Cocta in lect̄ ipse postea refe rebat. hoc dicens: Plures quidē particulas buccellati intra lagenā compre hendebā. tocū tam q̄c q̄d intrinsecꝰ tenere potuisse foras ꝑferre nō potuit ꝓpē anguſtias oris exigui. Publicanꝰ & eū nisi ut omnino non edere nō sinebat. Perierunt g̃ sub ac obſeruatione uigꝫ. iii. aut. v. tantū uncias pauſ ab sumens. & tantundē bibens aquę unīq; expendens sextarium olei quod per totum illi annum sufficiebat.

Aliaꝫ rursus ꝓpositi ipsi agnosce uirtutē. Hic uirorū fortissimus somū uincere statuit. & hoc ipse dicebat. quod ꝓxx dies ne semel quidē sub tectū aliqđ fuisset ingressus. ut sic uinceret somū. diurni q̄dē aestus ardoribꝫ flagrans. nocturno aut̄ frigore tremens. & quē ad modū ipse referebat. nō uelociꝰ ad tectū rediisset somūq; cepisset. usq; ād eo sibi aruisse iam cerebrū intelligebat. ut sine sensu ꝓpe modū putaret. Vicigꝫ mīt quantū ad me pertinet somnū. Naturę ū quę exigebat usū debi tum cessi. hic quodā die dū incella sua maturū sederet. culicē sensit. ā quo uulneratus impede doleretq; manu eū sua pemit. Qui & morient̄ plurimū cruoris effudit. Reprehendens igit̄ factū suū meo quod in uirtā ꝓpriam uindicasset. tra condēnare se uoluit. ut inpiatis eoꝝ locoꝫ quibꝫ scelus non est quę insolitudinibꝫ exterminat̄ iacent. nudus ꝓne mense sederet. ubi culices crabonibꝫ similes aproꝫ quoq; ꝑforant cutē. Sic g̃ illic exul ceratus est tocū quibꝫdā tuberibꝫ per omnia ei membra turgentibꝫ. ut uix crederet̄ exulis esse qui elefantiosi uocant̄. Post sex aut̄ menses regressus

ad cellā suā. sola quod ipse esset macharius eius uoce pace factū est.
Hic idem desiderauit aliquādo sic solebat
referre. orcū inquo esset iannes & mābres malefici sepulti uidere
quos sub pharaone plurimū potuisse memorat. Qui longo intēpore
& grandi potentia suę arcis quadratis lapidib⁹ supdictū opus ex
trixerat. inquo supposita fuerat memoria pdictoꝝ. ubi & aurum
reconderant. & uarius arbusculus locū repleuerant. Puteū quoq; fece
rant. eo quod sine aliquo uiderēt humore idē locus esse. Hęc aut
omia id circo fecisse dicunt. quod se post obitū in eodē loco tāquā
in paradiso crederent esse mansuros. Ignorans itaq; famulus dī macha
rius quę nā ad memoratū locū deduceret uia. estimatione quadā
animi solas celi stellas quod in mari nautis solet fieri dū pdeserta ābu
lat sequebat. falcē ū calamoꝝ portauerat secū. ut p mille nos passus
singulos figeret. quo facilius posset agnoscens sua signa remeare.
Per noue igit dies manere cfecto. p facta appropinquauit locis. Cui fero
cissim⁹ dem⁹ q̄ sēper ad uersū xp̄i athletas dimicare consueuit. col
lectos oēs ex propriis locis calamos amille passib⁹ sepe diete me
morię. quiescenti subito ad capud posuit. Cūq; ille macharī surrexisse
e somno. agnouit eos quos alibi reliquerat calamos. Credo autem
quod & hoc permittente deo ad examinationē memorati uiri ēcigerit.
ne spē aliquā haberet in calamis. sed magis indī gra. qui colūpna nubis
p quadraginta annos inter populo israhel in deserto monstrauit. Dicebat
aut de supdicto orco septuaginta demones ad aduentū ipsi⁹ p siluisse
clamantes. & circa oculos eius ac uultū corruos more uolitantes. dicentesq;
Quid uis macharī? Quid uis tēptator monache? Quid ad loca nra uenisti
in quib⁹ manere nō poteris? Nūquid & nos aliquos monachos tēptaturū
habes heremū ppriā cū tuis similib⁹. unde nros quoq; pp̄inquos expel
lere festinas? Nichil nobis tecū cōmune est. Quid nās regiones ingrederis?
Si habitator es heremi. tua te solitudo sufficiat. Nobis hunc locū sin
tradidere mc̄lere conditores. Quid hanc possessionē queris irripere.
in qua nullus unqua hominū postqua nobis afris⁹ nra hic manu sepulti
est tradit⁹. uiuens ingressus est. Cū ad hūc demones plurima replicarent
atq; lugerent. beatissim⁹ ille respondit. Ingrediar tamē ut uideam.

continuoq; discedã. & demones. Hoc inquiunt nob̃ ptiã cõsciẽciã ref
fidelẽ. Xpi ũ seruus aut simplicẽ. Hoc faciã. Continuoq; demones ab ei
recesserunt. Ingressũ se igit. atq; illic suspensũ eneũ caclũ reppertsse
bat circa puteũ catena ferrea. longa tã ẽporis uetustate consũptũ. Mala
granata marinseq̃ uacua. ac numo solis ardore siccata. Sic itaq; inde discre
dens. p uiginti tocos ad cellulã suã reuertit̃ dies. Cui dũ aqua quã porta
uerat cũ panib; deesse cepisset. & grandi molestia penuriq; laboraret. ac iã
pene deficeret. apparuit ei quedã ut ipse referebat puella puro lineo
cooperta. ferens ampullã aque stillantis. uno ase stadio separata. Quã peri
dũ ambulans supradictã uas sibi ostendentẽ uidebat. & uelut stantẽ
uicinũ ac se mutantẽ. ita putaret quidẽ assequi eã posse. nec tam ualeret.
Igit̃ spe bibendi laborẽ se trium dierũ patient̃ sustinuisse dicebat. Multi
tudo aut̃ bubalorũ grandis mqd apparuit. Sunt enĩ illic plurimi hui
modi greges. Inter quos una de bubalis cũ pullo suo assitit subito ut & ipse
referebat. cui lac exubere fluebat mãmã. Subiecit me ergo inquit & labia
ferinus uberib; mos meũ exp̃situs apposuit. quo usq; ad sacietatẽ refect̃ sũ.
Idq; sibi sufficisse dicebat. usq; dũ ad cellulã puenirem. Quo ipsa & iã bestia
sub secuta ubera eidẽ sua prebebat. neq; pprium fetũ sci illi ẽ creplatione susci

Alio rursus tempore pient.

dũ ad requiẽ monachoq; puteũ facio. mẽ urgultea uel fruticeꝫ aspidis
dente percussus est. Cuius morsũ necesse est continuo mors sequat̃. Correpẽ
itaq; eã & utraq; manu abore distenta scidit mediã. dicens ei. Cuius
ni miserit dñs mus. cur aut̃ huc uenire? Habebat aut̃ diuersas in deserti
locis cellulas. inquib; uirtutũ operabat̃ insignia. Unã in interiore solitu
dine cui nomen ẽ sorchis. aliã in lybia ubicelle uocat̃. aliã in monte
nitrie. Ex quib; quedã sine fenestris erat. ubi procul quadragesimam
sedere intenebris hic beatissimus dicebat̃. Alia cella angustior erat.
in qua pedes suos extendere nõ ualeret. Alia latior. ad quã uenientes
ad se suscipere consueuerat. Tantas aut̃ hic hominũ dẽmoniis laborantiũ
curabat cattuas. ut numerus esse nõ posset. Nobis etiã illic degentib; de
thessalonica ad eũ nobilis ac diuers urgo pducta est. que iã pmultos annos
paralysi laborabat. Que cũ ei fuisset oblata. atq; ante cellã beati uiri p
tecta. motus mea misericordia. p uiginti dies ppriis manib; oleo scõ pungens

ño ꝑea ꝓces effundens· incollumẽ siue redditu cruciatu· Que postea
rima adsolitudinẽ cũ fuisset ꝓpius pedib⁹ regressa cruciatus.
ipse cũ audisset grandẽ urę conuersationẽ
abernesiotas habere· ueste mutata ad similitudinẽ alicuius operarii sũpto
habitu secularis· mora q̃ndecim dies ꝓdeserta uer faciens thebaidẽ usq; puenit·
Cũq; uenisset ad monasteriũ memoratoꝝ omniũ· ꝑmũ quẽ archimandritã
uocitare reꝙsiuit· pachomiũ quendã nomine ꝓbabilẽ ꝓ omnia uirũ habentẽ
spũalẽ grã ꝓphecię· Cui tamẽ de machomio nichil fuerat reuelatũ· Ad quẽ
cũ uenisset· hec dixit· Quęso· ut me in monasterio tuo suscipias· Monachus eũ
esse desidero· At illi magnus ille pachomi⁹· Senilib⁹ annis grauatus· & monachus
esse nã nõ poces· neq; intercedentes fr̃es q̃ hoc abadolescentia didicerunt uiuere ua
les· eo quod consuetudinẽ illoꝝ laboremq; nõ paterent· Cũq; abstinentię tẽperatio
nem nõ ferens· leso animo egressus fuerit· maledicere eis incipiens· qs nõ potuerit
imitando sectari· Soluit itaq; nec primo eũ nec secũdo die· nec ꝓtinus suscipere
septimanã· Cũq; iugiter ꝓsisteret in rogando ueniã· ad postremũ· suscipe me
inq̃d abba· & sine me uiuere ut opere inferiorẽ ipsis deprehenderis· statim de tuo
monasterio pelle· Quo audito ille· ꝑsuasit fr̃ibus ut in monasterio reciperet⁹·
Est autẽ illic unus numerus mansionis· habens etiã usq; in presentẽ diẽ usq; ad
mille quadringentos uiros· Cũ q̃ fuisset ingressus in eã sci macharii· & post
breue tẽpus supuenissent quadragesime dies· uidereq; diuersos uario
more uiuentes· alium uespertinis horis soluentẽ ieiunium· alium ũ post biduũ·
alios etiã post dies q̃nq; gustantes· alium stantẽ totis noctib⁹ & ꝑ diẽ sedentẽ
laborantemq;· ille de arboribus dactylos· cortices tenens infusos ac copiosos·
in uno angulo stabat usq; ad quadragesime finẽ & principium paschę· non
panẽ· nõ aquã gustans· non flectens genua· nõ in terra iacens· sed tantũ modica
culiculos· folia cruda dominico die sumens· ut manducare aliũ uideret⁹·
Si quando aut⁹ ad corporalẽ necessitatẽ fuisset egressus· ocl̃i terrã remeabat
ac stabat· nõ os aperiens· nõ alicui quicquã loquens· sed cũ summa taciturnitate
consistens· & in corde suo tantũ iugiter orans· atq; id solũ operis quod in manib⁹
tenebat efficiens· Quẽ cũ esse tã dure atq; inimitabilis urę monachi omes
considerassent· quasi quadã aduersũ principẽ suũ seditione commoti·
Unde inquiunt nobis ad duxisti· istũ qui ita uiuit quasi in carne non sit
humana· ad condẽpnationẽ omniũ nr̃m⁹· Audi igit⁹· & aut tolle eũ a nob·

aut secu oñs nos ex hoc monasterio hodie recessuros. Ille aut tali conuersatione
atq; uirtute ei audita. depcatus est dñm. ut q̄s esset eidē reuelaret. Quo statim
facto. arepit eū manu adoratoriū suū duxit. ubi erat altare duumū. Oscula
tusq; eū dicit illi. Veni operime senex. Tu ille macharius es. a michi celare tēp
tabas? Exmultis annis te uidere cupiebā. audiens dece magna mirabilia.
Gras tibi ago q̄ colaphos infantib; nris deduxti. ne magnū aliquit meuersatione
utq; tuq; facere se putarent. Reuertere nunc q̄ ad loca unde uenerat. sufficit
enim nos oñs edificasti. a ora pnobis. His uerbis rogat ab oñib; inde discessit.

Quopā rursus tempore hoc recultit nob dicens.
Quod cū genus utq; a q̄l cuiq; mores abstinentie spūalis desideraui. imitat
sui atq; pfeci. Interim inquit aliq̄ndo animū meū quedā noue cogitationis
cupiditas occupauit. ut uellē q̄nq; diebus continuis sensui cordis mei insepara
bile adō facere. Sedentiq; mihi mente mea. a clausis ostiis cellę atq;
uestibuli. ut nullus hominū responsū ame posset accipere. cepi instare
a principio septimane. dicens sensu meo. Uide ne uelis a celo adtrahi
descendere. Habes illic angelos atq; archangelos altissimasq; uirtutes
cherubin. ac seraphin. primusq; omniū creatore dñm. illic conuersare. Sp
quecuiq; infra celestia uidenti habitacula necarnales cogitationes
atq; in hoc duobus inquit diebus ac duabus noctibus perseuerans. usq; ade
mone puocasse ac simulasse me sensi. ut ille inflamā ignis subito ouerso
omnia que habere in cellā uidebar incenderet. ipsāq; ecia maccā sup quā
stare consueuerā. ut cocū iā me arsurū esse crederē. Ad postremū tanto
timore percussus. ab hinc modi ppositu tercia abscessi die. cū uidere tam
ingrauescentem incendiū dō animū me habere non posse. Descendi q̄ iterum ad
cogitationes sclares. ne aliquid m̄ ex ppetuo diuinitatis intuitu genus arro
gantie nasceretur.

Abbatis ipsius macharium cū aliquando uenisse. ac repperisse ante fores
celle ipsi presbiterū quendā cui cocū capud adeo excelsū ac ēsupeū erat
illa ualitudine que carcinū nominat. ut os ecia uerticis uideret. q̄q; illuc
ut curaret. ~~q̄q; illuc ut curaret~~ aduenerat. nec tamē usq; in illū diē a dō
macario susceptus fuerat aut uisus. ego itaq; tunc ipsius rogans pectus ut ei
misereret. a saltē responsū ei daret. Ad quid m̄ ille sōs hoc dixit. Non est
dignus iste curari. Hanc enim penā ex precepto diuinitatis accepit. Si aut uis

curari eū: ꝑsuade illi ꝑ̄ us ut ascōs sacrificios immolatione discedat. Cūq; ego dicerē. cur obsecro id fieri iubes: qz fornicatione mḡt pollut ministria dñi uolare consueuerat. obqđ talis supplicii atrocitate cruciat. Sed sicut dixi: si ūquā uelut sacerdos sacrificia diuina contigerit. accipe dō uuam ꝓ̄ta medicinā. Cū g illi q̄ hac ualitudine laborabat ista dixisse. ut cū sacramento mecū pacisceret. nisi se ulteri ad officiū sacerdotis accederet: tunc demū ascō illo uocat est. q̄ eū his allocut ē uerbis. Credis mḡt dñm esse. cui nichil occultū est? Respondit. Credo. Nepocuisti mḡt utroqđ diuinitatis ei euadere? Respondit ille. Nompotui dñe mi. Tū magn illo macharī. Sagnosce mḡt peccatū. & uis euadere ista quā ꝓp illud t dñs intulit pnā. emendare dereliquo. Quo audito ille. ꝓpriū confessus ē crimē. & deiecto se ūquā peccatū esse prmisit. neq; sunctorū sacerdotis officio. sed mē laicos iā futurū. Et tunc demū illi manū sc̄s imposuit. atq; in paucis diebꝫ capillos quoq; repara ome curat. dñmq; glorificans. scō & iā uero grā referens. undentibus nobis ria remeauit.

hec adducit ad eū mei ꝑsentia puer quidā. q̄ seuissimi demonis orabat. Cūq; ulām sup capud ei posuisset manū. & ad cor ipsi aliā: depcat est dñm. q̄mdiu suspendi uacere eū faceret. Qui puer in ce uentris eoꝝ inflat sup quā estimare q̄s posset innocuit. & subito aquā ex oī parte mēbroꝝ cū clamore maximo uocis effudit. Itaq; paulatī omī illo tumore residente. ad pristinā sui corporis reduc sanitatē. Quē scō punctū oleo & benedicta ꝑfusū aqua ꝓprio reddidit pāri. Precepitq; ut p̄ xl. dies nec carnes eū edere. nec uinū potare ꝑmitteret. & sic eū ꝑfecte reddidit sanitati.

Hvjc eynde scō macharū quodā tēpore cogitationes uane gle stimulando uexabant uolentes eū decella ipsa ubi degebat abstrahere. & sua dentes ei. atq; monstrantes quandā uelut opis bone specie ut ei causā ꝓgerent uanā. sanatur ut delicet eos q̄ illius nequissimi demonis uexabant. Summa eni gra diuine uirtutis. hic beatissimus cōtemnit immundos spūs utebat. Cū g talib; molestiis q̄b; expulsare eū demon uolebat ꝑmultū tēpus reluctando. fortē se uideret urgeri: precepit se subito sup celluleꝫ suaꝫ lim. ita ut exte cellulā suos relinqueret pedes ac diceret. Ducite me demones si poces bis. & trahite. Ego eū pedib; meis ūbo quo uultis. Si g hoc me nō portare

poceſſus· emphaticat· Sacramẽti quoq; adiectione confirmans· qđ uſq; aduesp̃ā
deco ñ consurgeret loco· Vnde sume inq̃t ñ mouerteris· scrauis uos ultōr ame
ñ audiendos· Diu itaq; iacens immobilis· tandē pfuncta uespa ppinq̃uit
surrexit· Sed nocte quesecuta est· rursus ei dęmones molesti ee ceperunt·
Jule ũ sporta duos modios recipiente haberet repleta impositaq; hume
ris suis· indeserti loci spatiabat· huic theosebi q̃dā genere archiepiscopi
occurrens· cui & cosmętor cognomẽ erat· dicit ei· Abba q̃t tantū onꝰ portas?
Jnime puer qđ deuehis transfer· & noli tuos humeros fatigare· Jule aut̃
dicebat· Vexo uexantē me· Otio enī fruens· ter aliqđ agere me cōpellit·
Cū aut̃ ita occultus ambulasset diuti & consecutus illo pondere suū corpus
cultū· regressus in cella est·

Hic ipse sc̃s aliud miraculū reculit nob· Erat nāq; pbr· Notaui michi
inquiens eo tēpore quo scā misteria frib; dabā· qđ marco monacho nūq
decidisse· sed sēp ei sca de altari dnḡs dabat· Sola tamē manꝰ dantis uidebā·
Erat aut̃ marcus iste sūmi ingenii· Quidā iuuenis essec· nouū acuet̃ testā
mentū memorit̃ recinebat· Ad modū placidus & q̃cus· & casti tractus
p̃posito singularis· Vno igit̃ die dū ego aliud qđ agerē ñ haberem·
inultima ei senectute adeū uſq; precor· & uecta hostiū ipsi sedenti essi
cyro nouusq; monachus· sup̃ hominem eū esse existimans sicut & erat·
audire q̃t loquerer ut̃ qđ agerem desiderauit· fuit aut̃ solus intrinsecus
centū circit̃ annos agens· qui & dentes quoq; longanimitate ꝑcarē per
diderat· Comit̃ se ḡ ipsū & comit̃ dęmonē litigabat dicens· Jam amplius
decrepite senex queris? Ecce oleū unūq; gustasti· Quid ultr̃ — capis inqc
tremis ꝑcatis tuis deuorator accedentis cultor? huiusmodi uerbis mise
riosus existens· cū & dęmoni ista dicebat· Ne adhuc aliq̃t debeo tibi
quod futuri prevaleat? Nichil aliud inueni· iā recede ame hominum
inimice· atq; hoc sibi quasi insultando dicebat· Jeni pessime senex· quā
diu tecū morabor?

Referebat autem nobis paphnutius quedā discipli huius beati uiri· qđ
aliquādo belua quedā exhibuit sco marco catulū suū cecū uestibulū
ostii ei capite pcussit· & ingressa adeū sedentē foris matro·
precit ante pedes ipsius catuli sui· Que ille tenens &
expuens in oculos ei orauit· continuoq; lucē quā amiserat

uidit. secuq; tunc ipsū ppō lacte nutricū mat̄ abdux. Sequenti aut̄ die. eadē bestia sco ac beatissimo marco pellē ouis exhibuit. Quā memoratus seruus xpi sco athanasio epō de reliquis: quāq; sca melania postea abeatissimo uiro athanasio accepisse se dix̄. Et quis mirū. si ille q̄ mansuescere fecit dam eli leones. & hunc beluę talē sapientiā dedit?

DICEBAT ut preterea debeato marco. qd̄ ex quo lauacri grām spūalem p̄meruit. nūq; exputi mōtā. sexagesimū post baptismū agens annum. & quadragesimum ante baptismū.

ERAT ALYPIO figura corporis huius athlete xpi macharii. oportet enī me de hoc quoq; tibi significare famule dī lause. eo quod paruitas mea cū eo conuersata cū diutius eundē cognouerit diligent̄. statura breuis. n̄ multa barba facie uestiebat. sed circa labia tantū erat. parūq; circa menti aliquid uidebat. ex nimia enī abstinentia & pene inedia. cra uultus ipsius nudus pre ceteris hominū consuetudine uidebat.

ABBAS ego cū admodū tristis uenissem. dicereq; ei. Abba macharii quit iubes faciā qm̄ uarię cogitationes animū meū conturbant dicentes n̄ pficiscere hinc qz nichil hic agere te certum: ille respondit. Dic mihi ipsis cogitationibus tuis. Propē xpin parietes celle istius custodio. Hec ē amatori xpi & famule dī doctissime. pauca demultis ex factis sci macharii ut dicis significauit.

MOYSES QUIDAM GENERE ethiops. colore corporis niger. seruus alicui curialis erat. Quē ob detestandos ei mores: dns suus asc abiecerat. Dicebat enī & palā latrocinari. & homicidia ppetre. Necesse est aut ut maligitatē quoq; ipsius dicā. quo magis possim penitentię ei monstrare uirtutē. Referebant igit̄ qdā. quod magist quorundā latrocinantiū extitisset. Cui & hoc mē latrocinia ei factū memorabat. Pastore quendā q̄ in regione quadā unacū canibus suis morabat. nocte ei ad celestia eunti negotiū impedimento fuisse. Cui tantū nascebat? ut eū uellet occidere. Obseruabat g illius locū in q̄ oues suas ille claudebat. Cūq; eidē nunciatū fuisset qd̄ trans fluuiū nili cū grege suo eet. atq; in tantū fluuius ille creuisset. ut sup alueū suū mille passus tenere[t]. gladiū suū morsu tenens & uestē sup caput imposito transisset. quo adusq; ad ouīū cubi- ta[m] tocū fluuiū natan- le puenit. Cūq; eū

natancē respiciens merſus in harēna pastor lateret · tunc ille arietes quattuor electos atq; iugulatos & funi cōnexos tenens · ita rursū natando remeauit. Repto autē paruo & occulto loco · mq̄ nudatus pelle ouib⁹ carnib⁹q; que ui debantē optime deuoratis · & rel⁹ uenditis ac unū cōmutatione distractis · decē & octo ita cos ipsi⁹ unus solus exhausit · & sic ad ea in quib⁹ collegas suos reliquerat loca · pmulta q̄nq̄gnta reuolauit. Iste ḡ talis q̄lē loquor uix aliq̄ndo cōpunctus ex alicui⁹ necessitatis piculo · ad monasteriū se contulit firm · sueq; penitencie uitā sic uehementē arripuit · ut etiā clemonē malor⁹ cōsortē suos q̄ a prima cū eo ętate peccauerat · ad cognoscendā ueritatē xp̄i emunus collocaret ·

Hoc quoq; illi⁹ quondā fac tū referē. Latrones · uu · numero q̄ in cellā ipsi⁹ impetū fecerant · q̄s ille ēēt q̄ ibi degeret nescientes inq̄rebant. Quos ille correptos paritē & ligatos · ueluti saccū aliquē paleariū impositos dorso suo · ad fr̄es ubi simul omēs morabantē exhibuit · hoc dicens · Iuua nullu nocere ita possū · q̄d de⁹ uobis iubeat? Tunc ḡ etiā hi q̄s ille deceperat ad pēnitentiā uenire cepunt · & ficentes dō sua delicta · maxime cū agnouissent ipsū moy⁹ seū q̄ int̄ omēs dudū latrones ut eos princeps nominabat. Glorificantes q; dn̄m ipsi q̄q; cōuersi sunt ppē huius conuersationē · factiq; sunt monachi pbatissimi · Rationē hanc autē sunt sensib⁹ colligebant dicentes · q̄d si iste q̄ta potens taq; inuictus int̄ latrones erat sic dn̄m cognouit & timuit · quare nos animarū nr̄arū salutē dilatione re

hinc ips⁹ moy⁹ seū beatū oportet eni⁹ eū ita uocabulo [moram?
nuncupare · demones quondā urgere cepere ut ad cōsuetudinē impuritatis & fornicationis antiq; reuerteret. Qui tot ac tantis modis ut referebat ipse tēptat⁹ · ut pene eū apposito uite salutaris auerterent. Uenit iste ḡ adsem illū & beatū uirū · sicios q̄ in locis quib⁹ serebu non est morabat. Referens ei quib⁹ impugnare modis · At ille respondit · Nolo inquiens ēē te tristem. Ad huc eni⁹ principia hec tua sunt · et id circo huiusmodi cogitationes ē uehementē insurgunt · antiquā cōsuetudinē req̄rentes · Ita ut a macello canis q̄ uesci assuet⁹ · nō recedit · q̄d rursus si clausū fuerit · neq; ullus in eo steterit aquo aliq̄d canis speret abscedit · ita & tu si p̄stiteris in posito abstinentie tue mēbra tua que sūt sup̄ terā mortificans · gastrimargie ex cludens intemperantiā que fornicationis · incentiuū · fatigat⁹ dēmon ac uict⁹ cui fōmenta cibor⁹ nō porrigis · ulteri⁹ t̄ molest⁹ esse cessabit. Quib⁹ auditis · regressus ad ppa seruus

xpi moyses instanter acsorcte siu curã gerebat. ante omnia abstinens cibo. nichilq; aliud accipiens ñ duodecĩ sicoi uncias pane. Maxime tam operi incũbens. & ꝙnquagenta diurnos faciens orationes. Cũq; his modis siui consupsisset corpusculũ. ne sic qdẽ somna circa ipsũ uana cessarent. Rursũ igit adquendã scos alterũ pbatissimũ pgit. dicitq; ei. Quid faciam. qd tua michi sedm pristinã consuetudinẽ sep insonis obscurat annuus. sensusq; turbat. & auolupcatib; carnis excta memoria ñ recedit. Ille respondit ei. Id circo adhuc hoc patere. qz nec nitẽ tuã abhui modi cogitationib; separasti. Sugit paulisp te uoluere. ungluis occupare. & orationib; puris pseuerantẽ insistere. facile poteris ex hac molestia liberari. Jui etiã hui hortat suscepto cõsilio. tãquã ab homine qd hoc experientia didicisset. ad pp̃am reuertit cellã. Scatuitq; ptinãcã nocte nec genua solo flectere. nec oculis somnũ dare. Atq; ita plexe ibidẽ annos nouẽ. cunctis stans in medio celle sue patentib; sep oculis orare cõsueuerat. & tamen nec sic quidẽ illo qd laborabat malo potuit liberari. Aliud ueterũ genus diuinor uzz ut uidit sic demonẽ superare arripuit. Ypsum nãq; egredientẽ hortis. & monachoz semitã longa obseruatione uuentiũ ptinacis noctes habitacula circuibat. Juos lagenas qs ydrias uocant sepe collebat. implebat. atq; nullo sentiente referebat. Ex longinq; enim locis medium aduob; frequentẽ autẽ & aqnq; mulib; aquã sibi deferebant. Insidiat itaq; ei demon quadã nocte uenienti ñ ferenti ulteri tanti athlete certamina. Dũq; aquã prius tollit ep̃ureo. reuelsi ipsi de sup grauiu quodã fuste pcussit. ac semiuiuũ reliquit. neq; qt neq; aq fuisset passus sententẽ. Postero die cũ uenisset illuc qdã monachus ad hauriendã aquã. memoratũq; aspexisset iacentẽ. & hoc maiori illi ysidoro setensi pbro reculisset. egressus ipse cũ quib; dã. pdictũ ad monasteriũ siu ecclam fecto pnũ exhiberi. Ubi p totũ anni tali egritudine laborauit. ut uix tandẽ ad pristinũ robur corpus ei reuocare potuisset. Tunc illi scs ysidorus dix. Cessa moyses in tantũ demones puocare. & tã pinaciter cont eos uelle ẽcendere. Esto enim & modus certe impio uzz monachoz ppositio. int quẽ nos oportet nras exercere uirtutes. Cui hoc ille respondit. Tãdiu ego ab hac intentione mei animi ñ recedã. quãdiu somna ac uanas cogitationes ame uidear separari. Atq; tunc illi. Jnnomine ihu xpi recesserunt iam

atē turpia sōnia. ideoq; adscōq; misteriorū cōmunionē ōfidenter accedo.
Sciat autē qđ idcirco dēmon ad tēpus fortior ēē tē uisus est. ne actare
te posset quod tantā tēptationē facile superasset. ut ex hoc magis saluti
tuę res ipsa p̄desset. Hęc audiens rursus ad ppriā reuersus est cellā.
diligenter custodiens deinceps sub ḡere mensurā. Postea ū hoc. post
duos menses ascō isidoro interrogat. utrū illu molest memorat ispe
existeret. hoc dix. Nichil sē huimodi ex ea hora q̄ famulus dī ipsi
orauit. ulceri fuisse ppessū. Tantā autē hic ipse aduersū dēmonē grām
dī pmeruit. ut amplius nos amuscis. quā ille adēmonib; terrere cur.
Hanc moysen ethiopis utrā fuisse cognouim. ꝗ ipse mē magnos illos
numerat. uros. Obiit autē septuagesimo ⁊ quinto ętatis suę anno apud
scim. ubi prōr quoq; facē septuaginta discipulos morient dereliq.

paulus

Mons est in ęḡo. pro q̄ adua stultissimā scīs censis regionis
solitudinē tenditē. cui nomē. fermē. In quo monte pene q̄ngenti resi-
dent abstinentissimi monachi. In q̄b; ⁊ q̄dā q̄ paulus uocat egregius
monachus. q̄huimodi moribus uixit. Nā ex q̄cumq; rē negociat. unquā.
ñ aliqđ opus fecit. ñ abullo aliq̄d pē id q̄ uesceret accepit. Nichil autē
faciebat aliud. ñ qđ incessanter orabat. Scarticat sane atq; manifestat hoc.
trecentas numero orationes habebat. tra utrocidē collectos mē sinū suum
gestaret lapillos. Hęq̄b; singulas ubi fecisset singulas orationes. de sinu ppo
iactare ōsueuerat. hic ipse cū adscīm macharū illū cui cognom. urbani.
uidendi ipsi causā aliq̄ndo uenisset. dixit ad eū. Abba macari. ual de cris
tis sū. Quē cū referre ille ut tritię suę cogeret causā. tra respondit. Iuuico
aliq̄ uirgo quędā ēē phibet. xxx annos in monasterio habens. Quā ieiunare
cogitou. atq; tra septimanas uigilē tocas p̄ q̄nq; sep dies qui tando ē insigere.
Cocidie autē facere septingenta orationes. numero Quo cognito. sē desperasse
dicebat. eo qđ ipse cū esset uir. ⁊ sani corporis. plusquā trecentas orare ñ
posset. Cui scs macharī aduersa respondit dicens. Ego sexagesimū annum
agens centenas orationes p̄ dies singulos facio. ⁊ tanquā opus exerceo q̄n.
cū sufficere in posset aduersā. Certū in ęrā tēpus expecto. q̄ salutationē
atq; sermonē frib; reddo. Nec me sup hoc ut negligentē inculsant atq; re-
prehendant cogitationes meę. Si autē tu qui trecentas orationes facis. insup

aō sciencia tua te redargui dicis. manifestū est qđ aut has sine aliqua rep-
hensione nō facis. aut qđ plures nolis facere cū possis.

Thyomus

CHRONIVS mī nutrię prōr aliq̄ndo referebat. Cū essem mq̄ens ad huc iuuenis.
& fatigat' spū accidię qđ āmodo mīte langueret. de archimandrię mei mona-
sterio fugi. & usq; ad antonii montē errando puen. Sedebat aut' ille in-
ultimo solitudinis mē loca quę babilonis & herculis habent nom̄. unde
te adrubrū mare ppe triginta milib; afluuio separata. Cū g̃ uenissem
ad monastrū ei qđ ppinquū fluminu erat. ubi discipli ips' meo q̄ spir'
apellat' loco. machari & amachas sedebant. q̄q; sup̄ductū uirū defunctū
sepelier. p quinq; ibidē expectauu dies. ut antonii sc̄m uideret. Dicebat
aut' ad monasteriū ipsū uenire sepissime. aliq̄ndo p decē. aliquando
aūa post xx̄e. mediū p quinq; dies. put illuc eū exhibuisset dī. multis qui
cōfluebant ad idē monasteriū pficiū. Plures tunc igit' diuersis laborantes
necessitatib; conuenerant sīr. mē q̄s & eulogi q̄dā monachus alexandrinus
cū alio q̄ elephantiaco morbo cruciabat'. q̄s illuc ppē hui modi causā uenisse
memorabant. hic eulogi scolasticē erat. sc̄ārib; litteris eruditē. Qui mox
talitatis desiderio capt'us. huic mundo renunciauerat. Diuisisq; reb; suis
om̄ib; atq; dispīs. parū aliq̄d pecuniarū reliquerat sibi. q̄b; qđ opari
pse nō poterat uteret'. Cū g̃ eū quędā animi defectio fatigaret. & nec cū
multis in monasterio degere. neque solitariā uitā posset ferre patient'.
repperit quendā publicę in platea iacentē. tā ualitudine illa quam
supi dixi repletū. ut sine manib; & pedib; uideret'. Cui lingua tantū
in mundis atantis cruciatib; erat. q̄ magis posset ab inuentib; malis suis
remediū pmereri. Cūq; eū assistens uidisset eulogi. oratione facta ad
dm̄. & quadā cū dn̄o pactione celebrata. his locut'; uerbis. Dn̄e mq̄
dī in nomine tuo suscipiā istū tā immani ualitudine p pectū. & reparato
eū usq; indē mortis. ut ppē istū possim & ipse saluari. Assit g̃ m̄ ihūxpe.
atq; patientiā tā ministerio largaris. Moxq; adiacentē illū ait. Vis mq̄
frē suscipio te in domū meā. & q̄ cūq; pocuero ratione sustentabo te. Cūq; ille
hoc libenē amplecti se dignaret'. se diceret. uadā g̃ mq̄ & asinū q̄ ueha-
ris adducā. Cui uehemēter exultanti consensit egrot'. Quodq; mox
fecit eulogi. & memoratū ad hospitiū suū sine ulla dilatione īmisit.

Per qndecī igit̄ annos · tuā curatione & ꝑpetua ei sollicitudine seruiebat.
Per quod om̄e tēpus · & ille cui tanto deferebat obsequiū cū grā & actione & patientia grandi cuncta tolerabat · & eulogii manib⁹ & medicamīs. cibisq; & balneis ꝑ quos cōpescebat ualitudinē curabat. Post qndecī ū annos. instinctu demonis supdict⁹ egroꝰ immemor tot laborū eulogii · tantorūq; meritorū · cepit abeo uelle discedere · multisq; eū iniurijs & opprobrijs increpare dicens · fugitiue · & ꝓpa domū deuorasti furatusq; es aliena substantiam. in me occasione salutis tue repperisse te credis? Eulogi aut̄ rogabat eū & sancte faciens animo ei dicens. Noli mi dñe · noli talia loq; sed duc potius q̄ te contristaueri · & eūdo · Elefantiosus aut̄ cū furore dicebat · Vade · nolo istas adulationes tuas. Proice me inq̄t impublicū · refrigeratione tua nō egeo. Eulogi aut̄ · Obsecro te inq̄t placare · aut q̄t te ō contristaueri uenerande senex edicto. Elephantios aut̄ aspior in furore dicebat adeū · Jā nō fero fraudulentas irrisiones tuas. Adulationes & subsannationes tuas nō tolero. nec mi hec arida parcaq; uita iocunda est. Volo carnib⁹ saturari. Cūq; exhibite ei auro patientissimo eulogio carnes fuissent · cepit iterū ꝓclamare. Non potes inq̄t mee uoluntati facere uoluntati · nec tecū solitari habitare ꝓ ualeo. Populū uidere · adpublicū ire desidero. Dicit ei eulogi. Ego adduco multitudinē frm. Rursus adeū ferociꝰ ac pene blasphem⁹ egroꝰ. Use m quo mi misero. Tuā faciē nolo uidere. & adducis mi similes tui. Soli panis deuoratores? Concutiensq; semet ipsū ——— inq̄ta uoce ꝓclamabat dicens. Nolo · nolo · adpublicū ire desidero. Ouolentia. Ineū locū me pice · unde sustulisti. Tanta g̃ erat ei insania · adeoq; sensus ei inferni⁹ q̄dammodo clamores conuerterat dem⁹ · ut & suspenderet forte laqueo se · si manus ꝑ q̄s hoc facere posset habuisset. Adduc̄inos itaq; monachos ꝑ git eulogius · dicens ei⁹. Quid faciā · quod elephantios iste pen⁹ me despare iam facit? Dicunt ei · Quā ob causā? Respondit ei⁹. Qua dura sunt que michi conat̄ imponere · & q̄t agā ignoro. Piciā, me⁹ eū? Sed alit̄ dō dexteā dedi · & sacte uereor. Non piciā eū. Sed tot ac tanta dierū iterū ac noctiū mala ferre nō possū. Qd de ipso igit̄ ame fiat ignoro. Ad q̄ illi his uerbis locut̄ dū adhuc uiuit & sup⁹ magn⁹ ille · sic eū uocabat antoni⁹ · ascende ad eū · egrūq; nauī impositū in monasterū ipsi defer · & expectans ibi donec spelunca egressus aduenīat. Quē cū uideris · referes ei ista que pateris.

atq; abeo consiliū postulabis. Quic qđ autē ꝺ sup hoc dixerit faciet. & ei mo-
nitionib; adquiescet sciens adeo uberi ꝺ quicq; ille ꝑceperit. Mox igit
sermonib; firm uberē instructus supdictū egrū blandis ꝓbis supans
litorali nauicule imposuit. sustulitq; decurrate ꝓnocte. & ad discipl
scī antonii habitaculū dux. Cueniēs autē. ut altero die uespertinis horis sup
ueniret illuc scī antonī. referente in chronio quod clamide expellibus
facta indut aduenerit. Solebat autē uenies ad monasteriū firm uocare
gerplis macharii. eūq; his uerbis interrogare. Ueneruntne aliq hinc fris
& ille uenisse dicebat. de egypto inq; sunt. unde hierosolimas. Hoc autē
signū ab his fuerat datū ut quotiens aliq ignotus dignū colloquio ipsius
adueniret. uenisse egyptū dicēt. Quotiens autē scī quidā spūales
uiderent uiri. uenisse de hierosolima nunciarent. Tuno q; ueniens uxta
cluetudinē suā. cū interrogasset utrū hierosolimite illuc fris an egyptii eēnt.
respondit macharī. dicens. ex utroq; illuc quosdā genere se uidisse. Cum
autē dixisset illi scī antonī. fac illis lenticulā & sumant cibū. una cū eis
oratione cōplecta rubebant abscedere. Ac cū hierosolimitas uenisse dici
sset. protinā cū illis nocte sedens. cū illis que saluti eoꝝ ꝑficerent loque
batur. Memorata igit eū nocte sedisse referebat & unū quemq; adsedens
q̄ueneratur euocasse. Cuiq; annullo q̄si illuc eulogī uocaret audisset. ipse
intenebris ꝓpria uoce suo illū nomine ter uocauit. Cui cū supdictus
scolastic non responderet. putans quod alt aliq eulogī uocaret. dicit
ei rursus. Teuoco eulogī. q̄ abalexandria cuitate uenisti. Dicit eeulogī.
Quit quesso rubes. & antonī. Quit inq; huc uenisti. Respondit eulogus.
dicens. Quit nom meū reuelare dignat est ipse & ria & aduent mei causa
paudubio reuelauit. Tū ille. Quit inq; ueneris scio sed ante omīs hos fris
ut omīs audiant refer. Jussus igit amagno antonio seruus xpi eulogus
reuelat ante omīs. Jstū elephantiosū inplatea publica reppi prectū. cui
cura nullus hominū gerebat. Co ꝓmisi deo ut seruirē egritudini ei. q
posse & ego pillū. & ꝓme ille saluari. Exq; aut parte sum. q̄nq & decim
annus est. sō & ure scītari credo omīa reuelata. Jua igit post plurimos
annos cū nichil mali ame poulerit. uarijs me ꝓcellis ac cēpestatib;
uexat. ob quod & ego ipsū ame placere cognouī. ꝓpēea adscītare
tuā ueni. ut q̄t ex hoc faciam dignetis me tuis edocere

consilus· & orationib⁹ adiuuare· Pessimus enī mocib⁹ facigor & cruior· Cui
hoc tamē antonī seuera acq; iracunda uoce respondit· Tu illū pius eulogia
Sed ille ut picit eū· qđ sanē factū ee cognouit· pius eū· Meliorē te inueniet
& eligeo dns· qđ colligat destructū· Cūq; pterrit adhec eulogi uerba tacuisset·
relicta rursus scī antonī eulogio cepto egrū ppius sermonib⁹ uerberare·
& ad eū cū clamore maximo loqui· Elephantiose· cęno adulto horride
nec certa digne nec celo· ñ desinis immunia dī uociferari· Nescis· qđ quum
strat & xpūs est· Quē ad modū autius es contūs xpūm talia loq· Nā ppō xp
sentte seruitio tali & obsequio subiugauit· Quē & ipse mordaci sermone
tacū relict· conuersusq; uerbis adhuc alios· ad unū quēq; tra uocatio
gulos exigebat locuē· rursus ad eulogū & egrocū redit· dictq; en
Necss urīm ofilm post quā seuertat· neuter ab altero separet· sed ad ce
lā urām inqua pcantū cepit uxi tus redire cū pace· omnē tristiam
deponentes· Jā nunc enī adiuos dns deus mittet· Nā cū pcatio ista id
circo accidit uobis· qđ adhuc utr⁹ ambo uenistis· & nā uterq; urīm mere
bit coronari· Nichil q̄ fecertis· ne forte uos angli uenient meo inquo
dam loco mutare ñ possit· urīs coronis fraudemini· Quicū ad cellam
suā uelocit redeundo redintegrata pace uenisset· intra xl· dies eulogi pos
obiit & post aliud triduū supdict defecit egroc· animo uehemēt incolumis·
Chronī aut cū plurimū ceperit inchoandi locis fecisse ad monasteria
alexandrina descendit· euentq; ut ad illū occurreret eo die· quinq; qđ
quadragesimā· alteri aut quadragesimā terci celebrat· tunc a frib⁹ dicebat·
Cū igit hoc chronī didicisset· obstupuit· Super euangliū scō acq;
in medio frm posito· cū sacra unico ipsis pordinē cuncta exponit
dicens· Hoc omnū qs cōmemorauit inter pres fui ipse sermonū· eo
qđ grece loq scī antonī nesciebat· Ego aut utrāq; noueram linguā·
acq; inter ipsos loquebar· illis quidē greco· illis aut egyptio ore respon
dens·

Hoc qq; chronius ipse nob
referebat· qđ eisset antonī in illa ipsa nocte quabeatū dimissio
eulogū dicisset· qz preteritū annū dñi depcatā fuisset· ut ostenderet
eidē preuelatione loca peccatoz acq; iustoz· Eose uidisse dicebat
peeriū quendā usq; ad nubes gigantē tetri coloris· egentem· habēn
tē ad celū manū acq; infra pedes ipsi· lacū ad speciē marī fusum

Ubi tã quã auel inq̃t uolantes animas uidit antoni. Et ille q̃dẽ quę cũq; sup̃ manũ ipsi caput q; uolabant ẽ seruabant. Quę cũq; aut̃ manib; ipsi repcusse fuissent. mergebant̃ in lacũ. Uocẽ aut̃ tunc sibi talẽ uenisse referebat. has om̃s animas q̃s uolantes uides scias animas ee iniustoꝝ quę in paradisi habitatione reiciunt. Illę aut̃ animę alię ad inferna mittunt̃. Quod patiunt̃ q̃cũq; carnali obedierint uoluntati. & q̃cũq; iracundiã retinentes reddere malis paria cẽptauerint.

Ferebant autẽ nobis tã chroni quã sci gerasi atq; alii plures uicini illa quę dicã. Paulus nomine rustic̃o q̃dã & agri cultura uacans. om̃s opum ac satis simplex. pulcherrimę quidẽ uultu sed moribus male coniunct̃ uxori. Cũ ea ꝑ plurimũ tẽpus occulta fraude peccantẽ quadã die exagro reuertens turpiter inuenisset. subitoq; cũ alio iacentẽ uiro deprehendisset. unde tam diuina ordinatio memoratũ paulum ad melioris uitę tramitẽ prouocabat. uerecunde aliquantulũ risit. talia loquens ad utrosq; sermone. Bene inq̃t. bene. Unde sciatis ad me hoc nichil pertin̄ ꝑtinere. Et ꝓbm q̃ hęc respicit iuramẽtum. qd̃ ego hanc ulteri non habeo. Vade igit̃. erit tua cũ filiis suis. Ego enim inq̃t ibo. & dere liq̃ me monachũ ꝓficeor. Et post hęc nullu quicquã dicens. ascendit occo ꝓximas mansiones. & ad sci antonii ꝑgit. Quicũ foret ei aby̆o per cutere ẽt egressus est. Et q̃t cupet scisitanti. ait ille. Monachus fieri uolo. Respondit antoni dicens. Cũ sis ad modũ senex. sexaginta homo annos agens. monachus hic fieri nꝝ potes. Sed magis uade ad uicũ tuũ & opi cultoris incũbe. ut & uuuere operiꝝ uita. & grãs agere dõ possis. Imparẽ enim miseriis ac labori solicitudinũ sciãs. Rursũ & hęc senex ille respondit hoc dicens. Quicq̃t me docueris. id faciã. & rursus antoni. Uere q̃ senex multũ es. neuales implere qd̃ queris. Discede. & si monachus esse desideras. ad ceuoria monasteria magis ꝑge. adeos firi q̃ possint in firmitatẽ corporis tui tolerare patientiã. Ego enim solus hic sedebo. ꝑ q̃nq; dies. & hoc sũma cũ copia cibũ sumens. His q̃ & talib; uerbis excludere paulũ uolebat. Cui cũ ille nõ ad q̃escerẽt. intr̃ hostiũ cellulę se reclusit antoni ꝓpter ipsũ periculũ fugę nec inde ꝑgressus est. & nã cũ necessitas eũ corporis urgeret. Neq; tam ille deforis tã diu exclusus abscessit.

Quarto igit̃ die scī antoni cū necessitate nature cōpelleret egressus est
ut reū dicens ei. Vade hinc mq̃ senex. Jam molestus es mi habitare
non potes mecū. Ad quē paulus hoc dixit. Aliud fieri nō potest. nisi
ut hic uiua mq̃ & moriar. Circūspiciens igit̃ huc atq; illuc scī antoni
uidensq; — qd nichil secū aduexit alimenta portaret. nonpanē. nāqua
nō aliud quicquā. & qd circo tam die continuo ieiunio pmaneret. timensq;
ne ignarus longi ieiunii nimia defectione moreret. & aliquā ipsi ex
hoc relinqueret maculā. tandē suscepto eū. talu autē conuersatione uite
ponis degere diez cepit antoni. qualē se nescie bat expertū. nec cū ad huc
iuuenis uideret. Infusos aq; corticez dactilos obtulit ei dicens. Accipe
& mexe funez. sic me ipsū facere uides. Juod cū arripuisset senex. &
qndeci numero q̃s orgias illi uocant nonā usq; horā cū maximo labore
fecisset. Ait illi. Vale mq̃ inexuisti. Solue quod factū est. & rursus in-
texe. Et hoc seni hominu & primū. dies ieiunio tā graue pondus imponens.
ut cū ille tanto labori impare se uideret. ascō tandē antonio necessitate
tali cōpulsus abscederet. uitā q; deseret monachoz. Jut econtrario fortior
ad opus surgens. redexecute funez eo scīdē. & rursus intexuit. Maxime cū
difficilioz iteratio operis esset labor. eo qd torti semel restē reconquere prius
& reuocare ad formā poterē. & sic iterū intexere aliū cogeret. Videns
antoni quod ei ista pcepta & libenter senex & patienter audisset. neq;
iteratū suscepisset laborē. aut maliq̃ taltē ad motū tristē ulla
murmurando mostrasset. compuncta mens ei est. & occidente
sole. sic affatus senē. Dic senex. uis edimꝰ partē panis? Paulus aut. Jo pla
cet & abba. Talis autē rursus & ista responsio flexit antonū. qd ad
nōm cibi nō pcm accucurrit. sed omia imp̃sū q̃ubebat posito procellare.
Pone g mensā inq̃t antoni & panes affer. Quod cū obediens fecisset.
posuit eidē scī antoni eos q̃s egyptii paximates uocant. habentes senas un
cias. & suā quidē partē pfudit aqua. sicci enī ipsi paximates erant. Ante
illū autē tres posuit portiones. & psalmū scī antoni que consueuerat dicens
orationes xl. fecit. ut & sic paulū pbaret. Qui rursus cū eo patienter
ac libenter orauit. Ululabat enī ut arbitror cū scorpionib; quā cū adultā
uidicare. Post duodeci uero orationes. pfunda uix tandē admandu
candū nocte sederunt. Absūpto igit̃ uno paximate. scī antoni nonc

qgto aliū. Senex uero tardi comedens. cū adhuc haberet exuno paxima
te aliquantulā partē. expectat abantonio. dū tota qđ edebat absu
meret. Cui rursus hoc dixit antoni. Manduca senex & alterū paxi
matē. Respondit hoc paulus. Manducabo & hunc alterū si idem facere
te uidero. Se nō edente. nō edā. Ad hoc dixit antoni. Michi aut hoc sacis
est. monachus eni sū. Respondit ad hoc paulus. Michi quoq; sufficit. nam
& ego monachus esse desidero. Post q; surrexē antoni. & dictis xii psalmis.
tota deq; orationib; factis. paulus p̄ principio noctis queunt. Rursusq;
consurgens. a medio noctis usq; in lucē psallendo & orando uigilauit.
Videns q; sc̄s antoni tā paratū ad omia senē. Ait illi. Ecce fr̄. si huius
modi cotidie agere uitā potes. mecū manebis. Cui paulus hoc dixit. Si
forte aliq; amplī iubeas. forsitsis ignoro. nā ista que uidi. facile me mi
plecturū esse confido. Sequenti igitur die dixē ei. Ecce in nomine dn̄i iam
factus es monachus. Tum q; sc̄s antoni postea quā in omib; sibi abeo
crediditis sacris factū. post centos menses. qz p̄fectā iā esse animā cōpbasset.
eo quod habitaret in eo uera & tota simplicitas. grā eū iuuante diuina
misericordia. unā eidē cellulā fecit a tercio lapide uel quarto. dixitq; ei. Ecce
qz iā monachus effect es. solus mane. ut possis & iā demones expiri
ra unū q; annū illuc cōmanens paulus. diuinā grām meruit cōtē
udines hominū. & cōtē demonū percellatē.
igit dierū cū ad sc̄m antonū quida fuisset exhibit.
ē sceleratus durissime demon urgebat. tenens intē cetcros impuros
spūs principatū. q; & cōtē ipsū sacrilega celū uerba iactabat. Videns eū sc̄s
antoni. hoc ut q; eū p̄duxerant dixit. Non est istud opus meū. Nec
dū enī diuinā grām cōtē p̄cipes diabolice legionis accepi. Sed
hoc qđ quēritis simplicis pauli. Ipse igit benedict antonius ad me
moratū paulū cū eis q; ad uenerant p̄git. dixit q; ei. Abba paule. pelle
hunc demonē ab hominis isti anima ut incolumis ad p̄pria reuertat.
& dn̄m benedicat. Respondit ad hoc paulus. Tu enī qui. Dixit ei antoni.
Michi nonuacat. aliud opus exerceo. Relicto q; eo sc̄s antoni. rursus ad
p̄pria reuertit cellā. Tunc q; assurgens senex & orationē intentissime
faciens. hēo ad eū locū est. q; demone laborabat. Abbas antonius
dixit. ut de homine isto recedas. & glorificet dn̄m. Demon arcten

iniuriã diuinitatis ꝓclamando. multa dicebat. Non exeo detestabilis senex. Arrepta ergo pelle qua humeros suos tegebat. uerberabat eũ repetens ac dicens. Exi. qz hoc abbas antonius dixẽ. Inuriosa autẽ & misẽm antonii dẽmon ——— ꝓcul ut uerba. uehementiores q; paulo contumelias irrogabat. hoc clamitans. Detestandi senes quos oblituo mea ꝓcerut. insatiabiles q; ꝓpis ꝑcerui ñ estis. qz nobiscũ uobis cõmune est? Quit in nobis exercetis uiam tyrannidẽ? Ad postremũ sic ad eũ locutꝰ est paulus. Egredieris ab isto. aut uidebo & hoc ame audiet xpc. Per ipsũ inq̃t. si exire nolueris. iã nunc eã & hoc xpo loquar. & ue tibi erit. Ille autẽ dẽmon ferocior cõtumeliã diuinitatẽ uociferari cepit & dicere. Non egrediar. Iratus itaq; paulus contra dẽmonẽ reluctantẽ. egreditur cellã suam in ipsis mediis flãmis dei. Tales autẽ sunt estus egyptiorũ. ut babilonię fornacis ardoribꝰ posse credantꝰ. In ipso igit scopulo montis uelut columna celestis stetit paulus. immobilis. & his moratione sua locutꝰ est uerbis. Tu uides ihu xpe q; sub pontio pilato crucifixus es. qđ non ante ego ex hac rupe descendã. ñ cibũ sumã ante ñ potũ. sic profecto morituꝰ. quã ego hoc homine immundũ spm pellas. liberũq; eum atali morte dignerus efficere. Quo ista dicente. antequã ipsa hec uerba sui oris impleuisset. maxima dẽmonũ uoce clamans ista dicebat. Uade. uade. exeo. uim patior. Ecce discedo ab homine. nec accedo ulteri. Simplicitatẽ me pauli urget ac persequit̃. & quo eã nescio. Egoq; immundus sps egressus ex homine atq; in immanẽ draconẽ cubitorũ lxx. conuersus. in rubrũ mare ꝓnus deuolutus est. ut impleret quod dictũ est ꝓpm sm. demonstratã fidẽ iustus refero. Et rursus in alio. Supũ quẽ requieret sps mis. ñ sup humilẽ & q̃etũ & treñtẽ uerba mea? Solent eũ miserrimi. ac ululissimi dẽmonũ magus uirus solo fidei rõbore. magni autẽ dẽmones a simplicibꝰ ut humilibꝰ fugari. Hec sunt miracula simplicis ~~pauli~~ atq; humilis pauli. aliaq; complura his & maiora. qui ab hominibꝰ simplex est nominatus.

Achoreus quidã nomine. septuagesimũ ętatis sue annũ agens. in ea que sycim dicitꝰ regione degebat. Contigit itaq; ut grandis capi

dicat

femineꝰ co-tus me cepisset urgere · grauiq; ac molestę plus ferrem
ad uersus sordidas cogitationes. & cont̄ insōnia nocturna cōfligens.
quod me abbis ubi erā solitudinib; uis ipsi⁹ cōpellebat exire · uicinis
quidē mens mihi depestilentia & tali ardore dicebā ne euagrio q̄dem
magistro meo tale aliq̄ cōficebar · Occulte tamen ad interiora actuastiora
deserta pręsi · ubi per q̄ndecim dies meo q̄sq; in dr̄ loco · uenerabiles
multos q̄ ibi dō cōmanuerant patres uidi · Inter quos & cū supdicto pachomio
potui habere colloquiū. Et quia repperi eū inter ceteros monachos ppe
palmā tenere · cōfidenter ad eū deculi animi mei arpietare. Quid ita locu
tus est tm. Non sic t inq̄t noua res ista quę paterис · Nā quod ñ exneglę
gentia mentis acq; desidia in id quo turbaris incurreris · sufficienter tibi
testimoniū pbent. & locoꝝ natura. & inopia omniū rerū. & qd ne
mini dubiū est absentia feminarū · sed magis tēptatione ista laboras.
ppē studiū ac desideriū castitatis · Triplex enī exfornicationis incursu
nascit pugna. & aliquando quidē caro nra si in nobis fuerit minus sana
lasciuit · Sepe aut̄ excogitationib; uanis morb; iste poedit · interdum
contra nos dęmon dū in nobis inuidet pręliat. Ego enī frequenter ista
pertractans · ita sęp inueni · Nā ut ipse uides admodū senex · per xl. annos
in ista cellula degens · maximāq; salutis ppriе gerens curā · & rā usq;
ad pśens tępus huiusmodi tēptatione sollicitor · Cū sacramento aut̄ istud
scī ipse dicebat · Per xiii. annos post q̄nquagesimū ñ nocte · ñ die unquā
hic anime morb; abscessit · usq; adeo ut p̄ uarios medii auxilio suspicarer ·
ob qđ merito me putare dęmonis uirtute superari · Malui tam̄ eo tempore
irrationabili quadā morte deficere · quā tali corporis morbo cū tā obscena
deformitate succūbere · Noxeq; pgressus ac pagrans solitudines uocat ·
spelunca fere alicuius inueni · in qua me precī p die nudū · ut qđ sine du
bio fore credebā · ab egredientib; ex ea bestiis deuorarer · Cū aut̄ aduesp
peras usq; horas sic iacendo pueniss̄e · supra id qđ scriptū est sol cog
nouit occasū suū · posuisti tenebras & facta ē nox · in ipsa pertransibunt
omnes bestię siluarū · catuli leonū rugientes ut rapiant & querant adeo
escā sibi · exeuntes bestię · femina cū masculo · odore ad me ducen
ueneruntꝰ · a capite usq; ad ipsos pedes · lingua me blandiente lāb
Et dū me abillis arbitror deuorandū · sic me intactū atq; incolume

reliquerunt. Jacensq; illic p totã noctẽ. noctẽ, nichil omnino ppessus sum.
Cogitans igit & credens qd̃ m prius pepcisset dñs. mox reuertãr ad cellã. paucis
autẽ diebꝫ demon qui eum. & rursus iterũ m multo uehementi quã solebat
incubuit. ut pene me cogeret ore blasphemando peccare. Transfiguratꝰ ẽ
enim in quãdã ethiopissam puellã. quã ego meminerã me in iuuentu
tate uidisse messiũ tẽpore calamos colligentẽ. Que cũ subito sup genua
mea sedere cepisset. usq; ádeo me pomia mẽbra cõmouit. ut conse me
pene cũ ea putarẽ. Iratus igit & aceuens pcussi eã dextra mea. statiq; dñs
uidet euanuit. & si m dicendi credis. p biennii totũ. fetore ei quã illam
pcusserã manꝰ ferre nõ poterã. Maxima igit animi anxietate ac desperati
one pcerrit ad intima atq; uastissima errabundus deserta prexi. Ubi cũ
aspidẽ modicã repsisse. manu tenta genitalib mẽbris trãs apposui. ut
morte m uel morsus ei inferret. Caput etiã serpentis pfricando ẽterens
inuerendus. qsi exhis michi tẽptationis ipsi causã pcederet. Co nec sic
quidẽ me anguis momordit. diuina sic credo gra prudente. & hoc
tunc cũ m talis insensus uox descendisset. audiui Iade inq pachomi. in
siste agõ tuo. Ob hoc enim ptimui tẽ demonis uirtute superari. ne incipes qsi
fortior supbire. Sed ut cognoscens infirmitatẽ tuã. nec exercitij factione utq;
tuq; aliquã fiduciã gereres. ad auxilia diuina confugeres. Postquã igit
in sacris factũ est. ad ppria secreta remeaui. decedente cũ fiducia sedens. neq;
ullo certaminis languore uel sollicitudine tã laborans. sed reliquos quidẽ
pacatos sensib uiuens. Ille autẽ mihi inimicus cũ se tra ame ẽtẽptũ uidisset.
neq; ultra molestus m esse posset. confusus abscessit. His tra q; uerbis cõtra
nitentiũ demoniũ pugnas ses pachomius me confirmans fortiorẽ q;
faciens ad certamẽ. ad uersũ spm fornicationis diuina gra tolerandũ
remisit ad cellam.

STEPHANUS QUINTUS ornandus exhibita.

In parte eius locꝰ quib marmarici & mareotidis nomen est. p sex
aginta annos sedens. usq; ádeo pfectus factꝰ est monachus. tantũq;
habuit discernanda rerũ ambiguitate iudiciũ. ut eiusmodi diuina
gram mereret. hoc ẽ ut quicũq; ad ipsũ ex qua cãq; re tristis aliquando
uenisset. post uisionẽ ei atq; sermonem lẽs abscederet. Noctis autẽ hic
ascẽsus uno anno fuit. puenit etiã usq; ad nri tẽporis dies. Que ego qdẽ

uidere ñ potui· eo quod separabant nos longa interualla terrarum·
Sc̃i aut̃ ammoni & uiagri & q̃ cũ ipsis erant· michi aliquando referebant dicentes· qd̃ reppertissent eũ quondã tali egritudine laborantẽ·
ut inpius nature uerecundis quodã ulcere quod quidã phagedenam appellant cruciaretur· Quidũ aquodã medico curaretur· inuenum eũ inquit opus quidẽ manibꝫ faciente sinis & torquente de palmulis funes· ac nob sermocinante ceteras ũ corporis partes medico ferroq; p̃bente· Qui ãdeo p̃ gram patientie aluenus erat asensu corporis· ut ulteri credere mẽbra concidi· Abscessis itaq; uerecundis paratibꝫ cunctis· nichil penitus sentiebat· Interanũ separata mens ipsius erat arebꝫ humanis· & celestibꝫ solis cogitationibꝫ occupata· Nobis aut̃ tã tristicia repletus quã ipsius languoris horrore confusis· cogitantibꝫq; qd̃ huiusmodi illius uiri uita talẽ incidisset infirmitatẽ ut sic eũ necesse esset secari· hoc ille dei seruus stephanus sentiens· sic docebat· Filii· uidete ne animi uri exualitudinis ibi cõtẽplatione tedeant· Nichil enĩ eorũ quę facit dñs ex aliqua maliguitate descendit· sed omnia ad bonũ finẽ & uocatiuũ exerã spectant· fortassis aut & ipsa pars corporis spiritualibꝫ dedi supplicii merebat· Melius itaq; illi erat hic recipere uicẽ· quã adętna tormenta p̃ hoc sẽm reseruari· Hęc itaq; suorũ contemplatio sermonũ· ad patientie studiũ nos ędificatos confirmatosq; dimisit· Id circo ũ hec reculi· neq; quã forte mireris· si aut uidemus sc̃os aliquẽ huicemodi egritudine laborantẽ· aut deincepsi ut

Ldcrim.

UALENS NOMINE MERIS QUIDÃ FUIT·

palestinus quidẽ genere· sed mente corruptus· id ipse sensu inflatus· Incorruptionis enĩ animus sẽp tumor quidã & inflatio mentis apparet· sic adeos scribens beatus apls paulus de hoc exprobrat uitio dicens· & uos inflati estis· Hic ipse ualens p̃ quã puenit ad heremũ inqua p̃ plurimos annos ut nobis cũ· difficillimusq; uite asscetice estudiũ· ad tantũ superbie cacumen ascendit· ut diabolicis irrisionibꝫ ac fallacius uinceretur· Nã paulatim eũ in docendi elatione decepit ad hoc dęmon ... adduxerat· ut nesciret se nescio qd ẽe magnũ putaret· tã quã cotidie angelicis uisionibꝫ ministeriisq; fruerentur· Referebant igit̃ ei nouissimi· quod uno quodã die dũ uitenebris opus faceret· acus illi qua sportellã ẽsuebat excidisset

emanuby. Et cũ eã ꝝposset qz mobscuro ñ cerneret inuenire. lãpadem
ministerio dęmonis ei accensã. sic acũ quã pdiderat inuenisset. Rursus
ex ipsã inflatione refectus. intantũ superbia uani tumoris elatꝰ est. ut sacrosꝫ
quoq; misteriosꝫ xpi cõmunionẽ contẽpneret. Euenit autẽ ut quidã ꝑ-
pegrinꝰ uenirent. uariaq; leguminũ genera. nuciũ atq; pomorꝫ ad
frũby exhiberent. Quę cũ suscepisset sẽꝰ macharius pr̃ nr̃ misisset
tantũ quantũ manꝰ capere posset unꝰ. integrꝫ & iã ualenti parteꝫ cũ
stimasset. ualens eũ qui transmissã deculerat inuiriũ plagisq; con-
hoc ei dicens. Vade & dic macharo qđ ñ lũ illo decerneꝝ. ut benedictionẽ
ad me ille transmittat. Cũq; hunc ei errorẽ macharius sẽꝰ audisset. atq; ad
eũ alio die solacii causã consiliuq; uenisset. diceretq; ei. seductus es frater
ualens. q̃ese decẽtero ad dñm depcare. hoc ei pſuadere ñ potuit. Et cũ
penitꝰ abeo non audiret. tristis de ei ruina factus abscessit. Certus igit̃
cępit esse iã dęmon. qđ tota ut ipse uoluit fallacius ei ac dolis cederet
ualens. Mox q; de ei pditione securus. ista machinat. Ineffigie saluato-
ris transfigurat̃ nocte ad eũ uenit cũ choro quodã mille ut finxerat an-
gelorꝫ lãpades accensas tenentiũ. & cũ flãmea rota in qua saluatorem
sedere simulauerat. ꝑcedente uno ex ipsis eiq; ista dicente. Placuit xpo
conuersatio tua ac fiducia pbabilis utq;. & uenit adre desiderans te uidere.
Ingredere q̃ ecclesia tua. nichilq; aliud facias n̄ ut ueniente eũ cernens
inclinans te adorare festines. sic demcepsꝫ ad ꝑpriũ habitaculũ reuersꝰ.
Egressus q̃ ecclesiã suã. credensq; se cernere diuina ministeria cęlestiũ
officia. uidet eũ cuncta lãpadũ fulgore rutilantia. & ipsũ angelicꝫ
n̄ultũ unius spatii stadii constitutũ. pcidit prius in terã. & eũ quẽ diu
credens adorauit. Intantũ q̃ ęsa mens ei. ut cũ sequenti die ecclam
fuisset ingressus. collectis manũ fratribꝫ diceret. Ego iã cõmunione negeo
xpi eũ uidi hodie. Tunc demũ uenerabiles patres ferreis eũ unculis
illigatũ. p̃ unius animũ ꝑpriis orationibꝫ curauerunt. Hęc autẽ fuit
forma medicinę. Singularis eũ uitę conuersationi dederunt. ut exeo qđ
nichil haberet cũ scis. inflatio animi ipsius tumorq; cessaret. ut solet dici
contraria rei contrariis debere curari remediis. Valde autẽ & hoc neces-
sariũ credo legentibꝫ q; arbitror ꝑfuturũ. qđ ualiũ quoq; uitas hominũ
pagina libelli hui⁹ inserui. sic & in mẽ scãs paradisi arbores lignũ illud pqđ

bonū malūq; cognoscēt̄ mīstīū scīm. Ut siquando multa aliq̄d sua grande
q̄s fecerit · nō ex eo tamquā proprie uirtutis ostentatione se iactet · frequēt̄
eū & ipsa magnarū palma uirtutū causa nobis ouuisdā & occasio fit
unq · nulli adq̄m ꝓpositi recto tenere uenire ꝓperem. Scriptū ē enī ·
li ullū in sua perire iustitia · & hoc utiq; uanitas est.

Hj quidaq̄ nomine fuit in ciuitate proximus michi alexandrinū
· urbanus & iuuenis · mentis argutę · pure & ꝓbabilis uitę · & ipse
post multos labores numiosq; sudoris · uitaq; adhuc plena uirtutib;
animę quoda tumore sic corruit · ut sup̄ scos ac uenerabiles patres esse
se crederet · Tamq; in uuriosa cont̄ scām euagrū uerba iactaret · ut diceret
ei · Maximo errore fallunt̄ · qui doctrine tuę credunt · Non enī oportet
alio pre xp̄m uti magistro · Ab utebat̄ aut̄ & testimonio scō ad ꝓpositū
stultitie ꝓprię roborandū · Dicebatq; quod saluator ipse dixisset ·
nullū in terris uocetis magistrū · Qui & ipse in tanta cordis obtusi
incidit cecitatē · ut eū quoq; postea eet necesse catenis ferroq; uincīre ·
eo q̄d iam nec adhibita misteria uellet accedere · Vt aut̄ se rei uertat
habet · in mense uirtutis ac utię fuit atq; liubilis · ita ut multi q̄ cū ipso
uperunt referrent · post tres menses eū cibū frequent̄ accipere · sola scōꝝ
mysteriorū cōmunione c̄tentū · herbisq; siluestribus siquas inuenire potu
isset · Ego quoq; eū uideor experī · eo tēpore q̄simul cū beato albano per-
gere sc̄m · Distabat aut̄ ipsa sc̄a tis a nobis · quadragesimo lapide · In q̄b;
bis manducauim · & ter aquā bibim · Ille ū mihil penū cibi sumens · sed
pede ter faciens q̄ndecī primū reddidit psalmos · tunc & illū qui
maximū dix̄ · post modū illā quę · ad hebreos epl̄am · & illā partēq;
hieremie · & lucā euangelistā · & salomonis uerba ita memorit̄ ambulans
legit · ut eū gradientē asseqū nō possem · nimia uelocitate ꝓperantē · Hic igit̄
ad postremū maligni demonis fraude quasi quoda exagitat̄ incendio ·
incellā q̄dē suā nō redit · Profect̄ aut̄ alexandrię ciuitatē ueluti ordina-
tione diuina clauū clauo ut dici solet excussit · Incidit enī ꝓpria uolun-
tate in eos cū q̄b; isti modi more uuebat · unde tam mult̄ postea remediū
ꝓprię salutis inuenit · Intererat enī & circi spectaculis & theatri · & in
tabernis diebus ac noctib; morabat̄ · Cūq; mihil uoraciter atq; ebriet̄

se pen̄t̄ dedisset · infirmitati quoq; desiderii incidit genu̅. Et dū peccare
meditat̄. cū tinea quada cepit loc̄. ꝑtē eius uulnus insinuans. Bulla
em̄ quadā quā carbunculū uocant nata ⁊ ei impsis uerendis ac tanta
ꝑsex menses egritudine laborabat. ut naturalia ipsi putre facta
radicit̄ caderent. Postea uero cū sanitate excepta illa parte mē
brorū quā perdiderat recepisset. adduuinā sapientiā redit.
que ei acciderant cuncta confessus. penitentiā tam factis imp
tauit. quia post paucos dies debito fine quieuit.

Eius uero ptholomeus monasterio eo more uiuebat. ut difficile
esset referri q̄ mirabilis uideret̄. Habitauit aut̄ mēse intra ulti
ma que sorom sepe dicim̄ loca. inea parte quā dimna uocant. In q̄
in loco nullus monachorū ualebat habitare. eo quod octauo decimo
lapide puteus aque remotus esse uideret̄. Ille igit̄ cū cisternā illuc plures
lagenas perculit secū. q̄s decembri & ianuario mense spongia expressis
colligens rorē. multū em̄ tunc impsis regionib⁹ cadit roris. implebat.
Idq; ei p quindecim illic habitanti annos. sufficiebat ad potū. Qui penitus
separatus a doctrina spūali colloquio scōrū uirorū quorū eius sermo pdēre
poterat. & a frequenti mysteriorū cōmunione. subito quasi alienus effectus
intantū ⁊ arecto tenere declinauit. ut diceret nullā esse prudentiam
rerū. sed omnia fieri quodā modo motib⁹ ferri. Persuasit igit̄ ei uetus hostis
humane mentis animā prius ingredient̄ atq; dicens. His ita se habentibus.
q̄d frustra consumeris cholomeę? Aut q̄ mercedis retributione laboras.
cū nulla sit remuneratio meritorū? Quod si ēēt etiā retributor. que mer
cedis ꝑmanens laboribus tuis sufficeret? Quale u iudiciū scripture minant̄. ubi
sine prudentia cuncta labunt̄? His diabolicis cogitationib⁹ miserrimus
cholomeus infract̄ ferē insaniens. & a naturali discedens prudentia.
& ita usq; ad presens tēpus in egypto cū eiusmodi errore uersari. uoracitati
tantū ebrietatiq; sic dedit̄. ut nullū prius cū aliq̄ soleat habere sermonē.
sed uelut gyrus reuertens de publico miserandū lacrimisq; plenū spectā
culū oculis xpianorū exposit̄. irrisio u atq; deceptio cunctis q̄ gram nrę
conuersationis ignorant. In hāc aut̄ cholomei dilapsus insaniā examina
tionabili quadā presumptione. dū putat illius ab auctore factorū quod

oñis pcepes scientię uirtute p̃cellat. postquã suus hostis effectus
hanc foueã petionis incurrit. nũquã cũ talib⁹ uiris q̃ gubernaculis
sapientię spũalis usi sunt loq̃ dignat⁹. Unde neglect⁹ ac neglegens
ad mortis pfunda dilapsus est. Sicut arbor foliis exuberans re
nente unus momenti tẽpore nuda aridaq; mon strat⁹. scdm qđ
ũ. Jui nõ habent gubernationẽ cadunt sicut folia.
ã uirginẽ quandã
rosoluma cilicio uestitã. & p annos xxx semp inclusã. nichil e
quoluptatẽ aliquã posset exhibere gustantem. Quã ad poeniti
diuino auxilio destitutã. tã immensę superbię morb⁹ inualuit. ut tal
ruinã qualẽ dicim⁹ sustineret. Apparuit eĩ subito fenestrã cellule
susceptricq; eũ qui consueuerat, eiusq; necessaria ministrare. cũ ip
concũbens. Hoc aut malũ inde descendit. qđ nõ scdm spũale pp
nec ppẽ dilectionẽ dei ad monachicã uenerat uitã. sed humane uani
tatis illecebra quę ex manus q̃dę cupiditate generant⁹. & p
infirmã atq; instabilẽ animi uoluntatẽ. Dũ eĩ cogitationes suas om̃s
alienę uitę maledicis reprehensionib⁹ occuparet. discedentes ab ea angẽ
scitatis. nullũ omnino custodẽ pp̃ę reliquerat castitatis. Id circo autem
religiosissimos hominũ utriusq; uitã & ecc̃s⁹ q̃ per neglectũ p̃ labores
immodicos & tẽpos⁹ sparia desũmo fastigio ceciderunt. describim⁹. ut
unusq̃sq; ex sua conuersatione insidias inimici consideranꝫ. occultos
eĩ laqueos possit⁹ uadere. Sed cũ sint magnos⁹ uiros⁹ feminarumq;
quã plurimi. q̃ abrenuntiationis suę p̃cipia uirtute pegerẽ. deinde
ab hoste cunctos⁹ hominũ sunt elisi. ideo exp̃luribus quos⁹ etiã uitę
socius exstitit paucos enumero. qz neq; illos ad fortiora tã reuocare ul
teri⁹. nec nõ pdesse pualeo. magnos xp̃i athletas laudans nec minuere.
Helias quidã noẽ monachus optimus. magnã
habuit consideratione sexus infirmi deuocarũ dõ
uirginũ curã. Sunt eĩ tales quorundã animę.
quarũ pp̃ositũ ultimu finẽ testimonio cõprobat⁹. Jui amore uirtutis ac
census & feminei sexus miseratione. inea quę acturus dñr ouitate. expe
cunus quę ipsi suppeditabant monasteriũ immane ẽstruxit. Ad quẽ
locũ plurimas quę uagari & errare consueuerant feminas cõgregauerat

omnū q; pur necessitas postulasset. curā gerebat. Quib; cunctis pstitat
que aduc̄ solaciū ꝓmebant. horculos quoq; & instrumenta diuersi
suppellectilis necessaria & reliq̄ que humani usus ratio deposcit. Iste
ex dissimilis utr̄q genere mō unus habitaculi claustra collectę fre
quentib; se inuicem urgiis mq̄tabant. Unde interdū necessitas ex
igebat. ut mō eas simultatū ualuū causas ipse cognosceret. pacēq; repa
rare. Collegerat enī illuc usq; ad trecentarū numerū feminarū nec
sine mediatore ipso cōuersatio earū poterat ordinari. Quod cū ita ꝓbien
nū faceret. & ad huc ꝓpe ipse iuuenis uideret. triginta enī ul̄ quad
raginta annos habebat. tēptat̄ subito corporalis desiderio uoluptatis.
Relicto itaq; monasterio. dū ꝓlixitudines locat biduo ingi retinuis̄ re
uerer. huiusmodi ꝓcem fudit ad dnm. Onē mq̄. aut occide me. ne
uideā illas tristitias laborantes. aut ame tēptationē huius
cupiditatis ex clude. ut earū curā ita ut conuenit gerā
tuis itaq; horis subito eū indesertō somnū obrepsit. & tu
angl̄os ad se uenisse conspexit. ut ipse referebat. Tenuerunt q
dicentes. Cur egressus es de monasterio feminarū? Quib; cū
migrationis suę causā referret & timuisse sē diceret. ne aut sibi
illis noceret. hoc illi adhuc respondent. Si git̄ huiusmodi metu ꝓ
nos fueris liberat̄ uadis rursus & ipsarū suscipis curā? Atq; ꝙ
cū libenter ille adq̄euisset. uis iuramentū abeo huiusmodi sic ipse referebat
exigere cepere. Iura inquiunt his uerbis. Per eū qui habet curā mei
illarū curā habiturū me ēe iuro. Cui ego ille uerba iurasset. tē
uerus exp̄lis manū illi tenuit & alter pedes. tertius aut correpta noua
cula testiculos ei abscidit. Non q̄ puero hoc faceret. si; q̄ facere
uideret. Nam inquoda stupore animi eo tp̄e se ēe credebat. atq; hac
sentiebat se ratione curatū. Tunc q̄ angli interrogant eū. an aliquid
sibi factū suū ꝓfuisse sensisset. Ille respondit. Vehemēter inquiens
intelligo omnis q̄ da mi ēe sublatū. & sacis credo omnū quā formidabā
me molestia liberatū. Dicunt ei. Ergo nunc uade ad monasteriū tuū.
Qui p̄ q̄nq; regressus dies. ingressus q; iugentū monast̄ū feminarū.
inde ex inde loco mansit in cella ex obliquo habitaculi illi posita
Iuqua cū magis ipse ꝓximū uideretur. frequentib; eas quantū impso

erat emendationib⁹ corrigebat. Ip̄o aut̄ alios xl. annos scōs patrib⁹ assueranſ. qđ numquā ultra incor ipsius cogitatio talis ascendēr. Hanc q̄ beatus ille heliae dī grām meruit. ut sic ꝑpa cura muliebre monasteriū gubernaret.

Hozotheus

Huic successit dorotheus uir ꝑbatissim⁹ q̄ immoritb⁹ laudabilis uitę op̄ib⁹q; consenuit. ñ q̄dē in monasterio ipso ita conuersari ꝑualens ut ꝑ or. in supiore tam̄ secondicta cella. ubi una fecit fenestra. ex q̄ cōtemplari feminas in monasterio suo posset. Quā fenestrā. & claudere & aperire consueuerat. Cui & iugit̄ assidebat. ad unanimitatē pacēq; sorores erudiens. atq; in supiori monasterii parte cōtinuit. cū neq; mulieres ad ipsū ascendere. neq; ipse descendere ad eas posset. Qua nec scale illic umquā ponit̄ erant. ꝑ quas huiusmodi cuiquā pateret accessus. Hęc ꝺ beati dorotheī mabstinentię uirtute ꝑfectio. & finis huiusmodi.

[illegible] nomine uirgo quędā fuit. quę omni etatis suę [illegible] cū matre sua uitę. iugit̄ faciens opus lini. & post alterū semp [illegible] urca uespā cibū sumens. Hęc ado meruit accipe scientiā futurorū. [illegible] cū apud egyptū q̄ndā nascentis fluminis nili contra uici uni ex [illegible] uicus alter uenireꝫ. cū grandi eni certamine paruam̄ inrigationū uices. usq; adeo ut & ad uulnera mortesq; descendant. cū q̄ fortior ꝑplis ad inferioris uici hominēs inq; erat ista uenissent. numeroq; suę multitudinis fidens. & tā multarib⁹ quā rusticis instructꝰ armis. ad euersionē supdict̄ possessionis accederet. astitit ei angl̄s aduentū nuncians. quē nullus illic poterat suspicari. Tū urgo memorata uici ꝑbos congregauit hęc dicens. Exite. & occurrite his q̄ deuco illo ad [illegible] seruitionē uri uenire festinant. ac ne una cū cellulis uris & ipsi cęde peccatis. depcamur eos. ut ab apparatu certaminis hui recedant. Cūq; prelibati admodū ad hęc dicta timuissent. pni ad pedes ipsi cadunt. rogantes eam atq; dicentes. qua nos ñ audemus eis occurrere. Scimus enī & ebrietates eorū. & audaciā ñ ferendā. Sed adde hoc q̄q; inquit mię tuę supplicē omnē hunc q̄rentis uicū. & sup ista quoq; domuncula tua. & magis ipsa ꝑgredere atq; occurre uementib⁹ loco cui; ubi reddē pacē. Illa uero illa hoc quidē se facturā negauit. Ascendit pauī tamen supra ꝑpriā dom̄. & circa illic nocte incon

tinua oratione pmansit. ne genua quidē flectens. atq; has dño pces effudit.
Dñe inq; dñs qui omnē iudicas tra. cui nichil umquā placet iniustū. ascendat adte oratio mea. & adueniat auris tua. qui me excidiū nrm ruentes. in eo ipso inq illis occurrentē loco. uelut clauos afixione ētineat. Hoc ergo sermone & hac oratione cōplecta. hostes eos intercio iā uicī lapide constructa. circa primā horā diei ta immemorato loco. hesserunt ut pr̄s moueri inde nō possent. Hoc aut & ipsis reuelatione pate factū est. qđ motiones eos orationes memorate utriusq; impedissent. Mox traq; qbdā desiui aduocū ipsius missis pacē. ista mandantes. Grās dō agite. q nos orationib; pharaonis ab excidio uite possionis auertit.

pachomius

TABENNENSIS NOMINE INT'HEBAIDE PROVINCIA DICITUR LOCIS. IN QUO pachomi quidā fuit. uir uite & di cōi. intantū ut pdiuinā grām nosset futura. & angelica eiā uisione frueret. Hic ad pfectū misericors & humanus fuit. & inestimabili fr̄i amore dilex. Ad quē inspelunca se dente angelus dñi uenit. dicens ei. Per omnia que adpposicū tuū ponent. scias te ee pfectū. Unde iā inspelunca supfluo sedes. Veni igit. & relicto hoc loco collige omnes monachos tuos. & cū ipsis habita. & eos iuxta regulā uite quā ame discas instituere. Tabulas aut illi greas dedit. in qb; scripta erat. Per mēses unicuiq; ut tantū quantū pos cibi sumat & potus. Et ultra manducantiū & bibentiū uires partib; quoq; eos opib; sub iugabis. & neq; quenquā ieiunare. neq; manducare phibebis. Ista tamen ut fortioribus & magis edentib; semp opus grauius iniungas. Infirmiores aut & uere monachi. ad opandū leuius urgeantur. Diuersas & iā inota arte dom cellulas faciet. & ternos p singulas manere p̄cipies. Inuno tamen loco. cibus omnibus fiat. Somnū ut capiant nō iacentes. sed sup instructos & paululū reclines cathedras & uelatas pallis suis. sedentes. dēscant. Utant aut noctibus lineis uestib; quas leuitones uocant. omnes. & singuli q; eos pellibus caprinis bene cōfectis tegant. Quas pelles. nec tunc quoq; cū uoluerint cibū capere ut somnū deponant. Quando aut ad cōmunionē sabbati ut dñici diei ingrediuntur. unusquisq; suū cingulū soluat pelleq; deponat & cū cuculla tantum ingrediat. Cucullos aut ipsos sine ullo paruulos fieri ut infantib;

ordinauit · inquib⁹ & quedã signa de purpura secto intexit · Iussit autẽ
xxo · & mil. ẽe ordines fieri iuncta xx. & iii. numerũ litterarũ & unicuq;
ordini supponit litterã grecã · ab alfa ā · beta b̄ · delta d̄ · gamma g̃ · ā · ſ · & ceteros usq; tora uv
Dũ igit̃ interrogaret sõs pachomi⁹ & intenta multitudine singulos q̃ re-
queret uita · dicebat sancto illi qui erat in suo ordine pr̃. Que admodũ se
habet · alfa ā · uel quomodo se habet · beta b̄ · & ceteri. Salutat pr̃i. Unicuiq; autẽ
sc̃ppriũ signum & uocabulum litterę requirebat. Et simpliciorib⁹ quidẽ
pfectisq; monachis inq̃t angl̃s · i · ittę nom̃. duriorib⁹ autẽ ac difficilio-
ribus · xx · obl. litterę nom̃ imponeb⁹. Itaq; unicuiq; ordini tales uocabulos q̃
imprimeb⁹ notas · ut moresq; eas significent animos q̃. Soli tam̃ spirales
nouerunt uiri · quale sit posita elementa uita sua ordinis indicare
uideant̃. Scripti autẽ in tabulis ipsis erat. Siq̃s inq̃t de alio monasterio
peregrinus aduenerit aliã regulã sequens nec manducet cũ illis · ste nec
potest · neq; in mansione eor q̃ introducat̃ · nisi forte intimere uidẽ fuerit
ad iunctus. Quicũq; ũ id circo ad eos fuerit ingressus · ut cũ ipsis pmaneat ·
nõ illũ nisi tribus̃ tẽpus impleuerit in loca monasteriũ secretiora reci
piet. Sed cũ pri⁹ per triennũ tocũ laborios⁹ opus durauerit pfecerit ·
tunc recepti⁹ in tri⁹ secul eũ iã esse pmittet. Edentes cuculli capita
sua uelent · ne alter manducantem alterũ frem aspiciat. Nec loqui
quicquã dũ edit luceat · nec aspicere ad ullã alteram partẽ nisi ad solũ
cacinũ · & ad solã cui supponit̃ mensã; hoc & iã ordinauit & iussit · ut
orationes · xii · numero p cũ die facerent · & iterũ · xii alias quando
ad uesperũ tum uenirent · In nocturnis quoq; uigiliis tociden preces
effunderent · Tres aut̃ solas ad horã nonã diei · Quando ũ unuersa mul
titudo conuenieb⁹ ad manducandũ · unicuiq; ordini in singulis oratio
nib⁹ · s · tacuit psalmũ pcinere · Tunc sõs pachomi⁹ q̃si comẽ dicere angl̃o
uolunt · hoc dicens · Pauce sunt iste orationes · Cui respondit hoc angl̃s ·
Has orationes fieri id circo pcepit · ut & minores sine aliqua imple
re tristitia impositã sibi uouendi regulã possint · Ju ũ infirmioribus
clũmatioribus q; semib⁹ uouunt · nõ · illis necesse alienã legẽ esse mg̃
Ipsi eũ senes ipsis in cellas unuersaq; uita sua unionem & cultu
di pectus dedidẽ · His g̃ inq̃t ista pcipe · qui nec inuenire possunt
ut implere que plant · ut cũ seruili q̃da necessitate cõpulsi ostendere

dignã inse sub ꝓposito disciplinã. tunc demũ ad fiduciã ualeant diuinę
noctisq; peruenire. his itaq; dispositis. impleto mmisterio angli discessit
ascẽ pachomio.

Plurima igit̃ monasteria inquibꝫ usq; ad septẽ milia sunt uirorũ quę
nunusmodi instituta custodiunt. sed maximũ id habet & primũ inquo
pachomius ipse degebat. exq̃ udent & cętera monasteria ꝓcessisse. quę
ad mille q̃dringentos fr̃s habere noscunt. Inter q̃s. & ria quidã famul di
apchonij nomine. admodũ m amicitiarũ iure cũ undo. qsdam in illo mona
sterio obtinet locũ. Quę deuota ipsi & ouersatione securi alexandriã sepe
transmittunt. ut illic ea q̃dẽ quę in monasterio fecerint uendat. ea autẽ
quę sibi necessaria emat semꝑ ac referat.

Sunt & alia monasteria ducentenos fr̃s & trecentenos
habentia. & inea quã panos cruciatẽ uocant. quã ego quadringentos
habentẽ uiros ingressus inueni. Inter quos sarcinatores quindeci repperi.
fabros ferrarios septẽ carpentarios. iiii. camelarios .xxu. fullones .xv. nu
mero singulos in arte ꝓpria laborantes. & exhis quę cotidiano uictui
super esse poterant. & ria monasterijs feminarũ carceribꝫ iuxta necessaria
queq; ꝓbentes. Qui & fues & ria pascebant. Quod cũ ego reprehendendũ putarẽ.
hoc quoq; exratione mior̃ se suscepisse dicebant. q̃ id circo in monasterijs
esse oporteret fues. ne & cribratarũ excrementa frugũ perirent. & purgatos
folia holerũ. & cętera quę dãnũ spicerent̃ inferrent. Occidi igit̃ fues ipsos
iubebant. & carnes eorũdem ipsas ementibꝫ uendi. ungulas tam ac minutas
partes eorũ in egros ac senũ epulas deputari. eo quod in regione ipsa gra
uis ẽ inopia rerũ. & frequentia hominũ uideret̃. Blemos autẽ uicinos
suis finibꝫ habent. Ante lucanus igit̃ horas surgentes q̃pdierũ uices re
ligiosi seruiebant. alii coquebant cibos. alii mensas parabant. q̃s circa tertiã
diei horã ponere solitos. ꝓfecto omni opere suo supponebant isdẽ panes & her
bulas quas dã suo more conditas. quas explanas uocant. Oluas quoq;
& caseũ ꝓter carnes. cõminuta & ria diuersi generis holera. Iuxtꝫ inhunc
ordinatissimum modũ. alii sexta diei hora ingredientes sumebant cibũ. alii sep
tima. alii octaua. alii nona. alii decima. alii undecima. alii ꝑfunda
ia ——— uesci nocte consueuerant. Quidã autẽ post biduũ & iam
capiebant cibũ. exppria tam liberta potestate hora uni cuiusq; cognita.

Ephon?

Simili& & iã ipsi erant & opa diuisa: Alii eñ agresti culturę inseruiebant. alĩ orcũ colebat: Ille officine fabricę uacabat. Ille pistoris. alĩ carpentarii. alĩ ũ fullonis arte claruit. Alĩ pelliũ. alĩ coriꝫ confectione sudabat. Alĩ codicũ lectione uel ẽscriptione gaudebat. Alĩ sportellas grandes intexere solũ erat. alĩ minores. Oms tamẽ simul memoriẽ spiales libros tenebant.

Est autẽ apud istos feminarũ quadringentarũ numero monasteriũ. idẽ moꝝ atq; eadẽ ordinatione uiuentiũ excepto uelamẽto pelliũ solo. Cum mulieres quidẽ trans fluuiũ habitabant. inter fluuiũ autẽ uiri. Cũq; defuncta una uirginũ fuerit. uel tota eã ut assolet deferunt alię. & sup ripã fluuii ponunt sorores. Quã inde cũ olearũ ramusculis palmisq; nauicula transfretantes uiri. & psalmos canentes. ad suas transferunt partes. & mppo cũ reliqs depurato conduunt sepulchro. Nullus tamen excepto presbitero ac diacono transit ad monasteriũ feminarũ. & hoc per dimidiũ diẽ tantũ.

In hoc ipso mulierũ habitaculo. res accidit talis. Quidã sarcinator uestium sclarii transgressus fluuiũ. opus ab ipsis aliqd pignorantia postulabat. Cũq; una de feminis iuuenis posset esse. tacto eñ uigebat hoc facere propter solitudinẽ ipsius ac deserta regionis. subito eñ non sponte conspexẽ. dedit; illi tale responsũ. Nos ad emendandas res nras. artifices mãs habemus. Alia de feminis cũ esset in hac uisione quã retuli notasset. post tempus aliqñ tulit orcũ inter eas uirgo. ex diabolica suspicione & ex pprii cordis malignitate tacunctiq; feruore. memorate uirgini in conspectu aliarũ sororũ cepit calũpniari. eiq; nñ nulle ex ipsis non tamẽ cũ grandi malitia ẽsentiebant. Sed ita ut ad modũ cristus effecta. cũ tã manifestã calũniã ferre non posset. sciebat enim se neminẽ sensisse qdem suos tale aliqd cogitasse. occulte se ppetrauit in fluuiũ. atq; hoc fine defecit. Quod ubi illa que calumniata ei fuerat audiuit. & malitię pprię crimẽ agnouit. ñ ferens tanti sceleris atrocitatẽ. & ipsa cruciata laqueo innexa defecit. Alię autẽ sorores. huiusmodi factũ ingresso ad eas prõtio reculerunt. Sed ille pcepit. nullũ qdẽ nõe de his que se tali morte necauerant debere oblationẽ dõ fieri. Que cũq; autẽ uiderent ex illius diei insurrectione discordes. ueluti que conscie peccati essent qd tali calũnię crediderunt.

nusſit ꝓſeptē annos ſcōꝝ miſteriorꝝ cōmunione priuari.

Fuit alia in hoc monaſterio uirgo. que ſtultā ſe eſſe ꝓpē xpm ad demonem finxit habere. ut uirtutē ſuu ꝓpoſita poſſet implere. Que cū ſe ad modū humiliaret atq; deiceret. uſq; adeo oīb; aliis horrori erat. ut nec cibū quidē cū ea caperent. talē q; gratiam elegerat uitā. & acquina nūquā recedens. tocū illic miniſteriū tanquā ancilla cunctis obediens implebat officiū. & erat ſedim uulgare puerbiū. unuerſe ſponga dom̄. implecū aſe reb; probans. quod in ſcō euangelio ſcriptū legim̄. Siq̄s int̄ uos uult ee maior. ſit omniū ſeruus. & oīm̄ miniſt̄. Cbeatus apls. Siq̄s int̄ q̄ exuobis putat ſe ee ſapientē in hoc mundo. fiat ſtultus ut ſit ꝯ ſapiens. hec ergo inuoluti panniſ habebat caput. & ita omnibus ſeruiebat. Cecere aut̄ uirgines. tonſe cucullis coopiunt̄. Nulla hanc potuit deq̄dringentis iudere manducantē. Nūquā pomme ſuū ſitum ſedit ad mensā. Anulla ul̄ modicā partē panis accepit. ſed micas tantū detergens illa mensarū. & abluens ollas. his ſolis alimoniis ccenta uiuebat. Nūquā calciamenta eſt uſa. nulli umquā feret iniuriā. nulla ipſius murmur audiuit. nulli aut paruo aut magno umquā locuta eſt. & certe cū ab oīb; cederet. cū oīm̄ uiueret odio. cū maledicta oīm̄ ſuſtineret. de hac ſcriſſima beato pfecto. cui hoc uocabulū erat. placatiſſimo uiro. ſemp q; int̄ deſerta uiuenti aſſtitit angls q̄ndā ſedenti imporphirite q̄ dicitur locus. affatq; eū his uerbis. Cur inq̄t grande aliq̄d ee te credis in hoc ꝓpoſito. & in huiuſ modi degens loco. Uis uidere mulierē. te ſanctiorē. Vade ad tabennenſiotarū monaſteriū feminarū. & ibi exemplū illic inuenies in capite habentē eſcuſſū pannū. ipſā q; te cognoſce meliorē. Nā dū cont̄ tantas ſola dieb; ac noctib; pugnet. cor ipſi adhuc nūquā receſſit. Tu aut̄ in uno loco reſidens. neq; quoquā aliq̄ndo pgredi ens. ponis animo & cogitatione urbes uagaris. Statī igit̄ ad ſup̄dictū monaſteriū uenit. & magiſtros ſibi rogauit ut eū ueherent ad habitaculū feminarū. Que mox illi ut uitta gloriosū uirū. & ita puectorius gratis. cū fiducia grandi fluuiū tranſire fecerē. Ingreſſus aut̄ poſt orationē oīm̄ ſorores deſiderauit inſpicere. Inter quas ſolā illā ꝓpē quā uenerat nūdebat. Ait q; ad poſtremū. Oīm̄ mihi adducite.

De esse eū uidet hoc aliqua. Dicunt ad eū. Omīs hic sum. Quib⁹ respondit. Una de ē. quā m angls dñi demonstrauit. dicunt ei. Unam stultā habem⁹ intrinsec⁹ incolā. Sic eū eas quę demone uexant appellant. Ille. Exhibete m ipsā quoq; ut eā uidea. Quo audito memoratā uocare cepunt. Quę cū nollet audire. sentiens credo aliq̄d aut fortassis hoc ipsū diuinū rā reuelatione cognoscens. dicunt ei. Scī pīcul te uidere desiderat. Erat eū fame ac nominis grādis. Cuq; ad eū fuisset ꝑhibita. uidilicet; panno fronte ipsī inuolutā. prece sē ad pedes ipsius dicens. Benedic me āma. Pcidens aut & ipsa ad pedes ei dix̄. Tu me benedic dñe. Omīs igit sorores obstupuer̄ simul dicentes. Nolu abba talē inuriā sibi inferre. factua est eū ista quā cernis. Tunc scī pīcul hoc ipsis oīb⁹ ait. Uos est tui facię. Nā hęc & uita & mea cūsit melior est āma. hoc eū nomine uocant illi spuales matres. & deprecor dñi m̄ę ut digni ipsa indie iudicii mereat inuenirę. Quo audito oīs simul ad pedes scī pīcri pcidert. singulę uaria peccata ei ꝑpria confitentes. quib⁹ illā scissimā contristarant. Ea alia quidē dicebat. Ego eā delusi. Alia. Ego habitū ei delectū dersi. Alia. Ego eā qd ēet tacita inuriis affligebā. Alia ablutis sordes carnis. sup eā se fudisse dicebat. Alia colaphis eā asę uerberatā sępe memorabat. Alia nares ipsī sinape implerat asę eē deflebat. Alię quoq; diuersis referebant se ei inuriaș irrogasse. Pquib⁹ oīb⁹ scī ille una cū memorata scissima uirgine fusis dō precib⁹ egressus est. Post paucos aut dies referens illa cantā sui glam. tantoq; se nolens sorte honore cumulari. grauariq; secredens sanctis factionib⁹ singularū. egressa de monasterio illo. quo iert. ad nullī potuit hactenꝰ nocuitā puenire.

Fuit quidā iohīs in oppido cuticul uocabulū est. qui carpentarii quidē arte dū ad huc esset puer dicitur. fili in cam cū core habuit. Quq; post modū cū rā. xx. & v. ēet annos huic soli renunciauit. & ꝑ quinq; annos induersis monasteriis degens. ad postremū solus se in scī montē contulit montē. Incui cacumine trū sibi uoluminū cellulas fecit. Ingressusq; illuc ita se inclusit. ut abrā quoq; ipsū ꝑ quā inuiserat excipere nō. Erat & unū uolumē ad corporales depurcacū neces

stracef. aluid inquo op facere & cibū sumere ōsueuerat. ver tū inq orabat.
hoc igit cū xxx. iā annos cōplesset in dusu. p solā sēp fenestrā necessaria
uictui suo ab admunistrante suscipiens. meruit talē grām dī. ut haberet
sciētiā futuroz. Nā & scē memorie theodosio imperatori frequēt
& uaria ex eius que ēent euentura predixit. Primū quidē de maximo
tyranno quod & superatus eius ēet. & galliarū ex partib; reuersurus.
Postea aut & de ugenio tyranno. eidē que subsecuta sunt ante p dixit.
Quod eū quidē superatus ēet. sed ipse ibidē uitā finiturus. filiūq; suū succes
sorē impiu relicturus. De q apud oēs grandis semp fama ē ualuit. Pp
qd & theodosius imperator pphetalē eū uenerari honore consueuerat. ac
sereni illū magne ēe uirtutis. Cū igit nos hoc est ego & beat euagrius
& āmoni & albin circa tertie solitudines degerem. cupiebam diligēt
agnoscere memorati uirtutē uiri. Ut ergo nob tunc scī euagrī. Libent
audirē abeo qui mitē atq; sermonē bene nouit pbare. qualis sit uir ille
quē loquim. Si eū ñ pri reference cognouero. necesse iā ñ erit ut ad
montē eius ascendā. Quod cū audisse ego. neq; cuiquā q̄quā tale dixis
sē. uno die tantū moratus. alio clausi cellulā meā. & me atq; ipsam
cōmendans dō thebaidē usq; preci. dieb; decē & octo oīa tenere cōfecto.
parti ambulando pedib;. parti pfluuiū nauigando. Agebat aut hoc
eo tpe quo fluuiū solebat ascendere. q̄ndo multa egrotare ōsueuerant. Qd
sū & ipse ppessus. Cū illuc q uenissē. clausū membrū illud inueni. qd ante
ingressū cubitaq; ipsius erat. Postea enī ipsū locū excrpcerant frēs. Talis
aut erat edificii ipsius magnitudo. ut fere centū capere uiros. Clausū aut
semp ipsius habentes locū. solo sabbati & dnico die apire ōsueuerat. Cog
nita q causa ob quā clauderet. queni expectans sabbati diē. Quicū
aduenisset. ingressus sū circa horā sedam. ut sup dicta tū uiderē uirum.
Inueni igit eū assidentē fenestre. exqua ad se ingredientib; solebat loq.
Post p̄mā itaq; salutationē. hoc in principio dixi. Unde es. uel cur uenisti.
Nā ego unū de discipulis euagrii te ēe coniicio. Respondi me ēe peregrinum
& de galliis partib; uenire. & unū me ex euagrii fratrib; esse ē fatebar. Sum.
Interea dū loq̄mur. ingressus est subito puncis ipsius p̄sbr alius p̄ nomine.
Ad quē relicto quē mecū habebat sermonē. se contulit. Secessi igitur
ab eis ad paululū. & loco cedens émuli steti. Ut ecce aut ofabulationes

eos grauit ac moleste ferens. inte me ipsu bonu illu seu reprehendebam.
eo quod meo sermone contepto. illu poti honorasset. Sdoq; cu in hoc
ingratu fuisset. spreto eode recedere cogitaba. Vocauit itaq; ad se te
ille theodos nomine interpte suu dicens ei. Vade ad frem illu. & dic
ei. Noli ee pusillanimis. ia nunc enim dimitte pside & tecu loquar.
Cognou igit ex hoc ee hominem spuale & omnia puidere. & ideirco
magis cepi remorari. Egresso u mox inde pside me uocauit. his me
alloquens uerbis. Cur inq; animam tua mei reprehensione lesisti? Qua
in me inuenerat culpa. ut ea intaui sensib; cogitares que nec in me cognosco.
nec tuos scio mores decere? An ignorat illud quod scriptu e. qd non
incolumes ac fortes. sed qd male sani medico semp indigeant? Na tu
me cu uelis & rursus ego inuenire te possu. & si ex me forsitan nullum
exatus tam frib; aliquod patrib; q; poteris habere solaciu. Iste u totus
exsecrabis reb; diabolice dedit potestati. ux breuis hore spatio potuit
respirare. & nunc teptans sicut qda seruus austeru dnm suu fugiens.
uenit ut saluare hic inueniret auxiliu. Inc siultia igit atq; importunas fieret. si illu relinquere & tecu morarer. qui iugit salutis tue comodis uacare eligebat. Que ego magnope depcatus su. ut pro me dignaret orare. hoc enim in spuale illu iuu ee certissime psuasit. Tunc ille ia lectio. dexta sua
insinistra me leuit uultu mei parte percussit. hoc dicens. Multe te tribulationes manent. & passus es multa ut exires desolutudine. & iterum
hoc formidans aliquantulu facere distulisti. Prae aut & alias rationabiles occasiones afferens dmon. uenalare te teptat. Admonuit enim
& circa patris desideriu. & que admodu fr tuus sororq; conuersi.
atq; insolitudine agere uita sua deberent. Ecce q; nunc ego te renuntio.
utrosq; saluatos ee cognosce. Renunciauerit enim ambo sectabis reb; &
pat inq; tuus. alios septe uicturus est annos. Insiste igit ac uiue indesertis ut cepisti locis. neue parentu causa tuos ad patria tua redire festines. Scriptu est enim. Nemo sup aratru manu sua ponens & retro aspiciens. apt ad regno celos. Vehemente igit atq; mordaciter ex hu modi
uerbis instructus ac doct. gras ei do. maxime. postea qua occasiones
que me solutudine relinquere cogpellebant. ut ea uotis meis implere
esse cognou. Rursus q; in hoc cursu placidos & iocis dicit. Vis inq;

epī fieri. Ego autē iā me ēē respondi. Interrogat ubi. Dixi ego. In coquine mensis tabernis officiisq; singulos. Hec enī cuncta inquā diligenter inspicio. Et si fuerit acciduī uinū. ad prandiū meo illud excludo. Quod autē fuerit bonū. bibo. Simulq; inspicio & ollas cocos. Et si deesse sales uidero. aut aliquid condimenti geni addo. meliq; condituī cibos comedo. hic est episcopatus mei. Horacticas enī mea. talē epm fecit. At m hoc ille sōr subridens. remouē mgt locos. Iā epī est futurus. plurimiq; tribulationū habiturus est hac labore. Sic ista aui fugere. noli relinquere sōlitudines tuas. Nullus enī cē mdeserta degentē locis epīm faciet. Descendens autē tunc ego amemorato uiro regressus sū. ad deserta illa inq; ēē cōsueuerā. uenerandis illis patribus hec ipsa quę illic cognouerā. despuāli diuinoq; referens homine. Qui post duos mēses ad eundē beatissimū naufragio uenerē. Ego autē miserrimus dictos ei immemor fui. Post triennii igitur cēpus ualitudinē ex infirmitate stomachi ac splenis incurri. & ex supra dicto loco afribus alexandriā usq; trans missus. atq; illic hydropē meritus ab alexandria quoq; pfectus. suadentibus medicis pro palestinā causā cō modarū quę ēē ibidē putabant autarū. Tenuior est enī aer. magis ualitudo mei corporis requirebat. De palestina autē ad puinciā bithiniā ueni. Inqua nescio quorū. utrū studio hominū an uoluntate diuina. epī ultra meritū meū factus sū. Inquo tempestatis illū quę sub cō ihe cōmota est mē fui malus. & p decē menses in obscurissima cellula occultatus. cepi illi sōi dicta reminisci. cū ea illic quę predixerat sustinerē. Hec autē forte m tunc ille magis archiepiscopi dicebat. cupiens me ad sustinendā sōlitudinū uitā huius modi pnunciationibus puocare. Iā xl. & unus annos in eadē cellula sua sē habitare dicebat. nulli sē ūquā femine multū uidisse ō firmans. ne sororis quidē. neq; semet ipsū edentē aut bibentē ab altero uisū. Ad hunc uidendū. & ancilla xpi pmenia uenerat. Cui ille nonnulla. quędā patrū secreta mandauit. Admonuitq; eā. ne thebaidis regione pficiscens. deuertere alexandriā uellet. Quod si eū nollet audire. intēpestatione eā qndā necesse ēēt incidere. Sed cū illa seu pneglegentiā siue pobliuionē suā. ūtra uti iusserat.

sor ille fecisset · alexandriā uenit · ut cerneret sibi incognitā ciuitatē · Dū q; ter conficeret · uxta oppidū cui nuc nom̄ est applicuer̄ naues eor̄ · ad resoluendū longę nauigationis laborē · Egressi igit̄ pueri ad terrā · quadā proceritate ducti · cōta loci illi rusticos quoz; superbia audacia q; nullus ferat · iurgia excitare cepiunt · Quib; multitudo memorata eunucho quidē unū digitū abscidit ac rapuit · & alū cruciauit · Scīm aut̄ dionisiū quę uulg; ēē epīm nesciebat · ppe mersit in fluuiū · Ipsā ū murus turribz; confect · reliq; oīb; pueris uulnerat.

possidonij

De possidonio t hebeo cīro probatissimo atq;
patientissimo · menarrabilia quędā & multa memorauī · Sā aūt man suetū uirū · tā uere monachū · tāq; nichil habentē inse mali q; nil ū ego alterū uidi · Illā apud bechleē cū eo per annū integrū uixi · eo tēpore cū sederet inulla regione quā permenon dicunt · & multo plures ineo scio me uidisse uirtutes · Inq̄ual hoc tū q̄dā & ipse referebat dicens · Uno anno cū in eo loco q̄ portheus uocat̄ habitarē · nullū hominū dū illic degerē uidi · sermonē nullū audiui · n̄ accipi panē · sed de paucis tantum dactilis uixi & herbis agrestibz; siquas inuenire potuisse · Interea aliq̄ndo cū penē alimēta quib; sustentari poterā defecissent · egressus ī de spelunca mea · ut usq; ad eas partes que ab hominib; inhabitant̄ accederē · Et pcā ambulans die · uxi habitaculū meū duobz; milibz; amē abesse cognoui · Circūspiciens igit̄ · uelut equitē quendā uidere me credidi · habentē multas speciē & callidē capite suo gestantē · cui unde q̄ modū crista surgebat · Quē cū multū uere putarē · ad spelunca redire properau · Inueni aūt illic reuersus continuo cistellā · que mihi & ficus recens lectas habebat · Quā statī rapui · & sic spelunca mea · lectis mīs · Et duos aūt menses cibz ipse maximo mihi solacio fuit ·

Miracula ū scissimi possidonij circa bechleē facta memorat̄ huiusmodi · Quędā mulier pregnans a spū inmundo fatigabatur · & tēpore partus sui cū maxima difficultate parebat · Tā enī spūs ille crudelis erat · Cū igit̄ mulier infelix sic uexaret̄ a demone · mar̄

eidē ad scm possidonii decucurrit · rogans eū ut dignaret uenire
atq; orare pea · Ingressisq; nob adorationē simul · cū ille stans cepit
sec orare · bis ter trā tantū modo genub flexis · impurū illū spm
mox fugauit · Adsurgens aut deinde dicit hoc nob · Orate rogo · Ja
nunc enī dū spūs ille expellit signū quod dā monstrabit uob · Et ut
sacis fieret nob · post hec scī illi dicta · a fundamentis parietē uestibuli
demon abscedens eruit tectū · atq; disiecit · P tectū aut sex ennii · ipsa
mulierecula semp muta pmanserat · Postea ū quā asco illo quicam
a demone liberauit usitata est · mox & pepit & loq primerit ·

Hic auchi beatissimus atq; abstinentissimi
possidonii erā ista referebat · qd a quadragesimo eiusdē anno usū panis
in uictu ppio nō haberet · neq; usq; ad mediū diei spatiū tracundiā
aduersus ullū tenuisset · Hec sunt signa atq; miracula fortissimi
in xpo possidonii · quę diuina gra opatus · inbis uitā famosam
finire pmeruit ·

Seyepion xf

Alius quidā seraphion nomine fuit ·
qui sindonē nomen acceperat · qz nō alia uestē · nisi la sindone uteret ·
Quē nichil ūquā habuisse uel possedisse facis nocū omib fuit ·
Propē quod & ria apathēs id est impassibilis uocabat · qz nullū pati
ebat desiderii possidendi · Peritissimi aut erat scientia litterarū ·
scripturaq; omis tenacit memorięq; recolebat · Qui gē mia absti-
nentia omiū rerū & exercitatione diuinaq; meditatione librorū · cellule
uni decem inposuerat ee contente · sed p diuersa mens sēp ipsius trahebat ·
Loco igit mundi fine discurrens · ad alius qslę uirtutē ascendit · huius
eū habitus mens ei erat ·

Hoc ayrē de eo patres scī aliquando referebant · qd pmonachum
aliquē colluctore suū in oppido qdā xxx solidos pcio pagani semet
ipsū distrahere inimus · Et qsi signatos pse accepat solidos · apud se
ipse seruauerit · Jamdiu q cū pdictis qeū emerant inimis · in tali ser
uitute pmansit · quādiu & xpianos eos faceret · & a ludis theatralib
separaret · Nullo aut alio ad uictū suū exceptō pane & aqua uti sole-
bat · neq; umq; scripturas scās legere cessabat · Jn certa longi temporis
spatio · prior inimę marte animo stimulante cōpunct est · tunc & ipsa

ei connyx · ad postremū ꝛ̄a dom̄ tota · Dicebat aut̄ · qđ antequā aliq̄s
eius cognosceret uitā · pedes quoq; ipsis lauaret ut dñis · Postquā uero spūale
lauacrū uiq; suscepit · uiq; a theatrali actu recessit · conuersiq; sunt ad casta
parit̄ ac pīa uitā · uehement̄ memoratū ac dulcit̄ diligebant uirū · hęc di
centes ei · Ieiu fr̄ · ia te libertate donem̄ · eo qđ ipse nos p̄ p̄or̄ decep̄i seruitio
liberasti · Ad q̄s magr̄ ille serapion respondit · Nunc uob̄ ego ia necessari
nisū · Opus inuobis siui dī mq̄t pme impleuit · & uti usq; ūm anima sal
uata est · Vnde secretū meū uobis atq; hoc quod ꝑ aden oglauciā pando · Ego
mq̄t miseratione uiarū adductꝰ animarū · quas magno errore implicatas
uidebā · Cū essem uber monachus ex egypto quenā ducens · propt̄ hoc
memetipsū uendere uolui · ut uos liberi a magnis peccatis ēē possetis ·
Quia igit̄ ad plenū per humilitatē meā hoc fecit dī · gaudeo · Id circo
aurū qđ pme dedistis accipite · ut alios quoq; q̄b̄ subuenire possim
reperiā · Quicū illū frequent̄ atq; instant̄ rogarent · uera assertione
dicentes · qđ ta quā suarū dñm animarū patrēq; habituri ēēnt cum
si unacū ipsis manere dignaret̄ ac uiuere · Neq; tam̄ ullom̄ p̄suadere
hoc ei possent · tunc dicunt ad eū · Dabis ipse aurū illud ꝯ paupib̄ · qđ nos
uelut̄ arras quasdā pnīa salutis dedisse cognouim̄ · & ait illis · Date hoc
uos · quia ūm · Ego eū alienas pecunias n̄ dabo paupib̄ · Dicunt ei ego et
Saltem hoc te magnope depcam̄ · ut ut p̄ anni circulū nos req̄ras adhenis

Io tr̄aq; scissimus ꝓphetas xp̄i

frequent̄ pergrinando ad ellada puenit · ac p̄ triduū morat̄ athenis
a nullo pane quo uesceret̄ accepit · Ia neq; pecunia habebat · n̄ pelle
ille · n̄ pera · non q̄ equā aliud secū pret̄ sindonē q̄ fuerat amict̄ ferebat ·
Cū ia igit̄ usq; ad quartā die nihil penit̄ edendo uenisset · esuri ue fort̄
cepit · Nichil enī eo tempore peius · qđ extorquet̄ inuito · Et cui necessitate
p̄cedit sepe pfidia · Sed & sup̄ quendā colliculū cuitatis ubi primates
eiusdē oppidi concilia habere cōsueuerant · & illic man̄ ꝛ̄a suas porrigendo
clamabat uīs e maxima pau · his sermonib̄ dicens · Athenienses uiri sue
curite · Concurrentes aut̄ omnes simul · q̄s cui q; pallii · q̄s cui q; cer nunus
birri ēē uehicos · inter rogant eū q̄d haberet · unde uenisset · uel q̄d se
diceret pati · Tunc ille respondit · Ab egypto prior̄ q̄dē genere descendo ·
conuersatione monachus · Et quo tamen de patria mea que erat in

uera discessi. meru fenerator manu incurri. Ex quib⁹ duos q̄dē quo cūq;
modo debitū soluens pecu declinare. & sic ea que ab ipsis obiciebant
effugare. Tertiū aut ad huc ille me retinet. nec habeo unde ei satis facere
possim. Cūq; illi requirerent ab ipso feneratores quib⁹ debitore se esse
diceret. sciscitant abeo q̄ illi essent. ut ubi degerent. ut q̄s ille q̄ei molest
esset. quē si ostenderet. ad ultores se mortib⁹ eū pollicent. Tunc ille. Ap̄n
cipio mq̄ iniuriarū mearū. hi erant mihi semp molesti fuerunt. Cupiditas pecu
nie. desiderū uoluptatū. & uoracitas uentris. Ex quib⁹ rebus duas hoc est
pecunie ac uoluptatū cupiditatē euasisse iā uideor. neq; in ulteriū sunt mo
lestę. Tertiā uero quā dīra uoracitatē. ferre impossū. Nā cū quarto iā die
ex necessitate reuiuī. urget me illa sic seueriss̄imi fenerator. exigens
debitū sēp acflagitans. Et nisi reddidero. mortē minat. Tunc quidā
philosophos putantes eū cōposita quedā & ficta narrare. unum
solidū offerunt ei. Quo ille suscepto. & cuidā q̄ panes uendebat dato.
unoq; tantū abeo panē suscepto. mox abeadē pfect⁹ est ciuitate. Nec
tamen ūquā postea ad ipsā reuersus est. Cognito aut philosophi illi.
omniq; rei ueritate pspecta. magnū nescio quē urbū eē firmantes. red
dito unī precio panis. solidū abeo quē ille susceperat receperunt.

Cum ergo ymissset beatissimus
ille circa lacedemonios loca. unū illic de primorib⁹ ciuitatis bonū inuenit
rebus urbū. omniq; de domo ipsi manicheos eē cognouit. In hac rursus domo
ingressa exceptus supi uendidit se. & intra duos annos tā ipsū dnm dom⁹
ab execrabili secta quā coniuge ei tota q; familia abstractos. ecclē
tradidit. Quē illi tā ūquasi famulū diligebant. sed q̄si fratrē attenden
debant pcī aut patrē uerū benedicentes dīm.

Post paululū temporis cū abeis discessisset hic spūalis adamas
seraphion. cū multis alus & ipse ingressus est nauē. reddito precio
prius qd accepit ademptus. quasi roma naulo gaturus. Naulo gato
n dubitantes qd supi haberet. & qd q̄sdā secū auri species asportasse
susceperunt eū nichil abeo penitus requirentes. nec ambigentes quod
uni aliq̄s ex ipsis rei eidē quoq; ut ceteros⁹ imparte nauis ostruxisset.
Dū q; naulizarent. & iā ab esse q̄ngentis a alexandria stadiis uiderent.
ceperunt omnes q̄ cū ipso ingressi fuerant circa solis occasū sumere

cibū qđ & nautę ipsi ante iā fecerant. Cūq; eū p̄mo die nō uiderent
edentē. causā ēē aliquā denauigationis molestia crediderunt.
Ac cū nec tertio quoq; nec quarto die cibū sumeret. capere.
epulantes ipsi
iā quinto die mīma illū qete pseuerantē. sic alloquunt. Cur unquam
homo solus ipse nō comedis? Respondit. nō habere sē dicens. Quo audito.
uicissī se nautę mīrogare ceperunt. qs nā res ei. subpo. subcepisset in nau.
Ac cū nullu abeo datū aliquid reppissent. obiurgabant eū ista di
centes. Quē admodū ascendisti sine sūptu nauis? Unde mercedē
daturus es nob̄? Unde ipse uictur⁹ es? At ille uirgo patientissimus.
Ad me nichil pertinet. Ducite me. atq; picite ad illū ubi me inue
nistis locū. Nautę ū indignantes dicebant. Ora. & iā sicentū solidos
daremus nūquā hoc libenter facerem⁹. cūsit nauigū tanta psperitas. Qua
ppē ppositū cepte nauigationis implem⁹. Sca igit̄ mansit in naue se
cura. ut ei usq; romā nautę omīs alimenta pberent.

UBI ERGO ADVIGIT ROMĀ ADHLEIA XPI FORTISSIMUS.
cepit requirere curiosius qs nā illic magn⁹ aliquis ēē monachus
diceret. uel quę uirgo dī predicaret. acinctus. Cū interea dominum
cuda fortissimo atq; abstinentissimo miraculisq; famoso factus &
notus. cui⁹ lectulus post ipsi⁹ mortē solebat curare languentes. Ipso
hoc q. abeodē & edificatus & doctus est ad pfectū. Ille enī uir erudit⁹
atq; instructus scientia. & bonis moribus erat. A quo forte cū quereret
quis alt̄ monachus uel quę nā uirgo deuota inurbe memorata de
gere diceret. cognouit esse illic uirginē quandā quę se ab hominib⁹
separata clausisset in cellulā suā. atq; illic q. descens nullū homini
umquā uideret. Querit mox ipsi⁹ domū. quā cū inuenisset. accedit
ad ueculā quandam quę in ministerio memorate uirginis erat. hoc
ei dicens. Vade & nuntia uirgini. qz necessario eā uidere desidero.
Illa ū reddidit ei responsū dicens. quod ex multis annis neminem
uidet. Dicit ei. Vade nuntia me ei. Dns enī me ad colloqū ipsi⁹ misit.
Illa ū. nec sic quidē uoluit nuntiare. Cū itaq; illic duos uel tres & iā
obseruasset dies. & cū demū adea suscept⁹ fuisset. ait ei dē. Quid hic
sedes? Illa respondit. Non sedeo. sed ambulo. Dicit ille. Quo ābulas?
Illa. Ad dnm meū. Ait ille. Uisus. an mortua es? Illa respondit.

Credo mdeo meo. ee me morcuā scto. slā carne quuuuuuc. ad dñm ire
ñ possumc. Dic ille. Sicq; hoc ipsū psuadere uis m. fac ipsa qđ facio. Illa
respondit. Si possibilia tantū iusseris. faciā. Tunc ille respondit. Possibi-
lia cuncta sunt hominu huic scto morcuo. pter solā impietatē. Deinde
ait. Egredere & pcede. Et illa respondit. Vicesimū & quintū annū ago.
ex quo nūquā ex hoc loco egredior. Quā obcausā uis ergo hodie pcedā.
Ille. Vah. nonne tu dixisti. qđ scto morcua sis? Vnde manifestū est.
qđ & sctm tibi. Qđ si uerū est. & morcuus nichil sentit. unū ergo est siue
ñ pcedas siue pcedas. Ergo pgredere. hec audiens uirgo. pcessit. Postquā
aut pcessit ecclia sua. & adquandā basilicā uenit. rursus ille sceleratissimus
illuc ad eā loquit. Si ergo uis psuadere m cerussime qđ morcua sis. nec
iā hominib; placens suuas. fac & ipsa qđ facio. & uere te scto morcuā
scio. Et ait uirgo. Quid uis amplius faciā. Exuece inqt uestib; tuis. &
omnes res quib; uteris tra ut ego sup humeru tuū pone. & sic transi per
mediā ciuitatē. & eodē more me nudū nec aliqua uerecundia pturbatū sequere pcedentē. Ad hoc illa respondit. Sed multos animas
q̄ me tā de formitē ambulantē uiderint lędo. & aut insanā. cunctis
esse credent. aut demonē pati dicent. Dic ille. Et qđ hoc adte. si aut
demoniosa credaris. aut uoceris insana. Tu enī tā apud illos qui hec
loquunt ut dicis morcua es. Morcuo aut nūquā cura est. si q̄s eum
decrapcerit. ut uiuserit. Nichil enī horū potest sentire. Tunc dicit ei
uirgo. Obsecro te q̄ qđ aliud uis in meo pposito iube & faciā. Usq;
ad hanc enī uirgo mensurā ñdū putru. Orā aut putrere quandoq;
Tunc ille famulus xpi dixit. Vide q̄ soror. ne magnū tā aliqđ ee te
credas. & tā quā cunctis hominib; sanctiore. & te morcuā reb; sctā
rib; glorieris. Dixisti enī qđ uiuus. & adhuc hominib; places. Nam
longe plus te morcuus sū. ego q̄ppe mec ipsū omnib; ope monstro
uerū ee qđ dico. faciens hoc qđ ipsa ñ potes facere. nec pati me aliqđ.
nec in aliquo deformari puto. Tunc q̄ ea talib; uerb; instudio humilitatis
edoctā. & de qđā supbie ut tumoris arce depositā relict abscedens.

De Euagio

Multa preterea sunt magna & mirandaq; que fecit
ecclę & nisi tacere se q̃d in hoc mundo ꝛ̃ꝛ ꝓbauit. Sexagesimo aut̃ anno
finiuit hanc uitã. & in deserto ipsis sepult̃ est locis.

De Euagrio diacono & uiro & oratore.

Uiro q̃ aptos morib; utcũq; nr̃i iustũ tacere. sed oportet nos ipsi facta
monumentis tradere litterarũ. sine dubio legentib; cunctis & q̃ tam
bonitatis saluatoris uiri aquoscentib; fructura. Dignũ igit̃ est ut
a principio utq; ei incipiã. diligent̃ exponens. quẽ admodũ ad pro
positũ tale puenerit. quã congruo stupendę ac p̃dicabilis utq; fine
defecit impis solicitudinib; constituo. q̃nquagesimũ ętatis & quarti
annũ agens. Deq̃uo scripta sca q̃ dicit ꝓbauit. in paruo tẽpore mul
tos impleuit annos. Vere em̃ placita erat dño anima ei.

Hic enim genere ponticus fuit ex oppido
q̃ hiberos nominat̃. filius p̃bri multarũ ecclarũ curã gerentis.
quos p̃iodeutas uocant. Primũ fact̃ est lector a sco basilio ecclę cesa
riensis epo. circa finem montis argei. Post mortẽ sci basilii. uidens
eũ spualib; aptissimũ reb; benedict̃ atq; uenerand̃ gregorii nazan
zeni epi cultorem. ille q̃ insignis prudentia doctrinaq; p̃clarus
nulla se humani generis passione lesum ꝓbauit. diaconũ supra
dictũ euagriũ fecit. Vnde cũ sci gregorii ad maximũ cõuentũ epos
uocat̃. constantinopolim usq; uenisset. sco eũ nectario epo tradidit ac
relict̃. grandi scripturarũ pricia hereticos omnũ nenias destruente.
Cũ igit̃ uehemẽt impugnans puerilium uanitatẽ errorẽq; sectariũm
urbe memorata floreret. ac maximo omnũ honore fruerẽt. p̃ quãdã
ut ipse referebat nob̃ postmodũ laqueis desiderii muliebris implicat̃.
ex his tam̃ ipse ocinuo liberat̃. amari abeadem muliere quã amauc
rat cepit. Que q̃dem cuidã illustris & uni demagnatib; uri cõiunc
erat. Euagrius igit̃ dñm ante omnia metuens. tũ aut̃ & conscientiam
erubescens suã. atq; oculos dedecoris exercrandi. magnitudinem
ponens. & omnũ hereticos exaltans malis gaudiũ atq; lętitiã.

depcabat intentissime dñm. ut conat tantos ipse q̄ solus posset impedi
ret. Cuq; pdicta ei mulier insisteret. neq; posset ille por auolupcate
rabiei ipsi separari. eo qd multis irretit ia eet. ac uaris ei officiis. ipsaq;
insistente paratu eet piculu. Post paululu suscepta ado oratione qua
fecerat. ante qua ei quo flagrare ceperat malu expiret incendiu.
uisio ei quedam ostendit anglos habentiu multiu speciem. que ad pfec
ture officiu pinerent. A quib; ad exercitu suu missis teneri se subito
uidebat. ferro quoq; ptectu corpus ligatu incarcere tradi. Nec aliq
tamen causa ob qua talib; penis succumberet audiebat. Ipse aut esciencia
cogitans sua. cu intelligeret ac uideret quod ppter illa que nouerat ista
paterent. putaretq; qd ad pfectu omia mariti mulieris deculisset.
duq; sub tali meu ante foret iudicis ira remisit. q̄si alia in mamb
habens causam. & dissimili crimine occupat uaris qdam cruciis efficere
uidebat. Du g forcit timet. atq; ult modu anhelare se sentit. subito
anglis ille q̄tali eu uisione treme fecerat incudam amici ipsi cuertitur
formam. ac sic eu que cu q̄draginta reis alis uinctu uidebat alloqui.
Qd mgens dne diacone sic teneris? Ille respondit. Quantu ad re quide
uera spectat. ignoro. Suspicor tamen qd q̄dam ex pfectura officii me inu
sauerit matrimonio suo credens insidiari. & uereor ne forte corruptis
pecuniis ipsi iudex supplicio memoris addicat. Tunc ille. Si consiliu
mg amici tui accipis. ne expedit te diutius in hac ciuitate uersari. Ad hec
dpe euagri. Si me dns exhis liberauerit malis. & ulteri in constantinopoli
tana urbe uideris. scias tales me in penas merito sustinere. & maioribus
his debere torqueri. Tunc ille ait. Si hec uera sunt. affero te euglin. in quo
eu iurauerit m qd exhac ciuitate discedas. & anime tue de ceco curam
geras. facia te denecessitatis hui periculo liberari. Exhibito itaq; euglio
atq; meode sacramento ipsi dato. qd pter unu die q̄ recellulas suas deferre
ad nauem. n eet constantinopoli moraturus. cepit uidere qd iusiurandu quod
eide pbuerat pfr isset. & quod si aquestione illa iudicioq; qd in presenti
nocte meuerat fuisset penit absolut. Consurgens g de sono. secum

cogitabat hoc dicens. Quã uis insomnis iurauerĩ. tamẽ iurasse me memini.
Ingr̃ igit̃ ingressus cũ recellulis suis nauĩ. hẽro solumã nauigauit. Quocũ
esset aduectus. atq; illic ascã melania romana illa femina fuisset
exceptã. ĩterũ cor ipsius ut pharaonis aliq̃ndo demon obdurauit. Et quã
uis adhuc impius iuuenalis ꝑui doloribꝫ erat. quedã rursus ĩ illic ꝛ̃ptã
tacio sensus muasit. Nulliq; ꝺ̃ cquã tale significans. cepit illic ĩterum
uestes sibi sẽpe mutare. & dissĩrendo cũ multis q̃ꝫ uanꝫ illicita mĩre
sectari. Sed ille qui sẽp ꝓditiones nr̃as impedit dĩ. memoratũ grauissi-
mo febrũ igne corripuit. Et q̃ eũ longa egritudine domuit. & ꝓ sex
mensiũ spatia corpus ei attriuit. carnesq; ẽ suũpsit. unde habere ꝓpriũ
malũ fomita ẽ solebat. Cũ ꝫ plurimos ars ꝺ̃ exq̃sita medicos omnia q̃dẽ
facere ꝛ̃ptarent. neq; ullũ tamẽ curationis gen̄ qd̄ ad salutẽ ꝓficeret
inuenirent. Hec sca melania ad ipsũ locuta est. Multũ inq̃t ĩ displicet.
huĩ tuꝫ egritudinis longitudo. Dic ꝫ ĩ mi quę sint tui cordis archana.
infirmitas erũ ista sine uoluntate ac iudicio dĩ n̄ est. Tunc ille omnem
feminę scę confessus est causã. Cui hoc illa respondit. Promitte inquit
ĩ ante conspectũ dĩ qd̄ ad ꝓpositũ monachoꝫ habitantiũ solitudinẽ
reuertaris. & ego quã uis ipsa peccatis uideat̃ inuolutta. tamẽ ꝓcabor
dn̄m ut t̃ uiuendi tribuat cõmeatũ. Cũq; hoc se facturũ fuisset ille
pollicit̃. ĩt̃ paucos dies recepit sanitatẽ. Et de lectulo suo surgens. mox
cepto deꝓfectione quã sꝑponderat cogitare. Tunc benedict̃ ipsi mela
nię studio uestes mutata inde descendit. & ad egy ꝑcia cũ nutrię ꝓficisc̃
montẽ. Inq̃ degens cũ biennũ tempus impleret. & tercio anno ad ĩciores
solitudines ꝓgit. Vbi q̃tuordecĩ annos in his locis q̃s cellas nominant
uixit. una cocidie panis libra edens. unusq; sectariũ absumens olei mi
sibi tribꝫ. Ille q̃ ĩt̃ copias magnas atq; delicias cũ maxima sẽp uoluptate
uiuebat faciebat aut̃ cocidie centũ orationes. hoc tctũ pannos singulos
scribens. quod ex mercede operis sui posset ei ad emendationis uię alimenta
sufficere. Sub cãlitẽ & ia illa scribebat manu. quã cyrrincã uocant greci.
Ĩt̃ q̃ndecĩ ꝫ annos ad ꝓfectũ mentẽ purgat̃ diuinã gr̃am meruit. ita

ut haberet & noticiã & sapientiã spualẽ. & ut bonoꝝ ac malorꝝ spuum
differencias nosset.

SCRIPSIT iste libros. quos
ms uocabulis nominauit. Unũ epea. alterũ nomaxon. tertiũ antyphiron.
diresq; monstrauit. qbꝫ possent demones sub iugari.

FORTITER huic semp spũ fornicationis incubuit. Nã sicꝫ nobis & ipse
referebat. pterã noctẽ hyemis tẽpore. nud' stabat in puteo. ut gelu
quoq; carnes eius constringerentur.

ALIQUANDO iterũ blasphemiꝫ ispi eũ cepit urgere. & ad sacrilega
eundẽ cont' dñi uerba cõpellere. obqd. xl. iugis dies sine tecto fuit.
ut ipse dicebat. Intantũ ut p corpus ipsi' tectũ quedã pabule illi
qui sepe incorporib' uidem' exurent.

HIC QUODÃ DIE TRES simul demones astiterunt in specie clericorꝝ.
de fide cũ eo tractare cupientes. Ex qbꝫ unus arrianũ. alt' eu nomi-
manũ. tert' apollinariũ se ẽẽ dicebant. Quos omis sapienter ac bre-
uiter' differendo superauit.

IDEM iterũ quadã die cũ eccle claues petisset. inuocato xpi noe
signauit illã hostii partẽ unde erat clausus. & aput manu pulsans
fores. hic ipse tã uehemẽt expectus. demones. atq; ab
introciens uerberat' est. ut numerus ẽẽ non possit.

UNICUIQUE discipulorꝝ suorꝝ omia que ipsi post decẽ & octo annos
ẽent futura. singulatim res ipsas pphetando p dixit.

DICEBAT autẽ. ex quo mgt ad solicitudinẽ uenit. non lactucẽ. nisi uiles
holeris cibũ sumpsit. nũ uiride attigit. nũ uuas. nũ poma. nũ carnes. nũ balneas
undi. Ad postremũ sexto decimo talis urgẽ fuit anno. mq; medicinã qd' coctũ
edebat. cũ necesse ẽẽt corpori ei ppẽ stomachi infirmitatẽ ut coctũ
sumeret cibũ. panẽ quidẽ attigit numq. holera tam & celinã & len-
ticulã p solũ biennũ gustauit. ita ꝙ uix esito. ut tantũ in ecclã pscam
epyphaniã communicaret.

CIRCA IPSUM IGITUR
urgẽ suũ finẽ referre consueuerat. qd' tertiũ agit annũ. ex quo se
carnali desiderio intelligeret ẽẽ liberatũ. Et hoc post talẽ ipsius
uitã. p studiorem tantoꝝ. p trancos laborem. p illas tã iugis orationes.

NYNIANIA est huic patris sui mos quondã. atq; hoc ei q nunciauerat

dixit. Quid inq̃t blasphemas o homo? Immortalẽ ego patrẽ meũ nouis-
sim quidã

Egyptius iuuenis cũ huc mundo renunciasset. egressus epatria domo
tanti animi circa religionẽ fuit. ut statuerit ante conspectũ dñi. ne ullũ
ãs suos umquã uideret. Post xl. igit̃ annos. soror ipsi senio admodũ
grauis. cũ frẽm suũ uuere cõpisset. amentiũ in cepit ardere. donec
ad conspectũ ipsi ueniret. Cũq; ad uastissima illa n̄ posset accedere.
ab epo loci ipsi petiit. ut ad scos scriberet patres qui insolitudinib; ex
more degebant. ut uidendũ sorori transmitterent frẽm. Quiq; ui maxima
patrũ uenire cõpulsus. cũ alio quodã iumenti sui socio usq; ad sororis
ppriq; domũ uenit. ubi se uenisse significauit hoc dicens. Prior inquit
frr tuus uenit. & pforib; assistit. Ductuq; iamq; sono. putauit qd̃ amus
ipsã in occursũ frris exiret. clausis ad eã oculis pclamauit. noẽ suo
illã uocans & dicens. Ego sũ prior frr tuus. ego sũ inquã. Quantũ uoluens
conspectu meo frui ere. Cũq; illã satis fecisse ppriis sensib; credidisset.
precit se in orationẽ. & cũ petiit ei ut surgeret soror ei pstiadere n̄ posset.
benedicens qm̃ iam dñi ingressa est habitaculũ suũ. Jlle uero oratione in
limine domus facta. ad solitudinũ secreta remeauit.

Hoc aut̃ ipsi miraculũ fert. qd̃ cũ in eo ubi degebat loco fecisset sibi
puteũ. & aquã illic amarissimã reppisset. ibidẽ usq; ad finẽ ultimi
uitae. contenta inuenta amaritudinis aqua. ut patientiã cunctis pa-
uitatis ostenderet. Multi tam postea monachi. p illi mortẽ degere
in cella ipsi pinaci uoluntate cupientes. ne uno quidẽ anno illic
habitare potuerunt. habet enim ipse locus & timorẽ maximũ & so-
latiũ nullũ.

Moyses quidã delubra. orundus fuit. ut mansuetudinis
sumẽ. & dilectionis immensẽ. q̃celesti gra egros curare pmeruit.
hic recultit m̄. qd̃ cũ adhuc iuuenis in monasterio suo esset. ac puteũ
maxime capacitatis efficeret. ugini inlatũ habentẽ pedes. cũ in tanto
pfundo ullũ aque signũ n̄ uideret pseri cũ ecia infra nulla indicia
inq̃b; eẽ aliq̃d humoris putaret. apparet. ducentos pene alios effodis-
sent pedes. ac ne tunc quidẽ humorẽ aliquẽ inuenire potuissent. tristes

mquit admodū facti. atq; inutilu ope cogitabam abscedere. Ecce autem
subito scs prior deuitatis solitudinis locis. in maximo ardore estus hora
sexta diei admodū expelle uelat astitit nob. & his postremo locut est
uerbis. Quid homines parue fidei angustiamini. & desperare uoluistis.
Ab hesterni enī diei spatio usq; nunc tristicia absorbemini. Descendens
ergo impsumdū p eas qs illic fecerant scalas. oratione illic cū omnib; facta
cū ferro qd in manu cepat solū putei pcussit hoc dicens. Ds sacroz patri-
archarū. te mqt pcam ac pecum. ne sine causa impensi sint tanti fratrū
labores. sed psta ipsis usū ei quā desiderant aquę. Continuo ebullientes
deuscenb; solū lacices. pfudere pcanter. Cuq; rursus orasset. cepit ad ppa
uelle remeare. Qui cū ad sumendū cibū ab illis retineret. hoc illis locut.
ad sū mqt missus. hoc factū est. nā ut cibū caperē nemo me misit.
ffrancoy diacoyo
ne ecclē multa te audisse nō dubito. dignus enī fuit. q esset inore scoz.
ui cū ita ut oportebat iter uię spūalis impleret. neq; ūquā a recto tramite
deuiasset. meruit pgrām dī naturaliū rerū habere notitiā. Cui benedictio
diuina succedit. atq; illa quę exinde nascēt beatitudo. sēp igit utrā q̄ etā
agens. atq; omnis q ad uidendū eumdē uenirebant pannos plurimos docens.
ad postremū decella sita talis rei necessitate pcessit. Cū fames admodum
grauis medusia ciuitate seuiret. miserat ille peuriē multitudinē rusticā.
accessit ad duntes eius. dicens. Quare nulla uos mqt humanę naturę sic ante
oculos uros deficientis misedia mouet. sed putre facta intrinsecus ad con-
dēpnationē uarū seruatis animarū. Tunc illi. Non habem mquit. q̄b;
pecuniā egentib; diuidendā ad cōparationē ciboz credere debeamus.
Omnis enī negociari priuis cōmodis uolunt. A tille ista dicentib;. Qualis
mqt uobis uideor. Habebat autē magnā apud omnis homines ipse ut
famā. Qui tunc ta infidā dicentes. ista respondent. Scim te mquunt
hominē dī ēe. At ille. Credite q̄ m pecunias uras. & tā nunc ppē uos
ego ordino me ipsū. suscepīt ministerū peregrinoz atq; miseroz. Acceptis
igit pecunia. mē clusit cetus parietib; porticus ciuitatis. & trecentos in
ipsis lectulos posuit. in q̄b; fame pereuntes reficiebat. morientes q̄ de
sepelient. eos aut q̄b; ad huc spes aliq uitę erat. in ipsis eoz laboribus
curans. omnib; q; peuntib; fame q illic unde cūque confluxerant. con-

necessaria

dianū ministeriū suū ad necessariā sollicitudinē prebens. ex his
que ad eū singuli q̄q; diuersi deferebant. Impleto aut memorato
anno. postquē copie frugū grandes fuerunt. singulis q̄b; q; ad domi
cilia ppria regressis. cū quib; ut circa q̄s faceret non haberet. ofelti
adsuā reuertebatur cellulā. Inq̄ obiit p̄ spatiū nullis uni. huiⁿ modi aut
occasionē circa finē illi. ad exēplū stephani pietas diuina prestiterat.

Multa ū reliq̄t que ipse ēscripsit. ex q̄b; plura magna laude celebrauⁱ.

necessariuq; aut eam

Ualde & hoc puto. ut mulieribus q̄q; sicut p̄fati sumⁿ uiriles mores
habentib; atq; honestis. ad memoriā sempiternā libelli nri pagina
p̄beatⁿ. Quib; dⁿs nr nō inferiora sexu uirili certamina donauit &
p̄mia. ut demeret aliis neglegentib; omnē excusationis occasi-
Que q̄ sexus inferioris uidentur nō posse se dicunt ad consum
uirtutis q̄lam puenire. Multas q; feminas nos plurimasq; a
quā uirgines nouimⁿ q̄s & paulā noē urbicā quandā toxocii matre
muliere prudentē ac spūalē. Cuⁱ filia eustochiū noē. apud bethleē
usq; ad presens tēpus in monasterio suo degit. Quā ipse q̄dem nec io
audiui tam apluribus tā tē castissimā. habentē q̄ q̄gnata uirgines
secū. Noui etiā ueneriā noē q̄ndā comitis uallacium relictā. que
diuisse bene atq; dispsit on camelu. seq; uulneribus que solent fieri ex
nimio opū pondere liberauit. Theodoram quoq; tribuni cuiⁿdā coniu
gē q̄ndā. adeo nihil sibi deputⁱ bonis reliqsse cognou. ut ante mortē
suā alios ei misericordia stipem ad alimenta p̄beret. Defecerat aut mona
sterio q̄d esⁱ cella uocabulo nominat. pyremo mari. femina uiuens sep
ac poma p̄babilis uite. Cuius sorore & ipā adoliā norā. Que & si nō pocuit
germane meritis cōparari. diquā tam pⁿ uirtutis ppe famam
habuit & uitā. Bassianillā q̄q; noē feminā uidi magistri quondā
militū candidiani relictā. prouecta nūce & moribus sctis. usq; ad plenā
q̄q; tēpus uehementer institutione monachice uite ac labore sudantem.
Est & alia forma noē. pbri theoctisti filia uirgo. que ualde honesta
habet & sca. Antiochie q̄q; sabiniana noē diaconissa honestissima
uidi. Que cū ipso colloq; purabat dō. quecq; amicta beati iohis epi
fuit. Rome & ipa asella noē bona ualde xpi uirginē nouiⁿ in monasterio

nouiⁿ in monasterio

seruisse. femina mitē atq; mansuetā. multosq; illic curā gerentem.
Vbi uiros ⁊ iā cū ceteris fratribus uidi. monachosq; eo tēpr uitas ⁊ inst
discentes. Aliquā uitā aliquā dō dignā cū apmiano quodā ipsi uiro ⁊
eosq; eunomia uidi. adeo placentes dō. ut transferri ad celestē u
ante conspectū ipsi⁹ mererentur. ⁊ ipsi eū iā ultimo fine natū nunc mer
q̄escunt. q̄ peccatores q̄dē omnīū negcib; absoluti sunt. diuinarū autem
rerū. pniā atq; noticiā sēp habuerūt

De iuliano gram in esse anime

De iuliano quodā ingressisse prouincie partib; sito uiro
qui uere monachus diceret audiui. qd usq; adeo oīs corporis sui carnes
ad nihilū redegisse. ut pelle ipse sola ⁊ ossa monstraret. Ob qd ipse
mercedē adeo. curationū q̄am multorum uitę sue fine pmeruit.

Aliud quoq; uidi
apud hierosolimā ad oliuū noē. ducentē exetarso oppido geni. Quicū
uenisset illo. anullo pene decursā ingressus est uiā. Quiq; ñ tale q̄le
nos plurimū ie tenuit. sed nouū sibi qd dā ⁊ ultra hominē ppositū
cōuersationis inuenit. intantū ut demones q̄q; ceremiscerent austeri-
tatē el. ac fugerent abstinentia cōtinuationeq; magnarū
uigiliarū. ut ppe id qd dicunt phantasma hoc est ūres uera sed imago
esse aliq̄ putaret. Per q̄dragesimā q̄dē q̄nto q̄q; edebat die. Reliquo
uero anni tēpr p̄ biduū sēp cibū capere cōsueuerat. hoc aut ineo mag
nū erat qd aut̄ spacium horis usq; ad id tēpus matutinos quo rursū
geni fris adoratorū cōluquunt. Ille in monte oliueti stans. meo loco
unde saluator assūpt̄ ⁊ psallendo ⁊ orando pnoctare cōsueuerat.
⁊ siue sub nubi siue sub pluuii seu pruinis immobilis pmanebat.
Qui postea quā hocm solitū tēp implesset. signo mallei q̄ fris egressos
excitabat pcutiens fores omniū cellarū ad ppa oratoria deducebat.
Inq̄b; cūuno q̄q; eorū unū ut alterū in antiphonas psalmū canens.
torideq; cū singulis p̄cessi fundens. sic ante lucē ad huc reuertebat
ad cellulā suā. Que fris uere eni sub dō locū spoliatū uestib; suis
sepius aqm destillantib; aliis induebant donec illa siccarentur.
Sic q̄ paulisp̄ sōno refect̄ usq; ad horā tertiā iterū psalmos canens.

uanā

uenire adalteri diei uesperā nouerat. hec adolui tarsensis uir fuit. Iuq;
[illegible]oluma ēsummatis patrencie moribꝫ upe. & ultimo ibidē fine defecit.
[illegible]earissimo innocentio qui mea
[illegible]adoluia ecclā pbr fuit. amulos quidē & magnis auditu nichilo
min tam & iā anob q̄cū eo annis tribꝫ upeim pauca cognoscēs. Nam
q̄o q̄d aliozs oculos latuit. nob nīpotuit occultari. Hic q̄ simplicissim
omniū fuit. Iuicū sub impatore ēstancio inp̄cipiis ei impii in magnozs
uirozs ordine multasset. q̄q; cū usq; ad illud tēp cū ppria uxore uixisset.
habuissetq; filiū nomine paulū domesticū militantē. ad postremum
renunciauit sēcularib rebꝫ. Maledicē aut ppo filio pat. eo q̄d pbr aliaū
filiā corrupisset. Deprecatoq; ꝫ dñm dicens. Da illi dne spm tale.
ut nullū umquā ad peccandū in carne sua tēp inueniat. Rectū
fore credens. sicū actoritate demonis. quā cū corpore uoluptatis
impuritate cercaret. Id q̄dē tam ut dixit & factū ꝫ. Nā iā usq;
inp̄sentē diē paulus ipse ferreis uinctꝫ catenis. meo q̄ ꝫ oluieci monte
ēsistit. & ab immundo spū p̄mutus sui correptione cruciat.

Hic ipse innocentius quā auscricos fugerit.

Si referre ueracit uoluero. delirare me inq̄bꝫ dā forsitan pei simpli
citate q̄s iudicabit. Nā frequenē eū surripuisse suis fribꝫ cibos. & egen
tibꝫ dedisse cognoui. Immensū enī modū simplex erat. neq; q̄quā
mali corripi norat. Unde diuinā q̄q; hic q̄am ēra demones merit.
Adquē cū aliquando uidentibꝫ nob iuuenis q̄dā fuisset exhibit quē
spūs immundꝫ impleuerat. & omnibꝫ totū soluerat mēbris. intantū ut
ego uidens eū enim talē neq; ambigens ī posse curari matrē ei qui
uidebat exhibit. aliosq; dedixerant ppelli uberē. euenit ut hec
ut sup ueniret senex assistantē & cū lamentatione deflentē ppē tā in
enarrabilē filii morbū matrē uideret. Uisꝫ q̄ ētimo uir ille
uenerabilis lacrimis ei. exaffectu sōi cordis ingemuit. iuuenēq;
app̄hendit manu. & int̄ oratoriū suū q̄d ipse construxerat & in
quo reliq̄as sci iohis baptiste collocauerat dixē. atq; illic oratione
p eo faciens a tertia nonā usq; horā diei. incolumē eū ipso die red

dictu · purgatū dēmone atq; ēstrictū oīb; mēbris · quę usq; adeo fuerant
dissoluta · ut quotiens infelix puer uoluisset ępuere · intęgū sputa iacta
rec · ta illū distorserat dēmon ·

Alypia q̄ędā aditū uenerabilis uirginis · quereris quē quā sē pdidisse
deflebat · Dicebat q̄ ei · Ostende mihi ipsū inq̄ pdidisti locū · Quē mulier
cū ad illa q̄b; lazarion nom̄ est deduxisset loca · stetit illic & instanter
orauit · Iuuenes aut̄ q̄ furati quē fuerant · tā & eā occiderant eā · Du q̄
pcē fundit nullo penit⁹ ēficiente · carnib; aut̄ ipsi⁹ pecoris int⁹ uuneā quę
ad iacebat obstruxit · subito sup⁹ ipsas uoluptates coruus stetit · partęq; inde
auferens carnis rursus abscessit · Quo uiso ille uenerabilis senex · furtum
q̄d cęlabat⁹ inuenit · Mox aut̄ iuuenes ipsi pp̄ū ēficientes reatū · ad pedes
ipsi⁹ ceciderunt · Adq; pea pcū q̄d iustū iudebat⁹ exactū · & mulieri
restituit ·

Dilorolaon ioanne presbiterq̄ q̄ędā ingalatie regione
cognou · cū quo multo tē tp̄r fui · Quē uirū patientissimę fuisse uirtutis ·
ac pfectū ponta monachū cōp̄bau · Qui exancilla q̄dē matre · ab ingenuo
tamen patre fuerat pcreat⁹ · Iuuente aut̄ cuersationis & libertatis quę ad ēm
ptinet fuit · ut tā illi q̄ nobilitate generis insupabilis uidebanē er
rec ab stupērent mores ei atq; uirtutes · Hic eo tp̄r quo iulian⁹ infe
bat impiū sectaris renunciauit reb; magnaq; eidē inīrogat⁹ abeo cu
rtitate respondit · Quē tunc ille caluitie eidē p̄r facta · iussit a pueris ue
berari · Qui supplicū plagarū patientissime ferens · maximas ei grās egit ·
sicut postea nobis & ipse referebat · Huius tam int⁹ principia · cū fornicati
one ac uenerit⁹ uoracitate grauissima fuit pugna · Quos ille animi &
corporis morb; tā superauit · uelut siqs immensū incendiū ualidissimis
aq̄s extinguat · Inq̄dā eni⁹ se cellula clausit ferro semp oneraut · nīpanē
factū extrinseco edere uoluit · nullū coctū ignib; cibū sumpsit · Actū demū
in decē & octo annis memoratis passionib; domuit · dignū tali uictoria
hymnū dō cecinit dicēs · Ce altaboce dñe qm̄ suscepisti me · nec delecta-
sti inimicos meos super me · Cui frequens quoq; semp & uarī cū spiritib; im
puris · p quadraginta annos patientissime int⁹ unū monasteriū claustra
degenti conflictus fuit · Hoc quoq; nob̄ solebat idē referre · q̄d p triginta ac
duos annos ex nullo pomor⁹ genere gustasset · Cū aut̄ metuis illū mortis-

aliq̃do uexaret. ꝓfec annos clausi sẽ int̃ memoriã mortuoꝝ. ut demone
quẽ ex formidine sepulcre terribile sentiebat. insepulchris habitando
suparet. Libenter huno scs̃ basili epc̃s habuit. dilectos meo more semp
ac simplicis intentionẽq; ad dn̄m diligens. Ju usq; ad p̃sentes dies nõ desint
libros ꝓpa manu scribere. ætã cũ octoginta annos agat. Dicebat hoc
ætã ipse beatissim̃ qd̃ ex eq̃ acceperit lauacrũ regenerationis atq; mihi
q̃am spualis. usq; in p̃sentẽ die. sine cauſa se alteri panne inſidelis fuisse nesciret.
sed qd̃ ex laboribꝫ ꝓpris sicuti p̃suadere ante dn̄m nob̃ solebat. ducentos qn
q̃ginta solidos elephantiaso laborantibꝫ morbo dedisset. Memoratã q;
pecuniã in excultã alteri ut leui dãno. sed ex manuũ suarũ opibꝫ p̃stitisse.
Qui pedest̃ te omne circuit romã usq; puente. atq; in ecclã scs̃ petri pauli q;
orationibꝫ factis rursus ad alexandriã pedest̃ remeauit. ubi uerũ pce
fudit in basilica martyris marci. Hierosolime ætã sedo fuit phonore
scoꝝ locoꝝ. ꝓpriq; supcilꝫ sep acpedib̃ martyres scos̃ omnib̃ sufficit
honorauit. Qui & hoc admiram ędificationẽ sepe dicebat. nisi meminisse
qd̃ uquã sensib̃ suis adeo fuerit separat̃. Hec aut̃ sunt beatissimi philotheu
certamina. qbꝫ inuict̃ apparuit. & hec scoꝝ patrũ immarcescibilis eglẽ
a donata.

illa et multij Beticã melania dehispono ut urbi cognitor
endens. filia qdã marcellini cuidã ex ciuib̃ fuit. uxor aut̃ cuidam
uenerabilis uiri. cui nom̃ meminisse nõ possũ. Que uicesimo ac sedo ętatis
sue anno ad uiduitatẽ redacta. diuinitatis amore ęteno sponso merui
copulari. usq; in finẽ uite sue diligens eũ. Que nulli secreta animi sui p
dens. phibebat eũ int̃ principia ualentis impii p̃curatore ante filiosue
ẽ structo. que habere immobilibꝫ uidebat. cũ certis pueris ac puellis in nauẽ
misit. Itaq; feliciani alexandriã naugauit. Ex q̃ postea quã illic oĩa
uendidit. & in pecuniã tocũ atq; maurũ redegit. nutrijq; atticiq; monẽ.
atq; ibidẽ uenerabiles patres uidit. Pambo beatissimũ. arsisiũ famulũ
xp̃i. serapionẽq; maiorẽ. scetensẽ paphnutiũ & isidoꝝ ẽfessorẽ atq; epm
illi ciuitatis que uocat̃ ermopolis. & sem diospoleos. Apud qs̃ in deserti
locis sex tantũ mensib̃ cõmorata. omnes q̃ illic erant scos̃ uiros pagrauit
ac uidit. Post hec aut̃ cũ alexandrie p̃fect̃ augustalis isidoꝝ & prohinc
adelphiũ. paphnutiũ. pabo. int̃ qs̃ & quendã senẽ ãmoniũ unũ habentẽ

auriculā & duodecī epōs: presbiterosq; & aliosqs clā utq; ad centū xcū numero
circa palestinā & diocesariā dānasset exilio: illos hec beatissima om̄
secuta & exp̄is facultatib⁹ eis manustuū suū pbuit. Cūq; a illis q̄ mne
moratos custodia erant phiberet hec facere sic ñi & ipsi sepe refere
bant: nā & ego scīm pichimū & tridos & paphnutiū udi benedicta
tunc illa supra uestē puerili circa ut̄sp̄mūs horas om̄a eis utq necēs
saria deferebat; q̄ cognito palestine p̄uncie ciulariū credens qd̄ suus
suos posset fumo quodā atq; crore ex pecunia ei implere iussit ea ignora
ēm ipsi erat corripi & incarcerē tradi. Ex quo loco tunc ei p̄ūtiumos
q̄s dā illa mandauit. Ego ingr̄ illi filia & illi cūj̄ fiu ancilla ū nunc
xp̄i sū. Ne me q̄ obuiā trace p̄sentis habit⁹ cēp̄mendā putauerīs. q̄ facile
excollere siuel ipsa me possū. Nec tere igit̄ me inaliq̄ualeos. neq; q̄c
quā demeis reb⁹ auferre. Atq; ideo. ne hec forta sis ignorans piculū
aliq̄d aut crim̄ incurras. id circo t̄ ista mandaui. Quasi q̄ dicaret. Jmō
dū eū necesse est aduersus imprudentes hec agi. & uelut̄ accipiare ut
cane cont̄ eos arrogantia utq; q̄ ego ruo tēp̄r superbos cōprehensura
tas. Talib⁹ q̄ uerb⁹ mgo ipse strictus iudex excusauit eide facti sui
ea ut meruerat honorauit. & iussit ut ad illos utros q̄erent uellet
derect. Hec aut̄ reuocatis ab exilio memoratis uiris. monasteriū a
hierosolimā sibi fecit. Jnq̄ uginti & septē annos tēpus impleuit. q̄nq̄gnta
secū sorores uirgines habens. Erat & ria cū ea rufin⁹ q̄dā noē. cuius ualis
excaleretis oppido. ut nobiliū & impposito singulari satis forciū mos.
q̄ & ad p̄s bitatū postea meruit puenire. Quo millus mansuetior & placi
dior. tāq; oīa scīm̄ misericu uirili potuit mueniri. Isti q̄ ingr̄e. & ōni anni.
om̄s apud hierosolimā scōs atq; pegrinos epōs. monachos. uirgines q;. hoc
em̄ uouerant dō. suscipe ppis supab⁹ ac fouere ōsueuerant. om̄sq; ad se
uenientes. meliores tanquā ū aliū rerū ōcēplatione fecerē. Illos & ria
q̄dringentos numero monachos q̄ prope paulinū se ab eccla separabant.
scē rursus eccle reddidere. Om̄sq; & ria p̄ter hos puer se secte homines.
& cont̄ spm̄ scīm sacrile go ore certantes. ad eccl̄am matrem uera suadendo
ac rugit̄ cunctos docendo reuocare. Honorantes q̄de ac sepe pascentes
eide loci clericos. Et hec parē facientes urtā suā pro studio finiere. nulli
q̄de exse ut̄ leue dantes scandali suspicionē. tocū ū orbē terraru spūali

E

edificatione plenissimū relinquentes.

CHRONIVS quidā nomine ormundus
ex uico cui phenicis uocabulū ē. q̄q; desertus est ꝓximus loc⁹ q̄ndecim
milia passuū decem pede numerant appō uico usq; ad certū desertus
ementis ē finē. Ubi facta oratione puteū effodit sibi. inq̄ opimq;
aquę repperit uenā. septē tantū modo q̄s urgiat uocant ad puteū ma
descendens. Circa quē & cellulā sibi paruulā fecit. Quo q̄ die in eadem
mansione sē cōstituit. sūmusq; dñm ꝑcabꝫ orauit. ne ad ea quę ab hominib⁹
habebant̄ loca ullius accederet. Post paucos aut̄ annos meruit pbr
fieri. habuitq; secū collectos ex duuersis frib⁹ usq; ad ducentos nume
ro uiros. Magnā ū hanc ipsi dicunt fuisse uirtutē. q̄d plexa quinta an
nos altari seruiens dī ac fungens officio sacerdotis. nūquā desolitudi
nib⁹ egressus ē. nec nisi ꝓpō opē ac sudore quesitū accepit panem.
Acos erat nōe alq̄s q̄clod⁹
nom̄ accepat. ex uicinis eidē cōuenit ē. locus. unaq; ābob⁹ urbs ꝓfecta
monasterio erat. Varosq; aut̄ ē. benedict⁹ anconā norat.
Erat igitur die cūsdā quoq; paphnutius
cephalan cognominabant unā cū ipsis degeret. uir magnā dei
scientiā scripturā habens. q̄tā uix testamentū omne quā nouū
memorari solebat. cū tam ipse nichil descripsit seu aliq̄ndo legisset.
adeo aut̄ erat mitis & placid⁹. ut ꝓphetica quoq; posset mansuetudine
uitę superare uirtutē. Deq̄ tale referē ꝑcomū qd̄ p. lxx̄x annos nūquā
habuerit duas simul tunicas. Hos ḡ cū ego & sci diaconus euagri & albini
uidissem⁹. simul querebam⁹ ex ipsis scire cupientes. quę nā esset causa
quę non nullos frēs errare faceret interdū & peccatū aliq̄d incurrere
aut penit⁹ a recti tramite ꝓpositō deuiare. Acciderat eni illis ipsis diebꝫ
ut cheremon nōe monachus residens in cathedra sua reponce moreret.
defunctūq; mea ipsiū atq; inmanib⁹ op⁹ q̄d faciebat tenentē subito alii
frēs uiderent. tumulat⁹ erat ra. ut uni ex frib⁹ dū puteū conat⁹ effodere. tanq;
molis aggere obrut⁹ mōret. Usq; alt⁹ quoq; descendens ibꝫ locus uenient⁹ in
ipso tumere cū sici nō posset ferre deficeret. Int̄ q̄s eo ipso q̄r & stephanus
q̄dā relicto monasterio frm. lubidinis causā adiectare descenderat utrā
& deuterio & deheronē alexandrino. & depalestino ualente. & de tholemeo

egipcio ꝙ inscitiensib⁹ degebat locis· que cuiq; ipsis aduersa pueniebant· pferebant· Propē que omia scos illos deprecabant uiros· ut nob causas eoꝝ exponerent rerū· que homines ta ptabilis uite indeserti degentes· aut mite mutari· aut ad pria a lubrica nosa tm ferri· aut qb⁹ cuiq; alius modis decipi ut pire cōpellerent·

Illi ū nob huiusmodi dederē responsū· pariq; cū illis & ia ipse paphnutius· mq maxima omniū rerū scientia erat· Qd omia que cuiq; in hoc seculo fiunt· dupplicit diuidunt· inuoluntate & inpmissione di· Que cuiq; igit ex animi uirtute pceduntur & ad di. gla fiunt· ex di uoluntate puenium· Que aut piculosa tm atq; damnosa· inquib⁹ aut puersitate aliqua deprehendim· aut ruina· hec rursus pmissione di fiunt· Pmissio aut ipsa generatione descendit· id· ex peccato aliq ul infidelitate surrepente paulati· Non potest enī fieri· ut si cui sapientia pbat & cura· in peccatū alicui⁹ cuiuspiam ruat· aut demoniū dolis in laqueos pcipitet erroris· Qui cuiq; ꝙ corrupto mentis ppositu· ꝙ cuiq; temeraria uoluntate a tramite uirtutis exorbitant· illi facile peccare consuerē· Desolant enī diuinitatis auxilio· ne possint intelligere pfectura· Ut cui se adō intellexerint dere lictos· casuq; puersę mutationis agnouerint· incipiant ut ppositū suum emendare ut factū· Inde ū aut actus ipse nī in crimine· ꝙ quando nec recto pposito nec exeo ꝙ cuenit more anobis aliqd ppetrat· Quod nouim⁹ frequenter accidere· ut sibi qui ꝑ uiuit flagitioso animi ppositu circa iuuenē puellā misericos ee uideat· ꝑ ꝑ finē ꝙ dē ipsū reiciat pē sed ꝑ actū rationabilē qui puellę & desolate defensionē siu pbere demonstrat· Cuenit rursus ut ex ppositu qpiā recto misericordia quide egroto impendat aut senu· & ex diuitē se paupē faciat· parca tam manu & cū merore qda mentis inuitē· Ut rectū qde uideat ee ppositū· act aut ipse indigni suo ppositu iudicetur· Oportet enī misericordē cū leticia & cū largitate misereri· Precepta memoratu iuri ꝑ gratuitas qsda miserib⁹ plurimos· ee· dicebant· Quorunda enī faciei aduirtute & a. cutas animas· ꝑ dicabant habere optimos mores· ꝑ positu instructisq; monachos· Sed qndo aliqd nisi ꝑ ꝑ id ipsū qd nouim⁹ bonū· neq; factū neq; ingenuū mentis humane· neq; ille ipse ꝑ rogatiue que inspexisse nūc plurimos· imputant datori bonoꝝ omniū dō· sed magis totū adscribit uoluntati ꝑ ꝑ potestatis· tunc cū necessario relicti adeo fuerint·

incidunt inscitudine aliqua inq erubescenda multa ut pacuuiani ut faciunt
peu ipsu q mhi turpis uisa lapsus cecidit Cuiq paulati sobrietate mens
admonita abeo animi tumore discedunt quae putabant magna aliqua
ee uirtute donatore cognito dnare coguntur Qm u ille q arrogancia
eloquencie sue & exingenio ut acumine mens inflatur ? ñ adscribit
ante omia origine atq fonti ipsius bonoꝝ dr quae excipi tanti
fonte descendunt sed sui hoc esse estimat studii sueq nature renouet
tunc abipso prudencie sue anglin dr A quo cu fuerit destitut ille qui
exalieni sibi doni placeni cepat superbire A demone mumco suo ge
pugnat ao unct & in aliquod ptraduis crimen incurrit exq irrationa
bilu animaliu ut camu more usq ad diabolica illa psuasione que superbia
est insanendo descendit Ille eu semel caste ac pbabiliter uite celeste sub
lato qd cuiq hi tales & qle cuiq ra dixerint nec credi a aliq nec suscipi
poterit Illa q cuiq sci differencies eos audire ofuerant incipiunt ipsos
fugere execrantes flagicioli animi mores q doctrina ut ut si fonte qui
sanguisuge plen ? licet q squa sicens tam uitare cogat ut sermo diui
naru scriptura pbet hoc dicit Peccatori aut dixit dr quare tu enarras
iustitias meas & assumis cet tamu meu per cuu & uere similes esse
peccatu mices pollutis fontib puteis Na uoracitati atq ebrietati studen
tes genitis locis cpatant Pecunie cupidi ut rapaces his qs impleuerint
tange Iui u q sunt mundi ut superbi habentes mse aliqua tam scientie
pricq nocua pares his fontib iudicabant qui serpentes mc lacteis
fluos mutarunt Quib semp qde sermo facundus & uitalis humor exubo
rat anullo tamen possunt libere hauriri ppr suoꝝ amaritudine
morꝝ Vnde scr dauid hec ita sibi dari adeo dona postulabat Bonu
tate & disciplina & sciencia Sine bonitate enim & disciplina sciencia
nimis mutilis est Et liq de iste q talis ? se emendari festinet relicta ea
causa ob qua deseruit eu dr superbia loqr uoluerit q mensura sua cognoscere
ut ra dereliq neq cone alios se ut melior aut maior excellat sed deo
sep gras agat rursus ad eu pfecto remeabit sciencia bonoꝝ actuu testi
monio gloriosa Illa facundia spualis ñ cu honestis moribus utile caliq
ocordet illis similis erit species que uenenos corruptione uitiate speciem
tantum spicaru gerunt ñ tam habent ea que possunt homine iuuare

ut pascere. Omis igr lapsu hominis q̄d lingue ut sensus uitio pereatur.
q̄q; ex uni cuiq; actib; uel exoni corporis nri parte descendere usq; ad stup
gis magnitudinē. ex eo sēp accidere solet q̄a dī fauore nudant. Quitam
hoc ideo facit. ut parcat magis his hominib; q̄s relinq. Nā sicū dānā
bili hac quā mīse habent moys puericate. ingenuis quoq; eorū eloquentia
& fomita suppeditans. q̄si testimonio q̄dā suo animaret eos dī sine dubi
tatione pfecti dēones fierent. cū intelligerent se uitā sordib; inq̄na
tos ad sullimiora ōscendere.

Hec quoq; nobis meditari uidebamur sōlissimi atq; optimi uiri.
Quando aliquē uidetis pessime q̄dē uitā eloquentie tam magne: dēo
nis illi meminisse debetis. quē cū xpo loquentē legim̄ inscripsīs scis. Reco
dari etiā uos oportet & illi loci in quo uidim̄ scripsū. Serpens aut sapientis
sim̄ ferarū omniū mōris erat. Cui illa sapientia magis obfuit. q̄ nullum
mīse habuit alteri utilis auxiliū. Oportet enī bonū ac prudentē uirū sapē
q̄dē illa q̄ ei dī dederit. loq; aut illa que sapit. & illa facere que loq̄t.
Nā si nō occurrat eloquentie uertat cū uitiis uitā moribq; honestis. pa
nis pfecto sine salib; ēē factus uidebit. q̄ manducari nō recta nō dicta
nō potest. aut mortis causā his q̄ eū comederint erit. Si enī panis sine
salib; edi potest. potentē ēē & aliq̄s bonū quis inter mortales uarios.
& q̄ nō bonos ac [illegible] obuios testimonio roborent. Diuersis aut modis homi
nes mediū desere[illegible]re dī. Aliquando enī hoc ppē aliquā occultā uirtutem
ut cēteris reuelari possit ac pdi. uelut in isto illo athleta iob. cui dī secreta
manifestans. ista dicebat. Noli mecū recusare iudiciū. neq; ob aliquam
causā putaueris me ē hec dixisse responsa. nī ut iusti omib; demonstrer.
Quibq̄dē cū michi potest ēē celatū nō admodū erat. Sy. q̄ aliter ho
mines nesciebant. q̄ me ppē diuitias q̄s accepi estimabant colī. idcirco
hui modi tēptationē adire uenire p̄misi. idcirco omīs opes tuas abstuli.
ut ostenderē cunctis sapientiā tuā. que & iā multo statu posset gras ado
rare. Alio iterū nō reliquere homines uidet dī. q̄ndo eos a stupbie malo
auertere cupit. q̄ in isto nouim̄ paulo. Nā & paulus tunc ad dō putabatur
reliq̄. cū tot ac tantis oppimebat undiq; colaphis. tā q; diuersis q̄s scripsura
sca numerat tribulationib; fatigabat. dat est mihi in angls sathane qui me
colaphizet. ut nō excellat. Nesciebat sicū his que p diuinā grām miranda

facieb̃at aliquã habuisse q̃ cẽ. aut habundãtiã rerũ cũ illo tanto honore quanto illi abominib⁹ deferebat. diabol⁹ eũ palpatũ pluribꝫ bonis atq; resolutũ. supbia quadã noui tumoris excolleret. Relict⁹ est adeo q̃dã & ille paralyticus ppẽ ppa delicta. cui dic̃e dñs. Ecce fact⁹ es sãn⁹ noli peccare. ne q̃d ẽ deterius fiat. Judas q̃q; relict⁹ ẽ. q̃uerbo dñi p̃posuit argentũ ob q̃d laqueo se suspendit & put. Relict⁹ est & celau. & peccati crim̃ incurrit. Intestinoꝫ eñ malum sordes. quã benedictiones patinas. Jug omnia cogitans spũ sco beatissim⁹ paul⁹ ducebat decalib⁹ q̃ desperauit adã. Ne sic̃ ip̃ bauere dñm habere inimicũ. tradidit illos dñs in reprobũ sensũ. ut faciant que n̄ o uenient. De alijs aut q̃bꝫdã q̃ se putabant diuinã habere notitiã. sed qui corrupcꝫ & supbꝫ erant ait sic dic̃. Jm cũ cognouissent dñm n̄ sic̃ dñm glorificauer̃ aut grãs egerẽ. s; euanuer̃ in cogitationib⁹ suis. & obscuratũ ẽ insipiens cor eoꝝ. dicentes enim se sapientes. stulti facti sũ. & elationis atq; tumoris demonio copulati. Vnde sequit̃. Propẽ q̃d & cludit illos dñs impassibiles ignominiꝫ. ut cũ mulis afficiant corpora sua insemet ipsis. Jd circo hoc intelligere nos oportet. n̄ posse ut q̃s impeccati grandis alicuius crim̃ incurrit. nisi ante eũ diuina prudentia p̃ malis moribꝫ derelinq̃t.

Elpidius q̃dã fuit

Elpidius q̃dã fuit de cappadocia gen̄ ducens. q̃ postea ad p̃sbitatũ meruit p- uenire. Erat aut̃ de monasterio cimotheo cappadocis cuidã ch- or epi uicinã modũ magnũ. Qui elpidi⁹ in una de memoratis spelunc̃is ha- bitaculũ sibi fecit. Tantũ aut̃ abstinentiæ studiũ in se ẽe monstrauit. ut uincer̃et cunctos. Pxẽ. enim &. c. q̃s uix̃ annos solo diuitiarũ ac sabbati die sumebat cibũ. & pnoctes totas stando & orando psallebat. Que sicuti apes regẽ suũ. ita innumera multitudo fratrum secuta fecit q̃dã uideri in spelunc̃is ipsis ac solitudinib⁹ cuncte. Erat aut̃ maxime uoluptatis. stupendã uarietatẽ & cuersationis eoꝝ cognoscere.

Hunc ipsũ elpidiũ uere spei gl̃a gratulantẽ. & ppẽ xp̃m tribulationũ pcula sustinentẽ. cũ q̃dã psalleret nocte nobiscũ. scorpio uulnerauit. Quo ille calcato. ne stando q̃dẽ mq̃ fuerat mutauit spatiũ. ita eũ que ipsi scorpionis ict⁹ intulerat cẽpit dolorẽ. Quodã aut̃ die cũ un⁹ exfribꝫ equã partẽ sarmẽta exarida uiꝫ teneret. accipiens illã afixẽ dũ in montis sederet. uelut plantam eã infudit solo. & certe cũ cẽpiss plantationi

omnino ñ essēt. qđ tā immensū creuit modū. & tā magna ex inde uirtꝰ effecta ē. ut sē ad superiora diffundens. tot ecclē tecta cooperiret.

De eucistio

ERAT etiā cū hoc ad lecta xpi ēnesius uir magn⁹ & honest⁹ ac fīe ei⁹ cust⁹ chi. Quib⁹ una uita ēmanentib⁹ atq; eadē ōsūmatio fuit in xpo.

VSQ; adeo autē memorat⁹ elpidi nullus animi ut corporis passionib⁹ subiacebat. mīris ꝑpetuo abstinentie labore ōsūpsit. ut solus instar ossiū ei⁹ iunctura luceret.

De ortemio

AQ; ꝺ studiosis ei⁹ discipl⁹ talis fert⁹ relatio. qđ pxx. & v. annos nūquā se ad occidentē ēuertert. & utiq; spelunce ostiū mōnis in alcū edit⁹ imminebat. & qđ ꝑ sexta q̄q; horā ame dio mundi uertice inparcs occidual⁹ declinantē nūquā uiderit solem. neq; ab occidente surgentes ēspexerit stellas. Qui ex q memorata spelunca ingressus ē. nūquā de ei⁹ monte descendit. quā diu corp⁹ ei⁹ sepultū est.

De orsimo

VI elpidiu sisinniu noē discipl⁹ q̄dā fuit. in cappadocia nat⁹ exseruulq; de origine gen⁹ ducens. sed habens in dō fiducie libertatē Debem⁹ enī & gen⁹ humillimū q̄runda ēscribere. ut maior gla ingenuitatis appareat que dat⁹ a xpo. ꝑ quā aduersā atq; celestē nobilitatē libertatēq; reuocam⁹. Is traq; cū a pud magistriū suū ꝑ sex. ut septē annos fuisset. ad postremū mē sepulchrū se clauserat qđ dā in q̄ parentiu tēp⁹ stans sēp orabat. Vbi ñ nocte. ñ die. aliq; deabulauit. aut sedit. aut iacuit. Quiq; grauē ee dēmonē meruit spualē. Nunc aut⁹ regressus ad patriā ꝑ fact⁹ ē. collegitq; munū fris partē ac sororis. Qui adeo sine ullo uitio mētis & corporis uix. ut nullā generis ee distantiā inter mares & feminas ēpbaret. ut scripte sēpe illud impleret. In xpo enī ihu. neq; mascul⁹ neq; femina sum⁹. Ut aut⁹ & peregrinis oib⁹ hospitalis & certe cui⁹ cognitū sanctis nichil eū penit⁹ possidere. ad eor⁹ obplorū atq; suppliciū q̄ā sine diuitē. nihil ūquā egentib⁹ largiunt⁹

De arsenio

YVI ego palestine quendā gaddanū noē senē. q̄ sine tecto semp circa loca iordanis fluminis uix. Cont⁹q; aliq; iudeor⁹ inuidie furore ꝑpulsus. dū ille in regionib⁹ mortuor⁹ ma feris degit. armati gladio aliq̄ndo uenere. Et cū un⁹ ex ipsis eundē ferire uoluisset. tale mira culū dns fecit. ut dextera ei⁹ qua ereserat ꝑcussur⁹ aresceret. gladiq; ex illi⁹ digitis aq tenebat excideret.

De lucio

HELIAS QUIDAM NOMINE MONACHOS. multis ipsis, intr spelunca

uuere solu᷑ uir castigatus᷑ ad pfectā regulā mor᷑ hospitalit᷑ & caritate plenissim᷑. cū quadā die quorundā ad eū fr̄m nudi tecto uenisset nā public᷑ illuc transit᷑ erat. sibrio ei panis defuit. Qui ppā nobis fidelit᷑ relatione narrauit. qd cū admodū tristis ee cepisset. ingressusq; esset speluncā suā. ecce illuc panes magnos atq; recentes subito repperisset. Exq᷑b᷑ uigintī simul fr̄s usq; ad satietatē refecti sunt. Unū aut᷑ ex ipsis panē supfuisse. eiq; postea pugnā & q̄nq; dies nec tm suo sufficisse

ABAS quidā noē. Memorabat. hic rechuitinul genere. secularis uit & uxorē habens. intantū oēs monachos diligebat. ut p deserta omnū cellas noctib᷑ circuiret. & ante singulas q̄sq; ponderet mansiones modios singulos dactilos. & tantū holerū quantū putaret posse sufficere. eo qd̄ usū nesciunt panis hi monachi qui in orientalis regionib᷑ uiuunt. Inquē leo q̄dā die impetū fecit. Queq; ire unū lapidē ex ore corripuit atq; deiecit. & asinū tantūmodo ei auferre ac rapere.

ABRAMIUS q̄dā noē fuit egyptio genere. q̄ arcta dura atq; aspa uitam in deserti locis habuit. Iuuenū aliquo tpr᷑ ex una q̄dā p̄sumptione mētis captus fuisset. ad ecclam uenit & iurgari cum pbr̄o cepit hoc dicens. Presbit᷑ ex pposito facto fui ista nocte. & suscepit me diuina sacra facientē. Quem postea patres sci absolutū uinculis separatū. eductūq; sectari magis atq; cōmuni uersationi hominū. reduxerūt ad primā animi sobrietatē. Curatūq; atq; omni superbia liberatū. p quā illū demon illuserat. ad agnitionē humilitatis ppe infirmitatisq; reuocauerunt.

DE SCA ILLA ATQ; ADMIRABILI MELANIA. sūmatis q̄dē aliq supius indicatis. nichil omnino tam de reliq᷑ que desunt meis sermonib᷑ cōprehendā. Quantū opū illa dispserit amore maximo dī uidelicet flāma ignis accensa. meū tantū nō est referre. sed illos quoq; q̄ in pdicti regionib᷑ uiuunt. Cui memoralia inbonis facta. omnis celi q̄tuor plage norunt atq; sentiūt. Per xxx. enī ac sepē annos suscipiens sep ac pascens miseros aduenasq; superiob᷑ ppis alimenta ac necessaria omnia ministrauit. ecclīs. monasteriis carceribq; atq; peregrinis. Cui parentes quoq; ei ac filiu. p curatores sp᷑ ex facultatib᷑ ppis multa pbebat. Que intantū atq; tā iugiter insistiendo omnis ac fouendo pmanſit. & ne unū quidē misolo palme spatiū

uāluū possidere. ut mūquā sic unici desiderio filii & amore caperet.
quatīn aliquando ad lectionē xp̄i posset aduellī. Cui orationibus
magnis acq; p̄ p̄cibus. & ipse ille mirabilis eruditionis laudabilis moribus
bonis & sectaribus q̄q; honoribus creuit. puerisq; ad nobilium matrimo
nia nuptiarū. ex quo filios suscepit duos. Post multū uero tp̄oris. cum
audisset nupsisse q̄dē cuidā nepti suā melaniā uiro & renunciare
aut̄ post nuptias sct̄o huic uelle cognouisset. mecum nec male uitę
homines ac male sectę pueriq; doctrinę eidē iungerentur. ob hoc
cū iā ad modū senex hoc est. lx. esset annorū. decem̄ ciuitatū q
ad urbē romā mō dierū xx. spatiū nauigauit. atq; illic p̄ q
uisit. benedictū illū q̄dē neptis suę maritū. primarium noē honestu
ac nobilē uirū paganū cam̄ instantissime docuit. & xp̄ianū p̄ fecit.
Cui p̄suadere spiritū potuit. ut eā accubitu. p̄p̄ę sectę ut q; abstineret.
Confirmatos q̄ hos simul. hoc est neptē suā melaniā & primarium ei maritū
albinā q̄q; ciuitatis suā. hoc & uxorē filiū suū. pontia docuit. Itaq; omnib;
istis suasit. ut reb; q̄scūq; habebant mundo distractis. ad eam ciuitatē atq; cellū
unde p̄tū uenerant. Cone omnis alios cam̄ romanā nominis uiros atq; matronas.
uelut ceruos feras aliosq; occidere dimicabat. Prohibebantur eni illi ea ab omnib;
ciuibus. uerentes ne & alios ad tale p̄positū doctrinę suę sermone conuerteret.
Illa aut̄ ipsis ista dicebat. Scriptū est. & ante cēt̄ q̄dringentos numero annos.
qē hora iā uenit extrema. Quid q̄ cā libenter moramini mutare ista
unde timere debetis. ne antequā p̄cepta adueniat. neq; uob diuitiis uris
ac parentū bonis frui iā liceat. & hos q̄ omnis sectaribus laqueis liberatos.
ad libertatem diuinā uocat fecit uenire. filiū quoq; ad modū uenerē filio suo
docuit ut uoletat. & ad ficiliā usq; p̄duxē. Omnib; rebus suis in christo tradi
atq; auro depchos ammumeratione collecto. ierosolimā rursus cōtendē.
Ibi omnib; suis optib; exp̄p̄ria uoluntate distributis. mēsib; circiter octo
mansuetissima femina ut beato fine requiret. relicto apud ierosolimam
monasterio. sufficienter q; ei suppetente deputatis. Ibi ab omnis isti abscessere
dei ira. cēpestas quedā procella barbarica oppressit ipsā urbē repente.
& usq; adeo omnia ei inualuit ac rapuit. ut ne ęs q̄dē q̄d in publico
stare cōsueuerat relinqueret. Ita cuncta hostilis rapacitas p̄dē cuncta
depredit. ut illa roma que immulle & ducentis annis aucta sēp fuerat

ac sep ornata. una subito quedã ruina ac soluendo maxima uideretur.
Tunc q; & illi q; salubrerrime doctrine obtrectauerunt. lecabant. qd'm
tolerandis malis quos mat̃ sep obsidio subtect̃ fuissent. & illi q; obedire
noluerunt. stupuer̃t uirtutẽ & q̃tam dei. q; tali permutatione rerũ credere
persuasit incredulis. Qua omnib; alius sub captiuitatis iugũ missis. memo-
rate sole euasere & seruate sdom. que studio sce melanie cãq; sacrifi-
cii illud qd' holocaustoma uocant dõ fuerant reseruate. cecis morbo
& aduersabant. salutari sera penitentia infructuosaq; ecclesie.
Rufinus ut postea simul ad egyptũ echelia proficiscerem.
illuc deducentes. uirginẽ dei. rufinũ aut̃ exprefecti sororẽ. Erat aut̃
oriscu ioui. tunc diacon. nunc ũ cuiritarũ ascolen. epi. uir admodum
sci & amator ac lector studiosissim. uirtutũ. Cui q; innotuere nos festus uehe-
mentissim. occupasse & peluse oppidũ fuissem. ingressi. sci ioannis festu immo fati
gat. cepit manũ ac pedes. ppos frigida aque infusione refouere. Quo ita
ut desiderauerat facto. sup pellita se atq; in solo strata. precerat palmã.
Ad que sca illa siluula uelut̃ filiũ uerũ sapiens mat̃ accessit. & molicie
ipsi delicias q; reprehendens. ista dicebat. Que admodũ audisti. hanc egre
agens mq ad huc sanguis tuus unus. sic curare & fouere corp̃ tuũ? Non
intelligis que ex hoc nasci soleant anime lesiones? Crede q; mihi offendar
loquenti. qd' sexagesimũ ipsa tui annũ agens. excepta sũmitate digitorũ
manus nonora. ni pedes. ni partẽ aliquã membrorũ aqua lauit. & hoc cotidie
ual tudinib; laborantẽ. & abripiri quoq; cogerer medicis tui lauacri. nũquã
tam uolui antiquũ corporis mei morẽ palpare. nisi lecto q; tui. ni intellexi
recubenti iter feci. Hec ipsa eloquentissima fuit. magnũq; amorẽ habuit
uirtutũ. ita ut legendo noctes inde uertere. omnis antiquos interpretũ libros
nouissimos habens. Inter q; triscis centena milia uersuũ legendo euolauerat.
Gregorii. pieri q; & stephani. basiliq; & aliorũ studiosissimorũ uirorũ ducenta
centena milia. Que tam nequi ptractorie tam curabat. sed unũ quoq; sepius
auctorẽ reuoluens. Unde indaci scientia nominũ atq; sectarũ penitus liberata
celestib; pennis. pgrãm uirtutũ ad ecclesia spẽ saluatoris gallina spualis effecta
potuit euolare. immortalis abeo uacuitudinis recepta.

Hoc uestigia subsecuta. olympias nõe
castissimis moribus femina acdi amore flagrantib; ppositi ei exhibuit

parē urtā. monīb⁹ dnīnar⁹ sequent⁹ ōsiliū scriptār⁹. Que sē leuci q̄dem
excomicī sōcīm carnē filia fuit. nepcī ū ablauiī pfecti. Nurus aut̄ paucis
tantū dieb⁹ nebridii. q̄ pfecti cōstantinopolitane urbis fuit. sed uxor
oīno nulli. Dicunt enī eā uirginē eē defunctā. uerbi ueritatis magis
cupiō q̄ fictionē. Que oīm facultates suas impauperi fr̄i dispsit atq; dimisit.
Cui ū paruū fuit semp puericie assertione certam. Multas & alias a
feminas docuit. multos ut oportebat pbros atq; epos honor
dōfessos q̄q; palmā puericie quā uoluit meruit pueire. Cu
ac urtā mēstantinopolitana urbe degentes. ipsis ut dpa studeret ōtemptui q̄
cōparare. Nā talis in hoc mundo fuit q̄q; ipsi fuit. oīb⁹q; ad postre
mū pricul⁹ sō ppē dī nom̄ opposuit.

De candida

Vag rursus secuta est simulis moribus uite beata mulier nōe candida
ciuiani magistri militū filia magna xp̄iani nois. & cultu pe egregia cas
titatis. cōuersatione laudabilis. ecclē scē atq; epos colens. Que filia q̄dem
p̄pā doctrina sua uirginitatis ordini copulatā p̄misit ad xp̄m. ut
maximū donū latum suos atq; uirtutū. Post modū ū clūmato casti
tatis ac sōcitatis officio. bonis oīb⁹ suis cōpetenti distributione dispsis.
& ipsa sua filia subsecuta est. hanc ego laborantē noctib⁹ ac ppis manib⁹
molentē semp ad infringendas uires corporis sui nouerā. atq; hoc refe
rentē sepi audiebā. q̄ cū ceuniū ei ōlū sufficere ñ posset. & ānā labori
osas sibi uigilias addidisset que aduersū incorporeas potestates unacū
ieunio dimicarent. q̄ superbiā micas tumoreq; deponeret. hec ipsa abomi
se animaliū carne semp abstinuit. Piscē aut̄ & holera cū oleo festis
tantū ac scis diebus sumere solebat. preliquū ceu sui tēpus posca & sicco
pane ctenta uiuebat.

De gelasia

Cuius deincepsi mutata est
uoluntas gelasia nōe castissima mulier que sensibus pius ad iugū uirginitatis
accessit. Tribunu aut̄ filia cuidā fuit. huius & ānā optime femine memo
rabilis uitā referē. qd nūquā iracundiā ipsi uiderit solis occasus. siue
cōtra seruū. siue contra ancillā suā. siue contra quēcūq; aliū irata fuisset.
fugiebat enī hec beatissima memoria malicie scientē qd ire ei adēcīa
morē p̄duceret.

In nitria thebaidis puincie ciuitatē. uiii. uigiti annis fuit. p̄qd omne
tēpus. monasteria illic uniuersa cognouit. habitant aut̄ mille & ducenti

uiri ꝑbatissimi immemoratę ẽtorio cruciatis· suarũ se manuũ sudore
pascentes· Ex qb· multi qs anachoritas uocant· ad spelunc̃as se rupes
ac solitudines ẽtulerũ· Inẽ qs salomon noe monachus castissim⁹ atq; mi-
tissim⁹ fuit· q grã· diuinitus accepit patientiã singularẽ· qq se qn-
q̃gesimũ in spelunca sua annũ habẽ dicebat· manub⁹ sẽp suis uictu
sufficientissime sũministrans· Scripẽas aut scas omis dicisse
deus qui ubiq; pr
uidebat
unica alia degens· in nis bonitatis fuit· & nĩ reprehensibilẽ· eiã ipse
unica pegit· Iuuenis qdm meruerat sacerdotis officiũ· omnib⁹ illuc simultãs frib⁹
ministrabat· huic quidã rumor illa melania maioris melanię neptis
deq; insequentib⁹ dicã· q̃ngentos numero cũ misserat solidos· rogans ut
frib⁹ illio degentib⁹ eos ipse diuideret· Ex qb⁹ ipse tres tantũmodo ac-
relictis· diodi· cuidã solitario monacho uisse dari· utpote omniũ rerum
sciencia· pdito· Quẽ longe ille sapientiorẽ se ee dicebat· q posset sine
alicuius lesione animę cuncta diuidere· cũ saret ãplius a rationabilius
quicũq; unicuiq; distribuere debuisset· dicens sibi illos tres solidos posse
sufficere· huic ipse diocles grãmaticꝰ quidem primũ fuit· philosophię aut
se ꝑcipea dederat· Sed tẽpore ꝓcedente cũ uicesimũ octauũ annũ ageret
exactis gra eidẽ diuina· psuasit· ut sectarib⁹ doctrinis renunciaret· ad
institutionẽ ũ xpi sciencia q; celestis philosophię se cferret· & ipsi q̃
eo tẽpore uicesimũ & quintum annũ inspelunc̃is habens· nobis ista dictat·
Sensus human⁹ cui a cogitatione recesserit dei· aut demon efficiꝰ simulus·
aut muscꝰ animalib⁹ cõparat̃· Cui dicta ratione cui abeo cupiens accepe·
ista agebat· Quia cũ adeo recesserit qs· necesse est· ut aut mdesideriũ aliqd·
aut maliquã macundiã ruat· Desideriũ quidem illud imundarum animaliũ·
macundiã ũ demoniũ ee dicebat· Me aut cont̃ dicente· quẽ admodũ posset
fieri ut cũ deo iugiter maneat sensus human⁹· hoc tunc ille dicebat· In
q̃cuiq; cogitatione ill⁹ inq̃lubet actu anima hominis illius fuerit q̃ diu
diu uiuit· si pia est erideq; placere festinat· cũ deo tã ee manifestũ·
Hic iuuenis erat captus quidã noe·

Hq̃ ꝑpore urgę sue cpr̃ lacus fuerat· Quicq; cũ in spelunca sua· Impleisset
annos· ne usq; ad q̃ntũ lapidẽ ancinorum· opidi umquã uolunt accedere·
ne usq; ad fluuiũ ilu q erat ꝓximꝰ· dicebatq; qd nec diu se cũuersationi

atq; sermoni hominū plurimos posset ingerere. eo qđ ad huc ei fortē repugnare cōmunis municus. Cū isto uidimus & aliū quendā ex illis solitariis uirū. eque & ipsū intō spelunce sue secreta uuentē. quanq; gle stimulus submagine somnos illusus atq; decepō. simul & ipse m solebat eos qs inducebat inludere. & pastor qdāmodo insipiens iudebat esse uentos atq; psecutor umbraru. Incorrupte qdē habens corporeā castitatē. sine dubio & ppē ipsā senectā. & ppē plurimū qđ habebat indeserti loci cēpus. & ppē ipsā forsitan manus gle uanitatē. que cor ei ac sensus puersariū ut solet rerū cogitatione uitiauerat diuineq; con uersationis fecerat alienū.

Hyri vero in eadem illa anachoresiū ciuitate .xii. monasteria uirginū feminarū. p fecta cuersatione uuentū. Inq; amatā qđā noe ancillā .xpi. senē uidi. octogesima iā in monastio suo annos habentē. sicuti uicine ipsi & ipsa referebat. Cūq; lx. numero mulieres habitantes atq; abstinentie puritate p ei doctrinā uuentes. in tanto eandem omis diligebant. ut nec clauē qdem uestibulo monastii adsimilitudinē cēteros necesse eet affigi. Sola illic omis eas in sa dilectio anus ipsi doctrinaq; retinebat ad incorruptionis gla corpora earū intesq; ē seruans; hec ipsa qua dixi senex usq; adeo pure mtis & corporis erat. cogitatione & passione peccati. ut cū ad ipsa ingressus fuisse atq; seduisse. ipsa me indifferenē sederet manus & iā suas sup humeros meos pone ret. stupendaq; illuerat in pō. in me fiducia caritatis.

In hoc ipso uirgo quedā taor noe discepta illi .xx. annos in monastio habens. nec tunica. nec manuorce. nec calciamentis uquā nouis uti uolebat. hoc di cens. Illicitū tale desidero. ne ppē hoc foras pgredi cogar. Alig qdē omis dnico tantū die causa diuine cōmunionis procedere ad eccliam scām solebant. Illa uō extremis induta pannis in monastio sola residebat. opus suū iugiter faciens. Tam elegantis autē forme erat. ut castissimū qq; & castantes simū uirū uultu ipsi ac pulchritudo posset illicere. ni ea moribus eet ornata. ut in semet ipsa haberet inestimabile quendā custodē ppe castitatis. q & ia oculos cuiquā turpiter cupientes ad intimū pudorem cōpellere

Alia quoq; in vicino Lactimore.
cōmanebat. cui ego facie qdē uidere nr pcau. & nūquā enī ex quo huc

mundo renunciauit de monasterio suo reuersa. inq̃ lx. annos
una cũ matre sua habitans impleuit memorate. Cui ad postremũ
cũ recessura de sclo ẽet. in uisione astitit cõlocbus uocabulo martyr
q̃ in isdẽ colebat loc̃. hoc ei dicens. Hodie ad dñm. tuũ pgis. ubi
scõr omn̄ debes. Veni q̃ in basilicã martyrũ mei. ut ibi prandeas mecũ.
Quo audito. ꝑma statim luce surrexit. ac solito more uestita in sporcella
sua panẽ & olus & olera cõminuta sustulit secũ. & cũ ꝑmũ ꝑ tres
annos curricula poedens ad martyrũ scĩ uenit. Vbi orationib⁹ rite pfec-
tis. opiri cepit tale tẽpus diei q̃ omn̄ penit amemorato recederent loco.
Qd cũ ita factũ uideret. cepit sedere & inuocare martyrẽ scm dicens.
Sce cõloche benedic escã meã. atq; mercessionib⁹ tuis mecũ pficisci
dignare. Supeo q̃ cibo. & facta rursus oratione. circa solis occasũ ad
monasterũ suũ redit. Vbi matri suę clemens q̃stro mater eius dicebat
libellũ dedit in manos ꝑphę dicta conscripsit. hoc ei dicens. Istũ epo
q̃ exul estat dabis. diocesq; ei ut pme orare dignet. Proficiscor enĩ ad
dñm meũ. Et in ipsa nocte defecit. neq; aut dolorẽ ullũ capitis aut
calorẽ corporis sensit. sed ipsa se ut erat sepelienda cõposuit. spm suũ
manib⁹ dei cõmendans.

unmore melancolia.

Equoniam in superi- oribus relaturũ de umore melancõ me
spopondi. necessario nunc debitũ reddã. Nec enĩ uultũ ꝑ ueluti ꝑcre-
undo cõsire tã laudabilẽ ipsi in corpore iuuentutẽ. tantaq; ei sine aliqua
memoria luctarũ ꝑcerire uirtutẽ. que senib⁹ ac studiosissimis circa dim femi-
nas merito nunc ꝑfert. Hanc q̃ parentes q̃dem ipsi ui maxima mubere coe-
gerunt. ꝑmo cuda romana nominis uiro. Que tamen sep cũ uiris aliq̃ sue
doctrinis stimularet. eo usq; spualis mutuitate poesit. ut nũ diu mutuali
ꝓposito p manerent. Na cũ suscepissent filios duos & utriq; defuncti fuissent.
uenit ad tantũ ꝓpi nomine odiũ nuptiarũ ut hoc piuiano marito suo seueri
exꝑfecti filio diceret. Si diligis castitatẽ & monachus uis ee mecũ. meum
te ac utriq; meq̃ dñm cficebor. Si aut graue t hoc uideat ut iuuenis. accipe q̃
cũq; habeo facultates. & liberũ mi meũ corpus relinq;. ut deceto sedm
uoluntatẽ di iuuenis possim implere qd capio. & uti secuta ei uirtutẽ. aliq̃
heredẽ me ee. cui & nom habeo recognoscã. Na si uoluisset dꝰ ut hoc sclo
frueren. nũquã utriq; que pepi immatã morte rapuisset. Cũ diu itaq;

alter cantū concentio nuḡū nuptiale uexasset · ad postremū dī misereat⁹ · iuuenē ·
inspirans · ⁊ iā ipsī animę ut sectaria ac rena concepisset ut impiis ꝙq; scā
uge posset impleri paplm dicens · Vnde scis mulier · si marītū saluū faciesˀ
Vnde scis uir · si mulierē saluā faciesˀ Nupta ḡ uiro est · cū tredecī ēet annos ·
vii · ū annos cū eo uxę · uicesimo renunciauit · Et p̄mū q̄dē · q̄q̄d uestīū seri
carū in manuorib⁹ habuit · scis altarib⁹ dedit · Quod ⁊ benedictā olympiadē
fecisse cognouim⁹ · Reliq̄s ū q̄s habebat sericas uestes · puaria ecclārū orna
menta distribuit · Argentū atq; aurū suū · p paulū quendā dalmatā cuem
monachū atq; pbrm nauigio maris orientē usq; trānsmisit · Et ita diuisit cuncta
ut egypto ac thebaidi decem milia · anthiocene ciuitati atq; illis quę circa
ipsam uidentē ēē regionib⁹ decē milia · p uincę ꝙq; palestinę q̄ndecī milia sōli
dos · ecclīs ꝙq; quę p singulas insulas sunt una cū his q̄ erant ex ilu relegatione
dānati decem milia · illis aut ecclīs atq; monasteriis ⁊ xenodochīs quę ī
sub occidentali plaga · cunctīq; egentib⁹ p semet ipsā oīa quę sciret ī dē
necessāria ministrauit · Hęc aut ⁊ uniuersa alia longe plura quā dixim⁹ ·
ut dī nouit · ex manib⁹ alterici fide p̄p̄a tā quā ex ore leonis eripuit · Ser
uos ū promiscuę sexus q̄ cūq; manu mitti uolebant · usq; ad octo milia librōs
fecit · Nā reliq̄s q̄ seruire sī ipsī maluer⁹ ēcessit eidē · ternis p singulos sōlidis
distributis · Possessiones oīs q̄s cūq; habuit · in aq̄tania · gallia · terachone ·
hispanis · gallis usq; distraxit · Eos ū tantū modo agros · q̄s int⁹ sicliā · cāpaniā ·
⁊ affricā possidebat · sibi met reseruauit · ex quib⁹ monasteria dein cepsī alleret
ac foueret · Hęc huī femineę sapientia · in distribuendo onere diuitiarū fuit ·
Proposito aut ipsī uita · huī modi erat · Post altercū diē sēp cibū capere ēsueuerat ·
Nā int⁹ ipsa p̄cipua · q̄nto ꝙq; gustabat die · Idq; obseruans · faciebat · ⁊ iā diu nar
cū ancillis suis ministrīs suis uicer · q̄s tā quā in alterio ut sorores habebat · Erat aut
cū ipsa · ⁊ mat⁹ ei albina parē uita habens · simulq; · p̄pas separati opes · ⁊ ipsa
dispgens · habitant ḡ in possessionib⁹ sēp · ⁊ medium int⁹ sicliā · ⁊ nūquā int⁹
cāpaniā degunt · cū eunuchis q̄ndecī · ⁊ sexaginta uirginib⁹ · ⁊ cū alīs inge
nuis ul ancillis · Parē ꝙq; · ⁊ piniam⁹ cū ipsī · cū triginta monachis agit uita ·
q̄ aut lectioni scārū scripturarū uacat · aut horis⁹ amenitatib⁹ delectat⁹ ·
aut ēspectib⁹ atq; sermonib⁹ fruit⁹ honestissimis⁹ uiris⁹ · Ne nob⁹ q̄dem
⁊ certe cū plurimū simul essem⁹ q̄ romā · p̄p̄ē beatī epī iohannē p̄ceram⁹ ·
exigua p̄stitit · Sed dū ⁊ illis parcit⁹ degerem⁹ · officiosissimo nos suscepunt

hospitio · largissimusq; ſuperb; cū exinde pficeret honorauer.

ORTO PATRE ISTIS pāmachi noe uir pconsularis simulq;
sclarib; popl renunciauit · multūq; laudabilib; moribꝫ uixit. Jui omīs ppās
facultates parti dū inscio ecc ipe dispsit · parti frib; atq; pauplb; morieꝫ
migraturq; addūm dereliq. hoc idē & alt machari noe execrari fecit.
& ēstanci qdā q̄siliari pfectos imtalis parib; fuit · nobiles ualde & scō-
lastica uiri · ac plurimo dei amore sublimes. Qs adhuc credo supēē egregia
monachoꝝ instructione uiuentes.

VIRGINEAM QUANDAM malexandria noueā ciuitate · quā ego · lxx annos
agentē uidisse me memini. Cui testimoniū derici illic omīs ferebant · qđ
tunc cū adhuc iuuenis uideret · uiginti forsitis annos pulchritudinis magꝫ
conspect omīū uitare consueuisset · neq; propē miraculū multo sui exhibitione
quorundā ut macula notaret. Quo tēpore accidit · ut arrianus subēstanti
imperatore pposituꝫ q; eusebiū beato athanasio alexandrino epō facerent
factionē · & execrandas ei criminū calūpnias excitarent. Tunc q; ille ue-
nerabilis corrupti iudicii polluticq; decimans · ñ amicose · ñ clerico ·
ñ parenti · ñ cuiquā alii ecclēsiastq; cōmisto · sed cū subito q̄dā pfecture
apparitores ipsū inuestigantes domū ei intrassent · tunica ille tantū byr-
roq; uestitꝰ · medio noctis fugiens ad hanc uirginē uenit. Ad quā tā inopi-
nate rei nouitate pterrita · his epīs sc̄s locutꝰ est uerbis. Ab arrianis impiꝫ
plurimū quer · & calūpniosis criminib; incursor. Ne g & ego irrationabili
nota deformer · & ppē me q; ad meā pnā miq; parati sunt in peccati tuam
fugiendū magis credidi. Dns aut in hac nocte reuelare dignat est dicens.
Apud nullū ita ut apud illā sciat se posse sāluari. Illa tunc gaudio lēti-
tie spūalis erecta · precisq; cogitationib; uanis · cepit tocā sensib; ee cū
dño · scīmq; illū uirū p sex annos int celle sue secreta celauit · q ad memoriā
ēstanci upe. Ipsa illi abluens pedes · ipsa pe omīa ei quecūq; necessaria
erant pparans ac ministrans. Libros quoq; qs ille quereret mutuo sumens ·
atq; ipsi pbens legendos. Nullus tam hominū malexandrie ciuitate pse-
ueruꝫ tocā ubi nā sc̄s athanasiꝰ degeret potuit inuenire. Ubi primū autem
mors ēstancii nunciata est · & hoc ad aures ipsi uenit · nocte rursus ut fece-
rat pri indut est bene ppīis uestib; ingressa subito stupentib; cunctis & ad
mirantib; muenit. Quē omīs tunc uelut exmortuū suscitatū se uidere credē-

tunt

Amici aut̃ mortui sui satis faciebat hoc dicens. Propter ea me aduras
ñ conculi latebras. ut tuo uitare posset̃ ubi nã degere uos nescire dicen-
tes. Et p̃tera qz necesse erat ubi me queri. In cella ũ illi⁹ uirginis latu.
ubi me celari nulla poterat ee suspicio. eoqd̃ & pulchra & iuuenis
uidee. dupplicit̃ hoc ẽ filio meo gaudens. qd̃ & me lucri facere ẽ & salute
ẽ. Profui enĩ & ipsi & fame ul⁹ q̃z mee.

De ffuliana

Erat aut̃ in ciuitate yconio uirgo nomine iuliana. incolarum
padocie ciuitate scolastica filia ee. ac fidelissima dicebat. Que ori-
ẽ illũ q̃ multa ẽscripsit paganos seductiones mecuendo fugientem.
ennuũ tecũ suscepit atq; celauit. p̃ris ei⁹ substãtijs necessaria cuncta.
sufficiens. ac ministerio suo eundẽ recreans. Que ego inuectissimo q̃dã
codice scripta uerbis legi. In hoc notatũ erat origenis ipsi⁹ manu. Hunc
m̃q̃d libellũ inueni ego apud uirginẽ q̃nda nomine iulianã incolarẽ
ciuitate. diu apud ipsã latere. Que illũ ab ipso simacho m̃pbre iudeoz.
se accepisse referebat.

Non sine causa aut̃ uirtutes
quoq; harũ potius feminarũ. ut sciamus qd̃ multos p̃ficere modis possum⁹
fuerim⁹. In alio quoq; uet̃o ad modũ codice. q̃scriptũ nom̃. y polita ei⁹ que
apli notarie habebat in titulo. relationẽ hystorie inueni huiusmodi.

Yobilissima quedaq; & pulcherrima
in⁹ puella. p̃posito uirginitatis acuta. in cornubios ciuitate degebat.
Quã eo tempore cũ apud paganũ iudicẽ quendã. tunc p̃secutio uelut̃a
flagraret. ueluti diuis ipsos sacrilegiq; imperatorib⁹ ciuitatẽ. ñ nulli
criminib⁹ impetebant. Insidiabantur aut̃ pulchritudini ei⁹. uolebantq;
ex ea lucrũ. ñ q̃ huiusmodi mercũ negociatores ee ẽ sueuerant. Iudex ũ
insani amore femineo. uictuã a cultiuatorib⁹ occasionẽ ueluti q̃dã alicui
aure q̃ d rupedis m̃ce accepit. Sed postea quã machinationis arcubus
uaris. ñ potuit eidẽ psuadere qd̃ uoluit. nouo ee ea furore desseuiens.
ñ ut pene ea alicui destinauit aut morti. sed qd̃ erat grauius crudeli⁹
in lupanari eandẽ p̃stitui p̃cepit. lenonisq; ipsarũ turpitudini. ut per nos
ad eũ p̃singulos dies ex concubitu ipsi⁹ solidos exhiberet mulier. Quã
pecuniã cũ a se leno sine dubio intelligeret flagitandã. omnibus eam
qui uellent dedit potestatẽ. Quod ubi p̃de talis accepisset uerũ ee
didicer̃. ibant atq; obseruabant p̃dictionis officinã. Illaq; infelicis-

simę

spei ꝓcio. loquebanꝫ cū ea opcabuiū sibi ꝑncipia uolupcatiū. Illa ū
precib⁹ immīsis singulos rogans. uulnꝰ qd dā mincionib⁹ corporis sui
se habere dicebat. cui si uementes adeā sentirent fecore. necessario sep
effugerent ipsi ōcagionis horrore. Obqd uniuersos miserabilit ꝑca-
bat ut paucos eidē ōcederent dies. habiti ꝑmodū ipsi puercupent eā
sine pecuniis poccstatē. Interea dū ḥistis sic loqt̄. & orationes ad
ꝑpetuas acmaximas facit. illis ipsis dieb⁹ uidens castitatē scē ui
dī custos salutis humane. iuuenē quendā agentē inreb⁹ tā inultu q
moribꝫ bonū. tā mīte cōmouit. ut ille diuino amore succensus pea
mēre. Subspecie g̃ turpiciduis ꝑpendę. hora ꝑfunda noctis adl
lupanaris ipsi uenit. q̄nq; solidos offerens ei. pecensq; ut manere ipsi cū
eadē illa nocte ōcederet. Ingressus traq; ad secrecioē domꝰ partē. sic affat
est uirginē. Surge. saluare ac libera. Spoliatuscq; se uestib⁹ suis. hoc est
camisa. clamide. & aliis rebꝫ uirilib⁹ cunctis. atq; induto puellā. dicens ei.
Sūma parte clamidis uela caput tuū. & uelata ꝓcede. Que cū se signasset
in nomine dñi. tra ut iussit egressa est. Quā sic dñs intactā incorruptaq;
seruauit. Postera aut̄ die cognito oīb⁹ hoc facto. agens inreb⁹ ille iudi
tradit̄. ac bestiarū feritate discerpt̄ est. Ipse & rā in hac parte ē̄ius demon
uideretcq; eū tā ꝑ sua salute quā ꝑ beatę illi nom̄ duplici martirio
coronatum.

In angr̄a galacię puncię ciuitate. clarissimū quendā noe excomit̄.
una cū bosfora coniuge ipsi uidi. Quoꝝ ē̄uersatio intantū spe bona frutꝰ
ut filioꝝ qq; suoꝝ lucra ꝓsencia futuraꝝ opū ꝑ (ꝑmed; tacione) destinatione acp
tione ōtenant. Nā possessionū oīū reddit̄ paupib⁹ & egenis bus
largiunt̄. mī filios habentes ac filias duas. Iuxb⁹ ne una q̄dē uncia
exceptis iis que tā nupserant tradider̄. dicentes qd ꝑ morte parentū
fuā necessario ēent oīa filioꝝ. Ipsi aut̄ agroꝝ suoꝝ colligunt fruct⁹
& ꝓcedas & monasteria & xenodochia. cunctosq; egentes ciuitatū uicoꝝq;
distribuunt. Hoc & rā in ipsis egregiū & admirandū scim⁹. Nā cū ad eo
fame illic quodā tēpore laborarent ut homines ne affectib⁹ q̄dē pārent
suis. ꝑ ꝓpo illi beneficio largitatis. hereticoꝝ gregē ad catholice fidei rectā
uiam & gl̄am uerā tīnire fecer̄. plurima in possessionib⁹ suis fruīca con
cedentes. oīaq; ea pauperib⁹ & fame patientib⁹ diuidentes. Ipsā autem

speciem habuit atq; uestitu memoratorum honesta uidere & parca. cuius
mulier quedam atq; despecta & ita ex ppio uestibus estimere. Cui ut eorum facti
paruus accensus. utraq; omnis ipsos admodum casta ac deo pbata est.
Inpossessionibus maxime sunt degunt. fugientes conuersationem & illecebras
ciuitatum. amentesq; ne exipsa rerum atq; sermonum commotione participata
pristi quadam labe utriusq; apposita siu tramite deuiare cogantur.
Hac eadem galatie ciuitate.
Ite quedam & alie uirgines usq; adduu milium ueleo ampli numerum.
Ancilla grandi honestis ualde atq; ornatis moribus uiuunt. Inter quas
quedam magna uocabulo uidet excellere. merito scitatis femina multumq;
pbata. Qua utrum uirginem an uiduam uocem. nescio. Mar enim illam maxima
ui coegit ut nuberet. Illa ut sep uarius modis egrota se simulans congem
suum fefellit ac distulit. ut pura atq; intacta que admodum dr pmaneret.
Iuge p breue admodum tempus defuncto marito cunctarum facultatum dna
simul effecta. tota se penit ad dm contulit. sub ppositio utraq; monachos
honesta ppe dom cura gerens. Cui quotiens hoc ratio uel necessitas postu
lasset. ta cast apud omnis & sermo & despect erat. ut ea ppter immense meri
tum scitatis epi qq; reuereri atq; erubescere sep solerent. Omnia hec pparu
supflua facultatum impegrinos & debiles atq; epos transeuntes. diuidere
atq; erogare studuit. Neque a tali umquam destitit. ta pse hoc hilariter
& occulte. qua peos qs fidelissimos nouit seruulos faciens. Innocturnis
tam orationibus abjecta nunquam recedens. monibus abstinentie studium
spe ute reseruans & exequens.
In hac eadem simulte ciuitate monachum muenim quendam. qd tale ppo
situm p multum paruum porro uenens. prbr. qdem sep cum sepi cogeret fieri re
cusauit. Ui cesimo tam ia anno in monasterio suo degit. hui modi cstitu
dinem habens. Ita co qdem uno ciuitatis eidem epo n recedit. Tantes aut humi
litatis est ac tante misedie. ut & ia noctibus tota loca cuncta circueat.
manum dando pecentibus. Ipse. n claustris carcere. n egritudine fatigatis. n
pauperibus. n diuitibus suum unquam inq deberet aut posset negauit auxilium.
sed omnibus cstulit sep ac pstitit. Iuos dam qdem duros atq; crudeles ad mi
sedia puocando. alios uero si hoc fieri debere meelligeret. ppegendo.
Nonnullos pacifica concordatione placando. ecclis qq; ad corporales

necessitates quę cũq; pastus eoꝝ atq; uestitꝰ ratio exigit. & rã ministrando
Est autẽ illuc qđ esse mmaioribꝫ sẽp cauteatib⁹ solet. Importunaq;
aeccle multitudo paupũ iacet atq; languentiũ. Exq̃bꝫ alĩq̃ deum
coniugati. alii ů sine cũgibꝫ ee noscunt. Contigit itaq; una dieꝝ
hiemis tẽpore. horis nocturnis urgeri q̃nda mulierẽ parꝰ angustiꝭ.
hac ů pmma difficultate stimulata doloribꝫ atq; ululatibꝫ
morat ur beatissimꝰ derelicta oratione quã posit tunc in eccl
nẽ celebrabat. egredienꝫ uidensq; qđ miserande mulieri in hu
modi dolore nullus assisteret. nimia pietate cõmot. honore il
parturientiũ femmarũ consuetudinẽ secꝫ ur pauluspe se porrexit. ip
mmisterii ů obstetricis assũpsit. ne misere die genꝰ amitteret. Cuiꝰ uri
uestis q̃dẽ qua induta abiecta nimis & uilis est. esca ů castigata uehe
ment & parca. Quitanto humanitatis recnet affatu. ut pdesiderio
huiꝰ opis. pene nullũ . habeat studiũ lectionis. Nã siqs eiꝰ scribꝫ
donauerit codicẽ. continuo hunc uendere consueuit. A quo dũ q̃dam
causã quare id facere postulasset. ita respondit. Unde pbabo magistro
meo qđ ei arteꝫ diligenter didicerim. nidu tractus ipse codicibꝫ artis neces
saria mpudere festinẽ. Hic g scissim huiꝰmodi hodieq; exequens
actionem. immarcescibilẽ sui memoriã nominis cunctis illis regionibꝫ
derelinquet. ipse numerũ gaudiorꝫ celestiũ phis que impendit egenis
cõia retributione securus.

Cella dei quedã uirgo aliis duabꝫ uirginibꝫ cohabitans. abstinentiãq;
nouẽ ul decẽ annis custodiens. a quodã cantore sollicitata atq; corrupta
est. Quꝫ statim concipiens. partu explicito incantũ prupit odiũ corrup
toris. ut nimia cõpunctione peccati ultra mensurã quoq; resumens
penitentie contumeliã fame semet ipsã uellet occidere. lacrimosis
pcibꝫ magnẽ dnm mpellans & dicens. Tu dns magne. q̃ peccata omniũ
uirũ tociq; mundi immoderatã malitiã portare consuesti. quam
morẽ peccatoꝝ nec pditionem delinquentiũ delectaris. sed unumquẽ
creaturꝫ tuꝫ pbaris ee misericors. qꝫ tua uoluntas est cuncta saluare
me qq; pdita. mihoc ostende si tibi uisum restituere. ut qđ ex mei peccati pdi
tione creatũ est. solutis tuis miraculis supme misere demonstrari
ex hac luce celeri collatẽ. ne forte mihi audita. aut laqueus aut perpetuo

pure cōpellat. Cui precesq; exaudita. euenꝰ ostendit. Statim nanq; qđ pepe-
rit morte subtractū est. Exillo ꝯ die. capellatori qđē suo nō est ulla ulterī. At
tam ſūmi penitentie cōtinentieq; se tradidit anguſtiis. ita ut diuitatem
ſibi ppriā capiens redderet. elephantioſis mulieribꝫ pannos crinita seruiret.
Cui pces humiles. miſericors dñs nō fefellit. Reuelauit nanq; cuidā prbro eō
dm. Ista urgo. plus in penitentia quā in ſanctitate ſua placuit. Hȳ cauē
te ego dico. ut nemo contēnendos eos credat. quā penitentiā egerint.

DE PRESBITERI cuiDĀ filia

Erat apud ceſaream palestine puerę cuiusdā. Que cū in ſanctitate ꝓpositō
proficeret. precepit ruit. Cui ille a quo inducta atq; corrupta fuerat. ꝑſuaſit
factū ꝓpriū malū mentiendo transferret. et ut lectori cuidā cuiusdā
luminoſi crimē imponeret. Cūq; ia grauida uideret. patre ut pderet tanti
uiri auctorē cogente. amemorato lectore utiatā esse se dixit. Prbr ut
hanc
picaret uerecunde cōpta. ſuggeſſit epō. Epūs inconſulto omniū clericoꝝ lec
torē fecit accerſiri. Agitabat questio. Interrogauit epō. lector nichil sē
tale fecisse poterat confiteri. Nā quē admodū confeſſio ſequeret. ubi nō pre-
cesſerat crimē. Epūs lectori suo uehemēter ait. qđ si q impudenter negaret.
et ia ista dicebat. Infelix et miſer. atq; impuritate ſordiū plene nō ſentiris.
Respondit hoc lector. Ego q̄dē qđ erat in cōſcientia mea dpri. nichil me in
hac habere cōmune. neq; peccati me aliq̄d q̄ritū admemorata ūginem
ſpectat agnoscere. Sed ſi uis audire qđ nō est. ego hoc crimē anuī. Quē ista
dicente. gradu lectorī depoſuit epūs ſtatim. Ac ille tē memoratū adiit ſacer-
dotē. Et cū rogaret hoc diceret. qm̄ me peccaſſe cognosco ulbe ipsa in imma-
culatione dari. qr nec ulla ia urgo. nec ego ee clericꝰ possū. Epūs ea dedit
occaſionē. putauit qđ illā inuenis ipsō diligeret. qđq; nō posſet ullomodo
separari a beatē. Acceptā q̄ uxorē. et ea ab epō quā a patre tradita sibi
cōmendauit monaſterio feminarū. Quarū abbatiſſa deprecata est. ut haberet
illic eā. donec pareret ſuſtentandā. Ipse ū derelicta ea in monaſterio
memorato. in anguſta cellula se concludens. arripiensq; abſtinentiā
nimis difficilē. adiit xp̄m corde cārto cū lacrimis atq; gemitibꝫ dicens.
Tu dñe cui nota sē omnia. ac ꝰ q̄q; mei cognoſti. nec ē. q̄ ſi quā locus q̄ om̄i
potentię tuę occulſit occulte. q̄ uniuersa nostra antequā fiant. Tu ſolus ꝑ
funda ꝓſpicis cogitationū. quarū ſinceriſſim atq; acutiſſim iudex esse

F

consuesti. Tu aut̃ lator iniusta patientiã. tu calũniã sub eunuchũ cõsolator aut
nichil placet iniquũ. apud quẽ mensura iustitie inaccessibilis sempluce
spicua est. & oẽm opus hominũ cerã testꝫ. Tue est g̃ eqtatis incõmutabilisq;
iudicii. causã qq; meã diuina manifestare sententia. Itaq; cũ iuuenis in
fatigabilis dñm deprecaret. ieuniisq; ungulanter ac diligenter incũberet. intẽ breue
tẽpus puella cũ ppõs impleuisset dies. aduenerat ei hora pariendi. simulq;
instabat iustũ dei iudicium. Illa cũ ea uehemẽter urgerent gemitꝰ dolorꝰ.
ia infera calũniatrix miseranda conspiceret. neq; expedire sẽ part ip
posset angustiis. tantũq; cruciatũ a primo usq; ad septimũ diẽ mulier su
intolerabili dolore cõpulsa. cũ ia sine dubio se uideret eẽ moriturã. n
ulteri aut manducare aut bibere. aut sonũ octi ipsi capere potuit
hoc maxima pclamando uoce dicebat. Ue misere mihi. que ad hoc pia
duplicat̃ ueni. Primũ qd̃ uirginitatẽ pdidi. deinde qd̃ falsũ lectori il
crimẽ imposui. Quod statim deferẽt ad patrẽ ipsi. Pat̃ ui uenit. neq; illi calũpnie
eũ reprehenderent illi. uel ut incredulus ieuni & tacuit. Per aliud g̃ biduum
imminente eis diuino iudicio. neq; moriebat̃ neq; pariebat puella. Et qm
clamores ipsi atq; gemitꝰ duxi circũ tantos sorores ferre nõ poterant. ẽpo
qd̃ audierant celeriter reculerẽt. cõfestim dolore hoc ea duxũ esse dicentes. qd̃
calũniata memorato lectori fuisset. & ideirco parere nõ ualeret. Tunc adeũ
diaconus epi mittit. mandatoq; ei. Ora inquit. ut calũniatrix tua pariat. Qui
nullũ dedit responsũ. neq; aputt hostiũ ppe mansionis. inq̃ ingr̃ exq̃ fuerat
ingressus iurauit uigiliisq; dñm pcabatur. Pl qte g̃ pat ipsi ad epm. Rursus
orationes inpecta maxime fiunt. & ne sic qdẽ illa aliqd remediũ sentiebat.
Tunc g̃ epi ipse ad lectorẽ uenit. pulsat hostiũ. & ingressus hoc dicit. Surge
fr eustachi. & solue qd̃ ligasti. Itaq; monito cũ lectore una cũ epo genua fle
xissent. mulier enixa est. tantũq; ingis innocentie oratio ualuit. ut & calu
pnia pariet. & calũniatrix emendaret̃ impetrauit. Et ut possem agnoscere que
admodũ insistere orationib; deberem qrũ tanta scim ee utilitatẽ.

Pauca nunc de fr̃e qd̃a loquor. q̃ mecũ
a primo iuuentutis usq; in hodiernũ diẽ uixi. atq; ita nunc ponã finẽ meo libello.
hunc g̃ plurimũ ceporis admodũ noueram. nullo desiderio mihi aut corporis
uictũ. uel adiuuandũ uoluisse placere hominib; uel adedendũ carnis illecebris
superauit. Ipse aut eũ estimo tã diuturnarũ quã uane g̃ie exparte maxime

cupiditatē: acq; id sibi solū ——— sufficere credentē. qđ haberet inmanib⁹. Nullo
ornatu uestiū delectabat. Pconcepcu & rā suo. grās sēp agere cōsueuerat. Et p
ueris amois. & rā piculū subire cupiebat. Expē est & rā mulier & forte amplius
demonū. pcestatē usq; adeo ut quadā die pacisci cū eo diabolus uellet. hoc
dicens. Ꝑmitte te m̄ ut semel te peccatur̄. & femina t̄ quā cūq; in hoc mundo
desiderauerit excibeo. Alio q̄dā tēpore p quatuor deci noctes confligens cū eo
demon. sicut m̄ ipse referebat. cū pedib⁹ eū nocte decella sua t̄beret. humana
ei uoce dicebat. Noli adorare xp̄m. & nunquā adeē ulteri⁹ accedā. Cui hoc dabat
ille responsū. Ꝑpēea inq̄ens magis & adoro eū & iugit̄ adorabo. & inmanentū
modū admirabor q̄ tam ipsi⁹ astupebo. qc hoc ipsō qđ facio angeris multum
acq; cruciaris. Cenā & sēcautates. hic ipse cognouit. Longo & rā tēpore mplu
rimis ꝰ morat⁹. fauore & misēdia xp̄i femina ex̄pē est nullā. neq; int̄ sōma n̄
incerta nimis ustione acq; ēflictā. Scio & rā eū ter abanglis accepisse cibū. Uno
aut̄ die. mualtissimus solitudinū locis. cū ne micā q̄dē panis haberet. tres
caliclos impelle sua reppit paximates. Alio q̄q; tēpore. unū ac panes parū
muenit. Quodā die eū alicui dixisse reminiscor. qđ anglo loquente hec au
dierit. Dubita. qđ aliq̄ta utē necessāria n̄ haberet. Uade inq̄. & abillo fru
mentū acq; oleū t̄ dabit. Cūq; adeū ille ipse uenisset adquē fuerat trānsmissus.
aut eidē. Tu ille nescio q̄s? Et ille se ēē respondit. Atquē dixē hoc ille. Justa aliq̄s
ut t̄ triginta frumēti modios. & decē oleu sēctarios dare. Dehoc g̣ maxime glā vol.
q̄talis fuit. Quē nouis frequent̄ cū uideret aliq̄s necessitate grauissima ac penuria
laborare. multū fleuisse. & dedisse isdē pret̄ corp⁹ suū quecūq; habere posset.
Nouu & rā paliq̄ monacho q̄ inciderat in peccati ruinā. tancū in peib⁹ suis fu
disse lacrimarū. ut eū ad pēnitentiā magnā orando ac flendo reuocaret. hic
dixit m̄ aliq̄ndo iurauit. hoc dicens. Deprecat⁹ fū dn̄m. ne unquā aliq̄d maxime
catore ut diuute ex̄is quę necessāria uictui ut usui meo uiderent. accepē.
ri aut̄ hoc sufficit qđ meru tantos⁹ meminisse scōs⁹.

Ꝑtēdi eos memorie litterarū. Neq; eū sine instinctu dī ad hoc tuus sēnsus
ensus est. ut uelles amē t̄ ista ēscribi. & ut istos⁹ omiū uitas cōp̄hendi
possēt hoc libello. Tu ū fidelissime xp̄i famule lausē. libent̄ hunc recole.
maxima inis imagine resurrectionis agnoscis. Beatas scōs⁹ uitas uiros⁹. &
incolerandos⁹ labores & admirandā patientiā lege. prōpcisq; sensib⁹ sequere.
& spe rerū bonarū celestiū; nutrire scient̄ paucos⁹ fore eos⁹ q̄ sequent̄ hos⁹

q̄ p̄cesserant dies. Prome autē orare dignare. taleq; te in acq; omib⁹ prebe
quale ēē te noui ꝙconsulatu ciciani usq; in p̄sentē diē. & q̄lē te postea p̄stitē
cubiculi pie sedis inuenit. Illāq; opes dignitas & potestas. in nullo minorē
te erga amorē dī timoreq; fecerunt. Locus ille iā xp̄i est. illi cui aliquādo
dēmon hoc dixit. Omnia tibi ista dabo. si me prius uolueris adorare.

IN HO[C] CORPORE CONTINETVR hystoria ꝑsecvtionis
[illegible]ANAE ꝓVINCIAE TEMPORIBVS GEISERICI
[illegible]ERICI REGVM VANDALOR · SCRIBENTE
[illegible]TORE ẽpo VTICENSIS ·
[illegible]ERES OBSTINATOS SAPIENTIE
[illegible]ucitari assidue minime desiste-
[illegible]ge forte uel q̃lia ꝓspere uel secus
[illegible]q; euenissent · deq̃b; uᵗ inquib; exacue
rent stilu [illegible]ui suu · Atq; redolentes magisteriu flores · ignaris
historiis galatos; offerent gratuito munere ꝓpinator · Dabanteq;
opam · ut neq̃quã lacerec inuocũ · qđ inparte forte fuerat gestum ·
Sed illu fastu mundialis amoris inflatu · qtãm elationis longe laceq;
gestiebant laudabilit̃ diffamari · Ac uero uenerabilitas studiu eu
historiã texere cupiens · inq̃r similiq; quidẽ feruore · dispari tamẽ
amore · Et illu ut laudarent̃ inscio · ipse ut preclar̃ appareat infu
turo & dicat · Jndño laudabit̃ anima mea · audiant mansuetꝯ &
letent̃ · Poteris ut uoluisti · q omne datũ optimũ & omne donũ
pfectũ celit̃ accepisti · eruditꝰ a tanto pontifice totoq; laudis
genere p̃dicando beato diacono · cui ut astra lucentia · extant q̃m
pluruma catholici dogmatis monumẽta doctoꝝ · Et sat est t̃ ut equi
pares doctrinę doctoris · q̃ satis · discipulo · ut sit q̃ magist̃ eius ·
Aliũ uideo timotheũ acunabulis infantię sacris literis eruditum ·
nec ñ inter alios sublimem atq; expeditũ magistri gentiũ lucam
arte medicũ · apti pauli discipulũ · Ego nanq; iubentis impio oboe
diencię ceruicẽ submittens · quę obuenerunt imparib; affri
canis debachantib; arrianis · sensim breuit̃q; indicare tẽptabo · Et
quasi rustican̄ opari defatigatis ulnis · aurũ colligã deagris occul
tis · Speciẽ ũ adhuc sordentẽ atq; confusã · ñ cunctabor artificis
iudicio igni examinandã contradere · q̃ monetari̇ possit solidos
picturare · Explicit Prologus · ·

G

SIncipit liber primus ꝓsecutionis [illegible] africane.
exagesimus nunc vt clarū est ag[illegible]
quo populus ille crudelis ac seuus [illegible]
miserabilis attigit finem. cū uadens fa[illegible]
qđ inter hispaniā africāq; equor hoc [illegible]
angusto se limite coartauit. Trans[illegible]
gentium ducis. ut famā suę tribule[illegible]
multitudinē numerari. usq; ad illā die[illegible]
uentris. Qui repti sunt senes. paruuli. iuuenes. seruiq[illegible] octoginta
milia numerati. Quę opinio diuulgata usq; in hodiernū aneisciens
armatorū tantus numerus estimatur. cū sit nunc exiguus & infirm⁹.
Inuenientes ꝯ pacatā q̄etāq; ꝓuinciā. spōnoītatē coci⁹ ēre florentis.
quaq; uersū impietatis agminib⁹ impendebant. Deuastando depopu-
labant incendio. atq; homicidiis cotū exterminantes. S; nec arbustis
fructiferis omnino parcebant. ne forte q̄s antra montiū aut ꝓrupta
tarū. ut secluſa quęq; occultauerant. post eorū ēnsitū illis pabulis
nutrirent. Et sic eadē atq; iterū tali crudelitate furentes. ab eorū
contagione nullꝰ remansit locus immunis. pierūt ingeciis basilicaq;
scōrū cymiteriis ut monasteriis sceleratis seuiebant. ut maioribus
incendiis domos orationis magisq; urbes. cunctaq; oppida con
cremarent. Vbi forte uenerabilis aulę clausas repperant portas.
certatim iccirco dextraliū aditū referabant. ut recte tunc dicerēt.
q̄si mille ligna securib⁹ conciderunt ianuas ei⁹ in idipsū. insecuri
& ascia deiecerunt eā. Incenderunt ignī sanctuariaq; tuū. interra
polluerunt tabernaculū nominis tui. Quanti tunc abbates pre
dari pontifices & nobiles sacerdotes diuersis pęnarū generib⁹
extincti sunt. ut ēderent siqđ auri ut argenti ꝓpriū ut ecclā
stici habērent. Et dū quę erant urgentib⁹ pęnis facili⁹ ederēt.
iterū crudelib⁹ cōtinuis oblatores urguebant. autumantes q̄ndā
partē ñ totū oblatū. Et q̄nto plus dabat. tanto ampli⁹ quę piam
habere credebant. Alii palos ꝓ uectib⁹ orare serentes. fęcidum
genū ob confessione pecunię faucib⁹ ingerebant. ñ nullos in

frontib⁹ & cibus⁹ neruis remugientib⁹ torquendo cruciabant. Plerūq;
aq̄m marinā. alios acetū. amurcā. liq̄menq; & alia multa atq;
crudelia tanq̄m utribus inbuti ore adpositis sine misericordia potri-
gebant. Non infirmior sexus ñ consideratio nobilitatis. ñ reueren-
tia sacerdotalis crudeles animos mitigabat. Ş; q̄ summo ibi ex-
aggerabat̄ ira furoris. ubi honorē conspexerant dignitatis. Quantos
sacerdotib⁹ q̄tosq; inlustrib⁹ onera ingentia ut camelis ut̄ alijs
generib⁹ iumentorū⁹ inposuerunt. nequeo narrare. Quos stimulis
ferreis ad ambulandū urgebant. quorū⁹ ñnulli sub fascib⁹ misera-
bilit̄ animas emisere. Senilis maturitas atq; ueneranda canicies.
quę cesariē capitis ut lanā candidā dealbarat. nullā sibi ab hostib⁹
misericordiā uindicabat. Ş; etiā paruulos ab uberib⁹ matris rapien-
barbar⁹ furor. insontē infantiā elidebat ad terrā. alios e regione
pedes tenentes. ameatu prius naturali usq; ad arcē capitis dissipa-
bant. Quando cunc forte sy⁹on. capeiua cantaba t. Dyer inimicus
incendere fines meos. inficere infantes. & paruulos meos se eliturū
ad ciā. Inedificis ñ nullis magnarū. eduū ut̄ domorū⁹. ubi mirabilis
ignis mirū ualuerat. ecclis ad modū despicatis pulchritudine pari
ecū solo eq̄bant. ut nunc antiqua illa speciositas ciuitatū nec q
fuerit prius apareat. Sed & urbes q̄m plurimę aut rarus aut nullus
habitatorib⁹ incolunt. Nā & hodie siq̄ supsunt. sub inde desolant.
sicut ibi cartagineū duū. chr̄i edem memorię & uiā q̄m celestis
uocabant fundit⁹ deleuerunt. Et ut denecessariis loq̄r. basilicā
maiorū⁹ ubi corpora sc̄orū⁹ martyrū ꝑpetuę atq; felicitatis sepulta
sunt. celerinę ut̄ scilitanorū⁹. Aliaq̄ ñ destruere suę religionis
licentia tyrannica mancipauer. Vbi ū munitionis aliq; aq̄ę uidebant
q̄ hostilitas barbarici furoris oppugnare neq̄rent. congregatis in
circuitu castrorū⁹ innumerabilib⁹ turbis. gladiis feralib⁹ cruciabant.
ut putre factis cadaueribus q̄s adire ñ poterant. arcente murorū⁹ de-
fensione corporū⁹ liquescentiū enecarent fetore. Quanti & quā numerosi
tunc abeis cr̄iati sunt sacerdotes. explicare q̄s poterit? Tunc eni
& mię ciuitatis uenerabilis pampinian⁹ amicissimus & mansuet⁹

uticcan⁹ importa incensus est formicana. Qua cēpestate ip⁹ or regiꝯ
obsessa ē. cuncta⁹ qm̄ omī laude dign⁹ beat⁹ augustin⁹ libroꝯ mul
toꝯ confector pontifex gubernabat. Tunc illud eloquentię qđ
ubertim pomis campos ecclę decurrebat. ipso mecu siccatū est
flum̄. atq; dulcedo suauitatis dulci ꝑpinata. in amaritudinē
absinthii uersa ē. ut dauitico ꝑ conuiū conueniret. Dū cōsisteret
peccator aduersū me. ob mutuu & humiliat⁹ sū & illu abomis.
Y sq; ad illud tempus ducentos iam triginta & duos confecerat
libros. ex ceteris innumerabilibꝫ epistolis. ut exposicione cocius
psalteriu. & euangeliorꝯ atq; tractatibꝫ popularibꝫ qs̄ greci
omelias uocant. quoꝯ numerū cōprehendę satis impossibile est.
Quid multa? post has trucis impietatis insanias. ipsā urbē maxīmā
cartaginē gensiric⁹ tenuit & mcūit. Et anticqm̄ illā ingenuā ac nobilē
libertatē. in seruitutē redegit. Illā & senatoꝯ urbis n̄ paruā multi
tudinē captiuauit. Deinde ꝑposuit decretū. ut unusqsq; auri ar
genti gēmarū uel tinctoꝯq; ꝑ ciclos qđ cunq; haberet offerret.
Et ita in breui auitas atq; paternas opes tali industria abstulit rapax.
Disponens quoq; singulas qsq; puincias sibi uizacenā. abaritanā.
atq; geticiā. & partē numidie reseruauit. Exercitu ũ zeugitanā
ut ꝑ consulare fumculo hereditatis diuisit. ualentiniano adhuc
imperatore reliqs̄ uolens iā exēminatas puincias defendente. Post
cuius mortē coci⁹ africe ambitū obtinuit. nec n̄ & insulas maxi
mas. sardiniā. siciliā. corsicā. ebusū. maioricā. minoricā. ut alias
multas. superbia sibi consueta defendit. Quarū unā illarū id⁹
siciliā. odoacre⁹ italię regi post modū tributario iure concessit.
ex qua odoacer singulis quibꝫq; ānis ut dicit⁹ tributa dependit.
aliqm̄ tam̄ sibi reseruantibꝫ partē. Precipe ꝑ cepe neq qm̄ cunctat
est uuandalis. ut epos atq; laicos nobiles. de suis ecclis ut sedibꝫ
nudos pedibꝫ aufugarent. Quod si optione ꝑposita ecclie tardarent.
ꝑ pecu serui remanerent. qđ ecciā in plurimis factū est. Multos
eciā epos & laicos claros atq; honorat⁹ uiros seruos ee nouit
uuandalorꝯ. Tunc ū memorate urbis epm id⁹ cartaginis deo

& hominib⁹ manifestū nomine qđ uulcdū & maximā turbā clericoꝝ
nauib⁹ fractis impositā nudos atq; expoliatos expelli pcepit. qs
dñs miseratione bonitatis suę pspa nauigatione neapolim cam
panię pducęre dignat est ciuitatē. Senatoꝝ atq; honoratoꝝ mul
tudinē primo exilio crudeli contriuit. postea cīs marina imparte
proiecit. Pulso nanq; epō ut pfati sumus cū clero uenerabili. ilico
ecclīā nomine restituta. inq; semp ept manebant suę religionis
mancipauit. atq; uniuersas quę intra muros fuerant ciuitatis.
cū suis diuitiis abstulit. Sz & ia foris muro qs cunq; uoluit
occupauit. & pcipue duas egregias & amplas sci martyris cyprian.
una ubi sanguinem fudit. alia ubi ei sepultū est corpus. q locus
mappalia dr. Quis ū sustineat atq; possit sine lacrimis recordari.
dū pcepere nros corpora defunctoꝝ sine sollennitate hymnoꝝ. cū
silentio ad sepulturā perduci. Addidit ad hūc q; pari clericoꝝ
quę remanserat poenali exilio truderet. Te dū ista gerunt qui
superant magni sacerdotes atq; insignes uiri memorati ptinci
pū qs diuiserat uuandalis cogitauerunt supplicandi gia regē
adire. Quidū ut moris ē ad maxelitanū locus exisset. & qđ ligula
uulgi consuetudine uocatur amullis ia ecclīis & reb⁹ occurrere
usi sunt supplicantes. ut ad consolandū poptm dī salutē habitan
di facultas uuandalis iam dominantib⁹ cōcederet. Quib⁹ ille per
mōnuncū rabido respondisse ore pbatur. Decreui ego de nomine
& genere uro nullū dimittere. & uos audetis talia postulare.
qs & ia uicino mari uoluit eāde hora demergere. ni asturi diu ne
hoc faceret rogarent. Recedentes illi tristitia & merore confecti.
cepunt qs ire poterant. & ubi poterant ablatis ecclīis diuina
mysteria celebrare. Subinde aut crescente opib⁹ regno. maior
cępit superbia ppagari. Referā factū qđ ipso gestū ē cępore. Fuit
comes quidā sebastianus famosi illius genere comitis bonifacii
acer consilio. & strenuus in bello. cuius gesta ita sicut consilia
necessaria habebat. ita psentia formidabat. Cupiens illum
extinguere. occasionē mortis de religione quęrebat. Cogitauit

rege ut ꝑsentib⁹ epis atq; domesticis suis sebastianũ talit̃ conueniret.
Sebastiane inq̃d scio q̃ fidelit̃ nobis adhesisse uraris cui⁹ uer̃itat̃
sacramenti laboresq; tui uigilantiaq; demonstrant. Sz ut nob̃ conexa
semp iugisq; maneat amicitia tua hoc placuit ꝑsentib⁹ sacerdotib⁹
nr̃is ut ei⁹ efficiaris cultor religionis q̃m & nos & nr̃i popl̃i ueneretur.
Cui sebastian⁹ rem inusitatam mirã multisq; necessariã ꝓ tẽpore acute
respondit. Rogo dn̄e rex ut nunc unus panis mundissim⁹ atq; simi
lacis adferat⁹. Qui cũ ignorasset genitricis sebastiani uictoriã illico
iussit adferri. Ad prehendensq; sebastian⁹ mundissimũ panem
rota effat⁹ ẽ. Hic enĩ panis ut ad tantũ decorẽ splendoris uenisset.
ut mense regie necessarius haberet⁹ discussa spuria furfuris ex
maꝯia simulaginis conspersus paq̃m cinisiuit & igne. Idcirco & aspec
tu clarus & etiã suauis habet⁹. Ita & ego mola catholice matris
cõmolit⁹ & cribro examinationis ut simila munda purgat⁹ rigat⁹
fluẽ aq̃ baptismatis & igne sci spi⁹ coctus. Et ut hic panis defurno
rota & ego pfficia sacramentoꝝ diuinoꝝ artifice dõ defonte mund⁹
ascendi. Sz fiat si uelis. qd ipse ꝓpono. Iste panis confringat⁹ infrusta
madidet⁹ aq̃. & iterũ conspgat⁹. mittat⁹ infurnũ. si melior exeat.
facta que horteris. Qua ꝓpositione genitricis cũ oñib⁹ q̃ aderant
cũ audisset. rota ligat⁹ est. ut se soluere oñino nꝑ posset. Que alio genere
argumẽto postea bellicosũ uirũ occidit. Et ut ad id redeam⁹ unde
digressi sum⁹. correcꝑ cepit feralib⁹ ut in medio uuandalor⁹ nr̃i nul
latenꝰ respirarent. neq; usq̃m orandi aut immolandi. concederetur
gentib⁹ locus. ut manifeste tunc ꝓphe uaticinũ cõpleret⁹. Non
in hoc tẽpore ꝓncepis aut ꝓpha aut dux. neq; locus ad sacrificandum
nomini tuo. Na & diuerse calũpnie ñ deerant cotidie & ria illis sacer
dotib⁹ q̃ in his regionib⁹ uersabant⁹. que regiones palatio tributa pen
debant. ut si forsitan qs. pia ut moris ẽ. dñi dñi poꝑ admoneret.
pharaonẽ. nabuchodonosor. oloferne. aut aliquẽ simile nominaret.
obiciebat⁹ illi qd̃ imꝑona regis ista dixisset. & stati gelio crudebat⁹
Hoc enĩ ꝑsecutionis tempore gen⁹ agebat⁹. hic aperte. alibi occulte. ut pios
nom̃ calib⁹ insidiis interiret. Qua de re plurimos sacerd⁹ tũ te nouim⁹

relegatos· sicut urbanū gerbensē· crescentē metropolitanū aquitanę
ciuitatis· q̄centū uiginti pater epi⁹ habet dñm ceudalensē· eustractū
sufetanū· & tripolitanū duos uicos· sabratensū· & cresconiū uticensem·
& adrumetinę ciuitatis felicē epm ob hoc q̄d susceperisset quendam
iohm monachū cūsinarinū· ⁊· & alios multos q̄s longū ē enarrare·
q̄b⁹ tam̄ medio positis dū óbit obuenisset· nō lucebat eccl̄s ciuitatis
ordinari· Jnē hęc eni dū pop̄s infide consistens· ut examina apum
cereas edificans mansiones· crescendo melleis fidei calculis firma-
bat· ut impleret illa sententia· Quanto eos affligebant· tanto magis
multiplicabant· & inualescebant numis· Post hęc factū ē supplicante
ualentiniano augusto carthaginensi ecclę post longū silentium
desolationis epm ordinari· nomine dōgēas· Cui⁹ simitat⁹ q̄squam
quę puerū dñi fecerit paulatim excurrere· ante incipiens uerba
deficere· q̄m ille aliq̄d ualeat explicare· Juo q̄ epo constituto·
factū ē· peccatis urgentib⁹ ut urbē illā quondā nobilissimam
atq; famosā q̄nto decimo regnatu anno genisericus capet romam·
& simul exinde regū multos diuitias cū populis captiuauit· Jus
dū multitudo captiuitatis africanū accigeret ut⁹· diuidentib⁹ uan-
dalis & mātis ingentē popl̄i q̄ntitatē ut moris ē· barbaris· marti
ab uxorib⁹ & liberis aparentib⁹ separabant· statim sacrificat uir deo
plenus & carus uniuersis mysterium aurea uel argentea distrahere·
& libertatē deseruitute barbarica libertate· ut & coniugia fœdata
manerent· & pignera genitoribus redderent· Et q̄ loca nulla suf-
ficiebant ad capiendā multitudinē tantā· basilicas duas nomi-
natas & amplas fausti & nouarū cū lectulis atq; straminib⁹ de-
putauit· decernens p singulos dies q̄ntū q̄s pmerito acciperet·
Et q̄ plerosq; insuetudo nauigii & crudelitas captiuitatis adfixerat·
non parui⁹ inē eos numerus fuerat egrotos· Quos ille beat⁹ antis
tes ut nutrix pia· pmomenta singula cū medicis circuibat sequen
tib⁹ cibis & injectauena· q̄d cui opus eet illo p̄sente daret· Sed nec
nocturnis horis ab hoc ope misericordię feriabat· ⁊ pgebat excurrens
p singulos lectos· scisitans q̄ē q̄s q̄m haberet· Jta se huic tradidat

omnuno labori · ut nec decentis membris · nec rugose iã senectutis parceret · Quo liuore arrianus succensus · dolus eũ qm plurimus voluer sepius necare · Quod credo pudens dñs · eo pasteẽ suũ demandz accipitrũ uolucr libare · Cui exitũ ira urbica capitau planxerunt · ut tunc reputarent magis cõdi manibz barbaros · qndo ille prexit adcelũ · Functus est aũ sacerdocio annis tribz · cui amore & desidio poplis adtenuz · potuerat membra digni corporis rapere · ñ cõsilio prudentis dñi auocatz nescientes multitudine sepeliret · Et qz tacendũ semp ñ est detestantibz · hereticos · nec uerecundũ potest esse qd ad laudẽ pficit patentis · Ordinat qndã sacerdos nomine thoma · dũ uarius abesi insidias sepi arrasset · quodã tẽpore uenerabilẽ senẽ inpublica facie catomus ciciderunt · qd ille ñ ad obprbriũ sed ad mercedẽ cõputans qẽ sue indoli lecabat · Vnde factũ e · ut post obitũ epi carthaginis zeugitane & pconsularis puincie · epos inducerent ordinandos · quos erat numerus centũ sexaginta qnq; · q paulatim deficientes · nunc siut ipsi supsunt · tres tantum ee · uident · Vincentiq; gigitani · paulus simnitani · uere merito & nomine paulus · & alius qntianus q nunc psecutionẽ fugiens · apud edessã macedonie ciuitatẽ cõmanet pegrin · S; & iã cõ martyria qm plurima ee pbant · Confessos aũ ingens & plurima multitudo · ex quibz aliquos narrare tẽptabo · Erant, aũ seruu cuidã uuandali · fuit hic uuandal deillis quos millenarios uocant · Marcianus · Cyrinus · & eos duo germani · Erat & quedã conserua eos egregia xpi ancilla · nomine maxima · corpore simul & corde decora ·

Et qz marcianus armi factor erat · & dño suo sacris uidebat accept · & maxima uniuersz domui dominabat · credidit uuandalus ut fidelis sibi magis memoratos faceret famulos · simar tianum maximaq; coniugali consortio sociaret · Marianus adolescentulos secularium more cõiugia affectabat · maxima nanq; iã dõ sacrata humanas nuptias refutabat · Ac ubi uentũ e ut cubiculi aderent secreta silentia · & marcianus nesciens qd de illo decreuerat dñs · mancali fiducia qsi cũ coniuge cupet cubitare ·

una eiuoce memorata xpi famula respondit. Xpo ego o marciniane
fr mebra mei corporis dedicaui nec possiu humanu sortire cuguum
habens ia celeste & uerum sponsu. Sy dabo consiliu si uelis. poteris & ipse
t pstare cu lucet. ut cui ego concupiui nubere. delectaris & ipse seruire.
Ita factu e dno pcurante. ut obediens uirgini & iam adolescenti. sua
anma lucrarete. Nescience q uuandalo spualis secreti comercium.
copunctus atq; mutat marciniani ecia suus fribz pstiaste. ut thesaurum
qd inuenerat haberent ut pote germani comune. Conuersus itaq; cu
tribz fribz suis di quoq; puella comitante nocte clam egredientes. ta
bracen monasterio cui perat tunc nobilis pastor andrea sociantur.
Illa u haud pcul monasteriu incoluit puellaru. Sciscitante q barbaro
mqsitionibz & muneribz crebris qd gestu erat. celari npotuit. Inuentes
itaq; ia nsua sz xpi mancipia. conicit uinculis. & uariis tormentis di famu
los infectat. n tamen ut parte muscerent. sed qd grauius e prebaptizationis
egnu fidei sue ornamenta turparent. Peruenit hoc ipsu usq; ad noctiam
gensrici. decernit reye ut tamdiu implacabilis ferus seruos adfligeret.
qn diu illis succuberent uoluntati. Jubet immodu serrariu fustes robustos
uelut palmatos cusurpibz fieri. qui qcuncz tergis nsolu ossa efringe
rent. sed & ia cerebrantes aculei inter nsecus remanerent. Iudu sanguis
efflueret. & dissipatis carnibz uulnera nudarent. sequenti die xpo me
dente semp incolumes reddebant. Hoc sepi ac multo factu e tepore.
& nulla plagarum uestigia uidebant spu sco sub mde curante. Post
hoc arcta magima diligz custodiz cuspiciq; crudeli excendit. Cui
cu di seruos usitantiu n de ecc frequencia uidentibz cunctis mgentiu
lignos putrescens soluta e fortitudo. Miraculu hoc & uoce omu
celebrat & nob ille adquc custodia pcinebat cu sacramto testat est
ta fuisse. Ac ubi uuandal turbate negligent cognoscere diuna cepit
indomito ei uindicatrix ira grassari. Morte ipse simul & filiu. famulz.
atq; animaliu quc cumq; optima erant parte interemit. Remanens
itaq; dna uidua marito. filiis & substancia destructa. seruos xpi cogna
to regis seruitio. gra muneris offert. Jui cu eos ut pote oblatos cum
gratulatione nimia suscepisset. filios at domesticos ei merito malg

cepit demon uarijs motib⁹ agitare. Qd' ex ordine ille cognat' ut gestū
erat suggerit regi. Decernit statim cuidā gentili regi maurus cui nom̄
merat capsur relegandos debe cōfringi. Maximā nanq; xp̄i famulā
confusus & ruct' ppria uoluntati dimisit. que sup̄ est urgo mat̄ multa
rū urginū dī. nob & rā neq̄quā ignota. Peruenientes aūt cū dunt memo
rato regi maurus cōmanenti in parte heremi que dī capra picti. Videns
q; xp̄i discipli multa apud gentiles & inlicita sacrificios sacrilega. ce
punt p̄dicatione & conuersatione sua ad cognitionē dn̄i dī nr̄i barbaros
mutare. Et tali m̄ ingentē multitudinē gentiliū barbaros xp̄o dn̄o
lucrauer. Ubi antea a nullo fama xp̄iani nominis fuerat diuulgata.
Tunc deinde cogitat' q'd fieret. ut ager rā cult' & egraminat' uomere p̄di
cationis euangelicū susceper semen. & imbre sacri baptismatis rigaret'.
Mittunt legatos primera dilecta deserti. petunt' tandē ad ciuitatē
romanā. Rogat' ep̄m. ut presbiterū & ministros credenti popl̄o desti
naret. Expletū ē. cū gaudio q̄ pecebat' ordinat' pontifex. dī construit'
eccl̄a. baptizat' simul multitudo maxima barbaros. & de lupis grex
fecund' multiplicat' agnos. hoc genserico relatione sua renunciat
capsur. deq̄ re surgens inuidia iubet famulos dī ligatis pedib⁹ post tergа
currentiū q̄drigarū inter spinosa loca situarū parte incertis. ut ducta
atq; reducta dumosis ligneis aculeis innocentiū corpora carperent.
Ita delegans. ut exercitū suū mutuē pugnent. Quicū euicino currentib⁹
indomitis equis plaudentib⁹ mauris sese mutuo cōspicerent. uale
sibi mangusto fuge unusquisq; ita dicebat. Et ora pme. Impleuit dī desi
derium nr̄m. Salutē puenit' ad regnū celos. Itaq; orando atq; psallendo
gaudentib⁹ angelis pias animas emisere. ubi usq; in hodiernū
fidelium ingentia mirabilia ih̄s xp̄s nr̄ dn̄s operari. Nā nob beatus
quidā faustus burunitan' ep̄s ad celebrat' ē. cecā quandā mulierē illu
minatā fuisse ubi ipse aderat presens. Accendit' post hec aduers'
dī eccl̄am genserich. mittit p̄culū quendā impunicā zeugitanā. qui
coartaret ad tradendū ministeria diuina ut' ubros cunctos dn̄i sacer
dotes. ut' impio animi nudaret. & ita facili inermes hostis callidus cap
tiuasset. Qui se nō posse tradere clamantib⁹ sacerdotib⁹ ipsi rapaci manu

cuncta depopulabant. atq; depallio altaris prefatas camisias sibi & femoralia faciebant. Qui tam pculus hui rei executor finultati sibi comedens linguā imbreui turpissima ē sup̄e est morte. Tunc enī sēs ualerian abense ciuitatis epī. dū uirilē sacramēta diuina nec̄deret dimicaret. foris ciuitatē singularis iussus ē. pelli. Et ita p̄ceptū ē. ut nullus eū neq; in domo. neq; in agro dimitteret habitare. Qui iniqua publica multo tēpore nudo tacuit subire. Annos erat plus octoginta. quē nos tē indigni in tali ecclio merum saluare. Quodā tēpore paschalis sōlennitas celebratur. Et dū in qdā loco quē regia uocitat. ob diē paschalis honorē sibimet clausā ecclīa reserarent. cōpunt arriani. stati qdā pbr̄ eorū anduit nomine congregata secū armatos manu ad pugnandā turbā accendit. Innocentiū. Introuunt euaginatis spatis. arma corripiunt. aliiq; tecta conscendunt. & pfenestras ecclīa sagittas spargunt. Et tē fortē audiente & canente popło dī. lectorē un̄ pulpito sistens alleluiaticū melos canebat. Quo tēpore sagitta inguine tacul. cadente de manib; codice. mortuus p̄cecidit ipse. Nā & alii qm̄ plurimi sagittis & taculis in medio crepidinis altaris p̄bant occisi. Sīla q; gladiis tē interempti fuisse. postea penis attriti regio iussu oīs pene necati sunt. pter̄ martyrii ecclīa. Alibi nanq; sicut nuper contigit in magr. alib; uicu ammonitē ut alius in loci tēpore q; sacramēta dī plō porrigebant. intro euntes maximo cū furore corpus xp̄i & sanguinē pauimēto sparser̄. & illud pollutis pedib; calcauer̄. Ipso enī gelliricus p̄cepat tēpore suadentib; epī suis. ut in ecta aulā suā filiorū suorū non nisi arriani p̄diuersa mysteria ponerent. Inter alios uenit ad me tē ad armo galtē nrm. cuius cū duo ac sepī tibias corripiendo tumidis estringerent cordis. & frontē in q̄ xp̄o uexillū suę fixerat crucis. rugata magisq; arata descendentes. atq; mugientes ostendunt nerū. ut fila araneaꝝ sēco celū respiciente crepabant. Ac ubi tortores nerucas cordas diruptas ee uidunt. allatis crebri fortioribus cordis atq; cannabinis. illo nichil aliud in xp̄i nom̄ inuocanti. illa oīa uanescebant. Sed & capite deorsū dū ad umbilicū pendet pedē. dormire q̄si in lectū plumis stratū oīb; uidebat. Quē cū theodoricus regis filius q ei dūs erat penis ualentib; capite truncari iussisset. a suo phibet iucundo pbr̄o sicenti sibi. poceris eū diuersis ad

fluctionib⁹ interficere. Nā si gladio p̄meret⁹ incipient eū romanu mar
tirē p̄dicare. Tunc theodoricus murzacenā p̄uincia⁹ ad fodiendas eū
condemnat scrobes. postea q̄si ad manus obp̄briū haut procul carthagine
ubi ab omnib⁹ uideret⁹ eū pastorē p̄cepit ēē uaccarū. Int̄ hec dū domino
reuelante dormitionis suę p̄ximū cerneret die. aduocat quendā felicē
uenerabilē xp̄ianū p̄curatorē dom⁹ filii regis q̄ armogastē ut aplīn vene
rabat⁹. dicitq; illi. Tempus meę resolutionis aduenit. Obsecro te p fidē
q̄m utriq; cenem⁹. ut sub hac siliquę arbore me sepelire dignetis. reddi
turus do mō ī fecerit⁹ ratione. Non qđ ille curaret ubi aut q̄lē suū sepeli
ret⁹ corp⁹. sed ut illū demonstraret⁹ qđ seruo suo reuelauerat dī. Respon
dit felix & dicit. Absit a nobis ēfector uenerabilis. sed sepeliā te in ma
basilicarū. cū triumpho & gr̄a q̄merebis. Cui beat⁹ armogast. Non sed qđ
dixi facturus es. Ille timens dī hominē contristari. uerac⁹ qđ nullerat.
promisit se ēē facturū. Statim unū paucissimos diebus comes bone cōfessionis
de hac urbe mīgunt. felix haut felix sibi delegatū sub arbore fodere
sepulchrū. Quicū increscere radices & solidicari aride telluris mora faceret.
labore augebat⁹ qđ cardui sēi membra corporis humarent⁹. Tandē abscī
sis radicib⁹ multo alacriā cauantes. conspiciunt sarcofagū splendidissimū
marmoris p̄paratū. q̄le forte nullus omīno habuit regū. Sed nec quen
dā archimimū nomine mascula debeo p̄terire. Qui cū multis mīsibus
p̄meret⁹ ut catholicā amitteret fidē. ipse eū mr̄e⁹ postea blandiendo affa
bilib⁹ mutabat. promittens multis eū diuitis cumulandū. si uolun
tati ei⁹ audituū facilē cōmodasset. Ipse cū sortis acq; inuidus infide
maneret. iubet eū subire sententiā capitalē. ita tamē calliditē p̄cipies
ut si milla hora ubrancus gladiū p̄meteret ictū magis eū occidēt.
ne martirē gl̄oriū faceret. Si aut̄ forte ī confessione conspiceret. agla
dio cōparet. S. ille ut solēpna immobilis xp̄o solidante sortis effect⁹. confessor
reuerenter gl̄osus. Cui si martirē mundus hostis noluit facere. confessorē
tam⁹ mīm nīpotuit uolare. Nouim⁹ & aliū ea tempestate nomine
sacrū. q̄ lucidū ēēt membrū ecclē xp̄i. & p̄curatē arrianos liber
tate catholica frequentē arguere. Fuit hic p̄curator dom⁹ humeric⁹
conuentē accusante marinado q̄dā diacono. quē humeric⁹ infaustus

singularē honorabat · ut fieret sacturus arram. Promittentē honorē &
diuitiē multē si faceret ꝓparantē supplicia dīra si nollet. hac occasione
ꝓposita ut si regularib⁹ uti nō obediret. primo discussionē & ante
amissā domo uel substantia distractus omīb⁹ mancipius ac filius uxor
et ipso ꝓsente camelario inconiugū tēptatur. Qd ille plen dō magis
ut uelociē puenisset. impios uocabat. Obquā causā uxor ei inducias
unā est ab his q̄ exequebant nescientē marito petisse. Accēdit ad ma-
rituꝫ alia ꝙa consilio magistrata serpentis. sed ille adā nō fuit. qui si
lecebrosā uētre arboris poma contingeret. q̄ nō indigens sed sacturus
uocabat. saciat ab ubertate dom dī. & torrente deliciarū eius pocatus.
Aduenit mulier ad locū ubi maritꝰ singularis orabat. conscissis uestib⁹
crineq; solutis secū comitantib⁹ filiis. unāq; infantulā quē cunc lac
tabat manib⁹ gestans. Quā nescientis prementis ad pedes mariti. & tam
ipsā suos genua cōplectit ulnis sibilanti
uociferatione draconis. Miserere mei dulcissime simul & tui. miserere
cōmunib⁹ liberis quos conspicis ipse. Non subiaceant ēditioni seruili
q̄s claros ꝓpria reddidit generis nri. Non subiciar ego indigno & turpi
coniugio. uiuente marito quē mihi semp mē coeuas plaudebā defacturo meo.
Cognouit dī q. muīt facturus est hoc. qd forte uoluntarię aliq̄n fecer.
Cui ille iob sēi uoce respondit. Tanq̄m una exmultis mulierib⁹ loque
ris. formidare mulier fabula cēt huius uitę amara dulcedo. artificio
coniuncte diaboli munuscula. Si diligeres maritū. nunq̄m ad secdm
mortē attraheres ꝓprios uiros. Distrahant filios. separent uxorē.
auferant substantiā. mei dī ego securus de promissis uerba cenebo.
Si q̄s nō diuiserit uxorē. filios. agros. aut domū. meus nō potest esse
discipulus. Quid ultra? descendens mulier cū filiis refutata. con
fortat sacturus ad coronā. discutit. expoliat. pēnis conterit. men-
dicus dimittit. Jnē dicit. et ꝓdeuncti accessus. cocū ei tulerunt.
fabulā tam blasphemiarū auferre nō potuer. Post hęc gentilio ęcclam
carthaginis claudi ꝓcepit. dissipatis atq; dispersis ꝓduersā gentilios
loca. q̄ epī nō erat ꝓ hoīb⁹ & ministris. Juę uxor relicta est Zenone
ꝓcepe supplicante ꝓ patricū seuerū. & sic uniuersi abscilio

redierunt. Que ꝺ inhispania. italia. dalmatia. campania. calabria. apulia. sicilia. sardinia. brittes. lucania. epirouecul. uel ellada gesserit. meliul sibi ipli q̃ passi sunt miserabiliꝫ lugendo narrabunt. S. tam psecutionis nr̃e ageilirico q̃nto sublimiꝫ tanto crudeliꝫ ingeste iste sit finis. Duraut aũ in regno annis triginta septẽ. & mensib. tribus.

MORTVO IGITVR geilirico. hunoricul maior filꝰ patri succedit. Qui imꝑmordio regni ut habe. & subcaltas barbaros. cepto mꝰ & moderatꝰ agere. & maxime circa religionẽ mãm. ut ecliã ubi antea sub rege geilirico pꝰiudicatũ fuerat nespiales fierent conuent. conuenticula concurrerent poplos. Et ut se religiosũ ostenderet. statute sollicitꝰ reꝓrendos hereticos manicheos. exq̃b. multos incendit. plurimos aũ distraxit nauib. existimarunt. qꝰ pene oms manicheos sue religionis inuenit. Et ꝑcipue ꝑsbitos & diacones arriane hereseos. unde magis erubescens amplius in illis exarsit. Deq̃b. repertus est unꝰ nomine clementianꝰ monachus illos. scripta habens infamore. manicheus discipulus xpi ihu. Propẽ qdꝫ magis laudabilioꝝ memorat tirannꝰ uidebat in uno displicens. q cupiditatẽ insaciabili uehementi inhiabat. Et prouincia regni sui uariis calumnus atq; inductionib. honerabat ut de illo ꝑcipue diceret. rex egens redditib. magnꝰ est calumniator. Dedit autẽ licentiã zenoni impatori atq; placidie edicta libri rogantib. ut cartaginensis eccle sibi quẽ uellet epm ordinaret. que tã ꝓ uiginti ãnos talꝰ ornamẽto fuerat destituta. Misit q̃ nunc ad eccl̃am alexandrinã illustrẽ huꝰmodi legationẽ ferentẽ. ut ꝑsentia ei catholicꝰ poplꝰ dignũ sibi peteret sacerdotẽ. Destinauit quoq; ꝓnotariũ suũ nomine uitalem edictũ qd publice legeret. hunc continens modũ. Iussit uobis dnꝰ dicꝰ. q imꝑator zenon & nobilissima placidia ꝓlexandrinã urbẽ illustrẽ scripserunt petentes. ut eccl̃a carthaginis religionis nr̃e ꝓpriũ epm habeat. Hoc fieri ꝑcepit. atq; eis rescripsit. uel legatos abeis directis dici iussit. ut sicut petierunt uobis epm quẽ uoluerint ordinetis sub eo. ut nr̃e religionis epi q apud constantinopolim sunt & palestinas ꝓuincias orientis excedi ꝑcepto epi nri libꝝ arbitriũ habeant in eccl̃is

sius quib⁹ uoluerunt linguis popło tractare. & legē xp̄ianą cōlere.
quēadmodū uos hic. ut malint ęcclīas quę impunctis africanis con
structe sunt ubum arbitrū habeat in ęcclīis urīs missas agere ut trac
tare. & quę legis urę sunt quē admodū uultis facere. Nā si hoc circa
eos n̄ fuerit obseruatū. tā epī q̄ ordinat⁹ fuerit ut clerici. sed & alii epi
cū clericis suis q̄ africanis punctis sunt uolent⁹ int̄ mauros mitti.
Iudū edictū nob⁹ p̄sentib⁹ q̄rto decimo kalendarū iuliarū uniuersę
ęcclę legere⁹ gemere cepim⁹. miscentes eo q̄d meditantib⁹ dolis ma
los ēēt futura p̄secutio p̄parata. Et ita legato dixisse p̄hibū. Sic ta
est int̄ posita hīs conditionib⁹ periculosis. hęc ęcclā epm̄ n̄ delectat⁹
habere. Gubernet eā xp̄s q̄ sēp dignat⁹ gubernare. Quā suggestio
nē legat⁹ accepe neglex. simul & popłs ut tunc fieret ut ignis ex
arsit. cui erat clamor intolerabilis. qui nulla posset ratione sedari.
Ordinato itaq; epō eugenio uiro rēō. dō q; accepto. sublimis nata ē
lętia. & gaudiū cumulat⁹ ē. ęcclę dī exultans multitudo catholica
sub barbara dominatione de ordinatione pontificis reparati. Nā maxim⁹
numerus iuuenū ad adolescentiam rūq; sibimet in cōmune ē gauden
ad festa ba & qd̄ nunq̄m uidisset epm̄ in throno sedentē. Porro ille uir
dī sacerdos eugenius cepit p conuersationē opum bonarę uenerabilis
& reuerendus haberi. & tam ab⁹ q̄ foris sunt. & ita ēē omnib⁹ gratus.
ut si fas ēēt. animā suā pro dē unusquisq; ponere delectaret. Et memi
nas quoq; talis dns̄ pōtū dignat⁹ facere ut incredibile uideat⁹ tanta ēē
impendere ubi ęcclā cum barbaris tenentib⁹ ne unū nūmū habe cogno
scat facultatē. humanitatē. mitto. caritatē. precatē diuinit⁹ condonatā.
si q̄s q̄m moriat. n̄ posset explicare. Pecunia apud eū nunq̄m mansisse
p̄bat⁹. n̄ forte tali hora offerret⁹. q̄ndo iam sol diei explicans cursū noc
turnis tenebris ordinē daret & locū. Tantū reseruabat q̄ritū diei suffi
ceret. n̄ q̄ritū cupiditas expectasset. dō nō subinde cotidie ingentia
& maiora donante. Sed cū fama ei⁹ ēēt ubiq; celebris atq; manifesta.
cępunt exinde arriani epi inuidia graui torqueri. cotidianis & p
cipue cyrillū eū calumniis insectantes. Quid plurimū⁹ suggerēt
regi de illo. ut ne suū neq̄q̄m sedere chronū. neq; dī popło uerbum

facere consuetū. Deinde qscunq; mares ut feminas habitu barbaro incedentes in ecclā conspicerent. phiberent. Ille respd. ut decuit. Dom dī omīb; patet. mīcitel nullo pacto repellere. Maxime quingens fuerat multitudo mīos catholicos habitu illorum incedentū obhoc. qd domui regie seruiebant. Ac ubi abhomine dī tale responsū accepto. statuit in porticu ecclē collocari torcoreā. Qui uidentes femīā uel masculū in specie sue gentis ambulantes. ilico pulsi minoribus dentatis rectis incapite. crinib; q; inter eos conligatis. ac uehementi stringentes. simul cū capillis omnē pelliculā capitis auferebant. Nonnulli dū hoc fierent. statim oculos amiserunt. alii ipso dolore defuncti sunt. Mulieres ūo hanc pēnā capitib; pelle nudatis p cone peunte p plateas ad ostensionē tocī cruciatis ducebant. qd sibi magis q patribus lucrū maximū cōputabant. Quos nos plurimos nouimus. nec scimus tunc aliquem eos erā pēnis urgentib; a recto itinere destitisse. Ac ubi isto modo fidei infringere nō ualuit murū. cogitat ut mē religionis homines maula ei constituti. neq; annonis. neq; stipendia solita ptrent. Addidit qq; & laboribus eos conterere rusticanis. Dirigit uiros ingenuos & admodū delicatos ad campū uicensē. ut subardentis solis incendio cespites messiū desecarent. Ubi omīs cū gaudio pgentes. mdno letabant. Inquoꝝ concubīo quda fuit arida habens manū. quę pannos qnī plurimos nullū ei pstiterat obsequū. Quicū uerecūd excusaret se opari nō posse. magis uolentē uisus est pgere. Sed ubi ad locū uentū est plerum peorando ingemuit omīs pietate diuina. illa arida meolomis confessoris restituta manus. hinc iā humanā precurio. doloris atq; paenitentiae mē sumpsit initiū. Ipse autem q sese tam dudū omīb; lenē ostendat. desiderans post obitū suum filius qd nō contigit regnū statuere. theodoricū fratrem. filiosq; eius. gentemq; fratris nichilominus filios crudelit cepit insequi. Quos nullum dimitteret nisi ei mortis desiderū sua uoluntate auferret. Primo scientem uxorem theodorici fratris astutā. credo ne forte martem aut maiorē filiū q prudens & sapiens iudebat consilius aeriorib; aduersus tyrannū armasset.

crimine impositō gladio eā mactari iubet. Post occidit & ille filius magnis literis instructis. cui secūm consuetudinē gensirici eo quod ma ior omnib⁹ esset regnū mē nepotes potissimū debebat. Accendit adhuc crudeli aliquid ꝑpetre. Adstante uulgo immedia curtate pgradib⁹ placeg nouo. epīm sue religionis nomine iucundū quem patriarchā uocitabant ꝑcepit incendio concremari. obhoc qđ in domo theodorici germani regis acceptissim̄ habebat. Cui forte suf fragio memorata dom̄ regnū poterat optinere. Inq impiectatis scelere futurū nob ꝑspexim̄ malū. aientes inuicē singuli nob. Qui in suo ita crudelis effectus ē. sacerdote. q̄ndo mē religiosi uel nob parciturus est iste? tunc & gentium maiore filiū nomine godagis cū uxore absq; solatio seruuli. aut ancille crudeli exilio delegauit. frem̄ u theodoricū post occisionē uxoris & filii. nudū atq; destitutū similit exulauit. Post cui⁹ morte. filiū quisq; erat infantulū duasq; filias ei⁹ adultas. imposito asino longi⁹ adfugiendo ꝓiecit. Sed & comites q̄ plurimos & nobiles gentis sue obiectionib⁹ falsis infectans. obhoc qđ germano fauerent. alios incendit. alios gladio iugulauit. Imitator existens gensirici patris. q̄ suu frīs uxorē ligato ponderē lapidū mansāga fluuiū circense famosū nactando dimersit. & post necē matris & ea filios mactauit. Sed & multos ei gensiricus pat moriens sacramento mē posito cōmendauerat. q̄s ille immēmor fidei & sacramenti uio lato. diuersis penis & incendiis crucidauit. Nam heldica quendam que pat ei ꝑpositū fecerat regni. iam annosū atq; uecerandū cum dedecore capite detruncauit. eiq; uxorē cū alia nomine chencarīa immedio curtatis incendit. Quarū corpora puicos & placentas trahi mandauit. que cota die tacentia rogatus asinus epī uxe uespe sepeliri concessit. Iamuit. nanq; heldice frem q. ad eccl̄am eos confugerat. occidere n̄ potuit. Que tam̄ in loco lacrimarū obsceno conclusit. multoq; eū ibi tempore degere statuit. Postea cū capīrio quodam & rustico ad faciendas scrobes umeris ꝑfectas condemnauit. Quos & ea duodecies ꝑ annū. id. ꝑ singulos menses flagellis crudelib⁹ dissipauit. uxe modicū aque cibariog; pane concesso. hoc ꝑquinq;

ut amplius ꝑ pessi sunt annos. Quib⁹ hec supplicia sufficere poterant ad ḡnā mercedē si catholica fuissent. & fidei suę merito ista ꝑferrent. Sed ideo istud silere nequiuim⁹. ut impietatē regis ecīa in suis minime silerem⁹. Qui nisi⁹ ep̄m suū iucundū ut supius demonstrauim⁹ flāmis aduisit. sed & ꝓsbiteros & diaconos suos id est arrianos qm̄ plurimos incendit. nec n̄ & bestias mancipauit. Imperatis ḡ imbreui om̄ib⁹ qs timebat. & solidans sibi ut putabat regnū qđ breue fuerat & caducū om̄i ḡpere ocioso. atq; securus uniuersa tela furoris impsecutionē ḡcłę catholicę. rugiens sicut leo cuncta. Ante ꝑsecutionis tam cēpestatē multis ꝑcussionib⁹ & signis imminens demonstratū fuerat malū. Nā ferme ante biennū qm̄ fieret. uidit q̄dā fausti ḡcłam solito ornatu fulgentē. Te dū ḡcarer̄ candore tanti fulgoris. cereisquoq; fulgentib⁹ pallliisq; uelaminū aclampadib⁹ micantē. subito aut luminis illius concupiscibilis ḡcinctusē. fulgor accenebris succedentib⁹ aduersarijs natę ē. fecor. omnisq; illa albatorū turba ḡpellentib⁹ q̄b⁹dam ethiopib⁹ minata est foras. Ob hoc uigē lamentandū. qđ eā inclaritate ꝑstina. neq; q̄m uidit uerū restituta. Nā uisionē istā nobis ꝑsentibus sō reculit eugenio. Vidit & q̄dā ꝑbr istā fausti refertā curbis innumerabiliū popl⁹. & post paululū euacuatā. & repletā multitudine porcorū atq; caprū. Item alius uidit aream & triticeā uentilationē paratā. ḡnis adhuc uentilatoris iudicio necdū apalea separatis. Et dū ingentis masse licet confuse magnitudine mirarent. ecce subito turbo uementis tempestatis sonitu ago flatu cepit aduentū suū surgente puluere demonstrare. cui impetu palea illa omnis omnino uolauit. remanentib⁹ ḡnis. Post hec uenit quidā puer splendido uultu. habituq; mundo fulgens. & cepit q̄nā uacua macilenta atq; simulagina repbā purgando ꝓcere. Iuge dū examinans ut⁹ magnitudine illi masse licet pbatę. adaceruū tam pduxē ęciquū Item alius ait. Scala & quidā ꝑcelsus supmontē q̄ziquemis dī. & clamabat dextr̄ leuaq; migrate migrate. Alius conspicit rugiente ęlo atq; turbato. sulphureas nubes quę ingentes cepunt lapides iaculari. Qui lapides dū ceciderent mętā. plus accendebant. & maiorib⁹ flammis ardebant. atq; mōnces impenetralia domos qs inuenerant incendebant.

Qui aut̃ uidit aut cũ se inquodã cubiculo abscondisset · miseratione diuina
adeũ flãma ñ potuit puenire · Reor · ut illud ꝓphecicũ cõpleret̃ · claude
ostiũ tuũ & absconde te pusillũ aliq̃ntulũ · donec trãseat ira dñi ·
Unde & uenerabilis paulus epc̃s arborẽ usq; ad celos · ramis florentibus
excelsã · que & ipsã dilatatione sua omnẽ pene africã opacabat · Et cũ
uniuersi eius magnitudinẽ & speciositatẽ gauderent · ecce subito inquit
uenit unus asinus uolent̃ · q̃ dilicans ceruicẽ suã sup robur radicũ
eius · impulsu suo cũ ingenti sonitu illã mirabilem arborẽ euulsit ad terrã ·
Sed & q̃ndam honorabilis epc̃s uidit se sup quendã montẽ stare · de quo
conspiciebat gregẽ innumerabiliũ ouiũ suarũ · & in medio gregis duę
erant ollę nimiũ bullientes · Aderant aut̃ ouiũ occisores · q̃rũ carnes
ollis bullientibꝫ dimergebant · Et cũ ita fieret omis illa magnitudo con-
sumpta é · gregis · Reor q̃ · ollas duas ollas sicca uenerias & laribꝫ duas esse
circumstantes · in q̃bꝫ multitudo p̃ma fuerat congregata · eq̃bꝫ incendiũ immi
sum̃ sit · aut hunnericũ regẽ · & cyrillã epm eius · S; demulcti ultionibꝫ qua
breuitati consulendũ fuit · hęc dixisse sufficiat · Quid ult̃ · cesset p̃mo tyran
nus ultione terribili · ut nemo mei palatio militaret · neq; publicas age
re actiones · nisi se arrianũ fecisset · Iuuenis ingens numerus uigore in
uictus · ne fidẽ p̃deret · militiã cẽporalẽ abiecit · Quos postea domibꝫ
piectos omiq; substan tia expoliatos · in insulis sicilią & sardiniam
relegauit · Quodã tempore statuere p̃tos africã festinauit · ut
mꝛtuos epos defunctos fisi cui sibi substantiã uendicasset · Qui autem
defuncto succedẽ poterat · ñ ante ordinaret̃ · ni fisco regali quingentos
solidos obtulisset · Sed hoc edificiũ ubi construere nisus é · diabolus ·
statim illud destruere dignat̃ é xp̃i · Suggerunt ei domestici sui dicen
tes · Si istud firmauerit p̃cepcio uitã · mri epi imparibꝫ tracię & aliis
regionibꝫ constituti pectora incipient pati · Precepit deinde sacras uir
gines congregari · dirigens uuandalos cũ suis genitis obstetricibꝫ ad in
spiciendã & contrectandã cont̃ uirã uerecundię pudorisq; ubi nec
matres aderant · nec aliq̃ catholica matronarũ · cruciantes quisuspendio ·
atq; ingentia pondera pedibꝫ conligantes lãminasq; ferri ignitas dorso ·
uentri · mamillis & lateribꝫ adponebant · q̃bꝫ mors supplicia dicebatur ·

..uerecun

Dicere qm epi uobiscu concubuit. & clerici uri. Quaru acerbitate penaru plurimas tunc sonm' exanclat. alie que remanserunt cutib; arescentib; facte sunt cutis. Niteba' enim semita inuenire. p cuius adtu publica sicut fecit faceret psecutione. Et ita faciens. nullom' inuestigare potuit quom xpi ecclam macularet. Quib; aut plegi fluminib; lacrimaru. qndo epos. psbiteros. diaconos. & alia ecclie membra. idest qtuor milia ngentos septuaginta sex ad exiliu heremi destinauit. Inesb; erant podagrici qm plurimi. alii pecate annosa lumine temporali priuati. Inquoru erat numero beatus felix abbitanus epi. habens iam mepiscopatu qdraginta. viii. annos. Qui paralisi morbo percussus. nec sentiebat qcqm. nec penit loquebat. Dequo nos maxime cogitantes qd nonposset uncto portari. suggessim ut asinus rex peteret. ut saltem eu ppe morituru carthagini ee. utilisset. qd ad exiliu nulla posset ratione pduci. Quis ita ferat tyrannus cu furore dixisse. Si animalia sedle inpone. iungant boues indomita. qd eu conligatu simul. trahendo pducant ubi ego precepi. Que excutiens sup burdone unctu qsi qd da ligni truncum coco tenere portabam? Congregant uniuersi inscitense & larense cuncte. ut illuc occurrentes mauri sibi ctos ad heremu pduxisse. Sup uementes qd duo comites. subtiliter dannabili blandis sermonib; cu di confessoribus agere ceperunt. Quid uob mquiunt uidet ut ita pnaces sitis. & domini uri pcepta. nutumne obtemperetis. qd esse poterit inconspectu regis honorabilis. si el festinetis facere uoluntate? Statii illis clamantib; & dicentib; ingenita uoci feratione xpiani sum. catholici sum. trinitate unum dm. inuiolabile cficem. Inclusum quori quide sed adhuc latiori custodia. ubi nobis copia dabat & morare. & uerbu admonitionis fribus facere. & diuina mysteria celebrare. Ibi & infantuli fuere qm plurimi. qs genetrices mesto sequebant affectu. alii gaudentes. alii rechentes. alii gaudebant se martyres pepisse. alii moriendos diluuio rebaptizationis necessitate aconfessione fidei reuocare. Nullu tam tunc nec blandimenta uicerunt. nec carnalis pietas aliquem inclinauit ad terra. Nam quedam tunc quid fecerit anus. breuit referre delectat. Du te ageremus cu di

exercitu comitantes. & forte magis noctib⁹ p̄ mouerem⁹ ppē solis
ardorē. conspicim⁹ mulierculā sacculū & alia uestimēta portantē. manu
mfantulū unū tenentē. atq; mhis sermonib⁹ cōsolantē. Curre domine
mi. Videt⁹ unuersos scōs q̄m p̄gunt & festinant hilares ad coronas.
Jtā nos cū mcreparem⁹ qd importuna uideret. aut utris p̄ siccu iungi. aut
exercitu dñi sociari. respondit. Benedicite benedicite & orate pme
& pisto nepote meo parvulo q. & sipeccatrice filia sū quondā ziuitanē ciuitatis
epī. Cui nos dicim⁹. Cc q̄re ita abiecte ambulas. ut q̄ratione de tam
longo tenere huc p̄gere demonstrar⁹. que respondit. Cū hoc parvulo
seruo uro ad exiliū p̄go. ne inueniat eū immicus. solū & auia uerita
ne reuocet ad mortē. Ad hec uerba repleti lacrimis. nichil dicere ua
luim⁹. n̄ ut uolunt⁹ fieret dī. Sed ubi aduersari⁹ q̄ta forte dicebat
parcibo spolia. replebo anīa mea. mficia gladio meo. dominabit⁹
manus mea. nullū potuit aucupari. inq̄rit angusta & tecrima loca. in
quoz conclauib⁹ dī exercitū coartaret. Tunc erat & tā ustionis humane ne
gata ē. consolatio. Pmunte & custodes fustib⁹ & grauit afligunt. Jactantur
confessores xp̄i sup inuicē angustia coartante unus sup alū. ut agmina
locustarū. & ut ppriē dicat ut q̄na pestilissima frumētoz. Jnq̄ ē stipatione
se cedendi ad naturale officiū nulla ratio. sinebat loci. sed stercora &
urina urgente necessitate ibidē faciebant. ut ille tunc fetor & horror
unuersa poenarū genera superaret. Ad q̄s aliq̄ndo data ingentia munera
mauri⁹ dormientib⁹ uandalis. uix clam admissi sum⁹ intrē. Qui intro
untes. ut ut inquirite luci. usq; ad genua cepim⁹ mergi. Illud tunc horre
mg uidentes fuisse cōplectū. Qui nutrici sunt moroces. amplexati se stercora
sua. Jud multa? p̄cepi sunt undiq; p̄strepentib⁹ mauris. ad ē ubi dest
nati fuerant p̄parari. Exeuntes itaq; die dominica tinta habentes sterco
rib⁹ uestimēta. faciel simul & capita. a mauris tam crudelit minabantur.
hymnū cū exultati- one dño decantantes. hec ē. q̄a omnib⁹ scīs eius.
Ad erat enī ibi tunc beatus pontifex cypriani uni ibbirunensis epī cōsolator
egregius. q̄ singulos pio & patno fouebat affectu. nisine fluminib⁹ curren-
tiū lacrimarū. parat p̄ frib⁹ anīa ponere. Cc se ulcro meū si dimitteret.
talib⁹ passionib⁹ dare. q̄ tocū qd habuit egentib⁹ frib⁹ in illa tunc neces-
sitate

expendit. Querebat enim occasionem qualiter confessoribus sociaretur ipse animo
& virtute confessor. q̃ postea p multos agones & squalores carceris ad
exilium qd desiderabat cum exultatione pregrit. Quante tunc multitudi-
nes diuersis regionibus & ciuitatibus aduolsendos dñi martyres occurre-
rit populos testantur uigiliis semper. quę agmina uenientium neq; quicquam capien-
tes puericie montium & uallium concurrens turba fidelium mestimabilis
descendebat. cereos manibus gestantes. suosq; infantulos uestigiis martyrum
picientes. ista uoce clamabant. Iuuabimur nos miseros relinqui. dum pgitis ad
coronas. qui hos baptizaturi sunt paruulos fontibus aquę pennis. qui nob
penitentię munus collaturi sunt. & reconciliationis indulgentia obstrictos
peccatorum uinculis soluturi. qui uob dictum est quęcunq; soluerit super
terram. erunt soluta & mox. Viu nos sollennibus orationibus sepulturi sunt
morientes. aquibus diuini sacrificii ritus exhibendus est. consuetus. uobiscum
& nos libebat ut tali modo filios a patribus nulla necessitas separaret. Inhis
uocibus & lacrimis nullus iam pgere admissus est. consolator. sed ardebat
multitudo ad currendum. ut ubi cannaba erat pparata laboriosa caperent
mansionem. Qui cum senes deficerent. & alii forte iuuenes delicati. coeperunt
primo habilium cuspidibus ad currendum & lapidibus tundi. unde magis defici-
entes ampli lassabant. Post hum pati est. mauris. ut eos ambulare nr̃ posse
rant. ligatis pedibus ut cadauer animalis mortui traherent pdura & aspa
lapidum loca. Vbi primo uestimenta. postea membra singula carpebant. q; pgladios
acutos pectum hinc caput conterebant. alibi latera findebant. Terra inter manus
tenentium spm exalabant. quorum numerum colligere neq; quam ualuit multitudine
coercente. Exaltat tam pcerum aggere publicum. ubi sepultura scorum loquemur
tumulus. Reliqui habiliores ad solitudinis loca ptenuunt. inq; collocati
hordeum ad uescendum ut uimina accipiunt. Vbi etiam uenenatorum animalium
atq; scorpionum tanta est. dr multitudo. ut ignorantibus incredibilis uideat.
quę solo flatu. & tactu pcul positos uenenum uiro infundat. Absorpti
autem pcussu. nullum dicunt aliquando euasisse. Quorum feritas uirulenta. usq;
ad pstem tempus xpo defendente. nullum seruorum ei nocuisse dicit. Sed cuidam
alumno ordeacensi gnati. postea & hoc ablatum est. qui non poterat dr quia placerat
patribus manna. pascere & nunc tali exilio mancipatus. Cogitat acrior

gere filiebat.

aduer sus ꝓclam dñi utq; mẽbra alıq abscideret. tocũ lamando ꝑderet corpus.
Nã die ascensionis dñi legato zenonis imperatoris regino ꝑsente. legendum
media mgccla epo eugenio dirigit ꝑcepcũ tale tenore conspctũ qđ eram
uniuersę africę uere discurrentib destinauit. Rex hunirc uuandalog
& alanog. uniuersis epis homousianis. Non semel sed sepi constat ee ꝑ
hibcũ ut insorcib uuandalog & alanog sacerdotes uri conuentus
minime celebrarent. ne sua seductione animas subuerterent xpianas.
Quã rem spernentes plurimi nc repti sunt cont medictũ missas insorcib
uuandalog egisse. asserentes se integrã regulã xpianę fidei tenere. Et qꝝ
impunitis adeo nobis concessis scandalũ ee. nolum. idc quę dei prudentia
cũ consensu scog epog nrog hoc nos statuisse cognoscite. ut addiem ka
lendarũ ianuariũ ꝓxime futurarũ amissionis execrationc formidinis omis
carcere uenias. ut deratione fidei cũ nris uenerabilib epis possitis inire
conflictũ. Et de fide homousianog quã defendit. deduunis scripcũ ꝓpe
adp_bcis. quo possit agnosci qđ integra fidem teneat. Huius aute edicti
tenore uniuersis epis puniuersã africã constitutis direxim. Data subdie
tcio decimo kl iunias. anno septimo hunirici. Cognoscentes g qđ eram
simulq; legentes. ortũ e. exemplo cor nrm. & contenebrati sunt oculi
nri. & uere tunc dies nri conuersi sunt in luctũ. & canticа in lamentationem.
Dũ edicti tenor indicaret futurę ꝑsecutionis furore. & ꝑsertim
ubi dpere impunitis nris nob adeo concessis scandalũ ee. nolum. trac
tatũ est qđ fieret. nullũ inuenit remedium imminenti calamitati. ni ut sco
eugenio rationabilis sic or barbarię mollitet suggerenda daret talı
tenore conscripta. Quoties animę ut unię gentis ac fidei xpianę causa
tractat. intrepide sicut regalis prudentia cõpmisit necesse e. qđ cõpe
ter suggerat. Nup poscitatis regia puritatis notariũ paritatem meã admo
nere dignata e. qđ nob merito religionis ac fidei ꝑcepcũ ei mgccla ꝑsente
clero & plebe recensuit. ex cui tenore cognouim ad omis coepos meos
ꝑcepcũ regũ simulc emanasse. ut die constituta ꝓ disputatione fidei
ueniat. qđ nos uenerabilc acceptisse suggessim. Cui ꝑfato notario humi
litas mea suggessit. debere ee ea tm marinarum omiũ parciũ q nobisqũ
sunt una religione ul cõmunione consortes agnoscere. qꝝ ubiq; regno ei

obtempant unitati maxime qd̄ totī mundi sit causa · nī specialis pun-
ciarū africanarū tantūmō. Eo q̄ sēdo respōso suggerendā me p̄missi
oblaturū merito supplicē p̄cor magnificentiā tuā · ut addomni &
clementissimi regis aures memoratā suggestionē meā p̄ferre digneris ·
q̄ ei clementia dignanter agnoscat nos disputationē legis cū aduersario di
nullatenus declinare · ut fugere · sed sine unitatis adsensu nos nī debe
adserendę fidei nr̄ę causas adsumere · qd̄ pecim̄ ut benignitate qua tanq̄ ē.
& iustitia sapientię tuę digneē adnuere.

SED cuī hęc suggestio
abeato eugenio offer̄ē · ille iam q̄ cepat dolorē · urgebat iniquitatē
gentis parcurive · & ita sēō uro eugenio epō p oubadū p̄positū regis ut
mandasse uidet̄. Subde m̄ unitis orbē tōrū · ut sub potestate mea totus
mundus regat̄ · & facio o eugeni qd̄ dicis · Ad qd̄ beatus eugenius respondit
ut potuit · Qd̄ rationē m̄q̄t nī habet · dici nī debuit · Sic ē hoo · q̄n̄ fidicat
homini · ut p̄cepta ferat̄ & uoluerit · qd̄ moris nī est humanę natę · Dici enim
si nr̄am fidē quę una & uera ē · potestat regis cognoscere desidat · mittat
ad amicos suos · scribā & ego fr̄ibus meis · ut ueniant cū epī mei q̄uob nobiscū
cōmunē fidē nr̄am ualeant demonstrare · & papę ecc̄a romana quę
caput ē omniū ecc̄arū · Ad hęc oubadus · Ergo cū & dñs nr̄ rex similes eius
eugenius epūs dixit · Ego regi simulis nīū · sed dixi si uerā cognoscere desidat
fidē · scribat amicis suis ut dirigant nros catholicos epos · & ego scribo co
epīs meis q̄ catholicę unuerse una ē cura · Hoc agebat eugenius · nonq̄
deessent africa q̄ aduersariorum obiecta refellerent · sed ut illi uenissent ·
q̄ alieni ab eorum dominatu maiorē fiducia libertatis haberent · partimq̄;
ob p̄sūm nr̄ę calumniā unuersis erīs & populis nunciarent · Ille autem
q̄ nec to bat dolor · audire noluit rationē · agens argumentationib
crebris · ut q̄scumq; epos audierat eruditos · uariis insectationib agita
ret · Jam ad exilium ubianense scdi donatiani impositi centū q̄ngenta
fustibus miserat epm · nec nī & sufficulentē p̄sidiū unū satis acutum ·
Tuno ueneranbilis mansuetū · germanum · fusculum · & multos alios fusti gauit · Dū hęc gerunt̄ · impat ut cū nr̄ę religionis illorum mensam
nullus cōmunē haberet · neq; cū catholicis omnino uescent̄ · Quę res

ñ ipsis aliqđ pstitit beneficiũ· sed nobis magnitũ conculit lucriũ· Illã sisermo
tos dicentes aplõ sicut cancer consueuit serpere· qñtomagis cõmunis
mensã ciborũ poterit mãnare· cũ dicat idem aplõs· cũ nefariis nec cibũ
habẽ cõmunẽ·⁊ Sed cũ ignis illã psecutionis accendẽs· & flãma infestantis
ubiq; regis arderẽt· ostendit dñs nr̃ qđdam miraculũ pseruũ suũ fidelem
eugeniũ· qđ̃ pterire ñ debeo· Fuit meadẽ ciuitate· idẽ· carthagine qđã
cecus ciuis ciuitatiq; nocturnũ nomine felix· hic inuitat ãdño· dicẽs q; ei
nocte pueniũ· Diei enĩ epiphanie lucescebat· Surge & uade adseruũ meũ
eugeniũ· epm· & dices ei qm ego te adillũ diregi· Et illa hora q benedixit
fontẽ ut baptizentur accedentes ad fidẽ· concingit oculos tuos· & apiantur
& uidebis lumẽ· Qui tali uisitatione cõmonitus putauit se q̃n assolet deludi
per sõniũ· surgere noluit cecus· Sed cũ iterũ uergeret in somnis· similiter
ut ad eugeniũ pgeret compellit· Rursus neglexit· Tertio q; festinanter
& grauiter increpat· & excitat puerũ q̃ assolet erat manũ porrigere· Pergit uelociter
agustate ad fauste basilicã· orat uemens cũ ingentibus lacrimis· suggerit cui
dã diacono nomine pegrino· ut eũ epõ nunciare· indicans se habẽ aliqđ
secreti gen̄ mandãdũ· Audiens epõs· iussit hominẽ introire· Jã enĩ obcele
britatẽ festiuitatis hymnis nocturnis· plebẽ ecclam canentes popl̃o concrepabant·
Jndicat cecus antistiti ordinem uisionis suę· dixitq; illi· Iloncte dñi
micã· ñ in sicut ãdño iussisti reddidit oculos meos· Cui eugenius sc̃s·
Recede ame fr̃· peccator tu erubescis· & sup omnes homines delinquens· ut pocem
q̃ hęc tempora seruãt tibi· Ille aũ teneus genua ei aliud ñ dicebat· ñ illud
qđ iam dixerat· Sicut uisti ẽ redde mi oculos meos· Accendens q̃q; eugeni
inuerecundã credulitatẽ· & q ã cẽpit urgebat· pgit cũ comitante officio
clericor ad fontẽ· ubi flexis genib· cũ ingenti gemitu pulsant singulis· &
lũ crispantẽ benedixit alueũ fontis· Et cũ completa surrexisset oratione·
ita ceco respdẽ· Jã ẽ dixi fr̃ felix· peccator ego homo sũ· Sz q̃re uisitare dignus
est· prestet ẽ dñs sedm fidẽ tuã & aperiat oculos tuos· Simulq; uexillo crucis
consignans oculos ei· statim cecus uisũ dño reddente recepit· Quẽ secum
q̃q; uniuersi baptizarentur ibi dimisit· obhoc ne tanto miraculo populus
excitat iurũ concitaret q̃ recepit lumen· Fit postea manifestũ ecclę unusquisque
pcedit ad altare cũ eugenio sicut mortis ẽ· q̃ fuerat cecus· suę sãlutis oblatione

dño reddituru. Qua accepiens epc altari imposuit. Et strepitq gaudio mecante
inrevocabili
populos. Sca tm nunci pgit ad tyrannu. rapitq felyx. mqritq abeo qd factu
sit. quiq; recepit lum. Dicit ille exordine totu. Diuitq; arrianos epc.
Hoc eugeni pmalefica fecit. Et qz obpsi confusione lum nopocerant nubilare.
eoqd felyx unusq; ciuitati manifestus eet. & notus. tam uolebant eu si fas
eet. necare. quom iudei suscitatu lazaru capiebant occidere. Adpp mqbat
tam futuru diem ille calumniosu kalendaru februariaz. abeode fugit.
Conuenunt nsolu unusq; afroz. uetu etia insularu multaru epc. afflictione
& merore confecti. sic silentiu diebz multis. quo usq; pticos qsq; & doctissimos
uiros exinde separaret. calumniis adpositis necandos. Illa unu expso choro
doctoz nomine lecu strenuu semiacq; doctissimu uiru post diuturnos
carceris squalores. incendio concremauit. Estimans tali exemplo timorem
incutiens reliquos elusiru. Tande uenit ad disputationis conflictu. ad locu
scilicet que elegerant aduersariu. Vocanteq; nri uociferationis cumulo.
neforte postmodu arrianu dicerent qd eos nrozs oppresserit multitudo. de
legunt de se nri q ponnullz respondent dece. Collocat cyrilla sibi cu suis sacel
lariis. in loco excelso superbissimu thronu. astantibz nris. Dixeruntq nri epi.
Illa e semp grata collatio. ubi supba nondominat elatio. sed exconsensu co
munu uenit. ut cognitoribz discernentibz paribz agentibz qd uerum est
agnoscat. Nunc qerit cognitor. q examinator. ut libra iusticie aut bene
placita confirmet. aut pua adsumpta refellat. Et cu talia & alia dice
rent. notari regis respondit. Patriarcha cyrilla. Quod supbe & inlicite
sibi nom usurpatu nri decelatis. dixerunt. Legat nobis. q concedente
istud sibi cyrilla nom adsupsit. Et exinde strepitu concitantes. calumniari
aduersariu cepunt. Et qz hoc nri pecierant. ut salte si examinare nlicebat
prudenti multitudini. ut expectare liceret. iubente unusq filii catholice
fidei quadeiant concentus fustibz cundi. Tunc clamare cepit beat eugenius.
Videat dns um qm pacem. cognoscat adflictione qm apsecutoribz sustinemus.
Conuersiq; nri cyrille dixerunt. Propone qd disponis. Cyrilla dix. Nescio latine
loq. Nri dixerunt epi. Semper latine tu locutu manifeste nouum. m excusare
n debes. pcessi qz tu huiu rei incendiu suscitasti. Et uidens catholicos epos
ad conflictu magis fuisse paratos. omino audientia diutissi cauillationib

declinauit. Quod mri prudentes. libellu de fide conscripserant. sacis decenter sufficienterq; conscripsu. dicentes. Si nram fidem cognoscere desiderat. hgo ↄ uerear qm̃ teneamus.

Regali impoſi catholicę qm̃ teneam. ꝑcipiũ reddę rationẽ. Jdoq; ad gradum primariu utriu mediocritate. diuino fulsi adiutorio. qd credimus ut ꝑdicam breuit̃ intimare. Primu g deunitate substantię patris & filii qd greci omo usion uocant. exponendu nobis ee cognoscim. Patrẽ g & filiu & spm scm tta inunitate deitatis ꝓfitem. ut & patrẽ in sua ꝓpria ꝓsona subsistere. & filiu in sibi omnib̃ in ꝓpria exerare ꝓsona. atq; spm scm ꝓsonę sue ꝓprietatẽ retinere. fidi confessione fateam. Non eundẽ asserentes patrẽ quẽ filiu. neq; filiu confitentes q pat̃ sit aut spūs scs. Neq; tas spm scm accipim. ut aut pat̃ sit. aut filius. sed ingenitu patrẽ. & de patre genitu filiu. & de patre & filio ꝓcedentẽ spm scm. unius credim ee substantię uel essentię. qr ingenita patris. & genita filii. & ꝓcedens spūs scī una ē. deitas. trina ~~tres~~ ū ꝓsonarū ꝓpietas. Et q cont̃ hanc catholicā ut aplicā fidē gyrca here sis nouitatẽ qnda̅ indugerat. asserens filiu n̄ de patris substantia genitum. sed ex nullis exstantib; id ē. ex nichilo subsistisse. Ad hanc impietatis ꝓfessionē quę cont̃ fidē emerserat refellenda̅. & penitus abolenda̅. omo usion sermo grecus posit̃ ē. qd in ꝑsonis unā substantię ut essentię significans filiu n̄ ex nullis exstantib; nec ex alia substantia sed de patre natu ee. Qui g ꝓnitas omo usion auferendu ex nichilo uult asserere filiu exstitisse. Sed si ex nichilo n̄ est. ex patre sine dubio est. Et recte omo usion. id ē. unius cū patre substantię filius. ex patre alius ee. id ē. unius cū patre substantię. his testimoniis ad ꝓbat. aplus dicente. Qui cū sit splendor glę & figura substantię ei. gerens quoq; omnia ubo uirtutis sue. Et uerum ipse dns pat̃ incredulos ꝓfidia̅ obiurgans. q ꝓdicantes ꝓpriam filii uocẽ in sua substantia manentẽ audire noluerunt. dicit. Non audierunt uocẽ substantię. Quia uocẽ substantię contempta̅ tribulatione increpans. adeundẽ ꝓpriam loqr̃ dicens. Sup montes accipe planctu. & sup speciosa deserti luctu. q defecerunt eo qd n̄ sint homines. Audierunt uocẽ substantię auolatilib; cęli usq; ad pecora. Eorum cor q apprehensione unius substantię declinantes meadẽ fidi substantia stare noluerunt. increpat dicens. Si steterint in substantia

Deunitate substantie patris & filii. q̄d greci omo usion uocant.

omo usion grece. Latine unius substantie uel essentie.

Quod sit filius cū patre unius substantie aplus paulo testante.

mea. autercissem utiq; eos aua sua mala. & apessima cogitacionib; suis. Et
uerū nō egre substanciā patris filiū confitendū. sed mea dē fidelit mentis
oculis conuendū. apertissime declarat. dū dicit ppha. Quis credit insubstan
cia dñi. & audit uerbū ei⁹. Patris g substanciā filiū ee ppbiet iam olim de
signatū est oraculis. dicente sālomone. Substanciā tuā & dulcedinē tuam
quā in filios habes ostendebas. quā in figura & imagine panis celestis populis
in celo apparet profuturū. qd ipse dñs meuangelio exposuit dicens. Non
moyses dedit uobis panē de celo. sed pat meus dat uobis panē de celo. seruiq;
panē re. designans. cū dicit. Ego sū panis uiuus. q de celo descendi. De q rā
ppha dauid dicit. Panē angelor manducauit homo. Nanq; ut adhuc tan
denci patris & filii substancie unitas & diuinitatis eqlitas ostendat. ipse
meuangelio dicit. Ego in patre & pat in me. Et ego & pat unū sum⁹. Quod
nō ad unitatē tantū modo uoluntatis. sed ad unā referē eandemq; substanciā
qn dicit. ego & pat unū uolum⁹. sed unū sum⁹. Exceo nī qd sunt. nō exce
tantū qd uolunt. patēq; unitatis declarat ad sercio. Item in euan
gelio dicit. Propea q querebant eū iudei mortificere. qr nō solū solue
bat sabbatū. sed & patrē suū dicebat dñm. eqlē se faciens dō. Quod utiq;
nō ad iudeos e. penit referendū. qr euangelista ueracit dixit de filio. qr
eqlem se faciebat dō. Scē meuangelio scriptū est. Quecunq; pat facit.
tadē & filius facit similit. Et sicut pat suscitat mortuos & uiuificat. ita &
filius qs uult uiuificat. Item ut omnes honorificent filiū. sicut honorificant
patrē. Aeqlis eni honor. nī nisi eqlib; exhibet. Scē ibi filius ad patrē
dicit. Omnia mea tua sunt. & tua mea. Item Philippo. q uidit me uidit
& patrē. Quom tu dicis ostende nobis patrē. hoc nō dixisset. nī patris
omnia fuisset eqlis. Scē ipse dñs dicit. Credite mihi. & in me credite. Et
ut adhuc unitatē eqlitatis demonstraret. ait. Nemo nouit filiū nī pat.
neq; patrē qs nouit nisi filius. & cui uoluerit filius reuelare. Et sicut filius
cui uult reuelat patrē. ita & pat reuelat filiū. sicut ipse petro ait
confitenti eū xp̄m filiū dei uiui. Beatus es inquit simon barione. quia caro
& sanguis nō reuelauit tibi. sed pat meus qui in celis est. Et uerū filius dicit.
Nemo uenit ad patrē nī per me. & nemo uenit ad me. nī pat qui misit me at
traxerit eū. Unde clarete eqlitatē patris & filii. ad se inuicē credentes

qđ
sit filius patris substan
cia. testat salomon.

Quod sit xp̄s uiuus pan⁹.
ipse designat cū dicit. ego
sū panis uiuus.

De unitate substancie.
& diuinitatis equalitate
patris & filii.

De substancia omo usion.

De eo qđ nō iudeis. Inferen
dū uel obiciendū. qđ ipsi
testent eqlē se patri filiū
si. qa ipse ueracit dixerit.
q facit pat. eadē & filius
agit similit.

Euidentissima unitas.
equalitas patris & filii.

Quod sic fidelit pat
filiū reuelat. sic &
filius patrem confitet.
ut petro dixit.

De eqlitate patris &

adducere. Jcem dicit. Si cognouissetis me. & patrē meū. utiq; cognouissetis
& amodo nostis eū & uidistis eū. Verū q duōs in filio pfitem esse naturas
id ē. dīm uerū & uerū hominē corpus & animā habentē. quecquid q̄ ge cel
lenci sublimitatis pcentia de eo referunt scripturę. ad mirande ei diui
nitati tribuendū sentim & quodd infia honorē celestis pcentię de eodem
humili & narrantē. n̄ uerbo dō sed hominu reputam ad stupeo. Secm diuini
tatē g ē. hoc qd supi dixim ubi ait. ego & pat unū sumus. Et q me uidit
uidit & patrē & oīa quę cunq; pater facit. eadē & filius facit similit.
ut cęca quę supius concinent. Illa ū quę de eo secm hominē referunt.
ista sunt. Pat maior me ē. & n̄ uenu facere uoluntatē meā. sed uoluntatē
eius qui me misit. Et pat. si fieri potest trāseat a me calix iste. Vel cū de
cruce dic. dī dī mī q̄re me dereliquisti. Et reru ge pona filii ppha dic.
Deuenere matrē meę dī mī estu. Vel cū minor angls indicatē. & qua
plura hīs similia quę studio breuitatis n̄ inserim. filius g dei nullis
conditionū necessitatib obstrictus. sed liba diuinitatis potentia. ea quę
nra sunt mirabili pietate ad sumpsit. ut assit quę diuina sunt omino
n̄ destruere. q diuinitas nec augmentū admittit. nec patit decrimentū.
Vnde gr̄as agimus dño nro ihu xpo qui ppter nos & ppter nram salutē de celo
descendit. sua passione nos redemit. sua morte uiuificauit. sua ascensi
one glificauit. q sedet ad dexteram patris uenturus ē. iudicare uiuos
& mortuos. nullis pcēs uitę p̄miū largiturus. impius atq; incredulus
merita supplicii reddaturus. Proficem̄ itaq; patrē de seipso hoc est
dicit qd ipse ē. sempiternę atq; ineffabilit filiū genuisse. n̄ egerminasse.
n̄ egemuisse. n̄ egalia subiacente materia. sed ge dō natū ēē. Et qui de
deo natus ē. n̄ aliunde. q̄m id qd pater ē. Et id circo unius substantię ē. quia
ueritas naturitatis diuersitatē n̄ admittit generis. Nā si alteri a patre
substantię ē. uerus filius non est aut qd nefas ē. dicere. degener natus est.
Est enim uerus filius. sic iobs ait. ut sim̄ in utero filio ei. Non ē. & ia degener.
q dī uerus. de dō natus ē. ū. sic idem iobs euangelista loquit dicens. hic
uerus dī. & uita ęna. Et ipse dīs in euangelio. Ego sum uia ueritas & uita.
Ergo si aliunde substantiā n̄ habet. de patre habet. Si de patre habet.
unius substantię cū patre ē. Si unius substantię n̄ ē. q̄ n̄ de patre si aliunde

filii. inuicē credentes ad
adducat.

Vera pfessio filii duas
habere natas. deus uer
uer q; & homo corp
habentē & animam.

Secm diuinitatē pat
& filii unū sū.

Secm humanitatē minor
patre filii.

Nulla enim necessitate
constrict filii di eaque
nra sē assūpsit ineffabili
pietate. nra tamen ut su
n̄ relinqueret. que su
diuina.

De celo xps p̄mā salut
descendit. sua passione
nos redemit. sua morte
uiuificauit. sua ascensi
one glificauit.

Xpm uerū ēē di filiū
& n̄ alterū a patre ēē. substa
tię ut sit degener. q nefas dicere iohannes
una uoce testatur.

ē. qm unde ē. inde substanciā habeat necesse ē. Omīa enī genuit filius ū de patre. De uobis elegat quisq; qd uelit. Aut dec eiusdē substanciā de patre. aut fateat ex nichilo substituisse. Sed ppicū forsitan obiciat testimoniū. Generationē aut quis enarrabit. cū ḡ nō dixerit enarrabilem modū ut q̄dcatē diuine generationis & tanti secreti archanū humanis uerbis enuncia. qm unde natus sit requisiuit. Diuina enī generatio inenarrabilis ē. ñ ignorabilis. Nam usq; adeo ñ est ignorabilis. id ē. ñ ignorat unde sit. ut & patē de se ipso genuisse. & filium de patre se natū sepissime pfiteat quod nullus omino ambigit xp̄ianus. sicut meuangēlio demonstrat ipso filio dicente. Qui aut non credit. iam iudicatus ē. qui ñ credit in nomine unigeniti filii dī. Joē iohēs euangelista dicit. Et uidimus ḡlam ei. ḡlam q̄si unigeniti a patre. Ergo pfessionē nr̄am breui sermone cōcludimus. Si uere de patre natus ē. uni substanciæ ē. & uerus filius ē. Si; si uni substanciæ non ē. nec uere dī ē. Aut si uerus dī ē. eiam de patris substancia non ē. ingenitus ḡ & ipse ē. Si; q̄ ingenitus non ē. factura ḡ est ut putat aliunde subsistens si de patre substancia ñ est. Sed absit hoc ita credere. Nos enim unius substanciæ cū patre filiū pficemur. detestantes sabellianā heresim. quę ita trinitatē confundit. ut eundē dicat ee patrē quē filiū. eundēq; credat ee. spm scm. ñ seruans trēs in unitate psonas. Si; forsitan obiciat. cū ingenitus pat sit genitus filii. ñ fieri posse una eandēq; ee substanciam genitū. & ingenitū. ingenitum cū utroq; sicut ingenitus pat ē. ingenitus ee. & filius. tunc magis diuersa posset ee substancia. q̄ unus quisq; a se ipso subsistens. cōmunē substanciā cū alio non habet. Cui ḡ ingenitus pat de se ipso id ē. de id qd ipse ē. siqd aliud ē. aut dici potest immo q̄ ut ē. dici omino ñ potest. filiū generauit. apparet una ee gignentis genitiq; substancia. q dū de deo lumen de lumine. filium ee. ueracē pficem. Nam luce ee patrē. iohēs apls cōsentiens dicens. Ds lux ē. & tenebre in eo ñ sunt ulle. Joē de filio aut. Et uita erat lux omniū. & lux in tenebris lucet. & tenebre eā ñ cōprehenderunt. Et infra. Erat lumen uerū. qd illuminat omnem hominē uenientem in hunc mundum. Unde apparet patrē & filiū unius ee substanciæ. dū lucis & luminis diuersa ñ potest ee substancia. ei scilicet quę de se gignit. & quę de gignente genitur. Denīq; ne aliqs inter patrē & filiū diuersitatē naturalis luminis introducat.

Sabellianā detestam here/ si. quę sciam cōfundit trinitatē. ut eundēq; dicat patrē quē filiū. eundēq; spm scm. non discernens trēs in unitate psonas.

Lux quod lux sit. iohēs apls testatur.

Filius qd sit lux. idem ad firmat.

Patrē & filiū unius ee substanciæ proficemur. qa ñ diuersa lucis & luminis substancia.

ideo apls de eode filio dicit. Qui cū sit splendor glē. & figura substancie ei.
Inquo euidenci & coēternus patri & inseparabilis a patre. & unus cum eo
esse substancie pdocet. dū luci splendor semp. coēternus. dū splendor a lumine
nunqm ē separat. dū splendor a luce naturali substancia nunqm poest ēē
diuersus. Qui enī splendor lucis ē. idē & dī patris uirtus ē. Semp̄ enī q
ppē uirtutis ēnitatē. inseparabilis ppē claritudinis unitatē. Et hoc est
qd nos fidelit confitem. filiū de patris substancia natū. sic ipse pat deus
apostolus phibet testimoniū. Qui ut de sua ineffabilis nature substancie
ppriū se filiū genuisse monstraret. ad instruendā fragilitatis nre impiciā
ut nos ex uisibilib ad inuisibilia erigeret. trinę naturitatis uocabulū
ad diuine generationis ēē exemplū dicens. Ex utero ante lucifer un
genui tē. Quid clarius. qd luculenci effari diuinitas dignaret. Quibus
indicijs. qb existentiū rerū exemplis. ppria tē generationis potuit mi
mare. qm ut puteri appellatione ppriate generationis ostenderet. non
qd corporis cōpositus ē. membris. aut aliqb artuū lineamentis distinctus.
sed qd nos aliē ueritate diuine generationis audiri mentis poipe nō possem.
nisi humani uteri puocarem uocabulo. ut ultra ambigi. nō posset de ei sub
stancia natū ēē. quē constat de patris utero exisse. Credentes q dm patrē
de sua substancia impassibiliter filiū genuisse. nō dicim ipsā substanciā aut diuisā
esse in filio. aut diminutione pculisse in patre. & hoc passionis potuisse uitio
subiacere. Absit enī a nobis. ut talia ut opinem. ut cogitem dedo. qd nos p
fectū patrē. pfectū filiū sine sui diminutione. sine aliq diuisione. sine
oī omino passionis infirmitate genuisse fidelit pfitem. Illā q obicit dō. qd
fidei ipso genuit. diuisionis uitiū pculit. potest dicere qd & labore sensit
qndo uniuersa condidit. & ob hoc die septima ab oī suo opē requieuit. Sz nec
in generando de se ipsa passione ut diminutione aliqm sensit. nec in condendo
uniuersa fatigatione aliqm pculit. Alanq; ut euidenci nob diuine generati
onis impassibilitas insinuaret. dm ex eo. lūm ex lumine. filiū pficendo adcrim.
Si q inefficientia uisibilis ac mundani luminis tale aliqd inuenit. ut lumine
ex lumine sūpto. & pq̄ndā generationis naturitatē ex eo. ipsā luminis
originē que ex se lūm aliud dedit. nec minu nec ullū omino detrimento
minustrati ex se luminis ppetci potuit. q̄nto rectius & melius de diuina & in

Euidentissimū dat dns pat
testimoniū filiū de sua
substancia genitū. cū dic
ex utero genui te. trinā na
turitatē diuine conuin
gens generationem.

Credim patrē de sua sub
stancia impassibiliter filiū
genuisse. & pfectū patrē
pfectū q; filiū sine diminu
tione sui. sine oīm in
firmitate passionū genu
isse pfitemur.

etabilis luminis natura credendū ē. que ex se ipsa lumen generans minui omino non potuit. unde eqlis ē patri filii ñ nat excepone. sed gignenti co genitus. sic ē splendor ab igne genit gignenti manifestat eqlis. hec de patris & filii eqlitate. ut de substancie unitate. q̄ntū breuitatis ratio fieri dyalē sufficiat. Sup est ut de spū sco quē patri ac filio consubstantiuum credim. coeqlem & coeternū dicam. & testimoniis adpbem. Licet em hec ueneranda trinitas psonis ac nominib distincta sit. ñ tam ob hoc a se aq̄ a sua ēntie discrepare credenda ē. Sed manens ante sōla diuinitas in patre & filio & spū sco uere ac pprie credit. Nec diuidi uis mēte rationib potest. nec rursus uersa in unā psonā trinitas ipsa confundi. Hec fides plena. hec nra credulitas. Id circo deos nec estimari patres nec uocari. sed unū dm in predictis psonis ac nominib confitem. Inenarrabilis em diuinitas ñ ut concludi aut adpehendi uel uocabilis possit. nra nomina psonasq; se pferre. sed ut id qd erat ee. nosceret. intelligentia sui eperare q̄m cape humane mentis anguste ualebant credentib dedit ppha dicente. Nisi credideritis. ñ intelligetis. Una est g trinitatis deitas. & in huius uocabuli appellatione significatio ē. unius substancie. ñ unius psone. Ad q̄m rem fidelib cōprobandā in testimoniis siu diuinitas ipsa multis & creberrimis contestationib semp adfuit. Liceat g breuitatis compendio ex multis pauca pferre. q̄m uere placio maiestatis. tam & si haberet pluralitate testimoniorū. pluralitate tam ñ indiget. q̄m credenti pauca sufficiunt. Primū g de decem testamenti libris. post etiam nou. patre & filiū & spm scm unius docebim ee substancie. libro geneseos sic inchoante. In principio fecit dr eqlia & tram. Terra aut erat inanis & uisibilis & incomposita & tenebre erant sup abyssū. & spūs dei ferebatur sup aquas. Ille principiū. q̄ audiens qs ee. interroganti dicit. Principiū qui & loquor uobis. Sup ferebatur aut dei spūs sup aquas. ut pote creator uirtute potencie sue continens creaturā. ut ex his una omnia produceret ipse rudib elementis ignis proprii formā polliceret. Et iam tunc mysterio emicante baptismatis uirtute sanctificationis liquoris natura perpet. p̄mag ad uitā corpora animata produceret. Dauid proinde dō adspirante testat. Verbo dñi eli firmati sunt. & spū oris ei omnis uirtus eorū. Vide q̄m plena

Quod pat & filius & spūs scs unius sint substancie. liber geneseos confirmat ita dicens. In principio. i. in xpo. fecit pat eli & spūs dei ferebatur sup aquas.

sic breuitas · & qm̃ clare in sacram̃tũ unitatis recurrit · Patre ꝺ̃m dño · uerbi significatione filiũ ponens · spm̃ scm̃ ex ore altissimi nuncupauit · Et ne uo cis edictio accipet̃ in uerbo · celos pcũ asserit ee firmatos · Ne aut̃ flatus inspũ reputet̃ · celestis ne o utrcatis plenitudine ꝺ̃monstrauit · Nã ubi utrcus · ibi necesse ẽ · prõa subsistens · Vbi omis · nã ablata a patre & filio · sed consũmata significat̃ in spũ sco · nũc solus habeat qd̃ in patre & filio est · sed ut coeũ habeat cũ utroq; · Et cert̃ cũ de uocatione gentiũ ꝺ̃ns loquet̃ · inq̃ unũ duunitatis nom̃ spm̃ scm̃ p̃dicans ait · Euntes docete omes gentes · baptizantes eos in nomine patris & filii & spũs sci · Et uerum celestia chormus p̃cat̃ apls hẽc subdidit · Gra ꝺ̃ni nri ihu xpi · & caritas ꝺ̃i · & cõmunicatio spũs sci cũ omib; uobis · Et ut apcus in hac trinitate unitatẽ substantie faceam̃ · illud etiã nobis ẽ · intuendũ · qm̃ ꝺ̃s cũ de unitate ꝺ̃i & hominis creatione disponeret · sacram̃tũ trinitatis ostendit dicens · Faciam̃ hominẽ ad imaginẽ & similitudinẽ nr̃am · Cũ dicit nr̃am ostendit utriq; n̄ unius · Cũ ũ imaginẽ & similitudinẽ pfert · eqlitatẽ distinctionis psonarũ insinuat · ut in eo ꝺ̃s ope sit trinitatis apta cognitio · in quo nec pluralitas cassa ẽ · nec similitudo dissentiens · ꝺ̃i & consequentia sic loquunt̃ · Et dixit ꝺ̃s · & fecit ꝺ̃s · & benedixit ꝺ̃s · & necesse est ut creationis tocius auctor ꝺ̃s unus sit · Qua fide ratione ant̃iq; p moysen benedictio pandit & cõprobat · q̃ benedicere poplm sacram̃to trinitatis iubet̃ · Ait enim ꝺ̃s ad moysen · Sic benedicet poplm meũ · & ego benedicã illos · Benedicat te ꝺ̃ns & custodiat te · illuminet ꝺ̃ns faciẽ suã sup te · & misereat tui · Adtollat ꝺ̃ns faciẽ suã sup te · & det tibi pacẽ · Quod hoc ipsũ ꝺauid ppha confirmat ducens · Benedicat nos ꝺ̃s ꝺ̃s nr̃ · benedicat nos ꝺ̃s · & metuant eum omes fines tre · Qua trinitatis unitatẽ supne angelos uirtutes hymno uenerant̃ · & ter numero scs · scs · scs · ꝺ̃ns ꝺ̃s sabaoth · ꝺ̃ns dixit · Celi enarrant gl̃am ꝺ̃i · & opera manuũ eius fastigiũ ꝺ̃nationis gl̃am ei exultant · Quod ut adhuc apt̃ius fidelium sensib; inculcet̃ · celestiũ mysteriorũ conscius ꝺ̃ucam paulũ · Ait enim · Diuisiones aut̃ ꝺ̃nationũ sunt · idem aut̃ spus · Et diuisiones ministrationũ sunt · idem aut̃ ꝺ̃ns · Et diuisiones operationũ sunt · idem ũ ꝺ̃s · q̃ operat̃ omnia omib; · Et certe has diuisionũ differentias p̃ unitate ac merito participantium spm̃ scm̃ docuit operari · cui ipsarũ gratiarũ differentias partiret̃ · inultum

Dauid q̃q; testat̃ ip̃m patr̃ & filiũ · & spũs scs unius substantie cũ ꝺ̃ce · Verbo ꝺ̃ni · celi firmati sunt · & uirtus eorum omi ornatui eorum · Et spiritus oris eius omem uirtutem eorum · Aqua ut congregans sicut in utre · ponens abyssos in thesauris · Ecce trinitatis unitas · Et unitatis trinitas · Verbo ꝺ̃ni · celi firmati sunt · & spiritu oris eius omis uirtus eorum · Congregans aquas maris sicut in utre · & ponens abyssos in thesauris · Verbi ꝺ̃ni · n̄ uocis est sonus in uerbo · ℈ intelligi ꝑ filio uerbũ positũ · ut illud in principio erat uerbum ·

Lucas dicat de spũ sco ꝑcessisse omes uirtutes · nam ablatis a patre & filio · ℈ eis unitatẽ in spũ sco · ut tocius trinitatis sit cũ utroq; ·

Spm scm dm ee nulla ab
gnat. a auctore ppe uo
luntatis a largitore diuine
dispensationis donoy co mi
probat scs paulus.

Seruit increata intelli
genda. In sca uero trini
tate dominationi libras.

Quod unus diuinitatis sit
cu patre & filio spus scs. ioh
diuina intonat tuba. tres
in gens unu sm. p. f. s.

Spm scm increandi reb
una habere cu patre & filio
diuinitate. Job testatur

Hoc idem ds confirmat.

Viuificat spus scs sic pat
& filius. ipso dno dicente.
spus q uiuificat.

Viuificat pat.

Viuificat filius.

Viuificat spus scs.

Dm ee occultare cogni
tore. & ptem omniu reru
damnabil ppha testatur.

Prescius pater.

Prescius filius.

Prescius spus scs.

Spm scm u prescire oia
que uenta sc. ipse dns dic.

Scrutator spus scs.

inculte dicens. Hec aut omia opat unus atq; idem spus. diuidens ppria unicuiq; prout uult. Unde nullus ambiguitatis relinq̃tur locus. q̃ declaret spm scm & dm ee & sue uoluntatis auctor e. q̃ cuncta operari. & secm ppe uoluntatis arbitriu diuinq; dispensationis dona largiri apertissime demonstratur. Quia ubi uoluntaria gratiu distributio p̃dicat. ni posset uideri conditio seruitutis. Increatura enim seruitus intellegenda est. increatura u dominatio ac libertas. Et adhuc luce clarius unius diuinitatis ee. cu patre & filio spm scm doceam. iohis euangelistę testimonio cõprobat. Aut nanq; Tres sunt q̃ testimoniu p̃bent in celo. Pater & filius. & spus scs. Et hi tres unu sunt. Nunquid aut tres indifferentia eq̃litate se uincti. aut q̃b libet diuersitatiu g̃dib longo separationis interuallo diuisi. sed tres in quid unu sunt. Ut aut adhuc magis magisq; spus scs cu patre & filio una diuinitas increandis rebus omnib demonstret. habet creatore spm scm in libro iob. Spus inquit diuinus e. qui fecit me. & spus omnipotentis q̃ docuit me. Et daud dicit. Emitte spm tuu & creabunt. & renouabis faciem terre. Si recreatio & renouatio p spm erit. sine dubio & principiu creationis sine spu n fuit. Post creatione q̃ ostendam. q uiuificat & iam spus scs. sicut pat & filius. Et eadem de persona patris refert apls. Testor in conspectu dei q̃ uiuificat omia. Uita u dat xps. Quem inquit mee uoce mea audiunt. & ego uita ce na do illis. Uiuificatur u aspu sco ipso dicente dno. Spus e q̃ uiuificat. Ecce una uiuificatio patris & filii & spus scs apte monstrata. Prescientia rerum omnium in dno ee. & occultos cogitationu e. licet nemo xpianus ignoret. tam ex daniele libro monstrandu est. Ds inquit q occultoy cognitor est. q̃ priusq; ei omnia antequam nascant. Ego eadem prescientia in xpo e. sic refert euangelista. Antequam aut sciebat ihc q̃s esset eum traditurus. ut q̃ essent mentes electorum meu. Quod sic aut occultoy cognitor. ex hoc manifestu e. cu obscura consilia iudeoy eloquens dicebat. Quid cogitatis nequa in cordib uris. Simile prescire omia spm scm ipse manifestauit dicens ad apstos. Cu uenerit spus ueritatis. docebit uos omia & uentura adnunciabit uobis. Qui uentura nunciare potest. prescire omnia n dubitat. q̃ ipse scrutat alta etiam dei. & nouit omia que in deo sunt. sic memorat paulus dicens. Spus enim omia scrutat. etia alta dei. Item in eode loco. Sic nemo scit hominu que sunt hominis. ni spus q̃ in ipso est.

ta nemo scit quę sunt dī nisi spūs dī. Ad intellegenda ū potentia spūs sci. pauca
describulibz pferam. Vsendiderat possessionē ut scripcū ē machib. aplōz sub
pstā parce pecunię dolosus discipulus. reliquū peccto ante pedes aplōz posuit.
offendit spm scm. quē putabat se latere. Sed qd ad eū dicto continuo beatus
petrus. armania. qre satanas repleuit cor tuū ut mentireris spū scō. & in
fra. Non es mentitus hominib. sed dō. Atq; ita pcussus uir cecidit ei cui men
tiri uoluerat. & expirauit. Quid hic uult beatus petrus intelligi spm scm
utiq; clarū ē. cū dicit. nō es mentitus hominib. sed dō. Manifestū est q
qm qmentit spū scō. dō mentit. Et qcredit in spm scm. credit in dm tale
aliquid. immo fortius quidda dns in euangelio ostendit dicens. Omne
peccatū & blasphemia remittetur hominib. Qui aut blasphemat in spm
scm. nō remittet ei neq; in hoc sclo neq; in futuro. Ecce terribili sententia.
ir remissibile dicit ee. peccatū ei qui in spm scm blasphemauerit. Cōpara
huic sententię illud qd scriptū ē. in libro regnoz. Si peccando peccauerit
uir in uirū. orabunt pro eo. Si aut in dm peccauerit. qs orabit pro eo. Sig blas
phemare in spm scm & peccare in dm simile crim est. ita qnemus sit spūs scs.
unus qsq; cognoscit. Dūs qd ubiq; sit ps̄ens. & impleat oīa. ore discimus
salvę. Ego inqt dns ap̄ps manus & ndelinq. Si abscondit fuerit homo mal
scondicū. g ego nō uidebo eū. nonne cęlū & tra ego impleo. quid autem
desita ubiq; ps̄entia saluatoris euangelio. ubi cunq; aut fuerint duo uel tres
collecti in nomine meo. ibi & ego sū in medio eoz. De spū q; scō qd adsit
ubiq; ppha dicit ex psona dī. Ego in uobis. & spūs ms stat in medio uri.
Et salomon ait. Spūs dni repleuit orbem terraru. & hoc qd continet oīa scien
tia habet uocis. Item dauid dicit. Quo abo spū tuo. & a facie tua quo fugia.
si ascendo in celū. tu illic es. si descendo in infernū ades. Si sumpsero pennas
meas in diluculo. & habitauero in extremis maris. & etenim illuc manus tua de
ducet me. & continebit me dextera tua. Habitat dī in scis suis secm promissio
nē qd dixerat. habitabo in illis. Quod ū dns ihc dicit in euangelio. manete in
me & ego in uobis. probat hoc paulus dicens. An nescitis qm ihc xps ē in uobis.
hoc aut fit cū spūs habitatione adimplet. sicut memorat iohannes. Ex hoc
intt scim qm in nobis ē. qm de spū suo dedit nob. Similit & paulus. Nescie
tis qm templū dī estis. & spūs dī habitat in uob. & iterū dicit. Glificate

De p̄tentia sci spūs intelligenda. lege a dī aplō.

Quod oīe peccatū & blasphemia remittet hominib. qui aut blasphemauerit in spm scm nō remittet neq; in hoc sclo neq; in futuro.

Qd dns patet ubiq; sit p̄sens.

Qd saluator ubiq; sit instans.

De spū scō q assit ubiq

Qd habitet dns in scis suis

Quod adimpleat̄ per scm spūs inhabitatione.

Deeo quod pat̃ arguat filius sic & spūs scūs.

Arguit xp̃s.

Arguit spūs scūs

Debonitate patris.

Debonitate filii.

Debonitate spūs scī.

Paraclus grece. latine consolator.

Pat̃ paraclus.

Fili paraclus.

& portare dñm incorpore uro. Que dñs. utiq; spūs scūs. cuius ceptū & uidem. Nā & qđ arguat pat̃. arguat filius. arguat spūs scūs. ita pbandū é. In psalmo quadragesimo nono legit. Peccatori aũt dicit ds. Ce insta. Arguã te & statuã te cont̃ faciẽ tuã. Dauid simult̃ orans dicit ad xp̃m. Dñe ne in ira tua arguas me. q; ipse uerissime arguere omnẽ carnẽ. Quid ũ de spũ scō saluator in euanglio. cũ uenerit inq̃t paraclytus. ille arguet mundũ de peccato. & de iustitia. & de iudicio. hoc prudens dauid. clamabat ad dñm. Quo ibo a spũ tuo. & a facie tua q̃ fugiã. nã & quod bonus pat̃. bonus filius. bonus spūs scūs sic p bat̃. dicit ppha. Bonus es tu dñe. & in bonitate tua doce me iustificationes tuas. Deus aũt ipse unigenit̃. Ego sũ pastor bonus. De spũ q; scō dauid in psalmo dicit. Spūs tuus bonus deducet me in terrã rectam. Quis aũt illã dignitatẽ spūs scī posset tacere. & antiq enĩ pphe clamabant. hec dicit dñs. hanc uocẽ xp̃s aduenies in sua psona reuocauit dicens. Ego aũt dico uobis. Nouit aũt pphe q; clamabant sic agab. ppha in actibus aplorũ. hec dicit spūs scūs. Ce paulus ad timotheũ spūs inquit manifeste dicit. que uox omino demonstrat in differentiã trinitatis. Dicit se paulus ad eo patre & ppo uocatũ fuisse. & missũ. paulus inq̃t apls non ab hominib; neq; p homine. sed p ihm xp̃m. & dñm patrẽ. In actib; aũt aplorũ qđ ab spũ scō sic segregat & missus. Sic enĩ scriptũ é. hec dicit spūs scūs. Segregate michi barnaban & saulũ in opus q̃ uocaui eos. Ce paulo post. ipsi inquit missi a spũ scō. descenderunt seleuciã. Item in eodem loco. Attendite uobis. & in uniuerso gregi in q̃ uos spūs scūs constituit epos. Inquit aũt ipm scm q̃ paraclyt̃ dictus é. concebile aliquid estimet. paraclytus enĩ aduocatus é. uel poti consolator. secm latinã linguã. que appellatio etiã filii di cõmunis é. sicut docet nos. Ego inquit scribo uobis ne peccetis. Sed siq̃s peccauerit. paraclytũ habemus apud patrẽ ihm xp̃m. Ita & ipse dñs cũ dicit ad aplos alterũ paraclytũ mittet uob pat̃. sine dubio cũ dicit alterũ paraclytũ. se quoq; paraclytũ manifestat. Sed neq; a patre hoc nom̃ paraclyti alienum é. Beneficientie enĩ nom̃ é in nate. deniq; ad corinthios paulus ita scribit. Benedict̃ ds & pat̃ dñi nri ihu xp̃i. pat̃ miseriarũ. & ds omnis consolationis. q; nos consolat̃. Ce cũ enĩ consolator ds pat̃. consolator ds filius. consolator etiã spūs scūs. una tamen nob consolatio [illegible] ac trinitate p stat̃. sic & una remissio

peccatoꝝ apl̃o adfirmante. Abluti mḡt estis. & iustificati & sc̃ificati estis.
in nomine dn̄i nr̄i ihu xp̄i & spū dei nr̄i. Possem plura adhuc deducere
scripturis proferre testimonia. quę ex ipsa baptismi sacramenti cremitate
unusq̄sq; operationis ac potentię manifestant. Sed q̄ christi plenus est
sapientib; intellect. multa preteriri studio breuitatis. faciamus q̄
recapitulationē dictoꝝ nr̄oꝝ. Si de patre procedit spūs sc̄s. filius est. si dns̄ est.
& sc̄ificat. si creat. cū patre & filio. & si iustificat. si p̄scientia habet cum
patre & filio. si ubiq; est. & implet omnia. si habitat in electis. si arguit mun
di. si iudicat. si bonus & rectus est. si deum clamat. hęc dicit spūs sc̄s. si p
phas construit. si apl̄os mittit. si epos p̄ficit. si consolator est. si cuncta dis
pensat prout vult. si ablut & iustificat. si cōpatrem suos mc̄hum facit. si is q̄
eū blasphemauerit. nō habet remissionē neq; in hoc sc̄lo neq; in futuro.
q̄duciq; dō p̄pium est. hęc cū ita sint. cur deo eo dubitat q̄ds sic. cū opū
magnitudine q̄ est. ipse manifestet. nō utiq; alienū est. a patre & filio ma
nifestare. q̄ nō est a opū utrumne alienus? frustra illi nom̄ diuinitatis
negat. cui potestas nō potest abnegari. frustra phibeor eū cū patre
& filio uenerari. quē ego ador cū patre & filio confiteri. Simlē in cū patre
& filio confert remissionē peccatoꝝ. confert sc̄ificationē. & uitā p̄petuā.
Ingens sū nimis & impius. si ei cū patre & filio nō referā gl̄am. Aut si nē. cū
patre colendus & filio. q̄ neq; confitendus in baptismo est. Si aut omnimodo
confitendus. secm̄ dictū dn̄i & traditionē apl̄oꝝ. ne semi plena sit fides. q̄ me
petent a deo cultu phibe. inquē eum credē iubeor. ei ecia debite supplicabo.
Adorabo q̄ patrē. adorabo & filiū. adorabo & spm̄ sc̄m. una eademq; uenerationē.
Quod si q̄s durū hoc putat. audiat q̄m dauid ad cultura dī fideles hortat.
Adorate mḡt scabellū pedū ei. Si religionis est adorare scabellū pedū eius
q̄to magis religiosū si ei ipse adoret? Ille utiq; spūs. quē beatus petrus in
tanta sublimitate p̄dicauit dicens. spū sc̄o misso de cęlis. inquē concu
piscunt angli p̄spicere. Si angli eū cupiunt aspicere. q̄nto magis nos
homines mortales despicere nō debem. ne forte & nob ducat. sic dictū est
ad iudeos. Vos semp spū sc̄o restitistis. sic & patres uri. Quod si hęc tanta
& talia nō inclinant animū ad uenerandū spm̄ sc̄m. accipe adhuc aliq̄d
forcius. Sic cū paulus instruit pp̄has ecclę. in quib; utiq; & p q̄s spūs sc̄s

loquebat. Si inquit oēs ꝓphauerint. intret aut aliq̄s infidelis aut idiota. conuincet ab oīb⁹. examinat ab oīb⁹. occulta quoq; cordis ei manifesta fiunt. Et tunc cadens in faciē adorabit dm. pnuncians qđ uere dꝰ in uob ē. & utq; in eis spūs scī est q ꝓphat. Sig infideles cadunt in faciem & adorabunt spm scm. ꝓterriti & confitentes in uobis. qm tomagis fidelib⁹ expedit ut uoluntarie & ex affectu adorent spm scm. adorat aut spūs scs. nō q̄si separati more gentiliū. sic nec filius separati adorat. qm in deitate patris ē. Sed cū adoram⁹ patrē. credim⁹ nos & filiū & spm scm adorare. Q uia & cū filiū inuocam⁹ patrē nos credim⁹ inuocare. & cū patrē rogam⁹ a filio nos exaudiri confidimus. sic ipse dns dixit. Quicquid petieritis patrē in nomine meo ego faciā. ut honorificet pat in filio. Et si spūs scī adorat. ille utiq; adhorat cuius est spūs. Illud aut nullus ignorat. q̄ diuine maiestati. nec addi quicq̄m nec minui humanis supplicationib⁹ potest. sed unusq̄sq; sēm ꝓpositū uoluntatis sue aut glām sibi adquirit fideliter ueneranꝺo. aut confusionē ꝓpriā ꝓtinaciter resistendo. Certū ē. eū. q̄ superba & contentiosa damnat. honorificentia ū fructū deuotionis exspectat. Quare aut fideles non honorificent integre trinitatē. adq̄m sepenumero confidunt. cui nomine se renatos. cuius seruos se nominari gliant. Nā sicut ad nom dī patris homines dī apellant. ut helias homo dī dictus. ut moyses homo dī apellatus ē. sic a xpō xpianu nuncupam⁹. sic a spū spūales etiā appellamur. Si g̃ uocet quis homo dī & nō sit xpianus. michi ē. Quis xpianꝰ uocet & nō fuerit spūalis. ne sibi factis de salute confidat. Sic g̃ nobis sēm salutaris baptismi confessionē fides integ̃ trinitatis. sit una deuotio pietatis. Nec more gentiliū pcessionū diuersitates opinem⁹. aut creaturā q̄tū ad deitatē intrinitate suspicem⁹. Sed nec iudeos scandala mouea⁹. q filiū dī negant. q spm scm nō adorant. sed potius pfectā trinitatē adorantes. & magnificantes. sicut in mysterio ore nro dicim⁹. ita conscientia teneam⁹. scs. scs. scs. dns dī sabaoth. Ter dicentes. scs. una omnipotentiam confitem⁹. qm una ē. religio. una glificatio trinitatis. ut audiam⁹ aptius sicut audierunt cornelius. gra dñi nri ihu xpi. & dilectio dī. & cōmunicatio spūs scī cū oīb⁹ uob. Hec ē fides nra euangelica & apostolica ecclesiarū societate fundata. in q̄ nos ꝓgram

dñi omnipotentis ꝑmanere usq; adfinē uitę huius confidim⁹ & sꝑamus.

Irecta duodecimo kalendarū maiarū ꝑauianarū zattarensē ullaticū acasii mechanis epī numidię. bonifacio foratianensē. & bonifacio gratianensē epī unācensis.

Quicquid mi libellus legeret oblatū uerecundus lum ne quoquā sufferre ocul⁹ potuerunt. insanientes uocib⁹ gutturq; ferentes qre nos nomine nro catholicos dicerim⁹. stantesq; mentientes suggerunt regi de nob⁹. eoqđ stropicū fecerim⁹ audientiā fugientes. Quę adē hora accensus & credens mendacio. festinauitq; facere qđ uolebat. & iam conscriptū decretū habens. & occulte cū eodē decreto ꝑduersas ꝑuincias suos homines dirigens. epōs carthagine posuit. una die uniuersę africę ecclę claustra. uniuersamq; substantiā epōr⁹. & ecclārū suis epīs munere condonauit. Nescientes quoq; qđ loquerer neq; de quib⁹ adfirmabat. legē quā dudū xpiani impatores nri cont eos & cont alios hereticos phonorificentia ecclę catholicę aduersū nos illi ꝑponere non erubuerunt. addentes multa desuper sicut placuit tyrannicę potestati. hęc enim series data & ꝑpositę legis. Rex humanę uuandalor⁹ & alanor⁹. uniuersis poplis nro regno subiectis. Triumphalis & maiestatis regię plata. ēē. uerecundis. mala mauelorem consilia reconquerere. Quis quis enim aliquid aliqua ꝑuicacis inuenerit. sibi imputet qđ incurrit. Inqre nostrū diuinum iudicium clementia mea secuta ē. qđ qb⁹q; ꝑsonis. ꝑut eor⁹ facta meruerunt seu bona seu forte talib⁹ conuenia dū facit expendi. simul etiam puenit cōpensari. Itaq; his ꝑuocantib⁹ q ꝑceptione inclitę recordationis patris nri ut manifestissimum nrę credidertur. ēē. cōmendā. constituā seueritatis adsumim. Auctoritatib⁹ enī cunctis poplis fecim⁹ innotescit. ut in sortib⁹ uuandalor⁹. nullus conuenit omo uitiam sacerdotes adsumerent. nec aliqđ mysteriorū quę magis polluunt sibimet uendicarent. Jđ cum audimus. ēē. neglectū. & plurimos. ēē. reperos. dicentes se integrā regulam fidei retinere. postmodū uniuersos constat fuisse cōmonitos. spacia cēporis prorogata mensiū nouē. Quę conventionis siqt abeor⁹ ꝑpositū possit aptari. ut ad kalendas februarias anni octaui regni nri fine mensis aliq cōuenirent. Juę dū huc adcarthaginensē confluerent ciuitatē. post mora temporis ꝑfecti. alia atq; dilatione aliquantor⁹ dierū. decisse cognoscimur.

Et dñi se conflictui paratos adstruerent · primo die aueneradilib⁹ epis
mris eis uideret esse ꝓpositū · ut homo uisionē sic ammonuit erant ecclie
unus scriptū ꝓpe adꝓbarent · aut certe qđ amille & qđ excurrunt
pontificib⁹ de toto orbe marimmensi concilio ut apud seleuciā amputa
tū est · ꝑdānarent · Quod neq; qm facere uoluerunt · unuersā adse-
ctionē pse concitati popli reuocarent · Jmmo & secđa die duos
mandarem⁹ ut de eadē fide sic ꝓpositū fuerat responderent · hoc ui-
dentes adstipsisse temeritate transacta · ut seditione & clamorib⁹ omia
ꝑturbarent · ad conflictū facerent minime peruenit · Quib⁹ hoc p
uocantib⁹ · statum⁹ ut eos ecclie claudereⁿt · hac illis conditione
pscripta · ut tamdiu essent qm diu mallent ad conflictū ꝓpositū
ꝑuenire · Jđ ea obstinatione facere noluerunt · qm puros uidentes
adstipsisse consilio · Adeo inhibē · necessariū ac iustissimū rector
quere · qđ ipsārū legū conuenientia demonstrat · qs inductus secum
merore imꝑatorib⁹ ceporū diuersoz tunc contigit ꝑmulgari ·
qrū illud uidet tenere conscriptio · ut nullo excepto supstitionis sue
anistitib⁹ ecclā pateret · nulli liceret aliis aut contrarius agere
aut exercere conuentic⁹ · nec ecclās aut muris⁹ aut mḡb⁹ dā paruis
simis locis penitꝰ obtinere neq; construere · sed ꝑstructa fieri muris
ungerent⁹ · sed eās & eos ꝓpria patrimonia ecclie sue fidei sociata · suis
anistitib⁹ ꝑtinuissent · Nec cōmemorans adquecunq; loca talibus
licentia pateret · sed exterret omnib⁹ urbib⁹ redderent⁹ & locis · nec
baptismatis habent omnino aliqm facultatē · aut forte de religione
disputarent · & nullā habent ordinandi licentiā · seu epos · siue prbos ·
uel alios qs ad clerū ꝑtinere contingeret ꝓposita seueritate umdic
tā · ut tā hii qui se paterent⁹ huiusmodi honorē accipe · qm etiam
ipsi ordinatores denis libris auri singuli multarent⁹ · to adiecto · ut nul
lus eis locus esset ut aditus supplicandi · sed etiā siq; specialia meru
isset minime ꝑualerent · Et si hac pnicie ꝑdurarent · & de ꝓprio solo
ablati mexilii sub ꝓsecutione idonea mitterent⁹ · Jn popl⁹ quoq; pre
fati imꝑatores simlit seuerent · qđ eis nec donandi · nec testandi · aut
capiendi ut ab alio derelictū penitꝰ subraceret · non fidei cōmissi nomine ·

non legati · ñ donationib⁹ aut religione que mortis causa appellat⁹ ut quolibet codicello aliq̄ forsitan scripturis · ita ut & ria q̄sum⁹ palatium multarent condēpnationi q̄ammissime · p dignitatis merito facerent subiectos · ut omni honoris sui p̄iulegio expoliati infamiam incurrerent · & publico crimini huiusmodi p̄sone se cognoscerent ee · subiectos · Officialib⁹ etiā iudiciū duarū triginta argenti pondo pena ꝓposita q̄m siquis uicib⁹ in errore p̄durantes ēt quisset inferre · Ꝺ eide codices unius sacerdotū q̄s p̄sequebant̄ p̄cepant ignibus tradi · q̄d deliberis eiusmodi q̄b⁹ sibi nomina illi errore p̄stabit mig̃tas · p̄cepimus faciendū · hoc enim ut dictū e · p singulos q̄b⁹q; p̄sonis illi obseruare p̄cepant · ut inlustres singulatim auri pondo q̄nq̄gena darent · Spectabiles auri pondo q̄dragena · senatores auri pondo trigena · Populares auri pondo uigena · sacerdotales auri pondo trigena · decuriones auri pondo quina · negociatores auri pondo quina · plebeii auri pondo q̄na · circū cellitores argenti pondo dena · & siq̄ forte in hac p̄cepte p̄manerent · confiscatis omnib⁹ rebus suis exilio multarentur · Ordines autem ciuitatū · sed & p̄curatores & conductores possessionū · tali pena uidebant̄ affligere · ut si forte tales celare diligerent · & minime publicassent · & recentes iudicio ñ facerent p̄sentari · ipsi tenerent̄ ad pena ·
Conductoribus & ria regalium p̄dictos hac multa ꝓposita · ut q̄ntū domui regie inferrent · tantū etiā fisco poene nomine cogerent̄ exsoluere · ut generalit̄ omnib⁹ conductoribus ut possessoribus q̄ meade supstitutione credidint p̄durandū · constitutum obseruari iudicib⁹ etiam q̄ huic rei instantissime ñ imminebant p̄na p̄scriptionis & sanguinis punirent̄ · Sed & deputatis officiis · tres numero punirent · alios uiginti librarū auri condēpnatione multandis · Quia re hic necesse e · constitutionib⁹ obligari omnes usianos omnes · q̄s huius modi male p̄sumptionis conscius tenuisse & tenere materia · Quos ab hominib⁹ supradictis abstinere decernim⁹ inp̄secutione uenturis p̄ordines cunctarū urbium · Sed & ria iudices q̄s supius neglecta dira supplicia distrinxisse monstrant̄ · Omnes q; supdicte fidei omnes uisionis errorib⁹

implicatos quę cuncto ꝑdamnata ē· concilio cantos numero sacerdotū· ut nullis reb⁹ supdictis & contectib⁹ ꝑcipiṁ abstinere· qđ nichil sibi nocuerint· ēē· ꝑmissū· sed unusquisq; poena maneat & astringat· si aduersam religionē qm ueneramur & colimus· mcclxiē kalendarū ianuarū anno octauo regni nri cuersi nō fuerint· Dirum aut ꝑfidiae ad eo pectus mā cōstituit· ut ꝑdānandis errore indulgentia nō neget· & obstinatos animo supplicia digna corripiant· Qui aut in eodē errore ꝑmanserint· seu dom⁹ nr̄ę occupari mandet· seu forsitan diuersis ciuilis necessitatib⁹ q; positis· ꝑ quib⁹ suus decursus supius multarū inlationes cogant excipe· nichil ualituris quę forsitan ꝑ subreptionē quęqm talium contigit ꝑmereri· Inimicos aut uel cui cunq; gradus & locis personas· hoc mā ꝑmulgatio ꝑcepit obseruandū· qđ circa tales supdictis legib⁹ uidebat expressū· ut pena congrua subdant· Judices aut pronunciarū qđ statutū ē· neglegentes exsecut· superiori penaq; talib⁹ ꝑscripta constituum obligandos· Uerus aut maiestatis diuinę cultoribus idē· sacerdotib⁹ nr̄is· ecclias uniuersas ut toti clerimonii supdicti q̄b⁹cunq; terris & regionib⁹ constitutas quę ꝑpitia diuinitate impii nri regimine possidentē· unacū reb⁹ quę ad eas dē pinet hoc decreto statuum debē ꝑficere· ñ dubitantes plus alimonię mopum ꝑficere· qđ sacro sōr ponticib⁹ iuste collatū ē· Hanc q̄ legē fontes iustitię ꝑfluentes· cunctis ꝑcipiṁ innotescere· quatenus nullus sibi innotū esse qđ ꝑceptū ē· possit obtendē· Optam⁹ uos bene ualere· Data sub die· vi· kl̄ martii carthag· Post hęc edicta feralia ueneno toxicato cōsulatus· iubet cunctos epos q carthagine fuerant congregatos· quos ia ecclas domos & substantias cepat in hospitiis q̄b⁹ erant expoliatos· & expoliatos foris muros ꝑpulit· Non animal· ñ seruus· ñ mutanda quę ferebant uestimenta ꝑmittunt· addens ad huc· ut nullus quę ꝑ ia illos hospitio reciperet· aut alimonia ꝑstitisset· Qui aut hoc miserationis causa facere tēptasset· cū uniuersa domo sua incendia cremaret· Sapienter tunc ecia ꝑfecti epi fecerunt· ut licet mendicantes exinde nabirent· q̄si precedente· ñ tantū uolente omnino reuocarent· & mitarent eos sic mitti sunt fugisse conflictū· maxime q ubi reuerterentur ia neq̄qm fuerat· eccl̄is substantia· ut domib⁹ occupatis· Dū q̄ gemitus incircuitu murorū nudo

subuerte uacerent. factū ē. ut rex impius ad pniam exisset. Cui uniuersi occurrere maluerunt ducentes. Vt q̄d talē affligum⁹ p q̄b⁹ malis forte cōmissis ista p̄ueniam⁹. si ad disputationē congregati sumus. q̄re expoliati. q̄re ēducium⁹. q̄re differim⁹. & sine ęcl̄iis & domib⁹ nr̄is foris ciuitate fame & nuditate laborantes. medijs stercorib⁹ uolutam⁹. q̄s illo eorum oculis aspiciens. p̄uisq̄m suggestionē eoꝝ audiuisset. iussit eos supa uestionib⁹ eq̄s dimitti. ut talia uiolentia possent nō solū cōm̄ti. uerū etiā euitari. Quoꝝ tunc multi cōtriti sunt. & p̄cipue senes & infirmi. Tum deinde iubentē ad quendā locū q̄dicē cedes memorię illi uiri dī occurrere fraudē sibi nescientes aptatā. Vbi cū uenissent. carta eis ostenditur inuoluta. dictaq; illis ista subtilitate serpentis. Dn̄s nr̄ rex humilitate licet doleat q̄d fuerint cōtēpti. & ad huc ei⁹ uoluntati obedire tardent. ut ei efficiamini religionis cui⁹ ē. ipse. nunc tam̄ bonū de uob⁹ cogitauit. si iurauerint ita ut q̄d ista carta continet. faciatis dimittet uos ęcl̄iis & domib⁹ uris. Ad q̄d uniuersi epi respondūt. Semp dicim⁹. & dicim⁹. & dicti sum⁹. Christiani sum⁹. epi sum⁹. apostolicā fidē & unā & ueterā tenem⁹. factoq; post confessionē fidei silentio modico. illi q̄ a rege fuerant destinati. festinabant exterquere epis sacrām̄tū. Tunc beati uiri orcul anus & florentī epi. pontib⁹ & cū oīb⁹ dixerunt. Nunq̄d animalia nos in rationabilia sumus. nescientes ut q̄d carta cōtinet. ut facile aut tēmere iurem⁹. accelerauerunt q̄q; illi a rege destinati. scripturę eis p̄palare tenorē. q̄ huiusmodi sermonibus fuerat colorata. Sic enī calūniosa series continebat. Iurate si post obitū dn̄i nr̄i regis ei filiū hilduric desiderati ēē. regē. ut si nullus uir in adregiones tuis marinas ep̄las dirigat. Qui si sacrām̄tū huic rei dederit. restituet uos ęcl̄iis uris. Cogitauit tunc multos pia simplicitas etiā cōtē pibationem diuinā sacrām̄tū dare. ne dī populis imposterum⁹ diceret. q̄d uitio sacerdotū q̄ iurare noluerunt. n̄ fuerunt ęcl̄ię restituę. Alii quoq; astuciores epi sentientes dolū fraudis. neq̄q̄m iurare uoluerunt. dicentes p hibitū fuisse euangelica auctoritate ipsō dn̄o dicente. n̄ iurabis omnino. Quib⁹ ministri regis. Secedant in parte mq̄unt. q̄ iurare disponunt. Quo cū secedentes nostra uis scribentib⁹ q̄ q̄d diceret. & eq̄ ciuitate fuisset. Simulē factū ē. & de illis q̄ n̄ iurauerunt. Statimq; pars utraq; custodie mancipat⁹. Post ū fraus

quę celabat appar uit. Juranti dictū ē. Quare cōt pcepcū tuange-
lū iurare uoluistis? iussit rex ut ciuitates acq; ecclę uitæ nunquam
uideant sed relegati colonatus iure adexcolendū agrū accipiant. ita
tam ut ñ pallatis neq; oretis aut adlegendū codicē manib; gestetis.
Non baptizetis neq; ordinetis aut aliquē reconciliare pſumatis. Simu-
liē ñ iurantib; ait. Jura regnū filii dñi nri ñ optatis. idcirco iurare
noluistis. Ob qm̄ causā nulli estis incorsicanā insulā relegari. ut ligna
pfectura nauib; dominicis mandatis. Addidit itaq; bestia illa sangui-
nē sitiens innocentū. epūs necdū adhuc inexi lus directis. pmuersis
africanę trę puncias uno tēpore torqueret crudelissimos destinare ut
nulla remanisset domus & locus. ubi ñ fumaret eiulatus & luctus. ut nulli
ętati. nulli parceret sexui. ñ illis q̄ eos succūbet uoluntati. hos fustib;
illos suspendio. alios ignib; concremabant. Mulieres & pcapue nobiles.
cōt iura natę mutat omnino in facie publica cruciabant. Quib; unam
iram dionisiā cursim ac breuit nominabo. cū uident eā ñ solū audacem.
sed ecā matronis cęteris pulchriore. ipsā primo nisi sunt fustib; expoliatā
appetere. Quę cū paterer. dicerecq; de dño suo secura. q̄ libet cruciate.
uerecunda tam membra nolite mutare amplius illi magis furentes. celsiori
loco uestitā extrā constituunt. spectaculū eā omib; facientes. Quę
in ē occul uirgarū. dū tuuli sanguis toto iam corpore fluitaret. libā
uoce dicebat. Ministri diaboli. quę ad obpbriū meū facere comptatis.
ipsa laus mea. Et quē scripturarū diuinarū scientia plena. arctat pēnis.
& ipsa iam martyr alios ad martyriū confortabat. quę suo sō exemplo
pene unusā suā patriā ubauit. Quę cū suū unicū filiū ad modū ad huc
tenere ętatis. & delicatū timore pęnarū formidolosū conspiceret. uerbans
eū mutib; oculis. & increpans auctoritate ętna. ita confortauit ut ma-
tre multo fortior redderet. Cui mē crudelia uerba constituto. ita dicebat.
Hermenegildo fili mi. q̄ in nomine trinitatis in matre catholica baptizatus sum.
Non pdam in dubiū nię salutis. neuenient mutatos uestē ñ inuenias
nuptialē. & dicat ministris. Mittite in tenebras exteriores ibi erit fletus
oculis & stridor dentiū. Ulla pena timenda ē. quę nunquā finit. illa de-
fidanda ultra quę sęp habet. Talib; itaq; filiū solidans uerb. uelociter

marcyrē fecit. Venerabilis ū adolescens maioricus nomine mcertamine
confessionis spīm reddens cursū palmiferū consūmauit. Amplexanq; illa
hostiā suā. qnctis potuit uocib; dnō grās agens. adgauduū spei futurę
msua domo maluit sepelire. ut qūiens sup sepulchrū ei trmitatis pceſ
effundit. alienā se a filio mnqm ēe confidat. Quanti q; pcā milla cr
uitate ut facti sum adq; sti sunt dō. longū ē enarrare. Nā & ei germa
na nomine datiua atq; leoncia filia sci germani epi. cognatq; datiue
uenerabilis emili medicus religiosus qq; tcius trmitatis confessione
pclarus. ut sibi dens bonafacius. qnta ptulerint. qlib; q; cruciatib;
fustigati. ut exulcerati sint. qualet exordine dicat. Seruus quoq; tabur
bricanę ciuitatis maior i generosi & nobilis uiri ppō qs ptulit quis ex
plicet pnas. q post cedes innumerabiliū fustiū crocleis frequentib; eleuat.
dū tota pene pendet. nunc in sublime tollentes ictu celeri dimittis.
terū canabinis sup silices plateaū pondē corporis uenient ut lapis
sup lapides corruebat. Sed & sepi tctū & lapidib; acutissimis defricatū.
ut cutib; separatis pelles corporis laceribq; uideres & uentri pendē. Iste iam
comporib; genitrici ualde dissimilis ptulerat. ne amici cuiusda suū secreta
mudaret. qnto magis nunc ut sua fidei sacramēta munirent. & si hominū qđ
fidelit exibuit fidē. qntū debuit illi q reddituris ē. p fide mercedē. Inci
uitate ū culusicanē ualeo que gesta sunt nunciare. qi & ipsā qntitatē marcy-
rū ut tcia confessoꝝ impossibile ē. hominū suppputare. Ubi quędā matrona
auctrpe sua nominis uictoria. dū in conspectu uulgi continuato suspendio
cremaret. amaru iam pdicto. filius pientib; talit rogabat. Quid paterni
comunq; sime despicis. ut horū qs genuisti miserere. Impia paruulos qre
obliuisceris uteri tui. & pmichilo ducis qs cū gemitu pepisti. ubi sunt fedā
coniugalis amoris. ubi societatis uincula. que inē nos dudū honestatis
iure tabulę conscripte fecerunt. respice quęso filios ac martiū. & regię
iussionis implere festina pceptū. ut & imminentia adhuc corpa lucreris
simul & indoneris & libis nris. Sed illa nec filioꝝ flet. nec serpentis audi-
ens blandimēta affectū multo alti eleuans acta. mundū cū suis desideriis
contēnebat. Qua cū iam continuatione suspendii uulsis humeris tcia qui
cruciabant conspicerent mortua. deposuerunt prius omni parte examinē.

Que postea recubuit. quida sibi uirginē astitisse. atq; recinxisse membra singula. ac loco fuisse saluata. Qualitē autē adrumetine ciuitatis ciuē uictoriānū tunc pconsulē carthaginis pducem nescio. deficientib; uerbis quo in africe partib; nullus dicior fuit. Qui etiam apud impiū regem preb; semp sibi cōmissis fidelissim̄ habebatē. Mandatū ei a rege familiariter. dictaq; qđ eū habituros eet carū pomis si ouis pcepto facilē cōmodasset ad sensū. Sed ille uir dei missis adse. talē dedit cū fiducia magna responsū. Securus de xpo dō & dño meo. dico que regi dicatis. Subrigat ignib;. adigat bestiis. excruciet oīb; tormentis. si consensero. frustra sū in ecclā catholica baptizatus. Nā si hec pfecta unda sola fuisset. & alia que uere ē. nō spūalem ꝑ gēnā. nec ita fecisse. ad modicū acq; tēporaliter gl'iari. & ingratus existere q̄ tua fide in consultu creatoris. Ad qđ tyrannus excitat q̄ tecos tēpos & q̄tis eū adfecerit pēnis. humān sermo nō poterit explicare.

Qui trucidati in dño. felicitq; consummati martirialē coronā acceperūt.

Apud tambaritanē quoq; ciuitatē gesta q̄s queat certamina martyrū explicare. ubi duo germani aq̄ regionis ciuitatis sibi secūdi dño inuicem iurauerunt. ut rogarent torqueres. ut una pena parilq; supplicio torquerentur. Et dū primo suspendio molib; lapidū pedib; alligatis tota die penderent. unus illoꝝ petiit sese deponi. & sibi inducias dari. Cui fr̄ alius mecuens nefidē negaret. desuspendio clamabat. Noli noli fr̄. nō ita iuraūm xpo. Accusabo te cū ante thronū ei tribulē uenerim. q̄ sup corpus & sanguinē ei iuraum. ut peo inuicē paterem. Ista ducens & alia multa. confortauit germanum ad pfui passionis. Qui clamans ingenti uoce. dicebat. Adigite supplicus q̄b; uultis. & pēnis xpianos arcate crudelib;. Quod fr̄ mis facturus ē. hoc tota ego. Quantis iam laminis ignitis adusti sumus. q̄ub; unguliis exarati. q̄b; cruciatib; torti. ipla res docet. qđ eos ipsi torquere. a sua facie precerunt dicentes. Istos imitabit̄ unusquisq; popli. ut nullus ad nām religionē pēnis conuertat. & p capue q. nullu uuoret. nulla penarū uestigia mens pēnis uidebant̄. Incipa sensi ū qđ gestū ē. maur tanie maioris ciuitate ad laudē dī insinuare festinēm. Dū suę ciuitati arriani epm exnotario cyrillo adpdendas animas ordinatū uidissent. omis simul ciuitas euectione ualide pximo ad hispanā confugit. relictis paucissimis q̄ adtū nō inuene

rant

naugandi. Quos arrianos epi primo blandimenti. postea minis compellere
cepit. ut eos faceret arrianos. Sed forcet indno nsolu suadentis insaniã
mirserunt. uerũ ecia publice mysteria diuina indomo una egregati cele-
brare cepiunt. Quod ille cognoscens. relatione occulte carthagine aduersus
eos dirgerit. Jug cũ regi immocuisset. comite quendã cũ iracundia dirigens
pcepit. ut in medio foro congregata illuc omni pumcia lingã eis & manus
dextras radicit abscidisset. Quod cũ factũ fuisset. spũ sco pstante ita locuta
sunt. & locunt. qm antea loquebant. Sed siqs incredulus ee uoluerit. pgat
nunc constantinopolim. & ibi reppiet unũ de illis subdiaconũ reparatũ
sermones polticos sine ulla offensione loquentẽ. Obqm causã uenerabilis
nimũ in palatio zenonis imperatoris habet. & pcipue regina mira eum
reuerencia uenerat. Sed qs congruo sermone possit exsq. aut coacernare
diuersitates penarũ. qs ex iussu regis siu eciam ipsi uuandali insitos homi-
nes exercuerunt. in ipsa quoq; que gesta sunt charthagine si nitat scripto
singillatim astruere & iam sine ornatu sermonis. nec ipsa nomina tormentoꝝ
poterit dicere. Jug res hodieq; posita in pmptu demonstrat alios sine manib;.
alios sine oculis. alios absq; pedib;. alios truncos naribus. auribus incendas. alios q;
uideas in uno suspendio palis euulsis. caput qd eminere solebat in medio scapu
larũ fuisse dimersũ. Duũ rugit malas edib; suspendio cruciantes impulsione
manuũ fumb; agitatis. & p uacuũ aerem huc atq; illuc faciebant uagari pen-
dentẽ. qũ nunqm distrupeis fumb; de illa altitudine suspensionis ictu ualido
corruentes. plurimi arcem cerebri cũ oculis amiserunt. Alii confractis ossib;
spm continuo reddidiunt. alii post paululũ exalauerunt. Sed q hoc fabulosũ
putat. uranũ zenonis legatũ interroget. cuius pstencia pcapue gesta sunt. illa
scilicet causã. q uenienti carthagine sese p defensione eccliarũ catholicarum
uenisse iactabat. Et ut illi ostenderet tyrannus nemine formidare. milles placeis
ut uicis pluriores tortores & crudeliores statuit. inq; legatis mortis e. ascenden
do ad palatiũ & descendo cruciare. ad opprobriũ uidelicet ipsius rei publice. &
mri iam deficienti ceporis fece. Tunc q & quedã uxor cuiusdã cellarite regis
nomine dagulã que temporib; genseric multos ecies iam confessor exercerat.
matrona nobilis ac delicata. flagellis & fustib; omnino debilitato. exilio
arido & muo relegat. ubi nullus hominũ force consolationis gra uenendi

haberet accessū relinquens cū gaudio domū maritū simul & filios. Cui postea oblatū ēē dicit ut immitteret heremo cū lata fruentē uellet solacio sociorū.

Illa ū ingens sibi adēē credens gaudiū ubi nullū humanū ēēt cōsolandi affectus nefieret supplicauit. Tunc ecia eugenio pastore iam mexilio constructo & unusquisq; derus ecclē carchagīnis cedē mediaq; maceratus fere q̄ngenti ut amplū mecū qm plurimi erant lectores infantuli gaudentes mdno. p eul exilio crudeli cruciant. Sed ubi tunc dū media urbe cadent martyrū diacon ceteris ubiore tacere nō debeo. Fuit q̄dā elpidoforus nomine nimū crudelis & ferus. cui fuerat delegatū membra cōfessorū xpi supplicijs grassandi. hic enī fuerat apud nos dudū mgeclā fastu baptizatus. quē uenerabilis murucca diaconus de alueo fonte susceperat generatū. Post ū dū apostataret. tantē exercuit feritatis aduersus ecclām dī. ut supior omib; executor p̄cepti fuisse memoret. Quid multa. dū primo presbiteri supplicijs maceranti ordine citarent. p̄t archidiaconū salutare. arcte penis memorat murucca. fuit enī sedis officio ministros. Qui cū elpidoforo sedente & fremente honorabilis senior cepisset excendi. priusq̄m exueret clam forte nescientib; cunctis illa q̄b; eum susceperi defonte dudū texerat sabana baiulabat. Quib; uenerandis. simulq; ostentione cunctos excenis. in his uerbis uocā ad fletum & lacrimas cōmouisse dicit cuncta. Hec sunt inquit mea elpidofore minister erroris. que te accusabunt. dū maiestas uenerit iudicandis. Custodiente diligencia mea. ad testimoniū tuę p̄dicionis. ad demergendū te mabyssū putei stiphurantis. Hęc te immaculatū cinerante defonte surgentē. hęc te acrius p̄sequente flāmante gehennā cū coepis possidē. q̄ indulta te maledictione sicute uestimentū. Quid facturus es miser cū seruis patris familias ad cenā regiā congregare cepit inuitatos. cum te aliq̄ndo uocat cū ēribulis indignato exercitū stolā rex conspiciet nuptialē. dicetq; t. Amice. quom huc uenisti. talē uestē nō habens nuptialē. nō uideo q̄d cōtuli. non cognosco q̄d dedi. Perdidisti miluis clamidē. q̄m incola uirgineos membros gestauit decem mensib; tegi. extendiculis crucis exercendis aqua mundauit. & purpura mei sanguinis decorauit. Non conspicio cultū signaculi mei caractere nō uideo trinitatis. talis mihi ēē nō potuit epulis meis.

Ligare eũ manib⁹ & pedib⁹ famulus suus q⁹ seipse uoluntarie separare
uolunt a catholicis dudũ frib⁹ suis. Ipse funes excendit continuato⁹ in laqueũ
qb⁹ & semet ipsũ uinxit. & alios ne ad istud uenientes continuũ impediunt.
Ipera semita multis scandalũ posuit quẽ nunc cũ rubore ppetuo. & dedecore
sempiterno de continuo meo precor. hec & alia multa dicente. igni conscien-
tie ante ignẽ ecclesiã obmutescens. et pdoforus correbat. Parantes itaq;
uniuersi dorsa sua uerberib⁹. alacres adeo sibi pgunt. Quib⁹ adhuc mi-
nime longiorib⁹ uie constitutis. destinant epi⁹ arrianos⁹ suggerentib⁹
homines in misericordes ac uiolentos. ut illud qd eis forte misericordia xpi
ana uictui contulerat pfuturũ. crudelit auferret. qñ do unusquisq;
eorũ libentius forte cantabat. nudus egressus de utero matris mee. nudus
et ia me oportet ad eccl̃m pgere. Qua dñs nouit esurientib⁹ cibũ porri-
gere. & indefesso uestire. Nam & uuandalii duo subgeminato sepius con
fessores. comitante matre concepti omnib⁹ diuitiis suis. cũ esset de clericis
ad eccl̃m preceruntur. De multitudine aũt pgentiũ confessos id ẽ. eccl̃e
carthaginis clericos. suggerente quoda ex lectore cheucario p dñm. qñ ille
nouerat uocales literarum os. atq; aptos modulis cantilenis. designatione
sua debere dicit duodecim infantulos separari. qñ ipse dñi catholicis ecc̃is
tunc discipulos habuit. Statim illo suggerente. sub festinatione dimittuntur
a uiri barbarici furoris. bis senos numerus pueros detinere reuocat. Segre-
gant corpore. nñ spũ a gregis. Qui cum nec pcepticũ cũ suspiriis lacri-
marũ ne duellerent. constringebant manib⁹ genua socios⁹. qñ uiolenta
tamen heretica minacib⁹ separant. gladiis carthaginem reuocant. Sed dñs
cui esset qñi cũ tali etate nñ blandiri ageret. supiores suos mutuis sunt animis.
Et ne obdormirent in morte. lucernã sibi euangelica lumina accendere iunt.
Indignant ob hoc quite arrianis. & se supatos apueris erubescebant. Unde
accensi. subdi tertiũ fustib⁹ iubent. qñ iã ante paucissimos dies uarius
uerberib⁹ dissiparant. Inpmunt uulneribus uulnera. & rursũ pena restau-
rata crudescit. factũ ẽ. dño confortante. ut nec ętas minor deficeret in
dolore. & magis animus creesceret roborat in fide. Quos nunc carthago
nro colit affectu. & qñi duodeci aptos chos conspicit pueros. Una
degunt. simul uescunt. parit psallunt. simul in dño gtant. Illis dieb⁹

& duo negociatores fr̃i cauñ. & alij fr̃i cl̃i ipsi urbis egregio martyrio coro-
nati sunt. Tunc & sepe fr̃s nr̃i nata sed gr̃a simul in monasterio cõmanentes. con-
fessionis certamine explebo. immarcescibile p̃ueneruñt ad coronã. id est
ubat abba. bonifacius diacon. rustic⁹ subdiacon. seruus subdiacon. rogatus
monachus. maximꝰ monach⁹. & sepaminꝰ monach⁹. Nã illo tẽpore crudelius
arrianoꝝ epi. pbri. & clerici. qm̃ rex & uuandalis seuiebant. Nã ad psequen-
dũ ipsi cũ suis clericis. ubiq; gladius accinct⁹ currebat. Fuit q̃dã epc̃s inter
illos ceteris crudelior. antoni⁹ nomine. q̃ta nefaria & incredibilia in nr̃os
exercuit. ut narrari nequeant. Fuit iste in q̃dã ciuitate pycenꝰ. heremo. que
p̃ca politana. p̃uincie uicinat⁹. Iuit ut bestia insatiabilis catholicoꝝ sitiens
sanguinẽ. huc illuc; adrapiendũ rugiens excurrebat. Nã humanissimꝰ impius
sciens antoniꝰ feruorẽ fidei. in ipsis heremi partib⁹ uoluit sẽm eugenii relegare.
Que dũ custodiendũ antoni⁹ accepisset. ita eũ arctiori custodia cinxit. ut nul-
lũ adeũ introire p̃mitteret. insup uarijs insidiarũ artib⁹ penarũ supplicijs
extinguere cogitaret. Sed eugenius fr̃s dũ nr̃e p̃secutionis deflet incõmoda.
& aspritate cilicij sensile adterreret corpus. nudaq; sup humũ cubitans
stratũ saccis irrigaret imbrib⁹ lacrimarũ. aliq̃ndo sensit infestũ paralisi
morbũ. Quo nuncio ingaudio conuersus arrianus. pgit festinus ad
cubile exilij hominis dei. Et cũ uidet urgente passione uerũ pontificẽ
balbutientia uerba p̃ducere. cogitauit simul extinguere. que sup eũ.
nolebat. Precepit ut acetũ aspũ minist⁹; acerrimũ q̃reret. Qd cum
fuisset allatũ uenerabilis senis recusantib⁹ & nolentib⁹ faucib⁹ ingere
bat. Nã sic omnis dñs q̃ adhoc uenerat ut p̃caret cũ gustasset nolut
bibe. q̃ntomagis iste seruus & confessor fidelis omino nollet. ni hereticã
ferrat ingessisset? Exq̃ aceto p̃cussi illi passioni nocio morb⁹ accepit
augmentũ. cui precat xp̃i misericordie subuenient. postea sanũ exhibuit.
Quo aut nr̃o epo habeãdin simulte relegato. ita adlumen sit ciuitatis inq̃
antoni⁹ fuerat. q̃ncũ potuerit infestari res ipsa demonstrat. Nã cũ diuersis
eũ p̃secutionib⁹ affligeret. nec posset facere arrianũ. uidecq; xp̃i militẽ
semp in confessione constantẽ. p̃miserat eũ sui⁹ dicens. Nisi eũ nr̃e fecero
religionis. nisit antoni⁹. Ac ubi in sua p̃missione minor inuent⁹ est. suggerente
sibi diabolo cogitat aliud. Pedib⁹ manib⁹q; ligatis uinculis ingentib⁹

arcat ep̄m: oreq; obcurato nel mgua clamaret. aqua corpore ut putabat re
bapcīationis spargit. qui ualeret cōscientiā lugare cū corpore. aut ñ aderat
q̄ audiat gemit cōpedicos. & cordis secreta rimat. ut supare posset aq̄ mendax
tange uoluntatis ppositū. quē tā homo dū mecanicis lacrimis miserat lega
tū meū. Cxurit statim uirū uinculis. & tali qui gaudens plequ uoce. Ecce
tā fr̄ habeo dm. nr̄ xp̄iān effectus est. Quid ult facere poterit ñ ut uoluntati
cōsentiat regi? cui habeo dm. Ista ē. impie antoni mortis dāpnatio. ubi
uoluntatis tenet adsensio. Ego fidē meā tenaxe uocib; cōfitens crebris. quod
credo & credidi clamando defendi. Sed & postea q̄m tacentis uim sti. & corr
ruā opīlasti. mpatorio cordis uolentiq meq subscribentib; anglis gesta
confeci. & lecturandā mpatori meo trāsmisi. Erat q̄dē generalis ista uo
lentia tyrannos. Nā uirandalis p̄hacre ubiq; fuerant destinati. ut cōsentes
timera sacerdocib; suis adducerent uigulandos. & ubi eos fallacis aq;
gladio permitterent. indicū est pditionis scripta ceste cōlebant. nealibi simili
uolentia cōherentur. quē libat puatis siue negociatoribus alicubi cōsistere.
ñ descripta caracteris indicio sua miseris ostenderet morte. q̄m p reuelationē
seruo suo iobi olim tā ostendat xp̄c. ubi dic. Nulli licebit aliq̄d emere ut
uendē. ñ q̄ habuerit caracterē bestiq̄ infronte sua. & in manu sua. Nam
epi acq; pbri illos armatos manu nocturnis tēporib; uic ut opida
circuibant. & sic despicatis postib; ianuarū. aq̄m gladiiq; gestantes. an
marū p̄dones imitabant. Et q̄s domi reperierant. alios forte in lectulis sopora
tos. imbre igneo acq; fulmineo respgentes. demonica uociferatione xp̄i
anos suos ipsi parte uocitabant. ut iudū p̄ritus sue hereseos q̄m aliquam
religionē ostenderent. Inq̄ mun capaces & ignauu. implecū mse pollutionis
sacrilegiū imputabant. Prudentiores ū nichil sibi q̄ uolentib; acq;
dormientib; ingestū ē. obēē. gaudebant. Nā & multi eadē hora cynere
suis capitib; miscerunt. alii esse ut q̄ factū ē. cilicio lugubri tegueruntur.
ñ nulli cēno fecido linierunt. & linteamina uolentē imposita p̄fida con
sidūt. acq; in lacrimis fetidisq; locis manu fidei p̄cerunt. Tali uolen
tia nob uidentib; ibi carthagine filiū cuidā nobilis annos circit septē.
nullu cyrille aparentib; separatus ē. matre sine uerecundia matronali
solutis crinib; post rapientes tota urbe currente infanculo clamante

ut poterat · xp̃ianꝰ fiũ · xp̃ianꝰ fiũ · per sc̃m stephanũ xp̃ianꝰ fiũ · Cui eoꝝ
obturantes · in fonte infantiã · in suã q̃ q̃ demersẽ · hꝛa de filiꝝ
me medici uenerabilis libani · factũ ee ꝓbat · Nã cũ iussu regis cũ uxore
& liberis adexiliũ mitti iuberet · cogitauit impietas arriana aparen-
tib⁹ paruulos filios separare · ne posset ꝓpietatis affectũ uirtute ꝓ-
sternere genitoꝝ · Diuungunt aparentib⁹ tenera pignera filioꝝ ·
Qui cũ uellet liberat lacrimas emittere · auctoritate uxoria increpat ·
impio meatu egre⁹ fluu illico lacrime siccauerunt · Ait enim & continuo ·
Ꝓ pe filios libare pdicur es animã tuã · cõputa eos infuisse natos · Nam
& ipsos omino undicatus es xp̃o · Nonne uides eos clamantes & dicentes ·
xp̃ianus sum? · sed hec mulier qd in conspectu iudicũ egerit · tacendũ
nest · Nã cũ ipsa ut mater lucet seorsũ · carceris tamen custodia tenerent ·
hꝛa ut se penit⁹ nuderent · mandat mulieri dicitq; illi · Solue tu duriciã
tuã · Ecce uirtutis partus impio regis · & nr facte es xp̃ianꝰ · Atq; illa ·
Ydeã illũ · & faciã ego qd uoluerit ds · Educta q̃ de carcere · inuenit
uirũ suũ stantẽ cũ ingenti multitudine poribundaꝝ · conexũ · & uerũ
estimans qd fingerant mimici · mecta manu adprehendens ora uestim
toꝝ ei guttis pyrima · uidentib⁹ · omnib⁹ · suffocabat eũ dicens · Perdite &
repbe · grẽ dei & misericordie ei indigne · qre uoluisti ad modicũ glarei
& meẽtũ pire · qd te pderit aurũ · qd argentũ · nunqd libabuit te
de camino gehenne · dic & alia multa · Cui mariꝰ respondit · Quid facis
mulier · quid te uidet · aut qd forte deme audire potuisti · ego minimi
ne xp̃i catholicus pmaneo · nec amittere potero aliq̃ndo qd teneo ·
Ybi hereticꝰ mendacii fiu consci & decepti · fallaciã suã colorare mi
nime potuerunt · Et q̃ supbus de uolentia minantibus eoꝝ breuit
dyimus · hanc plurimi mecuentes · alii in spelunicis · alii in desertis
locis uiri ut femine · nullo sibi consciꝰ sese claudebant · & ibidem nul
la succurrente sustentatione ciboꝝ · fame ut frigore uicti · contritum
& contribulatũ spm ex alabant · me hec adflictionis incomoda multo
tage secũ fidi securitate portantes · Sic enim crescom⁹ prbr mutetane
ciuitatis · in spelunca q̃quenisi montis reptus e · putrescentes iam
solutus cadauere · Et q̃ de eo habetis ꝑfati iam sum⁹ · pgit tunc

ad cartaginē aduire censuit nefariū regē· ut conscientiā suā qm̄ semp famu
liarē trinitatis habuit & amicā· & ram hominib⁹ faceret manifestā· nec
eū potuit recinere antonius ꝓpē uerecundiā suā· Offert impiissimo regi
libellū in hac simulatudine uerboꝝ· Quid queso tam cū pfectis habeas·
qd cū eis qs exilio relegatis cotidie dimicatis· abstulisti substantiā ecclīs·
patria domib⁹ q; ꝑuatis· sola anima remansit qm̄ capciuare contendis·
O tempora· ō mores· Vnusquisq; hec mundꝰ intellegit· & ipse q; ꝓfectꝰ iudex· Si
fides dicit qm̄ cenecis· qd uere fidē membra tancis ꝑsecutionib⁹ agitatis·
qd uob cū exilio nro· qd uob cū egenis miscto· quoꝝ ē· urta sēp in ypo· luce
at saltē gaudē cōtorcio bestiarū esse· qs abiectus a facie omniū poptoꝝ·
Dū hec & hiis milia ponit ex dī depsset· sceleratꝰ tyrannus hoc ei mandasse
pibet· Vade ad epos uros & qd ē dicere mt sequere· q; ipsi habe hui rei nos
cant pomia poestatē· Sed neq; antonii hec res ab insania potuit reuocare·
sciens se magis impio regi ob hoc multū posse placere· habeēdin
uere tpin gaudentē bono conscientie sue ad locū exilu maluit remeare·
Ca tempestate facta ē· incredibilis fames· & cepit africā tocā una depopu
lacione uastare· Nullus tunc ad fuit mb· nulla prius gutta decelo
ꝑfluē· Nec frustra· s; iusto & ū iudicio dī· ut ubi ꝑsequenib⁹ arrianis
cenosi gurgites aq; ignis & sulphurꝰ bulliebat· indulgencie celestis que
sēp adfluentē aderat pluuia negaret· Lurida remanserat tre facies omnis·
nullis tegebat ē stace pampineis opacata uirgultis· nisata respla uulc
cespitū uiridabant· nolea sēp uiridis foliisq; repleta iocundis decoris
siu consuetū tegmen habebat· nipomoꝝ uirgulta marcante tellure gē
mas pduxerant flos· postea fructus ut adsolent edituꝝ· Tristia fuere
tecta; omnia· & par pesti clades africā confudat omnē· Non hominib⁹ nisi
tis germinantes herbe edidat tellus omino uiroꝝ· aruerant dudū curren
tiū impetu ꝓcipua aluei· fluminū fonciq; crispantes permixtate subtecta
parē siccauerant uenę· Oues & boues umbili inter pecora campi· Simul
q; & bestie siluarū media consumpce· nusqm̄ penit⁹ uidebant· Et ubi forte
q̄minosus cespes humida tunc in palle locat pallentē pcul qm̄ urentē
nascentis fenu cepat pferre colorē· ilico urens & igneus flat aderat· cocti
torrendo desiccant· q; puluerea tempestas aridos· ube deq; quiens· cuncta

De pdicta fami
q; tocā affrica ā
uastare ꝑ ꝑ
nā ꝓfidā

omnē nebulauerat locū. Nullū gestū ē. tempore illo cōmerciū. nullum
cepitē terre iuuenes chentib; scindens uertit aratrū. q; nec boues suberant.
nec arat uspm omnino remanserant. S; rusticos manus alia meterat. & sub
inde quę forte superat iam sepultam querebat. Et q; urgente famis incō
moda. neq; cōmercia ut fact sum consuetudine. neq; cultā redebat debita
tris. iuuenū. senū. adulescentiū atq; adolescentularū. puerosq; uel etiā puel
larū agmina simul & funera ubi pocuerant. qm pocerant passim diffunde
bant. circū euntes oppida uicos. ut singulas urbes. Conuisi eni marcū pstū
atq; inuocantes dm. ad aqsi conductionis. famē pacientes ut canes. nunc
comedent. sed ut infensa sentirent qm negauerat negauerat cruciatē. Alii diffusi
pcapos. alii secreta siluarū pecebant. anciqs radices herbarū ul qlqua
aliq requirent. Non nulli cū domo exirent egressu. impsō l. mune corruen
tes. captiuati fame debellante cadebant. Scirate ū ul semiq cadaueribus
replete. & alanciū fetore morticinos. q; uentes uiuos omni exparte necabant.
Nec deerant cocidie ubiq; expirantiū funera. & nisi fuerat unde q; miserationis
impenderet sepultam. Neq; eni sufficiebant adsepeliendū uiuu fame domi
nante. & pstpe paululū moriti. cupiebant singuli ubitate sua filios q; suos
ppecue seruituti redigere. & inpocerant inuenire. Montes & colles placeq
cruciatū uię ul semiq. unū omib; fecerant ubiq; sepulchrū. q; b; media
depascens denegauerat uictū. Uuandali aut ipsi qs & postea frequens
multarū puinciarū spolia. & recentio affricę primo fecerat diuites. maiore
magis inopia torquebante. Et quito sibi uidebant seruos adgestione sup
bi. tanto ampli deficiebant fame conquente defectu. Null filiū. null con
iuge. null ppiū tenuit seruū. sed exiens unus q; q; nubi uoluit. si ubi ualuit.
aut statī defecit. aut nunqm omino reduit. Urgebat infelix multitudo
ad ipsa seu urbe carthagine congregare. Et dū adhuc captiuati illuc animata
cadauera confluerent. ubi rex inferendarū morticinū uidit strages. pelli urbe
omis illico iubet. necontagiū deficientiū cōmune pararet etiā exercitui ei
q; sepulchrū. Suis g pronuncii & domib; singulos impat reuocari. si nec
erant q reuiterent. dū uicq; sepultura sua inultu portarent. & idcirco forte
maior rebaptizatos p ducio pocuit puenire. qa dū pmittit abarrianis psens
tis actio urge. nec illud obuenit. & mors sequens pma secla puenit. Intrancū

sibi deuastans undicauit famem ——— ut loca nnulla & admodu popu
losa habitatoribꝫ extinctis. alto nunc silencio parietibꝫ solis exstantibꝫ
conjescant. Sꝫ qd ego iam immoror in hoc. qd explicare nꝝ queo. nã si nõ
supessent ul'ei fari de rebꝫ talibꝫ uacuisset. & tullianꝫ eloquencie fluuius
siccaretur & salustij eloquij omnimodis remaneret. & ut alienos indignos
rei tantꝫ pcrea. si cesarien'is surgeret eusebi' ad hoc opus idoneus. aut eius
cui latio grece facundie latinisq; floribꝫ rufinus ornat'. Et qd multa. non
ambrosi'. nꝝ ieronim'. nec ipse mr sufficeret augustin'. Audite hec omnis gentes
auribꝫ percipite q habitatis orbẽ. qq; crigenę & filii hominũ simul in unum
duces & paup. nꝝ illi q barbaros diligitis. & eos in condẽpnatione uꝝa aliq̃ndo
laudatis. discite nomen. & intelligite morem. Nunq̃d alio ꝑpo nomine uoca
ri poterant. nꝝ ut barbari dicerent'. ferocitatis uicꝫ crudelitatis. & horri
uocabulũ possiderent. qꝫ q̃ntis cunq; muneribꝫ foueris q̃ntis cunq; delini
ris obsequijs. illi aliud nescient. nꝝ inmudꝫ romanis. Et q̃ntũ ad eos attinet
uoluntatẽ. semp cupiunt splendorẽ & genꝫ romani nominis nebulare.
Nec ullũ romanoꝝ omino desiderant uiuere. & ubi ad hoc nostrum parcere
subiectis. ad utendũ seruitutis illoꝝ. Nã nullũ dilexerunt aliq̃ndo romanũ
Si disputare uacabat' de fide nob cũ barbara ferocitas. & hereses arriana ra
tionabiliter disputaret. sed q̃ndo tenuit rationẽ. quę a patre dõ dñi filium
separat saluatorẽ. q̃re dolis & calumnijs egerunt. & ubi ipi ꝑpetratis pcella
sui furoris tocũ subuertere uoluerẽ. si disputatio necessaria fuerat episcopal'.
q̃re suspendia. q̃re ignes. q̃re ungule simul & cruces. q̃re arrianoꝝ serpen
tina. plesq; innocentes genera talia tormentorũ inuenit. q̃lia nec ipse me
dentium exq̃siuit. dimicauit cõtra innocentia furoris cupiditas. & auaritia
crudelitatis. ut animas pderet. & substantias arpagaret. Sic solacio desidabat'.
q̃re rapine rerũ alienarũ. nꝝ tanctũ sacerdotũ uerũ & rã omnũ laicoꝝ. Si expo
liati lecati sunt. & rapinã rerũ suarũ cũ gaudio susceperunt. Adsit ia queso
omnis ętas. omnis sexus. omnisq; condicio. Adsit obsecro omnis turba catholici
nominis. quę gremio matris toto orbe gestat'. q; sola germanũ cõmodare
nouit affectũ. quę didicit a paulo magistro & gaudentibꝫ congaudere. & cũ
lugentibꝫ lamentari. Conueniant simul ad domũ mi doloris. & paribꝫ oculis
fundam' flumina lacrimarũ. q; causę & fidei mee unũ & negocium. Nullũ

uolo mecū ad cōdolendū hereticū cuenire · q̄ forte addere cōcupiscit sup dolorē
uulnerū meorū · & gr̄ulat cōcidie malis meis · Nolo nolo ego exēplū
sit fracnū quero affectū · Nolo filios alienos · quoꝝ os locutū ē uanitatē ·
& dextra eoꝝ dextra iniq̄tatis · q̄ filii alieni sēp̄ mentiti sūt m̄ · q̄ murmurauer
& claudicauer a semitis suis · & dicunt m̄ cotidie ubi ē · dī tuus · dū affligit
popl̄s p̄cioso agni sanguine cōparat · Inī quoꝝ obprobria ego ad flagella
parat cantare nō desisto dño flagellanti · amoue ame flagella tua · q̄ defeci
ñ a fortitudine manꝰ tuę · sī apsecutione hereticorū arriani · Adueniant m̄
omīs q̄ mecū angustię uię carpunt tē · & ppē uerba labioꝝ dī uias custodiui
duras · & uideant sī ē · dolor sic dolor meus · q̄m undemiata sū indie mę furo
ris dñi · Apuer sup me os suū omīs inimici mei sibilauer & fremuerunt
dentib⁹ · Dyceb · deuorauim eā · En ista ē · dies q̄m expectabam · inuenim
uidim · Adfectore angli dī mei · q̄ nunq̄m deficit cōfutati in manu ministrio uro
ppē eos q̄ hereditatē capessiuri sūt gēnę saluti · & uidete africā totā ducū
cantaroꝝ ecclarū cuneis fultā · nunc abominib⁹ desolatā · sanctis ordinibus
sacerdotū ornatā · nūc sedentē uiduā & abiectā · Sacdocles ei & seniores inde
serti sunt locis & infuli defecer · querendo sibi escas ad manducandū · & nō inue
ner · Considerate & uidete · q̄ sion ciuitas dī nr̄i facta ē ululis · facta ē · q̄si pol
luta menstruis mē inimicos suos · Manū suā misit hostis ad omnia desida
bilia ei · q̄ uidit gēs inuasse · & ingredi atria sua · de q̄b⁹ p̄cepat ne intrarent
ecclam tuā · Vie ei lugent · eo q̄d nemo ueniat in die festo · egressus ē ·
a facię ei omīs decor · & delicati ei duxer uias aspas ambulare · Virgines
& iuuenes ei inuitis educati monastiorū · abier in captiuitatē maiorū ·
du lapides sci ei disp̄gunt · nō tantū in capitib⁹ omniū platearū · sī & in locis
squalidis metallorū · Dicite dō nr̄o suscepturi ei · habentes fiduciā supplu
candi · q̄m tribulat & uenit illuis turbat ē · a flecu ei · q̄ sedit int̄ gentes & regem
nō inuenit · neq̄ · q̄ solet ea · Quęsiuit a partib⁹ orientis · q̄ simul ēt ristaretur
& nō fuit · & cōsolantē · & nō inuenit · dū manducaret mesca sua fel · & misit sua
potauer aceto · sponsi & dñi sui passionem imitando · Jui id circo passus ē ·
pea · ut sequeret uestigia ei · Deprecamini patriarchę · de quoꝝ stirpe gene
ris nata ē · quę nunc laborat in ēris · Grace sci ppīę · cognoscentes afflic
tā · q̄m antea uaticinante p̄cono cecinistis · Et uoce apti suffragatores ei ·

qm ut ꝯgregarent. unusꝰ orbē ascendente muob dño ut eq̄ velocissimi
curratis. Precipue tu petre beate. qre sileꝰ pour̄ & agnis acomuni
dño magna ē cautela & sollicitudine cōmendatis? Tu cē paule gentiū
magist. q̄ abhierusalē usq; illiricū p̄dicatu euangeliū dī. cognosce q̄d
uuandali faciunt arriani. & filiu tu gemunt lugendo captiuu. Jnuisiq;
ingemiscite sc̄i simul pnob aplī. S; scim q̄ indignū ē. uob pnob orare.
q̄ ista q̄ uener̄ merit̄ supplicia debebant. S; & p malis orate ia filius
q̄ & ex̄pc orauit ecia p inimicis uidet. Sufficiant castigationi q̄ iuste il
lata sunt nob. & m̄ iaq; delinquentib; uenia postulet. Dicat̄ angelo pcu
tienti. sufficit. ia cohibe manū tuā. Quis ignoret hec nob p̄ua bros meos
scelere p̄curasse aberrantib; amandatis dī. & in lege ei nolentib; ambulare.
si; pstrati rogam ut nispnatis uros miseros peccatores. p eū q̄ nos a posto
licū culm̄ puege humiles p̄scatores. Tenuit sceleratissim̄ hunuric̄ domi
nationē regni annis sept̄. memib; x. meritos suos morte ēiumanis. Illa
putre factus. & ebulliens uermib; ñ corpus si; pars corporis
ei uident ee. sepultę. S; & ille legis date tñ uiuentiū ex donatia
nos hereti adeos ueniens q̄ndā m̄ cast̄. mbreui simili morte put.

PRedicatyrus triuphos martyrū beatos. ad enarranda
que gesta sē angelū expoſco duinū. ut q̄ illis p̄stitit supandi uictoriā.
m̄ indigno & immerito q̄ntula cunq; uobis porrigat ornamenta. Tunc & ego
ualebo que desidanda sē mdicare. si ipsi digneñ p me misero dño supplu
care. Septim̄ nanq; agebat̄ annis crudelissimi atq; impiissimi regis hu
nerici. & ecce anticquus hostis uetustus atq; anguis tortuosus tm̄ uenena
uibrans. cyrilla quo dā arriomanitarū epō mīstro usus é. subitens
& obtinens animū regis cruenti. ut ita suadet. ñ posse eū pacatū atq; lon
geuū optinere regnū. ñ nom̄ p̄dec innocentū. Q tam dī iudicio pē ñ inul
tos diei ēpissima morte puerū. scatens uimb; exprimit. Jnfectari cepit ore
cruento omem catholicos multitudinē. que p tota p̄uincia affricana
in modū sic p̄dictū é. abrahę patriarchę arene maris fuerat multiplicata.
ut & ia rebaptizationis sauciaret machera. atq; stolā illā singularis & puri
baptismatis q̄m xp̄s uino carnis sue purificans. plo exp̄mens crucis fecerat
dealbatā. tetre migredinis ēparet. illuuie sordulenta. Accipiens q̄q; tyrann

ut erat ducibꝫ & fer⁹ serpentinā suggestione ferali⁹ eductis uno tēpore tocā
egpt affricā cōmouere. Primo sāc doctū & mūstrorū⁹ copiosissimā & maximam
tbā in longinq; extremisq; regionib⁹ exilio crudeli decrusta qb⁹ bra acutum
gen⁹ humi qd iumenti solus ecclesiū ē. neq; qm industria molāri crtā. s; manen-
te furfuris cortice loricatū p miseratione dari p̄cepit. Post ū crescente impieta
tis insania. ecīā hoc auferri crudelissim⁹ impauit. Post modicū q; tēporis uni
uersal simul ecclās p̄iudicatis uenerabilib⁹ portis ceruicē ingenuis claudi
mandauit. Vnusq; nanq; monasteria uirgo ut puellarū scārū gentilib⁹ id ē.
mauris cū habitoribꝫ donari p̄cepit. Vnus fuit omnib⁹ eulat⁹ unus p̄xpo mori
endi integer & plen⁹ affect⁹. Parua currebant flumina lacrimarū. q; pmi
serat dñs cibari eos pane lacrimarū. & potari eos in lacrimis in mēsura. Et si
repta ē. gyena de arca in hanc cadaueribꝫ morcuus par alio p̄ euncti corpus.
maiorē etatis in nomine trinitatis numer⁹ felicū colūbarū. Quanta nobiles &
opulenti uiri & ampli cespitis dñi. tra. cū celo cōmutauit. & simul corp⁹ cū
substantia tēdidit. Quoq; delicate & nobilissime femine cōt
uerecunda nate spectante uulgo uirgis cede uaricis; tormēt
cruciate. uictricia trophea portaue rt. Quinci infanculi irridentes
educta feralia. arte mundi crepier. pulq; illecebrosa ei semita intrauerunt.
Tunc apprehensis & sepe firi quicū ac cinct ad cor diā dñi seruitutis. immo
nastio habitantes inimicū. q. bonū. & iocundū habitare firi inimicū. idē. bo-
nifaci diacon⁹ seruus subdiacon⁹ rustic⁹ subdiacon⁹ hubat⁹ abba. rogat⁹ monach⁹
septimus monach⁹ & maxim⁹ monach⁹ in numero scilicet machabeus germa-
nus. qs una mat ecclā catholica genuerat. & puericia fontis ecclī salubrit
peperat. decertorio capsensis ciuitatis cui p̄fuit sed undemat sacdos egregi⁹
& xpi fidelis anastes. Quarta ecca ad urbē cartaginensē. primo eis illecebrosis blan
dimentis serpens uoluit sibilare. promittens honores caducos. & diuticias ingentiū
uoluptatū. nec ñ & regis amicitias. ut alia multa q; solent imprudentiū animas
aucupante diabolo uisco mundiali captare. S; hec omnia multitudo dī ac sic tragia
respuer. clamantes uno ore. Vn⁹ dñs. una fides. unū baptisma. nec potest immob
ad iuuante dño tari. qd in eo euangelio semel p̄cepit ē. dari. q; q; semel lot⁹
ñ habet necesse ē tum lauari. q. mund⁹ tot. facte qd uultis. inferte penas
corporib⁹ nris. Melius ē. tēporalia ad modicū sufferre supplicia. q; eterna pēde

& subire cornica. Habere que pmittit. cũ ipsis diuitus pr̃ paululũ pr̃ci. Nob
ũ mull̃ depostib; frontũ ualebit euellere. qd̃ in uno bapolimace arcisse cernitat
dignata ẽ. circulare. Qd̃ multa. dũ cali constantia diuinit̃ munirent. iussis
carcerali custodie mancipari. Et ita crudeli oneratis ferri pondib;. tene
brosis deputatis tẽ locis. ubi nulla misericordia arridet lenitatis. S; poplis
illi memorate urb̃ in dn̄o sep̃ fidel̃ dato munere carcerarius. die ac nocte
xpi martyres frequentabat. Et ita abeis doctrine uirtute dñi roborabat̃.
ut alia etiã ipsi pxpi nomine plena delectatione pferre cupient. & capulo
psequenti facilia supponerent colla. Hoc aut̃ tyrannicas puenit ad aures.
Ebrietate furoris accensus iubet eos adhuc maudicis supplicus adigi. & ma
oribus uinculis onerari. nauẽq; impat lignos aridos manipulis ad impleri
atq; in eade omib; alligatis medii pelagus igne sub posito cremari. Eductisq;
illis de custodia. multitudo popli dñi bellatores trinitatis. qsi agnos innocuos
aductos ad deducebat. & rugientiũ pondã catenarũ qsi quedã monilia p.
uidebant. qs̃ nisi uer illa uincula. si; pcis ornamenta. Incedebant itaq; cũ fiducia
ad supplicii. qsi adepulas ẽ currentes. una uoce p ambitus plateas dño de
cantantes. Gla in excelsis dõ. & in tra pax hominib; bone uoluntatis. Hodie
nob hec dies ẽ. & omi sollennitate festiuior. Ecce nũc tẽp acceptabile. ecce nũc
dies salutis. q̃ndo p fide dñi nr̃i p ferim̃ pparatũ supplicii. ne amittamus
ad qsitã fidi in duũctũ. S; & poplis publica uoce clamabant. Ne timeatis ẽ po
pli dñi. neq; formidetis minas atq; terores psentiũ tribulationũ. si; pocius
moriam̃ pxpõ. q̃m & ipse mortuus ẽ. p nob. redimens nos pcio sanguinis
salutaris. Vnũ tam̃ uehementi conatu q̃ nũc eos infantul̃ uidebat̃. nomine
maxim̃ cupiebant auctores malor̃ a seos exortio separare dicentes. Infan
tule. q̃d festinas ad mortẽ? dimitte eos. Insanumt. & audi cfiliũ nr̃m. ut
possis inuenire uitã remediũ. & tanti regis adire palatiũ. Tunc ille ecce
q̃dẽ puerit. senili tam̃ maturitate clamabat. Nemo me separabit a seo patre meo
abbate ubato. & a frib; meis q̃me in monasterio nutrier̃. Cũ ipsis itaq; in mo more dñi
cuerrat. cũ ipsis desidero passionẽ suscipe. cũ q̃b; credo me & futam gla m̃ue
nire. Noli putare. q̃ poterit me seducere puericia mea. Simul nos dñs septẽ
uoluit egregare. simul dignabit̃ omis uno martyrio coronare. Quom nemo prius
potuit de septenario illo numero felicium machabeor̃? ita etiã septẽ nunc nr̃e

congregacionis numer⁹ nullū mueuit decrimēū. Nā si negauero eū & ipse negabit me. qm̄ ab ipso dictū ē. Q negauerit me corā hominib⁹. negabo & ego eū corā patre meo q̄. inc̄lis. Et q̄ me cfessus fuerit corā hominib⁹. cfitebor & ego eū corā patre meo q̄. inc̄t. Perducti itaq; cū festinatione ad nauale suppliciū. p uoluntate infandi regis ut crudelis ministros. excentis manib⁹ & pedib⁹ eleuati ferunt̄ poc̄ quā ligati. Quidā ignis fuisset ignis mucr⁹. statim impio duuno uidentib⁹ cunctis extinct⁹ ē. Et dū sepi renouaret̄ nutrientib⁹ pabul⁹ ccrū atq; ccum extinguebant̄ rogi globo flamarū. Et cū deinde magis tyranni furore simul ect & rubore repleč. iussit eos remos uectib⁹ enecari. & ita singulos mmodū canum cerebris cōmunitus extingui. Quicali genere mortis debitū spīm reddi dunt. nec expauer̄ ignis q̄cientib⁹ morificari. q̄b⁹ sēp fuit spes omnis in ligno. S; cū inmani uenerabilia corpora iactarent̄ iluco qd̄ cōtī natam⁹ equoris. eadē hora illesa corpora pelagus littori reddere maluit. Nec aliū fuit ut mortis. triduana dilatione impfundo decinere. nēpceptō dn̄ō co minume paruisset. Ad qd̄ miraculi genus & ipse tyrann⁹ ucct impetuens ut fert̄ expauit. Gaudens aut̄ que aderat multitudo. corpora scōs martyrū diligenti cōdidit sepultē. pcuncte clero uenerabili carthaginensis ecclē. Ubi etiā & pdicandi diaconer̄ cio iam confessor̄ effectu salutaris & martirii gerulī reliq̄arū affuer̄. humatē t̄ē q̄ cū ymnis sollemnib⁹ ut pane beatē scōs mmonasterio contiguo basilicē que dicit̄ celernē. Et sic in confessione crimitatis beatissimi martyr̄ et passi t̄ē. & speciosū certaminis sui coronante dn̄o pfecerunt cursū. cui est honor & gla in sēcla sēclōs
a m e N.

ET VICE XPI PRESIDENTI MAGISTRO
monastice discipline. alterius successibus
ueritatis condiscipulo. Noui igit nec ambi
go tuarū experimento disciplinarū sollertia.
quod arsenius noster quē nra nunc nobis secula hieremiam
alterū tulerunt. ab illo in fidei te michi cōmiserit ratione.
Propter quod á primeuo indefessus curaui te rapere de inter
undas. sed faceor tibi magis melotem patris supra uerticē
profuisse. qua denq; subuectus tute te congratulor euasisse.
me quoq; iocundor non in uacuū. cucurrisse. Prefatus autē
pater ut iusticiā fauentibus moris est. exiliū fert pro fide.
illo ut utar cōmuni quia plenus rimarū ueritatē scienS silere
noluit. Vnde adhuc suspecti quid dī dispensatio ex eo ulteri
uelit. quem iam intuemur promissionibus meritoq; hinc inde
diuinitus accitari. Tu tam non es seputus iuuenilia ut assolent
desideria qui diutinis premuntur inuiti disciplinarū cōpedibus.
sed radicatā fide xpi. ultroneus moribus & uita cotidie ad melio
ora dño iuuante proficis. Neq; ut frequenter tibi obieceram
supra glaciem scribens ad solem posui. sed in soliditate fidei &
caritate xpi. interius spū solidante semina uite seui. Vnde
uotoq; filii. censura fidei & dilectionis gra etiam inter mundi
turbines. presertim dum noster suus discordiarū anfractibus
pene labitur orbis. effusa super magnates contentione impii
diuino arbitrio. quorū iure multū diuq; concussus. tandem oc
culta que á principio per partes hinc inde concreuerant de
uotoq; habenis undiq; concupiscentiarū refulsit. iam sua sumos
ferunt fulgura montes. ita ut michi nra nisi confusi quandiq;
per singula horarū spatia repercutiat aures. tamen non
supersedi te uncū ac specialē ne diuinus dumtaxat quāuis
clausus custodia curarem cluere uocis. & ad immortalia
eterno luce& sermone inclimato pulsum á lacte annuis ango

ribus ut gliscat feliciul mutarem. Quod ideo placuit cōmuni
stilo temperari iubulco. & ea que de sacramēto corporis &
sanguinis dñi tibi exigis necessaria tui p̄textatus amore ita
tenuis perstringere. ut ceteri quos necdū unda uberaliū atta-
gerat litterarū utre pabulū & salutis haustum planius capa-
rent ad medelā. & nobis operis prestantior exuberaret fruc⁹
mercedis pro sudore. quia pecunia uerbi sicuti plenius nosti.
quantos repleuerit suis sumptibus auditores. tantis copiosius in
sese amplificatur meritis opibus. Ideo uelim ñ puerili animo
ista perlegas. uerbis ad alia preciosis amore ducaris. sed sic
sedeas ad hanc mensulā paupertatis acsi ad ferculū salomonis.
Ambiunt ergo eam electis sexaginta fortes ex fortissimis ſupnis.
ubi siquis superciliosius aut inuidus uel indignus accesserit. usquā
ēgo loquor tutus p̄sidio. ista non absq; periculo contemni. q̄m
umuscuiusq; ensis super femur ubrat. tam ut talium recundat
audatiam. quam ut regis excubias custodiant contra hostes.
Quod & si minus michi est in eloquio. nichil prestantius in ma-
teria. quia digne credentibus uita prestatur incorruptibilis
& ſēna. Hinc ergo ne putes me tibi fili fabula de maronis
falsitia contexere. immo crede post lac infantie nichil magis
cauendū. quam ne in his offendas. nichil q; feliciul si digne ad
ea gustu intelligibili perungas. Qui si recte sapiat. quoties
libet recumbens inter angelos frequentia & scos omnium
epulas. quia communū est regis eterni. admiscēris ubi sponsi
& sponsa dulcibus deliciarū fruuntur muneribus. & rex tot
creaturę cotidie ingreditur ut uideat dilectentes. si uestē
in qua renati sunt. habeant nuptialē. Unde k̄me q; periculosius
est talia p̄sumere. opes q; deliciarū xpi foedare utre crimini-
bus & que scā sunt impudenter attingere. uelim caueas ad hęc
una cū iniqua gerentibus introire. immo laua inter innocentes
manus. quia tam sacris es officiis mancipatus. ut sine piculo
possis accedere ad cōmissa. & cū fiducia contingere utre pas-
cua. Quibus sane refectus & usq; ad finē utre digne nutrit.

ualeat peruenire ad locū tabernaculi admirabilis usq: ad domū
dī in uoce exultationis & confessionis· ubi sonus est epulantis·
Noli ergo parumpendere tanta grām· sed de hoc exiguo lectio-
nis intelligē· quanta sit uita ęterna in p̄sentiarū accipere·
& angelicis escis cotidie satiari· Q̄m & si dō plena sunt oma·
nos quoq: coram oculis diuine maiestatis semp uersam̄· & pfidis
ubiq: nullus tutus est locus· tam plurimū coram sciis altaribꝰ
frequentia angloꝝ uultum q: di contemplantē diuina ob-
sequia obseruare oportet & uereri· Hęc autē ut securius
tua perlegat infantia· placuit k̄ne catholicos ecclę do-
ctores in principio annotare· ex quibus pauca de pluribus
quasi lac teneritudinis eliquauerim· cyprianū sciliceꝫ ambro-
siū· augustinū· hieronimū· iohannē· hilariū· Gregoriū· isicium·
quoq doctrina imbutus & fide· melius possis ad altiora profi-
cere· N̄ro quidem stilo nunc sensū eoꝝ cōmendans· nunc
ū propriis eoꝝ uerbis utens· quę apta erant meo studio tē-
peraui· interdū quę manifesta non dubia uidebantur· uera
ratione firmaui· & contra queq: in eiusdem libri margine lit-
teris doctoris quos premisi ex inicio nominis ē regione figere
curaui· Propter quod lege securus· & pfice quę monui deotus·

Explicit plogus· Incipiunt capitula·

·i· Quod natura oīum creaturaꝝ non ex sē est· neq: ex sē sē creat·
sed in uoluntate dī oīum rerū natura condita est·

ii· Quod dī oīum rerū artifex non ita condidit naturas ut sinum
uelle ab his auferret· sed ita ea essent ut uoluntas dī decreuerat·

iii· Quod sicut in potestate sua dīs fecit in cęlo & in tra quęcunq:·
ita & in eādem p̄cepti constituit· ut ei non alia esset caro quā
quę nata est de maria uirgine· Iret in cruce·

iiii· Quod siquis uerā speciē panis uerū xp̄i carnē non credit· minime
uerū dm̄ esse illū crederet· si eū in forma serui suspensū cerne-

v Quod uirgo maria non in sua potestate habuit ut pareret dm̄
sine coitu· sed in uirtute dī· Ihesu xp̄i sit caro quę in pane consecrat̄·

vi Quod ñ p̄ oculum exteriꝰ hominis sed p̄ fidē debes credē q̄d uere

VII Q uod hoc mysterium nullus nisi per fidem discernere possit · Isca

VIII Q uod p ignorantiam ad hoc mysteriū omnis aluenigena ut mercenarī id est q̄ uirtutē huī mysteriī nescit · n̄ sit dign̄ ut p̄sumat accedē adsca

IX· Q uare hoc mysteriū sacramētū dr̄ · & cur mysterium ·

X Q uod sic infans anima adhuc reclusus in utero nesciente matre recepit · ita & panis cōsecrat̄ formā hoīs q̄ cōcepē · ē · de spu scō & maria uirgine ·

XI· Q uod siquis dn̄icis & euangelicis credat uerbis · hoc mysteriū uerā xpi carnē & sanguinē esse non dubitet ·

XII Q uod hoc mysteriū & ueritas & figura dicitur ·

XIII Q uid significet immolatio agni ·

XIIII Q ualiter nos in xpo · & xpc in nobis maneat ·

XV· Q uod tribus modis corpus xpi appellatur · Iesse ·

XVI Q uomodo ydria farine & lechitus olei huius sacramēti similitudinē

XVII Q uod fructus dicit q̄m tā subito in celū offert̄ caro xpi · in eo loco ubi sacerdos dicit in canone iube hec perferri p manū scī angeli tui in sublime altare tuū in cōspectu diuine maiestatis tue & ab ipso xpo porrigit̄ · XVIII Q ui sint q̄ hoc mystīū possident corp̄ xpi ·

XVIIII Q uod dis reus habet̄ qui indigne audet communicare corpus xpi ·

XX· Q uod n̄ omnes sunt scī qui uocant̄ scī · sed qb ibi incip̄ ira undicie di ·

XXI Q uid sit ugnū unie · aut quid fructus unus significet · In ipso ·

XXII C ur xpc qui semel passus est in cruce · adhuc cotidie immolat̄ ·

XXIII Q uod xpc non solū spualit̄ sed & carnalit̄ manē & in nob & nos

XXIIII Q ualis sit sensus quod dicit̄ Nemo ascendit in celū n̄ qui de celo descendit · hoc fit̄ omnes electi q̄ sūt ei membra · ipsi ascendunt in illo · qr xps & nos unū sum̄ corp̄ · ille caput & nos membra ·

XXV· Q uod n̄ sic nos udei carnalit̄ sed spualit̄ hoc mystīū capere debemus ·

XXVI Q uod hoc mysteriū utrunq; & caro & panis esse dicit̄ · & de uno quod ex multis uquatur unus · Ixpc in cruce suspens̄ ·

XXVII Q uo typo legitur ioseph uino mebriatū fuisse meridie · qua hora

XXVIII U Bi melchisedech in figura xpi obtulit panē & uinū ·

XXIX Q uod uelut hoc cibo ut potu ab angelo sit pasti xl̄ diebus & noctibus

XXX U trum aqua cū uino misceat̄ · dū in cena dn̄i factū n̄ legit̄ ·

XXXI Q uod non per meritū sacerdotis hoc mysteriū conficiat̄ · & qd

ñ mal' a bono · ut mūs a malo aliq̄s p̄cipit sacerdote q̄ ministrat ·

xxxii Q vod sacerdos ñ sit creator hui' sacrāmti · sed ipse xp̄c ·

xxxiii Q vod quis sāc̄dos oīb; eq̄l̄ tribuat hoc mysteriū · non tamen oīs equaliter sumant · Violare ut sordidare ñ possit · & sic ñ

xxxiiii Q vod sāc̄dos ucē indigñ sit tam mysteriū tam magnum suū ÷ q̄d offert · sed oīū · ita nec ull' p̄cs sit tantū sed oīū circūstantiū ·

xxxv Q vis de adulteris p̄sbiteris sub figura loquat' dñs ·

xxxvi De colore & sapore carnis & de cruore hominis occisi ·

xxxvii Q vod adhuc mali & perfidi ruminant intrinsecus · qualit' esse possit ut caro hominis cruda uoret' · ut cruor bibatur ·

xxxviii q valiter superna pietas aliquando probis aliq̄do dubitantib; ut ut sic crederent ueram carnē ut cruorē ostenderit ·

xxxix q vod quidā p̄br ob magnū desiderū promeruit ñ solū ut xp̄m cerneret · sed & ut in ulnis stringer' & oscularet' ·

xl Q vod hoc mysteriū nulli' meritis consecret' · nisi unius cui nutu oīa regunt' & sunt · In suis scīs accepit manib; in cena

xli Q vod ñ aliū calicē accipiū & offeriū hodie · ñ quē ipse tūc

xlii Q vod non aliam carnē comediū quā que incruce pependit · & aliū ñ bibiū sanguinē quā q̄ de eī latere fluxit ·

xliii Q vod quantitas in hoc misterio ñ sit consideranda · sed meritum & uirtus · Capiat bonū · id÷ eucharistiā ·

xliiii Q vod bonus bonū bono suo p̄cipiat · mal' ū malo suo ac

xlv Q vare ante passionē corp' suū discipls suis tūc dedit · utiq; propter hereticos · Cōmunicatur ·

xlvi Q vod nec caro sine cruore · nec sanguis sine carne

xlvii q vod infelix sit qui ea non credit que latent in hoc sacramento · sed ad cenā p̄mit' cōmunicarent ·

xlviii q vare nos ieiuni cōmunicem' · cum apostoli ñ ieiuni

xlix q vanū sit mē cōmunē cibū & hoc sacramentum ·

l Q vod quidā errando dicunt q̄d xp̄c p̄ futurā resurrectionē regnatur' sit cū oīb; scīs in mundo mille annos ·

li Q vod xp̄c & comunia sit & comunium ·

lii Ubi iacob desiderabat hunc cibum & uestimentum ·

LIII Quid illud tã magnũ tuũ sacramẽ bonũ zacharias ãmirat̃ dixerit.

LIIII Quod omnis ecclã xpi virgo nominatur & est.

LV Sic unũquenq; ammonet ut sit probus & castus ante cõmunionẽ.

LV De agno & hedo qualiẽ unicuiq; immolandũ in hoc mysterio.

LVI Quod aliquis dicat. ñ sum auditus cõmunicare qz peccator sũ. & iccirco per negligentiam fit strophia diaboli. Capt̃ q̃m sit trinitas in unitate.

·I· Hucusq; de eucharistia. nunc ů qualiẽ sit trinitas in unitate & unitas in trinitate. & de baptismo xpi in iordane. & qz hec oĩa ad eucharistiã pertinent. disputand̃. gaudeam̃ qz pro nobis est.

II Quod qualiter timide tam̃ dicat quasi separabilẽ trinitatẽ.

III Quod tres. pater. filius. & spũs scũs ñ simul sed seorsũ uenerunt.

IIII Uerũ aliq̃d facit pat̃ q̃d ñ facit filius. aut filius q̃d non facit pater.

V Quod filius natus sit de uirgine & non pater. & tam̃ natiuitatẽ & pater & filius operatus sit.

VI Quod filius sit passus non pater. passionem autem filii & pater & filius operatus sit.

VII Quod filius resurrexit non pater. pater autem & filius resurrectionem operatus sit.

VIII Quod michi in operibus suis fecit filius sine patre.

Incipiunt capitula in libro beati Rabani de corpore et sanguine domini ad redemptorem nostrum ihesum christum.

uel ut alii Pascasii Radber

QUI DIU CUNCTA CREASSE de nichilo corde credit ad iusticiam & ore confitetur ad salutem nunquam dubitare poterit ex aliquo aliquid rursum fieri posse quasi contra naturam aliud immanere nature quod necdum erat. Nam natura omnium creaturarum non ex se est neque ex se se creat. rursum omnia que nascuntur nata alia rerum non per se sunt nascencia sed uoluntate dei omnium rerum natura condita est. Propterea si recte quis credit & sapit non naturam causam dicit esse rerum sed omnium naturarum & ex natura sui generis denascentium uoluntatem dei causam esse confitetur. Porro uoluntas dei tam efficax est & ompsa ut eius uelle solum fieri sit. ac per hoc uoluisse illum fecisse est. Vnde nimirum omnium rerum & naturarum causa sola uoluntas dei uere creditur. ideoque quotienscunque in scripto uidetur quasi contra naturam aliquid fieri aut euenire. quodam modo non contra naturam est. quia potissimum rerum natura creaturarum hoc habet exemplum. ut a quo est semper eius obtemperet nutui. ut sic uelle dei eius profecto est esse. ita quoque quicquid ea rursus esse dei nutus decreuerit. iure aut crescendo augeatur aut nascendo uce pro nihilo offensis diminuatur. aut mutando in aliud omnino quod non erat precepto nature ordine conuertatur. recte illi me conficem. Hinc ergo pulchre a quodam peccatorum nostrorum dictum est. Subdit omnipotens imperium natura tuus. nutu que soluto. transit in aduersas iussu dominante figuras. Quoniam extra potentiam dei nichil est. iccirco omnia potest. QD DS OMNIUM RERUM ARTIFEX NIHIL CUIQUAM NATUS UT SUUM UELLE ABHIS AUFERRET. SI UTITA ESSENT UT IPSE DE eque eum sic concludit omnium artifex dominus rerum naturas. ut suum CREUERAT.

uelle ab his auferret· quia oñium creaturarũ subsistentia in eádem di uoluntate subsistit & uirtute á quá causam habet· non solũ ut absistat quicquid est· sed etiam ut sic sit sicut ipsa di uoluntas decreuerit· que causa est oñium creaturarũ· Alioquin nec subsisteret ulla creaturarũ existentia· nisi in eius uoluntate á quo totius eius esse manet· Et ideo natura creatꝝ quotiens mutatꝝ· aut augetꝝ· ut subtrahitꝝ· non ab illo esse diuertitꝝ in quo est· quia sic est & sic fit ut ille decernit in quo est; Patet igitꝝ qm nichil extra ut contra di uelle potest· sed cedẽ illi oñino oña· & ido nullus moueatꝝ de hoc corpore xpi & sanguine quod in mysterio uera sit caro & uerus sit sanguis· dñi sic ille uoluit qui creauit· Quod sicut in potestate dñi fec in celo & in tra gcunq;· ita & in eádẽ fec ut eẽ alia ẽe caro q̃ q̃ nata· de maria un

III Oña enĩ quecunq; uoluit dñs fecit in celo & in terra· Et gine· quia uoluit· huc figura panis & uini hec sic est· oñino nichil aliud quã caro xpi & sanguis post consecrationẽ credenda sunt· Unde ipsa ueritas ad discipulos· hec inquit caro mea est pro mundi uita· Et ut mirabilius loquar· ñ alia plane quã que nata est de maria & passa in cruce· & resurrexit de sepulchro· Hec inquã ipsa est· & ido xpi caro est· que pro mundi uita adhuc hodie offertꝝ· & cũ digne percipitꝝ uita uniq; gña in nobis reparatꝝ· Quod si minus alicui que dicim credibilia uidentꝝ· attendat uniuersa ueteris testamti miracula que contra nature ordinẽ ob fidei firmitatẽ a dõ gesta sunt· & uidebit luce clarius q̃d dõ nichil impossibile sit· dũ oñium esse di uoluntas est· & quic̃d uoluerit dñs hoc singula fiunt· Qd siquis uerã speciẽ panis carnẽ xpi non credit· minime uerũ dñm ẽe credet· si eũ in forma serui suspensũ in cruce cer

IIII At uero quisquis ista ñ credit· ñ uidit& xpm in cruce in nerue· specie serui· quomodo dñm unũ intelligeret· ñ per fidẽ pri credidit&· Ita & in hoc corpore ubi species alia monstratꝝ· quom carnẽ xpi uideat· nisi per fidẽ ueraciter credat· Cogitate ergo si mare rubrũ olim habuit in natura diuidendi

sē ut popl̄s per medū sicco uestigio transiret· aut si habuit
om̄is illa egyptios aqua ex silice per moysen conuertendi in ät ex natā
sanguinē· & cet̄a· an in uoluntate di fuit· ut impios permulcēret
ad fidem· & monstraret in specie coloris eius q̄d om̄is eos do
ctrina & morū aspersio uersa esset in sanguinē· Deinde in
euangelio aqua de fonte perhausta habuit potenciā sē in uini
mutandi saporē· Et ut de innumeris pauca cōmemorem·
habuit ignis ille babilonius ubi tres pueri missi sunt per na
turā ne calesceret· an in uoluntate di fuit ut fieret tanquā
spūs flantis· ut refrigerium magis quā incendiū p̄staret scīis·
Cogitet ergo quisq; panes illos in heremo quinq; aut septē· si
habuerunt substantialiū ex sē ut tot homines saciarent· deinde
tot sportas implerent· an in gr̄a fuit quod factū ÷ creatoris·
Minuendo enī multiplicabant̄· v· Q̄d uirgo maria in sua natura ut
potestate; habuit ut pareret d̄m sine coitu· sed in uirtute di ·
Nechon etiam & maria uirgo habuit in natura ut uirgo pā
ret sine coitu d̄m· an in uirtute di· Et ut apertius dicam·
caro nr̄a ut animaliū nunquid non terra· Immo terra· quia
dictū est terra es & in terram ibis· Quamuis ergo terra uera
caro tuc& corruptibus· que si seruauerit iura legis & mandato
di p̄cepta· uestiet̄ adhuc immortalitate per ista que expo
nimus· etiā quamuis caro· tam incorruptibilis erit· Que uelim
diligent̄ attendas ó homo & tu per om̄ia quecunq; naturaliter
uident̄ esse· ut que contra naturā facta leguntur ab initio cre
aturē· & intentius obsecro considera utrū exsese in sua natu
ra fiunt singula· ut que demutant̄ in aliud q̄d non erant· utrū
per ordinē suū uiris ut sint mirabilia· aut certe quod magis fa
tebers· & illa que sunt quasi naturalia· & ista que quasi contra
naturā uenunt· prorsus om̄ia in uoluntate di esse & in sapientia·
singula p uoluntate rationabiliū p̄creari· Et idō causā om̄ium
existentiū uoluntatē di recte fatem̄· Nec immerito· quoniā
uoluisse fecisse fuit· Vnde quotienscunq; aliq̄d fit ex aliq̄· uirtu
te uoluntatis eius fit· & in sapientia eius qualiter fiat p̄parat̄·

Neq; igit uoluntas sine uirtute. neq; uirt sine sapientia ꝯppiã efficit. quia uoluntas dñi uirt & sapientia est. idõ q; ꝯcꝺ uult ita fit ut uult. & in nullo fallit. quia in sapientia sua oña uult. Immo ipsa sapientia eius uoluntas est. & ꝓptea nichil malu. nichil ꝺd non possit uult. QD NON P OCULŨ EXTERIOREM SED

VI. UP FIDE CTEPLARI VALEAT. QD VERE XPI SIT CARO Ꝙ IN PANE CSECRAT.

Unde quia sic dñs uoluit ut caro eius esse & sanguis hoc mysteriũ. in nullo dubitet si dñm credit. sed uera fide habeat in animo. ꝺd hoc est caro illa que oblata est p mundi uita. quã qui digne comederit. mortẽ non uidebit in ẽternũ. Nichil enĩ xpc ecclie sue manus aliquid in mysterio reliquit. quã hoc & baptismi sacramẽtũ. necnon & scripturas scas. in quib; oñib; ipse scs ꝺ pign totius ecclie est. interius mystica salutis nre ad immortalitatẽ operatur. Sed in his denq; nichil incredulus mirabile credentibus ũ nichil meius. nichil mirabilius. nichil locupletius; in hoc ſcto prebetur. non ut mirabile usum pareant oculꝯ. sed in fide & intellectu animus redoleant mysteriũ. & in eisdem ẽternitas mortalibus & participatio xpi in unitate corporis concedat. Hac igit de causa longe ab oñib; que facta sẽ a scto miraculis distat hoc mysteriũ. quia illa oña ideo facta sunt ut hoc unũ credatur quod xpc est ueritas. ueritas aũt dñi est.

Et si dñi ueritas est. quicꝺd xpc promisit in hoc mysterio utiq; uerũ est. & ideo uera xpi caro & sanguis. que qui digne manducat & bibit. habet uitã ẽternã in se manentẽ. Sed usu corporeo & gustu propter a non demutanꝺ. quatinus fides exerceat ad iustitiã. & ob meritũ fidei merces iustitie consequat. Alia nanq; xpi miracula hoc unũ passionis confirmant sacramentũ. & ideo non ob miraculũ ista mutantur exterius in carnis & sanguinis speciẽ. sed interi ut fides cõprobet in spũ uerissime confitem. Quia ꝙ iustus ex fide uiuit. habeat iustitiã fidei in mysterio. & per fidẽ uitam in se suscipiat manentẽ. qua securior adhuc mortalis immortalitate pastus quã totus ad immortalia festinet. ubi ñ pedit

sed cū bonis operibus peruenitur. Constat igit̄ modis
oīb; · quia sicut in paradyso ligni uite fuit . ex q̄ ligus
subsisteret & status hominis si mandata seruasset & immor-
talitat̄ · ita pulsum in ecc̄a hoc mysteriū salutis · non quod
eidem ligno hoc esset in natura · sed rē inuisibili uirt̄ inuisi-
bilis intrinsecus operaret̄ · ita siquidem & in isto cōmunionis
sacramento uisibili diuina uirtus ad immortalitatē sua
inuisibili potentia quasi ex fructu ligni paradysi nos &
gustu sapientie sustentat & uirtute · quatin̄ per hoc si dig-
ne sumim̄ · demū in melius transpōsiti ad immortalia feram̄ ·
Adhoc g̃ uerbū caro factū est & habitauit in nobis · ut per
dīm uerbū caro fact̄ū caro ꝓficeret in dīm uerbū · Que ni-
mirū caro uerbi fit esca in hoc mysterio cibus q; fidelib;
dū uere credit̄ esse caro pro mundi uita · neq; aliud aliq̄d
quā caro corporis xp̄i · & qua xp̄s manet in nobis ut nos
per eam transformem̄ in illo · qui nichil aliud factus · quā
dī caro dignatione sua ut habitaret in nobis · Si g̃ habitat
in nobis · & nos membra corporis eius maneam̄ in illo · iustū
est quia in illo sum̄ ut ex eo uiuam̄ · & ideo carne uerbi
pascim̄ & potam̄ sanguine · Hec inquā firmitas fidei
nr̄e · hec unitas & uere cōmunicatio · ubi si nature ordo
requirit̄ succumbit ratio · & tam̄ manet extra humanā
rationē facti ueritas · ita ut in ratione fidei uis · deitas · &
potestas efficax modis oīb; credatur · quia dubietas mul-
tice
tū & bone uite sit · hominē excludit ne ad hui sacrām̄ti
intelligentiā pertingat · QVOD FIDELIBVS SOLLICITE SIT
PSCRVTANDVM QD IN HOC SACRAMENTO AD FIDEM PTINEAT QD VE ADSCIEN
SACRAMENTVM DOMINICI CORPORIS & SANGVINIS QVOD TIA
cotidie in ecc̄a celebrat̄ · nemo fideliū ignorare debet ·
nemo nescire quid ad fidē quid ue ad scientiā in eo perti-
neat · quia nec fides in mysterio sine scientia recte defen-
datur · nec scientia sine fide que necdū capit quandoq; ut
ꝓficiat enutrit̄ · Ac ꝓ hoc tanti sacrām̄ti uirt̄ ēsideranda

& muestiganda est. & disciplina xpi erudienda. ne forte censemur ex eo indigni saltem si non satis discernum illud. nec intelligim mysticu xpi corpus & sanguis quanta polleat dignitate. quanta q; præmineat uirtute. & discernat á corporeo gustu. ut præstantius sit omi sacrificio ueteris testamti.

Hoc sane siquis ignorat. non discernit. & ido timendu ne per ignorantiá quod nobis punu est ad medelá. fiat accipientibus in ruinam. Qd p IGNORANTIÁ OMIS ALIENIGENA ET MERCENARIUS ID. QUI VIRTUTE hui MISTERII NESCIT. NISI DIGN ET PSUMAT

·VIII·

Unde dns in leuitico. qui comederit de ACCEDERE AD SCA SCORUM. scificatis inquit per ignorantiá. addat quintá partem cu eo qd comedit. & dabit sacerdoti in scuario. nec contaminabis scificata filioz isrl que offerunt dño. ne forte sustineant iniquitatem deliti sui cu scificata comederint. Et addidit. Ego dns qui scifico eos. Ac deinde. Sca scoz sunt. Vbi profecto mysteriu corporis xpi & sanguinis designat. de quo ni habet potestatem edendi non solu omis alienigena inquilinus & mercenarius. uerum nec qui per ignorantiá tanti mysterii excecat.

Per ignorantiá aut illud percipit. qui uirtutem eius & dignitatem atq; circumstantiá ipsius sacramti penitus ignorat. qui nescit qd uere corpus & sanguis sit dni scdm ueritatem litt& in sacramto accipiat per fidem. Hic quidem mysteriu accipit. sed mysterii uirtutem nescit. Unde salomon. immo per eum spus dnus iubet. cu sederis ad mensá potentis ut comedas cu principe. diligenter attende que apponunt coram te. qm talia te oportet preparare. id est mortificationem xpi in corpore circumferendo cotidie predicare. Diligenter ergo intelligere. & spualia sacramta palato mtis & gustu fidei percipere. quali legalium quintá partem ad ea que prius comederat per ignorantiá superaddere est. du diuina intelligibilis interior homo nr per xpi gram excipit. & per ea uirtute fidei xpo concorporat. alioquin quom lex iuberet ad ea que comederat aliquis p ignorantiá quintá supaddere partem. cu iam non

superessent quib⁹ ulterius addi quppiã potuisset. Non
enĩ superaddit⁹ illi rei quę iam non est: sed ei utiq; quę hac
tenus est. Unde bene septuaginta super ipsũ addi q̃ntã
s. mẽpe
partẽ uident. Quinta igit⁹ pars illius tunc recte á nobis
superaddit⁹ ei quod prius per ignorantiã accipiebat⁹. si q̃nq;
sensus corporis intus ad intelligibilia spualit⁹ conuertant⁹.
quia si recte sapim⁹ ut recte percipim⁹. diuin⁹ spūs in nob⁹ est.
etiam & per eandem grãm ampliat⁹. eosdem q; sensus nr̃os ad
ea percipienda instruit & cõponit. ita sane ut n̄ solũ gustũ
interius ad mystica perducat. uerũ & uisum atq; auditum.
necnon odoratũ & tactũ ita tenus illustret quodã m⁹. ut nichil
in eis nisi diuina sentiant⁹. nichil q; nisi celestia intelligant⁹.
Terribile sacrũ est q̃d cõmunicat⁹. Unde quã bene dicitur.
addat quintã eius partẽ sup eũ. ut sicut alii codices habent
cũ eo. & dabit sacerdoti. quia oñem scificationẽ mystici
sacrificii & efficatiã. quom⁹ sensibus rei intelligibiliter
uirtute di uerbum xp̃i in carnẽ ipsius ac sanguinẽ diuinit⁹
transferat⁹. uel qualit⁹ per hęc cõmunicantes ad spũ
alia nutriantur. Siquidẽ xp̃o qui uerus & summ⁹
est sacerdos catholice totũ tribuere oportet.
totũ q; eius uirtutem atq; ipsius potentię designari.
nempe qr ipse liberat ab ignorantia uniuersa. &
remouet nos á carnalib⁹ huius uitę. Neq; itaq; sinit terrenũ
aliquid aut uile ibidem suspicari. sed mystica & spualia in
his sapere. ita ut nr̃i corporis sensus ad ea interius scificandi
auidius transferant⁹. si quo modo dicere possit preminentior
pars hominis. cor meũ & caro mea exultauerunt in d̄m uiuũ.
Recte igit⁹ in d̄m uiuũ totus homo exultat. quia tũc & ab oñib⁹
caro xp̃i & sanguis cotidie comedat⁹. ipse tam agnus uiuus
& integer permanet. Non enĩ moritur⁹. mors ei ultra non
dñabit⁹. sed tam in mysterio ueracit⁹ cotidie immolatus. in
absolutionẽ delictor⁹ comedit⁹. Unde iuxta in eadem legis
sententia infertur. Ego d̄ns qui scifico eos. Scificat aũt

eos qui per hec cõpetenter ad dñm scificantẽ tendunt. & cũ deuotione modo quo oportet ea percipiunt. qua scificationis causã & contaminationis renatis in xpõ ulta ꝓposuit. Alioquin portabit iniquitatẽ delicti sui ut lex ait. qui scificata contaminauerit cõmedens per ignorantiã. uel indigne appetens ea ex contemtu. Hinc ḡ erudire oportet eos qui percipiunt uirg sacramẽta. nẽ forte siquis deliciose salutaria ignorat rudimenta. & ipse pẽnitus á dño ignoret. QVID SIT SACRAMENTVM. AVT QVID MYSTERIVM APPELLETVR.

.ix. SACRAMENTVM IGITVR EST QVICQVID IN ALIQVA celebratione diuina nobis quasi pignꝰ salutis trãditur. cũ res gesta uisibilis longe aliud inuisibile intus operatꝰ qđ scẽ accipienti sit. Vnde & sacramẽta dicunt. aut á secreto eo quod in rẽ uisibili diuinitus intus aliq̃d ultra secretius efficit corporale. aut á consecratione scificationis. quia ipse scs manens in corpore xpi. latenter hec oia sacramẽtaq; mystica sub tegumẽto uisibiliũ ꝑ salute operatur fidelium. Magis igitꝰ uis diuina ex hoc mentes credentiũ ad inuisibilia instruit. acsi uisibiliter ea interius prestat ad effectum quẽ ambulamus & nõ ꝑ speciem. Sunt autem sacramẽta xpi in ecclã baptismꝰ & crisma. corꝑ quoq; dñi & sanguis. quę ob hoc sacramẽta uocantꝰ. quia sub eor specie uisibili quę uidentꝰ secretꝰ uirtute diuina caro consecratur. ut hoc sint interiꝰ inuentate. quod exteri credunt uirtute fidei. Est sacramentũ uinculi inquo pẽ electionẽ partiũ iurat unusq̃sq; qđ suo partu decreuerit. unde & sacramentũ dr quod secretꝰ fidei inuisibilis ꝑ consecrationẽ inuocationis dei. ut alicui sacri teneat exeo qđ forsi usui ut auditu uox iuranti sentit. Fit ergo & xpi nacuitas atq; oinis illa humanitatis dispensatio magnũ quoddã sacramentũ. qr in homine uisibili diuina mageſtas intus ob consecrationẽ nram ea quę fiebant secretꝰ potestate sua inuisibiliter operabatꝰ. Vnde mysteriũ ut sacramentũ qđ dr homofactus est iure dr. sed mysteriũ grecum ẽ eo qđ secretã & reconditã insi

habeat dispoicionē. Est aut̄ & sacrām̄tū mscripturis diuinis ubicūq; sacer
spūs meritō meri aliquid efficacit̄ loquendo operat̄. sed sacrām̄ta scripturarū eruditionē diuinitus traditus pascim̄. & pascendo ad operationem
& disciplinā xp̄i eruditū. sacrām̄ta uero natiuitatis & humanitatis eius
& nos redimim̄ aduenā. & scripture aperiunt̄ ad intelligentiā. et una
pēū nobis monstrat̄. & poculū largit̄. ut ad adoptionē filioꝝ exsertui
tute transeam̄. Porro in baptismi sacrām̄to mutandi ad eandē adoptionē ostiū credentib⁹ panditur. ut deinceps in membris xp̄i p eandē renascentiā liberati a malo unū corpus efficiam̄. In quo nimirū baptismo
& deinceps spūs scī inanimā renascentis diffundit̄. & unumquemq; xp̄i
ecclā uno spū p cepto uiuificet̄. & corpus unū efficiat̄. q̄ sicut omnia
membra corporis nīri una uiuificant̄ & regunt̄ anima. ut ex compage
membroꝝ unū corpus fiat. ita tot̄ ecclē membra uno scō reguntur
& uiuificant̄ spū. uti unū corpus xp̄i efficiant. q̄ siqs spūm xp̄i nō habet. hic non est eius. Nemo igit̄ dubitet q̄d unusq;sq; mīm uterо matris
ad huc clausus accipiat licet occulte animā ut sit homo in anima
uiuente. ita medīū ut mat̄ nesciat quando pēā illo priusquā exeat
uita ingrediat̄. sic plane nemo dubitare debet quod in alueo baptismi priusquā infans a fonte surgat. spūs scī meū qui nascit̄ aduenat.
& si nō uideat̄ q̄ nī mīm est diuina unctus pudica & prestabilis ad regenerationē sacre adoptionis. quā siue pri⁹ in natiuitate carnis. ut uiuificaret
facta hominis membra. licet concepta sint ex delicto. Qua de re sit nō
dubiū nobis argumentū. q̄d dīs scrutator omniū & prestabilis sēp profectuā dispenset gr̄am. ne quod disposuit immutet. Si mīt patīa mē dū
stupra & matrū crimina flagicia exlubridine facta uiuificat hominis
membra. quanto magis ubiq; presens spūs scī q̄ replet orbē terrarū
offert ut omnib⁹ p fidem renascentib⁹ se p̄cul ingerat. quatin⁹ p eum
membra xp̄i in unū sentiant. & ex omnib⁹ unū fiat corpus? Ceterum
sacrām̄to corporis ac sanguinis tantundē pascim̄ mur. & potamur.
ut ex eo nutrim̄ur unū efficiam̄. quo nimirū uegetati gustu ad immortalia & ecna preparem̄. quatenus spūalit̄ iam angelica gīa saginati
in eo uiuificem̄. Optatur nobis in his omnib⁹ sacramentis spūs diuinus.

X. Q̄d sic infans
dām adhuc rec
sus muto nesci
matre recip. ita
panus clect. b fon
hoīs q̄ ocepit. e. d
sco & ex mygra
gine nutrus.

Siquidē inscripturis sōis corda nra illustrat: qz nec; q̄ plantat nec; q̄ rigat ē aliq̄d: sed incrementū dat. dīs. Hmo sane ezechiel aīt. qz ispī unq; erat mrotis. Et iohannes. Qui habet mḡt aures audiendi: audiat q̄d ispī dicat ecclesiis. Ceterū mxpo idē coopat̄ ispī: qz concepō credit̄ de ipso & maria uirgine. Simili quoq; modo & in baptismo p aquā ex illo oīm regenerant̄: deinde ut tacte ipī xp̄i corpore cotidie pascūm̄ & potam̄ sanguine. Unde nec mirū ispī sēl q̄ hominē xp̄m mutere uirginis sine semine creauit: cū ā simplē panis ac uini substantia carnē xp̄i & sanguinē mirabili potentia cotidie p sacramenti sui sēificationē opat̄. quā uis nec usu exceri nec gustu saporis comprehendat: sed qz spūalia sunt fide & intellectu p certo sicut ueritas predixit plenissime sumunt̄. UT NEMO DUBITET HOC MYSTERIŪ VERĀ XP̄I CARNEM ET

·xi· QUOD IN VERITATE CORPUS & sangui s fiat consecratione mysterii SANGUINĒ nemo q̄ uerbis dnīs credit dubitet. Unde ueritas aīt. Caro enim esse mea uere ē cibus: & sanguis meus uere ē pot. Et ut discipulis nrecte mel ligentib̄ claresceret de qua dicebat carne ul de q̄ sanguine: manifestans insinuat. Qui manducat meā carnē mḡt. & bibit meū sanguinē. in me manet & ego in illo. Ergo siuere est cib. & uera caro. Et si uere est potus. utiq; & uerus sanguis. alioq̄n quomodo uerū erit qd dic. panis quē ego dabo caro mea est p mundi uita n̄ uera sit caro: Utiq; & panis qui de celo descendit uerus panis. Sed qz xp̄m uotari fas dentib̄ non ē: uoluit mysterio hunc panē & unū uere carnē suā & sanguinē consecratione ispī sci potentialit̄ creari. creando uero cotidie p mundi uita mystice mmolari. ut sicut de uirgine p ip̄m uera caro sine coitu creat̄: ita peundē ex substantia panis ac uini mystice idem xp̄i corpus & sanguis consecretur. De qua uidelicet carne ac sanguine amen dīm mḡt dico uob. n̄ manducaueritis carnē filii hominis & biberitis ei sanguinē. n̄ habebitis uitā ētnā in uobis. Ubi profecto n̄ aliā quā uerā carnē dicit & uerū sanguinē licet mystice. Unde qz mistici ē sacramentū nec figurā illud negare possum. sed si figura ē: querendū quom̄ ueritas ēē possit. Omis em figura alicui rei figura est: & semp ad eū refert. ut sit res uera cui figura ē. Nam figuras ueteris testamenti. umbras fuisse nemo q̄ sacras litteras legit ambigit. Hoc mysterium aut ueritas est aut figura: ac p hoc umbra ē.

xii. Qd hoc misteriū & ueritas & figura dr.

aut certe querendū hoc tocū utrū uerital dici queat sine falsitatis umbra. quā uis mysteriū huiuscemodi rei appellari debeat. Sed figura ee uidetur dū frangit dū inspecie uisibili aliud intelligit: quā qđ uisu carnis & gustu sentit. Dūq; sanguis in calice simul cū aqua miscet. porro illud fide sacramentū iure uerital appellat. Verital ergo dū corpus xpi & sanguis uirtute spūs in uerbo ipsi ex panis unūq; substantia efficit. figura ū dū sacerdos quasi aliud exteri gerens obrecordationē sacre passionis ad aram quod semel gestū est cotidie immolat agnus. Sed si ueracit inspicimus iure simul uerital & figura dr. ut sit figura uel caracter ueritatis quod exteri sentit. uerital ū q̄ q̄d de hoc mysterio interi recte intelligit aut credit. Non enī omnis figura: umbra uel falsitas. Unde paulus de unico dī filio ad hebreos loquens ait. Qui cū sit splendor glē & figura substantie ei. portans sq; omnia uerbo uirtutis suę purgationē peccatorū faciens. Quib pfecto uerbis duas in xpo substantias declarat. & utrasq; ueras. Nam cū dicit q̄ cū sit splendor glē diuinitatis consubstantialē prēdicat: cū ū figura ut caracter substantie ei humanitatis designat diuinitatis: & tamen in utroq; unus & uerus xps dr catholice cōmendatur. Unde unā rem sumit ad demonstrationē duarū substantiarū. quā figurā substantie & caracterē nominauit: q̄ sic p caracteres ut figuras litterarū infantia pr̄ pingit gradatī ad lectionē. deinde ad spūales scripturarū sensus & intelligentiā. sic ex humanitate xpi ad diuinitatē patris puenit: & ideo iure figura ut caracter substantie illi uocat. Quid enī aliud sunt figure litterarū quā caracteres earundē. ut p eas ius & potestates aspīs plationē oculis demonstret: Sic itaq; formatur uerbū caro. ut p carnē nra infantia ad diuinitatis intelligentiā muteretur. Veritatē neq; caracteres litterarū falsitas. neq; aliud quam littere. neq; xpc homo falsitas dici potest. neq; aliud quā dr. Licet figura. ut caracter substantie diuinitatis iure dicat: q̄ nr̄am infantiā p̄ ad spūalia intellectus intelligenda puehit. & sensib nīs ut ea que in illo sunt capiam uisibilē se ostendit. Sed q̄ illū secdm carnē zelos oportuit penetrare. ut p fidē illuc in illo renati ōfidentius appeterent: reliquit nobis hoc sacramentū uisibilē figuram &

caracterē carnis & sanguinis · ut phec mens nra & caro nra ad inuisibi-
lia & spualia capessenda pfidē uberi nutriat. Est aut figura uel
caracter hoc quod exterius sentit · sed totū ueritas & nulla ad
umbratio qđ intrinsecus percipit. ac phoc nichil aliud hinc inde ·
quā ueritas & sacramentū ipsius carnis aperit. Vera utiq; caro xpi
que crucifixa ē & sepulta · uere illi carnis sacramentū quod pfacer-
dotē sup altare in uerbo xpi pfpm scm diuinitus consecrat. Vnde
ipse dns clamat · hoc ē corpus meū. Et ne mireris o homo neq; reqrat
nature ordinē · si carnē illā uere credis de maria uirgine nutero sine
semine potestate spis sci creatā · ut uerbū caro fieret · uere crede & hoc
quod conficit in uerbo xpi pfpm scm corpus ipsius ēe ex uirgine ·
Vbi si rationē quēris · qs explicare poterit aut uerbis cōprehendere?
Immo sciat queso qa ratio in uirtute xpi ē · scie- ncia in fide · causa
in potestate · effectus uero in uoluntate · qđ potentia diuinitus cont
naturā ultra nre rationis capacitatē efficaciter operat. Iccirco habeat
scientia in doctrina salutis · teneat fides in mysterio ueritatis · qm in
his omib pfidē ambulam & pspeciem. QVID SIGNIFICET IMOLATIO
XIII. IMOLATIONEQ illā agm figurā fuisse passionis xpi · AGNI IN LEGE
& nre cōmunionis recte nullus fideliū ignorat · sed quanti sit mē
illud & hoc sacramentū · seu int cybū qđ de celo descendit · nec n & aquā
que de petra defluxit · atq; int illud spuale ac diuinū cōmercium ·
querendū arbitror · presertī cū beatus apls clamet · qđ oēs patres nri
eandē escā spualē manducauerūt · & oēs eundē potū spualē biberūt ·
Vbi si eandē pcepert escā & eundē potū · qđ necesse fuit immutari
qđ ipsū erat · aut dari quasi aliud · si nichil amplī est? Ex quo fatem
dū sic eandem fuisse · quā nunc percipim escā eundēq; potū · sic ean
dē fuisse petrā · de qua manarunt aque ubi xps apto celebre predicat ·
Eadē q̄ppe fuit esca · qz manna spualit percipientib typus fuit escę
corporis xpi · & aqua illa que de petra fluxerat potus & figura san
guinis fidē impfiguratione idē · sed nūdem in adimpletione ueri
tatis · qz qđ tunc ad umbrabat indefinitione futurorū · imago
ueritatis · & umbra corporis atq; exēplaria erant · nunc aut mysterie

rum implecq; ueritatis. & facta é eucharistia ex resurrectione. caro xpi.
quę pri pagnú ut preandé e cęlis escá figurabat credentib ad futura.
De hoc uero pane dauid cecinerat mparabolis. panẽ angloꝝ manducauit homo. Alioqn esca illa licet de cęlo uenerit. & potus qr corporeus erat angtis nõ congruebat. sed ille utriq; panis & potus. q̃ phęc prefigurabat. xpi ꝝ cibus est angloꝝ. & sacramẽtú hoc uere caro ipsius & sanguis quã spualit manducat. & bibit homo. ac phoc. unde unus
unus angtis uuus & homo. Patet ꝝ qd & agni ille legalis & manna. &
oĩa huiusmodi quę figurã gerẽt carnis ac sanguinis xpi. qd passus semel impascha & cotidie sup altare mane acuespe immolatur.
non ñ figurã istis habuere mysteriu. & siqua inbis umbratis sacrandi
latuit. totũ exista gra fidei qua fruim̃ prefulsit. quã pfecto illi p
hęc quasi pmissã suspirantes participabant. tantundẽ pfidẽ & de
figuris sacramentú ueritatis intelligebant. Nos uero longe patribus
hanc grãm rep missã tã suscepim̃. & susceptã ueneram̃. uenerantes
aut exspta pascha. nonfiguris quidẽ legalibus enigmatib adumbratã. sed his detectis & euacuatis. sola ueritate fruimur. & ueram
carnẽ xpi & sanguinẽ in mysterio sumim̃. Unde saluator. caro mea
qut mea uere é. cro. & sanguis mis uere é potus. hanc q̃ manducat carnẽ & hunc qui bibit sanguinẽ. habet uitã gnã. Cęteru
dns ad iudeos. Patres uri mqut manducauerunt manna in deserto & mortui sunt. Nũquid & nos q̃ista comedim̃ tẽporaliter
ñ moriem̃ sic & illi moriem̃ aut. sed ñ sic illi. in anima. qr illi carnalia manducantes mortui sunt męrito. Nos aut dũ nichil carnale meo sapim̃. immo spuales. totũ spualit intelligentes in xpo manem̃. Jccirco de his q̃ recte percipiunt clamat ipse. Qui manducat
hunc panẽ uiuet in męternũ. Non enim anobis ppter hanc
uitã memoriam̃ tẽporalit. sed ppter gnam̃ caro xpi & sanguis
sumit spualit. Ad quã nimirũ uitã nec illi ingressi q̃ pri digne
in figura ista percipiẽbãt donec ueniret grã nobis. & illis partẽ repromissa. Unde patet qr multũ mẽ é. quã uis eadẽ esca. idem por. ab
apto p̃duceb. qr idem nec dũ mre sed in spe ac figura. ubi promissio

ueritatis meritū. De qua spūalis intelligentia atq; fide sacramēta illius
licet figura impetrabant. ita ut nec illis deesset in spū q̄d rā spe pota-
rent. nec nob̄ quid de ipsis recolendo ad fidei firmitatē & uitā capien-
dā copiosius p̄ficiat. Nos tam & illos spūalis p̄cepto uiuificat. q̄ bibe-
bant illi de spūali consequente eos petra significans q̄d xp̄s p̄ eos uen-
turus ēēt. Bibim̄ quoq; & nos spūalē & comedim̄ spūalē xp̄i carnem
in qua uita ḡna ēē credit̄. alioquin sāpe secdm carnē mors est. etiam
uerā xp̄i carnē spūalit̄ p̄cipe uita ḡna est. Qualit̄ nos in xp̄o et xp̄c in nob̄
XLIIII Hoc sane xp̄s exponit. q̄ manducat meā carnē & bibit MANENT
meū sanguinē in me man& & ego in illo; hoc ē. ergo manducare illius carnē & sanguinē bibere. si in xp̄o man& & xp̄s in illo
qui p̄cipit digne manere possit. Ille igit̄ in xp̄o man& qui re-
nat̄ ex aqua & spū. nulli mortali crimine reus tenet̄. & xp̄s
in eo utiq; qui aperuit illi ianuā fidei in spū sco consecrat̄. & mē-
brū ē. mei corpore. & t̄plū spūs sci q̄ sigis spūm xp̄i n̄ habet. hic
non est ei. Qui aut̄ ei n̄ est. uere nec in illo. nec in corpore eius esse
potest. & qui non manet neque uita xp̄s uiuit in corpore. illo utiq;
nec xp̄s ē. neq; in xp̄o potest ēē. q̄ omino xp̄s uita ē. hic aut̄
mortali crimine reus. a uita longe alienat̄. Hinc quoq; ē q̄d ait.
Qui manducat meā carnē & bibit meū sanguinē. in me manet &
ego in illo. Alioq̄n n̄ prī in me manet & ego in illo. carnē meā man-
ducare n̄ potest. necq; sanguinē bibere. Et q̄d est q̄d manducant ho-
mines. ecce omīs indifferent̄ quā sepe sacramēta altaris p̄cipiunt
Percipiunt plane. sed alius carnē xp̄i spūalit̄ manducat & sanguinē
bibit. ali uero n̄ quā uis bucellā de manu sacerdotis uideat̄ p̄cipe.
Et q̄d acci— pit cū una sit consecratio. si corpus & sanguinē xp̄i non
accipit. uere q̄ reus accipit indigne. sic apls paulus ait iu-
dicium sibi manducat & bibit. n̄ p̄bans se prī. nec iudi-
cans corpus dñi. Ecce q̄d manducat peccator & q̄d bibit. Non
utiq; sibi carnē utilit̄ & sanguinē sed iudiciū. licet uideat̄ cū cēt̄is
sacramēto altaris p̄cipe. Et quare. Quia n̄ se p̄bat. nec diiudicat
corpus. Cogitat enī infidelis digna. & rē q̄d indignus possit accipe-

Non aliud quidē attendens ñ qđ uidet · nec q; intelligens ñ qđ odore
sentit. Nequaquā igit credit · aut intelligit quale ut quantū iudiciū
sumit. Nempe q simul oīs exuno edere uisibiliter cernit · nec si aliq
sit ultra uirtus meo sacrī exfide sapit · propē quod illi uirtus sacrāmti
subtrahit. & meocē obpresūptionē iudiciū reatus dupplicat. Unde
aplūs: Probet sē homo prī & sic de pane illo edat · ut de calice bibat.
Quib duob seruatis · uideat utrū digne accipere possit · uidelicet ut
diiudicet corpus dñi quidē quantū ue sacrāmtū qualisq; uirtus
sacrāmti q diuinū ac spuale ē · de inde semet ipsū pbet · utrū in
corpore xpi ut si xps meo maneat · Alioquin ñ & illud spualiter
iudicet · & semet ipsū ad percipendū idoneū pbet · iudiciū sibi man
ducat · q bono male utitur. Unde ñ illud adurtā · sed meo iudi
cium ad pēnā sumit. QD TRIB; MODIS CORP XPI APPELLETUR · XV

TRIBUS SANE MODIS inscripturis sacris corpus xpi appellat.
Profecto q generalis xpi ecclā corpus ei ē · ubi xps caput & oīs
electi membra dicunt · exquib unū colligit cotidie corpus miri
pfectū & insurā plenitudinis xpi. Corpus aut xpi sponsa iudeli
cet dī ecclā iure dr · iuxta illud qđ aplūs ait. Et erunt duo in
carne una. Hoc inquit sacrāmtū magnū ē · in xpo & in ecclā.
Qđ si xpūs & ecclā in carne una sunt utriq; unū corpus ubi sponsus
caput · singuli aut electi alt alterius mēbra. Exquib uidelicet
quisq; tollit mēbrū xpi · & facit membrū meretricis · aut certe
pqđ libet graue delictū membrū diaboli · hic profecto rā non est in
corpore xpi · q factus est alteri membrū · iccirco ei iure nonlicet
edere de hoc mystico corpore xpi quod sane corpus ut uera ca
ro xpi sic pmundi uita cotidie pūpm scm consecrat · ex qua ñ
habent potestatē edere q ex aduerso sunt · uescunt aut eū cū
digne q sunt in corpore illi · ut solū corpus xpi dūest in uita
ipsi carne reficiatur · & discat nichil aliud esurire quā xpm ·
nichil sitire ñ xpm · nichil aliud sapere quā xpm · aliunde
uiuere ñ aliud esse quā corpus xpi. Cecerū illud corpus quod
natū ē de maria uirgine in quod illud transfert qđ pependit

in cruce · sepultū ē in sepulchro · resurrexit a mortuis · penetrauit
celos · & nunc pontifex factus in ęternū cotidie impellat pnobis ·
Ad quē si recte cōmunicam⁹ · nr̄ē dirigim⁹ · ut & ipso & ab ipso nos
corpus eius carnē ipsi⁹ illo manente integro sumam⁹ · Que nimirū
caro ipsa ē & fructus ipsius carnis · ut idē semp maneat & unumquos
q̄ fiunt in corpore pascat · q̄d ydria farinę et lechit⁹ olei hoc sacra

xvi Si enim hidria farinę ul̄ lechitus olei · seu panes sedo ōm̄ signifikaue
rint crescunt & non minuunt⁹ dū fabricant · quid putas caro xp̄i? Arbor quidē
ligni unctę xp̄s nunc in ęcclā ē · cui⁹ imago in paradiso arbor
illa fuit · Iccirco ferre conuenit q̄d uetitas hinc cōpleuit q̄d pri⁹
figura p̄emisit · Nam si homini ex illa semp dī seruatis mandatis edere licuisset · nūquā mori potuisset Sic itaq; ex hoc ligno
corporis · q̄ cūq; spiritalit̄ comederint si mandata obseruauerint
nūquā in spū mortales erūt · alioquin precidendi sunt ut melius
reuiuiscant · Unde & lignū unctę iure dr̄ · q̄ sicut illud immortalitatē corporis sumpcū prestitisset · ita istud in mō solidā uitā p̄stat
cū obseruatione mandatorū dī gēnā · De quo in laude sapiencię ·
Lignū unctę ē his q̄ apprehenderint eā · & in apocalipsi iohannes ·
Qui uicerit dabo ei edere de ligno unctę q̄d ē in paradiso dī mei ·
Qua p̄fecto nō aliis largit̄ ecclā in mysterio quā unctionib⁹ sanctis de trib⁹ uocabulis corporis xp̄i dixim⁹ · restat ecclā intelligere scripturas scās doctrināq; xp̄i quā sepe typice corpus xp̄i inp̄retari debere · ut unū corpus ex omnib⁹ p̄ficiat⁹ · q̄ hęc sunt doctrina hęc mystica · ut xp̄s & ecclā unū corpus solidius confirmet · Alioquin quom⁹ auderet apls asserere xp̄i ecclam de carne & de ossib⁹
ei⁹ constare · utraq; hoc sacramentū uelint nolint munici magnū in xp̄o
& in ęcclā q̄d erunt duo in carne una · Et si una caro xp̄i & ecclā
unitas nature ambos plen⁹ cōmendat · Qua ꝑ illo integro
agni carnes · mā ut tollat peccata mundi accipiam⁹ · quatenꝰ ꝑ
hoc xp̄s in nobis maneat · & nos in ipso renati unū efficiamur ·

Nichil in p̄senciarū
periculosius quā letalit̄ peccare · & xp̄i corpore coram interni
iudicis oculos decidere · Deinde nichil damnabilius · antequā

corrigat ꝓfidiā humanā cū iuda amīsterio scē cōmunionis pcē
non retrahere. Vnde a primordio huius celebritatis iudicū male pcipi
entib⁹ mmat. dū continuo post bucellā demanu dñi pceptam
iudā diabolus ꝓuasit. Vbi mox ostendit futurū mysteriū iudicium
q scā scōr sunt. sicut elapsus de corpore xpi factus mēbrū meretricis
ut diabolu ꝓfiteret. Nec dubiū q nobis iudicū excipiat. æ cū iuda
culpe societ obnoxi. tā q corrupit. quā q inconscientia dāpnatus
autius ē. sine ꝓfessione & correctionis uenia scā mysteria teme
rare. nec ꝑsentiā ignē diuine maiestatis uertus. dū cogitat nichil
ampli quā quę uidet. nec intelligit miser qđ nunquā caro xpi
nisi de manu ei. & sublimi ara. ubi xpūs pontifex futuroꝝ bonorū
pmiū adhibit ure accipit

Vnde sacerdos cū hęc incipit immolari. mē cętera rubo mgt hec
pferri ꝓman angli tu mi sullime altare tuū in conspectu diuine
maiestatis tuę. Et cogitat ō homo alunde illud accipe quā de al
tare. ubi sublimi transpositū consecrat. Sed forsassis ad hęc cęca
cogitatio dicit. & quomodo in cęlū ante conspectū diuine maie
statis tā subito offert. cū hic aut panis aut caro licet dicat. manu
mu sacerdotis uisibiliter semp teneatur? hoc quippe ē fel pe homo qđ
sacramētū ut mysteriū uocat. Si em totū uisibile fieret. nullū my
sterium ut secretū eet. nulla fides. nulla uis spūalis. nulla alia res.
quā quę oculis & gustui subiaceret. Nunc aut longe aliter uirtus di
uina interius opatur. q ꝓfidē ambulam & nō specie. habet em fides
premiū meritoꝝ. ut qđ qđ ꝓfidē tibi sapuerit. hoc interius totū pre
beat. Vnde scripturā legim. Dedisti eis dñe panē de cęlo habentē om̄e
delectamētū & omem saporē. Alioquin nisi ꝓfidē & intelligentiā
qđ pret panē & umū mensę gustantib⁹ saporē. & idō populis ille carna
lis manna fastidiuit. qē in nobis nō carnalia quęsiuit. Cętum qđ
omnē saporē & omē delectamētū prebuit. eandē de cęlo escā
quā nunc pcipim spūalē. & typica illa ꝓceptio more sapuit.
Hinc apti patres nr̄os eandē comedisse escā spūalē testat.
sed nō impluribus eoꝝ beneplacitū fuisse dō. pfecto qē fastidientes

spualia carnalit sapiebant. Nonquide patres mri spualia pregustantes. sed infideles plane patres pharisecos dequib dns dicebat. qd mortui sint indeserto. Illi utiq; mortui sunt inquib beneplacitu n fuit do. isti u mori n potuerunt spualit comedentes. qe est esca illa celestis saporem & delectamentu immortalitatis prebuit. Simili ntaq; modo nunc inecclia cr̃b iste qb dat u pena. & supplicii peccati. Porro illis uita e. quib xps e uita. Illis u mors. qp carnem & ignorantia membra sunt. Unde homo discе aliud gustare qm quod ore carnis sentit. aliud uidere qua qd oculus istis carnis monstrat. Discе qd ds ipse inlocalit ubiq; e intelligere. quia spualia hec sicut nec localit. sicuti que nec carnalit ante conspectu diuine maiestatis insullime feruntr. Cogita igit si qppia corporeu potest ee sullimi cu substantia panis & uini in xpi carne & sanguine efficacit interi comutat. ita ut de incepsi pe consecratione iam uera xpi caro & sanguis ueracit credat. & non aliud qua xps panis de celo accredentib estimet. Putasne aliud ee altare ubi xps ponat ex adsistit qua corpus suu p qd & in quo do patri uota fidelu & fides credentiu offert. Quod si ueracit corpus xpi altare illud celeste credit. ita non aliunde carne & sanguine.

XVIII

Ceteru de angelos presentia dubitare omino non debes. quia ad hoc secm paulu administratorii ispi posita sunt immi stratorio. phis q hereditate accepturi salutis. Iccirco me angelos frequentia. qua terribile sit indigne ad comunione accede. debet quisq; cogitare. immo qm tribile sit ipsu corporis ac sanguinis sacramentu ubi plenissime uirtus xpi accipit. & neq; abalio qm ab ipso xpo pontifice licet uisibilis sacerdos assistere. & singulis tribuere uideat. qe quod iste pignorantia omib indifferenter tribuit. xps uirtute maiestatis sue interius cui ad remedia cuiq; ad iudicia tribuat diuinit decernit. Quis enim carne ipsi & sanguine n ab ipso iure percipit cui est caro. Et ido alii accipit misteriu ad iudicia dapnationis. alius u uirtute misteriu ad salute. Na his qui uida

Hucq; condẽpnatõ. Et q̃ cũ petro ac cũcet̃is aplis incorpore consecratõ
Hoc ergo iudiciũ
innatale calicis mox exceptũ. ut doceat. q̃d conceptoribꝰ imm
si dãpnati conscientia pedẽ demensa dñi ñ retraxerit. Unde
inleuitico ad moysen. Loquere ad aaron & ad filios eiꝰ ut caueant
ab his quę consecrata sunt filiorꝫ isrl. & ñ contaminent nom̃ scũm
eorꝫ. Ego dñs. Dic ad eos inq̃ & ad posteros eorꝫ. Omis homo qui
accesserit de stirpe uã ad ea quę consecrata sunt. quę operuerunt
filii israel dño. inquo ẽ. immundicia. pibit coã dño. Ego sũ inquit
dñs. Ubi ñ solũ sacerdos tangit & ministros altaris. uerũ etiã om
ñẽ de stirpe uere fidei licet ultimũ inecclia habeat. ut hanc legis
sanctionẽ mcõmunẽ custodiant. Alius q̃ppe isrl carnalis nominecen
appellat. alius ũ uere uidens dñm. de cuius numerũ stirpe nemo immundꝰ
debet accedere ad ea quę consecrata sunt filiorꝫ isrl. qz nemo
in mundꝰ al ecalu crimine digne poterit ea sumere. Si q̃s autẽ indig
ne idẽ. incui anima est immundicia peccati. peribit coã dño. Hunc
g̃ ut septuaginta mẽprecet̃ educerẽ dñi auersat. & ab oñi repellit
cõmunione sps. Unde postea si dñs resuscitante misericordia in ẽpi cor
pore talis q̃libet forte reinsertus fuerit. & pp̃ penitentiã uiuificat.
debet non min̄ de conẽptu quã de p̃oris culpę reatu. qz salutaria
ria uię misteria sũpsit ad iudiciũ medullitꝰ corde ingemiscere.
& ad uberiorẽ amoris grãm eo qd euaserit mardescere. Hęc g̃ quę
consecratõ sunt dño. ñ aliorꝫ ẽ. cib̃ in q̃ sunt indño. qz hi soli usu
ri sunt dñm. Unde illorꝫ iure consecrata. id ẽ. consecrata filiorꝫ
isrl dicunt. Nec potest legis latorẽ dñm de his tantũ quę in lege
sacrabant ista sanxisse. presertim cũ illa nichil aliud fuerẽ quã
umbra futurorꝫ. Unde terribile est ad ea immundus accedere.
ubi sacerdos est ille q̃ potestatẽ habet corpus & animam
pdere in gehennã. Ex quo infine concludit. Ego dñs. Ac si
patenter dicat. Ego sũ scrutans corda & renes. Ego sũ sc̃ificans
digne accipientes. Ego q̃ solus potestatẽ habeo animam p
dere male accipientium. Et q̃s q̃s accedis. hunc attende. &

ameas pontificẽ. ñ eũ quẽ fallere te putas. sed illũ cui

meta patent. & timeat pcipe n̄ uirtutē spūs scī. sed iudicium
ūci.
ī aut sacramēta est ut habeat reus priorē culpe delectū
le contēpt̄ sin peccatū superbie ut sacrilegū contra dn̄m
q; autem est sca contingere. quod n̄ licet nisi mundis. hinc
g̃ patet qđ grauis est talis quilibet quod excepit sacmoris
quā quod pri ām miserat. Nā iudas donec buccellā accepit
quā uis mente fauci. mē dū tam̄ ad dn̄m bonitatē leniter
crebroq; nunc cū alijs. nunc solus monet. sed post quā in
digni mystica presūpsit. mutasit diabolus. & q̄ prius nuta
bat. ut accepit continuo foras exiuit. hinc quoq; in libro
samuelis cū de peccato sacrificii filios suos eli moneret dig
nū legim. Non est em̄ bona fama filii quā audio de uobis.
Si peccauerit uir in uirū. placari ei potest ds. Si aut̄ pec
cauerit in dn̄m. q̄s orabit pro. id est quē apud dn̄m pse me
uementē mouere. qui dn̄m tocī creaturē contēpnens mens
in uirtutē adsimilata immo nunc ad corpus & sanguinem
ipsi⁹ indigni accedit. & talis profecto nec dū ueret̄ presentiā
nec frequentiā formidat angelor̄. sed sic se ingerat quasi
nullus sit q̄ ei⁹ conscientiā uideat. Propt̄ quod dns cū pec
cata merlin & abominationes que fiebant in templo pu
sione ostenderet. mē ceteris dicunt̄ securi de ua porge
superioris aduenisse. & ecce unus quisq; eor̄ in manu sua
ferebat uas mēfectionis. Ubi septuaginta securi accusa
se dicere. De qua dn̄s. ecce securis ad radicem arboris
uidelicet ad cogitationes singulor̄ posita est. In quor̄
medio uir unus uestit⁹ lineis. & atramentarium habebat scri
ptoris ad renes suos. Qui profecto ingressi. steterunt iuxta
altare aeneū. qđ erat in atrio tēpli. Per qđ mirū pre
sens altare quo cibū uite & stipendiū militie nr̄e sum
mus manifestissime designatur. q illud aliud mirus
mysta seor̄ aureū fuisse legim. Ex quo illud intelligibile
demonstrat̄ altare. ubi orationes omniū. & uota offerunt

singulos assumo pontifice xpo dño. Et ideo ad illud mundo
corde pertingere. ad istud uero mente simul & corpore absq;
ulla immundicia debem. q; sacramentos uota in illo pro
nobis offerunt altare. quo unanimi xpi concordia uidet omnib;
fide conuenire singulos illud que deo patri per man angli
gloriat deferri & ex illo cora nob mysto ursibili. nec du ad
illud corporeo ingressu possum intrare. ueritissima caro xpi
& sanguis cotidie ministrat. Iccirco signanter supra illud
aeneum quod erat altario stetisse dicunt. q; ad illud interi
quiem intrauerint nunqua morte patient. ad istud uero
quod altario est id est in presentia sco. si qs, in digne accesserit.
iudicium dapnationis excipit. Ad hoc ergo unus qs q; illos
in manu sua uas infectionis tulisse scribit. Unde & dns gla
que assumpta fuerat de cherub stetit ad lim dom. ut ingre
dientes plenius dinoscerent. Et clamauit ad uirum q; induitus
erat lineis. & atramentarium scriptoris habebat in lumbis suis.
Que profecto uirum xpm intelligim uestitum in habitu pontifi
cis. de quo scriptum est. Tues sacerdos in gentem sedm ordinem
melchisedech. & habet atramentarium scriptoris ad renes
suos. ut omnium peccata describat. & scos a peccatoribus
numerum segreget. maxime du ad altare uenerunt. Et ideo
bene supra illud stare perhibet. ut mulcis ad stipendia
uite capienda accedentes diuinit discernat. cui cum immedio
candelabros aureos assisteret dictum est. Transi p mediam
hierlim. & signa tau sup frontes gementium & dolentium. super
abominationes que fiunt in medio ei. hinc quo q; alibi
de ipso. & ambulabo in qut in eos. & ero illos dns. Quos
nisi illos utiq; sup quos signatum est signum crucis. mortifi
cationem scilicet thu in corpore suo circumferentes. q; non solum
sua sed alios cotidie delicta lugent. & possunt dicere cum
pphta. signatum e sup nos lumen uultus tui dne. Cecerunt ad eos
in quos manib uasa infectionis erant. sit illico uox pphe
audiente. Transite post eum p ciuitatem & percutite. Non parcat

oculus ur̃. neq; miserẽmini sen̄e. adolescentulũ & infirmum
paruulũ & mulieres mẽficate. usq; ad mẽtionẽ. Omẽm inquit
suppquẽ uidetis taũ ne occidatis. & a scũario meo incipite. siue
uo septuaginta. Ascis meis. id est a sacerdotib̃. & ministris alta
ris. Non quod scĩ sint. sed p ministerio scĩ uocent̃ in populo. ut q̃
sunt causa peccati in plebe. p̃mi excipiant supplicĩũ. qz tẽpus
est ut iudiciũ a domo dñi incipiat. Sed ne putaret sine causa
ingesta altare stetisse. fit ad eos uox diuina. quę uerũa mnob̃
ne cõpleat̃. Contaminate domũ. & implete atria interfectis. qz
nulla est religio. ubi offensio peccati offerentes contaminat.
& ideo iure unde peccatũ. inde iudiciũ incipit. qz peccato
mortuus ẽ tamin̄at p̃ius atria tẽpli. & pfanat sca dñi mundo
ẽ tangit. Neq; error iudicii ubi rudex ẽ. & descriptor scoz̃ mu
tatũ uerbũ dñi patris xp̃c penetrabilior omi gladio ancipiti.
discretor quoq; cogitationũ & medullarũ pertingens usq;
ad diuisionẽ animę & spũs. Vnde apls. de his q̃ indigne sumunt
n̄ diiudicantes corp̃ dñi. ppt̃ quod imbecilles fiunt. & dormi
unt multi. Dormiunt q̃ inde multi n̄ somno pacis. sed somno
mortis. qz ministerio eoz̃. q̃ adhuc positi sunt p̃munit̃. Imbecil
les uero fiebant. quarus langoribꝫ ideo cruciabant̃. q̃dã ut cor
rigerent̃. q̃dã ũ ut ia incipiant torqueri. & metu eoz̃ ceteri
sanarent̃. Aliq̃n plage & infirmitates nunquã in populo xp̃i
tantũ crebrescerent. p̃serti cũ inbis q̃ exegipto in figura scę dñi
ecclę egrediebant̃ lectũ sit. nullũ fuisse infirmum.

21 Nunc & ideo lignũ uite dr̃.
quod hanc uirtutẽ diuinã acceperit. si quis ex eo manducaret.
sanitate corporis ad immortalitatẽ firmaret̃. quanto magis ex hoc
pfectũ. ne n̄ moriat in carne sed ne lectat̃ q̃s q; a diabolo. dñi cum
uirtute sanguinis defenderit. Sforte ad hoc. Si ppterea inq̃t infir
mant̃ & dormiunt multi. cur n̄ apte. Preserti cũ magis illuc
pumant̃. q̃ dñi correptione indigni. iudicant̃ Nimirũ qz fide
renatos exercenda erat & pbanda. nec n̄ & doctrina p̃ceptos
homo eruiendi. Iam nec dubiũ q̃n fidelẽ ura ẽ creptor

uero mortē accipiat. Alias si semp in peccantib⁹ apta ultio fie
ret. oēs homines ē pescerent. ñ fides t religio ad pbitatē morū
imbueret. Unde secūm aptim cū aliq⁹ infirmet⁹. pri⁹ adhibenda
est cōfessio peccati. deinde oratio plurimoq⁹. pt sc̄ificatio unc-
tionis. qz impossibile ē p medicinā sanari ulli⁹ artis. quē diuina
ultio p̄mittit. Et medicina ē sectanda. tamē hoc pri⁹ agendū xp̄i
ano. qm̄ si angelis prauitas ē inuenta. et astra ñ sunt munda co
rā eo. quanto magis homo immundus p̄bat. nisi cōfessione et bonis
opib⁹ cotidie purget. Veritatē cū sepe peccantib⁹ grauiū diuina
patientia licet p̄sumant indigne parcit ad tēpus. et expectat
ad penitentiā. ñ ideo securitas surripiat. qz thesaurizat con
tēpnendo irā die irę. et peccata indies magis accumulat. cert⁹
sit etiā qz ultores angli. nec semel indigne communicanti pārcerent.
n̄ bonitas xp̄i in cui⁹ iudicio pendent oīa. et cui cōmiss⁹ est ut fig
ūm ponat suos⁹ in frontib⁹ gladiū suspenderet. et remoueret mūdū
momentaneū mortē. Unde postea resipiscentib⁹ duplex impeni
tentia debet ēē luct⁹. t qz male gessit. t qz demū ad iudicium
male p̄sūsit. Qd sane deliciū. nullo alio. n̄ xp̄o inuenīente dona
bit. Unde in lege ob hoc qz insc̄ificatis deligt. aries p quē intelligit
xp̄s offerri iubet⁹ ut ap̄ dīm patrē dī⁹ homo ponat sex ingēnū inter
pellare p fidē credat. atq; ipsū. p sē moriēb⁹ et iuxta cotidie rē in
ductū p fidē offerat. Aliq⁹n. q in dīm peccauit. qs orabit p eo. n
dī. q idō mās infirmitates adsumsit. ut cōpatiat⁹ nob. et ei
donet uenā ex delictis etiā indies admissis? Uerū tñ nec hoc di
cim⁹ ut idoneus alic⁹ p nobis ministis n̄ debeat inuenire. sed xp̄o
tm̄ debem⁹ asscribere. q suas etiā iniurias libent⁹ remittit.
et p delinquentib⁹ ipse pri⁹ in cruce fecerat. etiā se patri offeren
do idoneus exoratōr inuenit.

TERTIVS autē cotidie hęc oblatio. licet
xp̄s semel passus in carne. puriā eandēq; mortis passionē semel
saluauerit mundū. ex qua morte idē resurgens a dutā. mors
ei ult⁹ n̄ dominabit⁹. qz p fecto sapientia dei patris necessarium
p multis causis hoc puidit. Primo siq̄dē qz cotidie peccamus.

saltē ꝑ peccatis sine q̄b⁹ mortal⁹ infirmitas uiuere nō potest: q̄ licet
oīa peccata donata sint in baptismo. infirmitas tn peccati ad
huc in carne manet. Unde psalmista. Benedic anima mea dño.
q̄ ꝓpitiat oīb⁹ iniq̄tatib⁹ tuis. q̄ sanat oēs infirmitates tuas. Et
idō q̄ cotidie labim̄. cotidie ꝓ nob xp̄s mysticē immolat. & passio
xp̄i in mysterio traditur. ut q̄ semel moriendo mortē uicerat: cotidie
recidua delictoꝝ ꝓhec sacramenta corporis & sanguinis peccata re
laxet. Unde oram⁹. Dimitte nob debita nra. q̄ sic ꝓcerim⁹ q̄ dim
catū nō habem⁹ ipsi nos seducim⁹. & ueritas nō est in nob. Sc̄do q̄. ut
sic fuit arbor uite in paradiso. ita scā dī ecclā que paradisꝰ delica
rū in canticis appellat̄ hāt in se mysteriū uite q̄ in eode ligno
figurabat̄. ex quo q̄ edunt seruantes mandata uite. neq̄ qua poss
mori in eternū. Q̄ si uelut adā inobedientes adiabolo rursus pec
cato mortis ꝓempti fuerint. sic ille de paradiso remouent̄ a sōis
altaribꝰ & a ligno uite. scilicet a corpore & sanguine xp̄i. q̄ē uerū
paradisi lignū. cui⁹ folia nō defluet. & oīa que cumq; facient
ꝓsperabunt̄. Remouent̄ aut nesumant de ligno uite. & male u
uant ut moriant̄. Imo ut resipiscant a malis suis. & ꝓ penitentia
reconciliati xp̄i ꝓ hunc cibū rursꝰ re[illegible]serant̄ uiscerib⁹. & felicit̄ de
cepsi uiuant in eternū. Hoc q̄ ppe agūt sacerdotes xp̄i in ecclā. &
monstrant q̄d futurū est illo ultimo examine q̄n sēparabunt̄
Sed hic sic adā expulso spes mansit redeundi ad uitā ꝑ penitē
tiā: ita ꝑ cuius ligno uite patet facultas. si uelint redire ad ue
niā. Ubi cū penitentia inte cesserit. certa spes ꝓcipit̄. q̄ iam
uite ad mysteꝝ mori nō potent. si reconciliatꝰ maneat in xp̄o. Tercio
ut q̄ cūq; digne hanc uitā sumant renati unū efficiant̄. ut sic
ia ꝓ baptismū in xp̄o & xp̄s in eis maneat. quatnꝰ illud cōpleat̄
q̄d ipse ad patrē orat. Non ꝓ his aut rogo inq̄t tantū. sed ꝓ his
q̄ credituri sunt ꝑ uerbū eoꝝ in me. ut oēs unū sint. sic tu
pat in me. & ego in te. ut & ipsi sint in nob. Hec ita q; unitas nō
sic hereticis uolunt sola uoluntate int patrē & filiū predicat̄.
& sic laborant ex eo q̄d ait. ego & pat unū sum⁹. Sēptant igit

adunantium̄ catus illud ēferre ēsentiū· ut unitas uoluntatis inhis sit
ñ nature· sic̄ multitudinis credentiū inheriale dr̄ cor unū &
anima una fuisse· Sed nos patrū uestigia sequitur credere oportet·
qđ dr̄ ex dō substancialit̄ genit̄· natalit̄ hoc· ē· qđ pat̄· ac phoc unitate natę pat̄ & filij unū ēē probant̄·

Nec ñ & xp̄s hodie in nob ñ solū
p̄ concordia uoluntatis sed etiā p̄natam in nob· sic̄ & nos in illo recte
manere dr̄· Nā si uerbū caro factū est & nos uere uerbū carnē
meā bibo dīnico sumim̄· q̄m xp̄s in nobis manere natalit̄ iure ñ estimēt̄
q̄ & natura carnis nr̄e inseparabilē sibi hō nat̄ dr̄ assūpsit· & natam
carnis suę ad natura ēternitatis sublacramēto hoc nobis cōmunicando carnis admiscuit· & idō phoc mēs inclusa patre & filio ac spūsco
unū sum̄· q pat̄ in xp̄o· & xp̄s in nob ēē probat̄· Hinc g̃ est qđ & nos
in xp̄o naturalit̄ unū corp̄ efficim̄· & siquis patrē in xp̄o naturalit̄
ēficentē se natalit̄· qz uerbū caro factū est unū ēē illo ut natalis
unitas p̄ sacramēta appareat ueritatis· Hinc g̃ dic̄· Qui manducat
carnē meā & bibit sanguinē meū in me manet & ego eū· Vere
g̃ sic̄ p̄natam deitatis dr̄ pat̄ in filio est· ita filij dr̄ hō p humanitatē carnis in nob ēē iure dr̄· ac phoc mediatōr dei & hominū
p̄dicat̄· qz p eū cōmunionē unitatis habem̄ ad dm̄· dū ipse in
patre manens & in nob quoq; manere dr̄· Qua de causa unū ēē
in ipsis suprioribꝰ pat̄ a filio sedm humanitatē exorat̄· Ecce duo
ista sacramēta q̄d efficiunt· Per baptismū g̃ renascim̄ in xp̄o· & p
sacramēta corporis ac sanguinis xp̄i in nob· ñ solū fide sed & ipa unitate carnis & sanguinis manere probat̄· Et idō ia mēbra xp̄i· ei carne
uescim̄· ut nichil aliud quā corp̄ ei· unde unitatē & sanguis inuenimur·

Hinc g̃ est qđ nemo
ascendit in cēlū ñ q descēdit· filius hominis·
qz cū illo phęc mysteria unū sum̄· Iterat̄ aut̄ hoc mysteriū & ob
cōmemorationē passionis xp̄i· sic̄ ipse· Hęc quotiens cūque agitis·
in mea cōmemorationē facite· Quotiens cūq; g̃ hunc panē sumitis

& bibitis hunc calicē: mortē dñi adnunciabitis. donec ueniat. Non
traq; sic accipiendū, nec mors xpi ueniat. qr ia ultra nō moritur.
sed donec ipse dñs adiudiciū ueniat. mīdū aut semp mors ē xpi
pcti utra posteris nunciancda. ut discant qua caritate suos dilexe.
q; pcis mori dignat ē. Cui oīs uce debem rependere caritatis. qr
ad hoc nos prior dilexe. cū tem gehenne filii ut dilexerim eū a morte
ia ubari. Dicunt & em quida. qd & ido cot die celebrat. ut q; de iu-
deis crediduissent. haberent phanc gram assueti die singulis dño
hostias mmolari. quo possent sue religionis celebrit uota offerre. &
omnū ueterū sacrificioꝝ atq; holocaustomatū hui misteriū pferre ue-
ritatē. Sed licet ita uideat. tn plenior & pfectior sententia ē qua pre
misim. qr nr mundi pnob qua pillis ingecta hoc misteriū celebrat. Hec
q;ppe figura pcessit in melchisedech. sic fides abrahā. sed qr lex quasi
medi patris ee. in ecte poti in omib legū sacrificiis ueritas hui misterii
adumbrabat. Qb; p fecto remotis. qd pductū erat secm ordinē melchise-
dech. xpi ū pontifex successit sacerdotiū habens ingenū. Hoc traq; abra
hā in melchisedech fide ē ispexerat. & ido decimas ei obtulisse legit. atq;
benedictionē ab ipso percepisse. Vnde rex ille melchisedech. rex iustitie.
ul salē. & sacerdos dr. ut pcm xpi cui typū ille gessit euidenter rex &
sacerdos monstret. alioquin mortaliū. q; rex iustitie iure queat uocari.
cū nullus nisi iustitia fide saltē iusti inuenit. Id circo teneam nos adiuta
pontificē & sacerdotē xpm. & in illo maneam. qr pnob qd ille in ob:.
& nos in illo & ia & ipsi oīs sacerdotes dicum & sum. fecit eū regnū nrm
sacerdotes deo. & ideo gens sca. sacerdotiū regale. popls adq;sitionis ab
apto pdicam. Hoc g nocū qr nos in ipso. & ille in nobis. phanc gram ē corpo-
rat. transfiguram nos in corpore claritatis sue. ut cū ipso & in ipso sit nobis
regnū pacis. Hoc q;ppe salē in precat & sacerdotiū genū. Hinc qq; ppha
canit. Lauda hierlm dñm. lauda dñm tuū syon. Qui posuit fines tuos
pacē. & adipe frumti satiat te. Deq; nimirū frumto. celestis illa
hierlm sagnat. Et notandū qd hoc frumtū corp; uidelicet xpi adipē
habeat. & nō solū adipē. sed & oīs delicias. ita & pot; sanguinis. Vnde
qd petra typice manauit nō mel. nō oleū. nō aquā. nō q; pot; dr.

qr q̄ q̄d p̄gustare sp̄ialit̄ poterit. hoc cocū ibidē inuenies. nō

Ex hinc est quod tradunt iudei quod manna quandā comedebant carnaliter secm uoluntatē uni⁹ cuiq; sic sapiebat unicuq; more. Verbi causā. si piru. si mala. si uuā. si carnes desiderasset. seu alia quecunq; omnia manna p̄stabat more desiderantis. Hec illi carnalia sēp̄ querentes. nos u fatem̄ fide q̄d sp̄ualia & cēna poci nō solū ista sed & illa mcordib⁹ fideliū p̄stabant. Unde p hec ē fidenter oportet credere. siqs digne p̄cepit. q̄d utrā p̄cipiat immortalitatis & delicius fruit̄. cū omni delectamento inspe posit̄ cēnos.

Igitur in pane ideo celebratur.

q xp̄s est panis q̄ de celo descendit. sed sic panis longe aliud abisto pane intelligit̄. ita longe aliud caro a mortali ia nra carne secernit̄. Caro itaq; p passionē. & uera caro redēptionē sue ēditionis explet. panis u uictū ad ēnitatē renatis immortalitatis p̄bet. atq; idō nec mirū si caro xp̄i panis dr̄. dū & caro sub specie panis uisibili nichil qua caro porrigit̄. sed caro q̄ meade carne passus inueritate credit̄. panis u q̄ granū fruīti cadens intra. & nos ex ipso nichil aliud qua fruīti p fidē genuit. Unde p hoc se ipsū suis membris esse natis uta p̄buit. & p̄stando nichil nobis aliud. qua panis ēn⁹ fuit. Nichil enī ad figurā manifesti⁹ nichil ad my⁹teriū euidentius. Granū q̄ppe fruīti xp̄s intra cecidit. sed multa grana de se genuit. que nimirū grana nichil aliud qua fruīti q̄d in horreū coaceruat̄. Unde mira in ipso nre natē unitas p̄dicat̄. Ja omis nouit. q̄d panis un⁹ ex multis natā liter granis efficit̄. ex q̄ nra in xp̄o cōmendat̄ unitas. & figura ueritatis in my⁹terio app̄bat̄. Ad hoc quippe illud unū mortuū est in terra ut ex ei adipe & pinguedine nos fecundem̄. q̄ ut ipse aut. n mortuū fuerit. ipsū solū manet. Nunc g̃ q̄ mortuus resurrexē. multū ia fructū affert mcredentib⁹. De q̄ nimirū fructu un⁹ panis efficit̄. q̄ xp̄s ecclā unū corp⁹ esse p̄bat̄. Unde dictū est. & erūt duo in carne una. Recte g̃ hoc my⁹teriū in pane celebrat̄. quatin⁹ p hoc alti⁹ designet̄. q̄d ineo gnat̄. Simul n & munno q̄d ex multis liquat̄ unus. & de mul-

tis

in unū conflunt granis. Que numerū grana uuarum. ex illa creuer unde
que deperat. Ego sū uitis uera. uos aut palmites. Non potē q palmes
sane in ipso. i. in uite manserit. facere fructū. Jo circo unū qd bibim⁹
sanguis ē eiusdē uitis. qui de latere ei fluxit. Nā uitis & palmes. unū sunt
corp⁹. & ideo unū ferre uident fructū. qz una qua palmes affert. de
radice p fluxit uitis. Hinc quoq; & xp̄s una dr. qua uti exploratores.
aplos scilicet & pphetarū chor⁹ suis ad nos humeris forte gestan-
tes deculere. Unde paulus egregi⁹ p̄dicator. Precipio mihi empti
estis. portate dm in corpore uro. De q denicq; una dū p̄lo premit
passionis. sanguis effluxit salutis. Hinc moy. ses canit in cantico. qd
constituerit pplm suū dns sup excelsa terrā. ut comederet fruct⁹
agroꝝ. & sugeret mel de petra oleūq; de saxo durissimo. & sanguinē
uue biberent meracissimū. De q numerū sanguine omnis mebrat
xp̄icola. & ideo specie uini uite tenet misteriū. dū spūaliter sanguis
potat in my-sterio. Qua hinc letificatū spūali leticia. ad gaudium
hinc ū redimit de morte ad uitā. & p eio salutis mē meri sagmaī.
De quibꝫ duobꝫ dauid cecinerat in my-sterio. qd panis confirmat
cor hominis. & unū letificat. utraq; leticia spūali. Propē qd
meadē substancia iure celebrat hoc my-sterium salutis. qz xp̄s est
panis i. de celo descendit. & unū q letificat corda credentiū.

21 De quo nonnulli ioseph meridie qua hora xp̄s passus est
mebrat legit mistice cū fribꝫ suis. Unde & nos si ad huc aquam
tantū nō sapim⁹ mebriam. & gaudem⁹ de bonis dñi. sup fruīto uino
& oleo. quo p fusi sum⁹ leticia celica. & gaudio exultationis indō.
Nos enī nō solū unea dñi. sed & undenia ei sum⁹. de q numerū unea
xp̄s in cantico. Vndenauu mihi mirrā cū unguentis meis. manducaui panē meū cū melle meo. & bibi unū cū lacte meo. Sed prius
panis comedit quā myrra in nob mortificationis tangescat. & un-
gentū boni odoris naribꝫ respargat. Tunc utraq; panē cū melle
qd de petra quę xp̄s est fluxe comedim⁹. tunc utraq; unū suauitatis
cū lacte bibim⁹. Propē qd qz mistas duobꝫ hyce my-stica cegebant.

rectū fuit ut mīs duumū fieret sacramētū · quatenꝰ totū spūaliter intelligere mens satageret · ubi mihi carnale sentire licet · Vnde panis xpī q̄ de celo descendit in hoc mysterio accipit̄ · sic & caro quę in cruce pependit · cū integer de incepsi xpo pseueret ; licet ab illis cotidie edat̄ · & fit panis q̄dē ad unitatē & firmitatē animi · caro ū ad unitatem nat̄ę nr̄ę & redēptionis pmiū · Vnde ipse ait · Caro mea est p mundi uita · & sanguis uere q̄ pro uob̄ effundet̄ in remissionē peccatoꝝ · Hinc sane q̄d sapientia dī patris maluit hoc mysteriū in specie panis acuminis manere · quā in colorē ac saporē carnis ac sanguinis deputari · q̄ nec hoc · ē · rā q̄d uidet̄ · nec fieret illud amplius ut ēet caro & sanguis quā ut p̄cipit̄ · Nos enī in meo illū panē q̄ de celo descendit comedimus · & ideo dī · Comedi panē cū melle meo · q̄m in illo duumitatis dulcedo & humanitas p̄dicat̄ · Id circo sic in isto sapore panis aut colore non attendim̄ · ita nāq; si mutaret̄ in carne nil amplius caro xpī ēet cont̄ consuetudinē humanā licet carnis salutis · cū in carnē hominis xpī in specie & colorē ipsi⁹ mutatā · & unū in cruce conuersū accipe · Inde & illi adhuc rudes discipuli carnaliter sapientes dicebant · Durus ē hic sermo · cū diceret · nisi manducaueritis carnē filii hominis · & biberitis ei⁹ sanguinē · n̄ habebitis uitā in uobis manentem · te n̄ poterant sustinere · utriq; q̄ carnaliter ea intelligebant · Sic itaq; & ille carnaliter sapit · q̄ dicit non credit carnē xpī & sanguinē · q̄ specie & colorē exteri⁹ non mutauit · Vnde optandū · ut ipse p̄ xpo ueniat & comedat panē cū melle suo in nob̄ · & unū cū lacte bibat · q̄ n̄ xpī dī & homo uere intelligat̄ · & unū sanguis ei⁹ cū lacte doctrinę misceat̄ · n̄ pocest infirma mens capere lucē ueritatis & mysteriū · t̄q̄d duumū est agnoscere · Vbi mira humanitas in hoc sicuti in alijs q̄bꝰ libet locis xpī & eccl̄e declarat̄ · dū q̄d nos infirmo gerim̄ & ille in nob̄ se agere monstrat̄ · Sā dū nos recte panē cū melle comedim⁹ · & unū calicis cū lacte potam⁹ · tunc & ipse ea se in nob̄ sumere delectatur · q̄ p hęc nos in suū corp⁹ traicit · & unū in illo efficim̄ · Pro talibꝰ q̄ huiscemodi negocijs fili carissime · p inde sane in pane & uino sine ulla decoloratione substantię hoc mysteriū interi ui

& potestate diuina pagit. ut & uirt fidei emteat intellectu. & doctrina fluat hmc indo inpatione sacramti. & ueritas resplendeat defigura-tione mysterii.

NAM MELCHISEDECH PRIUS IN FIGURA ISTA
obtulit panē & uinū. Ideo necesse fuit uerus rex pacis & pontifex nr secdm ordinē illi eadē offerret. quatenꝰ p hoc figuratū ueritas claresceret. & q esuriunt iustitiā & sicunt duob⁹ istis inuia intellū sāciarent. Siqdem pane q̄ prō oīm cibo quā sepe inscripturis ponit. & cū oīnib⁹ escis cōgruere uidet esuries tempet. Potu ū sanguinis sitis q̄si celesti rore madescerent. & p hoc amplꝰ homo ad iustitiā refect infortitudine cibi celesti constanci desudaret.

HOC QVIPPE AC CIBO POTV HELIAS DE MANV
angli pasc quadragīta dieb⁹ pq̄s pleni scām designat. infortitudine usq; admontē dī dr̄ puenisse. ex quo patent inuenit. qd cib⁹ iste manib⁹ angelicis defert & refert. p quē nīa infirmitas diuinit releuat. qr nō in solis amicis & fratib⁹ porrigit. Vnde sponsus ad hortat incanticis. Comedite amici & bibite. & inebriamini carissimi. Qua p fecto talis esca & potꝰ. nūquā digne sine ebrietate spūs sci degustat. hmc quoq; dauid ebrī gratant impsona nīa canit. Parasti in cōspectu meo mensā. aduersus eos q̄ tribulant me. Inpinguasti oleo caput meū. & calix mr inebrians quā p̄clar. ē. Predar itaq; qa oīm ueritate. clarī fulgore resplendet. & luce sci spūs illustrat. ac p hoc fidelū inebriat mentes. Quo nimirū haustu illi ebrii erant hora diei tertia. sup q̄s sedē sps pleni diffuderat. Iccirco & nīa accipiendū p̄paranda sunt corda. ut tali epulo refecti ad altiora infortitudine transeam. Nemo q̄ digne accipit. nī q̄ transit. Vnde & pasca. transit appellat. Pasca aut nrm. immolatus est xp̄s. Adqd q̄uult uenire & uidere hanc uisionē. transeat & ipse cū moyse. sic & xp̄s transiuit de hoc sēlo. ut cor ia spūalis ista quam digne percipiat.

PLANE AQVA INSANGVINE QVARE ORIGENES DI
in natale calicis factū fuisse nō legim⁹? Illa pmaxime causa est. quia delatere xp̄i ubi passio cōplet sanguis parit & aqua manauit.

Qđ recte mỹsteriũ apli plene intelligentes fiendũ in calice censuerunt · ut nich̃ de cet nob̃ in hoc sacrament̃o ad cõmemoratiõnẽ passionis · qđ tunc exercit in cruce in consũmatiõnẽ nr̃æ redemptionis · Nã post quã emisit spm̃ · uenens un̄ militũ accepit lanceã · & aperuit lat̃ eius · Vnde quasi de uno fonte manauit sanguis & aqua · Et hic est uerus calix · qz uexacit passus p̃ salute nr̃a n̄ nim̄ sanguinẽ p̃ciũ quã unda baptismi fudit · & qđ tunc de carne fluxit · hoc nunc credentes in calice bibunt · Caro q̃dem dat̃ in cibũ · sanguis & aqua uere in potũ · ut qđ simul delatere manauit · hoc tantũ nr̃ homo his duob̃ renouatus bibat · Vt si quã peccati maculã post font̃e traxit · habeat in hoc undã uenę qua diluat̃ · & p̃ciũ suę redẽptionis · quo un̄ q̃sq; redẽpt̃ die in dẽ rursus renouet̃ · Sed & plures dixerẽt · aquã ideo admisci debere · ut simul mixti sanguine baptism̄ & p̃ciũ salutis fluat · ut n̄ rã duę · sit una · sanguinis uidelicet fiat · Nã & sanguis in corpore ut crescat · his duob̃ pascit̃ · Ex quo patet qđ factis puide obdispensatiõnẽ salutis nr̃æ diuina sapientia hoc simul de suo latere p̃duxit · ut unde mulier quę decęperat p̃ore adã creata est · inde rursus ęcclã formet̃ · cui xp̃s in cruce peccata tulit · Quo constat qm̃ omis mis̃e leuauit · dũ causas omniũ p̃tulit in cruce · Iccirco ęcclã quę nullo simul fluit · iure delatere dr̃ manasse · quę bene p aquã sic̃ cyprian̄ sc̃issim̄ ait · designat̃ · Vnde & in apocalipsi angł̃ aquas pp̃los ee mẽ̃rat̃ · & ideo recte puriusm est · qz simul cũ sanguine fluxit · ut in hoc mysterio ueri sanguinis admisceat̃ · quatenꝰ & nos in illo simꝰ · ut p hoc salutis sacramẽtũ diuinis obtutib̃ ilico unctι mỹstice offeram̄ · Nã si unũ sine aqua offeratur · sanguis xp̃i incipit ee sine nob̃ · Si aut̃ aqua sola · ria pleb̃ uidet̃ ee sine xp̃o · Quando aut̃ utrũq; miscet̃ · & cõiungit̃ · tunc recte mỹsteriũ ęcclę spualit̃ perficit̃ · Nulli q̃ liquori sic se cõmunit qm̃ unũ & aqua · p̃fecto qđ illud ex aqua putet̃ · sic̃ xp̃s ex carne p̃maria nascit̃ · Si longe excellentι unũ quã aq̃ · Quas denq; aq̃s dn̄m iccirco cõmutasse legim̄ · ut in sipientia nr̃a euacuata unũ iocunditatis in nob̃ exubaret · Hinc sponsa in canticis · Introduxit me rex in cellã uinariã · & ordinauit in me caritatẽ · Accẽnde exultabim̄ & lętabim̄ in te memores uberũ

tuos. Exultant q̄ fideles. dū se intelligunt ad tantā unitatē xp̄i sociatos p̄gram. & ad tantā flagrantiā caritatis p̄uectos. Et ideo quā bene in hoc mysterio. nā figura p aquā admittit. ut unūq̄sq; in illo xp̄i sanguine susceptū se intelligat. & immediat̄ transmutatū. Vnde licet p̄ mystice unū & aq̄ cōmisceat. post consecrationē tam n̄ n̄ sanguis bibit. q̄ in illo p̄ ex aqua baptismatis susceptī. rursus eū esuriendo & siciendo cotidie potam. Nec dubiū q̄n sub hoc mysterio illā bibim aquā deq̄ dn̄s. Qui biberit aquā in q̄t quā ego dabo ei. fiet in eo fons aquę salientis in uitā ęternā. Propterea n̄ inconuenienter & iā ab hoc ibidē aqua consecrat. n̄ q̄d aqua p̄maneat. sed uertat in sanguinē. ut significet q̄d fideles percipiat. Nā cria sunt. quę testimonium dant. q̄d est xp̄s uerit̄s. sp̄s sanguis & aqua. Vnum ū q̄ post quā emisit spm̄ de fonte pectoris sui. ęcra natura manauit felę unda baptismi. & sanguis redēptionis. quib; n̄ n̄ unū salutis op̄ mystice ęfficit̄. ut corp̄ nr̄m & anima ac sp̄s integer ad uitā in xp̄o seruet̄. Vbi nemo dubitat. q̄d & caro nr̄a ex hoc paret̄ ad uitā. qua tot̄ homo redimit̄. Caro q̄dē carne pascitur sp̄ualit̄. q̄ uerbū factū est. anima ū. xp̄i sanguine reparat̄. Omnis itaq; anima ceste scripta in sanguine ē. ut ibi habet in corpore sedē. & p quē ipsa ut anime uiuificat corp̄. inde in xp̄o & ipsa habeat uitā ęternā in se manentē. Sed q̄ sp̄s nr̄ atq; anima una substantia ē. licet sp̄s aut mens dicat̄ ea pars quę premmet in homine. ex aq̄ spualis intellectū appellat̄. dū p occupauerit sinus legibus tocius hominē & uiuificat̄ ideo. Anima ū inferior ei portio qua corpus animat̄. & homo animalis dr̄. Animalis aut̄ homo n̄ percipit ea quę sunt sp̄s dei. hac de causa in hoc sacramento fortitan aqua admittit̄. ut cria hęc tribus illis sacrentur mysticē rebus. Constat q̄ q̄ & sicria p̄ ponunt̄. n̄ n̄ caro & sanguis postea recte credit̄. dans indiciū. q̄d animalis homo tot̄ debeat cōsurgere in spm̄. & spualis fieri. Oīs itaq; anima in sanguine ē. q̄d typice dictū accipim. quoīs uita ei ut beate uiuat in xp̄o. sanguine reparat̄. Quā bene q̄ in sanguine. q̄ p quē habet cognationē ad carnē. iustū erat ut pcū haberet regressū. Et ideo in una duobus istis dū tat pascim & potam. ut tot̄ homo n̄. q̄ duabus constat substantiis integre

De Aqua

reparet. Hinc quoq; dd. Sicuut intꝛe anima mea. quã multiplicetur
t caro mea. Sicuut q̃ tot homo. ut de carne & anima transiret ad spm.
quatenꝰ spiuat tot in deo eet. Propẽ qd uetꝰ dixerit sanguinẽ ad animã
pinere: quodã m simul caro & anima recte sicuut & pocant sanguine.
sic & pascuntur simul carne xpi. q̃ n carnaliter ista perpuunt. sed spualiter.
Sicut q̃ anima talib; refrigerari. sicut & corp. Comedit anima. comedit
autẽ & corp. q̃ talis esca n̄ min pinet ad animã. quã & ad corp. qbꝫ usq;
ad finẽ uegetari. anima immortalis ad uitã transit. caro ũ ppẽ sententiã
pmi hominis ad terã redit. Sed q̃ xpõ concorporaliter plauit crũ & im
mortalitatis alimonio enutrita semina uite nũquã post finẽ seli immor
tẽ decinere poterit. immo qd in capite pcessit. membris pstabitur.

28

Uere credere. & indubitanter scire
debem. infra catholicã eccl̃am. ubi catholica fide hoc mysteriũ cele
bratur. nichil abono mat. nichilq; amalo min pcipit sacerdote. Nichilq;
aliud quã caro xpi & sanguis dñi catholice consecratꝰ. q̃ n immerito
consecrantis sed in uerbo efficitꝰ creatoris. & uirtute spus sci. ut caro xpi
& sanguis n̄ alia quã que despu sco creata ẽ. uera fide credat. & spuali
intelligentia degustet. Si enim immerito eet sacerdotis. n̄ ad xpm per
tineret. Nunc autẽ sic ipse ẽ. q̃ baptizat. ita ipse est q̃ pspm scm hanc
suã efficit carnẽ & cõfundit sanguinẽ. Qui enim alii mutero potuit. ut uer
bũ caro fieret. Sic itaq; in hoc mysterio credendũ est. qd ea dẽ uirtute
spus sci puerbũ xpi caro ipsi & sanguis efficiat. inuisibili operatione. Unde
& sacerdos. Jube hec pferri p manꝰ angli tui in sublime altare tuum
in conspectu diuine maiestatis tue. Ut quid pferenda ea illuc deposcit.
n̄ ut intelligat̃ qd in mei sacerdotio ista fiant. Ipse enim factꝰ ẽ pontifex
in eternũ secm ordinẽ melchisedech. recte apto. ad inpellandũ pnob.
offerens se ipsũ dõ patri. Ad hoc q̃ppe semel meruit in scã. n̄ in
sanguine alieno. sed ppio sanguine. Unde n̄ ab alio recte perpit. qd
ppũ ei ẽ. sed ab ipso summo pontifice. Neq; ab alio caro ei creat & san
guis. n̄ a quo creata ẽ. in utero uirginis. ut uerbũ caro fieret. Uerbo
enim patris dictũ ẽ. Crescite & multiplicamini. Et ecce ad huc hodie

ex eo cuncta creant̃ ammancia ñ noua · sed ex eo dē uerbo fit caro · quer-
bū caro factū est & habitauit in nobis · Unde si ex illa benedictione tanta
manēt multitudo · q̄d putas ex carne xp̄i · Nūq̄d ineficax ē · ex se · q̄ tanta
fecit ex nichilo · Et sicut panes hausit quantitate substantię quā nat̃a
ñ dederat · nūq̄d impotens ē facere ex aliq̄ q̄d sine semine mutuo creа-
uerat · Pullulat q̄ illa ubertas carnis xp̄i · & manet integer xp̄s · q̄ nat̃a
manente integra · & iā in creaturis adiutū ei cuncta exuberant · Ppter
hoc semel dixerit · germinet tra herbā uirentē · adhuc hodie ex eo
quę p̄ singulos nascunt̃ annos · oīa creant̃ · Sic itaq; & in eo q̄d semel
uoluit & dein cepit · carnē & sanguinē in hac cōmemoratione uult fieri · fit
q̄d iubet̃ · quę si q̄s ñ credit · impio dētior ē · q̄ ille q̄d ñ dixerit appbare
ñ potest · iste q̄d in multis cognouit cōtra nat̃am fieri · & iā in carne xp̄i ñ
credit · Ppē q̄d homo si attendis sacerdotē · attende xp̄m · uerbū patris
q̄d caro ē · & q̄d semel factū ē cotidie fieri ñ dubites · dū p hoc caro & san-
guis ex aby nr̄i efficit̃ · ad hoc q̄ppe ut & nos ei corp̄i sim̄. Q̄ SACERDOS

VNDE SACERDOS NON EXSE NON SIT CREATOR EIVS SACRAMĒTI · SED IPSE XPC ;

dicit q̄d ipse creator corporis & sanguinis ee possit · q̄ si hoc posset q̄d
absurdū est · creator creatoris fieret · sed ob sectam̄ p filiū patrē p quē
ad eū accessū habem̄ · Rogam̄ aut̃ hanc oblationē benedictā p quā
nos benedicam̄ · adscriptā · p quā nos oīs ingelo conseruabam̄ · Ratā ·
p quā muscerib; xp̄i censeamur · Rationabilē · p quā abestialis sensu
exuam̄ · Acceptabilēq; facere dignet̃ · quatin̄ & nos p hoc q̄ in nobis
displicuim̄ · acceptabiles ei unico filio sim̄ · Ut nob̄ inqt̃ fiat corpus
& sanguis dilectissimi filii tui dñi nr̄i ihu xp̄i · Ecce q̄t fidei instruit ·
ecce q̄d xp̄s indulsit · ut nobis sit corpus & sanguis · quatin̄ p hoc nos
in corpus xp̄i cotidie transferam̄ · Pri aut̃ quā corpus in consecratione
fiat · oblatio sacerdotis ē · sic ipse confitet̃ · & cuncte familię offerenti ·
sed in uerbo & in uirtute spūs sci · noua sit creata in corpore creatoris ·
ad nre reparationis salutē · Unde in xta sullimis ara altaris semp
ad sistere scripta celeste p̄bat̃ · ut ex ei immolatione corp & sanguinem
p̄cipiamus ·

33

Ceterum sacerdos quia vicem xpi utrobiu spē mē dñm & poptm
agere uidet. infert p manus angli uota ppli addñm & refert. Vota q̄dē
offert & munera. refert aut impetrata per corp & sanguinē & distribuit
singulis non quantū utilis exterior prebet. sed quantū fides capit.

34

Ubicunq sacerdos in conscientia malus esse conuincitur.
nisi uū ē qđ offert. sed omiu pces & uota pomne canonis ecclesiū cōmendat.
Illā & finis orationis cunctas uocib confirmat. ubi omis. ām. uoce con-
sona dicunt. Iccirco nūm ē. qđ pmultis offert. & multos pcib cōfirmat.
Nā & dñs ait. qđ pmultis effundet. in remissionē peccatoꝝ. Si emi pre
tantū ēet. eius merita dī forsitan accenderet. Nunc aut licet leprosus
sit q̄ offert. munda sunt que hauriant. q. caro & sanguis saluatoris nul
lius immunditia sordidat. Ex officio g̃ sacerdotis ista & nō ex merito p̄
stant. Iccirco licet reus sit. officiū mysteriu sacrū est & gradus sacerdo-
tu assūmo pontifice xpō cōpensat. ut nil mundi carnis & sanguinis habeat
hoc mysteriū aquo uis indigno tam aplice ppagines consecrata exhi
beatur. q. nō ex eo sed ex officio assūmo pontifice grā quā ipsa ueritas rep
misit impletē. ut nullo sacerdotū ei & pontificat officiū alicui mereto mi
noret. Vnde enim consecrandi ē. meo qđ habet si q̄ ordinat. & idō reuerten
tes q̄ bapizati sunt pri. sicut nō rebapizant. ita utiq; q̄ pri ordinati sunt
rursus nō reordinant ad unitatē catholicā si recesserint redeuntes. sed
aut ministrant. si hoc eccl̄e utilitas postulat. aut si nō sacramentū tamen
ordinationis sue gerēt. & ideo eis manū imponit. Manet g̃
mens sacramēti uirtus. sibi inutilit & nā rei dū consecrēnt. sacris tam
utilis potestas & ordinatio cōsecrandi illis. q̄ gram poepte benedicti
onis & administrationis fide. spe. & caritate cōmunicant. Neq; puer
sā ad salutē pficiunt hec utq; sacramēta de celesti fonte manantia.
qm̄ nulla participatio iustitie cū iniq̄tate. sicut nec lucē cū tenebris.
Tam licet tales oderint adulteri sint. & homicidę. & ex parte diabolu
plura admiserint. dū falce euangelica nec dū penis sacrificēnt non
cogitandū q̄ & quales sint. sed quid dent. ut q̄d accipiat si q̄ cū fide

cōmunicat. Neq; qs habeat uirtutē consecrandi. si; qd habeat. Nā sic
nomine xpi ipso celebre & iā membris diaboli demonia pelluntur.
& uirtutes abeis plurime operant. ita eide uirtute misacramēto alius
corpus & sanguis conficit. licet dictū sit. qd dns peccatores nō audiat.
Q Quia & sup aquā baptismi. & sup oleū. & sup eucharistiā. & sup capita
eoꝝ qb; manꝰ imponit. in sacramēto hec oīa celebrant & fiunt.
J Ecirco ualent & iā & p homicidas. eo qd & si nō habeant spm scm
dns ē. qdat p ministeriū eoꝝ eundē spm scm. & consecrat ex officio
muneris suę largitatis. Alioqn angustior ē. gra xpi. qua fraus & cal-
liditas diaboli. Si enī ore ille deliciarū clausus potuit habere
spmas aduersarios. multo magis exē & meos q membra nīsi xpi p fecto
emanat fons ipsi grē. Qd de adultas prbris sub figura

Non igitur euacuatur quod ybiq; pollet. loqr dns.
neq; ulcera ee pcē qd ppium dns est. & qr si sunt q dicunt hec sin
mercis ee. & fornicant ad ō. neq; qua illa exhonoranda sē duum uiris
sacramēta. ut eoꝝ illa ee putent. cū dns sub specie meretricis sy nago-
gē. p culisti inquit de auro meo & argento meo & fecisti tibi imagines
masculinas. & fornicata es mecū. Deinde ait. Accepisti uestimenta
mea uersicoloria. & opuisti idola tua. Oleū quoq; meū & incensum
meū. posuisti ante faciē idoloꝝ. Nā & panes meos q̄s dedi tibi & simi-
laginem. post q; melle & oleo cibauit. p fecto q; carnalis anima
conuertit ad imaginē fantasmatū suoꝝ oīa sacramēta & uerba
sacri eloq̄i. tam non sua hec sunt. neq; amatoꝝ suoꝝ. sed dī. licet
habeat fornicationē suā seductā & seducens. Unde & dns sua hec
ee prestat. & ideo nō debem ipsis tribuere quę dns dē. neq; q̄si nonagnita
rep bare. immo quā uis apud fornicariā mulierē dona uiri legitimi
recognoscere. & uerbo ueritatis illā fornicationē corrigere. si ualeam
quę ppia ē impudice mulieris nō illa dona culpare quę ppia sē dni
misericordis. Quia & si sacramēta grē dat dns & iā p malos. ipsa ū gram
nō ipse ipsū. inq ē remissio peccatoꝝ quā tribuit interdū & iā p eos
suos. Unde michi mai aut min est aquolibet mmy misterio & si ad
huc intenebris sit. dū & sacramēta p stat ex officio. & grā ex participa-

tione.

&unitate colūbę mqua fluit fons uitę·& manat remissio peccatoꝝ.
Cui sacerdos xp̄s & pontifex meū ex prat·& offert sē ipsū pnobis
cotidie ante conspectū diuine maiestatis. De Colore & sapore
Quod uero colorem aut saporem carnis & sanguinis dn̄i.
carnis minime p̄bet·uite tam fidei & intelligentię quę nichil de expo
dubitat cocui illud spūaliter & degustat·qui ut dixi q̄ uerbo cuncta crea
uit·hęc uerbo unā cū spūsco coopat̄·& ideo nichil dubitandū ubi
dn̄ operatur iure opifex credit̄·Nichil & eū meo dē·ubi efficax uite
eide reuerentię·ubi plena simulatudo exteri·& uera uite agni atq; caro
ei immaculata interi uocat̄·Nichil enī rationabili·ut qui iā nos simili
tudinē mortis ei in baptismo accepim̄·similitudinē quoq; carnis eius
sumam̄·& similitudine p̄ciosi sanguinis poculū·ita·ut & ueritas non
desit misterio·& ridiculū nullū fiat paganis·qd̄ eruore occisi ho
minis bibam̄·Audi enī requirit̄ qd̄ latet·& p̄ciosius ē·qd̄ cū fide
queritur·Idō q̄; sic debuit hoc misteriū cōparari·ut & archana secretoꝝ
celarent̄ infidis·& meritū crescerent deuotę fidei·& nichil de eēt m
teri uere credentib; p̄missę ueritatis·insup & qd̄ mai est p hoc secreti
prestita ad illā tenderet speciē satietatis·ubi iā nō p̄ spectaculū
nris cotidie xp̄s immolabit̄·sed satietate manifestationis ei sine
ulla corruptione omis sine fine fruitū·Alioqn q̄m ferrent hęc ad
huc incredulī si iā discipuli oli ista sono uocis audiendi ferre nequeunt?
Nqd̄ ad huc mali & p̄fidi rumminant q̄liter fieri possit ut
ac non cum saluator diceret. caro non prodest̄ sanguis bibat̄.
q̄ manducat carnē meā & bibit sanguinē meū in me manet·& ego
illū inquit·Durus ē hic sermo·& q̄s potest sustinere eū? Quantoma
gis ad huc insen & p̄fidi ista duriusculum ferent·& culparent xp̄ianos
fore immundissimos·qd̄ carnē hominis comederent & potarent
sanguinē·ac p hoc fieret execrabile qd̄ p fidē debem̄ credere esse·
desiderabile & iā p intelligentiā nō carnaliter sed spūaliter degustare.
Per fidē enī ambulam̄·nō p̄ speciē·Qd̄ si carnis species in his uisibilis
appareret·iā nō fides eēt aut misteriū·sed fieret miraculū·q̄ aut
fides nobis daret̄·aut p̄fidis execratio cōmunicantib; importuna

crassaret. Hec g credentib; & iã fidelib; data sunt. signa ũ & mira-
cula ut fidẽ pcipiant. ñ credentib;. Unde oportuit ista ñ permutari.
& credentib; debis nichil saltẽ ad modicũ dubitare. Qualit sup
na pietas aligndo pbis. aligndo dubitantib; carnẽ t̃ru
78 Demo qyis cois utat & exempla legerit poterit oẽ ostndit.
Ignorare quod sepe hec mistica corporis & sanguinis sacramenta
aut ppẽ dubios aut certe ppẽ ardentes amantes xpm ubilibu specie
magu forma. aut mcarnis & sanguinis colore monstrata sint.
quatenꝰ dese xpi clementẽ ad huc ñ credentib; fidẽ faceret. ita ut
dũ oblata fiangit ul offerẽtꝰ ostia. uideret agnꝰ in manib; & cruo
mcalice quasi ex immolatione pfluere. ut qd̃ latebat mmisterio
pateret ad huc dubitantib; in miraculo. fecit enĩ hoc pietas
diuina qb; dã iã credentib; & tamẽ ad huc dubitantib;. ut & ipsi
fiduciã de ueritate paperent. & alii de miraculo ad fidẽ solidarentꝰ.
Et de xpi gra perandẽ fidẽ uberiꝰ participarentꝰ. Nã que ueritas
repmisit sine aspectu credenda sunt. sed q; duri corde sumꝰ uolunt di
uina mansuetudo inq; dã omib; satis facere. ut alteriꝰ de iis iã nemo
dubitet. Porro. qd̃ si nec ostensa creduntꝰ. nec ea que ueritas celatur
ex fide cõmunicatꝰ? Queratꝰ q; libet oblatis factionẽ siu q; d̃ expectet.
qm̃ nichil ext̃ ueritatẽ ẽ. & qc q; d̃ ueritas habet. ostenso pspectem
q̃ndo placuerit. repsentat. Unde credere oportet. qd̃ & hec oportu
nissime ostense sunt. & nichil dubitare debis que ueritas repmittit.
q; q; ext̃ ueritatẽ aliq; d̃ queritꝰ. ñ ñ falsitatẽ inueniet. & semet
ipsũ si ea que a xpo dicta sunt ñ receperit ext̃ ueritatẽ se cludit.
Qd̃ aut̃ dni sepe quib; q; ardentes xpm amantib; hec pmonstrata fuisse.
unũ e pluribꝰ panda Qd̃ q; dam prbr pmeruit ñ solũ ut xpm
cerneret. s;. & mulnis stringeret & osculareturꝰ.
Nam quidam presbiter fuit religiosus valde plecgis nomine.
frequentẽ missarũ sollemnia celebrans ad corpus sci nni epi & cfessoris.
Qui cũ digno moderamine scam xpo ppicio duceret uitã. cepit. omi
potentẽ dñm pius pulsare precib;. ut sibi monstraret naturã corpo
ris xpi. atq; sanguinis. Scaq; ñ ex infidelitate ut assolet. s; explicate

mentis ista peciuit. fuerat enī apuero diuinis legibꝫ imbutꝰ. & ꝑ ꝑcer
amorē supni regis olim patriꝫ fines & dulcia liquerat arua. ut xpi
mysteria ꝙ cul sedule disceret. Iccirco ei amore magis succensus cot
tidie ꝑciosa munera offerens. poscebat sibi ꝑmonstrari. quę foret
species latitans sub forma panis & uini. Non q decorpore xpi dubi
esset. sed q ꝑ hoc xpm cernere uellet. quē nemo mortaliū ia sup astra
leuatū. meris aspicere. potest. Ueniebat ꝙ dies. ut die celebrans pie sol
lēnia missarū more solito ꝑcubuit genibꝫ. Te ꝑcor inq̄t omnipotens. pande
in exiguo in hoc mysterio naturā corporis xpi. ut inluceat eī ꝑspicere
ꝑsentē corpore usu. & formā pueri quē olim simul matris cultu uagientē
nunc manibꝫ trectare. Qui dū talia ꝑcaret. angelus decelo ad uenit. ens
affat. Surge inq̄t ꝑpere. si xpm uidere placet. ad ē ꝑsens. corpore equestri
amictu. quē sacra puerpa gessit. Tū uenerabilis ꝓsbiter. pauid abimo
uultū erigens. uidit sup ara patris filiū puerū. quē simeon infantē portare
suis ulnis ꝑmeruerat. Cui angelus inq̄t. q xpm uidere placuit. quē prius
sub specie panis. uerbis mysticis sacrare solebas. nec oculis inspice. manibus
attrecta. Tū sacerdos ꝯlesti munere fruere. qd dictu mirū est. ulnis tre
mentibꝫ puerū accepit. & pect ꝑpū xpi pectori unxit. Deinde ꝑstitit
amplexū dat oscula dō. & suis labiis ꝑstitit pia labia xpi. Quibꝫ ita
exactis. ꝑclara dei filii membra restituit mutuicē altaris. & repleuit
ꝯlesti pabulo xpi mensā. Tunc rursus humo ꝓstrat. deꝑcat est dñm ut
dignaret ipse iterū uerti in ꝓstinā speciē. Qui expleta oratione surgens
ecclia. inuenit corꝑ xpi in formā remeasse ꝓrē. uti deꝑcat fuerat.
Cernua omnipotentis dei dispensatio. q obuiū desiderium ita se ꝑbere dig
natꝰ ē ut sibile. & n infigura agni ut alius q̄bꝫ q sub hoc mysterio. sed
in forma pueri. quateni & uerital pateſceret ostensione. & sacerdotis
desiderium impleret ex miraculo. mīaq; fides firmaret ex relatu. Ille
rutam n̄ pri idē cōmunicasse pueri corpus & sanguinē legit. qua rediret
in ꝓrii forme speciē. ne absurdū uideret. qd ꝑsuperat. & fideli uberi
reqrat interi. in eadē qua exterī usu ꝑspexerat. Hoc interi dixisse suf
ficiat. de ostensione carnis xpi. passione ueritatis. Ceterū si qs exco
n̄ credit illud qd in euangelio ꝓdicat. ꝓbꝫ inqua illis decior uidet.

qui sub uni⁹ specie gustu · omnē sap ⁹re. & omē delectamētū
fide pceper ⁊nt. Nec tam illud tunc aliud monstratū · licet q̄ q̄d
saporis & delectamēta ē interi⁹ sub uno eodēq; colore tocū manna
pstiterit. Potior ⁊q̄ppe uirt⁹ rerū ē quā species. & fulcat⁹ color. Jcirco
uirt⁹ magis ꝓsideranda ē. quā color seu sapor exteri⁹. q̄ ⁊ q̄nuersis
uirtutē nature dedit · hic huic sacīmto diuinit⁹ indulsit. ut sit caro
& sanguis ipsi⁹. ut q̄d caro & sanguis xp̄i ecclē ꝓfuit · hoc totum
sacramētū hui⁹ my⁹terij ꝓficat. & ad immortalitatē suos immacu-
latos cleme⁊ pducat. Carnales q̄q; & corrupcibiles. ad spūalia &
incorrupcibilia pficit. Propterea q̄ debuit spūalit⁹ celebrari. q̄en⁹
phoc deusibilib⁹ ad insusibilia ferām⁹. & q̄d adhuc latet fide in-
stanci⁹ req̄ram⁹ · nichilq; dubitandū de specie dū uirt⁹ xp̄i interius
tocū pstat ex my⁹terio · q̄ q̄d euangliū pmittit exdiuinitatis oraculo.

Nq̄d hoc mistiū nulli⁹ meritis tribuerit ⁊ illius cui⁹
illi dubitoq; quod sicut q̄ in no. nutu oīa requnt & fē.
in nomine patris & filii & spūs sci ter mergūt⁹ in fonte · tunc utiq;
baptizam⁹ ⁊ in uirtute illi⁹ & potestate q̄ hec dicit · sed in uirtute
xp̄i · q̄ hoc pcepit. Jte docete oēs gēs: baptizantes eos in no. patris
& filii & spūs sci. Sic itaq; & hoc sacramētū ⁊ meritis ⁊ uerbis humā-
nis · ⁊; peu dubio diuinis efficit & sacrat⁹ mandatis. Creat⁹ ⁊ enī ex aliq
ibidem ⁊ qualis cūq; sed noua salutis creata caro & sanguis xp̄i · uelut
in baptismo homines noua efficiunt⁹ creatura & corp⁹ xp̄i. Jcirco non
est timandū ē q̄d alteri⁹ uerb⁹ · q̄d ulli⁹ meritis q̄d potestate alicui⁹ ista
fiant · ⁊; uerbo creatoris q̄ cuncta creata sunt uisibilia & inuisibilia.
Cui⁹ q̄ potentia creata sunt · pri⁹ei utiq; uerbo adinuenti recreām⁹. Quia
nemo creator alicui⁹ rei aut recreator · ⁊ unus dī catholice ꝓdicatur.

Ꝓ pterea uenerandū a uerba xp̄i. & credendū · q̄d inconcusse uerbis ista con-
ficiant⁹. Reliq̄ oīa q̄e sacerdos dicit · aut decantat · nichil aliud
quā laudes & gratiarū actiones ⁊ aut certe obsecrationes fidelium postu-
lationes · petitiones. Uerba aut⁹ xp̄i · sicut diuina sunt · ita efficacia · ut ni-
chil aliud ꝓficiat · quā q̄d iubent · q̄ ꝑna sunt. Celū inquit
& terra transient · uerba aut⁹ mea ⁊ transibunt · ⁊; facient⁹ oīa ad q̄e

missa sunt· qp patris ñ in unū & ēsubstanciale· & sēpiternū ē uerbū·
Unde sacerdos pri⁹ incepta cetera & ita uerba euangelistarū assumens
ait· Jui pdie quā pateret accepit panē in sctas ac uenerabiles man⁹
suas· & eleuatis oculis mgli ad te dñm patrē suū omnipotentem·
t gras agens benedix· fregit· & dedit discipulis suis· Ecce usq; ad
istū locū uerba sunt euangelistarū· Porro deincepts uerba sunt dī
potestate & oīa efficacia plena· accipite & manducate ex hoc oēs·
hoc ē enī corp⁹ meū· Sed ne forte putaret qd de illo uno tanc panē· &
nulla una hora· hoc eū ee intellexit· secut ad unū· & ait· Hoc
facite in meā cōmemoratiōnē· Unde factū ē· qd q; qd tunc illud
fuit· qd apli ab eo pceperunt· hoc cotidiē ē istud· qd ip̄m est·
Et sic dicit aliubi qd ē· hoc ē enī mq corp⁹ meū· In hoc g uerbo
creat illud corp⁹· q; dum uerbū ē & omnipotentia plenū ubiq;
p̄sens· ubiq; omnia cōplens· Et qd dicat hoc est corpus meū quod
pro uobis tradet· crede ofirm· qm ita ē· qm ipse dix· & factū· dubitare
ñ pot· ipse mandauit & creatū ē· Precepit g posuit· in meam
cōmemoratiōnē hoc facite· Et ideo q̄ciens cūq; fit catholice uere
hoc fit qd dictū ē· hoc ē corpus meū· Qd ñ aliū calicē ac

Sapim⁹ & offerim⁹ hodie· in quē ipse hic in suis manib⁹ accep̄ in cena·

Simili modo postq̄ cenatū est· refert sacerdos uerba
euangliste· accipiens hunc p̄clarū calicē· Et notandū· qd hunc
que offerim⁹ ñ aliū in sctas ac uenerabiles man⁹ suas· iterū & gras agens
benedix & dedit discipulis suis dicens· Audistine ubiq; qd ipse gras
egerit· qd benedixerit· & ideo licet nos gras agamus dū ille ē·
qui pro nob gras agit ipse· & nos tam pillū· Et q; pillū ei gratiarū actio
ure dī· Sic itaq; licet sacerdos benedicat ipse ē q; benedicit· ac
frangit· alioq; in ei nō erit benedictio· nulla sctas in eo erit· Unde
in exodo ad aaron· & filios ei· inuocabit nom̄ meū sup filios isrl·
& ego benedicā eos· Sacerdos aut inuocat· sī ipse benedicat &
frangit· q; ñ ille frangeret hunc· paruuli omnis ieiuni remanerent·
hinc quoq; ppheta suspirans q; nec dū xp̄s uenerat· ait· Dilatauerunt
tatiombs suas· Paruuli petier panē· nec erat q; frangeret eis·

M

Ecce hic sol' ē q̄ fingit hunc panē & p manū ministroꝝ distri
buit credentib⁹ dicens. Accipite & bibite ex hoc oēs tā ministri
quā & reliq̄ credentes. Hic est calix sanguis mei noui & ęterni
testamēti. In hoc q̄ppe uerbo sanguis efficit' q̄d antea unū & aqua
fuerat. Efficit' aut' sanguis. sed ille utiq; quē discipuli ēdidit. sanguis
plane nou testamēti & ętēni. quod testamētū nūquā immutabit'. qua
ętnū ē. nūqua uetustesset. nūquā irritū erit. Et hoc ē testamētū here
ditatis mę. pq̄d nobis diuina & cęlestia tradunt'. hoc ḡ ē mȳsteriū
fidei. Decus nimiū sanguis figura ppli sc̄ificat' ē. ueteris testamēti
sed illo sanguine umbra erat. hic aut' ueritas. Qui pro uobis inquit
effundet' & p multis in remissionē peccatoꝝ. Nā ubi lucas dix̄ pro uob⁹.
ibi matheus p multis posuit. Unde credendū q̄d xp̄s utriusq; dixerit.
q̄ hic sanguis & p apostolis & p multis q̄ creditum erat' puerbū eoꝝ
effusus ē. Hic utiq; & nō alibi neq; alicui. sed sanguis ihu xp̄i in hoc uerbo
efficit'. Viget aut' hoc uerbū & manet. hic ē enī calix sanguis mei
q̄ pro uobis effundet' & p multis. Qua ppē. o homo q̄cunq; cuiq; bibis
hunc calicē. aut manducas hunc panē. nō aliū sanguinē te putes
bibere. quā q̄ pro cē & pro oēm⁹ effusus ē in remissionē peccatoꝝ.

Nq̄d nō aliā carnē comedim⁹ q̄ q̄ in cruce pependit. &
neq; aliaq; carnem q̄ā q̄ę pro te aliū sanguinē nō bibim⁹ q̄ q̄ de ei
& p oēm⁹ tradita ē. & pependit in cruce. q̄ sic uerū est' hoc ē latē fluꝝ
corp⁹ meū. quod pro uobis tradet'. Et de calice. hic enī sanguis meus
est. q̄ pro uob⁹ effundet' in remissionē peccatoꝝ. Unde sic in remissi
onē fusus ē peccatoꝝ & tradit'. ita adhuc hodie in remissionē come
dit' & potat' delictoꝝ ut q̄ mēti sine cotidianis leuib⁹ q̄ delictis
uiuere nō possium⁹. ut p mysticā tali esca & potu refecti sine macula &
ruga inueniam⁹. Et nō solū hoc sed & iā oīm benedictione cęlesti⁹ q̄ę
mundi ē repleam⁹. Ac p hoc unū corpus cū illo & in illo maneamus.
ubi xp̄s caput. & nos oēs membra censeamur.

Quod panis & iā q̄ā uis uera caro sit. hoc mȳsteriū possit nomi
nari. p bat apl's ubi dicit. Probet se homo & sic de pane illo edat.

& de calice bibat. Quia xpi caro & uera caro. & tam panis uterq;
de celo descendit. ure catholice pdicat. Caro qde secm gram.
panis u secm efficientiam. q sic hic panis creatus una substantiat
spiale. ita ille celestis una pstat cam & celeste. qa una e septena
Denicq; & sanguis hic secm efficientiam simulatm unus ejusce potest
uocari. Quia sic unus lectificat cor hominis sobrie potatus. ita longe
copleci hoc unus sanguis lectificat cor hominis interioris. & in
ebriat mentem amore spuali. Unde dictum e. Calix tuus inebrians quam
pclarus e. & unus lectificat cor hominis. Deq; unitis uno sponsa in can
cis ocultat. qd xpi in ea ordinauerit suam caritatem. Cecim ipius tam
doctrine ueritatem nichil aliud quam caro xpi & sanguis ure credit.
que nsapore carnis. sed spuali dulcedine degustant. & fidei ratione
intelligunt. Qd quia tal mihi mystio nisi delibanda. sed
Sicut ipse figurauit iesus sacrata ore suo iohanna mystica & ure.
illa celesti processit. uere & huic rei ratio ex inde apte monstratur. qd dr.
Qui plus collegerat n amplius. neq; qui min parauerat. inuenit minus.
Non e omino quantitas utilitas in hoc estimanda mysterio. si utrius la
cramenti spualis. Sed sic nec quantitas hominis xpi metienda in corpore
sed ut ipse in eo & diuinitas consideranda. Na plus recubuit mulier
illa in euangelio q fimbriam uestimenti tetigit. qua turba que totu corpus
pssit. Quia plus eu intus concep. & fide credidit. Ex quo cogitandum
est nobis n quantu dente premat. si quantu fide & dilectione & dilati
one capiat. Non enim recte caro xpi sine diuinitate sumit. nec diuinitas
sine carne pstat. Unde in euangelio. regnum celoy simile dr thesauro
abscondito. que q inuenit homo. uadit & uendit omnia. & emit agru
illu. Quia nec ager corpus uidelicet xpi sine thesauro. nec thesaurus
diuinitatis sine agro carnis ure sparatur. Iuxta bene magro thesaurus
absconditus dr. qa in carne xpi diuinitas corporaliter inhabitans.
& ita in hoc mysterio abaspectu oculoy necaro uideat subtrahitur.
ut fide audiri queratur. questa ueri inueniat. inuenta uti cari habeat.
& habita desiderabili fruatur. Quia in xpo omnis plenitudo corporalis
habitat. sine dubio diuinitatis. Ex quo necesse e. qui corpus ei

comedere, deplenitudine diuinitatis illud fide percipiat. Unde
scs euangelista. Cui nos inquit deplenitudine ei accepimus. alio
quin deplenitudine ei accipiat pri. nec ad modicu carnis pducere
posset. Quia, thesaur' emte ppe agru. sed ager ppe thesaurū. Nā
thesaur' deplenitudine diuinitatis cū eo & meo credentib' emun-
dat'. & ideo filii hoc mysteriū dū cōmunicat. dilata sinū mentis tue.
emunda conscientiā. & pcipe ñ quantū mica exhibet. sz quantum
fides capit. q. in pō plenitudo diuinitatis manet. nec aut deple-
nitudine ñ quanta ē. sed quantū idoneus fuerit pstat. Qd bon' bonō
A bono suo. mal' ū malo suo pcipiat bonū. id. ē. eucharistiā.
Ante passionē q aīe hoc sacramentum in deo celebrāri est.
ut de legali pascha continuo q umbra remouenda erat. ueritas
clarisceret. Nunq' d' umbra potest desistere. nisi radiante luce. Illud
ū xp̄s nouerat. quod & bonis digne. & malis indigne hoc mysteriū
licet pfuturue acceperi essent. uoluit' formā eucharistie dare cōmuni
cantib'. qd bonis. qd ue malis pcipiant. Et ideo iudas in figura omniū
malorū. ad pcipiendū ad missus'. Nā si p' resurrectionē fieret. iā
iudas cū ceteris aplis cōmunicare ñ posset. q. iudicio ecclie iā dānat'
erat. Nā p hoc mysteriū passio dñi & mors' pdicanda erat. Ideo
magis congruit in ipso passionis articulo hoc edere. quā post resur
rectionē q. ad hoc immolat' ē agn̄. ut nos cārnē ei comedamus.
Unde paulus. Pascha nr̄m immolat' ē xp̄s. Itaq; epulem'. Cū enim ipse
transiebat iā de hoc seculo ad patrē. idē de hac mortalitate ad im-
mortalitatē. fecit ad huc mortalib' qd nos p' eū & nullo facturi
eram' simili modo mortales. Quatenus tali nos refecti pabulo. & in
ebriati poculo. faciam' nos pullo securi. de immortalitate qd ille
prius fecit mortalib'. Ad hoc q ppe immortalitatis pignus
alimonia. ut morte ñ timeamus. Quare ante passionē corp' suū
A ry vero quod ylarionis est. discipuli sui. ihc cū audisset
si p' resurrectionē hoc dedisset. dicturi essent hereticis. qd incor
ruptibilis iā xp̄s & in celo posit' ñ posset mixtis ei caro a fidelib'
uorari. Nunc uero qd integer & incorruptibilis manet. dicun

cōē eōr qđ' in morte ei' ista pcipiūt· ut usq; ad finē scī omīs mde
pascam̄· & caiē qđ' seminatū elt resurgent incorruptū pmaneat·
Ob hoc g̃ gnā fruīa cecidit· ut multū fructū afferat· Si enī hoc ille
concessit seminib; multo magis id sibi pstitit· ut & ipsī maneat
incorruptū· & deinceps multā alimoniā immortalitatis pbeat ex ista
fructificatione credentib; Unde qualis ille resurgēs· talia sint &
hec semina immortalitatis que immortales faciunt digne pcipien
tes· Et ideo quotiens ista comedim̄· mortē dñi adnunciam̄· quia
de morte ista immortalia meritum̄· donec ipse ueniat unus & immor
talis· ut cū eo & iā & nos tali longe diuq; refecti· immortalitatis cibo·
pcū immortales regnemus· Qđ nec caro sine cruore· nec sanguis
sine carne cōmunicat·

Putet sensus quod iaq; caro frāngitur· qui sanguis est incalice· q̃ delatere manauit· & ideo quā recte caro
sanguini sociat· q; nec caro sine sanguine utiq; nec sanguis sine carne
pure cōmunicat· Tocus enī homo q̃ eq̃dualib; constat substantiis redi
mit· & ideo carne simul xpi & sanguine sagnat· Denuq; ñ sicut q̃dā
uolunt· anima sola hoc mysterio pascit· q; ñ sola redimit morte
xpi & saluatoris· Verū & iā & caro nra p hoc ad immortalitatē &
incorruptionē reparat· Carne q̃dē caro spualit cōuiuificata cōsfor
mat· ut & xpi substantia in nā carne mutuat· sic & ipse nām in dīa
constat deitatē· Unde orauit ad dñm cū pphēta dicēs· Memorare
mee substantie· nūq̃d enī uane constituisti filios hominū· Que g̃
mator securitat hominis quā ad suā substantiā orare· & eā in dīm uene
rari· atq; puritatē pīone fidentē dicere· Odī· mea substantia· que
constituisti & creasti· nūq̃d ine uane creasti· Non utiq; licet ua
nitati subiciat homo uiuens· q; dī creator & uerbū patris fact
ē homo· Unde constat p hoc qđ & nos in illo· & ille utiq; in nob·
dū carne spualit se refudit· ut nos p hoc in incorruptione cōsfor
mem̄· Porro sanguis ei' ut dixi pocat· quatenī anima que in
sanguine peccati ē renouet· Qua & xpi anima ñ in sanguine
peccati· sed in sanguine carnis & iā uti nata ē hominis carnem
humanā quā xpi susceperat unificauit· Ideo ñ recte caro sine

sanguine cōmunicat. sed ut caro habeat relationē ad animā que in
sanguine xpi ē. & anima uiuificatrix carnis p sanguinē relationem
habeat indīm. atq; ita tōt homo sanct⁹. hinc q̄q dīs cū dpcisset. qui
manducat carnē meā & bibit sanguinē meū. hē uitā ēnā & ego
subiect. & ego resuscitabo eū in nouissimo die. habet nāq; idō dpcit.
q. mox anima carne soluta. intrat mutat pmutatia. ubi sōrs animę
rēquescunt. Deinde qđ ad corp⁹ pinet addidit. Et ego resuscitabo eum
in nouissimo die. Vt sic integre creat⁹ ē homo. ita quoq; redempt⁹ integre
p dicet⁹. ac deinde in nouissimo ad integrū reparandus credatur.
Interim cū uitiū & pnecessariū ē. ut redēpt⁹ alat⁹ ad incorruptionē. & po
tet⁹ ad uitā. Propterea mox saluator intulit. Caro enī mea uere ē cib⁹.
& sanguis meus uere ē potus. Ac si diceret. Qua generalit⁹ homines
cibo & potu id pmaxime appetunt ut nō esuriant. neq; sitiant
& nemoriant⁹. hoc utiq; cōmunis istar nō p̄stat cib⁹ & potus. sed caro
mea & sanguis. q. immortales & incorruptibiles facit. ideo uere cib⁹
& pot⁹ nominat⁹. Constat g̃ & liquet omn̄ib⁹ quod in hac mortali uita
sine cibo & potu nō uiuit⁹. Sic ita q; ad illā ēnā nō puenit⁹ nisi duob⁹ istis
ad immortalitat⁹ spūalit⁹ nutriat⁹. Et idō bene simul incaluce uno pas
sionis xpi. hec duo nobis ad uitā manauerunt. Qđ infelix sit qui
Sed infelix est anim⁹. nō credit ea q̃ latent in hi sacm̄to.
qui hoc non sacis credit. & tam nō dubitat quod cibo & potu uita huma
na sustentet⁹. Si enī in hoc mortali cibo tanta uis mē. ut cotidie uitā
labentē reparet. & uires restituat. qđ sentendū de hoc immortali cibo
& potu. inq̄ uita ēnā p̄stat⁹ & immortalitas regnat. Veritas enī dīs.
& xp̄s ueritas est. q. utiq; dīs. Propterea. o homo siue tas ē. crede caro
xpi & sanguis q. uita ē. & idō ueritas p̄stat⁹. Qui manducat meā
carnē. & bibit meū sanguinē. hē uitā ēnā insemanentē. Ma
nentē utiq; & nō labentē. q. in hac uita nemo uiuit. nō uiuendo la
bat⁹ in mortē. Nulla ū semp modē statu manendo. sine defectu
uiuit⁹. Igit⁹ siqs sequit⁹ uitā. tenet ueritatē. Et q̃ ueritatē tenuerit
ēa uitā habet insemanentē. q. xp̄s ē uita ueritas & uita. Vnde &
hoc mysteriū nūquā uiaticū appellat⁹. q. siqs illo fruit⁹ inuia.

puenit aductā · quā iā in se habet · & falsitate nulla fallit · qui ueritatē
dñica corporis & sanguinis aductā illustrat uegetatq; Qre nos ieiuni
SACRA MYSTERIA VERBO fiam · cōmunicem⁹ · cū apli ñ ieiuni cōmunicarent ·
quod dñs post cenā aplis hoc tradidit · Sic enī illud implere opor
tebat · circa finē diei ad uespā · ut hora ipsa sacrificii ostenderet
iā finē seculi aduenisse · Vnde iohēs · filioli · nouissima hora ē · Porro apli
adō ieiuni ñ erant · q necesse fuit ut pascha illud typicū prī com
pleret · deinde aduerū pascę sacramentū transiret · Hoc enī in mysterio
tunc factū est · ut & umbra finē accipet ueritate ostensa · & ipse de
inde aduerā mox cōsisteret nouitatē · Ex q factū quod ieiunus corpus
& sanguinē p̄mi⁹ minime percipere · qm̄ uniuersalis ecclia omis cū
suma religione ieiunus cōmunicare cōsueuerē · Sic enī papl's placuit
spūscō · ut in honore tanti mysteriū p̄mo corp⁹ xp̄i & sanguis sobrie
accipet · quā cęci cibi · Co ideo pomē ęctam xp̄i · mox ulte satis decenē
ac pudē moleuit · Neq; obseruandū sic apocriphę monimenta decer
nunt · donec digerant in corpore nec omnis cib⁹ accipiat · sed satis in
uigilandū ut antea q̄sq; semp paret · & post acceptā gr̄am · nullus mdi
gnū se reddat · Spūalis enī hęc accipienda · ñ carnalis · Licet g̃ panis
in carnē · & uinū uertat in sanguinē · ueluti anatā p̄bat · tam altius
hęc ꝯsideranda sūt · Vbi n̄ nī caro aut sanguis xp̄i in nr̄am uertuntur
naturā · idē carnē & sanguinē · uerū nos a carnalibus eleuant · & spūales
efficiunt · Hoc sane in nob nutriunt · q̄d ex dō natū ē · & q̄d ex carne &
sanguine · Dedit itaq; xp̄s nobis potestatē filios dei fieri · uerū tamen
ñ ex uoluntate uiri · sed ex deo nascim̄ · Illa g̃ natiuitas nr̄a quę ex dō ē ·
itaq; spūalis ē · q dīs ipse ē · Co ideo hęc mysteria ñ carnalia · licet caro
& sanguis sint · sed spūalia iure credunt · Vnde longe inferi uita nr̄a
ista cp̄ralis corporeo isto cōmunitē cibo & potu · longe ꝰ excellit · ac
p̄minens uita illa quę abscōsa est · cui deo q̄ formes illi & figuram
sum⁹ illo saginat cibo & potu · qui scripturis & de altari accipim⁹ · & cui
uelint nos adspūalia ut ibi uiuam⁹ exinde ubi uita nr̄a seruat̄ ęterna ·
Ac p hoc q̄sic accipit digne accip · & q̄ digne illud accepit · habet uitam
ęnā insemanentē · fruolū ē g̃ sicuti in eodē apocripho libro legit

in hoc mysterio cogitare de stercore nec cōmiscare indulgentiae actibus.

Denique ubi spualis esca & potus sumitur & spūs sc̄i potū in homine operatur ut sicut in nob carnale adhuc ē. cōsecratū in spūm. & fiat hō spuāl. Qd compleri omnis habere potest.

Quantū sc̄o inter cōmunē cibū. & hoc sacrū.

Quantum igitur distat una illa cena abita mortali uita. tantū & iste cib. omino pminet ad illo cōmuni q simul nobiscū & rā anima lia uiuunt. & ideo cōmunis appellat. q oīū ē bonor̄ scilicet & malor̄. nec ñ & animaliū. Ac ideo iste ñ filior̄ dei ē cib. ut inde alant̄ unde uiuunt. Xp̄o enī uiuunt. cui membra sunt. Dispensatiue sacrī pstitit ē. ut ex illo inde medū pascam̄. quam̄ p hoc cū illo & in illo unū corpus maneam̄. Veritatē qd rerum cōmunicam̄ sacrī pcede. ut dum sobrietas flagrat in corpore. dū omnis feruor carnis inquiescit. & omnis animi sensus ad intelligentiā & discernendi rationē fortius ungat illo pri cibo melior ut homo membrū sit. qui ut deinceps qd p minet in nob uegetacū celesti dulcedine. illud regnat & gubnet qd inferi ē. ne ad noxia & supflua serpserit. Digni ut fiat ut qd sublimi ē maiori honore poscat. deinde qd inferi. etiam necessa rii indulgentiae usu uitę pcipiat. Pri etiam ad celestia & cena felici munere. hęc ē nāq uera & noua conspsio sinceritatis & ueritatis. ut sim̄ azimi. sine fermēto malitię & nequitię. Nā in calice nichil aliud bibim̄ quā xp̄i sanguinē. ubi & nos paquā ad mysteri cōmunicā sumus. Impane ū nichil pcer corp. ubi nos pxpi ysplionē iā membra sum̄. q; nimirū ysplio. paquā sc̄i spūs fit. De q xp̄s meuangelio. Qui credit mihi inme. flumina de uentre ei fluent aquę uiuę. Co contimuo euangelista. hoc aūt dicebat de spū quē acceperūt credentes in eū. hęc ḡ ysplio. de multis ḡnul. fecit unū corp. Corp inquam sinceritatis & ueritatis. sicut̄ sum̄ azimi. id ē absque fermēto malitię & nequitię. ut digne hunc panē de hac aq ysplū accipe pos sim̄. Omnia dī omnipotentis dispensatio. q tamen ministrium discipuli. & fruūm exemplis. si ñ iste mens ingrata deuocat beneficiis. & dubia de cā mentis pmittit. Iccirco o homo serua ysplionē grē q licet creatū sis. ñ doctrinę & unitate spūs sc̄i ad hanc unitatē & ysplionē

fuerit bene infarinā attenuat. deinde ēspūs gīā & igne decoctā
caritatis ī potentiā ad soliditatē fidei firmari. Propterea sic ē sēp
mola superior spēi ꝓmissionis & mola inferior timor ꝑfectę caritatis.
Quib⁹ duob⁹ bene attenuat⁹ potest ēspūs scī gratiam in xpi corpore unire.
Patet ꝙ qđ hęc mystica sūt. Credo fili sic ista debes cogitare. qđ celestia. Sic intingere. qđ diuina. sic accipe. ut salutaria. inq̄b⁹ uita ętna
reperiatur. sic credere ut dicunt. Deinde sic uiuere ut in xpo semp
uerticate & sinceritate spēi membrū ei inueniaris. Qđ qđā ęr-
rando dicunt qđ xp̄s p̄ futurā resurrectionē regnaturus sit
Ex hoc ergo loco quīdā mille annorum cū ōib⁹ scīs in mundo mille annis.
fabulā astruunt qđ xp̄s corporaliter sic regnaturus. quando nouā cor
poralē debeat cōmedere & potare. quę usq; ad consummationē scli
nisi factura ut anunt denunciauit. Nos aūt catholicę semū ipsi dño
reddentes. nō hereticos⁹ nēmat sequentes. si ei qui ait. accipite & comē
dite ex hoc omēs. hoc ē enim corp⁹ meū. & calicē illū ēe dicā. deq̄ idē
hic est calix nō nouū testamēti qui pro multis effundet⁹ in remissionē pecca
torū. Deq̄ munerū calice. p̄phēta ait. Calicē salutaris accipiā. & nomē
dñi inuocabo. Quē utiq; calicē passio dñi designat. unde idē ad pa
trē. Pat mēt. cuiusmodi anne calicē illū scilicet passionē mortis. ne prman
tudeos fiat. Deinde. Pat si nō potest hic calix trāsire nisi bibā illū.
fiat uoluntas tua. Propē qđ nos bene uoluerunt ut sanguis xpi. nūq
meatino. nūq incrassare. nec malo uase. quā in calice discernitur.
si neq; alio nomine ut fieri solet malis q̄b⁹ q; uasis in sēp uetera ꝓpheta
tes linguarū calix uocat⁹. ut exinde omnib⁹ calix passionis xpi ad me
moriā reducat⁹. Ex q̄ munerū calice idē ex eade morte sanguis. &
p̄ sanguinē uita haurīat ętna. Qđ cū bibim⁹ qđ aliud quā mortē
dñi adnunciam⁹? Id circo necesse ē ut unus⁹q; p̄ius moriat
huic sēclo q. sic nemo in sepulc⁹ mortē adnunciat. ita nemo exinde
uita sumit in resurgendi munerationē uitę ambulet. & ita in xpo maneat.
Unde siuolum⁹ ea cū xpo p̄cipe surrū incendiū magnū & latū.
q. in magn⁹ sit. in omnis capit. Ascendam⁹ aūt surrū. q. deorsū uacet.
in ista cū xpo. si fel draconū infelicit cū iuda. ut sint infelle amari

audimus.

bibunt. Hinc qq; paul⁹ ait. Que surrū sē sapīe. ñ que sup̄a. Non em̄ alibi ubi hic̄ alx nou testam̄ta ē. quā surrū accipīt. & q nou test
tam̄ta ē ñ ñ ab inuou. atq; qē sine uetustate peccati cōmunicat cui
Nou aū testam̄ti obdulc̄ōne uecors dicit. De q moy⁹ cū aspgeret
pp̄l in desanguine holocaustos mediū ei incratera⁹. & mediū effudit
sup altare. & ait. Hic ē sanguis testam̄ti. qd mandauit dñs. Sanguis
testam̄ti q figura erat. & umbra hui⁹ my⁹terii pqd̄ testat ē dñs. daturū
se nob. Cui simili sanguine pp̄t aspius est. xp̄ian⁹ & mediū ei passi
peracta⁹ refundit. q my⁹ticū ē & morale exscrip̄t qd ineo p̄cipim⁹.
Deinde mediū ei sup altare. p multos exaurienda peccata. unde nunc
potū sūmim⁹. qm & sapiencia doctrine ex illo habem⁹. & redēp̄cionis p̄cū
inde p nob offerim⁹. Ergo qd̄ ē. ille p nob semel fecisse legit. hēc nos
ipso iubente cotidie facim⁹. Necū & salomone legim⁹. qd sapiencia
miscuerit incratera⁹ unū suū. Qd sane unū. illa moralis intelligencia
ē. de q mebrant⁹ anime fideles. & illud refundit⁹ ad altare qm dr. iube
hec p̄ferri p manū angli tui in sublime altare tuū. ī sp̄ectu diuine
maiestatis tue. idō fit ut sanguis xp̄i inde p nob exauriendis cotidie
delictis rursus in p̄cū sumat⁹ redēp̄cionis. & melior homo nr plenius
innouet⁹. & coniunat⁹ xp̄o. ñ ñ moribꝫ & uita. uerū & ia & immunitate
nat̄e p corp⁹. hinc inde ut illo⁹ forma inueniam⁹. Neq; em̄ hic sanguis
integre p̄cipit⁹. n & immortalit⁹ de altare corporis xp̄i obrenouatio
ne nos refundat. ubi p̄fecto xp̄s conuiuiū & uita nr simul esse
uoluit. P hoc q qd nos corp⁹ ei sum⁹ de carne & ossibꝫ ei. ille nob
cū illud bibit nouū in regno patris. q sanguis ē nou testam̄ti.
Nos ū q corp⁹ ei sum⁹. & ille in nob ut caput regnat. regnū patris
iure uocam⁹. Inq numerū xp̄o ia illud bibit nouū. q aens fideles
in fra ecc̄lam illud digne p̄capiunt. Sic em̄ pact⁹ inuisus & esurit.
& sitit. & uelit⁹. ac suscipit⁹. sic qq; bibit illud nouū in regno patris
id⁹ ingecta. q aens eū digne siu aut comedim⁹. aut potam⁹. Nā de
uinea illa que fec̄ labruscas felle amaritudinis pocat⁹. qd ē calix
passionis. Cū em̄ in regno adopcionis de genimine uitis noue bibit.
& uinea sorech que int̄p̄tat⁹ electa. rubencia eū multa in eo p̄lo

crucis eliqm̃. dū cotidie xpi sanguine de altari sumunt. Idcirco q̃ueni
nouū ex hoc unū bibūt. hinc g̃ uinum nr̃m dr̃. q. pasca nr̃m immo
lat & xps. Qd xpc & conuiua sit & conuiuium .

CONVIVE VERO eo qd cū illo epulam̃ cōformati innouitate. q. corpus
ei sum̃. exq̃ se in regno patris illud nouū bibere testat. Alioqn eū in
illo regno fructū hunc pocū corporeo gustu. & hanc escā nr̃ecte bibūt
nec p̃cepūm credim̃. si; sic ipse sacerdos. & auctor salutis instituit. ex
q. renouati sci apli paduenti sci spūs decelus & mebriati multo carnalis
ceo sane credim̃. hunc calicē mixtā sectatū. qd ille spūs ueritatis inq̃
renouari & excutere stare induxerat eos in nomē ueritatē. & firmauerat
implenitudine doctrine p̃fecto ubi ā sicuti a xpo ita sane abeūt &
deincepūt innouitate spūs sectat̃. Alit̃ au mīs cibū & inq̃t. ut faciā uolun
tatē ei. q. me misit. & ipleā op̃ ei. Ergo dū facim̃ uoluntatē patris.
adimplem̃ op̃ carnalis. Qd Jacob delicabat hc̃ cibū & uesta
XPS UTIQ; NOBISCUM BIBIT IN REGNO ECCLE SUE sanguinē suū
suū. q. ille cap̃ & nos mēbra sum̃. hunc itaq; cibū iacob patriarcha
esuriebat dicens. Si fuerit dns mecū & dederit mi panē ad edendum
& uestimentū ad induendū. Quocūq; g̃ in xpo baptizam̃. xpm induimur.
& panē angelos comedim̃. Inq̃ numerū mysterio benedixit isaac iacob
filiū suū. qsi nulla alia ecc benedictio quā fruūtur & uiui scilicet
in pane carnis xpi. & in pocu sanguis. que de agro corporis nobis
cotidie pficiū sacerdotis maturescunt & comedim̃. hinc q̃q; idē
ait. Det t dns de rore celi & de pinguedine terre habundantiā fruūtur
& uiui. In rore quidē celi. q. hec mysteria diuinitatis ope pficiunt.
In pinguedine u terre. q. caro xpi de uirgine orta credit. Ubi paul
dubio xpianos plenissima pfectē habundantia panis & uini.
inq̃b; sine dubio uita fruit̃ angelos. Nec g̃ carissime fili ista paru
pendas uite. ubi cuncta redolent sacra- ta. habes quā alonge
tant̃ patriarcha sensit in filio flagr- tia hui mysteriū. aut
ens. Ecce odor filii mei sic odor agri pleni cui bene
dixit dns. Qua pfecto in multo agro corporis xpi ther
aut̃ absconditi uernat flori- in marcescibilib;

& redolet suauitatē odoris. Quē q̄ inuenit homo uadit & uendit omnia
quę hꝫ. & emit agrū illū. ubi thesaurū omnis sapiencię atq; sciencię con
cēplanē. Deq; sane agro panis uiuę carnis & poc̄ sanguis credentib; cōcidit
ecclesia & infidelib; mansit. Jnq; uiq; uer̄ iacob benedicat̄. & dñs fīm suū
ēloquiū. q; nunq̄ fuit ibi nulla rei alia pficua benedictio. Unde beat̄
idē. etau seruus uenator. ad benedicendū cū cardior occurrisset. bene
dictione hac ia fīt indulta. ait. Uenit german̄ tuus fraudulenter. ac dem
de. fruitco & uino stabiliui eū. Qđ ē aptē dicere. firmauit eū pane cor
poris xp̄i. & uino. sanguinis. inq̄b; illi gēna maneat habunde. antea. ubi
aū ulr̄ qđ facia. Quid g̃ cauē & alis dī cultor. si michi inuenit filio
ultra q̄d p̄beat. ih eadē uli uocat implorēt. putasne qđ abiit sfluerit
indign̄ cauę gr̄ę ulli. qđ polleat bonis ulr̄ quā michi ampli in hac
arca pstat̄. Auo forte idō paruipendet. q; more nr̄o apte. qđ inspi
ritu longe p̄sens erat meo & fruu desiderabat. S; & hoc licet mipe rosec
tus oli abrahā fuerat idō benedict̄ dō excelsior. dict̄ ē. cū demq; benedi
ctione p̄ eū dī isaac pfuderat. ppetua & q̄ se filiū suū iacob crēdē dicabat
bonis. & ppheticali eloquio implorabat. qđ omnib; erat repromissū. Qđ illud

Magnum ḡ h̄ sacrām̄ bonū Zacharias adimplet̄ ait.

Magnum ḡ h̄ bonū & sūmo benedictionis archanū in hoc mysterio
xp̄i ecclē pparat̄. Ubi & xp̄s ē. unua deliciarū & cumulus. De hoc q̄ppe
bono Zacharias olim repromissō. ad miranda ait. Cogd bonū ei ē. & qd
pulchrū ei. nisi fruitū electos. & unū germinans uirgines? Ubi
notandū. qđ nō electos ē sine. exq bonis ia ulcus ecclē & pulchritu
do decorus pstat̄. q. & si cocidie sordescit. eximie reparat̄ ut sponsa
xp̄i sine macula & ruga talis inueniat̄ qualis a mundi. Quoq;
dū cocidie peccam̄ licet in mmimis. q̄n sine macula ee possumus.
Quonḡ ē immaculata. q nequ obscurari dedecorari. S; phęc purgatur.
nugis pulchrū ei ē corp̄.
exq ia speciosa plauarū amplius
pulcrescit. ut eando
re. lilii. & rubore sanguinis in hoc
mysterio decorē.
Bonis q̄ppe ut aduita ęternam
pficiam. pulch
rū. ū dū immortalitatis glā
ritudinem. uel in
cerni fruam̄ dulcedine. & exci

fulgeam⁹ nuciđ⁹ decanta beneficiu grā. Co unū inq⁹ germinans uirgines
Felyc fruct⁹ ubertatis. exq⁹ uirginitas germinat⁹. Qđ omīs ecclā xp̄i
Nam in hoc ihū germanus uino uirgo nominat⁹ & est ...
castitas corrumpit⁹. ab illo ī uirgines pereant⁹. Co đō iure omīs ecclā
xp̄i uirgo nōat⁹. q̄ ista repleta uino. nullū p̄t xp̄m amare nouit. nul
lū eburne aliū. nullū sicute. qm̄ sūmū et bonū. xp̄c ē. & sūma pulchri
tudo uestis illa ꝺ texta desup̄ euellere agu. quę nuptialis alibi ap
pellat⁹. S; & carnalis uino debriata. iure omīs anima quę xp̄i potat⁹
sanguine uirgo dr̄. Habes carissime sōr̄ uirgo bonū qđ nullū ē aliud
habes pulcrū uenustatis q̄ tuas infantię abluas sedulitatis. exerce te in
castitate. qm̄ hic sanguis nichil magis diligit. quā in xp̄o uirgines.
Uirgines inq⁹ prudentes & pudicas. q̄ sunt & facię mē in animo non
habentes oleū secū sp̄ūs sc̄i. Quę p̄fecto siq⁹ nō habuerit. hic nō ē xp̄i.
Nā neq; fruma⁹ carnis sine uino sufficit sanguis. neq; caro aut sanguis
sine oleo sp̄ūs sc̄i p̄dē nob⁹. imo magis officit. Jđō q⁹q⁹ recte uult cōmuni
care sic uinari necē ē. ut cēplū sp̄ūs sc̄i sēp ēē queat. Quia siq⁹ cēplū dei
uiolauerit. dispdet illū dr̄. Hinc paul⁹ ait. Nolite xristare sp̄m scm̄
mq̄ signati estis. p̄fecto q̄ sine illo nulla xp̄i grā habet. Ppterea &
iohel cū penitentib⁹ uina p̄mittebat. respondens dn̄s inq⁹ & dixit
pp̄tō suo. Ecce ego mitto uob⁹ fruma. uinū & oleū & replebimini
meo. Jneo utiq; replebimini licet ira p̄mittat. q̄ caro & sanguis
peinde sp̄m scm̄ consecrat. Alioq̄n in nec caro ē nec sanguis si; iudicii
qđ papio. q̄ sine donante nullū male p̄sumentib⁹ donū ex dō p̄batur.
Nā de sp̄ū domū dr̄. qb⁹ xp̄s & ecclā replet. S; ille ad plenū hęc oīa
donos possidet. Ecclā ū pparet inchoatę sic eide placuerit.
q̄ se diuidit in singulis. & bipartit⁹ oīb⁹. Jneo tam diuinus adimplet.
q̄ sine illo anima cuiq; uacua maneat. Jđō hunc sēp oremus. hunc
desideremus ingem. ut eius repleat⁹ bonis desideriū nrm & sēp ab illo
renouet⁹ ac siq̄ uacuę mentis. Liquet q̄ qđ sine illo nichil est qđ
habet⁹. nichil qđ peipiat⁹. eo qđ oīa dona uirtutū hoc uno clau
dūnt⁹. Jd circo si uolumus cęlestib⁹ ditari donis. donū patris ac filii
& sp̄ūs sc̄i. q̄ habet⁹ consubstantialis procedit & coęqualis ardenti animo

pecum. ⁊ ne eū carnal incordib⁹ reſcindat nr̄i. atq; impio renascencer
cocidie aduīa ſcificenē. q; q̄ſq; ille ſcificauerit ſui roris aſpſione. eos
pfecte patrē & filiū inhabitare credim⁹. Hinc idē filius ait. Ego & pat̄
ad eū uenem⁹. & mansionē apud eū faciem⁹. Non q̄ſi pat̄ miſſo ſpuſco
ſ signante inſinuam⁹. qd adeos tanc̄ pat̄ & ipſe uenant. q̄ſ idē ſuę pue
cu aſpſionis ſcificauerit. ſpūſ ſcet in omib⁹ ſibi ſemp cooperat̄ ſit tota
carnalis. Admonitio cuiq; ut ſit pbus & caſt ante cōmu-

QVA DE CAVSA SICVT NICHIL IN HAC VITA FELICIVS BONO nionem.
xp̄iano. ita nichil illo piculoſi⁹ ſidelere⁹ atanta gra fiat mēbr̄ mere
tricis. Credo carissime caſtū te cultodu. q; hoc muni⁹ q̄ virgines gñanē.
nimirū n̄m carnis luxuria. uerū etā mēs execrat delictā. & omē qd
eſt unde mr̄ excōis hō poſſit maculari. Quo uelum q; ordinance deo
tā ſacris adhibus altaribꝫ. laua mē innocencer n̄ cū pilato man⁹. q; nulla
excusatio pdē. ubi ceſtus ē ſcientia iudex. & ſi pbauerit te pmū. tum
de pane illo & calice ſecur⁹ bibe. Sin aut̄. da honorē dō. & corrige q̄nō
ti pemtudine cordis maculā errorꝫ. ſiq̄ uitia ſint demū xp̄i altaria
circūdare pis amplexib⁹ & adtā ſcōs mēte pura dicor mereare.
Alioq̄n grauis̄ eſt insordib⁹ adhuc ſordescere & inlicita dī myſteria
cōtēpto dō impudenē accedere. Hęc ꝗ ob cautelā tui dilectiſ
sime filii. q; nou pleroſq; uelut ſues in mundo ꝗ ob cenu penitencię
redeunt ad uolutabra tanto peiuī uitioꝫ. q̄nto facili⁹ ad hęc ſine
p̄iudicio reat⁹ ſui accedunt. Iſta pedib⁹ calcare. ꝗ nec q; ſemel eos
dī patientia ſuſtinuit. dū indigni uitę myſteria p̄ſumerent ulteriuſ
quę dicun⁹ uera maluit credere. Vereri enī cora humanis obtutibus
ſua uerecundia portare. quā cora maieſtate diuina & omnīū ſuprnoꝫ
p̄ſencia comentatis incurrere offensā. Quib⁹ pfecto cordis induratio.
cū nec ſe corrigunt. nec dī uiſcēra precatis uerbere. tā pena ē peccati.
& cōtēptus ſuppbię. Si dīs q; eos cōtinuo n̄ plectit ut peculiū⁹. nīqd non
curat aut ſua n̄ curiat. ita cen⁹ multat obliuiſcit. Nec̄q hoc dicerim.
p̄ſerti cū idē uideat. & adiracundia ex inde ampli⁹ cītat. eo qd̄ puo
cent eū filiū ſiu ac filię inimā. q̄ angelos ꝗt ſociauerat admā. Hinc
ꝗq; ē. qd ſeqt̄ abſconda faciē meā abeis. & conſiderabo nouissima eoꝝ.

Propē qđ & sepe hi cales mēdū ꝓponunt se ad horā in medi cuerci cum
ſūma deliberatione mūdi. ſi uero tēptacionū impetu perturbant. Jdcirco
cū ſiuū ſāluari. & hīs aduersā ſiruū uelum ſic te agas. ut dīm ꝑſentē sēp
ubiq; meditēris. & sic cora ipō uersari. ut nullo modo eū oculos offen-
das. Quia siqs sepūcat ābeo uſpiā deuocionē. nouerit. eū omino qđ offen-
ſū effugere. q ubiq; uirtute pollet. ſi ap eū oīa reconcilia que gessit.
& signata in thesauris eī inuenerit. De hedo & agno qlīt unicuiq;
Paſchalis agitur ex lege ymolandis in hoc mysterio.
duplia. licet xp̄s immolet agnū in ecclā. qđ p differentia meritoꝝ hec
& ꝑpria tribuant. Unde dīs in decodo. cū de pascha loqueret. Decima die
mēſis hui. tollat unusqsq; agnū p familias & domos suas. Cui aūt mēt
agnū alīs; macula. masculus anniculus. ultra que uocā tollet & hedū.
Ubi hec. Cui nō agnū immaculatū. de agnis mīquit. & edīs sumet. Ex quo
ꝑfecto liquet. q ob differentiā meritoꝝ ista ꝑcipiunt. si forte qs agnū
nō poterit paupertate uicē assequi. i. uocā immaculatā offerri. saltē hedum
habeat in sacrificiū. q̄ propensiorē ab hac dāt. Deq dumē legis mēt pres
bieronimꝰ ait. qđ xp̄s in domo ecclē duplicē immolat. Simulq sumīt mēt
de agni carnib; uescūt. si peccatores & penitentiā agūt. nō hedus occi-
dit. Non qđ xp̄s hedꝰ sit qī assimilari. stare docuit. si ꝑ uerā uitate meritoꝝ
unicuiq; aut agnꝰ aut hedꝰ sit. Aliqn ex lege cui hedū simul cū agno
iubet collū nō ob meritoꝝ distinctionē. Ubi mox. Et seruabitis eū mēt
ſis; ad qrtā decimā diē mēſis hui. immolabitq; eū tota multi-
tudo filioꝝ ſrl ad uesperā. Nec cam ꝑte imminuit. si de ſolo agno accep
mīsit. qđ de hedo iubeat. si ex hoc uir mortis ē. nec ꝑcium diuinis la
tens ēe ſentit. quod aliud ē qđ ꝑfecto ꝑfectioribus mandauit. aliud
nō qđ ſapīs & corpentib; ad indulgentiā ꝑtinet. Jdcirco de ſolo
agno qđ agendū ꝑte instituit. de hedo nō qđ nolens educere ꝑtū
recreuit. qm aliud ē qđ ꝑfecto ubiq; multe ꝑfecti. aliud aūt medū qđ
indulgeat. Unde & alio loco de pascha ꝑcipit. ut qꝑmo mēſe pascha
facere nō poterint. ſecdo faciat. Jd ē sicut ꝑfecti ꝑmo mēſe qui in
ꝑma grā ſine morsu reatu agnū ēdere nō poterint. ſalte ſecdo mēſe.
id ē ꝑpenitentia reatu ſuū ꝑdū indulgentiā ꝑcipiat. Aut enim

ra. homo q̄ fuerit immund⁹ sup animā siue inua pcul ingente ira
faciat phasē dño mente scdō. Alīt aū. Si aū immund⁹ in anima non fu-
erit aut pcul pcorpore uie acceplo sp̄i sci nō receserit & phasē dño nō
fecerit. exēminabīt anima illa depp̄tis suis. Quia omino n̄ manducauerit carnē filii hominis. uitā neq̄bit ēternā habere. q̄m sacrificiū
dño nō obtulit xp̄i suo. Et ne putaret. qd̄ debuit forte diceret q̄ē ex̄
xp̄m addidit ingente ira. quo omīs xp̄iana q̄ sub una gr̄ia repu
tant. humil⁹ ē sane cū pēitentib⁹ hēdū. quā cū pfectorib⁹ & sēis
xp̄m agnū comedere. Qd̄ bene intelligens senior ille fili⁹ de agro
reuersus. sed male cont̄ dulcissimū patrē murmura p̄mit⁹ obiurgat
dicens. Tot annis seruio ē. nūquā mandatū tuū p̄terreni. & nō de-
disti m̄ hēdū saltē ut cū amicis meis epularer. Et quā iuste. q̄
pfecto cecat⁹ mente. noluit intrare int⁹. nec corde pēitere. Idcirco
prius oīb⁹ bonus pat̄ ēs nec hēdū indulgentiarū meruit adq̄rere.
nec utilis repentina filio unioni tenerim⁹ immolat⁹. & qd̄ q̄ū ē.
cum maci animo impatre refert murmur. q̄ illē ex sua carnalitate
impenitens sibi cor contexerat. q̄ ppē p̄ naufragū quē sēda tabulā ē.
ferueni animo pēitentiā agam⁹. Nimirū q̄ meli⁹ ē. saltē hēdum
mystice in fra cruciū xp̄i ubi agn⁹ immolat⁹ xp̄s cū frib⁹ epulari dū
taxat. q̄ sum⁹ rei & noxii. q̄m cū iurgio cont̄ piū patrē insolescere. &
munditiā dedignari ne ad ineffabilē patris gaudiū saltē rogati ueniam⁹.
Nec dubiū q̄n diuinit⁹ reuocati. q̄ntocī⁹ phanc humilitatis uiā usq;
ad prios patrios amplexus reascendentes. in hoc celesti conuiuio
p nob⁹ nō solū hēdus indulgentiarū xp̄ō immolabīt. uerū sua benig
nitate agni seu uitul⁹ uerbi diuinitate sagināt⁹. p gaudio uite saluti
mystice mactabīt. Alioq̄n. q̄m me agnos q̄s ad dexteris locabit pec
cator uenia recepta ouis centesima reducet. ni gr̄ia unit⁹ xp̄i tam
meo unū corp⁹ inuenat ē. Verū tam nec mirū si in hoc mysterio
xp̄i p peccatorib⁹ q̄si hedus accipit. q̄ in lege q̄m sepe sub figura
hyrcus immolat⁹. Vnde q duab⁹ constat substantiis. duo ex lege
hyrci simul in loco iubent⁹ offerri. quor⁹ un⁹ p peccatis sorte dño
mactat⁹. alt⁹ ū uiuens ad sumit⁹ quē emissarū lex uocat. & sup eius

caput omis inq̃ caret filios ista consendo & uniuersa delicta atq;
peccata eoꝝ imꝑcabant. & sic ad heremū mittebant portans
oīa peccata filioꝝ mātā solitudinis. Ex q̃ pfecto liquet. qd
xp̄s in similitudine carnis peccati occubuit pnob. & oīa male-
dicta legis & peccata nra sup se tulit. & ad heremū ubi ñ agnita
& nouē ouis in deserto reliquerat festinus reuolauit. Non qd il-
lum hyrc aut hic hedus iure credat. sed qm pnobis figurā carnis
peccati assūpsit. & de peccato dāpnauit in carne peccatū. ut
q̃ erant hedi ministri iure locandi sint oues in dextris cleōrē re-
stituti. Sic q̃q; & post lauacrū idē q̃ agni. iustus fit & peccatorib⁹
hedus. q̃ tenus p hoc & ipsi iusti cōstituant. ut nemo a carne xp̄i &
sanguine extraneus deputet. ñ se culpis exigentib⁹ excidit.

Qd aliq̃s dicat. ñ sū aus cōmunicare q̃ peccatori
Ecce q̃ris est ordo. sum. & ideo p negligentia fit strupha diaboli.
Il a q̃ ñ manducat carnē xp̄i neq; bibit ei⁹ sanguinē. p cul dubio nec
uitā habet in semetipso. Et q̃cūq; indigne comedit. ñ iudicē carnis
s; iudiciū sibi sumit. Porro si q̃s peccator ē ecclā peccare desit. licet
hedus ei tamē caro xp̄i sacramentū efficit. ut p hoc & ipse ad ueteram
innocentiā redeat. & int agnos a dextris cōnumerē. Illi ū q̃ semp
de ecclā p lauacrū pregentē dō incorpore manserūt. nullis obuoluti
criminib⁹. digne accipiunt agni carnes & potant sanguine. Verum
tamē & si ita loq̃mur. ñ est timendū qd hic aut ille aliud accipiat q̃m
xp̄i carnē & sanguinē. q̃ nec hedus dī ñ dispensatiue ob mysticā
significationē ita nec agn⁹ ñ ut ille intelligat uer⁹ aduenisse agnus.
q̃ ex lege multotiens p figurabat. & uera nīl innocentia pcū cunc-
tis pateſceret. Cecum q̃m uis hed⁹ dicat in p q̃litate meriti & obfus
catione delicti. tamē oīno pcū p mundi uita q̃nti ē & caro xp̄i
nūmerū q̃ nichil aliud ē. n q̃m caro xp̄i. Et ideo rursus hed⁹ fit pe
nitenti p mysterio ut maledicta facinoꝝ. & peccata expiet. sicuti
& agn⁹ leuiora quiq;. Hinc & pri canit agn⁹ dī q̃m comedat. q̃tin⁹
p hoc fides incalescat. q̃ ipsi ē caro immolata p nobis. ut collat
rursus peccata mundi. Implet aū hoc sacrāmētū ad expiatione

ꝓ peccatis nr̄is ea quę demū cōtigerint si nos cęnem abhis. & ita comedim ut iubet in una scilicet domo quę ē. scā dī uidelicet ecclā. ext qm nulli fas ē edere agni carnes. Neq; crudū qd ex his aut coctū aq; sed assas tantū igni passionis xpi cū lactucis agrestibus absq; fermēto. id ē maximis sinceritatis & ueritatis eas comedam absq; fermēto corruptionis. Dem de ꝓbet se unusq; & ut ꝓcepit sic se agat. Renes uestros inquit accingetis. qr hęc ē uestę semina qbus uirgines generant. Unde constat qd nulli periculosi ea contingunt qm uxoriosi & incesti. ꝓpterea primū hoc loco & lex castitatis in rebus quas scrutatores ē dī ꝑ se ipsū adfigit. Nā sicq uxoribus debitū reddunt in lege. nō posse ad dm neq; ad panes ꝓpositionis neq; ad ulla legis consecrata. n̄ prius sacrificent accedere. qnto magis si uolum panē illū qdecelo descendit & agni dī carnes digne comedere ē. ab omnibus peccati operibus uacare purificationeq; mentis ad dm dirigere. Et calciamenta inquit habebitis in pedibus. ne dum sum in uia ibi sicti a serpente mordeam. Et baculū in manibus. Deq legit in psalmo. Uirga tua & baculus tuus ipsa me ē solata sunt. Quibus ita primis sic aut comedetis illū festinanter. Est enī phase id ē trānsitus dī. Alio qn desideria corpentes & hic mseti actibus remorantes n̄ digne comedunt pascha uidelicet carnes agni. & ido sacris caligatis nec cū egyptis nocte ꝑmanent dū sopore peccati ꝑmunt. Uastant enim ab angelo quoties mentes agni sanguine nr̄o respse. ea excius in carne. qm & intus inconscientia. Saluant ut lumbis succincti & calciati pedibus baculo xpi sustentati ad patriā hinc qnto summo mentis ardore & desidio festinantes. Est enī phase. id ē trānsitus dī. Putas ḡ carissime qd lateat dm illi conscientia. n̄ dico sacerdotibus ē obuoluta uerū ignauia si torpeat. Patet ḡ qd in desiderio celestis patrię ad supna ubi xps in dexteram patris fide plenissima & spe certa. nec in carnalitate n̄ ficta festinat esse de agni carnibus uere si comedit. qr legē in hoc iubentis uiolat. Ꝓpterea quiens ea ꝓcipiam accollam mentes in desidiū. & pardore fidei festinem ad eam sacietatē ultionis. qi numerū hic gust ē. illuc aut sacietas. s. Satiabim cū apparuerit dū manifestabit gl̄a sua. Transit ḡ xps in nobis de hoc seculo ad patrem.

cñseam⁹ & nos nullo·q cũ illo simul oñs si ei⁹ membra cõsimeramur
una pſona & unũ corpus sum⁹. Jui aũ ad huc resident pdesiderium
supollas carnũ & neglegenciã: sicũ illo cñseunt neq; festinant ad-
patriã id circo pascha nunqm rite celebrant q pascha acñsitu nomi-
natũ. Unde uocat⁹ filu⁹ cñseam⁹ hinc festinantes succinctis mentib⁹ &
calciatis inp̃paratione euangliu pacis pedib⁹ ut ad illa resurrectionis
gaudia qm̃tocius uenire ualeamus.

Euangelica lectio posuit nobis unde loquamur ad carnalẽ
uitã. tanqm dñi impiũ. & uere dñi impio. A bullo cñi expectaut
cor meũ tanqm uultionẽ pferendi sermonis. ut hinc intelligere⁹ loqui
me uelle qđ recitare ipse uellet. Audiat g studiũ & deuocio ura.
& adiuuet apud ipsũ dñm dñi nr̃i laborẽ meũ. Videm⁹ enĩ & tanq
pposito diuino expectaculo contuem⁹ apud flum̃ iordanen com-
mendare nob dñm nr̃m incarnatũ. Cũ enĩ ueniret ihs & baptizat⁹
ẽẽt a iohe dñs a seruo suo. qđ fecit ad humilitatis exemplũ. impla
q̃ppe humilitate ostendit implere qñdo dicente sibi iohe. ego
a te debeo baptizari & tu uenis ad me? respondit. Sine m̃. ut imple-
at⁹ oñs iustitia. Cũ g baptizat⁹ ẽẽt. aperti⁹ sũt cęli & descendit sup eum
spūs scūs in specie columbe. Deinde uox desup audita: hic: filu⁹ m̃s dilect⁹
mq̃ m̃bene sensi. Abem⁹ g distincta q̃da m̃ crimitatẽ. in uoce patrẽ. in
homine filiũ. in columba spm̃ scm̃. hoc q̃dem cõmemorare op⁹ erat. nã
uide facillimũ ẽ. Cuidenter enĩ nec ullo dubietatis scrupulo cõmendat⁹
hec trinitas. cũ ipse dñs ihs xp̃s in forma serui uenient ad iohem. utrq;
filu⁹: ñ enĩ dici potest qđ pat⁹: aut dici potest qđ spūs scūs. Venit m̃q
ihs utrq; filu⁹ dei. Decolumba q̃s dubitet aut q̃s dicat. q̃d: columba? cũ
ipsũ euangliũ celsat⁹ apertissime. descendit sup eũ spūs scūs in specie
columbe. Deuoce aũ illa simlit̃ nulla dubitatio. qđ pat⁹ sit. cũ dicat.
tuus filu⁹ meus.

Habemus distinctam trinitatem. & sic ẽ sidem⁹ loca
audeo dicere. qm̃ uis timide id dicã. tamẽ cũ ihs uenit ad fluuium

ꝯalio loco maluꝫ locꝫ columba de celo descendit adtãꝫ. De alio loco maluꝫ locꝫ. uox ipsa patris nec dicta nec de aq̃ sonuit sed de celo. Ista hęc q̃ separantẽ locis. separantẽ officiis. separantẽ opib⁹. Dicat m̃ aliquis.
Ostende inseparabilẽ. Memento catholicũ ce loq̃. Fides enim mea ide fides una. fides recta. fides catholica. nõ opinione p̃sumptionis. nec testimonio lectionis collecta. nec hęretica temeritate incerta sed aptica ueritate fundata. hoc sinuat. hoc nouum. hoc credim⁹. hoc & si nõ uidem⁹ oculis. nec adhuc corde q̃m diu fide mundam̃. ipsa tam̃ fide certissime hac robustissime teneam⁹ patrẽ & filiũ & spm̃ scm̃ inseparabilẽ ee trinitatẽ. Unũ dñm. non deos. Ita tam̃ unum dñm. ut filius nõ sit pat̃. ut pat̃ nõ sit filius. ut spūs scs nec pat̃ sit nec filius. Sed & patris & filii spūs hanc ineffabilẽ diuinitatẽ apud se ipsa manentẽ. omnia innouantẽ. creantẽ. nutrientẽ. recreantẽ. iudicantẽ. ubiantẽ. hanc q̃ trinitatẽ ineffabilẽ simul nouam & inseparabilẽ.

Quis ergo agnoscat?

Ecce seorsũ uenit filius in homine. seorsũ spūs scs de celo descendit in specie colũbe. seorsũ uox de celo sonuit. hic est filius meus. Ubi est inseparabilis trinitas? fecit uos p̃medii intercessor. & qui apiens est sinũ. donec ipse unde apuit impleat. Conlaborante nob̃cũ. uidete si quid suscepim⁹. Non solũ q̃d uerũ & ia q̃ unde uolum⁹. dicere ubi posita in corpore q̃d corrupte & adgrauat animã. & deprimit terrena inhabitatio sensũ multa cogitantẽ. Quando q̃ istũ sensũ a multis extraho. & adunũ dñm trinitatẽ inseparabilẽ colligo. ut aliq̃d uidear q̃d dicã putas ne hoc corpore q̃d adgrauat animã. ut aliq̃d uob̃ digne eloqui possim dicere. qui adtre leuauit animã meã adiuuet me leuet ea mecũ. Nã infirmus sũ illu. & gustu m̃. Solet questio abstuditissimis frib⁹ ꝓponi. solet in ecclesiarũ uerb̃ dei sermone uersari. solet p hac multũ pulsari addm̃ dicentib⁹ hominib⁹. Fecit aliq̃d pat̃ q̃d nõ fecit filius aut fecit aliq̃d filius q̃d nõ fecit pat̃. Interim de patre & filio dicam̃. Cui autẽ hinc expedierit conatũ mentis eu dicim⁹ adiutor mihi estu nec de unq̃m me mellegit & ia spūs scs ab oratione patris & filii neq̃q̃m discedere.

De patre ergo et filio trs audire; facere aliquid pater sine filio?
Respondebim⁹ non. An dubitatis? qd enī facit sine illo pquē facta sē oīa?
Oīa inq̄d pp̄lī facta sē. & insultans cardis duris utigiosis addidit. & sine ipō factū ē nichil. Id ē fir oīa pp̄lī facta sē. intelligim⁹ utiq; unuersā
creaturā factā pfiliū fecisse patrē. puerbū suū dn̄m. p uirtutē & sapientiā
suā. Nunq̄d dicturi sum⁹ oīa q̄dem q̄ndo creata sunt pp̄lī facta sē. sī nunc
nō oīa pp̄lī facit patē? Absit. recedat hec cogitacio a fideliū cordib⁹ abigat
a sensu deuōs⁹ ab intellectu pios fieri nō possit ut pp̄lī creauerit. & nō p
ipm gubnet. Absit. ut sine ipō regat qd ē. q̄ndo pp̄lī factū ē. ut ēēt.
Si & hoc testimonio scripc̄e doceam⁹. nō solū pp̄lī facta & creata oīa
sicut ex euangl̄io cōmemorauim⁹ oīa pp̄lī facta sē & sine ipō factū
est nichil. si pp̄lī ecīa regi & dispoi quę facta sē. Agnoscitis credo xp̄m
dī uirtutē & dī sapientiā agnoscere dictū dī sapientiā. ad cingit a fine usq;
ad finē fortē. & disponit oīa suauit̄. Nonḡ dubitem⁹ pp̄lī regi oīa.
pquē facta sunt oīa. Nichil utiq; pat̄ sine filio nichil fili⁹ sine patre facit.
Occurrit quēstio. q̄m in nomine dn̄i & uoluntate soluendā suscepim⁹. Si m
chil facit pat̄ sine filio. & nichil fili⁹ sine patre. nonne q̄si cōsequens erit ut
& patrē dicam⁹ natū deuirgine maria. patrē passū sub poncio pilato. patrē
resurrexisse & in cel̄ū ascendisse? absit. nō hoc dicim⁹ q. nō hoc credim⁹. Credidi
enī ppē qd locut⁹ fū & nos credim⁹ ppē qd & loq̄m⁹. Quid est defide? q. filius
deuirgine nat⁹. nō pat̄. Quid? in fide? q. fili⁹ passus sub poncio pilato & mortuus
nō pat̄. Excidit nob⁹ q̄sdā male intelligentes uocari patri passianos. q. dicunt
ipm patrē. natū ex femina ipm patrē passū. ipm ēē. patrē q. filiū. duo ēē nomi-
na nouerel duas & remouit ist⁹ ecc̄ta catholica. a cōmunione sacros⁹ nealiq̄
decipent. ut separati utigarent. Reuocem⁹ g̃ difficultatē quēstionis sen-
sib⁹ uris. Dicat aliq̄s in. Tu dixisti michil patrē facere sine filio. neq; filiū
sine patre & testimonia descripc̄is adibuisti michil patrē facere sine filio.
neq; filiū sine patre q. oīa pp̄lī facta sē. Nec qd factū ē regi sine filio
q. ipse ē. sapientia patris attingens a fine usq; ad finē fortē. & disponit
oīa suauit̄. Modo in dicis q̄si cont̄ce ipm loquens. fili⁹ nat⁹ ē deuirgine
nō pat̄. fili⁹ passus ē nō pat̄. fili⁹ resurrexit nō pat̄. Ecce teneo aliq̄t facere
filiū qd nō fecit pat̄. aut g̃ confitere aliq̄t facere filiū sine patre. aut con-
fitere. & nā patrē natū. passū. mortuum. resurrexisse. aut illud dic.

eligę unū eduob⁹. Ego neutrū eligo. nec hoc nec illud dico. nec aliq̄d filiū facere sine patre dico. q̄ mentior si hoc dixero. nec patrē natū passū. resurrexisse dico. q̄ nichil homin⁹ mentior si hoc dixero. Quom⁹ te inq̄d explicabis ab his angustiis? Placet uobis questio ꝓposita? Dñs adiuuet. ut placeat & soluta. Ecce q̄d dico ut me & uos ab his angustiis dñs uoleret. muna fide stam⁹ in nomine xp̄i. & muna domo sub uno dño uiuam⁹. & muno corpore membra sub uno capite sum⁹ & uno spū uegetam⁹. Ut q̄ dñs ab his angustiis molestissime questionis uoleret. & me q̄ loquor. & uos q̄ auditis hoc dico.

FILIVS QVIDEM NON PATER NATVS EST

de uirgine maria. si natiuitatē filii ꝑ patris de maria. & patē & filiū opatē. Non ⁊ passus q̄dem patē si filii. passionē cam̄ filii & patē & filiū opatē. ꝑ surrexit patē. si filii. resurrectionē cam̄ filii & patē & filiū opatē. De questione ista uidem⁹ iam expediti si forte uerbis meis uidear⁹ & nā utrū uerb⁹ diuinus. Pertinet q̄ ad me scōs libros testimonis demonstrare natiuitatē filii & patrē opatū & filiū. tra passionē. tra resurrectionē. & cū filio tantum sit & natiuitas. & passio & resurrectio. hęc cam̄ ꝛa quę ad filiū solum pertinent. nec a patre solo facta sint nec a solo filio. si a patre utiq; & filio. Probem⁹ singula. iudices auditis. causa ꝓposita. testes ꝓcedant. Dicat m⁹ iudicatū ut̄m. q̄d solet causas agentib⁹ dici. doce q̄ ꝓmittis. Doceo plane adiuuante dño & electis iuris recto lectionē. intente. auditis ꝓponentē. audite intenti ꝛa ꝓbantē. De xp̄i natiuitate m⁹ primo docendū ē. q̄m patā & patē fecerit. & filiū fecerit. q̄m uis nō ad filiū pertineat. q̄d fecit patē & filium. Paulū recto idoneū uiris diuinis ēsultū. nā & causę dici habent dictantem iura litigatores nō xp̄ianos. Recto inq̄m paulū dictantē pacis iura. Ostendit nobis sēsū aptū quom⁹ natiuitatē filii patē opatē sit. Cū aūt uenit inquit plenitudo tēporis. misit dī filiū suū factū ex muliere factū sub lege. ut eos q̄ sub lege erant redimeret. Audistis q̄ planū & apertū ē. intellexistis; ecce patē fecit filiū nasci de uirgine. Cū em̄ uenisset plenitudo tēporis. misit dī filiū suū. utiq; patē xp̄m. Quom⁹ eū misit factū ex muliere factū sub lege; fecit q̄ eū patē ex muliere sub lege? ante forte hoc mouet q̄ ex uirgine dixerā. & paulus dixē ex muliere? nō moueat. nō immoremur. neq; enim rudib⁹ loquor. Ut trūq; descripturā dī ex uirgine & ex muliere. Ex uirgine quomodo?

ecce virgo accipiet in utero & pariet filiū; ex muliere aũ sicut audistis. Non est contrariū. Propterea enī locutionis hebree mulierem ñ corrupta virginitate sī; femina appellat; habet euidenter scripturā geneseos. q̄ndo ipa p̄ma mia facta est. formauit eā in mulierē. Dicit ecā alio loco scriptā. iubere dñm sapere mulieres que ñ cognouerē cubile uiri. hoc g̃ tā nocū ee debet. nec teneat nos. ut alia que merito tenebē dño adiuuante explicare possimus. Probauim g̃ natiuitatē filii a patre factā. p̄bem & a filio factā. Iudē. natiuitas filii de virgine maria. certe ad sūpcio forme serui. Nunq̄d nā. aliud nasci filio. ñ accipe formā serui virginis in utero? Audi q̄ hoc & filī fecit. Iuuenis in forma dī eet ñ rapinā arbitr̄ē. ee se eq̄lē dō. sed semetipm exinanuit formā serui accipiens cū pleniudo temporis misit dī filiū suū factū ex muliere. q̄ fact̄ē ex semine dauid secm carnē. Videm g̃ natiuitatē a patre factā. sī; q̄ ipse filī semetipm exinanuit formā serui accipiens. uidem natiuitatē filii & ab ipo filio factā. Probatū ē hoc. tūcam hinc.

IPSE ENIM ALIUD ACCIPITE.

q̄d ex ordine sequit. Probem & passionē filii & a patre factā. & a filio factā. faciat pat passionē filii. q̄ propio filio ñ pepercit. sed p̄ nob omnib tradidit eum faciat & filī passionē suā. qui me dilexit & tradidit semetipm p̄ me. Tradidit pat filiū tradit filī se ipm. Passio hec a bumana facta est. sed a bumana; facta ē. Sicut g̃ natiuitatē. ita passionē xp̄i. nec pat fecit sine filio. nec filī sine patre. Tradidit pat filiū. tradidit filī se ipm. Quid hic fecit iudas ñ peccatum?

TRANSEAMUS & hinc. ueniam ad resurrectionē. Videam filiū q̄dem ñ patrē resurgentē. sed resurrectionē filii. & patrē. & filiū facientē p̄ pat resurrectionē filii. p̄pter hoc enī exaltauit eū & donauit illi nom̄ q̄d. ē. sup omne nom̄. Resuscitauit g̃ pat filiū exaltando eum a mortuis. Nunquid & filī resuscitauit semetipm? resuscitat plane. Infigura sui corporis decepto dicit. Soluite templū hoc & in triduo resuscitabo illud. Postremo sicut ad passionē p̄tinet animā ponere. sic ad resurrectionē animā iterū sumere. Videam si filī q̄dem animā suā posuit. & ei animā suā pat reddidit ñ ipse sibi. Pat enī q̄ reddidit manifestū ē. unde psalm̄ dicit. exsuscita me & reddā illis. Sed q̄ & filī animā suā sibi reddit q̄d a nob expectatis. ipse dicat. Potestatē habeo ponendi animā meā.

ñ dpcit qđ pmisi ponendi dix̄. sed iā clamatis q̄ puolatis. Erudita q̄ppe
iscola magistri cēlestis tanq̄m lectionis intente audientes pie redden-
tes q̄d seq̄t ñ ignorantes. poc̄state habeo ponendi inq̄d aiam meā. &
poc̄statē iterū sumendi eā. Nemo tollit illā a me. sed ego pono illā a me.
& iterū sumo eā. Exsoluentes q̄ę pmissim̄ ppositionē nr̄as firmissimis
ut arbitror testimonijs docui mentes plaudum̄. Venite q̄d audistis. Breuit̄
replico. remotissimā q̄ntū existimo mētibꝰ uris collocandā cōmodo. Pater
non est natꝰ de uirgine nativitatē tam̄ ista filius & pat̄ & filius ē opat̄ exur-
gine. Pat̄ ñ ↄ passus in cruce. passionē tam̄ filius & pat̄ & filius opat̄ ē. Non
resurrexit pat̄ a mortuis. resurrectionē tam̄ filius & pat̄. & filius opat̄ ē. Habetis
pmarū distinctionē & operationis inseparabilē

Non ergo dicam̄ patrē aliq̄
operari sine filio. aliq̄t filiū sine patre. Anforte miracula que fecit ihs mo-
uent uos. neforte aliq̄ ipse fecerit. que ñ fecit pat̄ & ubi ē. Pat̄ in me manens
facit. hec que dixim̄ plana erant tantū dicenda erant. ñ laborandū ut in-
telligerent̄ s; curandū ut cōmemorarent̄. Aliq̄t ad huc uolo dicere. Vbi uere
& acriorē intentionē uram requo. & deuotionē apud dm̄. Et enī locis corpo-
ralibꝰ. ñ tenent̄ nec occupant̄ ñ corpora. Vlē locis corporalis ē diuinitas.
Nemo ea tanq̄m spacio reqrat. ubiq; inuisibilis & inseparabilit̄ ade. nim
parte maior. in parte minor. s; ubiq; tota nusq̄m diuisa. Quis uidet hec.
Quis capit hoc. compescam̄ nos. memineri m̄ q̄ unde loq̄mur. Illud
quecquid ē. qđ dix̄ē. pie credat̄ sincere cogitet̄. & q̄ntū dat̄ q̄ntū potest
ineffabilit̄ intelligat̄. Quiescant uerba. cessent linḡ. cor excitet̄. cor illic
leuet̄. Non enī illud quod in cor hominis ascendit. s; q̄ cor hominis ascen-
dat. Attendam̄ creaturā. inuisibilia enī ei a creatā mundi. per ea que
facta sunt intellecta conspiciunt̄. neforte in his que fecit dr̄ inqb̄ habem̄
q̄ndā consuetudinis familiarē inueniam̄ aliq̄m simulitudinē unde p
bem̄ ēē. aliq̄ tria. que tria separabilit̄ operent̄. Tria fr̄s adestote. & toto
animo uidete pr̄ quod promitta. neforte increata inuenia. qui creator
a nob̄ excellit ē. & forte q̄ si q̄m nr̄m cui sit gr̄ uerisimil aliq̄ mente
q̄si coruscatione pertruget̄ possit dicere uerba illa. Ego dixi in ecstasi
mea. in ecstasi mea. Quid dixisti. Proiect̄ sū a facie oculoꝝ tuoꝝ. Et enī
uidet̄ m̄ iste q̄ hoc dix̄ē leuasse aiam̄ meā. diffudisse supi te aiam̄ suā.

cū ei dicerē cocidie · ubi est dī puenisse ſpūali quodā contactu ad illā in
cōmutabilē lucē eā que infirmitate conſpect' ferre ñ ualuisse · & in suā quasi
egritudinē acq; languorē iterū recidisse & cōparasse se illi sensisse ad huc
ēē pari ñ posse aciem mentis suę lucis sapientię dī · Eo q; hoc in egritudi
peccati · a sensibz corporis & suitrepō indūtū · Ac ubi q̄dā mō adō ad hominē reuo
cat' aīt · Ego dspci in egritudi mea · Vidi enī nescio q̄d in egritudi q̄d duū ferre ñ
pocui · & redditū mortalibz membris · & multis mortalū cogitationibz a cor
pore q̄d ad gūat animā dspci · q̄d p̄fectus sū a facie oculoz tuoz longe de
orsū · Iud g̃ dicam' dedō fīs? · Si enī q̄d uis dicere cepisti ñ est dī · Si cōpre
hendē pocuisti · aliud pdō cōprehendisti · Si q̄si comprehendē pocuisti co
gitatione tua ce decepisti · Hoc aū ñ · si cōprehendisti · si aū hoc ē · ñ cōpre
hendisti · Quid g̃ uis loq; · q̄d cōprehendē ñ pocuisti? · Videam' g̃ ne forte
increatā inueniam' aliq̄t ubi pbem' aliq̄ crīa · & sēparabilē opare · Quo ibim'?
ad cęlū ut desole & luna & sidēz disputem'? · ad ōiam · ut forte destructis
de arboribz · de animalibz cerrā implentibz? · ánde ipso cęlo · an de ipsa crīa
que cōtinent omīa que sunt in cęlo & crīa? · Quādiu homo circuit creatūram ·
ad ce redu · ce inde · ce inspice · ce discute · increatā queris aliq̄ crīa · & sēparati
demonstranda · & inseparabilē opancia · Si increatā quęris · prīs ince quęre ·
Non enī cū ñ est creatura · Similitudinē queris · quę sicut ris est imp̄fecte · De
deo enī loquebaris? · cū quereres q̄dā similitudinē · Decrepitate ineffabili ma
iestatis loquebaris · & q̄ defecisti in duumis tuāq; infirmitatē debita humi
litate confessus es ad humana uenisti ibi discute · Quęris in pecore · quęris
in sole · in stellis · q̄d enī hoz quęris ince · Hominē enī dī fecit ad imaginē
& similitudinē suā · ince quęre ne forte imago crucifixi · ex que imago
facta longe distans · Non q̄n imago filī hoc q̄d pat̄ · aliū enī imago in filio
aliē in speculo · multū distat in filio · imago tua · cui ple est · hoc? enī filī cuius
q̄d cui nata · & substancia hoc q̄d cui · plona alicui · Non g̃ homo imago
tanq̄m unigenit' filī · sed ad imaginē q̄ndā · & ad q̄ndā similitudinē fact'?
quęrat inse aliq̄d si posse inuenire crīa que sēparabilē opent' · Queram? ·
quęrite mecū · Non ego in uobis · & uos in me si; uos in uobis · & ego in me
cōmunē · & cōmunē naturā · atq; substanciā cōmunē pc̄tem? · Vide homo ·
aduerte si uerū ē · q̄d dico · habes ne corpus? · habes carnē? · habeo inquit ·
Nā unde es? · in loco sū · Vnde loco? · in locū moueor · Vnde uerba loquentis

audio n̄ p aurē carnis? Unde os loquentis uideo · n̄ poculos carnis? habes constat · nec diu sacagendū est dere manifesta. Vide aliq̄d aliud · unde q̄ operatur p carnē · audi enī paurē · si n̄ habuere audi · ali⁹ · mc⁹ q̄ audiet paurē · uidet poculū ipsiū intuere · Andomū agnouisti · habitatorē negl exisi · Siq̄d uidet oculus prē ipsiū? Nonne ali⁹ · q̄uidet poculū · n̄ uidet oculus mortui deq̄ constat corpore habitatorē abscessisse · det oculus dere alia cogitans n̄ uidet faciē p̄sentis · Respice g̃ ad interiorē tuū · ibi enī magis aliq̄ simulitudo q̄rendā est. Que simulitudo q̄rendā trīū separatī demonstratorū · inseparabiliter operantiū · Quid habet mens tua · forte siquerā multa inuenio sed aliquid q̄ p cipuū est · q̄ faciunt intelligiē · q̄d habet anima tua inc⁹? cōmemora · recole · Non enī dicturus iū id posco ut credat m̄ · noti accepcare si unce ji inueneris · in tuere g̃ si; p mo q̄ excideram uideam? Si homo n̄ filiu tantū imago ē · aut patris tantū imago ē · sed patris & filiu & utriq; iā consequentē & sp̄i scī · Geneſis loq̄ē · faciam⁹ inq̄d hominē · Non fecit pat̄ sine filio nec filiu⁹ sine patre · faciamus hominē ad imaginē & similitudinē nr̄am · faciam⁹ · n̄ faciā · aut feci · sed faciam⁹ ad imaginē · ji tuā aut meā · sed ad nr̄am · Ergo inquo dissimilitudinē reduco · nemo dicat · Ecce q̄d cōparauit dō · Jā locutus iū & p locutus & cautos uos reddidi · & caute fiu; longe ista distant assūmis ima · ab incōmutabilib⁹ mutabilia · a creantib⁹ creata · aduumus humana · Ecce p mo hoc cōmendo · q̄ q̄d dicitur⁹ iū longe distat · Nemo m̄ calūniet⁹ ne forte g̃ aurei querā & ille dentei pareat · hoc me p mitti exibiturū aliq̄ tria demonstrata · separatī operata inseparabiliē · q̄m sint ista similia uel dissimilia trinitati oīpotenti ji nunc agos; in ipsa creatura ima & mutabili inuenem⁹ aliq̄ tria · que possint & separabiliē demonstrari · & inseparabiliē operari · O carnalis cogitatio & conscientia p cupe acq; infidelis · q̄d de illa maiestate ineffabili meare dubitas · q̄m inuenire p cuisti? Ecce dico · ecce inquo · O homo habes memoriā? Si n̄ habes · quom̄ tenuisti q̄d dixi · sed forte hoc q̄d paulo ante dixi · oblitus es · hoc ipsiū q̄d dixi dico · Duas istas si illa abas n̄ teneres · n̄ p memoriā · Unde enī scires duas esse · sisonante sed̄ā · oblitus⁹ es? p mā · Q̄d g̃ diu⁹ quaeris? sic urgueor quaerere · sic cogor ē uincere; manifestū est · habes memoriā · Quero aliud; habes intellectū⁹ habeo inq̄s · Si n̄ haberes intellectū · n̄ agnosceres q̄d tenuisti · habes & hoc; intellectū tuū ad id q̄d inc⁹ tenes · reuocas & uides & uidendo formaris ut scienti ducaris · Tertiū quero; habes memoriā q̄ teneas q̄d dic⁹ · habes in

tellectū q̄ intelligas q̄d teneā. Debes duob⁹ req̄ro abstine. uolens req̄ro abstine. uolens
consulti & intelligenti. uolens plane mq̄s. habes g̃ & uoluntatē. hec tria quę
me dicturū ee. p miseram auru⁹ & mu⁹ urū. Tria hec quę sunt inter quę possit
numerare. n̄ possit se putare. hec g̃ tria. memoriā. intellectū. uoluntatē. hec
mq̄m tria an̄ aduertere separatī pnuncia. inseparabilit̄ opari. Adhuc dn̄s & iu-
deo q̄d adsit. Ex intellectu uō. intelligo eū ad ee. Ex his eū uocib⁹ uū. quē
admodū intelligenter aduerto. Presumo eū adiutorē. ut oīa intelligatis.
Tria pmisi separabilit̄ demonstrare. inseparabilit̄ opari. Ecce nesciebā q̄d ee
animo tuo demonstrasti. m̄ dicendo memoria, hoc uerbū sonuit. uox ista p
cessit ad aures meas ab animo tuo. hoc — eū q̄d. memoria tacite cogitabas
& n̄ dicebas. Erat eū. fidū uenerat ad me. Ve aū q̄d erat inter. pferet ad me dix-
isti ipsū nom̄. id. memoriā audiui q̄ttuor hasce syllabas. in nomine memorię
audiui. q̄ttuor syllabę. nom̄ e. uox e. Sonuit aure meā pcessit mentē aliquid
insinuauit. q̄d sonuit exiuit unde insinuatū e. q̄d insinuatū e manet. Si, hoc quero
q̄ndo dixisti hoc nom̄ memorię? Videris certe q. hoc nom̄ n̄ pertinet n̄ ad memoriā?
Tota enī duo. habent nomina sua. Nanq; illud uocat intellect⁹ n̄ memoria. aliud
aū unū uocat memoria. Si, ut hoc diceres ut q̄ttuor istas syllabas operiris. unde
opat⁹ es hoc nom̄ — q̄d pertinet ad solā memoriā. Opata e. inter & memoria ut te
neres q̄d dicebas. & intellect⁹ ut scires q̄d tenebas. Gratias dn̄o deo nr̄o. ad huc
nos & nos. Vere dico caritatē uā. hoc discutiendū & insinuandū arripuisse
me aggressus eram. Metuebā ne forte lectiōnē capacē ingenii. & facere graue
cardiōib⁹ cectū. Nunc aū uidō uos & attentione audiendi & celeritate intel-
ligendi n̄ solū pcepisse dictū. si, pualasse dicturū gratis dn̄o. Videte g. ia securus
cōmendo q̄d intellexisti; si — occulto incognitū. si, repeto & cōmendo pcepti.
Ecce decē⁹ illis una res nominata e. unū rei nom̄ e. unū excellis ceteris. Tria ipsa
opata sunt, si, possunt dici sola memoria. n̄ opante uoluntate. intellectu & me
moria. Non potest dici solus intellect⁹ n̄ opante memoria. uoluntate intellectu
Nec potest dici sola uoluntas n̄ opante memoria. & intellectu & uoluntate.
Explicita sunt ut arbitror quę pmissa sunt. q̄d separatī pnunciatu. inspara-
bilit̄ opari; unū horū nominū tria fecerunt. sed tamen hoc unū q̄d tria fecerunt.
si, ad tria pertinent si, ad unū. Tria fecerunt nom̄ memorię. si, hoc n̄ pertinent
n̄ ad solā memoriā. Tria facit nom̄ intellect⁹. si, n̄ pertinet n̄ ad sol⁹ intellectū.
Tria facit nom̄ uoluntatis. si, n̄ pertinet n̄ ad solā uoluntatē. Ita trinitas

fecit incarne xpi. si ñ pmnet ñ ad solū xpm. Tria fecerunt decē uocē. sed
ñ pmnet uox ñ ad solū patrē. Nemo g̃ ñ dicat. nemo calūnios⁹ me infir
mū urguere conet. Quid g̃ mihi crib⁹ que in mēte mea ut̄ manifesta ee ostēn
dis. q̄d ex crib⁹ pmnet ad patrē. id ē. q̄a ad similitudinē patris. q̄d horū
ad filiū. q̄d hoc ad spūs scī. ñ possū dicere. si possū explicari. Aliq̄d cogitan
ab⁹ relinq̄mus. aliq̄d exilencio largiam. Redi ad te abomi strepitu. colle
te mēte. uade si habes illuc aliq̄d secretarii dulce cōsciencie tue. ubi non
pstrepat. ubi ñ urget aut lucet paret. ubi ñ dissentiones & pcaciā medite
ris. Ista manuec ad audiendū uerbū ut intelligas. forte dicitur auditui
meo dabo exultationē & letitiā exultabunt ossa. si humiliata non data.
Sufficiat g̃ q̄ ostendim ee tria que dā separabilit demonstrari. si hoc in
te inuenis. si hoc in homine. si hoc in q̄dā pona intra ambulante. incorp
fragile q̄d ad grauat aiam. ad huc portantē. credi posse patrē & filium
& spm scm pigna que dā uisibilia pspicies q̄dā assūpte creature posse
& separabilit demonstrari. & inseparabilit opari. sufficit hoc ñ dico. pat
memoria ē. filī intellect ē. spūs scī ē. uoluntas ē. ñ dico q̄a libet intel
ligat ñ audeo. seruem maiora capientib⁹ infirmus infirmu q̄d possim.
Non ista dico illi erudito. uelut eq̄nda q̄si ad analogiā. id ē. ad rationē
q̄dā cōparationis dirigenda. ñ hoc dico. S. q̄d dico? Ecce inuenis tria
separabilit demonstrata inseparabilit opata. & eos⁹ trīū unū quoq; no
mina crib⁹ factū. q̄d tam ñ tria. sed actū hos⁹ unū aliq̄d pmere.
Crede ia ubiq̄ ñ pcesse audere. si hic & audisti & uidisti & tenuisti. Inte
rim q̄d ē pcesse ——— nosse meo q̄que fecit q̄d ē. q̄d q̄d ē. q̄ndo pcesse nosse.
& si pcesse. si dū pcesse. Et tam cū pcesse nunquid sic pcesse nosse dm
quom⁹ senouit dr? sufficiat ergo istud uobis. quod pcium dicimus. ex
igencib⁹ promissa reddimus. Cetera que addenda sunt. ut pficiantur
sensus uri adno querite.

Tristi frons data missa fuere otia

Incipit Libellus Primi Vmundi De corpore dñi contra
Rogerij hys temporibz necessariā qdem. si melioꝝ Berengarijꝝ.
uā ego sui mungenāā dilectissime fr̄ Rogeri
e uocas solicer̄ de ueritate dñici corporis
ra q̄stiones huiꝰ r̄poris differā. ac berengarii
ronensis nugas p meo capcu scribendo re
lā. S; q̄nus ad alias aiē uolutates me uo
ntas imo necessitas mea ducat. tuis tam
bz quē in carū mueor de esse n̄ possū.
a noueri cōmuni cōmodo religiosā deseruire
cationē tuā. Tu ū hoc unū exsoluers queso. qd in
hac re obediena certe debes. ut ozando ppensius dñm
in subuenire n̄ cessես. In manu q̄ppe ei⁹ sum⁹ & nos &
sermones nr̄i. Rogerius. Immo qd postulas egḡ
mū. ē. nec de tantis sacr̄is in comtantibz semp̄ debz
disputari debet. Pinde adiuuante dño ra fiet. Tu ū
hunc in obsecro mozē gere. ut meis obiectionibz audias
q̄nq; insup seu ex ipsius berengarii libris. seu ex mu
ltoꝝ mōrogationibz qbz de hac re multos exercitat
es. seu ex te ipso iure ō opponi posse ppendis. n̄ recuses
as. Wigmundus Que in sup hys sacmentis & quēad
modū cozā dō ēcclesia loquit. q̄tū tantis. ēe. indebitū
iuuante dño ppalabo. S; ut tui erroꝝ causā eximq;
noueris plenius. pmū de uiri mozibz & doctrina p pauca
dicam. R. Rē pfecto ēgriā dicis. Nā q̄dā uelut
ponduꝰ nescio cuiusmodi gūtatis est. & antiq; doctrine
sacrū nullū attendentes eū imitari maluer̄. W.
Ego cū iuuenilis in scis adhuc ageret annos. ut anno
q eū te noueris elatū ingenii leuitate ipsi magistri
sensui n̄ adeo curabat. ēt sepiꝰ p michilo reputabat.
libros insup arcani ēstimabat. S; cū p se attingē philo
sophie altioris secreta n̄ posset. neq; eū hō ra acuo erat.

P

ſ; ꝯ ꝯpoꝛ⁹ lib⁹ales arteſ mꝰ gallias pene obſilu
ſalcē ⁹boꝝ mꝰpꝛationib⁹ quib⁹ eciã nẽ mmu
gſtaꝛis ſcientiq; laudẽ ſibi arrogare. & cuidã
glam uenari. qſtcunq; potãt affectabat. F
pꝑatico inceſtu ſullum p ceꝯis ſuggeſtu dig
giſtꝛi poꝯ ſimulatis q̃ reb⁹ oſtendens. ꝑſun
one mꝰ cucullũ. ac ſimulatione longe m
uix tandẽ ſatis delidare dñu uocis leni
plangoꝛe meauit decipiens. doctoꝛẽ ſe
inſcius ꝓficiẽt. S; p quã á dõno Lanfꝛanco m
ca de re ſatis parua ꝯpto ÷ cuius .cũ p ipsũ dñm
Lanfꝛancũ uiꝝ eque docũ libales arteſ dſ recal
cere. atq; reuulſere fecſſet. deſeꝛtũ ſese dolens. ee.
á diſcipl⁹ ad eruditanda ꝑudẽ dumaꝝ ſcꝑtaꝝ
ſacãta ꝝ ille adhuc adoleſcens. & aliis eatẽ decen
ſtudiis. ñdũ ádeo intẽtũ. ſese ꝯuertit. S; & ibi mul
pies q̃ppe in maluolã aiam ñ mꝛobꝛio ſapienta. e
ea quoꝝ nouitate oũ coꝛda ꝓmouꝛet. atq; oũ oc⁹
ad ſe ⁹ꝛhere ſtudioſe p̃ꝛens. maluit. ee. ſub aliqua
admiratione hoũ hereticꝰ. qm ſub oc⁹ dei ꝑtate uiue
re catholicꝰ. Te illa q̃b⁹ mundanis hoĩb⁹ & ſi multo
liceat ſẽp peccare cupientib⁹ placeꝛet apte. legitima
udelicet ciugia q̃ntũ in ipso erat deſtruens. & paruu
loꝝ. bapſima ecclẽſ. ita ut in alto peſſimis hoĩb⁹ diabo
lus p oſ ei⁹ licere oĩb⁹ femmis abutendi. ee. in alto caſſato
bapſimate infamie infundi oũ maloꝝ. utpote ꝓmodũ
bapꝛizandis ipune ruere ſuadẽt. Lege eplam leodienſis
epi ee berengarii ad henricũ regẽ francoꝝ. & eisdẽ
pene libꝛis ipſa ibi ſcripta repies. Illis ſane diebꝝ. & hanc
qq; ee quã dõ ꝓpto acturꝰ ſum. e. aut denuſſime ꝓpi
nare blaſphemã. Adhoc & hic diabolo multum⁹ uo
ablata ueritate diuina coꝛpoꝛis peccare uolentes nulla

reuerentia nullo meo pspiende sacre cōmunionis ab aliq̄
scelere reuocaret. De cēris sane impetrandis q̄s sacris mu
tatis p id tēporis uomuit. nō te remorari nolo. Ita ꝯ im
mū huius pestis accepimꝰ. Nec mū q̄lit & p q̄s tamis p reten
ta sit. qualit & & p q̄s expugnata & dāpnata sit. ut
ecia aliq; pcessu casu q̄q; cognito q̄d de illa sentias me
lius nosse. in longū protes. aptā. R. Immo u scrabundus
hec audiā. multū enī ad rē ppositā estimo pfutura. V.
Cū ꝯ supiores blasphemias. primā q̄dē ppō muriā matrū.
cēteroq; affectauit. scdam u ppō dāpnationē uiroꝝ suoꝝ.
nec aures ecia pessimoꝝ sustinere possent. ipse u in
sēpturis sacris locū tuendi eas nullū penit inueniret
maxime disputante cū eas copiosissime beato augusti
no. in hanc se defendendā tecū ēcluit. u & q̄dā ue
lut testimonio sensuū mū indebat. nec tā copiosissime
ab aliq̄ sēctis patrū q̄ppe in indigente adeo tēpori
bz illi ecclā cui ēn q̄d inde tenerent plspicue & lucidissi
me sapientissimi eoꝝ. multa sēpserit. cui hec errorē
dispitatū sentiebat. Accipias ꝯ inullis uelut rami
culis. neq; enī ulla unq̄ hereseos sine aliq̄ ueri simili
tudine rationis inualescere potuit. adhibitas q̄q; pauci
male intellectas á se capitali sēpture sacre. que multas
erraticis laqueis mortales p egenos scolares iā p alimo
nā q̄ sustinebat eos & p suos dulces sermones corrup
tos q̄q̄ uersu potuit clanculo hui tanti mali nefandis
simū urē effudit. Si ꝯ aut ptēa ullo m receperit illi
bi ꝯ ex aplica sententia ērta q̄ dr. ꝯ manducat & bi
bit indigne iudicū ꝯ manducat & bibit. cōmunionē
sacrā q̄m p ecclasticā more sumere cogunt. mallem
aut nullā aut in tantā. ee. q̄m ei meam se á flagitiis
aliq̄tenus tēpare. Ita ꝯ & p tales execranda pestis pa
ululū adoleant. Mox ꝯ incipiendis his palā audiri.

catholica uri gutō cōmota. atq; intolerabilū ferentes ꝑfi
dentie ꝑ sementiā beatissimę memorię dōno papa leone
uercellē cōlū ponunt. In q̄ ꝑ diligentissimā de corpore
& sanguine dñi rationē. Berengarū & oīs ei in hac
hereli fautores ꝑpetuo anathematis ꝙ reliscerent dā
nauerūt. Cūq; defuncti scīm leonē papā & scōs uros ꝙ
mēfuere cōlio maledicti ubis & carnes lacerare nō desi
neret. scīssimū illud ac uenerandissimū ecclē dī speculū sū
mū ū pontificē. si; pōtificē atq; pulpitice uocans. eūq; in
factione lanciana infamatū. cōlū uanitatis admas
se blasphemans. curuuū rē aggregato generali cōcilio ꝑsen
tia uenerabilis nīc papa gregorio. romano rē archidiacono. pa
nē & unū in sacrificio dñi ū ubratice si; uere xpi carnē
& sanguinē fieri. dato ꝑpe manū sacīco cōfirmauit. In
de ꝑmodū reliscens rōme in generali cōcilio cōfes
sus rationis reuocat libellos suos ꝑpa manu sub ꝑsentia se
natus memorie pape nicholai cōcā oīm sinodo cremauit
errorē anathematizauit. confessionēq; bonā quā cuncti
fecerāt ꝑbro idemadē ꝑpe manū sacīco reconfirmauit Ins
ubis; Ego Berengari indignꝰ diacon ecclē scī gaurici an
degauensis cognoscens uerā catholicā & aplicā fidē. ana
thematizo omnē hereli. papue eā de q̄ hactenꝰ infamatꝰ
fuī. que affirmare conatꝰ panē & unū que in altari po
nunt. ꝑ cōsecrationē solum sacīci & nō uerū corpꝰ & sangui
nē dñi ihu xpi. ee. nec posse sensualit̄ nō in solo sacīco
manibz sacerdotū tractari ul frangi. aut fidelū dentibz
atteri. Consentio aut scē romane & aplice sedi. & ore &
corde ꝑfiteor. de sacīmentis dīcis mīse hanc fidē me tene
re. quā dñus & uenerabil papa nicholaus. & hec scā sy
nod auctoritate euangelica & aplica tenendā cōdidit. inq;
firmauit. scilicet panē & unū que in altari ponunt ꝑ
cōsecrationē nō solū sacīmtū. sed eā uerū corpꝰ & sanguinē

dñm ihu xpi. ee. et sensualiter ñ solū in sacramento. s; in uertate
manib; sacerdotū tractari. frangi. et fidelium dentib; atteri.
uarisq; p scām et honorificam tractatōem. et p hoc sacro scā
di euangelia. Fos ū q̄ cōra hanc fidē uenerint. cū dogma
tib; et sectatoribz suis cōis anathemate digni sint. pnūcio. Q̄d si ipse ego aliquando aliq̄d cōtra hoc sentire hac p
dicare plūpsero subiacea canonū seueritati. lecto et plec
to. spōse pl̄ōpli. Qualiter q̄ cūctator sit. huc usq; sit dictū.
Nā quem ā catholica unitate putat supare sit enarrare q̄s
possit. Si q̄s q̄ hereses iste p dictū superbie principia. et ma
la intolerabilia. que simul opta sc̄ destructionē legis
mor cultorq; et baptismatis parulorq; digne cludet.
si q̄s etiā qualitatē uel flagitiosā eor. uitā. p q̄s uerū q; pul
sulauit aspicat. si q̄s nullū sincere uite hominē nullū
penit⁹ sapientē fauctorē ei accendat. si auctoris ei pu
nia. si denq; ñ solū cūlia supdicta. s; etiā cordi orbē cōe
dicentē penset. tacente mea disputatione q̄d magis
tenendū sit. sanct⁹ ne arbitror. iudicabit. S; qm̄ uo mihi
berengariane fecis t residear. et p nos aliq̄d dicā supfl.
iā nīc que t opponenda uidem⁹. exponē. R. Berenga
rius et q̄ ei secūm assenerant eucharistiā dñi ñ. ee. ue
re substantialiterq; corp⁹ et sanguinē dñi. s; sola uoce sic
appellari. p eo q̄d tanq̄ ūbra et figura significatiua sit
corporis et sanguinis dñi. Nec de hoc mouerer adeo. sicut
naliter sapientes sedm sensus fallerem⁹. s; q. ūmullas uo
sup⁹ memoratu ratiuncul⁹ obtendē. et eas ex q̄bzdam
beati augustini sententiis munire uidem⁹. aliq̄ et uer
ba saluatoris iactare. ex q̄bz infirmi scandalizari for
sitan possēt. Ac primū ipsas ratiuncul⁹ deinde auctoritat
es ponā. Nata inquit hanc mutationē ñ patet. Cumq;
asserē eas scripturā q omnia q̄cunq; uoluit dñs fec. s; hanc
inquit mutationē ñ uoluit. ablio u uo tas sit xpm den

ubz accer. aut parabz dissipari. sic ista denabz accerunt. et
in partes dissipant. Ad hec si placet. nrm respondeo.
Postmodu u cetera ppona. q diligenta ope disturbo. singlis
ame ppositis responsa tua coparando in ad unguem de obz
melligat sacis faccu. V. Quidem supius postulasti ut tu
is inquisitionibz si q in uidenr addenda sup addem. cog
nosce primu qz u omis q de istis sacmtis erraui. una meedo
una errouis. sta berengariana. os qde in hoc cuenunt. qpa
nis et unu essentialr u mutand. s. ut errouigre a qbzda
potui. multu in hoc differt. qd alii mch omo de corpore
et sanguine dni sacmtal istis m. ee. s. tantum ubrat hec et
figurat. ee. dico. Alius u recedis ecle rationabz cedentes re.
nec tam a stultitia recedentes. ut qsi aliqn nobcu. ee. u
deam. dico ibi corp et sanguem dni reuera s. latenr c
tueri. et ut suum possio. qda in ut ra dixeri ipanari.
Et hanc ipsi berengarii subtilitatem. ee. sententia. unus
ad opus
u ii qde ta berengariana. s. acerrime berengario repug
nantes. argumtat et tam ex qbzda ubis dni pauli. q offen
si. qd suo loco dicem ubis. solebant oli putare qd panis
ad opus
et unu ex parte mutem. et ex parte remaneant. Alius
u irrationabile istox sensu longe horrendabz. s. eade dni
uba qbz ihs moueni ii sacis apte melligendabz uidebat
panem et unu qde ex toto mutari. s. cu indigni accedo
ad comunicandu dni carnem et sanguem tam in panem
et unu reuti. Quox. omiu erroribz sic dicto duis obuiare
ceptabim. Sic primu berengarianus uerisq; respondeam.
Ihs ecem licet nr se dnus sino. os nos tam una hmo pene
sententia. et argumtis uramr esse. Uterq; enim mch de
pane et uino mutari essentialr asseri. Sz argumta
ego uideam. ac primu qd de natia afferam discutiamus.
Ad primum
Na cu dico u pot hanc mutationem natia pa. aut abso
lute et absq; ulla acceptione dice hoc hmo. ut nullatenus

scilicet nec uolente dō hęc posse. aut cū aliq̄ acceptione, aut
si absolute & absq; ulla exceptione dicē. p̄mū q̄dē uolumꝰ
ut dī manifestos adūsarios se. ee. declarauit. dū et aliq̄d. ee.
ipossibile cū mant. Ipsi denq; seipsos destruunt q̄ens
illū quē dixim̄ ūticulū psalm̄ cantauit. Oīa q̄cūq; uoluit
dūs fec̄. Nā si ūtū hunc ñ recipiunt fruct̄ eū cantauit. nec
iā ōipotentē credē cū uolentia natūam aliq̄ resistē posse con
cedē. Si aū ōipotentē ñ credē. nec dñm credē. Non enī ue
re dī ÷ q̄ q̄d uult ñ pōt. s; dñm ipsi uo put credē seu neg
ant. Recipiant q̄ q̄ omia quęcūq; uoluit dī fecit. Si
mul q̄ recipiant necessario. q̄ mutationē hanc uo pōs
sit natā pati. si uoluit dūs fec̄. Si enī ipsa ōium rerū
natā cū omino nichil eēt dō uolentę facti ÷ uo. eēt. & in
uo rerū uarias spes formarē. q̄m panis & uinū natā iā
existens uolentā dō resistēt. uo uel in unū aliud ñ cōuerta
t̄. Ridiculi hoīes q̄ dū se defensitare natā estimant.
ūi natē se pōt ignōie demonstrāt. Nā sic ipse cū testat q̄
q̄ parte medicine ab⁹ natal & ōium nostr̄. cotidie na
tā panis quē comedim̄ & unū q̄d bibim̄ natalit̄ in nrā
carnē & nr̄m sanguinē cōsimutatē. Q̄d si tantū potest
uenē hoīs. seu etiā cuiq; aial. ut panē & unū ut q̄scunq;
cibos nr̄ se clausos in nrā carnē & nr̄m sanguinē coti
die mutet. ñ ut tantundē si nulo pōte psentia maiesta
tis sue & uirtute ubi sua dī uo ut delicet in carnē & sangui
nē suū panē unūq; trāsformet. Q̄d si ut tantū uolē xpi
ani ecclē dō q̄ntū ecclesiē magū philosophoꝝ platonē qui
natūam rerū dix. ee. q̄d nulo dī. q̄d unq̄m erro ablimdū
q̄ hoc q̄d nulo dī dō uolentā cōtrē. Qua ppē ut ōino coꝝ
de careant. nūq̄ ita absolute dicentes natūam mutationē
hanc ñ posse pati. uo ñ excipiant ut dī uolumtē. Si aū
excipiunt tanq̄ si dicent. natā ñ potest hanc mutationē
pati ut dī uelut. fruct̄ hoc q̄si magnū aliq̄d nos asserunt.

Nichi enī, prī p hoc ēē nos agō. Nemo enī xpianoy credit hāc fieri mutationē i p̄di uoluntatē. Dēinanō g̃ manū dicere natā i patrē. & id tantūm an dī hāc mutationē uelit requirā. Sy; absit miquā. ut unq̄ hoc dī uelit. Non enī fas ē xpm denuby accī. Ego ī in p̄mis quero q̄d dicant significare. accerī. Si enī intelligō accerī uelut p̄sī tangi aut forī p̄m. q̄re qr ī sto fas xpm denuby accerī. Nā si ic circo ī ē fas q̄a ī possit fieri. cadēt ratio ēt. quā de natū dict̄. scilicet q natū ī pot̄ pati. & uana mmū ratio. Nulla q̄ppe coy ipossibilitas pot̄ impedire uoluntatē dī. Deinde q̄re ī possit denuby p̄m. q̄ manby dhomę & p resurrectionē potuit accerī? & scē mulieres q̄bz occurrit p resurrectionē sepūl. ē. q tenuerūt pedes ei. Nulla nanq; ratio ē ut, ī possit tangere deinde. q̄d tangit manꝰ. Nā sic, ad mānū rta & ad totū coꝛpꝰ pinet tactꝰ. Quare q̄cq̄d tangit manꝰ. pot̄ & totū coꝛpe tangi. pot̄ g̃ & denuby tangi. Porro q̄d pot̄ ut leuī tangi. cū solidū coꝛpꝰ sit. cur ī pot̄ & foraīale tangi q̄d ē accerī. Si g̃ coꝛpꝰ dñi p resurrectionē manby dhomę apli. & scārū mulierū potuit tangi. cur hodieq; ā denuby credentiū ī possit ut leuī ut p̄sī tangi & accerī. nulla obstare indē ratio. Porro dū sic circo id dict̄ ī. ēē. fas xpm denuby accerī. ī q̄a ipossibile sit. si; eo q̄d indignū indeat. q̄re rēum q̄re indignū debeat inderī. an q̄a mmū xpꝰ humiliari indeat. Sy; q̄ dedignat ī. ē. ob salutē fidelī ungī infidelī. coꝛona spinea. clauī. lancea mmī irreligiosissime q̄tī ī ipis erat accī. sic sepūl. ē. accūsat. ppō scelera nīa. ī p salutē eoꝝdē fidelī denuby ipoꝝ. dignat̄ religiosissime in q̄tī possit accī. Si enī id q̄d erat indignū p nob̄ pulsi. q̄n q̄d mīa indignū ē. de dignabit̄ pat̄. Maxime cū sic oporteat xpm dñm in ligno suspendi. ut moyses q̄ p lignū uenerat p lignū unce rēt. nra oporteat reuerta xpm manducari. ut q̄ uetes

hoiem ñ ũbrã fructo. s; ipsũ fructũ lign uetũ uere comedendo mortẽ suscepturo. nouũ hoiem ñ ũbrã s; ipsũ qui in ligno pependit obediendo ꝯ ihũ ⁊ crucis uere comedendo mortẽ euadunt. & uitã sumunt. Qđ mystice ysaias pphas se uidẽ ꝛ dic. faciet dñs exercituũ oĩbz poplis in monte hoc cunctis pinguiũ. cunctis uindemię pinguiũ medullatoꝝ. uindemię defecatę. & p̃ceptabit in monte isto faciẽ uinculi colligati sup̃ oĩ poplos. & p̃ceptabit mortẽ in sempit̃nũ. sc̃pha erat in ierlm. Qđ ⁊ dicere in monte hoc. ñ ubi crucifix⁹ ⁊ xp̃o. Ro qđ ⁊ cunctis faciet oĩbz poplis. ñ q illud qđ pependit ibi manducant oĩs populi. Qđam pinguibz istis medullatis. ñ carnẽ gĩa sc̃i spũs pinguissimã in q̃ habitat plenitudo diuinitatis corpoꝛaliter. Qđ in uindemia defecata ñ sanguinẽ scim q in specie uini bibit signat. Ro qđ nob p istud cunctis fiet. p̃ceptabit mortẽ in sempit̃nũ. Ac fortasse ĩmundi sũt dentes. S; apls ait. Oĩa munda mundis. Ro neq; dens neq; aliud q̃q̃m ĩmundũ ẽ. xp̃o. Certe sordidiores uidentur. ee. manus q̃m dentes. Oĩa nibz q̃ppe sordes multa tangim. q̃s admouere dentibz horret. Qui g se palpandũ & p resurrectionẽ manibz obtulit. dentiũ ĩmundiciã ñ uituperio. Ac fortasse mecum ista saluatorẽ lectẽ dentibz accrectando. quẽ lectẽ ñ mecum peccatẽ ĩmendo. O destruat dñs ad salutẽ mumios defensores. si hoc scire nescium q caro dñi resurgentis qđ natũ esse recusuit. qđ infirmitatis arguit. tangi nanq; nasale ⁊ carni lecti aũ infirmitatis ⁊. Ita g post xp̃o & dentibz tangi. ut q̃q̃q; plisima dentiũ ciã ñ ualeat lecti. Qđ re. Qm nec ulla obstitit ipossibilitas. nec xp̃i abhorret humilitas. sic dẽ id nob q̃q; ita expedit ad uitã. cũ neq; p hoc ulla ĩmundicia saluatoꝛ ul lectus inficiat. nullaq; occurrit alia ratio. cur nefas sit xp̃m dentibz accipi. si accepto qsi plius tangi. nich̃ cura nos ualet. qđ uanissime

iaccam dicentes. ñ ÷ fal xp̃m dentibz atti. Porro si acti intelligo
qsi cõmunu ul frangi. cc iã ñ dug si una sola ratio ÷ qd di
cunt acti dentibz & partibz dillipari. ñ qz plus ÷ partibz
dillipari. qm dentibz atteri. & ita intelligendu ÷ tanquã
si dicent ñ fal xp̃m p partes dillipari. ul dentibz atterendo
ul cõmunendo. ul ullo alio m̃. Hoc eq̃dẽ & nos cõcedim̃. scilicet qz ñ ÷ fal xp̃m ulla q̃dẽ uolentia ul dentibz siue
alio m̃ p partes dillipari. Si u illi cui omia possibilia sũ al
tissima & inscrutabili ratione ordinii sui placeret uc corp̃ suu
p partes dundẽ possit. ita diu taxat uc iã ultr̃ ñ mozatur
neq; ledat̃. neq; ulla corruptionẽ patiat̃. nulla enim miseria
amplius sustinebit. q̃s ipossibile hoc audeat estimare. Ja.g
infert̃ qz ista sacrãta dentibz atteruntr̃ & in partes dissi
pant̃. si actiones ponant qsi diminuunt̃. respondem̃ qm
si ea cui nich ipossibile. ẽ. & q̃dẽ ordinabz rebz q̃q̃d uult facere
pot. sic dictu ÷ placet uc ñ q̃dẽ p priuam uolentiã. sz p suã
in nro mistio uoluntatẽ. corp̃ suu sine motu ul lesione. ul
aliq̃ sui in cõmodo in istas sacrãtas dundat̃ & p partes distri
buat̃. si & nos ita credim̃. nemo sup hoc inducens aliqd ua
leat annotare. Cui q̃ppe hic uc scis Gregorii ant. caro in
popli salutẽ parata. Si au ei ñ placet uc sine aliq̃ sui in cõ
modo caro ei possit p partes distribui. cc nos ista neq; den
tibz minui. neq; p partes aliq̃ in credim̃ dilliparii. & cum
nob intelligendu ÷ qndo hoc dr caro ei in popli salutem
parata. dictu ee. ñ q; parendo minuat̃. si; ppr̃ simulta
dinẽ fractionis. sic immolari cotidie dr xp̃s ppr̃ simultudi
nẽ passionis. licet enim hec magna causa mysterii facerint
qsi dundẽ undeat̃. nos tn dum & saluatorẽ nrm qndo cor
p̃ ei uenerabile fidelibz distribuim̃. ñ se p singlos dundentẽ.
si; participationẽ sui diuisos credẽ debem̃ unitẽ. Possu
m̃ qq; dicere tamendẽ. ee. in una qsi portiuncula qmam
etiã in hostia tota. sic de manna legit̃. qa nec q̃ plus

collegerat habuit amplꝰ. nec ꝙ minꝰ collegerat hūc minꝰ.
Ita ꝙ tota hostia ÷ corpꝰ xpi. ut michi lominꝰ una qq; particula
separata. sit totꝰ corpꝰ xpi. Hec tamē tres particule separate
sōt tria corpora. si; unꝰ corpꝰ. Nec ipse & particule ase tanq̄
plures differūt. q. qđ corporis totꝰ una ÷. hoc & cetere simi-
liaq; iā neq; neq; plures sōt particule dicende. si; una potius
hostia integra & minuta. licet officio sacerdotis videatur qđ
diuidi. ppt̄ magnū mystiū qđ tota oporteat celebrari. Si
milit̄ & si dentib; uel ꝙ aliō in hec frangi videatur. intelligi
mꝰ nō hanc frangi. q. michi aliud in toto ꝙm in qlibet uelut
portiuncula separata credim̄ cōtineri. Hec aū qs me estimet
hanc sententiā ex meo sensu cōtractā. ꝓfactione illā que p
totū pene orbē latinū nō epiphaniā & septuagesimā in qđa
die dnica habet. hic supposui hec cōtinentē. Cōtinet dis. & ꝯ
hanc īmolationis hostiā offerre que ÷ salutifera & ineffabi-
le diuine gr̄e sacrificiū. Iuꝰ offert á plurimis. & unū xpi corpꝰ
sci spūs infusione ꝓficit. Singli accipiunt xpm totum. & in
singlis portionib; tot ÷. Hec p singlos minuit. si; integrū se
ꝓbet in singlis. Ppēa ipsi ꝙ summā cōmunionē huius sci pa-
nis & calicis. unū xpi corpꝰ efficiūt. Eusebi emiseni ita dic.
Vet̄ narrat hystoria. Nec ꝙ pl̄ collegerat hūc amplꝰ. nec
ꝙ minꝰ parauerat reppto minꝰ. eo qđ eucharistie sac̄ pcep
tio nō in quantitate si; in uirtute cōsistit. Qđ corpꝰ sacerdotis dis
pensantis tantū in exiguo. quantū cōstat. esse. in toto. Qđ cū
eccla fideliū sumit. sic̄ plenū in minutissi. ita integrū. esse
ꝓbat̄ in singlis. De ꝙ sensu aplica sententia diuisata ÷
dicens. Iuꝰ multū hūc nō habundauit. & ꝙ modicū
nō minorauit. Si forte esū esurientib; panis apponerem.
nō ex toto ad singlos ꝓueniret. q. particlatim & minutatim
ꝓportione sua unicuiq; ꝓsumeret. De hoc ū pane cū ac
sumit. michi minꝰ singli qm unicuiq. Totꝰ unꝰ. totꝰ duo.
totꝰ plures. sine diminutione patitur. q. benedicto

hui sacrificia scā distribuere nescio distributione ecclesiarum. Idē qq; dicam & similiter missę eodē die celebrentur. Nā ita in singulis locis credimus ee. xpm. ut nec plures xpos. nec diuisiū xpm faciat aut sacerdotū diuisitas aut locoy. In q̄ q̄dē illi corpa nō ee. ñ possūt q̄ corpa dñi in oīm missa adesse inuisibiliter ducō. Nā cū simul mille celebrentur missę & sic ipsi ecclesiarum in oī missa ÷ totū corpus xpi. diuidi eū posse corpa xpi & ipsi negant. aut mille tc erūt xpi corpora. aut facerūt nobiscū uno eodēq; tēpore mille in locis unis ideq; xpi corpus totū & in diuisum posse habi. S; mille corpora xpi ipsi ñ dicō. Restat g̃ ut mille missis eodē tēpore unū ideq; corpus xpi & in diuisū credē debeam. Similit g̃ & in una hostia & si uideat qsi in partes plures diuidi. nullā tamen in eis diuisionē attendam. q; qā oēs simul uncte id ipsū singule separate sc. totū corpus xpi. Nec cuiq; incredibile id debet uidi. Cotidiano eū experimēto cognoscim. q; uellet ur. id ÷ ubi corpis nri cū illū qdā in uoce uestim. & tot in corde nro remaneat. & tot eque mille hoīb; cū assimpta uoce sua q̄ntū in se. ē. ita apparere posset. ut ñ solū ipse simul oīm corda collustret. sed; aures & cuncta ipsa qua uestitus ÷ uox eodē tēpore tota & in diuisa pfringat. Si g̃ humano ubi dē tantū pfectū. ut ñ solū ipsū sed; & uox q̄ qdā in uestitu. ad mille hoies eadē simul tota; pangē ualeat. nemo hoc ipsū de ōipotentis dei uirtute & ōipotente & cōgruo ubi & de carne ei q̄ simulit ut nob ubi ipsi apparere uestitus. & si capi ñ possit. habere tamen incredibile debet. qā de fragilissimo & mortali uo ubi hoīs & mortalis uocibz uarijs; exilibz & nūq̄m ualeo capere. & tamen pene semp experimēto ho. Ipsā certe aiam nrā corpe aggrauatā ñ particulatā p singla membra diuidi. Hinc singulis pronunciis tota acq; integra ēnere. beat augin ualdissime pbat. Si g̃ hanc nrę aię potentiā tribuit ut una ea deq; & indiuidua in singulis qbzq; particulis sui corporis eodē

tēpore tota ēclīa. qre sup ꝑ carn id dignat si uult
dare ñ ualeat. uo & ipsa in diuīsis sin cuīdā corpus qd ÷
ecclia partib; tota simul & manusa possit hab. cū sic aīa
ūa una ÷ corpus. ta sit ecclē imo multo meli ꝑ dī gīam
una caro saluatoris. ꝑ alam q̄ppe sic uo corp uncūq; tē
palē uniat. p carnē ū saluatoris agīē. uo ecla ū q̄cunq;
in. si; be— acē in gēnū uniat. Cū ū sapientissim salomon
annotat res difficiles. ee. dixerit. ta uo explicare eas hō
ñ possit. ūne insanem q̄ simillim ÷ q̄ hec diuina archa
na discutē ad oclm uelit ēm q̄rit. Omps creatē dī miracla
nob inexplicabilia sūt. xp̄c ū mō oia. aut p ōib; miracla
singlāre. Si g xp̄c efficē pot uo dīcm. uo unaq̄q; sepa
ta parcla sit tota corp. & tam omps sepate ñ sint plura
corpora. si; unū corp. quēadmodū uox mille hoīū p aures
aures. & ap unūquenq; tota ÷. nec tam plures dīr si; una
sola. & quēadmodū tota aīa mille corpus humanū replet
particlas. & cū se tota p̄bet singlis ñ plures tam. si; una ÷
aīa. ita nulla ratio ppō huicemodi q̄li portiones obstare
uidē. uo ñ possit aut uelle ñ debeat xp̄c panē & unū sic
docuit ipse & ecla credat. trāsferre in corp suū & san
guinē. R. De mille missis q̄ eodē tēpore celebrari possūt.
uidit in rē q̄dē ualde difficilē sufficiēt & satis adhuc
declarasse. uerūtamen in partione unī hostiē adhuc pau
lisp hēsito qm̄ qd plus unū tantūm uideo. id me pertinere
ta in plura diuidi cernō. uo unaq̄q; portio mino qm illud
qd erat integrū uideat. Si enī ñ mea uī si sua sponte hos
tia diuidat. aut p diuisionē magnitudo integri ñ uide
atur immuta. ita sacis in sacrū. ee. credem. qd & unaq̄q;
portio. & oēs simul absq; ulla diuisione unī integrī corpus
. ee. possent. ℣. Si de mille missis quē uno tēpore cele
brantē sacis etiamsi declaratū. mirū ÷ q̄re de una hostia
ta possit moueri. sīa sic hic plus q̄ pariaris hostiā tan

tm̃ unã udel: ra pusq̃ mille celebrent̃ misse: unũ tamen xpi
corp̃ in cel & si ñ occis: fide tm̃ cernis: & sic ope tuo putas
hostiã diuidi: sic putare potes sacdocii ope fieri: ut corpis
xpi qđ in celis unũ ÷ diuidat̃: cũ mille in locis simul tenet
at̃. S; absit hoc ut ut' corp̃ ope ut' tuo uni xpo p plures lo
cos ut' partes diuidat̃: q ipse ÷ q in ope nro ñ qđ nr̃ us
estimat: si; qđ uult ipse opat̃. Nã sic uolentia udeor
udebat̃ mori: & ñ ipse dic nemo tollit aiam meã a me
si; ego pono eã a meipso: ra q̃ cuilibet forte posse uolentia
putat̃ frangi: nec ñ qđ carnal' estimat sens: si; qđ ipse
uult xpc credend̃ ÷ opand̃. Sic sane p partionẽ hostie
singlã t̃ innoza udent̃ qm̃ hostia incorp̃: ra in oñibz mis
sis mul̃ appareat corp̃ dñi qm̃ in cel ee credat̃. S; hoc to
tũ scdm sens: q̃ sic in mutis rebz alius sepe: ra semp & in
hac re fallunt̃. S; nũqđ si hoc ñ pot̃ capi occis carnis ex
tinguend̃ ido ÷ occis mal̃? Cũ eñ maria magdalene ad
monũm dñi ploranti ipsiũ dñm cernere nũqđ ñ ipse ibi
erat reuera: qui illa scdm oculos decepta ortolanũ udẽ
putabat? Aut cũ ipsa die resurrectionis suę duobz dis
cipulis ambulantibz in uia tm̃ q̃ pegnus exponeret scr̃as:
nũqđ aliud qm̃ ipse erat: qui sic scr̃arũ ÷ occi eor̃ tenebant
t̃ ne eũ agnoscerent? Aut cũ discipli in mari laborantes
eũ sup undas cernerent ãbulantẽ: qs audeat dicere eũ ñ
reuera fuisse: qui ipsi decepti oculis phantasma: ee: putaue
rũt? S; & secũ manu tã posita udentes & miracli ei in se
dato mari admirantes: sic ex euangelio pot̃ colligi: ñ cogno
uer̃t eũ donec ad ẽrã uenirent. Sic eñ scr̃arũ ÷. Cũq; egressi
essent de naui: tamen cognouer̃t eũ. Unde ex ub pot̃ ut dixi
mus colligi: qđ in naui fortassis obstupefacti adhuc recenti mi
raclo aliq̃ ñ cognouer̃t eũ. Qđ g? Nũqđ putand̃ ÷ eos oculo
rũ deluisse? Absit. Ipse eñ ubiq; idẽ erat. Ipse uiq; sapien
tia erat. S; nob̃ p hec ostendere: qđ quãm cũ maria

flentes admonuimur stam⁹ dñi · nosmetipsos mortificando · & mortē dñi donec ueniat annuntiando · q̄dm in una pō sita pegnam a dño · q̄dm in mari hui⁹ scli laboram⁹ · & uent⁹ nob⁹ tēptationū cōtrus ÷ · q̄dm ambulam⁹ p fidē & nō p speciem · q̄us ploratus admonitū suū semp dñs cōsolat⁹ · q̄us in una postis semp sēptas apto · q̄us cibatus in mari semp cōfleo · q̄us plenus nobcū sto in naui scē ecclē usq; ad cōsū mationē scli · nō tam habem⁹ eū cernē · nō in pegna specie · maxime oculis carnis luceo nō aliud habēm⁹ in his sacīm⁹ q̄ ipsū · & merito · Nā q fructus mortifere arboris hōibz antiq⁹ spūalis ueracisq; oculos clausertat · fallaces carnalēq; apuerat · ustū ÷ ut fructus uultifice crucis nouis hōibz ipsos carnis oculos claudat · & ueraces mentis oculos q̄bz ueritas cer nēdo appiat · Que admodū egritudinē palato amara sēpen ti · quē sano dulcia sō nemo sanū credit · ita infirmis carna libz oculis cōtēpta sanatis mentis oculos de ipsa medicina mortis lu minis nudicantibz nemo in usum cōtemnat · Nā & res tan ta hec ÷ ut infirmo usu nō ualeat cōprehendi · & fidē nram tra uulnerē ÷ nūm exercere · ut p hoc udelicet q̄d cara usū carnis in hoc tam necessario sacīmto agnō · discam⁹ uulnibilia cōtemnendo · ad mulnibilia festinare · & tenere certū occulta que nūq̄ mutabilis ueritas docuit · q̄ que nob⁹ cōa fallax oculis pan dat · Quappō qm̄ ē ostensū ÷ idē posse · ee · in partic⁹ unū hostie q̄d ÷ in plurib⁹ missis q̄ simul celebrāt · de q̄bz sacīs declaratū ee · dixim⁹ · nec secm̄ usionē oculoz carnaliū debe re nudicare quā anglicas exēplis & ratione monstratū ÷ · uerū sacīs dictis arbitrari expone · R. Hidis eqdem in fratrez sincerē fidi ueritatē cgrua plenq; ratione · Ve rūtam illud q̄d me aliq̄ in uerbo · nō tacebo · Supi⁹ quippe dixim⁹ · q sacerdos indeb⁹ q̄si dimidē hostiā ppō mistū q̄d celebrare nō oporteat · Si g̃ eudem q̄d hostia p quā ÷ electa nā nō posset sāplus dimidi · in ob mistū grum · q̄d

sic dyctu ra opozcc celebrari. oñe pr̃ disputacõis cuę se
riẽ mcausſa uertatce ratã. ee. cfiteret. S; qñ qlibet mal
li cõdacone mſtrii puo uulo eã sibi dnde posse udac.
adhuc nescio qs̃ hinc cogitatio mea tenebrat sustinet.
qs̃ ẽ expellere gestit. & cañ libẽ oñno ñ ualet. ℣. Si ple
ne aio supdicta reuoluat. nich hinc tenebrarũ uo etiñno
ꝺ reside cognoscet. Nã sens̃ ꝑ sepe fallit. cũ uerum philoso
phoz multa argumta cũ comdiana expũta plenissime
docent. Cque eñ uo aut boeti sens̃ ẽ in maximis ẽ in
minimis cfundunt. Unde hoc. uo de hís in qbz cfundi
tur uerũ sincerũq; iudiciũ habe ñ possim. De mediocꝺ
bz qq; rebz ñ uxta rerũ ueritatẽ. s; ꝑ affectu iudicant
sententias. Sano nanq; cui⁹ comedo si mutat̃ etiam
ꝺlcia amara dulcia uidentur. Egroto aũ aut mutat̃ sapo ẽ
dulcia sũ amara. Itẽ si qs̃ alicui deformis socia amore depeat.
ñne illa tal forma ei odis sume gallina ÷. cũ oñi pene m
tuentiũ quoz mens eadẽ miseria captiuata ñ ÷ ñ mediocꝺ
mꝺ offendat. Remi in aq̃ si mittogat odos fracti asserẽ.
quẽ mox exercitũ mansisse integrũ testibz odis ratio ꝓbat.
Qã de iudicio auriũ qndoqꝺ illa quę in auribz sobriꝰ ablu
dissima resonat. lasciuiũ quelibet numꝰ camelena molli
oblectat. S; qd in id dnd imozer. Qr eñ mutari debeat.
si sens̃ exercitio frequẽ fallit. cũ maioz rudeq; oñi sensuũ
aiam in hoc di grã regat uolens ẽ tamen picuẽ. Qr q̃ ho
uo cõ rationabiliẽ scę ecclę fidẽ ꝓ hoc qd usurꝰ ẽ lupꝰ odis se
nde putat nullatenꝰ ipedire debeat. qndoqꝺ eos qs̃ mobedi
entię alit aput. opozte claudi decretio ꝺ̃ ra reuelet. uo nde
loco ꝑ spualẽ uitaleq; alit reflatus spualibz qs̃ carnal ille
ac mortifer clauserat odis ra ñ secũ carnẽ sapiam ad moz
tẽ. s; reuelata facie ea q̃ to spualia ẽ̃ pleti ad uitã eñã.
Atq; ita qñ diu in agone fidei certam. qdiu pegrinam adhuc
fidẽ in tu sedule cuentu exercerit. quam exercendo eruditꝰ.

eruciendo pascaō. pascendo augeaō. augendo pficiaō. pfec
ta coronaō. Qđ aũ fidẽ exercitiũ id. ecc. ul' qđ p exercitio suo
meritũ tanta sacrãta fides habeo. si sacrã hostiã ñ p sac
doce ñ posse. & in missa solũm dnicũ manifeste q̃ rubet
etiã oculis patet. Qđ si ñ ubi infideliũ p̃ta eudenta miracla
magis quã ratione fidei ẽsentiret. Denq; manifesta mi
racla ñ ppõ fideles sed ppõ infideles dicũ apli fieri. Hec aũ
sacrãta ñ sũ infideliũ sed fideliũ. Vnde nec infidelibz sas
ulla diuturnu sed etiã pauci. Hec infidelibz paucis mi
racla pateant. soli ñ fideles. ñ carnis uicturu hec. sed mẽ
cernant. Sic & ipse dns ñr ihs xps sacrãta hec mysteriũ
fidei appellauit. Vt qđ g mysteriũ. ñ q̃a occultũ. Vt qđ fidei.
ñ q̃ hec ñ carnis oculo. sed mentis fidei cuentu cõtemplari. Sic
sic scissim ano euangelius ñ hõ fides meritũ. cui humana
ratio p̃bet experimẽtũ. Si g de fallacia carnaliũ sensiũ
q̃ nec de rebz paruis acq; sensibz patere solent. ne dũ de
maximis & occultis cõ ratione credendi sũ plene acce
pisse. spuales aũ sensꝰ ad spualia sacrãta apparet. carnales
ñ indigere claudi. si denq; de mysteriis fidei infideliby sic
occultando. fideliby aũ p exercitio suo merito crescentis fi
dei plenitudo pficit sacrũ. Nullus arbitroz hic apli
venerabilis impbe cõtueri sacramẽti te uultu deceo. Ad sũmã
q̃ posse edicẽ. ubi nunc capio q̃nta & nisi carnis p reuerẽ
tiã fuga sic gla. q̃nta potentia. Immortalium cui & corrup
tibile hoc induere incorruptionẽ. & corpꝰ nũc aiale surgere spu
ale. Dabitq; nob qđ oculis ñ uidere nec auris audire. nec in cor
hois ascendere. Cui g ul' ex hoc cui libet hominũ caro qui
tã sua habita potentia nulla nũc caro possit cõprehendere cu
de corpe saluatoris ipudens & carnalis nugra sensꝰ disputa.
qđ p se in effabilis angli ueneratiõ. Certe cui q̃ hu
mano intellectu ocerto nob posse dari. mu. aut nichil
ad illud. qđ pmittit nob. Cui g nos acceptos. ee. credam qđ nõ

sare qñ̄ posſit fieri ñ q dó oia possibilia sc̄ ñ ualem⁹ cu q de oñ̄ potentiaſ di cozpoze q̄cuq; aguñ̄ p̄ oclſ bestialibz ñ habeſ infamia lñ̄ garrire ñ cessabiſ. Finde clidá ꝛ supdicta ꝛ ecca. & fidenñ̄ tene aut dñm dñ̄ nr̄m carnē suā sine ullo eī incōmodo p̄ partes ineffabiliñ̄ posse disturbiere. aut si ei id ñ placet. facinora isa ipſe ul̄ scdm rationes q̄s dixim⁹. ul̄ scdm alias si dī ꝯ dicto fozsitan meliozes. licet occozū carnaliū infirmitati aliq̄ ut deat. cñ mdulsa manere. Aut si illud qđ̄ pus dixi dó placet. salg ñ. p̄ molendā q̄dē mā̄m. sj; p dignationē suā xp̄s in scdm carnē den ab; dcī. & p̄ partes corp̄is fidelibz mnistr̄. Si ū ñ placet. mdi nob mīcuenies de dmulsione sacñ̄oz & dissipatione debet obici. q̄ posſit ut dixim⁹ rationabiliñ̄ mdulsibilia & mdulsibilia cōpbari. R. Ista facio; cum eas q̄ opponit tua cōperit occ̄ne, ratio. ut p̄ oia gaudeā. & mch ex his reliquū ut deam nr̄q; nr̄m p̄cē ce debe āme āpl̄s fatigari. V. Illud sane seruulū mouet aliq̄d q̄ mm̄ hanc mutationē posse fieri credant. qđ ex solito natē curſu nulla fere ex toto simillima occ̄rit mutatio. Nā ei aliq̄d substantialiñ̄ cñsu mutaiñ̄ in aliud. mutatiq; cñsuere soleat qđ ñ exstebat pus. Verbi gra. Virga mea si mutata in serpentē. q̄ ance serpens ñ erat. sj; cō. & cepit serpens. Indo ū mutari dicim⁹ panē ñ in carnē q̄ ñdū fuerat caro. sj; in eā que iā erat xp̄i caro sine ullo carnalis ipsi⁹ aīe creatiō mutari dicem⁹. Et nos eqdē ad intelligendū nob in hoc scō difficile mutationē hanc inegam⁹ ñ tam ad credendū. S; q̄rim⁹ hec. Nū ei iccirco magnū hoc aut; salubrim⁹ credē ñ debem⁹. si in hac una q̄m fiat capere ñ ualem⁹. cū necessario multa fide teneam⁹. q̄bz nr̄a cecidit aut multo magis. aut certe ñ mm̄ repugnare uidet. Depudenda nāq; & libo arbitrio cū utriq; fidelit̄ teneam⁹. & utriq; tenere opteat. ꝛa sibi rationes humane uident̄ abinsecul obuiare. ut pot utriq; uidet̄ destruam⁹ q̄d alterū. ēo. & celam⁹. Hullum enī hoīs pot capere q̄m id qđ in uno loco to

cū ꝫ eodē tēpore uerū posſit ee in alio. cū de uoce tam id os
teneamꝰ. aiam qq; ſingulſ in ee nūbrſ ſimul uocā. beatus
auguſtinꝰ in expugnabili ratione cōfirmet. Fecit oīa rerū
creatꝰ creditꝰ. cū cū ab hoīe fi capiaꝫ. Qſ eiꝫ uox de cōpen
dio loqr ualeat capere illud qđ primū faccū ꝫ quādo habuꝰ
fieri? Qđ eiꝫ adhuc ōmo fi ꝫ fio. fieri eiꝫ ſā adee. primo.
pq̄ aū ꝫ fio. Sā ſappe ꝫ. S; nec mō ee. & fi. ee. illi qđ primi
faccū fuꝰ. poſ. ee. aliqđ. Sā illud aliqđ qđ uocē primo fac
cū. ee. illud fi alicui pernul; qm̄ ꝑ id qđ primi faccū. ē. habuꝰ
fieri? Habuꝰ tam. Sā eiꝫ fi carō mea. nullateꝰ. ee. fi fie
reꝰ. Ipſe ſappe dixꝫ. & facta ſō. O mirabile fieri. qđ neceſſā
rio creditꝰ. & nullo cogitatu cōprehenditꝰ. Do ſi qſ hec abſur
de ratiōari me eſtimeꝰ. eq; hec oīa diſpliceāt. dicat uel
ipſe qđ placeꝰ. & mueneꝰ ſe certe in oīb uerb. in auctoꝝ
& cogitationib ſuis ſi cū ſubalterꝫ. adiuto. de rerū primi in
cāſ deficiencē. hec teneq; cū fidē neceſſario exigaꝫ. diſ
cuſſionē hoīe fi admittaꝫ. adipſi auctoꝝ cōp. ime ratio
nabiliꝫ expectaꝫ ſimplicē credulitē arguuntꝰ ipſoꝝ diſcuſ
ſoꝝ. Hic ſane diſputationis huius qq; recolere decet meū.
Poſuerunt nēpe tra. uocē dicē naturā fi poſſe hanc mutatio
nē pati ul addi. patentē. fi dſ uelut. Si fi patuntꝰ hoc addi.
ſi; pē exceptionē aſſerē id natā fi poſſe pati. & ſi dſ uelut. fi
ꝫ creditꝰ. q oīa ꝗcunq; uoluit dūs fēc. Si āū fi creditꝰ. q oīa ꝗ
cūq; uoluit dūs fēc. primū qdē ſeptuaſ canonicaſ qſ frequentiſſi
me & ipſi recipiaꝫ imo eiꝫ cui fō ſeptē uidelicet dīn deſpi
cuꝰ. deinde fi ipſū dīn nec omnipotentē nec dīn creditꝰ. Non
eiꝫ uere ōplanꝰ uere dſ. ꝗ qđ uult fi poſ. S; qm̄ hec &
apud ipſos nefandiſſima fō. faceꝫ neceſſe. qm̄ oīa ꝗcūq;
uoluit dūs fēc. & hanc ꝫ mutationē qlibet nob difficilē
ſi facē uoluit dſ. abſq; dubio fēc. Requirendū ꝫ tamē. an
dſ id uoluerit. Qđ cū uoluiſſe dīn ipſo admittaꝫ opoꝝ
loco monſtrem. ſi poſſit intelligi qm̄ fiat ſiue fi poſſit.

obumbrauit cū necessaria ratione qm̄ fec̄. Non enī sacrī argumēto ÷ si mē infirmatus cecitas id nūq̄m in hac una cape ualeat q̄ mūdo debeas credē. si manifeste rationis necessitas rē nra uo dicēdo pbauit ipsa. ee. Nō enī p̄cepto xp̄e intelligē. sī credē. Cur ÷ cauare. q̄m id q̄d fieri uulto fiat. mū ÷ aū nō desiderāt. sī humilit̄ credē. q. q̄cq̄d oīno fieri uulto fiat. Non enī intelligendū p̄ius ÷ uo p̄modū credas. sī p̄ius credendū uo p̄modū intelligas. Nec ppīa ysaias dixit. nī intellexeritis nī credideritis. sī nī credideritis. nī intelligetis. Vnam g̀ ubiq̄ scā augustinū ee felicitatē dicentis. Hoc fides credat. intelligentia nī reputat. ne aut nī uerum putet incredibile. aut repugnā nī credat singulare. Idē in epla ad uolusianū. hinc si ratio q̄rit nī erit mirabile. si exēplū posc̄t nī erit singulare, dem̄ dō aliq̄d posse. q̄d nos facere nō mirem̄r ee posse. In talibz rebz tota ratio facti. est potentia facientis. Non ÷ inq̄t beat̄ ylarius humano aut sēcū sensu in dī rebz agendū. Unde scī ambrosius in libro de sacrāmētis de hac ipsa q̄stione agens. q̄d aut argumēta mūdi. Dum unam exēplis. incarnatio nra q; exēplo astruam uer tatē mysterii. Q̄d hinc q̄rit natura ordinē in xp̄i corpore. cū p̄ter naturā sit ipse xp̄s pars ex uirgine. Q̄m g̀ nos ad incarnationis seu uirginal partus mutat exemplū. ope pcū reor paulus p hanc elicere similitudinē. paulo q; atq̄ incipiendū. q̄ar fariā nāq; in sēpt̄s scās hōm̄ generationem accepim. Unus singularis uir neq; de uiro neq; de femina. sī de uno et una. ut q̄dā in huc ordine de uiro et femina. ex q̄ et uir et femina q̄ oēs fere solemus ÷ Alia rursus absq; exēplo q̄ de uiro uirgine p̄ter. uirgo femina. de adā ut deliceret eua. Tertia uchomm̄ singularis atq; unica p reliq̄s facta. oīmodis q; melior et uilior reliq̄sq; ordinata et ipsa q̄dā in ordine q̄ uir de femina. de uirgine uirgo de maria nata; saluator xp̄e

uro sexo nat illuꝯ. Exhis naq; generatio, mlgz illa q̄ de uro
& femina uiri nascunt & femine q̄ coachano venereo
usu. nemo mirat. neno mirabile iudicat. In q̄ tñ
illud q̄ dē exē cecis ualde mirabile ē. q̄ ex duobz corrup
tis nūq̄m i integrū. neq; integrū unq̄ ex duobz ī integ
tanq̄ ex cōrio cōrū nasci possibile ē. illud ū penit incōp
hensibile scm salomonem asserto. q̄m cōpugnant ossa mue
nare pgnantes. Illa q̄q; q̄ de ī hoie hō ut deliciet adā de
limo formato. q̄ & in hoc cecis longe ut dē mirabilio.
& illa q̄ de uirgine adā uirgo eua producta. uxq̄ alī
q̄s impugnauit. uxq̄ aliq̄s accusauit. Quādo ū de uirgine ma
ria uirgo xp̄s p̄dicat. nat cū mundi innumeris cōtic
tionibz cōfremuit. & ui & dolo oīs gen̄is malicie hanc ge
nerationē de medio prius auferre conat. ē. Sacs cerce
mine. Cui eiī reliq̄s oībz hec excellentior sit atq; ut alio
quo pacto reliq̄ari ī oīnū ī solū honor atq; nobilitas. uerū
& mediana sic dē hec ab alīs uiri generis tantū natum
q̄ hens. mchāi honorē inde. imo ū infirmitatū. ac cēp
tationū plurimū sumens. ad p̄fectū undiq; felicitatē p
uirtutē diuinā si ipsa sufficeret. cecy ū p hanc de sub pedibz
infelicissimi oīū rerū diaboli usq; ad cēlestiū dī oīpotentā
sullimate ut sim ut ait beatissim petrus apls diuine cēlestis
nāe. ihui ope atq; medela uocēmur. in republica oīs p̄fectū
uenit. Iā & p̄spectā diligentē me ut res singlares ut sic tissi
me generationi multo uarior multoq; similior. idoq; cre
dibilior inuenit. Cui eiī ī sacs ducet cōmuni generā
tioni q̄ de uro & femina. ē. similior. ē fere hanc q̄ de homi
ne. atq; illa q̄ de nerro. Ite si cēplem illa q̄ de uro
solo femina p̄dicto. ualde cōmuni usu. & illa remotior. fa
miliari q̄ppe & accōmodatā nāe. ut femina mare nāt
coachie fit. q̄ uir masculi femina parit. Si; neq; fortassis gene
rationē eue parū q̄ spiā dixerit. aut; idō & a cōmuni usu lon

gm̄q; ÷. S; q̄d & illud q̄d de uxi l̄ā dr̄ comment illa uno costa deq̄ facta ÷ illa cōta fuerū nāz aut̄ repente p̄rupto. hoc ū sic ceci hoies in matr̄ aluo noue insibz creant. paulat cōmunq; nascench lege exeunt. hoc excepto q̄d mat̄ impartu ī dolent & q̄d matr̄ ipse uc talē decebat filiū ingenia integerrima seruant singlar̄ p̄rogenia decorant. Heq; enī fas erat uc q̄ corrupta restaurat̄ aut̄ inhonesta honorat̄ aut uenerand inteḡ violaret. honesta dehonestaret. Quicq; decenter erat si de uno ingenio violata eua mundū pleuit. uc de ingenio femina restaurat̄ aut mundū xp̄c peperit. Addo etiā q̄d alie ex seruor̄ sunt. hec dñi. Ex alīs ex hoies. ex hac dr̄ dñs. Alias ex dr̄ fec. ex solo uc tm dixerī p̄cepto. hanc q̄si ex magno studio faciens. & ubiq; & reb & gestis & mirac̄ nouitate p̄mittit abunde ī destruct & p̄figurare. Unde tāq; de ope speciali scripsit ÷. Sapientia edificauit sibi domū. Hz oīb aliisq; p̄mittat̄ eligat̄ hec credibiliora sunt. ca riora q; q̄ p̄mis dignū debuit iudicari. S; q̄d attinet hec ad rē de q̄ agim̄ dignū ÷ uidet. Quicq; enī in hominē rerū mutatio ex substantialis siue essentialis nob scripta diuina cōmendat. Una q̄ de uno in id q̄d fec facta fec ola. altam hanc cōtra. q̄nq; & si expresse ī nat̄ scim̄ ratione cōtinet. q̄ indelicate de eo q̄d fec. q̄nq; in ipsis ÷ redire in nichilū possit. Nā si hoc solo q̄ uult dr̄ oīa fec. si uo luntate sua q̄ pparat uc sunt. ut modice subtrah. iuxta in nichilū suū oīa remeabūt. Ita denq; beat augustin̄ felicianū creatā inq̄t ex nichilo placuit ÷. & ppter q̄nq; ad se attinet. ex eo q̄d ÷ in id q̄d ē. id ÷ in nichilū. ī ppetua gra fecerit. natē sue q̄nitate intenda ÷. q̄nus de accidentib singlis q̄ supue nientib aliis cedēt. ī appareat uere aliud dici. q. cū oīa in nichilū sunt. Nā si aliq̄d eēnt. in nichilū ecc eēnt. S; cū illis supuenien tib. nec in suo posse manere subiecto. nec ad alia cū sine are. Oīa q̄ in nichilū sunt. ī q̄s forte illa dicat in ea q̄ supuen

unō cōsimutari. Qā si ita. ē. innumera nob exēpla occurrunt
carū rerū. q̄ essencialiū in eal q̄ simultē existunt cōsimu
anō. Age eñ ubi causa. adūtio nigerrimo ubrana albis
sima inficat. albedo nigredinē cōmuo cedit. Si g albedo
in nigredinē ista. in id utq; ista. qđ iā erat. Neq; enim
dici pot̄ ut ibi augeri nigredinē in q̄ cōservatō albedo.
quātōq; dē nec adūtiū nigri. qđ p̄sus erat. neq; aliq̄d mē
brane p̄ adūtiū occupauit nigredo. Idē q̄q; sepe nume
ro in aliis inuenire pot̄. Vnde fit ut accidentia recedēn
tia sic dixim aut pēnt nichil fiant. aut si p̄mutant in
aduenientia. qđ nīq; cause ñ parū accedēt. in ea utq;
multociens p̄mutant q̄ iā erant. Iertiā aū mutationē
solemnē cernim q̄ undelicet substancie in eal q̄ ñ erant
substancial ut naturali usu ut inmanō cōsumo. sic nūdeti
in arborē. semē herbarū. esca & pot in carnē & sangui
nē. ut sic unga in serpentē. & serpens in ungā. & cēta
huiusmodi. Qrta ū mutatio. q̄ id qđ. cōsito in iā qđ nichil
omnino. sic un̄ panē & unū in corp̄ xp̄i. ppū
singlārī q̄dā potencia credim cōmutari. & hec qdem
aliis longe melior longeq; utiliora credentibz facile iudi
cat. Melior qdē. qm in diuinā carnē q̄ rerū. ōnū optima.
id qđ mutat cōsito. Utilior aū. qm hanc ppō alias facta
singlārē nob medicinā. xp̄s instituit. de nichilo q̄q; ppno
facta sō clemēcia. ex qbz nos felices facti sum. Si; ille duc
mutationes nichil nob̄ p̄fuerant. qn ad sūmas cōducerēm
miserias. ñ q̄rta hec medicinalis supuenies subuenī
ret. Cū itaq; cēta oibz hec honorabilior sit atq; utilior.
tū & illi q̄ usitatissima. multo uenio atq; similior
idoq; multo credibilior q̄ duę reliq; repti. Cui eñ ñ
dari paceat. a mutationi que usitatissime de a
qđ sit. eā q̄ & ipsa de aliq̄ sit. in aliq̄d lucet ali
bili. ppinquiorē admodū ac similiorē. q̄ illā q̄

fic m aliq̃d. aut illã q̃ de aliq̃ fic. mutchil. Ille eñ dueꝫ adeo
a capacitate intelligentie intelligentie nr̃ę remote sc. ut
neq; mutationes eaꝝ qs̃ forsasse nocauerit. difficillimeq; ꝯ
bñ respic. si eãm ul' difficillime q̃ eaꝝ aliq̃ter ꝑ ꝑpe exprimere
posset. Ex ceꝯ q̃d ẽ mutationes rerũ subiectarũ sc̃ę. hęc dñs.
Ille creatarũ cętarũ: hanc suo ꝑpo corpori auctori ipse rectu
mutet. & cętas q̃d ẽ semel in ꝓncipio instituit. ęe. dic & facęs sc̃ę.
hanc aũ & ꝑplices oratiꝺ & retz & gestus. mayimeq; sacrificiꝺ.
& miracloꝝ. nouitate ꝓmutãs & ꝓfigurare abrumpio ñ cessa
uit. Cui eciã mlt̃ magna ꝑcũ solemnitate & studio pũba
q̃ adhoc ipsũ ꝑpiat ipse & dñs nr̃ ihs̃ xp̃s dicatur. crudie
reppercta ꝑbeo effectui. Qbz ob̃z aliꝺ multis diuque ꝓspectꝺ.
ualde creditu ꝝ hęc acq; carioꝝ q̃ dueꝫ ille poꝺ & debeo u
dicari. Si eñ dic̃a q̃d difficile: & ab intellectu nr̃o remot
q uolunt fęe. q̃m ñ ita q̃d inde aliq̃ in facile & intelligibile
si uolunt fęe: Ac q̃ difficile illud dñm fecisse nemo dubitat.
Istud q̃ facile dñm facę si nulo nemo dubitare debet. Aut q̃re
hanc q̃ritã mutationẽ ñ debeo addę dic̃s ob medelã hoñ. q
q̃ritã generationẽ uo ostendum̃ addidisse ob reparationẽ sa
lutis ipsoꝝ: Ut sic ille sũme bonꝰ amicꝰ bona in creatis
que forte in eis decebat sine mundia. ęe. uolunt. ita q̃q; mira
bariecatis pulchritudine nulli generationis mod̃ decens de
ęe. hoꝝbz nulli mutandi mod̃ cõpecens de ęe. retz: Q̃m q̃
facile de ꝓpositione uocabuloꝝ. scilicet q̃m hanc mu
tationẽ dic̃s si uolunt fęe. tamen restat assũptio. scilicet q̃
uolunt. S; q̃m adhuc multa uenena ex hac uenda sc̃o. ꝓpo
nam̃ id suo loco seruam̃. Nõ q̃ ꝓbz aduersarioꝝ discussis
calumnijs. hic si placet aliq̃ multũ q̃escam̃. ut ꝑ q̃ dixim̃ di
cendi recolas. & dñi nouo incipiam̃ in ea q̃ secuntur assurgim̃.
uel noua intentione repet̃. Explicit libell. i. Incipit ij.
ꝓ uel obiectionibz respondeo. prudenter aduerto
ꝑ hęc legenti. ñ me laborare nõ ad expugnan

dū nīſi arguīnal pęuo hoſtē. ſ; admmuendū mām cō hoſtu
lia arguīnca catholicā fidē. Ec illud q̄d dō auxiliante pmodū
fier. ſlō ūnca rē diſtinguere uolum. uc primo hoſtilē drſpu
tationē debilē. ee. & mch cō fidē nīam dicē poſſe monſtre
nī. uocā in ſiul ubiq; mmc defecere. nīſi ad ultimum
dō fauente plenī ſubruat. Cxq̄re primo fieri. uc & here
tica fallacia cessl ſileat. & catholica ueritaſ clarī elu
ceſcat. S; hęc ppō eoſ dicta ſō. q̄ feſtinanā q̄reſ poſtulat
tatſ fieri. ōmo ſibi uolenteſ. q̄ ū ōia nūa hic expendam. ap
ſe nos fortitan de mefficaci ope reprehendant. lā ū ęcā ipſe
q̄ſī. R. Berengarī dic. Caro xp̄i mcorrupibilis. Sacīta
ū altarīſ ſi diuinaſ ſeruentō. poſſō corrūpi. Videnō enī pu
teſieri. V. Calūmoſa lingua. ō lingua blaſphemiſſaſ
ſuecta. primoq; ad exordiū q̄ndā ſuppbe de ſēpēſ dī ſuā deſtruc
tionē. q̄ ad capiendā eī fidelibz ſalubrē refectionē. Cre
diam ſēpāſ ſōſ dicentibz xp̄m. ee. incorrupabilē. & ī care
dicto xp̄o dicenti. panſ quē ego dedero caro mea. ꝓ inun
di uita. ſ; cō hoc opponō corrūptionē. Videam ītaq; ma
le ſanſ corrupaſq; hōibz uyxta rubia dicatē ſuā. corrupa
bil & putribil panſ diuinū. & ſic ſēpeī. Tollam inpuſ
ne uideat uniq̄ glām dī. ſ; ſēpe de ō ignominoſa ſōnec.
ſēp ſcandala medicē. ſicq; ex ꝓpō ſemp lapiſ offenſionīſ &
petr̄ ſcandali. Hoc eī panſ ille dī celeſtiſ eucharſtia diui
nū illud manna. q̄d īmaculata agni carnē ipaſſibilē facīt
de ſacīſ altaribz ſumum. p q̄d & uitam. & a corrupcione ſa
nam. nūq̄ corrūpō. nūq̄ putrefac. q̄ eī de die noſ renouat
in diē ipſū uetereſcere nūq̄ nouit. Ceu ſentemq; beatuſ
ābroſiuſ aſtipulat in libro de ſacīſ hiſ ūbis. Conſidā nō
ueterū pſtantior ſic panſ angloꝝ an caro xp̄i. q̄ uiq; corp
ꝓ uitę. Manna illud de celo. hoc ſup celū. illud celi. hoc dīn
celoꝝ. Illud corrupcioī obnoxiuſi in diē aliū ſeruarecur.
hoc alienū ab oī corrupcōe. Q̄d q̄cūq; religione guſtauerit

corruptionē seruare ñ potuit. Si q̄ cuiquam forte uetustate corrupti & putridi aliquando uideat. si is ñ credit hoc qđ uidet. ee. corp dñi. ruxta corr suū cū eo credim agi. ut quēadmodū de xp̄o pegnata duobz discipl cū ipso in uia loquēte beat gregoz audiuit. cales illi foras appareat. qle mō in corde uidelicet appareat. ut credebat. Si aū credit hoc qđ uidet. ee. corp dñi. id cū eo credim fieri. ut aut aliq̄ ei negligentia corrigenda ut pumenda declarēt. p eo uidelicet qđ dñi sui corp q̄mū in se indigne accauerit. ut cōfessionis cas regl dimittat recipiendo in obediēt egerit. aut certe ut ei fidi solidital oportuit remuneranda cōprehēdat. qđ cōfessio & qđ oculis cernit. de ub saluatoris nri ac cōmunis fide ecclie nec ñ de potentia ipsi dñi ñ dubitauerit. Ad hec q̄ dicam. ex diuinis libris nob exēpla ut primū sc̄a Maria mag dalene ñ dū resurrexisse dñm credens. ruxta incredulitatē suā. qsi ortolanū uidit. Discipl q̄q; dubitantib. ipsa resurrectionis die cāq̄ pegrin apparuit. Ubi & q̄n credentiū negligentia pumat ut corrigat. uideri pot. Ha q̄n pphetia de xp̄o mul diligent attendant. de negligentia primū qđ & punire dū fratres uocans. deinde corrigi. dū sepe & ei apostolo meruerit. Q̄n au ad cōprobandos remunerandosq; fideles in corruptibil xp̄c qsi corruptibil uideri dignat sc̄s. beat gregoz declarat. de q̄dā martyre monacho narrans. q dñm ihm in specie lepri portans. hoc in meritu agnoscē. Cui is mq q qsi lepsus uidebat de collo ei euanuisse. ab ipso mox sanitatē remuneratois accepit. Iam mq erubuistu me ornare in ora. nec ego erubescā te mcelo. Sic q ad cōprobandam remunerandāq; martyrū humilitatē sine dilectionē in ea deformi horrendaq; specie dñs nr ihs xp̄c apparuit. ita adhuc probandā & remunerandā seruoz suoz fidē. si nulla incredulital ut negligentia pumenda ut corrigenda. in specie qsi corrupta illi pauis si q̄ndo hoc cōtingat credentiq; uideri. & sic ñ alū lepsū illū deformissimū fuisse ñ scipsū de collo

martyrii euanescens xpc ostendit · ita ñ aliã q̃ xpi carnẽ & sanguinẽ in dnmi sacrãtã sit & si sub specie q̃si pure facta panis & uinu aliq̃do uideat̃ ortho doxe prudentia credẽ nouit · Qd si obiciat̃ uidelic̃ q̃ berengarius ait̃ scõz p auctoritate ñ recipit · sciat̃ qd ita & si q̃ldã scõz ait̃ ñ recipit · beati Gregorii libros nũq̃ in eũ respuisse · p uo recordor accepi · Qua ppẽ & dialogũ beati Gregorii p auctoritate allũ plim̃ · in q̃ de martirio memorauẽ ista q̃ dixim̃ · Tanto enim auctore ñ ea scẽret ñ & ipse uera · ee · credẽt · & digna p̃ris iudicaret · Postremo cũ ipsã dispensatiõnẽ humanitat̃ duce & aiõ p̃ranõ · Tota q̃ppe tal̃ exercit̃ ex qua & immicoz incredulitat̃ magis excrenda · ppt̃ea ñ dapnanda scandalizaret̃ · & credentiũ fides magis augmenanda & ppt̃ea coronanda pbaret̃ · Qd enim hoc ipsũ qd de uirgine desponsata ioseph nasci uoluit · Nonne & immicas ad augmẽtũ mortalẽ ipsius scandali causã fuit · uo appellarent eũ filiũ fabri · & credentia pcto ad augmẽtũ remunerande fidei pfuit · q̃ nullo phoc impedito dix̃ · xpc tuũ es filiũ dei uiui · Qd denq; tota carnis ei infirmitat̃ fame & ipsũ diabolũ usq; adeo excecauit · uo nec mirãda pus maudita accedens usq; ad occidendũ eũ insurgeret · nec dãna in reliquabilia exinde puenta pudeat · Ex eadẽ tamẽ infirmitate tamen ipse illum nanc̃ p fidẽ hodieq; fidelem · uo ñ solũ ualeant ipsi ad mirãdũ fidei in suis infirmitatib; ñ deficere · si; eusdẽ insup dñi sui auxilio credentes carnata · q̃ p ipsis infirmat̃ usq; q̃q; fiducialiter audeant ipsũ orare · De morte aũ qd dicã · Nonne dic apls q̃ p ipsã xpc iudeis · scandalũ · gentib; aũ stultitia · xpianis aũ dei uirtus & dei sapientia · Dic g̃ to cũ mortali adhuc uiuerent xpc circa ei carnẽ agebant · ita & q̃dñ ecclia ei usq; ad cõsummatiõẽ seculi mortaliter erit p eadẽ uaritate ecclie q̃ illa de fiebant · circa ipsã eandẽ salua incorruptione ei tale qd speciem̃ apparere poterunt scandalizent̃ & obcenebrent̃ sep incredulitas exerceañt aũ

& illumnent magis electi. q ppt desinant hoies inte corrup
ti & putridi corrupcelā & putredinē opponē sacīnas di. q
sic assūpta pegnu ul' ozcolam ul' lepli species fideliū neglgen
tiā ul' uicrepauit ul' corruptū. ul' fidē dilectionēq; pbauit.
uer matē dñi essentie xpi n euacuauit; si quādo puerdo ul' alī
ud simlīt indecens qd in eccliē sacīnas appareat. & ad ne
glgentiā ministroz pumendā ul' corrigendā. ul' certe ad
fidē dilectionēue pbandā uo dicim ualet. uer tactē cām een
tie dnice carnis & sanguinis euacuare n pot. Vnde g nec
istas eccla di hereticoz ullitias metuat. q ipsa & tota carna
lē in tūr dispensationē dñi suu sibi qdē salutē. scandalū aū
sēp fuisse reprīs n ignozat. R. Amuribz qq; ul' hucemodi
qbz libet aīalibz corrodi ul' cīum hec sacīna posse obicim.
W. Vndn eqdē sacīna hec neqq; amuribz ul' aliqbz brutis
aīalibz undeno posse corrodi. Ad si aliquādo uelut corrosa unde
am. qd uē de ozcolano. de pegno. de lepso dicim respondi
pot. id. ē n. ee. corrosa. si; ul' ad pumendā seu corrigendā mi
nistroz negligentiā. ul' appbandā eoz qhoc undero fidē. n
talī specie uidi. Ad hoc ū qd obrūas aīalibz cīum posse und
eno ul' dicam. respondē possum ob pdictas causas id; pban
de fidi. aut dīnande siue corrigende custodū negligentiā. bru
ta aīalia eoren ad corp xpi posse accedē. q usq; pot humanū usus
aspectē. deinde aū moy mutabilitē anglōz. s lēp assistentiū mi
nistrō ul' sua uirtute rapūri. nec elq; cīum. Cui sententie ma
ior gloīus Iarlici nob idoneus testis occurrit. Q cū ueneranda
dñica corpoz sacīna portaret. a paganis forte suppuenientibz
& qd nā forte exīs erabz cōphensū. Ac ille mox pot qm sān
dare cambz dugens. palmā pciose mortis meruit. Illū ū cari
ssime oīa seruantem rapto celitus diuino corpore nichī pē
nitus in sola linea amma reppert. Porro si qs se undisse dicat.
nā isti cc qs agnī. ū curando qd pferant. dū cīm aliqd ne rec
te crodant sempobicant. hec a brutis aīalibz deuozari. & nō

eorundē corpa inuenirī. licet tale testimoniū nō facile recipiendū dignūue responsione uideat. tñ ne negligēr esse uel em talle putem: respondī potō. qm̄ si placet xpō uel ppt̄ eaſ q̄m dixi mī. uel ppt̄ aliaſ q̄ libet q̄s ipse nouerit causaſ. ut hęc sacra mta absq; sui corruptione ā bestiis siue auibꝫ comedi possint. qd hoc ad uerit̄ē q̄ credim̄ dīna corpoꝛis obstat. Certe cū nō magis bestiarū uel auiū q̄ mūdo ledrō guſtu. S; nec p uīciniā bestiarū oꝛa uel auiū refugiō. q̄ in lapide sepulchri iacuit. q̄ p reliq̄as rectōis ē glām tūc calcauit. Manifestissimē ergo ppe: ex oꝛdine dī aīa cū corpoꝛa malaſ: sensibilia in sensibilibꝫ carnoꝛa. ee. Neq; huic sententię ullū uel remotō scolō refragari uidet. Quę aūt meliꝛa sc̄a. ap̄ opimū dīm carnoꝛa. idoq; honoꝛabiliꝛa sc̄a. Quo fit ut corp̄ cuilibet mundi alab̄ nō sit ap̄ dīm uili q̄ cūa ē lapis. S; ip̄m xp̄i corp̄ sic iā dixim̄ in lapide iacuit. ē tūa calcauit. Non g̃ ppt̄ aliq̄ uilitatē cuiuscūq; aīal corp̄ honꝛescit. Ppt̄ ē si aliq̄n do diuino iudicio bruta q̄libet aīalia nō solū sacra scā mīstēria cōmīgē. si; ualeam ē deꝛogare. nulla tñ ex hoc nob̄ ratio obuiat. q̄ uerit̄ē dīcę carnis ē sanguinis q̄ reuelat̄ in sacō mīstēriō nos negare cōpellat. Quo circa sufficienter excussa ē hac blasphema: cēta iudeoꝝ. De igne tñ ḡndis q̄stio uꝛr. p eo q̄d in q̄bdā uel anno canonibꝫ igni tanq̄ abluēda sac̄ mīstēria tūc iubent. uer tm cauē nō uel cōbustione cōsumant. id p̄ capīt. S; tanq̄ oīa mundissimo purgatissimo ac mundissimo diligentissimoq;. q̄d oīa reliq̄ mundissima purgat. ipsū tñ ex reliq̄s nec inq̄nari ualet. nec indiget expurgari. uenerabiliter cōmitti iubent. Sacōs tñ in placeret. ut q̄ndo aliq̄ negligencia uel certe miracli nouū de causis mīstēriis accidat. id inde fieret q̄d magist̄ nr̄s ut sine dubitatione credend̄ dōm Lanfranc ē se puero in italia factū. ee. narrauit. Dū cū plbr̄ q̄dā missā celebraret inuenit̄ supaltare uerū carnē. ē uerū in calice sanguinē sedm ppā carnis ē sanguinis speciē. trepidaret sumere. rē. pcm̄ suo epo cōsiluit. q̄ sicut apūd Epl̄m aūt cū multos coepiscopos ad hoc conuocatos: calicē illū cū eadē carne ē sanguine dīni di

ligenᵗ opᵗⁱ· & ligillatⁱ in medio altarⁱˢ inclusⁱ· ꝑ ſūmⁱˢ reliq
ꝑcialr̄ reſeruandⁱ· Siⁿ ſac̄ miſſa ıgnⁱ ꝑponūⁿ· ⁊ calic
eq̄dē ıgnⁱ cremanda ſ; mundiſſimo uodꝛi ꝯleⁿ fideliⁿ cō
municⁿ· nō occultanda· & ſuꝑⁿˢ ſedⁱ ilico recondenda·
Q̄d ſi forte cui⁹ curioſo uideanⁿ oburi· cerciſſime noueritⁿ· q̄d dñi
a corꝛoꝛ ſubſtantia q̄dē nullatenⁱ cremanⁿ· ſ; ab hoībz uidenⁿ
· oc̄ ſpēa pcenſ arripiⁿ· Q̄ nature ſ; ſenſualeſ· q̄ſ ibidē ꝑ mutatio
nē ſubſtantie dñi remanē· altiſſimo c̄ilio uoluⁿ· oſtendⁿ· q̄d ſit
· Vnde ſcⁱ· uo ualoꝛ & ſapoꝛ odoꝛ q̄q; & ſi q̄ humⁱ accidentia ꝑ
riſ· cernⁿ· ꝯdeceⁿ pariſ ſeruata ſō· quē admodū ul uſtulato
ul mutilato ſeruato ſoleⁿ fieri· ſimulⁱ m̄ ln̄o q̄q; ſalua oīno dñi
a corꝛoꝛ ſubſtancie corꝛuptiōi ex tā aliq̄ cā uideanⁿ obnoxia·
q̄ā cel eſtis altaris· ſacrificio miſtiⁿ· recenſ uelata ſit· accedentibz· ne
paſſiⁿ reuelēⁿ incredulⁱ· & plurⁿ fidi merito ubiuſ· & gr̄a cōm
deⁿ utilⁱ· R· Si pariſ & unūⁿ in xp̄i carneⁿ & ſanguineⁿ ꝯuerſⁿ·
tā ꝯuenſ in quo tam alia denoꝛata ſō· uo ſi xp̄i corp⁹ tā magnū
uo ingentiſſimū monſ fuiſſeⁿ· tā ꝯuū denoꝛatū cūctipotⁿ· ec̄·
V· Ita eq̄dē uideⁿ cleq̄ſ· ſi nos credem⁹ corp⁹ xp̄i inbrāⁿ dil
cerpi· arq; ita particlāⁿ à fidelibz manducari· uo tā ſine ullo
ſui dāno ꝯcūⁿ ap̄ ſe remanē· u poſſeⁿ· S; q̄n ad inſtar uocis q̄
mⁿ· mille hoīes uo ſupdicⁿ· ⁊ tā ubiq; plata· ⁊ ad ſinglos
ꝯcas puenⁿ· & ap̄ dicenⁿ· ꝯcas remaneⁿ· ita dñi corp⁹ à ſin
glis comedi credim⁹ uo n̄ ap̄ ſe tā unegrūq; remanē· facta
rō· tā nos inmallo ipedienſ hec obiecta uana ⁊ caduca· q̄a ſic bea
⁹ auguſtⁱ & euſebⁱ emiſeni dixeⁿ· hec gr̄a dei ſcā diſtribu·
neſcā diſtributione ⁊ cumⁿ· R· Corp⁹ dñi nr̄ cuenienſ ⁊ inſeceſ
ſū mittⁿ· Omne aū q̄d mūdo in oſtⁿ ſaluatoꝛ agⁿ· in uentre uadⁿ·
& in ſeceſſū emittⁿ· Denq; de ſacīnal iſtiſ ſi multa panel in
quo· & multa una ſacīnur· poſ q̄ſ longo tēpoꝛe uiuere· m
ch̄ aliud comedenſ aut bibenſ· Unde ꝯ habebitⁿ ſeceſſū in il
lo tēpoꝛe· ⁊ iſta inſeceſſū uadanⁿ· Hec ſō mōm q̄ de ma
nibz berengarⁱ in oc̄rrerunⁿ· qbz ꝑ q̄ reſpondiſ auctoꝛitatⁱ

opponã. W. Corp⁹ qdẽ dñi nullo mõ in secessũ mitto & nos
credim⁹. s; ñ ola q̃ in ost̃ mõ in secessũ ire cõcedim⁹. Non enĩ
sententia illa dñica ī de cibis q̃ ad sustentandã hui⁹ mortalis corporis uitã ingerim⁹. cõperendo intelligi poũ. Nemo
enĩ ī de eo qd saluator p̃ resurrectionẽ comedit. sic nec de
anglis q̃ ap̃ abrahã comederũ. id ul audeo suspicari. Sic ꝙ
cibi corruptibiles cũ ab immortalibus sumũt hac secessꝰ lege credũt ut teneri. tota ciuitas incorruptibilẽ qd̃. corp⁹ dñi cũ á mortalibus cibis secessꝰ necessitatẽ patit. sat ñ. arbitri. Absit enĩ
ut in honestã corporis egestionẽ cibi ille sustineat. q̃ corp⁹ &
aiam ad cẽnã honestatẽ parat. S; si cui hoc qd dicam forte
ñ sufficit. audiat qd de nris ipsis corruptibilibus cibis physica
& medica maxime certissima ratio docet. dicentes partes qdẽ cibor & potus. ea uidelicet q̃ corpulentior & corruptior. p secessũ egeri. partes aũ subtiliorẽ & uolatiorẽ ui nãe p uarias corporis partes distribui. & in carnis naturam ac sanguinis ciuium. partẽ ũ aliã subtilẽ qdẽ s; imũ uolatilẽ p partes corporis simulẽ cũ sudorẽ p poros euaporari. partẽ aũ residuã neq; tam subtilẽ. neq; adeo ut prima. corpulentã
p fluxũ narium. aut p spiritũ ul̃ q̃libet simul in lactari. Que si
ita sit. imo quia sit. ñ ꝙ cibi q̃ in uentrẽ uadũt ost̃ in secessũ
emittũ. S; id cũ dix & in secessũ emittũ. de parte uidelicet
cibi nouissima loq̃ris. Ego qdẽ hec q̃ritã ad hũc locũ attinere.
de hac sententia euangelica dixisse sufficiat. Cum si q̃s hãc
dñi sententiã calcare & expon desiderat. expositiones euangeli
ori studiosꝰ legat. Nob enĩ in psentiarũ hoc tantũ dixisse
sufficiãt. ne q̃ nos existimet dñice sententie cõtrie. Siue aũ hoc
in siue alio q̃libet. p̃dicta q̃stio de sententia dñi ẽgruerit
solutã. hoc tm̃ in qd ad susceptã disputationẽ satis. con
stare q̃ ñ one qd in ost̃ mõ in secessũ emittũ. Fruct⁹ ꝙ &
hec nob offert obiectio. q̃ nullo in p̃ ea impedit̃. qd de nisa
dñi summi corp⁹ & sanguinẽ dñi credẽ. cũ rã multa alia

sciam q̄ mō sūcta in secessū ū uc. Illud nō q̄d addō ex se unde
am. Dentis sacrificiū nequit si multa panes & multa uina sacrēt
& poc̄ ꝗs longo tēpore uiuere mch aliud comedens aut bibens.
Vnde g̈ habebit secessū tēpore illo si ū ista secessū peccat.
Illud ēt dē ego cīceo. qm̄ ex unctione sac̄ sci corporis si pla
cet mi dō ꝓpt̄ aliq̄ q̄ ipse nouerit causā. si dico ex multa dulce
dine panis. sz ex modica parua quā poc̄ ꝗs longe tēpore melꝰ
q̄ ex ōnib⁹ hui⁹ mundi epul⁹ sustentari. sā si bestia ex una
unctione refectionis illi⁹ q̄ ex duob⁹ sub uenerabil⁹ panib⁹ & mo
dico aque anglo mirabiliter prepar. q̄d magnū dicēs tot
dēq; noctib⁹ uix. quanto magis ex una tanta cēlestis hui⁹ sanc
tuarii. in q̄ ñ subuenerandos ia panes & aq̄ de manu an
gli. sz ipsi ubi dī ꝓpā carnē & sanguinē de manu eiⁿdē su
mūt xp̄i poc̄ ꝗs ꝓpā ñ alio cibo uerus. si quādo ita uoluntas
dī ÷ ob̄ me sustentari. Denq; & hoc de ꝗbꝫ dā scīs patꝫ
legim⁹. q̄ nullū aliud sumere ꝑ se ipsū eduluū sola cōmunione
diuina diebꝫ tamē diuinis sagnata multos annis uixerit.
Hoc g̈ ēt de possum⁹ posse inducere aliquē ex una tanta
corporis ꝑ annuū miraculū longeuo tēpore uiuē. secessū aut
posse fieri exinde ōino denegam⁹. Si q̄d sane unum secess⁹
hēt. aut ex reliquis pānoꝝ ciboꝝ. aut ex defectu sui corporis
id. ēt. necesse ÷. Si hoc mō berengarius ia manifeste phatur ÷.
Ita em̄ ꝑ eo nullu nob⁹ respondere. neq; ex reliquis pānoꝝ
ciboꝝ. ꝗppe ꝓpt̄ diuturnitatē longi tēporis ia cōsumpt⁹. neq; ex
defectu ꝓpe carnis ꝗppe cōsueta corporis priuilegio ꝑmanen
tie eucharistia pastus habuisse secessū. Hereticā ma
licia hoc ne exprimo ausa est ꝑhare. hoc ve ꝑhasse ausa est
dicere. hoc manifeste ausa est ꝓpalare. Quē in nullima
audacia nec ꝑsentis dei ire uindicā maiestatē in expendo pa
nis fū. nec xp̄iana populi ꝑ tanto scelere digne seuerissimi in
dignationē inferendo formidasti. Hic ego tu ꝙro quādo
ē aq̄ istud ꝑhatū ÷. Si em̄ antiq⁹ tēporibꝫ id ꝑhatū ēt dicat

cū nullꝰ hoc auctoꝛ, pbabilū referat. nullo m credendū ÷. Ac
si ꝑmq; cēpozibꝫ pbandū ÷ q; pbaute. Catholicę parcꝫ eſt dē
nullꝰ. q; ſi eū hō ſacīū panē xp̄i coꝛpꝰ uere. ee. credēt. & de exp
rendo cū nefando ſcelere cogitaret. Nā ſi ipſe ul' ſuę parcꝫ
q; ſpiā panes multos aut ꝑgnde unū tale q̄d pbandi ſacīt.
nos de miſſa inhidelū & maxime tanti nefaſ pbare uolen
tū q; q̄d cōgeret. n magnope tā curam. Non eū n ap' eos q;
uba xp̄i uirtute diuina tante rei operatiua. ee. credō. panē
& unū in carnē & ſanguinē dñi cōſtare neceſſario cōfirma
m. Ap' eos aū q; fidē hui rei tenent. hanc mutationē p uba xp̄i
neceſſario fieri. & credim & confirmam. Ac ſi forte aliq̄ndo quē
libet ſimplicē catholicū p ſtrictū ignorantē ad q̄d hoc fieret. ut
plures ſ panes ac unū multū ſacīret. ob id ipſū excōmcū dece
pto. aut ſuę parcꝫ q; ſpiā forte cū catholicꝫ miſſaꝫ celebrans
tradē feō. coꝛpꝰ eſt dē xp̄i q̄d ſacū ÷ credim. ſ, aut nūq; inſeceſ
ſū iſſe. aut eodē coꝛpoꝛe dñi inuiſibiliō aſſumpto dignū fal
lendꝫ refellendiſq; hereticꝫ q; ſeceſſū faceō panē ab anglis.
ſiue ā maligno ſpiraby repoſitū. reſpondem. Nā in uetuſtaꝫ pa
trū q; & li berengarī recipe ū uulto. ad inſtructionē dñi
aliuꝝ ꝓferā. hoc legīt q̄d aſpiciente q̄dā patre ſcīſſimo
cui ad hoc cernendū d' oculoꝫ appuerut. q; dā indignꝫ
cōmunicātꝫ coꝛpꝰ dñi inuiſibiliō anglī ſubtrahens. carbo
nē porrigebat. cū hanc de ſeceſſu q̄ſtionē poſtoꝫ forte ſſe
ꝑmunens. ñ q̄d id ſemp indignꝫ cōmunicātꝫ faciat. ſic
de hac re uolente dō poſſum oſtendem. S, & beatꝰ aug
nū quē ſalte nūq; berengarī reſpuit. in libro de doctrina
dī ſimilē ſubtractionē p apoſtatā ſpēc facta. & de effigema
urgine regis agarenoꝝ filia dic. aſſerens q̄d cū a patre
dñi ſmolanda. eet. ut miraculū nouitate miſeros hoīes fal
leret alū diabol eā ſubſtraxerit. p q; alicubi ſopita mōm cer
uā ſuppoſuerit. De q̄dā & ſuis cēpozibꝫ magna cōgeſſe
miracla referūt. q; mō unica in ſpecie uidebat caballi fru

nica subuehere. cū ipse mām gunsslimo cenerēo sono. & ei specie
alīpta diabol ac deinde cozā hoīby in caballū cinstozmato fru
nica portauit. Quo arca qm & in missa ñ credentiū ur tuē
dnica ubi cozp dñi ñ fit. ul certe cozpoze dñi diuma ur tute
ul anglico munstio inuisibiliū ablato poē hereticis secessin
cgruus pauss aut ab anglis aut a demonibz subica. iā de tali
expuīco berengarī & seqces ei cō ecclīa dī delinauit oblatare.
cū salua usq; qq; in sacs mistīs dnica cozpis uertute magis ipli
ato in sua stulta cur rosicate cuncanō erraue. R. Reuera di
gladio armato mutacapīe serpentē qsimois huī mira inuactate
cōdidisti. & ego gīas ago dō. qui de q ueheīnō angebar. sufficienō in sa
tisfactōe. ee. cōfido. W. Nomie & aliud audistī. in qui maxime
deridendo catholicos gīabaō. R. Qd nā illud. W. Xpc inq mū
qm fuit semmato neq; collecto in agīs. si; ista fuerō semmata &
collecta in agīs. Imo g posto. ee. cozp xpi. R. Hoc pfecto argun
tū ul mūq audierā ul unce excidāo. cui qd respondi cgrue debeat.
abste cequō expoīi desidō. W. Irridenda plane hereticī in sa
na derisio. Si ÷ eūi hoīi in cui carnē manducatā mutetō ea
q fuer semmata & collecta in agīs. Q fit. uo oīs hoies q uescu
nō his q in agīs semmata & collecta fuer. semmata & collecta in
agīs posto dica. & sic falsū ÷ qd ait berengarī. xpc mūq semmato
÷ neq; collecto in agīs. Auo si ppō hanc causā nullī hō semmato
ul collecto in agīs credēo. qd g impossibile ÷ si in xpi cozp neq; se
minatū in agīs neq; collectū ea q in agīs semmata & collecta
sō cuertanō. S; neq; ea que fuer in agīs semmata & collecta
cuertī hoc dicam. panē enī cuertī in carnē dicam. Panss ū
mūq in agīs semmato ul colligo. si; gna ex his q pauss cficato. Qd
si ita ÷ falsū g ÷ & illud qd ait berengarī. ista fuer semma
ta & collecta in agīs. Iudeato g in his nec timeato uani urri
sor. cui oīa firmamēta oppositionū ei ueluti aranearū tele co
nata facili diruptō. R. Recipienda dignissime. & cuo
cozde cōplectenda uidenō ñi cuncta q dicis. W. Hec g si

oia in q̄tū audiuim⁹ ꝙbz cāq̄ in ratiōbz berengarii & fautoꝝ ei⁹ ecc̄e ecclīa dī hactenꝰ cauillant. Ibi uo arbitro⁹ sufficienter explo
sis. iā nūc ad ea q̄ de sepulcris sc̄oꝝ patrū uidenꝰ sibi sumere pa
tronia uenia. R. Aug⁹ in libro de doctrina xp̄iana cibū
dūica altaris signū & figurā uocat ipsi ait̄ noīa dicens. Hoc ꝰ
cepe p̄ea q̄ p̄ resurrectione dñi nr̄i manifestissimū indiciū
in ecclīs libratis illuxit. nec eoꝝ q̄d ē signoꝝ quę iā intelligūt opa
tione gr̄e onerata sunt. Sz, q̄dā pauca p̄ multis eadēq; facta sa
cratissima & intellectu augustissima. & obseruatione castissima.
ipse dñs & aplica tradidit disciplina. sicut ⁊ baptismi sacrificii
& celebratio corporis & sanguinis dñi. Quę unūsq; cū p̄cepto.
q̄ referant ibi⁹ agnoscat. uel ea in carnali seruitute. si; spūali
poti⁹ libertate uenerentꝰ. Vt aūt tertiam seq̄ & signa p̄ rebz q̄ his sig
nificant accipe. seruil infirmitatis ⁊ tria mutuo signa inter
fratres uagantis erroris ⁊. Audis q̄ unūquodq; sacrificiū altaris
signa dic. Deinde infert. Quę unūsq; cū p̄cepto q̄ referuntur
ibi⁹ agnoscat. & ea in carnali seruitute. si; spūali libertate poti⁹
ueneranda. ee. ista dic. Et q̄si q̄reret q̄d ⁊ carnali seruitute sig
na uenerant. Tertiam inq̄t seq̄ & signa p̄ rebz quę his signifi
cant accipe. seruil infirmitatis ⁊. Et in sequentibz. Si aū flagi
tiū aut facinus iubere. aut uetare. figura locutio ⁊. Nisi manducaueritis inq̄t carnē filii
hoīs. & biberitis eius sanguinē nō habebitis uitā in uob. Facinus ut
flagitiū uidet̄ iubere. figura q̄ ⁊ p̄cipiens passioni dñi ee cōmu
nicandū. & suauiter & utiliter recolendū in memoria. q̄d caro
eius crucifixa & uulnerata sit. Audisti q̄ animo figam. q̄d am
plius q̄ris. Adde nūc q̄d ap̄ oīs ecclīasticos auctores. si; & in col
lectis missarū q̄s ubiq; ecclīa celebrat. panis altaris dr̄. sacri
ficiū. q̄d ⁊ sacrū signū. W Quis insipiens sapientes. nec
augustinū nec eccl̄os scōs auctores. nec ecclīastica eccl̄ie tuba intel
ligentes. aut certe male p̄cipientes p̄clara diligentia. Husq;
ad eū augustinū in libro de doctrina xp̄iana cibū altaris dñi

signū ut figam uocamꝰ. ſ; celebrationē dñici corporis signū
ee. dix. qđ idē & nos credim⁹. Nā q̄ens celebratio corpꝰ
& sanguis dñi agit. ut eq̄dē xp̄m rām occidim⁹. ſ; mortē
ei in ipsa & p ipsā celebrationē memoram⁹. etq; ipsa corpo
ris xp̄i q̄dā cōmemoratio. Cōmemoratio aūt passionis. ipsam
passionē significat. Celebratio ḡ corpꝰ & sanguis dñi
passionis xp̄i ÷ signū. & hoc ÷ qđ ait beat⁹ aug⁹. hoc ut
possit ea q̄ p resurrectionē dñi nr̄i manifestissimū indi
ciū nr̄e libert⁹ illux. nec ego qđē signor⁹ quis nā intelligi
m⁹ operatoē gr̄ie onerat⁹ sim⁹. ſ; q̄dā pauca p multis eadēq;
facu facillima. & intellectu ang⁹ssima. & observatione
castissima ipse dñs & aplica ēdidit discipl̄na. licuit ÷ bap
tism⁹ sacīficiū. & celebratio corpꝰ & sanguis dñi. Nā
ut addidit. q. seq̄ litteram. & signa p rebꝰ q̄ his significant⁹ ac
cipe. seruil⁹ infirmitat⁹ ÷ de signis ut⁹ test⁹ta. de q̄bꝰ
te loq̄t⁹. hoc dic. Nā & eni uera seruile erat. & infir
mū scdm litteram carnē circūcidere pecudes immolare. neo
menias & sabbata celebrare. agnū pascha & cetera huiusmodi
q̄ xp̄m significabant⁹ p xp̄o accipe. Qđ ait de celebratoē
dñici corporis qđ signū uocauit hoc aug⁹ dix. & nos
utor⁹ sequim⁹. Nā cū dicim⁹ in celebratione dñica corpus
xp̄i immolat⁹. nemo carnalit⁹ hoc & scdm litteram debet ac
cipere. xp̄c enī semel mortuus ÷. nā ut mortē mortis ulterius ñ dimi
nuat⁹. ſ; dñi passionē ei⁹ celebrando missas memoram⁹. p nob
oli mortuus designat⁹. Denuq; si qs dicat⁹. celebratio dñi
ci corporis ÷ dñica passio. cāq; carnalit⁹ sentientes nob re
pellat⁹. Non ÷ cū celebratio ipsa dñica passio. ſ; dñice pas
sionis nā pactē significatiua cōmemoratio. Vbi aūt ostē
dit⁹ aug⁹mus dicens. si aūt flagitiū aut facinus uidere.
aut uulnerē & beneficia nā uidet⁹ uerum. figura lo
cutio ÷. Nisi manducaueritis carnē filii hoīs & bibertis
ei⁹ sanguinē. nō habebitis uitā in uob. facinus ut flagitiū

unde nube. figura g. ꝫ papiens passionem dñice. ee. cōmunican
dū. & suauū acq; utilū recedendū in memoria. qd p nob ca
ro ei crucifixa & uulnerata sit. In qre aū flagrau ul facū
unde ait papie. augustinus ipse sacr diligēt in alio loco expo
nit. Non uram opinionē in uerbis augustinū sequimur. sī; ip
sū se diligentissime exponentē audiam. Exponens enī psal
mū ūagesimū octauū. dic sic. durū ill' ulū ꝫ qd ait. Hi
si qs manducauerit carnē meā. ī habebit unā cōnā. & bi
accepere fluxe. Carnalit ī cogitauer. & putauer qd p
ciur dend. particlas qsdā de corpore suo & dandas illis. & dispe
rit. Dur ꝫ hic sermo. S; & sup euangliū secū iohēm ubi hec
eadē uerba coposuit occauit. hoc ipsū flagrau ul facū qd
eū pape putabant. latissima expositione plecti ꝫ dicens.
Hoc uos scandalizat. qd dixi meā carnē do uob manduca
re. & sanguinē bibere. Hoc uos nūqe scandalizat. Si g ui
deritis filiū hoīs ascendentē ū erat prius. qd. hoc. Hic solui
qd illos mouerat. hic aptus unde fuerant scandalizati.
Hic plane si intelligēt. Illi enī putabant se erogandū
corp suū. ille aū dixit se ascensurū in celū utiq; integrū.
Cū uideritis filiū hoīs ascendentē ū erat prius. certe ul tē ui
debitis qm ī eo nō q putatis erogat corp. certe ul tē intel
ligentis. q gra ei ī cluniō mouebit. Et rām. Ihs aū cū de
fecerit. talia loqnte dño ihu. ī credider aliq magnū di
centē. & ubi illis aliqn gram oppientē. si; prius uolueri ra
tionē exerere & more hoīum qr poterat ibi. aut hoc dispone
bat hic carnē qua induturū erat uerbū uelut conscissā dis
tribuere in se. Et paulo p. Ita g. Dur ꝫ in quinto hic sermo. H
p dest q caro. S; quom illi intellexer. Carnē q ppe sic
intellexer. qn in cadauere dilaniat. aut in macello uen
dit. ī qn spū uegetat. Et rām. Spc ꝫ q uiuificat. caro aū
ī p dest q qua. sic illi intellexer carnē. ī sic ego do ad man
ducandū carnē meā. Certe sacr in his ubi declarauit sic

augustin̄ qđ flagraū ut̄ facū uidebat̄ dñs ubē hoc uidelicet
qđ ei⁹ q audiebant durū ursū ÷ unde & scandalizata sc̄a. quae
cepit mḡo stultē & carnaliē. S; qre stultē & carnaliē.
Qua putauer̄ mḡo qđ p̄cipiū ēet dñs qđā parricidā de cor
pore suo & dare illi putauer̄ qđ gra ei⁹ dumēō morsibz.
& carnē qua indutū erat ūlum uelut̄ discissā. q̄n in cada
uere dilaniat̄ aut in macello uendit̄ distribuer̄ credē
tibz. n̄ sic spū uegetat̄. Hoc ÷ g facū ut̄ flagraū qđ uidet
beatus augustin̄ uidebat̄ dñs ubē. n̄ q flagraū aut facinus
ubēt. ubendo manducari carnē suā. s; uidet̄ mḡo ubē ill̄
uidelicet⁹ q putauer̄ qđ hoc ubendo necessario & se ubēt oc
cidi & mēbratim dilaniari. atq; ita demū carnē ei⁹ crudā ut̄ coc
tā manducari. Vnde g figura ÷ in hac locutione. hic iā ag
gnuder forsitan umbratē. hic iā obstrepit. Noli p̄ponere. no
li p̄cipitanter glārī. Cui rei figura dicat̄ hic. ēē. patiēt̄ & di
ligēt̄ aduertē. figura g ÷ aut augustin̄ p̄piens. q⁹ p̄pi
ens? qđ figuraūs? Hoc enī figurat qđ p̄cipit. Passionē mḡo
dñi cōmunicandū. & suauit̄ atq; utilit̄ recolendū in me
moria. qđ p nob caro ei⁹ crucifixa & uulnerata sit. Dō grās.
Q⁹ qđ g illud ÷ qđ. augustin̄ hic figurā appellat. nā qđ figu
rā appellet. nā q⁹ figurā dicat. in his ūbis ei⁹ agnosca. n̄ facile
poc. n̄ utiq; exponis dñi. s; crucifixionis. hoc ÷ occisionis
n̄ēq; cōmunicationis cū ea. hoc ÷ uo immitē xp̄m & cōmu
nicē⁹ passionē ei⁹ cōpatiendo. manifestissime figurā ēē. de
monstrat̄. paulo aplō cōcordante q⁹ aut. Quocunscūq; panē hc
manducabitis & calicē dñi bibetis. mortē dñi annuntiabi
tis donec uenat. Qđ si q⁹ram qđ hic figurā augustin̄ dixe
rit. nichil utiq; cum gētium uidet̄ occurrere. quā id qđ
paulo sup̄ docuit idem iā dixerat. id ÷ celebratio ipsa cor
poris & sanguinis dñi. Quas ob rēs stultē & insipientissime
berengarianā librū de doctrina xp̄iana nob obiciunt.
cū alibi atq; alibi dñi nusquā ibi figura nusquā ibi signū di

cacur. & qđ illud sit qđ signū ibi & figura dr. ñ utrq; signū & figura sanguinis & corporis dñi. sī; passionis dñi & nrę cōmunicationis cū ea certissime demonstāt. Porro aū si ipsā eucharistiā ecclia uocari signū & figurā: uocat eā sacrāmētū. id. sacrū signū. qđ sibi qđo in hoc offerent? Qđ g nob obertunt? Nos q̄ppe illā ñ uerem dicere figurā & sacrāmētū. Hoc forcasse respondebit ūbraticꝰ. qđ & dicē solet. Si figura. qm̄ uerticas? Omale corda hoīs in sublimia ratio. Hū legisti in euangelio ipsū xpm̄ appellari dicente simeone: ecce positꝰ hic in ruinā & resurrectionē multorū, isrl. & in signū cui contradicet? Et in cantico canticorū ipse ad sponsā suā dic. Pone me ut signaculū sup cor tuū. In ysaia qq; legit. Erit radix iesse. q̄ stat in signū populorū. Iuda ppter si xpc & uer xpc. & signū. nichil nos impedit. si hoc qđ de altari dñi sūmimꝰ. cū sit uerū xpi corpꝰ. dicat & signū. Sicut rex forsitan mēsē dñica corporis. signū. & ego uicissim abstte rege. Cui rex xpc. signū? Si n̄ respondes. cui ipse qđ mēri rogas? solus. Si illud ñ respondes. nec me respondē hoc cogis. Ad instructionē tam fidelium. de hac re sic dñs dedit aliq̄ dicā. xpc qm̄ seipsū p nob obtulit. facꝰ. nob signū redēptionis. Ome em̄ pctū ultionis. et rei cui. pctū signū. xpc g qm̄q; de redēptore nr. ipse de morte ad uitā nos traslulit. & qm̄ ipse ē. & pctū nrm. hui nob ultionis. id. nrę redēptionis. signū. Non absurde g credim̄. si simili qq; ratione cibū altaris dñica. & ppter unitatē diuinitatis in eo plenissime habitantis nrę salutis effectuū. & qm̄ pctū nrm. eidē nrę salutis credim̄ significatiuū. xpc denq; mr dñi & hoiem mediatorē. dū nob sēp uelut arcꝰ in nubibz ex diuina existens & humana substantia fulget in pdicatoribz. cuiq; pactꝰ p nob mortalitatē semp adpic. mr dñi & hoiem signū, federis sempiternū. uxta qđ scptū. ē. Ponā arcū meū in nubibz celi. & erit signū federis inter me & terā. Hui qq; diuini federis. hui tā salub

rumq; pacis· sac̃ sc̃a altaris oblacio ánob̃ credit̃ signū· ℈· et illud
q̄d de uirgine nat̄· xp̃o nob̃· signū· q· et nos de matre uir
gine in xp̃o renascam̄· quā despondit apls· um uno uirgi ne
castā exhibe xp̃o· q̄· ecclia· In xp̃o crescente nr̄m pfectū do
nec occuram̄ os in unū pfectū ꝑfigurati accendam̄· Ipse demo
nia eiec· sanitates ꝑfec· cōa die cl̄umat̄· Co nos q̄d̄ ꝓmo
uicia expellam̄· uirtutes deinde nudm· cōe pficiam̄· Et q̄d
amplū referā· Cū corta ei in hoc mundo corporal' cōuersatio·
omnisq; sedm carnē dispensatio· nr̄q; uitę xpiano ꝓponat̄ insig
nū· Si eū dicam̄ nos in xp̃o manere· debem̄ sic ipse ambulauit·
et nos ambulare· Uo ōn et de fine aliq̄d monstrē· idem cruci
fixus· mortuus· sepult̄· et exurgens· et ad patris dexterā denuo
ascendens· nine nixta aplm hoc nob̃ designat· uo cotidie sic
ipse p̄cepit· crucē nr̄am baulem̄· cotidie mundo huic mori
am̄· Consepulti q̄q; ei iā in eū accendam̄ ꝓsentia· si; sic filii resur
rectionis ābulem̄ in uita noua· et ꝑ labores hui' scli con
scendam̄ et nos celestia ad regna· Si eū ait apls cōplanta
ti fuerim̄ similitudini mortis ei· simul et resurrectionis
erim̄· hoc scientes q; uet̄ homo nr̄ simul crucifix̄· ut
destruat̄ corp̄ peccati cū illo· et iterq; baptizati sumus
in xp̃o ihu· in morte ipli baptizati sum̄· cōsepulti ei ꝑ bap
tismū in mortē· ut quēadmodū resurrexit a mortuis ꝑ
gl̄am patris· ita et nos in nouitate uitę ābulem̄· sic q̄d
ꝑ hanc uitā bene gestā celestia regna petam̄· omnium
xpianor· ortodoxor· fidei rectus· Scim̄ eū nixta beati
aplm q̄m si ter̄stris dom̄ nr̄a hui' habitationis dissoluat̄· q̄d
habitationē habem̄ ex deo nō manufactā domū in cel̄is· In hys
igit̄ omnib; suę scę ecclię signū nob̃ xp̃c occurro· q̄d in cruce pen
dens· sua scissima ad eor̄tate ipse chirographū decens· dic at
nīs ut q̄d me dereliqsti· Ubi eū pat̄ eū aut q̄ndo deliq·· cū
ipse dixerit nō sū solus q; pat̄ mecū· et rūm· pat̄ scio· semp
me audis· In sec̄ igit̄ ecclīam suā q̄dā in delicā· sine dubio figu

rabat. Cuiq; sic nos beat⁹ paulus docuit. ipse capūt ecclie sue. & ecclia corp⁹ ei. ipsiꝰ suiꝰ ppium qđ de beata uirgine assumpserat corp⁹. figurato corp⁹ illud qđ ad mstar capitis sui de spū scō & ecclia uirgine nascēs cotidie. & ex oīb⁹ gentib⁹ tanquā ex diuersis membris in unū nouū hoiem cōgregat. Oīa porro hec p id qq; qđ de altari sumēt dñico. nō incōgrue credim⁹ figurari. Nā uc de facili cōpendio satisfaciā. neq; tam rationes altissimas diuinoꝝ mysteriorꝝ passim pdam. de hoc certe unusalus ecclā refus÷. q̄ q̄enscūq; id sum⁹. nos uraq; xp̄ianos. ee. id ÷ spualiū natos ostendim⁹. Consequēt̄ g & concrucifixos. & commortuos. & consepultos dño nro p baptismū in mortē. si; & consurrexisse nos declaram⁹. P hanc qq; uicia expellim⁹. p hanc nos in noua uita ꝺ̄ma ri ꝺ̄cim⁹. p hanc p modū pfectos ad regnū ętnū ascensu ros spamus. Nā ū qđ unitatē corporis ecclie sāc figuret oblatio. nō ÷ necesse uc hoc pbando laborē. Paulus enī id sufficienter declarat apli dicens. Panis quē frangim⁹. & calix cui benedicim⁹. nōne participatio corporis & sanguinis dñi ÷. q̄ multi unū corp⁹ sum⁹ in xp̄o. Quę beat⁹ apanus intelligens. in epla ad magnū quendā rem pseqtur. Denuq; unanimitatē xp̄ianos sibi firma atq; inseparabili caritate connexos. & ipsa dñi sacramenta declarant. Nā quādo dñs corp⁹ suū panē uocat de multoꝝ granoꝝ adunatione cōgestū. poplm quē portabat indicat adunatū. Cū quādo sanguinē suū unū appellat de botris atq; acinis plurimis pressū. atq; in unū coactū. gregē rē nrm significat cōmixtione adunatę multitudinis copulatū. Unde & beat⁹ augustin⁹ sup iohn dic. Hunc uraq; cibū & potū societatē unitatis intelligi capitis & membroꝝ suoꝝ. quę ÷ scā ecclia. Cū paulo p. P ꝓcēa q̄ppe sic ante nos intellexerūt archiepi scī. dñi nr̄i ihū xp̄i corp⁹ & sanguinē suū in eis rebus cōmendauit. quę ad unū aliq̄d redigunt̄ ex multis. Nā q; aliud in unū ex multis

acmſ. Apſſime ꝙ & rationabiliꝰ ſacꝰ oblatio cū aliozꝫ mu
taꝫ bonozꝫ cū ecĩa cozpozis dñi id ÷ ꝙdie ex mutaſ hói
bꝫ & poplis ueluꝰ gñus mꝰ duo teſtamca tanꝙm ſupiozẽ
& inferiozẽ molã cartaſ. id ÷ humiliꝫaſ paquã bapſmi &
ignẽ ſpſ ſcã in unũ collectꝫ acq; cõpactꝫ dr̃ ſignũ. Ipſius ũ
cozpozis q̃ duumtaſ ſaluatozis ꝓpriꝫ inducã ÷ apud quẽpiã
auctoꝫ auꝰ uſquã aut uxꝫ ſignũ repiet dicta apte. Vbi
ſane mueriꝰ euchariſtia dicã ſacĩmtũ cozpozis dñi. aut
ẽſtructionẽ ũboꝫ ſic reſoluiꝫ euchariſtia ÷ ſacĩmtũ q̃d
÷ cozpꝰ dñi. ſacĩmtũ, ſic aliarũ rerũ ꝓdictoꝫ udelicet bo
noꝫ. ſicꝫ ſolemꝫ dicere. dr̃ ÷ fonſ bonitaſ. id ÷ fonſ q̃ ÷ bo
nitaſ. & plenitudo duumtaſ. id ÷ plenitudo q̃ ÷ duumtaſ. &
multa huiuſmodi alia. aut certe intelligim̃ q̃d ipſa quidem
ſic cozpꝰ dñi. ipſius udelicet ubi dr̃ ꝓpium. & cozpozis dñi
q̃d ÷ ecclia. ſicꝫ beatꝰ apoſtꝰ docuꝰ ſacĩmtũ. Q̃d ſi q̃ſpiã inue
niretꝰ & ipſi cozpozis q̃ uerbũ dr̃ inducã ÷ q̃d tam̃ uſq̃m
autꝰ uxꝫ clare occurrꝰ. ſacĩmtũ dicã q̃d nob officeꝰ. In q̃
fidẽ nr̃am labefactare. Nũq̃d enĩ nullũ ſacĩmtũ ÷ id cuꝰ
÷ ſacĩmtũ. Aut nulla figura ÷ id cuꝰ ÷ figura. Q̃d ꝙ de fi
lio dr̃ in epla ad hebreoſ paulꝰ dicꝰ. Qui cū ſit ſplendoꝫ glie
& figura ſubſtantie ei. id ÷ patriſ. Nũq̃d nõ ÷ filꝰ id q̃d patꝰ.
Abſit. filiuſ enĩ omino id q̃d patꝰ ÷ & nõ aliuſ quã id q̃d pa
treꝰ. ẽ. falſũ ÷ ꝙ dicẽ q̃d nulla figa ſit. id cuꝰ ÷ figura. Deinq;
& xp̃c olim docenſ. miracla faciens. uiſibiliter mꝰ hoieſ ui
uens. manducans. bibens. dormiens. cetꝫalq; nr̃e humani
tatiſ ꝓpietateſ in ſe oſtendens. q̃d nob aliud quã ſeipſum
dñm hoiemq; deſignabatꝰ. D; & nõ q̃q; p nob mõpellans.
hodieq; cozpꝰ ſuũ cū ꝙcatꝰ uultu patriſ oſtendens. ſe p
nob natiꝫ paſſiꝫ. ac ſurrexiſſe. & ad celoſ aſcendiſſe deſig
nat. Idemq; xp̃c ſuũ ipſius ſacrũ ſignũ ÷ idẽ ſacĩmtũ.
Hec eadem q̃q; diuina nob oblatio ſine fide nr̃e ꝙdo figu
rare poteſt. Cũ hec ꝙ nr̃a ſint. eadẽ nob ꝓ omnia que & xp̃c

eucharistia nra significare nueñ. & qm rerū illa earū
dē & xp̄c ÷ sac̄m. Q̄ cū ita sint. nemo ōn̄ iccirco dic̄ xp̄m
ūbrā xp̄i. & n̄ uerū xp̄m. ee. nec corp⁹ ei. qm corpozis sui qđ
÷ ecc̄la. & sui ipsi⁹ uo nc̄ ostendim⁹ significacionū ÷ umbra
cōū & n̄ uerū corp⁹ existere. Nemo g̃ dicat eucharistiam
nr̄am ppt̄ p̄dicas significacias ūbrā dn̄ici corpozis illius
qđ diuinitas saluatozis sibi ppt̄ induit. & n̄ ipsiū uerū & p
pr̄ium corp⁹ existere. Hā si ob p̄dicas significacias ipsaꝝ ÷
uerū xp̄i & pr̄ium corp⁹ ppt̄ eas dē significacōēs nec xp̄c erit
uer⁹ xp̄c. S; absit ab oñibz mētibz hoc. uo qm uo tantozq;
bonozꝫ nob ÷ sac̄m xp̄c. iccirco ei uerit̄as ullatenꝰ eua
cuet. Absit g̃ pariter ab oīum cordibz. uo eucharistia nra
qm eadem nob bona significat. iccirco uerū xp̄i corp⁹ & p
pr̄iū ee. negem⁹. Q̄a ppt̄ sacr̄s uo arbitrozꝫ abundeq; monst⁹
cū ÷ qđ ex p̄dicta beati augustini sc̄ptura. aut ex nōibz sac̄
mēta uidelicet & figure & signa quę in usu teneo ecc̄lia adū
sarī obicat. mēte fidei meā obee. uerū q̄ puerilit̄ & malūs de
sipiat ex his patere. R. Constat eq̄dē sacrāq; p̄batū ÷ nc̄ abs
re. q̄ sit ipsius xp̄c ÷ signū. Veritatem id q̄m esse possit. de
fidē clarē explanari. W. Q̄a sup hoc mirar⁹? R. est enī ita
solennis ÷. uo nemīnē decebat dubitare. Q̄ si enī oīum ē. ubi cau
sa q̄ opans q̄libet ul̄ solo suo motu spontaneo n̄ significet
se uenīre. Itaq; hic uo unꝰ homo in substantia q̄dem semp
idem secūm diuersa opa seipsiū significare possit. Ita g̃ xp̄c
substantia alit̄ semp idē. tam̄ mutabilia opans. seipsiū signi
ficat mutabilia opans. S; & uerbo & habitudine seu spe
cie corporis his q̄bz aliq̄ndo apparuit significauit ppriū
ul̄ natiū. Ad hoc q̄q; modū sacri altaris oblatio. cū substan
tia corporis xp̄i ueracit̄ sit. secūm utabilē speciē & utilibilia
misteria. uel de ipso dn̄o ul̄ de ecc̄lia ei absq; fidei mēte pi
culo aliq̄ significare pot̄. R. Lege q̄ intendas. nā de his m
sanctissimū. ē. amplius dubitare. W. Illud sane berengarii

mouere ꝑ maxime solet. qđ in ẽpositione supdicꝰ nonagesimꝰ
psalm beatꝰ augustinꝰ de ubis dñi ad discipulos ꝛa dic. Cũ rem
ansissent cũ illo discipli duodecim instruxit illos se aut illis. Spūs
÷ q̄ uiuificat. caro aũ nich pdest. Uerba q̄ locut sũ uob. spūs et
uita sũt. Non hoc corp̄ qđ uidetis manducatũ estis. et bibituri
illũ sanguinẽ. quẽ fusuri sũt q̄ me occident uel crucifigent.
Si ḡ aut berengarius ñ hoc corp̄ neq; illũ sanguinẽ. restat ut
qđ dicatur sumit̃. umbra rei illius sit corpus et sanguis
nis et figura. Qđ supiora beatꝰ augꝰ in uba in expositione
euangłii ubi hęc eadẽ dñs uba tractans diligent̃ admisset.
nũq; ex his forsitan errois ei calũnia pstituisset. Si; infe
lix homo dns in peste hereticꝰ mucratus. suadente diabo
lo cui reclz pene in explicabilit̃ implex ÷ libenꝰ omis in
genii sui ures ad aucupandũ unũ ubi q̄ male mulceo
ꝓpagatã stultitiã munire uideat̃ accõmodat. q̄ dnus
narii sp̄arũ prudentissimã uigilantiã ora se ualidere
damantẽ ul remutẽ attendat. In eodẽ psalmo pdixerat
beatꝰ augꝰ hęc. Suscepto xp̃c de ra rã. q̄ caro de ra
÷ et de carne marię carnẽ accep̄. et in ipsa carne hic am
bulauit. et ipsã carnẽ nob manducandã ad salutẽ de
dit. Si ḡ ipsã carnẽ q̄m de carne ꝙ arię accep̄ m q̄ hic ã
bulauit nob manducandã ad salutẽ dedit. q̄m ñ hoc
corp̄ in q̄ ipsã carnẽ dat nob manducandã in eadẽ sub
stantia. ñ aũ hoc corp̄ idem in eadẽ forma. Ac si diceꝛ.
Corp̄ qđem meũ sic auditis dabo uob. s; ñ sedm hoc qđ u
detis. id ÷ ñ tale q̄le uidetis. ñ hac informa. ñ in hac specie
q̄ uos uidetis. Quoꝺm cur addidit qđ uidetis. cũ sufficeꝛ
dixisse ñ hoc. ñ q̄ hoc sedm ẽntiam. ñ hoc sedm qđ ude
tis. Denq; uo hoc qđ dicꝰ augꝰ sensisse cognoscat.
recense attenꝺ. qđ in ers q̄ scandalizat sc̃ in expositõe
hui psalmi ul euangłii culpauerꝛ. Certe cũ substan
tiã illã q̄ cernebant oculis. dari ad manducandũ pu

tubam. ñ panē. ñ aliud q̄cq̄. Aug⁹ aũ hoc habuit & carnaliter eos dic accepisse. Putauerũ enĩ mq̄ qđ pōsim⁹ cēc. aũs parabolas q̄sdã de corpore suo. & dam⁹ ill. Putauũ qđ gña ei⁹ cōmedent⁹ mortibz. & carnē q̄ manducã erat ñ bũ. ñ integrã sic ascendit in celũ. s; uelut cōcisã sic in cadauere dilaniãd aut in macello uendẽd distrib uere& credendabz. ñ q̄n spũ uegetãt. id ē. ñ una. Hã que spũ uegetãt una ē. Ad q⁹. Si putassem⁹ se accep turos carnē integrã ñ p partes cōcisã. ñ mortuã sic uendẽd in macello. s; unã sic spũ uegetãt. nũq̄d errassem⁹. Vtiq; ñ errassem⁹. Dñs enĩ culpandũ ñ ido q illã carnē. id ē eadem substantiã se manducatũr putabam⁹. s; hoc solo q ñ integrã. ñ una. cōsequẽs absq; culpa fuissem⁹. si eandē. id ē eadē substantiã carnē se manducatũr putassent integrã. & una. Qđ si cōsequẽs. imo q cōsequit⁹. inde q efficaciē berengarii sententiã umbratilẽ q; omnem errorẽ prius nē minuat. Quare si hoc in qđ dixim⁹ cuenerit⁹ime p dicta aug̃ni uba nulla circũstantie parte scīpẽs. imo reclamante tota serie diligẽti inspecta. & euangelii expositiõe suadente imo necessario cogente intelligi possit. qđ sibi placuit berengarii cōtra nos collocut⁹. Que ut indulgeam loqr̄. & si in ambiguo ecclie ñ magis sue parti q̄ nrē opitulatur. Nõ aũ cũ ipsi scīpturę circũfluentia & rectę euangelii tã plana narratio. & unusq̄sq; ecclie auctoritas nro sese intellectui cōferant. unde hoc loco haberi subdus hereticę corruptionis infectio cōcrescat. Auctore certe si q̄n mihi sc̄iam se cōtra repugnare posse sententiã. aut sua ostendẽ meliorẽ eq̄ alio audire parata sum⁹. Non enĩ q̄q̄m subterfugere uolum⁹. qđ ñ diligẽter auxiliante xp̄o discutiam⁹. Hoc igit⁹ dico. q̄m me audire etiam⁹. qđ berengarii deprauat. Hoc ad hũc modũ ratiocinat⁹. Hoc nũq̄ p nom. ē. Panis aũ substantia sine q̄litatibz significat⁹.

Cū g dic ñ hoc corp̄. de substantia corpis ñ de qlitatib; dic̄.
hic exclamare cōpellor uxta ppham & aplm. Vbi. ē. litter.
ubi cumphator ubor. ubi ubalegis poudans? Nonne stul
tā fec̄ dñs sapientiā mundi? Vere stultā dixerim hanc
sapientiā. Sīlā idem gmatici ipsi q huiusmodi ppositionem
partū oratois dixer̄. figuras & logndi qbz ā sua pp̄osi
one pares oratois decentissime plerūq; deficiunt cālide
rē. & mirifice laudauer̄. Si demq; ÷ q cotidiano usu lo
quens aut dictans reph̄endat̄. si tā dicat. ñ sū ego ille
q q̄dā fui. tu ñ es is ul ille q solebas. cū substantia eadē
sit. sz qlitates diuerse? Sz & dialectica q pm
mū uerba appendō cotidie res differre. & eas
dē esse ñ tamē scdm substantiā? sz & scdm qlitates
& dicunt & leguntur. Qā si ille & is & idem p noīa sō.
& ñ semp substantiā sz etiā qlitates apud doctissimos p
pe significant. cur & hoc. p noīn ñ poss̄ idem pari? An
q berengario ñ habenda unde suā alior̄ mutat
hēresim ia ñ placeo? Placuit tamē sūme auctoritā
tis qbzdā auctoribz gmatice artis ñ solū figurate qlita
tes in p noīb; posse accipi. sz etiā qlis & talis que pp̄e qlitates
significatiua sō. mō. p noīa nōiari. Sz in dicto prisciani gmatici
donati. q qlis & talis p noīa ee. uoluit. qd dixerim. Ego em̄ de
auctoribz gmatice artis iudicare nō op̄ ñ habeo. cū ipsa arg
mentatione adiuuari ñ comodissime ita possim dicens. ipsa
op̄ noīn ÷ p noīa aū substantiā significant sine qlitatib;. Cū
g aug̃nus dicat. in ipsa carne ambulauit. & ipsā nob̄ man
ducandā ad salutē dedit. substantiā carnis xp̄i ñ figurā nos
manducare dic̄. Item hoc p noīn ÷. Cū g aug̃nus idem dixe
rit. in sermone ad neophitos. hoc accipite in pane qd pepen
dit in cruce. & hoc in calice qd effluxit ē. de xp̄i latere. substan
tiam corpis & sanguinis xp̄i ñ figurā nos manducare &
bibe declarauit. Hec g argumentatio tua q cq̄d cōtra sibi

qdem infirma ÷ nob adeo curanda ñ ÷ Si aũ firma ÷ plus nob q̃ ꝺ̃ pfert · cũ eã cu ñ in uno loco habeas · nos ũ immutes. Cũq; sibi augustinꝰ rta ĉrarí sic · aut ñ ÷ tã recipendus · aut in pluribꝫ testimoniis magis q̃ in uno credend · facili ꝑ ppe in uno q̃ in pluribꝫ ut ipse errare · ut codices ei ab aliq falsa roze corrupti potuerõ · Fluge ꝫ qd placet · aut infirma · ĕ · hec cua ratio & mchi ĉtra · aut firma · & nob plurimũ pfuit · sta si infirma ÷ ũ dr ñ hoc corp̃ · ñ de substantia dicaĩ ee · cõprbat. Si aũ firma ũ dr ipsam carnẽ nob manducandã dedit · & hoc accipite & ĉta similia · de substantia intelligenda ee · ĉfirmat · Aut si forsitan dicas ego ꝺ̃ resoluã sic illa ꝑ nóia. ipsã carnẽ nob manducandã dedit ad salutẽ · id ÷ carnis ipius figurã · & accipite in pane · id ÷ corporis figurã accipite in pane · & ad hõ modũ ĉta · si aũ mq̃ dicas · & nos eo dẽ in cuĩ ꝑ noĩ resolutum dicentes · Non hoc corp̃ qd unde as dabo uob · Illas eũ uas resolutiones · tal resolutio seq ꝺ̃ · Si ꝫ resoluendas figuras in ꝑ nóibꝫ ĉtra nos suscepis · q̃ frontẽ eadem cõtẽ re recusare potes · Aut ꝫ eas adhibe · & uas ũbras ꝺ̃ aufer · aut respue · & nob plurimũ ĉfert · sta si ꝑdictas resolutiones ꝑ nõum susceptis · cõtẽ re & ũbras uas manifeste contras · Si aũ respuis · & substantiuam significantã semp in ꝑ nóibꝫ obstinate reqris · augustinũ in mutes alíus uo dixi huic um capitulo adũsantem · tibiq; & sibi contrariũ aut ñ recipim · aut in pluribꝫ testimoniis magis credentes quã um · ĉdudum qd optauim · salicet q substantiue ñ umbratice corp̃ dñi manducant. Quaq̃ uersũ ꝫ fugias · ex his palam ÷ q̃ si doctorem ꝓpriũ augustinũ quo maxime utebaris · diligenter ad uertas · huĩ erroris salicet umbratici pestẽ · absq; ulla respiratione prius euertas · Unde hac dissoluta calũnia · ad illud etã qd de epla sci augustini ad bonifaciũ berengarius obic · ĉsentiam · Qua in re contentionis amore magis q̃ ra-

tione aliq̃ laborare sacrs aptre uidet̃. Qđ enĩ ait scs aug⁹ sic sacrĩm corpus xpi scdm quđ modũ corp⁹ xpi ÷. et sacrĩm sanguis xpi scdm quđ modũ sanguis xpi ÷. ita sacrĩm fidi. fidẽ. ee. necesse ÷ intelligi. Generalit̃ enĩ de sacrĩm dixerat. Si enĩ sacrĩm quđ similitudinẽ rerũ earũ quarũ sacrĩm st̃ nĩ haberet. omnino sacrĩm nĩ esset. Ex hac enĩ similitudine plerumq; ia sacrĩm ipsarũ rerũ nõia accipiunt. Deinde ad partẽ á genere descendens ptinile hoc qđ intendat̃ cõclusit̃ dicens. Si g scdm quđ modũ sacrĩmtũ corpus xpi. corp⁹ xpi ÷ et cet̃a. Qđ libz facultate intelligere possumus ee. dictũ de manna uł de pane uł uino melchisedech. uł de aliquo uetũ sacrificio. que sacrĩm corpus et sanguis xpi fuer̃t. Posst̃ enĩ qđam nĩ corp⁹ et sanguis xpi p figurã appellari. sic pet̃ uocat̃ xpt̃o. et idõ nĩ sacrs accendat̃ homo qđ opponat. Nã et si ex abundanti de sacrĩmtis qq; altaris nri dictũ id uelim⁹ accipe. fidelis et facil intelligentia patet̃. Cum enĩ sacrĩmta nra sint corp⁹ substantiae qđ ÷ filii dei ppter. st̃ qđam nĩ p figurã ipsius corp⁹ xpi enĩ sacrĩmta st̃. id ÷ ecclia. qđ in expositione sup iohĩm confirmat aug⁹ anus hui⁹ uerbis. Hunc itaq; cibũ et potũ societatẽ unitat intelligi corpus et membror. suor qđ ÷ ecclia. Hui⁹ rei sacrĩmtũ. id ÷ unitatis et corpus et sanguis xpi alicubi cotidie. alicubi certis intuallis dieru in dñica missa ppart̃. et de dñica in sa sumit̃. Idem in qđam sermone de sacrĩmtis. Quia pallius ÷ intt̃ p nob cõmendauit nob in illo sacrĩmto sanguinẽ suũ et corp⁹ qđ et fecit et nos ipsos. Nã et nos ipsius corp⁹ facti sum⁹. et p misticã ipsius qđ accipim⁹ nos sum⁹. Ecce qm̃ cibũ et potũ altaris dixit. qđam modo esse societatẽ corpus xpi qđ ÷ ecclia. nĩ qđ ipse cibz et potus sit ipsa societas. sed ipsius societatis sacrĩmtũ. Et hoc qđ accipim⁹ dixit qđam nĩ. ee. nos. quia nri ÷ sacrĩmen

cui. Trag corp xpi ppriu ÷ quodā in p figurā illud corp xpi. cui ÷ sacramēti ÷ qđ ÷ ecclia. Nec mirū. cui ipse dns ppm dicat. Induxito ustucq; circūdederūt me. qsi sponsū decorati corona. et qsi sponsam ornatā monilibz suis. Sed dic sponsū. q ipse sponsus ÷. Sed dic sponsam. q ipse ÷ qđam in illud corp suū qđ ÷ ecclia: cui ipse ÷ sacmentū. Hanc intelligentiā nob aptissime simultaneo secuta cōfirmat. Sic enī dicim ppm corp dni alterī sm corpus qđ ÷ ecclia sacmentū. sic baptismū usibile alterius inusibilis baptismi scilicet cognoscim sacmentū. Est nanq; baptism exterior aqua usibilis carnē diluens. est baptism interior fides inusibilis aiam simul in purificans. teste beato aplo qui ait. fide mundans corda eorū. Et rursum. Sic et nos saluos facit baptisma. ñ carnis depositio sordiū. sed conscientie bone interrogatio in dm. Unde satis conuenienter et sana fide intelligere possum augustinum dixisse. sic sacrificium corpus xpi. id ÷ sic illud ppm filii di corp. qđ ÷ sacmentū corpus xpi qđ est ecclia. secm quendam modū corp ÷ xpi. illud scilicet cui est sacmentū. id ÷ ecclia. ipse enī sponsus. ipse secm quendam modū sponsa. ita sacmentū fidei. id ÷ exterior baptism per eo qđ fidei signū ÷ secm quendā modū fidei ÷. Offendit adhuc berengarium scs petrus de duo dicens. Que oportet celū suscipere. usq; in tēpora restitutionis omnium. Si usq; ait in finē berengarius suscipi debet. nunquā de celo exitu in orbis aliquando venturus possit. Nos credere debem xpm in celo regnare. iste ū in carcerem. utiam si uelit corporaliter usq; in finē miseris non possit uisere oras. et augustinus in libro de uirginitate di dic. unūquenq; sororū ad tantum glām puentum. ut ubicunq; uolet spūs suus. carnis sue corp. et berengarius asserit xpm ad tantā impotentiam de uenisse. ut q de ora sinu corp eleuare ad celū. non possit illud usq; in finē ut ad horam rēdere cris. Om

mū cecā uanitat & uana cęcitat. Qs enī cotidiano usu loqus dicere mediator dei ihsūs ul deus animus in curiate illa mansio ille. & si cotidie ad opus sunū de ambitu exeat curiatus. In euangelio de anna scriptū ē. quia n discedebat de templo: cū cū illā sepus corporal necessitat auocaret. Qua ppē si ad ētat xpm descendē corporaliter diceremus. beata petri apostica nob sententia n obesset. S; absit hoc a xpianor pruderia. ut sic dicam xpm in ōrus sacrificari. ul manducari. ut necessario mōrm deserat cęlos. Ipse nanq; in celis tot. dū totū corp ei uere manducat in ōrus. Qā n esse habendū incredibile ex utriusq; potentię & ex sua pdicat exemplis facilem uocis & alę facile satis cōprobari potest. Qs ū risū tenere ualeat audiens berengarū de sacramentis mōptantē ipsa dūi uerba. Hoc inq; necessario panis. corp meū. & hic calix necessario unū. O impudentissima stultitia. & nimū patens. nec qđ dicat nec qr sum tendat aspiciens. Tuę. enī hęc necessitat ut subaudiat tā necessario panis & unū. cū possit econtra congrue dici hoc subaudis corp non tā panis. corpus meū. & hic subaudiat potus. n iam unū. calix sanguinis mei. ul certe sic. Hāc subaudiat hactenus panis. & hic calix subaudiat hactenus unū. ex hāc iam. sanguis mis non unū. ul certe sic absq; istis subauditionibz sed hoc qđ uob do. corp meū. Hoc enī puerū n. ad sup dicta relatiuū. s; tantū demonstrauum. & ideo panis & unū quę sup in euangelio notata sō. nulla hic necessitate subaudiuntur. Tā misereor me illius & erubesco pillo. Qs enī n ipse tā pdem ei nōis unū tam puerile garrire. & tam frmole desipere crederet. S; uideam p hanc tam necessarias subauditiones tantus hic ratiocinator quo pueneri. qđ confecerit. qđ opamuerit. hoc inquit. ut sacramenta altaris panis dicam & unū. Huccine g totus labor ille

vendebat. Ad hoc solū natꝰ p̄fudisti. ut nec senectuti quę parceres. quin te p̄ disputatiōe egregio calūniosissimū caul latorē. p̄ structore pro qualibūcunq; pannuloꝝ meretrissimū & nepalissimū assertorē demonstrares. Quis enī id negat. Si enī nō id libenter faceō. q̄d sacramenta nr̄æ dūicæ recte panis & unū uocatur. ubi q̄ prius panis & unū fuerit. ubi q̄d panis similitudinē substantialiter cōsumpta seruauit. Sic nanq; serpens qui de urga facꝰ ē. urga dr. Scripturā ideo ē. deuorauit urga aaron urgas eoꝝ. id ē serpens qui de urga aaron factus fuerat serpentes eoꝝ. Sic homo qui inde facꝰ ē. sepe terra & puluis & lutū uocatur. Sic & ideo similitudinē dic apls petra erat xp̄c. & in psalmo canitur. ego sū uermis & nō homo. cū substantialiter &c. homo. sola ū similitudine uermis. Sic ultra numerū alia multa. Si g multę res. ppter harum causarū alterā. recte aliarū rerū longe diuersarū uocabula mutuo. quomagis sacramenta nr̄a. ppter utrāq; hanc causam recte panis & unū dici possunt. rerū uidelicet quę fuerit multā recipientia similitudinē. cū substantialiter ppriū dūica corporis & sanguinis teneant ueritatē. Iam nō illud q̄d ecclāstice rationis auctoritate se conficere berengarius iactitat uideam. Ecclia inquo in quadā missa ita ait. Efficiant in nob q̄sumus dne tua sacramenta q̄d continent. ut q̄d specie geritur. rerū ueritate capiam. Hic g ostendit se nō habere ueritatē. sed speciē. Heus bone intellector. quarū inquā rerū speciē nō ueritatē. Corpus inquies & sanguinis dñi. Bene. considera g dili genter q̄d dr. ac in respondē. Quid ē q̄d specie nō geritur. Corpus inquies dñi specie nō substantiaue manducam. Adde sequentia. Rerum ueritate capiam. Q̄d. In futuro g sēlo corpus & sanguinē dñi uere & substantiaue manducabim. Hoc ideo ait. ut id q̄d nunc specie geritur. id q̄ illud

sic illud idem in ueritate capiam⁹. Quare si semp corpus
xpi in hoc sco uocabulo speciei id ē umbratice comedam⁹. restat ut illud in altero scō substantiue comedam⁹.
Qđ si sentire absurdissimū ē. quā stultissime nō poterit
orationē p̄dictā. iā nec templum latere puto. Accipite
g orationis quid uelit scriptura dicere diligentissime u
deam⁹. Efficiamur in nob qs dne tua sacramenta qđ accepimus.
Supra iam dixim⁹. & beati pauli uerbis appbauim⁹. qđ diuina
sacramenta unitatē corporis xpi quę ecclia designant.
& hoc significando contineant. Hoc g orat ecclia dicens.
Efficiamur in nob qs dne tua sacramenta qđ accepimus. id ē
efficiamur ut nos uere simus corpus xpi unū. una ecclia qđ
ut delicet significamus ut qđ nunc specie geritur⁹. id ē dum
manducam⁹ corp⁹ filii specie geritur⁹. id ē figura sacramenta
significam⁹. hoc rerū ueritate capiam⁹. id ē reuera unū
xpi corpus & una ecclia simus. Iste credo intellect⁹ possibilis
ē. iste & scripture conuenientissim⁹. & nobis utilium⁹. Hē
beatus paulus aplus cōprobat. huic tocius ecclie fides con
cordat. Aduersarii porro uestamā nullus auctoritas
mouet. si ecclia tota ut uenenū mortiferū fugit. non
eū prius ulla ratio. non oratio ipsa cōmendat. si ab
surditas intolerabilis quę illū sequit animo reiciat.
Ius g p bestiali p stultissimo imo impossibili sensu ulla
ratio debeat impediri. cū habeat rationabilem & cōgruentissimū intellectū ac sapientibz omnibz ample
ctendū. Vide g si iam sufficere hęc estimas. an adhuc
plura requiris. R. Michi plane ista ad cumulū sufficiunt. mouq; hereticū sinus obiectionibz pfundū. ac ppiis
rationibz irretitū. W. Hec equidē sunt quę ex libris be
ati augustini ul ex noie sacramenti seu ex oratione nō
dissentiri berengarium fidei nre obicere solere cōperim⁹.

SERMO SCI AUGUSTINI DE SACRIFICIO ALTARIS.

…vos sub figura an sub ueritate. hec mistica cali-
…s sacramenta fiat. ueritas ait. Caro mea uere
…: cibꝫ. & sanguis mꝰ uere ÷ potꝰ. Aliqn quomodo
…ū erit. paulꝰ quē ego dabo caro mea ÷ …
…a. nisi uera sit caro? S; qꝫ xp̄m uoluit …
uoluit hunc panē & unū in misterio uere c…
& sanguinē consecratione spūs scā potentialit̄ co…
tidie p mundi uita mistice īmolari. ut sic de u…
spūm uera caro. sine consumatur. ita p eundem ex… an
ta panis & unus mistice idē xp̄i corpꝰ consecraretur. Corpꝰ
xp̄i & ueritas & figura ÷. Veritas. dū corpꝰ xp̄i & sanguis
uiuificat spūs in uerbo ipius ex panis unumq; substantia
efficitur. figura ū ÷ id qđ exterius sentit. Iterat̄ autē
cotidie hec oblatio. licet xp̄c semel passus sit. cotidie
peccam̄ peccatis. sine quibꝫ mortalis infirmitas uiuere
n̄ potest. & ideo qua cotidie labimur. cotidie xp̄c mis-
tice īmolatur p nobis. Iuxta catholicā ecclesiam in misterio
corporis xp̄i nichil á bono manus saluatoris & uiuificat spūs
sci. Si enī in merito ecclesiastici sacerdotis. neq; quā aq; xp̄m panem
rec. Nunc aūt sic ipse ÷ qui baptizato. ita ipse ÷ qui spūm
scm hanc suā efficit carnē. & īfundit in sanguinem.
Vnde & sacerdos. Iube hec pferri p manus scī angli tui in sub-
lime altare tuū in cōspectu diuine maiestatis tue. Vbi qđ
pferenda illuc ea ee deposcit. ñ ut meliget qđ ista fiant
in eo sacerdotio. Hanc oblationē benedictā p quā bene-
dicamur. assert p quā omnis in celo conseruam. ratam p quā
in uiscerib; xp̄i accepta. ut rationabilē p quā á bestiali
sensu exuamur. acceptabilē. ut qui nobis dispiceamus.
p hanc acceptabiles enim unico filio simus. Nichil ratiōna-
bilius ut qua nos iam similitudinē mortis eius in bap-
mo accepim̄. similitudinē quoq; carnis eius
nis sumam̄. ita ut & ueritas ñ de

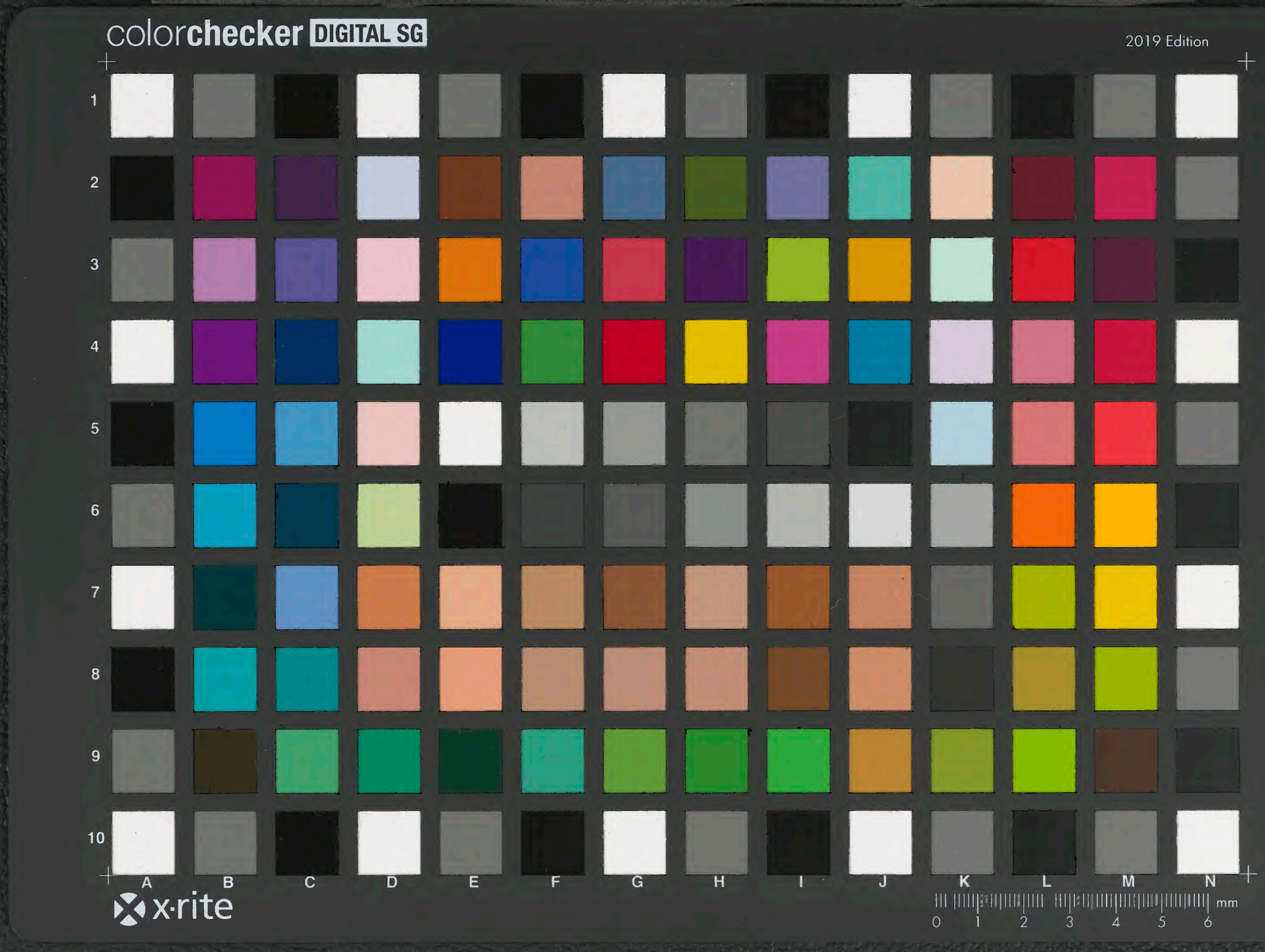
diculū nullū fiat pagan⁹ qđ carnē occisi hom
Sicūt discipli patcarō ferre nequier⁹ qđ dīs dn
ñ manducat carnē meā & cętera · ḥ dixerō dur⁹
m[illegible]a ferrent mactatuli? Credendū ÷ [illegible]
x[illegible] consiciamō · Cui ēm pcepta creanō p[illegible]
[illegible]erbo ad melius p̄ creēmur · Reliqua oīa quę
[illegible]ut dicimus aūt · nichil aliud quā laudes
[illegible]. actiones sō · aut certe obsecrationes fidelium.
[illegible]nes · postulationes · Vnde & sacerdos prius eu[illegible]
glistarū uerba assumens dicit · Qui pridie quā paterē.
& cęca usq; dedit discplis suis · Ecce usq; ad istū locū uer
ba euangelistarū sō · Porro dēincepś uerba sunt dī dicentis.
Accipite & manducate ex hoc oēs · hoc ÷ ēm corpus meū ·
In hoc uerbo creatur corpus · Ratio uerum plus ex
eo habeat qui manus · aut qui minus acceperit · Cadē
ratio ÷ in corpore dñi quę & in manna qđ in eius fi
gura precessit · de quo dictum · Qui plus collegerat
non habuit amplius · neq; qui minus paraverat ·
habuit minus ·

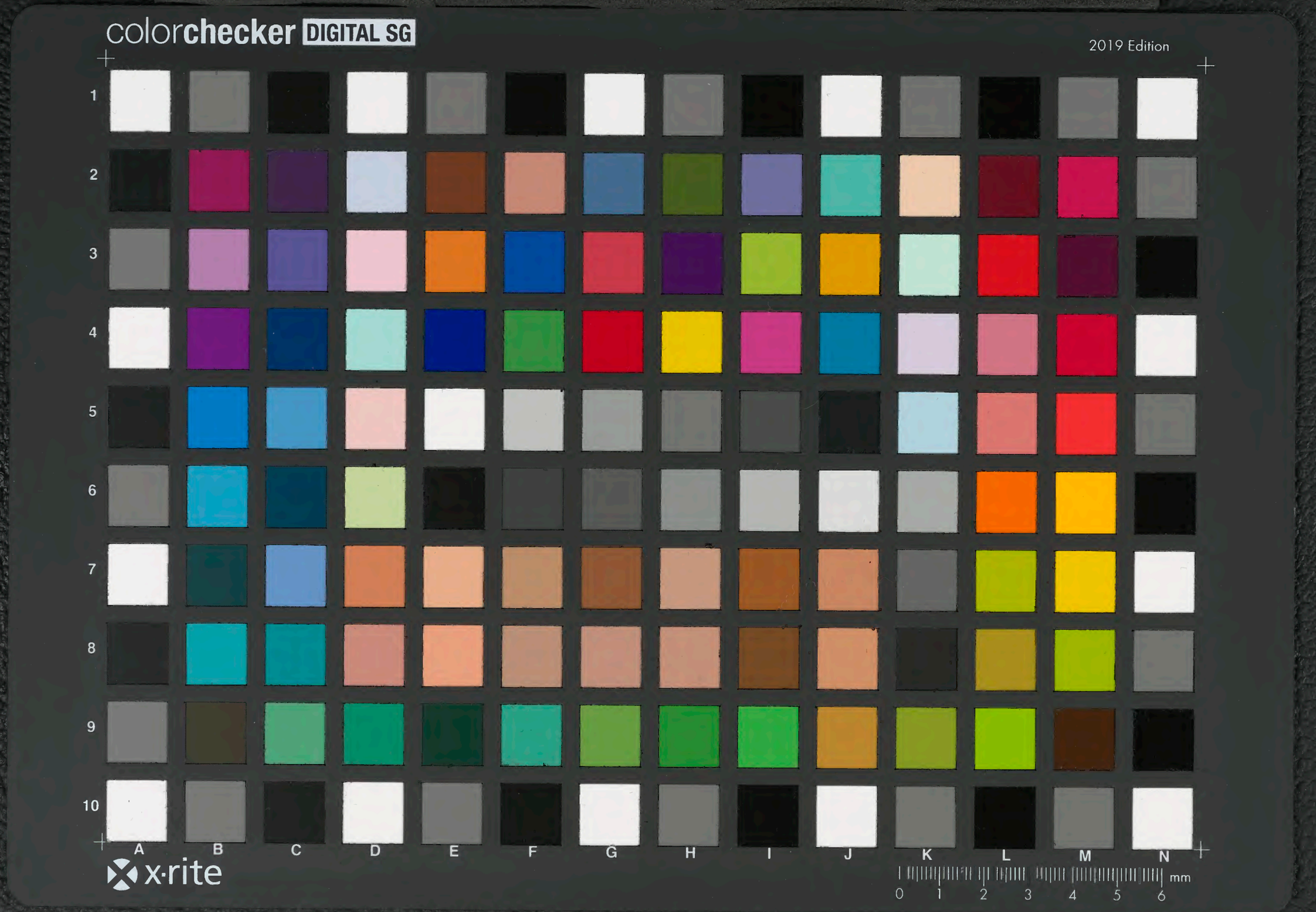
ammm m odiū alicuius temēr gritatis q̄ritate
vel hylaritate retinēr. Modestia Vertus
per q̄m̄ pndus honestis cazam et stabilem
compat auctoritatem. Spēs tempā
sunt tres scilz Sobetas Contmiā Mo
destia. Pma consistit da gustum in q̄
ponit modum sobetatis. Scda cta tactū
consistit. p̄ quē ad vm gustatē qua ibi po
nit modū castitas. habz em homo ve
hemētem appetitū conseruandi se m et
nduidu. per nutritiā et conseruandi
se m ēt spēa per generatiua. Iste aute
appetitus resistmnt. per sobetatem
et contmiā. Tertia consistit in dictis
et factis. Factum autem prout h̄ accipit
pertinet ad tres sensus et cta propas
ort matias scilz visum auditū. Olfm
Pertingit erā h̄ factū ad tactum nō
quidem qui est m gñatiua sed ad
alios tactus quor ortana sunt ma
nus ad prehend et capend et pedes
ad ambulandū In omnibz istis modis

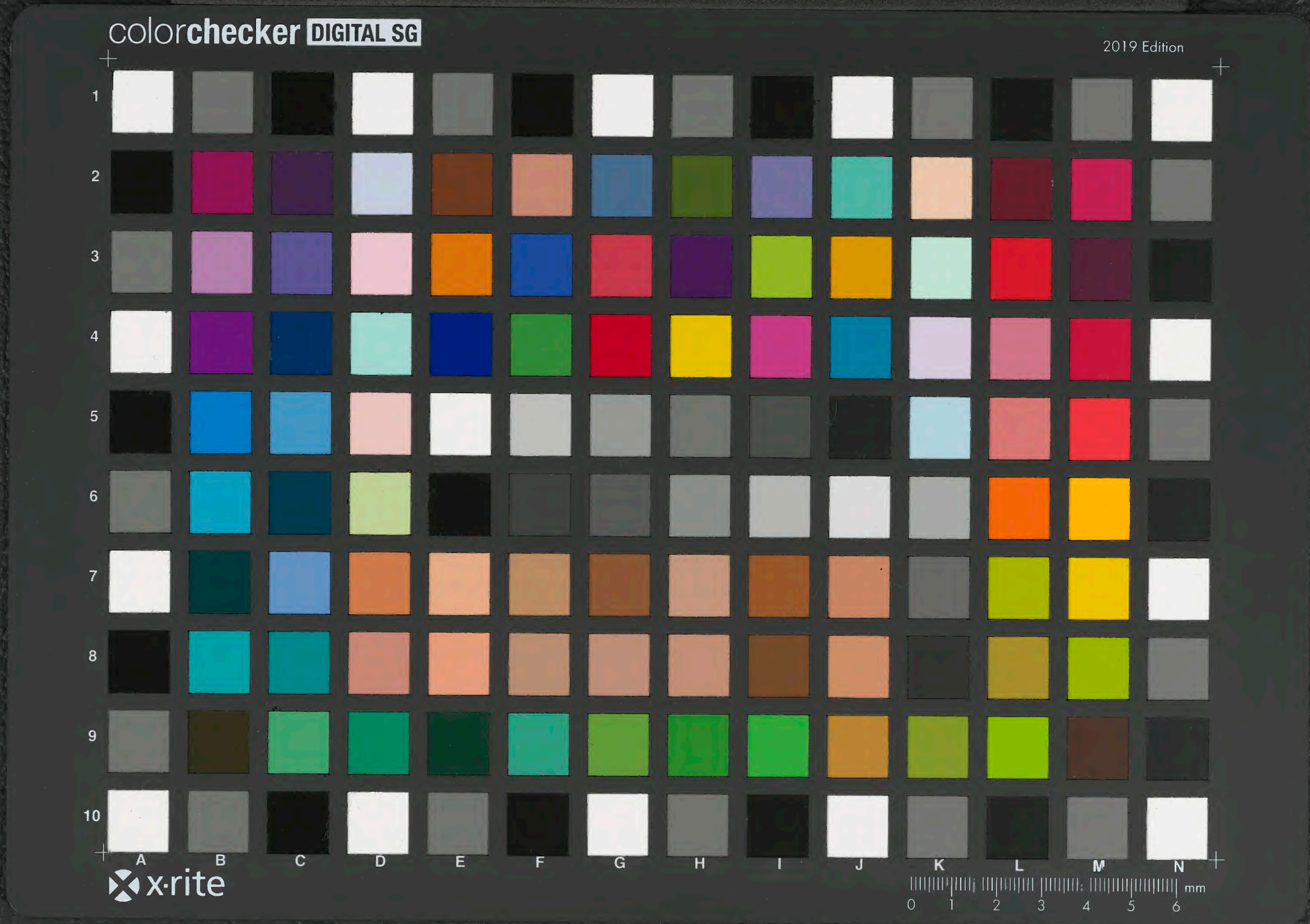
qui sedit m medio doctor. Suspensus est
m medio latrū. lotatus est m p̄sepio m
medio duor alatū visus est ab iohē m
apoc. ambulans m medio candelabror
auror. Natura conseruat. q̄ nata m me
dio delectat per extrema corrūpit.
vnde phus. Excellentia sensator corru
pit sensus. Secundus etenus cibat vnde
tempana compat. Iuuenc̄ dicit q̄ erat
m medio paradisi.

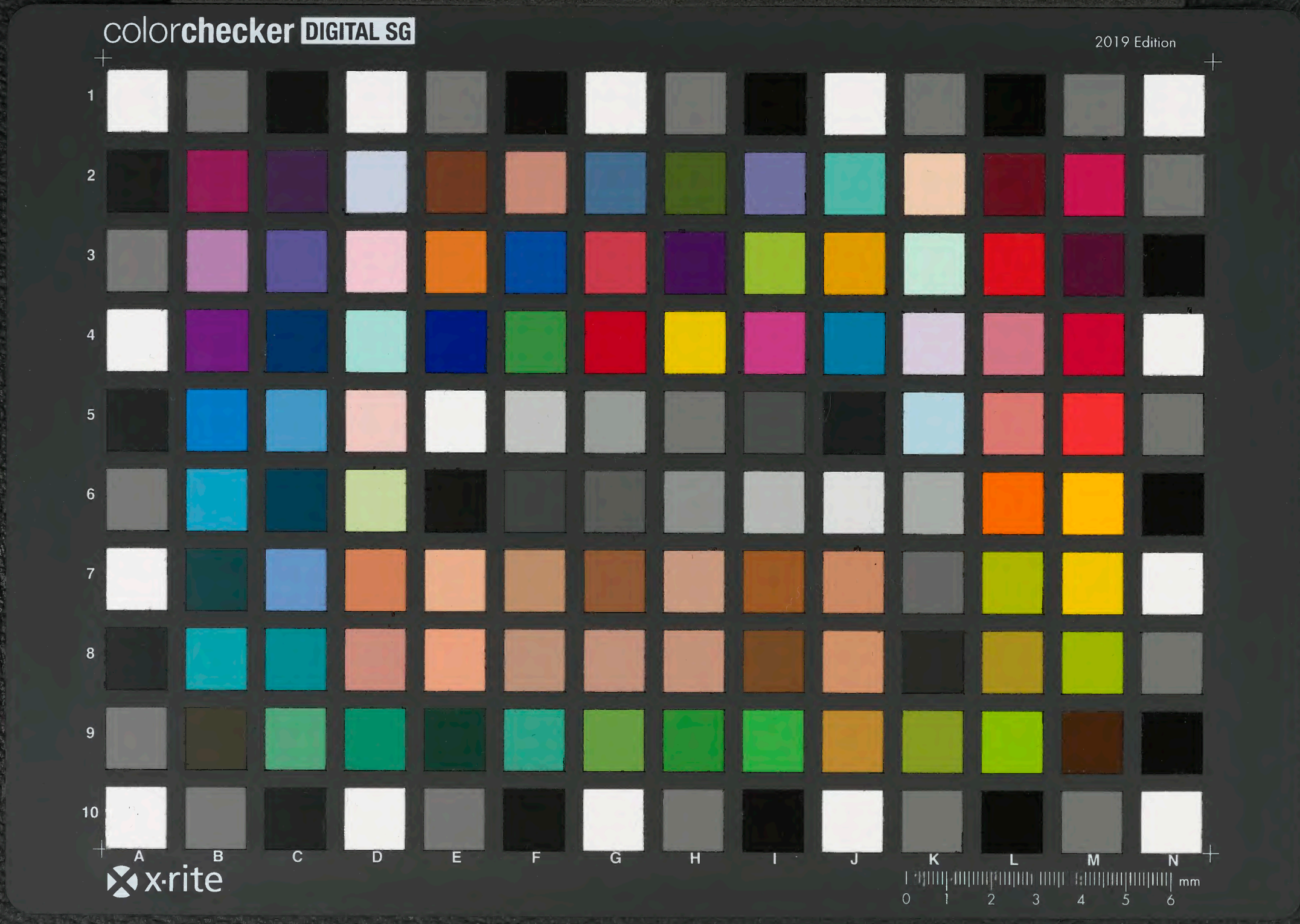
De fortitudine

Fortitudo secūm macrob
pponit est virtus politica est animi
sup̄ pericula mortis aggd michilq̄ n
turpia timēd. Tollerand fortis aduersa et
prospera. Fortitudo purgatorie est
animo nō timere a corpe recedente natue
altitudinem abhorrere. Fortitudo p̄
statu animi est passiones ignorare nō om̄
et nesciat vincere et mēs triumphat. Fortitudo
exemplar est quia semper eadem est nec
aliqñ mutat. Partes fortitudinis h
tullius sunt iiii or scilz magnificētia fidē
magnanimitas [illegible] fidu

colorchecker DIGITAL SG
2019 Edition
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6

colorchecker DIGITAL SG
2019 Edition
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
0 1 2 3 4 5 6
mm

colorchecker DIGITAL SG
2019 Edition
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0 1 2 3 4 5 6

colorchecker DIGITAL SG
2019 Edition
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6